Es muy rara
esta edicion de Lin.
Costo 160 Rs.
Vale 500

BIBLIOTHECA
CARCINOLOGICA
L.B. Holthuis

BIBLIOTHECA
CARCINOLOGICA
L.B. Holthuis

C. PLINII SECVNDI HISTORIAE MVNDI LIBRI XXXVII.

Vetustissimorum codicum collatione maiore quàm antehac studio, fide, & religione à vitiis quibus multiplici olim impressione contaminati fuerãt, vindicati, atq; in quatuor TOMOS dispertiti, quorũ hic PRIMVS octo libros complectitur.

Cum Indice hac postremã manu diligentissimo ac castigatissimo facto.

LVGDVNI,
Apud hæredes Iacobi Iuntæ.

1561.

DOCTISSIMO

CLARISSIMOQVE

PRÆSVLI GVILIELmo Pellicerio, Monspelienſi Epiſcopo, Andreas Morguæſius S.D.

*

MIrum profectò, vel fortaſſis etiam ridiculum, tibi videbitur, Præſul ornatiſſime, me adeò confidenti præſentíq; animo fuiſſe, vt Plinio caſtigando manum admouere, tibíque hunc meum laborem, non dignum ſatis qui tuæ amplitudini offeratur, dedicare auſus fuerim. Hoc quidem, vt ingenuè fatear, perinde eſt, ac ſi γλαῦκα εἰς Ἀθήνας, vt eſt in Prouerbio, mittere velim: illud verò quid aliud videtur eſſe quàm laureolam in muſtaciis, vt aiunt, velle quærere? Nam poſt tot tantóſq; viros, qui antehac tota mente totóq; animi impetu diu multúmq; in Plinium reſtituendum incubuerunt, illius nunc caſtigandi me arduã prouinciam capere, atq; vno die, quod aiunt, hoc in negotio

conſeneſcere velle, tibi hercle mirum vi deri, non mihi eſt dubium. Deinde vereor ſanè ne rem riſu dignam exiſtimes, Plinium, licet multo quàm hactenus vnquam emẽdatiorem (illud ſiquidem vel hoc tã paruo támq; fallaci chàractere tibi polliceor) ad te mittere, qui ſolus eũ nobis potes emẽdare, & in integrum reſtituere. Sed tamen ſi ſemel te de mei inſtituti ratione certioré fecero, ſpero futurum, vt pollicem tuũ nõ conuertas, ſed premas potius, imòvero vtroq; hoc meũ facinus audax laudes ac cõprobes. Non te latet, Præſul humaniſſime, quãtis ærũnis quantiſq; mœroribus, (quæ ne vir quidem prudẽtiſſimus ſemper effugere poteſt) aliquot annos afflictus, ac penè cõfectus fuerim. Verùm leuatus tandem his moleſtiis, vt genus vitæ honeſtum, meiſq; ſtudiis dignũ in poſterum mihi deligeré, ad eã Typographiæ partẽ quæ in libris emaculãdis verſatur, ab hinc annos ſeptẽ animum adiunxi: in qua tãtos progreſſus me feciſſe & gaudeo & lętor, tantæq; voluptati mihi eſt hoc genus ſtudij, coniunctũ cum variorum Autorũ cõtinua lectione, vt hanc meã vitæ cõditionẽ licet tenuem, quantũuis lautæ poſt habere nolim. Porrò dum hãc Spartam

quam

quam nactus ſum, pro mea virili exornare contenderem, quoties mihi aliquid otij dabatur, tẽporibus ſucciſiuis ad Plinij lectionem me conferebã. Ex quo refertiſſimo theſauro, imò vero mũdo rerum omniũ cognitu dignarũ, licet magnã voluptatem magnóſq; fructus perciperẽ: graui tamẽ moleſtia afficiebar, hũc Autorẽ, ſine quo res Latina nequit cõſiſtere, ita multiplici impreſſione contaminatum eſſe, vt etiam ea loca, quę olim àſummis ingeniis, magnis vigiliis, reparata ac reſtituta ſuerant, deprauata denuo & labefactata viderentur. Corruptrix profectò librorum eſt Typographia, niſi aſſit exquiſita quædam diligentia, ſine qua inter excudendum plus videmus deprauari, quàm eruditorum ſtudio reponi poſſit. Quæ etiam ſi ſumma hac in arte, vt longe pulcherrima, ita & difficilima, adhibeatur, ſæpe tamen bonum quoq; in ea dormitare Homerum vſu venit. Quum itaq; Philippus Tingus bibliopôla præter ſummam animi probitatem in libris caſtigatiſſimè excudendis exquiſitæ diligentię, iandiu hanc Plinij Naturalem Hiſtoriam paruo volumine typis minuſculis, iiſq; elegantiſſimis decreuiſſet excudere, rogauit me vt

in ea excudēda antgnoſtæ officio fungerer, atq; eam totam eum vetuſtiſſimis exemplaribus tum manu ſcriptis, tum impreſſis maximo quàm fieri poſſet ſtudio, fide ac religione conferrem. Quod munus, etſi meis viribus impar multis videri potuiſſet: multis tamē de cauſis non inuitus ſuſcepi. Primùm, quòd huic probo viro, mihíq; amiciſſimo in re tam iuſta meum officium denegare non potui. Deinde nulla facilior patatiórque via caſtigandi Plinij, quàm vetuſtiſſimorum quorunq; codicum fidem ſequi, ac caſtigationes doctorum hominum in eum ediras cōſulere, reperiri excogitarí ve poteſt. Quòd ſi hac in re ſingulare illud iudicium quod aliis ineſſe video, mihi defuit, ſumma profecto diligentia illius loco ſucceſſit. Hūc præterea laborē maiori animi alacritate mihi iniūxi, quòd eum omnibus qui vbiq; ſunt Naturalis hiſtoriæ ſtudioſi, magno vſui futurum intelligerem. Nam Plinianā omnem hiſtoriam ita commodè in quatuor parua volumina diſpertiti ſumus, vt his æquè ac enchiridio vti quis poſſit. Atq; hoc modo hoc opus quod antea magno volumine excuſum è bibliotheca moueri vix poterat, omniū nūc manibus facile teri videbitur.

Poto

Poterítque hoc noſtro labore ſtudioſus quiſq; magnum Plinium & familiarem & comitem ſibi efficere. Accedit etiam, quòd tantopere Plinij lectione ſemper ſum delectatus, tantúmq; me illi debere ingenuè fateor, vt ingratus maximè, immemórq; beneficij eſſe profecto viderer, ſi æque vt alij in eo emendatè excudendo non dediſſem operam. Nam ſi in eos, à quibus beneficium, quantumuis parui momenti accepimus, grati memoréſque eſſe debemus, (nam referenda gratia nullum officium præſtantius magiſq; neceſſarium eſſe poteſt) an non & Plinio qui non nobis ſolum, ſed immenſæ hominũ ſocietati, nõ vnum, idq; exiguum, verum ingentia maximéq; neceſſaria beneficia contulit, referri gratiam par æquúmque eſſe videtur? Quantum autem quiſq; ſtudioſus Plinio debeat, vel ex eo apparet, quòd tot feliciſſimi ingenij ſingulariſq; eruditionis homines magno conatu certatimq; aduigilarunt vt hoc diuinũ opus olim aut deſcribendo aut excudẽdo miſerè labefactatum, è ruinis penè deplora tis orbi renaſceretur. Qui tametſi hac in re certatim, ſagacitérq; indagauerint: nõ potuerunt tamẽ hãc Mundi hiſtoriã ſuæ integritati reſtituere. Habemus (fateor)

eam illorũ industria multo quàm antehac emendatiorẽ : sed vt extrema ei manus imponatur, expectantur quotidie, Præsul doctissime, magno omnium doctorum hominũ desiderio tuæ in eam nõ castigationes solum, verũ etiam enarrationes, quibus affabrè poliatur, suæq; pristinæ restituatur dignitati, ac quicquid in ea abstrusum reconditúmq; fuerit, felicissime explicetur. Iudicio nãq; omniũ, qui præstãtissimas ingenij tui dotes perspectas aliquãdo habuere, ita Plinij mentem es assequutus, vt alter Plinius nobis esse videare. Quis ergo Plinium exultũ magis vnquam atq; elaboratũ nobis reddere poterit, quàm qui Pliniani ingenij splendorẽ, ac amplitudinem nobis referre videtur? Non adulor: nã etsi χαειτωγλωτίαν nossem, nolim tamen. Norunt omnes qui sani sunt iudicij, quàm magno hac in re dignus sis encomio. Emitte itaq; nobis in lucem tuas in Pliniũ elucubrationes, vt etiam rei literariæ proceres tibi ingẽtes pro tã magno beneficio gratias semper agant. Interea hunc tuũ Plinium, testem meæ in te obseruantiæ, ea beneuolẽtia ac humanitate amplectere, qua & me & meos semper es prosequutus. Vale, Lugduni Cal. Ianuarij, 1561.

C. Plinius

C. PLINIVS CÆCILIVS MARCO SVO S.

DErgratum est mihi, quòd tam diligẽter libros auunculi mei lectitas, vt habere omnes velis, quæráque qui sint. Fungar indicii partibus, atque etiam, quo sint ordine scripti, notum tibi faciam. Est enim hæc quoq; studiosis non iniucunda cognitio. De iaculatione equestri vnus. Hunc cùm præfectus alæ militaret, pari ingenio curáque composuit. De vita Q. Pomponij Secundi duo, à quo singulariter amatus, hoc memoriæ amici, quasi debitum munus, exoluit. Bellorum Germaniæ viginti, quibus omnia, quæ cum Germanis gessimus bella, collegit. Inchoauit, cùm in Germania militaret somnio monitus. Adstitit enim ei quiescenti Drusi Neronis effigies, qui Germaniæ latissimè victor ibi periit. Commendabat memoriam suam, orabátque, vt se ab iniuria obliuionis assereret. Studiosi tres, in sex volumina propter amplitudinem diuisi, quibus Oratorem ab incunabulis instituit & perfecit. Dubij ser-

monis octo scripsit sub Nerone nouissimis annis, cùm omne studiorum genus paulò liberius & erectius, periculosum seruitus fecisset. A fine Ausidij Bassi XXXI. Naturæ historiarum XXXVII. opus diffusum, eruditum, nec minus variium, quàm ipsa natura. Miraris, quòd tot volumina, multáque in iis tam scrupulosa, homo occupatus absoluerit? Magis Miraberis, si scieris illum aliquãdiu causas actitasse, decessisse anno VI. & L. mediũ tempus distentum impeditúmq;, quà officiis maximis, quà amicitia principũ egisse. Sed erat acre ingeniũ, incredibile studiũ, súma vigilãtia. Lucubrare à Vulcanalibus incipiebat, non auspicãdi causa, sed studendi statim à nocte multa: hyeme verò ab hora septima, vel cùm tardissimè, octaua, sæpe sexta. Erat sanè somni parcissimi, nonnunquã etiam inter ipsa studia instantis, & desercutis. Ante lucem ibat ad Vespasianum Imperatorem: nam ille quoque noctibus vtebatur: inde ad delegatum sibi officium. Reuersus domum, quod reliquum temporis, studiis reddebat. Post cibum sæpe, quem interdiu leuem & facilem veterum more sumebat, æstate, si quid otij, iacebat in sole, liber legebatur, adnotabat, excerpebátque. Nihil enim vnquam legit, quod non excerperet. Dicere etiam solebat, nullum esse librum tam malum, vt non aliqua ex parte prodesset. Post solem plerunque frigida lauabatur.

Deinde

Deinde gustabat, dormiebâtque minimum. Mox, quasi alio die, studebat in cœnæ tempus. Super hanc liber legebatur, adnotabatur, & quidem cursim. Memini quendam ex amicis, cùm lector quædam pronuntiasset perperam, reuocasse, & repeti coegisse. Huic auunculum meum dixisse: Intellexerus nempe. quum ille annuisset. Cur ergo reuocabas? decem amplius versus hac tua interpellatione perdidimus. Tanta erat parsimonia temporis. Surgebat æstate à cœna luce, hyeme intra primam noctis, sed tanquam aliqua lege cogente. Hæc inter medios labores, vrbísque fremitum. In secessu solum balinei tempus studiis eximebatur. Cùm dico balinei, de interioribus loquor. Nam dum distringitur, tergiturque, audiebat aliquid, aut dictabat. In itinere quasi solutus cæteris curis, huic vni vacabat. Ad latus notarius cũ libro & pugillaribus, cuius manus hyeme manicis muniebantur, vt ne cæli quidem asperitas vllum studiis tempus eriperet. Qua ex causa Romæ quoque sella vehebatur. Repeto me correptum ab eo, cùm ambularẽ: Poteras, inquit, has horas non perdere. Perire enim omne tempus arbitrabatur, quod studiis non impartiretur. Hac intentione tot ista volumina peregit, electorúmque commentarios CLX. mihi reliquit, opisthographos quidem, & minutissimè scriptos: qua ratione multiplicatur hic numerus

rus. Referebat ipse, potuisse se, cùm procuraret in Hispania, vendere hos commentarios Largio Licinio CCCC. millibus nummûm, & tunc aliquanto pauciores erant. Nónne videtur tibi recordanti quantum legerit, quantum scripserit, nec in officiis vllis, nec in amicitia principum fuisse? Rursus cùm audis quid studiis laboris impenderit, nec scripsisse satis, nec legisse? Quid est enim, quod non aut illa occupationes impedire, aut hæc instantia non possit efficere? Itaq; soleo ridere, cùm me quidam studiosum vocant, qui si comparer illi, sum desidiosissimus. Ego autem tantùm, quem partim publica, partim amicorum officia distringunt? Quis ex istis, qui tota vita literis assident, collatus illi, non quasi somno & inertiæ deditus erubescat? Extendi epistolam, quamuis hoc solum, quod requirebas, scribere destinassem, quos scilicet libros reliquisset. Confido tamen hæc quoque tibi nõ minus grata, quàm ipsos libros, futura, quæ te non tantũ ad legendos eos, verumetiam ad simile aliquid elaboraudum possunt æmulationis stimulis excitare.

Vale.

*

C. Plinius

C. PLINIVS TACITO SVO S.

PEtis, vt tibi auũculi mei exitum scribam, quò verius tradere posteris possis. Gratias ago. Nam video morti eius, si celebretur à te, immortalem gloriã esse propositam. Quanuis enim pulcherrimarum clade terrarum, vt populi, vt vrbes, memorabili casu, quasi semper victurus, occiderit, quanuis ipse plurima scripserit, plura tamen perpetuitati eius scriptorum tuorum æternitas addet. Equidem beatos puto, quibus Deorum munere datum est, aut facere scribenda, aut scribere legenda: beatissimos verò, quibus vtrunque. Horum in numero auunculus meus & suis libris, & tuis erit. Quò libentius suscipio, deposco etiam, quod iniungis. Erat Miseni, classémque imperio præsens regebat. Calend. Nouembris hora ferè septima, mater mea indicat ei apparere nubem inusitata & magnitudine, & specie. Surgit ille, vt è sole solebat, frigida gustata: iacens enim studebat. Poposcit soleas, ascendit locum, ex quo maximè miraculum illud conspici poterat. Nubes, incertum procul intuentibus ex quo monte (Vesuuium fuisse postea cognitum est) oriebatur: cuius similitudinem & formam non alia magis arbor, quàm pinus expresserit. Nam longissimo velut trunco effusa in altum, quibusdam ramis diffundebatur. Credo, quia recenti spiritu euecta, dein senescen-

te eo

te eo deſtituta, aut etiam pondere ſuo victa, in latitudinem vaneſcebat, candida interdum, interdum ſordida & maculoſa, prout terram cinerémve ſuſtulerat. Magnum id propiúſque nocendum, vt eruditiſſimo viro, viſum eſt. Iubet liburnicam aptari, mihi, ſi venire vnà vellem, facit copiam. Reſpõdi, ſtudere me malle: & fortè ipſe, quod ſcriberẽ dederat. Egrediebatur domo, accepit codicillos Retinæ claſſiarij, imminente periculo exterriti: nãvilla ea ſubiacebat: nec vlla, niſi nauibus, fuga, vt ſe tanto diſcrimini eriperet. orabat. Vertit ille conſiliũ, & quod ſtudioſo animo inchoauerit, obit maximo. Deduxit quadriremes, aſcẽdit ipſe, non Retinæ modò, ſed multis (erat enim frequés amœnitas oræ) laturus auxilium: properat illuc, vnde alij territi fugiunt, rectûmq; curſum, rectáq; gubernacula in periculũ tenet, adeò ſolutus metu, vt omnes illius mali motus, omnes figuras vt deprehẽderat oculis, dictaret, enotarétque. Iam nauibus cinis inciderat quò propius accederet, calidior & denſior: iam pumices etiam, nigríq; & ambuſti & fracti igne lapides: iam vadum ſubitum, ruináque montis litora obſtantia. Cunctatus paulùm, an retro flecteret, mox gubernatori vt ita facerer monenti, Fortes, inquit, fortuna iuuat: Pomponianum pete. Stabiis erat, peruenerátque ſinu medio. Nam ſenſim circumactis curuatíſque litoribus mare infunditur. Ibi quanquam nondum periculo appropinquante, conſpicuo tamen, & cùm creſceret, proximo, ſarcinas contulerat in naues, certus fugæ, ſi contrarius ventus reſediſſet. Quo tunc auunculus meus ſecundiſſimo inuectus, complectitur trepidantem, conſolatur, hortatur: vtq; timorem eius ſua ſecuritate leniret, deferri

ſe in

se in balineum iubet: lotus accubat, cœnat, atq; hilaris, aut (quod equè magnum est) similis hilari. Interim è Vesuuio monte pluribus locis latissimè flammæ atque incendia relucebant, quorum fulgor & clatitas tenebras noctis excipiebat. Ille agrestium trepidatione igni relictas desertásque villas per solitudinem ardere, in remediũ formidinis, dictitabat. Tum se quieti dedit, & quieuit verissimo quidem somno. Nam meatus animæ, qui illi propter amplitudinem corporis grauior & sonantior erat, ab iis, qui limini obuersabantur, audiebatur. Sed area, ex qua diæta adibatur, ita iam cinere mistísque pumicibus oppleta surrexerat, vt si longior in cubiculo mora esset, exitus negaretur. Excitatus procedit, séque Pomponiano, cæterísque, qui peruigilarant, reddit: in commune consultant, intra tectáne subsistant, an in aperto vagentur: nam crebris vastísque tremoribus tecta nutabant, & quasi emota sedibus suis, nunc huc, nunc illuc abire, aut referri videbantur. Sub dio rursus, quanquam leuium exesorúmque, pumicum casus metuebatur: quod tamen malorum collatio elegit. Et apud illum quidem ratio rationem, apud alios timorem timor vicit. Ceruicalia capitibus imposita linteis constringunt. Id munimentum aduersus incidentia fuit. Iam dies alibi, illic nox omnibus noctibus nigrior densiórque: quam tamen faces multæ variáq; lumina soluebant. Placuit egredi in litus, & ex proximo aspicere, quid iam mare admitteret, quod adhuc vastum & aduersum permanebat. Ibi super abiectum linteum recubans sedit, atque iterum frigidam poposcit, hausitque. Deinde flammæ, flammarúmq; prenuntius odor sulphuris alios in fu-

gam

gam vertunt: excitant illum, qui innixus seruis duobus assurrexit, & statim concidit (vt ego conieĉto) crassiore caligine spiritu obstructo, clausóque stomacho, qui illi natura inualidus, & angustus, & frequenter intus æstuans erat. Vbi dies redditus is, ab eo quem nouissimè viderat, tertius, corpus inuentum integrum, illæsum, opertúmq., vt fuerat indutus. Habitus corporis quiescenti, quàm defuncto, similior. Interim Miseni, ego & mater. Sed nihil ad historiã. Nec tu aliud, quàm de exitu eius, scire voluisti: finem ergo faciam. Vnum adiiciam: omnia me, quibus interfueram, quæque statim, cùm maximè vera memorantur, audieram, persecutum.

Tu potissima excerpes. Aliud est enim epistolam, aliud historiam, aliud amico, aliud omnibus scribere.

Vale.

C. PLINII SECVNDI NATVRALIS HISTORIAE LIBER PRIMVS.

PRÆFATIO.

C. Plinius Secundus Vespasiano suo S.

IBROS Naturalis Historiæ nouitium Camœnis Quiritium tuorum opus natum apud me proxima fœtura, licentiore epistola narrare constitui tibi, iucundissime Imperator (sit enim hæc tui præfatio verissima, dum maximi consenescit in patre.) Nanque tu solebas meas esse aliquid putare nugas, vt obiter emolliam Catulum conterraneum meum. Agnoscis & hoc castrense verbum. Ille enim, vt scis, permutatis prioribus syllabis durius culum se fecit, quàm volebat existimari à Veraniolis suis & Fabulis. Simul vt hac mea petulantia fiat, quod proximè non

fieri queſtus es in alia procaci epiſtola noſtra vt in quædam acta exeat, ſciántq; omnes quàm ex æquo tecum viuat imperium. Triumphali & Cenſorius tu, ſexiéſq; Conſul, ac Tribunitiæ poteſtatis particeps, & quod his nobilius feciſti, dum illud patri pariter & equeſtri ordini præſtas, Præfectus prætorio eius, omniáque hæc Reipublicæ. & nobis quidem qualis in caſtrenſi contubernio? Nec quicquam in te mutauit fortunæ amplitudo, niſi vt prodeſſe tanto tundem poſſes & velles. Itaque cùm cæteris in veneration em tui pateant omnia illa, nobis ad colendum te familiarius audacia ſola ſupereſt. Hanc igitur tibi imputabis, & in noſtra culpa tibi ignoſces. Perfricui faciem, nec tamen proſeci: quando alia via occurris ingenio & longius etiã ſubmoues ingenij faſcibus. Figurat in nullo vnquã verius dicta vis eloquentiæ, Tribunitiæ poteſtatis facundia. Quanto tu ore patris laudes tonas? quanto fratris amas? quantus in Poetica es? O magna fœcunditas animi, quemadmodũ fratrẽ quoq; imitareris, cogitaſti. Sed hæc quis poſſit intrepidus æſtimare ſubiturus ingenij tui iudicium, præſertim lacceſſitum? Neque enim ſimilis eſt conditio publicantium, & nominatim tibi dicantium. Tum poſſem dicere, quid iſta legis Imperator? Humili vulgo ſcripta ſunt, agricolarum, opifex cum turbæ, denique ſtudiorum otioſis: quid

iudicet

iudicem facis? Cùm hanc operam condicerem, nõ eras in hoc albo. Maiorem te sciebam, quàm vt descensurum huc putarem. Præterea est quædam publica etiam eruditorum reiectio. Vtitur illa & M. Tullius, extra omnẽ ingenij aleam positus, & (quod miremur) per aduocatum defenditur. Hæc doctissimum Persium legere nolo, Lælium Decimum volo. Quod si hoc Lucilius, qui primus condidit styli nasum, dicendum sibi putauit: si Cicero mutuandum, præsertim cùm de Republica scriberet: quanto nos causatius ab aliquo iudice diffidimus? Sed hæc ego mihi nunc patrocinia ademi nuncupatione, quoniam plurimum interest, sortiatur aliquis iudicem an eligat: multúmque apparatus interest apud inuitatum hospitem & oblatum. Cùm apud Catonem illum ambitus hostem, & repulsis tanquam honoribus indeptis gauderem, flagrantibus comitiis pecunias deponerent candidati, hoc se facere pro innocentia (quod in rebus humanis summum esset) profitebantur: inde illa nobilis M. Ciceronis suspiratio: O te felicem M. Porci, à quo rem improbam petere nemo audet. Cùm Tribunos appellaret L. Scipio Asiaticus, inter quos erat Gracchus: hoc attendebatur, se vel inimico iudici approbari posse. Adeò summum quisq; causæ suæ iudicẽ facit, quemcunq; elegit, vnde prouocatio appellatur. Te quidem in excelsissimo humani generis fa-

ſtigio poſitum, ſumma eloquentia, ſummæ eru-
ditione præditum, religiosè adiri etiam à ſalu-
tantibus ſcio. Et ideo immenſa præter cæteras
ſubit cura, vt quæ tibi dicantur, te digna ſint.
Verùm & diis lacte ruſtici multæq; gentes ſup-
plicant, & mola tantum ſalſa litant, qui non
habent thura: nec vlli fuit vitio deos colere,
quoquo modo poſſet. Meæ quidem temeritati
acceſſit hoc quoque, quòd leuioris operæ hos tibi
dedicaui libellos. Nam nec ingenij ſunt capa-
ces, quod alioquin nobis perquã mediocre erat:
nec admittunt exceſſus aut orationes. ſermonéſ-
ve, aut caſus mirabiles, vel euentus varios, non
alia iucunda dictu, aut legentibus blanda:
ſterili materia rerum natura, hoc eſt, vita nas-
ratur, & hæc ſordidiſſima ſui parte, vt plurimã
rum rerum aut ruſticis vocabulis aut externis
imò barbaris, etiam cum honoris præfatione po-
nendis. Præterea iter eſt, non trita autoribus
via, nec qua peregrinari animus expetat. Ne-
mo apud nos, qui idem tentauerit, nemo apud
Græcos qui vnus omnia ea tractauerit. Magna
pars ſtudiorũ amœnitates quærimus. Quæ vero
tractata ab aliis dicuntur immenſæ ſubtilita-
tis, obſcuris rerum tenebris premuntur. Iam o-
mnia attingenda, quæ Græci τὰς ἐγκυκλίους
παιδείας vocant, & tamen ignota aut incerta
ingeniis facta. Alia verò ita multis proditis
vt in faſtidiũ ſint adducta. Res ardua, vetuſtis

nouis

nouitatem dare, nouis autoritatẽ, obsoletis nitorẽ, obscuris lucem fastiditis gratiã, dubiis fidem, omnibus verò naturã, & naturæ suæ omnia. Itaq; etiam non assecutis, voluisse, abundè pulchrũ atq; magnificũ est. Equidẽ ita sentio, peculiarẽ in studiis causam eorum esse, qui difficultatibus victis, vtilitatẽ iuuandi prætulerunt gratiæ placẽdi: idq; iam & in aliis operibus ipse feci: & profiteor mirari mè T. Liuiũ, autorem celeberrimũ, in historiarũ suarũ, quas repetit ab origine Vrbis, quodã volumine sic orsum, satis iam sibi gloriæ quæsitũ. & potuisse se desinere, ni animus inquies pasceretur opere. Profectò enim populi gentiũ victoris, & Romani nominis gloriæ, nõ suæ cõposuisse illa decuit. Maius meritũ esset, operis amore, nõ animi causa perseuerasse: & hoc populo Romano præstitisse, non sibi. Viginti millia rerũ dignarum cura (quoniam vt ait Domitius Piso, thesauros oportet esse, non libros) ex lectione voluminum circiter duũm milliũ, quorũ pauca admodũ studiosi attingunt propter secretũ materiæ, ex exquisitis autoribus cẽtũ, inclusimus triginta sex voluminibus, adiectis rebus plurimis, quas aut ignorauerãt priores, aut posteà inuenerat vita. Nec dubitamus, multa esse, quæ & nos præterierint. Homines enim sumus, & occupati officiis: succisiuisq; temporibus ista curamus, id est nocturnis, ne quid vestris putetis cessatum horis.

Dies vobis impendimus: cũ ſomno valetudinem cõputamus: vel hoc ſolo præmio contenti, quòd dum iſta (vt ait M. Varro) muſinamur, pluribus horis viuimus. Profectò enim vita vigilia eſt. Quibus de cauſis atq; difficultatibus nihil auſo promittere, hoc ipſum tu præſtas quod ad te ſcribimus. Nec fiducia operis hæc eſt, ſed indicatura. Multa valde pretioſa ideo videntur, quia ſunt tẽplis dicata. nos quidẽ omnes patrẽ, te fratrémq; diximus opere iuſto, temporũ noſtrorum hiſtoriam orſi à fine Auſidij Baſſi. Vbi ſit et quæres? iam pridẽ peracta ſancitur: et alioquin ſtatutũ erat hæredi mãdare, ne quid ambitioni dediſſe vita iudicaretur. Proinde occupantibus locũ faueo, ego verò & poſteris, quos ſcio nobiſcum decertaturos, ſicut ipſi fecimus cũ prioribus. Argumentũ huius ſtomachi mei habebis quòd in his voluminibus autorũ nomina prætexui. Eſt enim benignũ (vt arbitror) & pleni ingenui pudoris, fateri per quos profeceris, nõ pleriq; ex iis, quos attigi, fecerunt. Scio enim referentem autores me deprehendiſſe à iuratiſſimis & proximis veteres tranſcriptos ad verbũ neq; nominatos, non illa Virgiliana virtute certarent, non Ciceroniana ſimplicitate, qui in libris de Republica, Platonis ſe comitẽ profitetur: in conſolatione filiæ, Crantorẽ, inquit, ſequor: itẽ Panætiũ de Officiis, Quæ volumina eius ediſcenda, non modò in manibus quotidie habenda

habenda, nosti. Obnoxij profectò animi, & infelicis ingenij est, deprehendi in furto malle, quàm mutuum reddere: cùm praesertim sors fiat ex vsura. Inscriptionis apud Graecos mira felicitas: κηρίον inscripsere, quod volebant intelligi fauũ: alij κέρας ἀμαλθείας, quod Copiae cornu, vt vel lactis gallinacei sperare possis in voluminе haustũ. Iam Musae, πανδέκται, ἐγχειρίδιον, λειμών, πινακίδιον, inscriptiones, propter quas vadimoniũ deseri posset. At cùm intraueris, dij deaeq;, quàm nihil in medio inuenies! Nostri crassiores, Antiquitatum, exemplorũ, Atticúmq; quam facetissimi. Lucubrationem puto, qui Antias ciuis erat & vocabatur, Valerius primus asserit: Varro in Satyris suis Sesculixem & Flexibulas. Apud Graecos desiit nugari Diodorus, & βιβλιοθήκης historiam suam inscripsit. Apion quidem Grãmaticus, hic quem Tiberius Caesar cymbalũ mundi vocabat, quum publicae famae tympanũ potius videri posset, immortalitate donari à se scripsit, ad quos aliqua componebat. Me nõ pœnitet nullũ festiuiorem excogitasse titulũ. Et ne in totũ videar Graecos insectari, ex illis nos velim intelligi pingẽdi fingendiq; conditoribus, quos in libellis his inuenies, absoluta opera, & illa quoq; quae mirãdo non satiamur, pẽdẽti titulo inscripsisse: Vt Apelles faciebat, aut Polycletus: tãquã inchoata semp arte et imperfecta, vt cõtra

iudiciorũ varietates supereſſet artifici regreſſus ad veniam, velut emendaturo quicquid deſideretur, ſi non eſſet interceptus. Quare plenũ verecundiæ illud eſt, quòd omnia opera tanquam nouiſſima inſcripſere, & tanquã ſingulis fato adempti. Tria non amplius, vt opinor, abſolutè traduntur inſcripta, Ille fecit, quæ ſuis locis reddam: quo apparuit ſummã artis ſecuritatẽ autori placuiſſe, & ob id magna inuidia fuere omnia ea. Ego planè meis adiici poſſe multa confiteor: nec his ſolis ſed & omnibus quæ edidi: vt obiter caueam iſtos Homeromaſtigas. Ita enim verius dixerim, quoniã audio, & Stoicos, & Dialecticos, Epicureos quoque (nam de Grãmaticis ſemper expectaui) parturire aduerſus libellos, quos de Grãmatica edidi, & ſubinde aborius facere iam decẽ annus, cùm celerius etiam elephanti pariant: Ceu verò neſciã aduerſus Theophraſtum, hominẽ in eloquentia tantũ, vt nomen diuinum inde inuenerit, ſcripſiſſe etiam fœminam, & prouerbium inde natum, ſuſpendio arborẽ eligendi. Non queo mihi temperare, quò minus ad hoc pertinentia ipſa Cenſorij Catonis verba ponam, vt inde appareat, etiam Catoni de militari diſciplina commentanti, qui ſub Africano, imò verò & ſub Annibale didiciſſet militare, & ne Africanum quidem ferre potuiſſet, qui Imperator triumphum reportaſſet, paratos fuiſſe iſtos qui

obtrec-

obtrectatione alienæ scientiæ famam sibi aucupãtur. Quid enim ait in eo volumine? Scio ego, quæ scripta sunt, si palam proferantur, multos fore qui vitilitigent, sed ij potissimùm, qui veræ laudis expertes sunt. Eorum ego orationes sino præterfluere. Nec Plancus illepidè, cùm deceretur Asinius Pollio orationes in eum parare, quæ ab ipso aut liberis post mortem Planci ederentur, ne respondere posset: Cum mortuis non nisi laruas luctari. Quo dicto sic repercussit illas, vt apud eruditos nihil impudentius iudicetur. Ergo securi etiam contra vitilitigatores, quos Cato eleganter ex vitis & litigatoribus composuit, (quid enim illi aliud quàm litigant, aut litem quærunt?) exequemur reliqua propositi. Quia occupationibus tuis publico bono parcendum erat, quid singulis contineatur libris huic epistolæ subiunxi: summáq; cura, ne perlegendos eos haberes, operam dedi. Tu per hoc & aliis præstabis ne perlegant: sed vt quisq; desiderauerit aliquid, id tantùm quærat, & sciat quo loco inueniat. Hoc ante me fecit in literis nostris Valerius Soranus, in libris quos ἐποπτίδων inscripsit.

C. PLINII

SECVNDI HI-

STORIARVM MVNDI

Elenchos. Librorum omnium triginta septem liber vnus qui primus. Summatim hæc in sunt libris singulis.

✻

Rimo, Præfatio operis ad Titu
Vespasianú Cæsarem. Item au
totũ nomina, ex quibus desu
plit ea, quæ persequitur libr
sex & triginta, capita rerum
gularum attingens. Libro
Secundo, de mundo, & elementis, & sideribus.
Mundum
Tertio, primus & secundus Europæ sinus.
Hactenus,
Quarto, tertius Europæ sinus. Tertius
Quinto, describitur Africa. Africam
Sexto, Asiæ descriptio continetur. Pontus
Septimo, de homine, & rebus ab homine inue
tis. Mundus
Octauo, terrestriũ animaliũ genera. Ad reliq
Nono, aquatilia. Animaliũ
Decimo, volucrum genera. Sequitur
Vndecimo, insecta animalia. Restant
Duodecimo, plantæ odoratorum. Animaliu
Decimotertio, plantæ arborum peregrinarum
Hactenus
Decimoquarto, plantæ vitium. Externæ
De

Decimoquinto, plantæ arborum frugiferarum. Oleam

Decimosexto, plãtę arborũ syluestriũ. Pomiferas

Dedimoseptimo, plantæ satiuarum. Naturam

Decimooctauo, natura frugum & cerealium, ac studia agricolatoris. Sequitur

Decimonono, linũ, spartũ & hortẽsia. Siderum

Vigesimo, quæ cibis & medicinæ in plantis sati-uis conueniant. Maximum

Vigesimoprimo, flores & coronaméta. In hortis

Vigesimosecundo, coronæ & medicinæ ex her-bis. Complesse

Vigesimotertio, medicinæ ex vino & arboribus vrbanis. Peracta

Vigesimoquarto, medicinæ ex arboribus syluestribus. Ne syluæ

Vigesimoquinto, medicinæ herbarum sponte nascentium. Ipsa quæ

Vigesimosexto, noui morbi, & medicinę quarundam herbarum per morbos. Sensit

Vigesimoseptimo, herbæ aliæ quædam & medicinæ. Crescit

Vigesimooctauo, medicinæ ex homine & animalibus magnis. Dictæ erant

Vigesimonono, de medicinæ autoribus, & medicinæ ex reliquis animalibus Naturam

Trigesimo, magia, & medicinæ quædam per membra. Magicas

Trigesimoprimo, medicinæ ex aquatilibus Aquatilium

Trigesimosecundo, reliqua ex aquatilibus. Ventum

Trigesimotertio, metalla auri, & argẽti. Metalla

Trigesimoquarto, metalla æris & plumbi, & artifices ærarij. Proxime

Trige

Trigesimo quinto, pictura, colorésq; & pictores
Metallorum
Trigesimosexto. marmora, & lapides. Lapidum
Trigesimoseptimo, gemmæ. Vt nihil

Libro secundo continetur de mundo, & cæ
lestibus, & terrestribus, & aëriis.

An finitus sit mundus, & an vnus Cap. I
De forma eius I
De motu eius II
Cur mundus dicatur III
De quatuor elementis
De septem planetis V
De Deo VI
De natura siderum errantium, & eorum ambitu
VIII
De natura Lunæ I
De defectu Solis & Lunæ, & de nocte
De siderum magnitudine X
Quæ quis inuenerit in obseruatione cælesti XI
De defectibus XII
De Lunæ motu XIII
Errantium motus, & luminum Canonica XIV
Quare eadem aliâs altiora, aliâs inferiora vi
deantur XV
Catholica siderum errantium XVI
Quæ ratio colores eorum mutet XVII
Solis motus, & dierum inæqualitatis ratio XI
Quare Ioui fulmina assignentur X
Interualla siderum XX
De siderum Musica XXI
De mundi Geometria XXII
De repentinis sideribus XXIII
De cometis & cælestibus prodigiis, natura, &
tu, & generibus eorum XX
Hipparchea de sideribus, per exempla histori
face

Faces, lampades, trabes, bolides, & chasma cæli XXVI
De cæli coloribus XXVII
De flamma cæli XXVIII
De coronis cælestibus XXIX
De circulis repentinis XXX
Plures Soles XXXI
Plures Lunæ XXXII
Dierum lux nocte XXXIII
Clypei ardentes XXXIIII
Ostentum cæli XXXV
De discursu stellarum XXXVI
De stellis Castoribus XXXVII
De aëre XXXVIII
De statis tempestatibus XXXIX
De vi Caniculæ XL
Sidera in aliis signorum partibus & temporibus aliâs influere XLI
Imbrium ventorum & nubium causæ XLII
De tonitruis & fulguribus XLIII
Qua ratione echo reddatur XLIIII
De ventis iterum XLV
Naturæ & obseruationes ventorum XLVI
Ventorum genera XLVII
De repentinis flatibus XLVIII
Alia prodigiosa genera tempestatum XLIX
Quibus in terris fulmina non cadant L
Fulgurum genera & miracula LI
De obseruationibus LII
De fulminibus euocandis LIII
Catholica fulgurum LIIII
Quæ non feriantur fulmine LV
De prodigiosis pluuiis, lacte, sanguine, carne, fer to, lana, lateribus coctis LVI
De crepitu armorum & tubarum de cælo audito

audito LVI
De lapidibus è cælo cadentibus LVII
De arcu cæleſti LIX
De grandine, niue, pruina, nebula, rore L
De nubium imaginibus LX
De proprietatibus cæli in locis LXI
De natura terræ LXII
De forma terræ LXIII
De Antipodibus an ſint, & aquæ rotundi tate LX
Quomodo ſit aqua terræ innexa LXV
De nauigatione maris & flum. LXVI
Quæ portio terræ habitetur LXVII
Mediam eſſe mundi terram LXI
De ſiderum ortus inæqualitate, & de eclipſi, & vbi, & quare LX
Quæ ratio diurnæ lucis in terris LXX
Gnomonica de eadem re, & horologio primo LXXI
Vbi & quando nullæ vmbræ LXII
Vbi bis anno vmbræ, & vbi in cõtrariũ LXXIII
Vbi longiſſimus dies, & vbi breuiſs. LXX
Item de horologio LXXV
Quomodo dies obſeruentur LXXVI
Differentiæ gentium ratio. LXXVII
De motu terræ LXXI
De terræ hiatibus LXX
Signa motus futuri LXXX
Auxilia contra motus futuros LXXX
Portenta terrarum ſemel viſa LXXXII
Miracula terræmotus LXXXII
Quibus locis maria receſſerint LXXX
Ratio inſularum enaſcentium LXXXV
Quæ & quibus tẽporibus enatæ ſunt LXXXVI
Quas terras interruperint maria LXXXVI

Quæ insulæ continenti adiunctæ LXXXIX
Quæ terræ in totum mari permutatæ XC
Quæ terræ ipsæ se sorbuerunt XCI
Quæ vrbes hauſtæ sunt à mari XCII
De miraculis terrarum XCIII
De terris semper trementibus XCIIII
De insulis semper fluctuantibus XCV
Quibus in terris non pluat, & aceruata terrarum miracula, & cæterorum elementorum XCVI
Qua ratione æstus maris accedant & recedant, & vbi astus extra rationem XCVII
Miracula maris XCVIII
Potestas Lunæ terrena & marina XCIX
Quæ Solis, & quare salsum mare C
Item de natura Lunæ CI
Vbi altissimum mare CII
Miracula aquarum, fontium, & fluminum CIII
Ignium & aquarum iuncta miracula, & de maltha CIIII
De naphtha CV
De semper ardentibus locis CVI
Ignium per se miracula CVII
Terræ vniuersæ mensura, longitudo & latitudo CVIII
Harmonica mundi ratio CIX
Sūma res, & historię, & obseruationes CCCCXVIII

Ex autoribus,

M. Varrone, Sulpitio Gallo, Tiberio Cæsare Imperatore, Q. Tuberone, Tullio Tirone, L. Pisone, T. Liuio, Cor. Nepote, Statio Soboso, Cælio Antipatro, Fabiano, Antiate, Mutiano, Cecina, qui de Hetrusca disciplina scripsit, Tarquitio, L. Aquila, qui item: Sergio Paulo.

Externis,

Platone, Hippatcho, Timæo, Sosigene, Petosiri,

Nece

Necepso, Pythagoricis, Posidonio, Anaximandro, Epigene Gnomonico, Euclide, Cerano, Philosopho, Eudoxo, Democrito, Critodemo. Thrasyllo, Serapione, Dicæarcho, Archimede, Onesicrito, Eratosthene, Pythea, Herodoto, Aristotele, Ctesia, Artemidoro Ephesio, Isidoro Characeno, Theopompo.

Libro III continentur situs, gentes, maria, oppida, portus, montes, flumina, mensuræ, populi qui sunt, aut fuerunt.

De Europa
Bæticæ longitudo, & latituco II
Hispania citerior III
Narbonensis prouincia IIII
Italia, Tiberis, Roma, Campania V
De Corsica VI
De Sardinia VII
De Sicilia VIII
De Lipara IX
De Locris Italiæ fronte X
Secundus Europæ sinus XI
Regio Italiæ quarta XII
Quinta regio XIII
Sexta regio XIIII
Octaua regio XV
De Pado flumine XVI
De Italia transpadana, regio XI XVII
Venetia decima regio XVIII
De Istria XIX
De Alpibus, & gentibus Alpinis XX
Illyricum XXI
Liburnia XXII
Macedonia XXIII
Norici XXIIII
Pannonia, Dalmatia XXV

Mœsi

Mœsia
Insularum Ionii & Adriatici summa oppida gen
tes xxvi. Summa flumina clara. Summi mon-
tes præclari. Summæ insulæ. Summa ea, quæ in-
riæ & obseruationes cccxxvi.

Ex autoribus,

Turannio Graccula, Cor. Nepote, T. Liuio, Cato-
ne Censorio, M. Agrippa, M. Varrone, Diuo Au-
gusto, Varrone Atacino, Antiate, Hygino, L. Ve-
rio, Sebosо, Licinio Mutiano Fabricio Thusco,
L. Attеio Capitone, Verrio Flacco, L. Pisone, C.
Aeliano, Valeriano.

Externis,

Artemidoro, Alexandro Polyhistore, Thucydi-
de, Theophrasto, Isidoro Theopompo, Metrodo-
ro, Scepsio, Callicrate, Xenophõte Lampsaceno,
Diodoro Syracusano, Nymphodoro, Callipha-
ne, Timagene.

Libro iiii continentur situs, gentes, maria,
oppida, montes, portus, flumina, mensurę, po-
puli qui sunt, aut fuerunt.

Epirus	cap. i
Aetolia	ii
Locri	iii
Peloponnesus	iiii
Achaia	iiiii
Arcadia	v
Græcia & Attica	vi
Thessalia	vii
Magnesia	viii
Macedonia	ix
Thracia	x
Insulæ inter eas terras, inter quas Creta, Euboea,	xi

Cyclades, Sporades, Hellesponti, Ponti, Mæo
dis, Daciæ, Sarmatiæ, Scythiæ x
Insulæ Ponti xi
Germaniæ xii
Insulæ in Gallico Oceano
Britannia, & Hybernia x
Gallia xv
Lugdunensis Gallia xvi
Aquitania x
Citerior Hispania
Lusitania x
Insulæ in Oceano xi
Vniuersæ Europæ mensura xxi
Summa oppida & gentes. Summa flumina cl
Summa montium clara. Summa insulæ, quæ
tercidere, oppida & gentes.
Summa res historiæ & obseruationes.

Ex autoribus,

M. Varrone, Catone Censorio, M. Agrippa, D
Augusto, Varrone Atacino, Cor. Nepote, Hy
no, L. Vetere, Pomponio Mela, Licinio Muria
Fabricio Thusco, Atteio Capitone, Atteio P
Iologo.

Externis,

Polybio Hecatæo, Hellanico, Damaste, Eudo
Dicæarcho, Timosthene, Ephoro, Cratete Gra
matico, Serapione Antiochense, Callimac
Artemidoro, Apollodoro, Agathocle, Eup
cho Siculo Musico, Alexandro Polyhist
Thucydide, Dosiade, Anaximandro, Philis
Mallote, Dionysio, Aristide, Calidemo, Men
mo, Aedosthene, Anticlide, Heraclide,
lemone Menephonte, Pythia, Isidoro, Ph
nide, Xenagora, Astynomo, Staphylo, Ar
crito, Metrodoro, Cleobulo, Posidonio.

Liber Primus.

Libro v. continentur situs, gentes, maria, oppida, portus, montes, flumina, mensuræ, populi, qui sunt aut fuerunt.

De Mauritania cap. I
Tingitana prouincia II
Numidia III
Africa IIII
Cyrene V
Libya Marcotis VI
Insulæ circa Africã, & ex aduerso Africæ VII
Aethiopes VIII
De Asia IX
Alexandria X
Arabia XI
Syria, Palæstina, Phœnice XII
Idumæa, Syria, Palæstina, Samaria XIII
Iudæa, Galilæa XIIII
Iordanis XV
Asphaltites XVI
Gens Essenorum XVII
Decapolis XVIII
Tyrus & Sidon XIX
Mons Libanus XX
Syria Antiochena XXI
Casius mons XXII
Cœle Syria XXIII
Euphrates XXIIII
Palmyra XXV
Hierapolis XXVI
Cilicia, & adiunctæ gentes, Pamphylia, Isauria, Homonadum, Pisidia, Lycaonia, Taurus mons, Lycia XXVII
Indus fluuius XXVIII
Laodicea, Apamia, Ionia, Ephesus XXIX
Aeolis, Troas, Pergamus XXX

Insulæ ante Asiam, Phamphylium mare, Rhodus, Samus, Chius xx
Hellespontus, Mysia, Phrygia, Galatia, Nicæ
Bithynia, Bosphorus xxx
Summa oppida & gentes, summa flumina clar
summa montium clara, summa insulæ cxv
summa quæ intercidere oppida, summa res
storiæ & obseruationes.

Ex autoribus,

Agrippa, Suetonio Paulino Varrone Attacin
Corn. Nepote, Hygino, L. Vetere, Mela, Domi
Corbulone, Licinio Mutiano, Cl. Cæsare, Ar
rio, Liuio filio, Seboso, Actis triumphorum.

Externis.

Iuba rege, Hecatæo, Hellanico, Damaste, Di
archo, Bione, Timosthene, Philonide Xenag
Astynomo Staphylo, Aristotele, Dionysio, A
stocrito, Ephoro Eratosthene, Hipparcho, Pa
tio, Serapione Antiocheno, Callimacho, Aga
cle, Polybio, Timæo Mathematico, Herod
Myrsilo, Alexandro Polyhistore, Metrod
Posidonio, qui periplum aut perihegesim: S
de, Periandrori, Astarcho Sicyonio, Eudoxo,
rigene, Callicrate, Xenophõte Lampsaceno, D
doro Syracusano, Hannone, Himilcone, Ny
phodoro, Calliphone, Artemidoro, Megasth
Isidoro, Cleobulo, Aristocreonte.

Libro vi. continentur situs, gentes, maria, o
da, portus, flumina, mensuræ, populi qui
aut fuerunt.

Pontus Euxinus, antea Axenos cas
Gens Paphlagonum & Cappadocum
Cappadocia
Themiscyræ regionis gentes
Regio Colchica, Achæi, & cęteri eodẽ tract

Bosp

Bosphorus Cimmericus, Mæotis II
Gentes circa Mæotin VII
Armeniæ duæ VIII
Armenia maior IX
Albania, Iberia X
Portæ Caucasiæ XI
Insulæ in Ponto XII
Gentes in Scythicho Oceano XIII
Media, Caspiæ portæ XIIII
Gentes circa Hyrcanum mare XV
Item aliæ gentes XVI
Scytharum gentes XVII
Fluuius Gan[illegible]s XVIII
Gentes Indiæ XVIIII
Indus fluuius XIX
Arii, & iunctæ gentes XX
Taprobane insula XXI
Capissene, Carmania XXII
Sinus Persicus & Arabicus XXIIII
Cascandrus insula, Parthorum regna XXV
Media, Mesopotamia, Babylon, Seleucia, XXVI
Flumen Tigris XXVII
Arabia, Nomades, Nabathæi, Omani, Tylos & Ogyris insulæ XXVIII
Sinus maris Rubri, Troglodytici, & Aethiopici XXIX
Multiformes & miræ hominum effigies XXX
Insulæ Aethiopici maris* XXXI
De fortunatis insulis XXXII
Terræ per mensuras cõputatæ digestio XXXIII
Digestio terrarum in parallelos & vmbras paraleles XXXIIII
Sũma oppida CXCV. Sũma gẽtes C. CCCLXVI. Summa clara flumina CLXXX. Sũma mõtes clari XXXVIII. Summa insulæ CVIII. Sũma quæ

intercidere oppida aut gentes CXCV. Summa
& historiæ & obseruationes duo M. CCXII

Ex autoribus,

M. Agrippa, Varrone Attacino, Cor. Nepote, Hy
gino, Vetere, L. Mela Pomponio, Domitio Co
bulone, Licinio Mutiano, Claudio Cæsare, Aru
tio, Seboso, Fabricio Thusco, Tito Liuio, Se
ca, Nigidio.

Externis,

Polybio, Hecatæo, Hellanico, Damaste, Eudo
Dicæarcho, Petone, Timosthene, Patrocle, D
modamante, Clitarcho, Eratosthene, Alexand
Magno, Ephoro, Hipparcho, Panætio, Callim
cho, Artemidoro, Apollodoro, Agathocle, P
lybio, Eumacho Siculo, Alexandro Poly
store, Isidoro, Amometo, Metrodoro, Posi
nio, Onesicrito, Nearcho, Megasthene, Di
gneto; Aristocreonte, Bione, Dialdone, Sim
nide minore, Basile, Xenophonte Lamps
no.

LIbro VII. continentur gentium mirabiles
guræ

Gentium mirabiles figuræ cap
De Scythis, & aliarum diuersitate gentium
De prodigiosis partibus
De mutatione sexus, & geminis partibus
De homine generando & pariendi tempore
illustria exempla à mensibus VII. ad XI.
De conceptibus, & signa sexus in grauidis p
uenientia partum
De conceptu hominum & generatione
De Agrippis
Monstrosi partus excisi utero
Qui sint Vopisci
Exempla numerosæ sobolis

Exc

Exempla similitudinum XII
Quæ sit generandi ratio XIII
Item de eodem multiplicius XIIII
De menstruis mulierum XV
Item de ratione partuum XVI
Insignia corporum XVII
Exempla variarum figurarum XVIII
Diuersorum morum exempla XIX
De fortitudine & velocitate XX
De visu XXI
De auditu XXII
Exempla patientiæ XXIII
Memoriæ exempla XXIIII
Laus C. Iulij Cæsaris XXV
Laus Pompeij Magni XXVI
Laus Catonis primi XXVII
Item de fortitudine XXVIII
De ingeniis, siue laudibus quorundam ab ingeniis XXIX
De Platone, Ennio, Virgilio, M. Varrone, & M. Cicerone XXX
De morum maiestate XXXI
De autoritate XXXII
De diuinitate XXXIII
De Nasica XXXIIII
De pudicitia XXXV
De pietate XXXVI
De artium plurimarum excellentia, Astrologia, Grammatica, Geometria XXXVII
Item mira opera artificis XXXVIII
De seruitiis XXXIX
De præstantia gentium XL
De felicitate summa XLI
Varia exempla fortunæ XLII
De his Proscriptis, L. Sylla, Q. Metello XLIII

De altero Metello XLII
De Diuo Augusto XL
Quos beatissimos dij iudicauerunt XLV
Quem viuentem, vt deum, coli iusserunt XLVI
De spatiis vitæ longissimis XLVI
De varietate nascendi XLI
In morbis varia exempla
De signis mortis
De his qui elati reuixerunt L
De mortibus repentinis LI
De sepultura LII
De anima, vel de manibus
Quæ quis inuenerit in vita
In quo primus gentium consensus LV
De literis antiquis LVI
Quando primùm tonsores Romæ L
Quando primùm horologia
Summa res & historiæ, & obseruatio
DCCXLVII.

Ex autoribus,

Verrio Flacco, Cn. Gellio, Licinio Mutian
Mutio, Massurio, Agrippina Claudij, M. Ci
rone, Asinio Pollione, Messala, Rufo, Co
Nepote, Virgilio, Liuio, Cordo, Meliss
boso, Cor. Celso, Maximo Valerio, Tro
Nigidio Figulo, Pomponio Attico, Pediano A
nio, Sabino, Catone Censorio, Fabio Vest

Externis,

Herodoto, Aristea, Betone, Isigono, Crat
Agatharchide, Calliphane, Aristotele, Ny
phodoro, Apollonide, Philarcho, Dam
Megasthene, Ctesia, Taurone, Eudoxo, On
crito, Clitarcho, Duride, Artemidoro, I
pocrate medico, Asclepiade medico, Hesio
Anacreonte, Theopompo, Hellanico, Da

ſte, Ephoro, Epigene, Beroſo, Petoſiri, Neceſſo, Alexandro Polyhiſtore, Xonophonte, Callimacho, Democrito, Duillio, Polyhiſtore hiſtorico, Stratone, qui contra Ephori theoremata ſcripſit, Heraclide Pontico, Aſclepiade qui tragodumena, Philoſtephano, Hegeſia, Archimacho, Thucydide, Mneſigitone, Xenagora, Metrodoro Scepſio, Anticlide, Critodemo.

Libro VIII. continentur animalium terreſtrium naturæ pedatim gradientium.

De animalibus terreſtribus, elephãtorum commendatio, & de ſenſu eorum cap. I
Quando primùm iuncti II
De docilitate eorum III
De clementia eorum, & quòd pericula ſua intelligant, & de tigridis truculentia IIII
De intellectu & memoria eorum V
Quando primùm in Italia VI
Pugnæ eorum VII
Quando capiantur VIII
Quomodo domentur IX
De partu eorum, & reliqua natura X
Vbi naſcãtur, & de diſcordia eorũ & draconũ XI
De ſolertia animalium XII
De draconibus XIII
De ſerpentibus maximis, & bois XIIII
De Scythicis animalibus, & Septẽtrionalibus XV
De leonibus XVI
De pantheris XVII
De tigridis natura, & camelis, & camelopardali, & quando primùm Romæ viſa XVIII
De chao, & cepho XIX
De rhinocerote XX
De lyncibus & ſphingib. & crocutis, cercopithecis, Indicis bubus, leucrocutis, eale, tauris Ac-

thiopiæ,mantichora, monocerote,catoblep
basiliſco xx
De lupis xxi
De ſerpentibus xxii
De ichneumone xxiii
De crocodilo & hippopotamo xx
Quis primus Romæ hippopotamũ & crocodil
oſtẽdit:& medicinę ab animalib.repertæ x,xv
Quæ animalia quas herbas oſtendeiunt, ceru
lacerti,hirundines, teſtudines, muſtela, cic
nia,aper.anguis,draco,pãthera,elephas, vr
cerui,palumbes,colũbæ,grues,coruus xxvi
Prognoſtica animalium xxvii
Ciuitates & gẽtes à minutis aĩalib.deletę xx
De hyæna,& crocuta,& mantichora,& fibris
lutris x
De ranis,& vitulis marinis,& ſtellionibus xx
De ceruis xxx
De tragelapho & chamęleonte,& reliquis col
rem mutantibus xxxi
De tarendo,& lycaone,& thoe xxxii
De hyſtrice xx
De vrſis & fœtibus eorum xxx
De murib.Põticis &alpinis,& herinaciis xxx
De leontophono,lynce, melibus, & ſciuris
xxxviii
De vipera, cochleis, & lacertis xxx
De canibus
Ad canis rabidi morſum x
De natura equorum xl
De aſinis xli
De mulis xlii
De bubus x
De Api boue xl
De natura pecorũ,& generatione eorũ xlv

De generibus lanarum, & vestium XLVIII
De musmone XLIX
De capris, & generatione earum L
De suibus, & natura eorum LI
De viuariis bestiarum LII
De semiferis animalibus LIII
De simiis LIIII
De leporibus, & cuniculis LV
De semiferis LVI
De muribus & gliribus LVII
Quæ animalia quibus locis non sint LVIII
Quæ aduenis noceant LIX
Summa res & historiæ, & obseruationes
DEE LXXXVIII

Ex autoribus,

Mutiano, Procilio, Verrio Flacco, L. Pisone, Cor. Valeriano, Catone Censorio, Fenestella, Trogo, Actio, Columella, Virgilio, Varrone, L. Metello, Scipione, Corn. Celso, Nigidio, Trebio Nigro, Pomponio Mela, Manlio Sura.

Externis,

Iuba, Polybio, Onesicrito, Isidoro, Antipatro, Aristotele, Demetrio Physico, Democrito, Theophrasto, Euanthe, Agriopa qui Olympionicas, Hierone Rege, Attalo Rege, Philometore item, Ctesia, Duride, Philisto, Archyta, Philarcho, Amphilocho Athenæo, Anaxipoli Thasio, Apollodoro Lemnio, Aristophane Milesio, Antigono Cymæo, Agathocle Chio, Apollonio Pergameno, Aristandro Athenæo, Bacchio Milesio, Bione Solense, Chærea Athenæo, Diodoro Priegone Thasio, Euphronio Athenæo, Hegesia Maroneo, Menandris Prienæo & Heracleote, Menecrate Poëta, Androcione qui de agricultura scripsit

scripsit, Aeschrione qui item, Dionysio qui Mi
gonem transtulit, Diophane qui ex Dionysi
epitomen fecit, Archelao rege Nicandro.

Libro ix. continentur animalium aquatico
rum historiæ & naturæ.

De aquatilium natura cap. i
Quare maxima in mari animalia ii
De Indici maris belluis iii
Quæ in quoque Oceano maxima iiii
De Tritonum, & Nereidum, & elephantorum
marinorum figuris v
De balænis, & orcis vi
An spirent pisces, an dormiant vii
De delphinis, & eorum natura mirabili viii
De tursionibus ix
De testudinibus, & quomodo capiantur x
Quis primus testitudines secare instituerit xi
Tegmenta aquatilium xii
De vitulo mariuo xiii
De piscibus pilo carentibus, & quomodo pa
riant, & quot eorum genera xiiii
De nominibus & naturis multorũ piscium xv
De augurijs & diuersitate piscium xvi
De mugili & aliis piscibus, & quòd non iidem
vbique placeant xvii
De mullo, & coracino, salpa, salmone xviii
De exocœto, muribus, polypis, & muræna xix
Digestio piscium in figuras corporum xx
De anguillis xxi
De captura earum in lacu Benaco xxii
De muræna natura xxiii
De planis piscibus xxiiii
De echeneide, eiúsque natura mirabili xxv
De varietate naturæ piscium xxvi
De lucerna pisce, & dracone marino xxvii

De pi

De piſcibus ſanguine carentibus XXVIII
De loligine, & ſepiis, & polypis, & nautilis XXIX
De ozæna, nauplio, & locuſtis XXX
De cancris, echinis, & echinometris XXXI
De cochleis XXXII
De pectinibus, murice, & concharum generibus XXXIII
De diuitiis marinis XXXIIII
Quo modo naſcantur, & vbi, & quo modo inueniantur margaritæ XXXV
De natura purpuræ & muricis XXXVI
Quot ſint genera XXXVII
Quo modo capiantur XXXVIII
Romæ quado vſus purpuræ XXXIX
De pretio earum XL
De tingendo amethyſtino, & cocco, & hyſgino XLI
De pinna, & pinnothere, & aquatiliũ ſenſu XLII
De ſcolopendris, vulpibus & glanis XLIII
De ariete piſce XLIIII
De his, quæ tertiam naturam habent, non animalium neque fruticum, & de viticis, & ſpongiis XLV
De caniculis marinis XLVI
De his, quæ ſilicea teſta includuntur, & quæ ſine vllo ſenſu, & de reliquis ſordidis animalibus XLVII
De venenatis marinis XLVIII
De morbis piſcium XLIX
De generatione eorum mira L
Itẽ de generatione, & qui piſces oua pariant LI
De vulpis piſcium LII
De longiſſima vita piſcium LIII
De viuarijs oſtreorum, & quis ea primus inuenerit LIIII

Quis primus murænarum viuaria fecerit
De cochlearum viuariis, & quis primus inst
tuit
De piscibus terrenis
De muribus Nili
De anthia pisce, & quo modo capiatur
De stellis marinis
De dactylis, eorúmque miraculis
De inimicitiis & amicitiis inter se aquatiliu
LXII.
Summa res & historiæ & obseruationes

Ex autoribus.

Turanio Graccula, Trogo, Mecœnate, Alfio Fl
uo, Cor. Nepote, Laberio mimographo. Fabian
Fenestella, Mutiano, Aelio Stilone, Statio Sebo
Melisso, Seneca, Cicerone, Macro Aemilio, Me
sala Coruino, Trebio Nigro, Nigidio.

Externis

Aristotele, Archelao rege, Callimacho, Dem
crito, Teophrasto, Thrasyllo, Hegesidemo C
rhnio, Alexandro Poly histore.

Libro x. continentur naturæ & historiæ an
malium volatilium
De natura auium
De phœnice
De aquilis
Quando legionum signa esse cœperint, & cu
quibus sit aquilis bellum
Mirum de aquila
De vulturibus
De sangale
De accipitribus
De coccyce, quæ à suo genere interimitur
De miluis
Digestio auium per genera

De ina

De inauſpicatis auibus, cornice, coruis, bubone XII
De incendiaria aue XIII
De cliuina XIIII
De auibus incognitis XV
De auibus nocturnis XVI
De noctuis XVII
De pico martio XVIII
De vncos vngues habentibus & digitos XIX
De pauonibus, & quis eos primus cibi cauſa occiderit XX
De gallis, & quo modo caſtrentur. & de gallinaceo locuto XXI
De anſeribus, & quis primus iecur anſerinum comederit, & de adipe anſerino Comageno XXII
De giuibus, ciconiis, oloribus, & peregrinis auibus, & coturnicibus, & de glotte XXIII
De hirundinibus, & merulis, turdis, & ſturnis, turturibus, & palumbis XXIIII
Quæ auium perennes, quę ſemeſtres, quæ trimeſtres
De auibus mira XXV
De auibus Seleucidibus XXVI
De ibi XXVII
Quæ aues in quibus locis non ſunt, & quæ mutant colorem, & vocem, & de luſciniis XXVIII
De merulis XXIX
Tempus auium geniturę XXX
De halcyonibus, & de diebus earum nauigabilibus, & gauiis, & mergis XXXI
De auium ſolertia in nidificando, hirundine, argatili, cinnamologis & perdicibus XXXII
De columbis XXXIII
De palumbis XXXIIII

De passeribus xxxv
De tinnunculo xxxvi
De volatu & incessu auium xxxvii
De apodibus xxxix
De caprimulgis & plateis
De ingeniis auium xl
De carduele & psittaco, & auibus quæ loquuntur xl
De coruorum intelligentia xlii
De Diomedeis auibus xliii
Quæ animalia nihil discant xl
De potu auium xl
De himantopode, & onocrotalis, & de peregrinis auibus xlv
De multarũ auiũ nominibus & natura xlvi
De nouis auibus & fabulosis xlix
Quis gallinas farcire instituerit: de auiariis, quis ea primus instituerit
De Aesopi patina
De generatione auium, & præter aues quæ quadrupedes oua pariant l
De ouorum generatione, incubatu auium, coitu li
De vitiis & remediis incubantium lii
De auguriis ouorum
Quæ gallinæ optimæ l
De morbis earum, & remediis lv
De conceptu & numero fœtus auium lvi
De pauone, & anseribus lv
De ardeolis, & quo modo seruentur optimè lx
Quæ volucrum sola animal pariat, & lactet
De conceptu viperæ & partu, & quæ terrestrium oua pariant lx

De generatione terrestrium LXIII
De varia generatione animalium LXIIII
De murium fœtu LXV
De spina hominis anguem nasci LXVI
De salamandra LXVII
De iis quæ nascuntur ex non genitis, & quæ nata nihil gignunt LXVIII
De sensibus animalium LXIX
Auditum & olfactum esse piscibus LXX
Tactum communem esse omnibus LXXI
Quæ venenis viuant, & quæ terra LXXII
De cibo & potu quorundam LXXIII
Quæ inter se dissideant, & quæ inter se conueniant LXXIIII
De somno animalium LXXV
Sūma res & historiæ, & obseruatiōes DCCXXVIII

Ex auctoribus.

Manilio, Cornelio Valeriano, Actis, Vmbritio Meliore, Massurio Sabino, Antistio Labeone, Trogo Cremutio, M. Varrone, Macro Aemilio, Melisso, Mutiano, Nepote, Fabio Pictore, T. Lucretio, Corn. Celso, Horatio, Desulone, Hygino, Sarsenis, Nigidio, Manlio Sura.

Externis,

Homero, Phœmonoë, Philemone, Boetho, qui ornithogoniam, Hyla qui de auguriis, Aristotele, Theophrasto, Callimacho, Aeschylo, Hierone, Philometore, Archita, Amphilocho Athenienſe, Anaxipoli Thasio, Apollodoro Lemnio, Aristophane Milesio, Antigono Cymæo, Agathocle Chio, Apollonio Pergameno, Aristandro Athenæo, Bacchio Milesio, Bione Solensе, Chærea Athenienſe, Diodoro Prienæo, Dione Colophonio, Democrito, Diophanæ Nicæensе, Epigene Rhodio, Euagora Thasio, Euphronio Athenæo,

Iuba, Androcione qui de Agricultura, Aeſcrione qui item, Dionyſio qui Magonem tranſtulit, Diophane qui ex Dionyſio Epitomen fecit, Nicandro, Oneſicrito, Philarco, Heſiodo.

LIbro xi. continétur hiſtoriæ & naturæ parvorum animalium, & reptilium.

De inſectorum genere cap. i
De ſubtilitate naturæ in his ii
Vtrum ſpirent, an habeant ſanguinem iii
De corpore eorum iiii
De apibus v
Qui ordo naturæ in eis vi
De vocabulis operis vii
Ex quibus floribus opera fiant viii
De amatoribus earum ix
Ratio operis x
De fucis xi
Quæ natura mellis xii
Quæ optima mella xiii
Quæ genera mellis in ſingulis xiiii
Quomodo probentur mella xv
De tertio genere mellis, & quomodo apes probentur xvi
Quæ regiminis ratio xvii
De genere apum, & quę inimica apibus xviii
De morbis apum xix
De continendis apibus, & quomodo reparentur xx
De veſpis, & crabronibus xxi
De bombycib. & bombyli, & necydalo, & qui primus bombycinam veſtem inuenerit xxii
De bombyce Coa xxiii
De araneis, & generatione earum xxiiii
De ſcorpionibus xxv
De ſtellionibus, & cicadis xxvi

Cicadę

Cicadæ vbi non sint, & vbi mutæ XXVII
De pennis insectorum, & scarabæis, & scarabæorum generibus XXVIII
De locustis XXIX
De formicis nostratibus XXX
De Indicis XXXI
De diuersitate insectorum XXXII
De animalibus in ligno & ex ligno nascentibus XXXIII
De animali cui cibi exitus non est XXXIIII
De tineis, & culicibus XXXV
De pyrali, siue pirausta XXXVI
Historia naturæ animalium per singula membra XXXVII
De sanguine, & quorum celerrimè siccetur quorum non coëat, quorum grauissimus, vel tenuissimus, vel quorum nullus XXXVIII
An in sanguine principatus, & de tergore, & pilis, & mammis XXXIX
Notabilia animalia quæ mammis XL
De lacte, & vnde caseus non fiat XLI
De diuersitate caseorum XLII
Differentia membrorum hominis à cæteris animalibus XLIII
De simiarum similitudine XLIIII
De vnguibus XLV
De vngulis XLVI
De pedibus auium & vnguibus XLVII
De pedibus insectorum à binis ad c. XLVIII
De pomilionibus & genitalibus XLIX
De caudis L
De vocibus LI
De agnascentibus membris, & dicta Aristotelis de vita hominis LII
De anima, & de halitu animalium, & quę gusta-

ta interimát,& de victu hominis, & quibus de
causis non coquatur L I I
De corpulentia augenda vel minuenda, & qua
gustu famem ac sitim sedent L I I I I

Summa res,& historiæ,& obseruationes

MMCCLXX.

Ex autoribus,

Marco Varrone, Hygino Scropha, Sarsena Cel
so Cornelio, Aemilio Macro, Virgilio, Columel
la, Iulio Aquila qui de Hetrusca disciplina scri
psit, Tarquitio qui item, Vmbritio qui item, Ca
tone Censorio, Domitio Caluino, Trogo, Meli
so, Fauonio, Fabiano, Mutiano, Nigidio, Mani
lio, Opio.

Externis.

Aristotele Democrito, Neoptolemo qui melitu
gia, Aristomacho qui item, Philisto qui item
Nicandro, Menecrate, Dionysio qui Magonem
transtulit, Empedocle, Callimacho, Attalo rege
Apollodoro qui de bestiis venenatis, Hippocra
te, Friphilo, Erasistrato, Asclepio, Themisone
Posidonio Stoico, Menandris Prienense & He
racleote, Euphronio Athenæo, Theophrasto
Hesiodo, Philometore rege.

Libro XII. continetur de arboribus.
De arborum honore, & quando platanus pri
mum in Italia, & de natura earum cap.
De chamæplatano, & quis primus totonderit vi
ridaria
De peregrinis arboribus & malo Assyria
De Indiæ arboribus, & quando primum Rom
ebenus
De spina & ficu Indicis
De arbore pala, & arboribus Indicis sine nomi
nibus, & laniferis

De pipe

De piperis arboribus,& garyophyllo, & aliis pluribus VII
De macir,& saccaro,& arboribus Arianæ gentis VIII
De bdellio & arboribus Persici maris IX
De arborib.Persicę insulę,& lanigeris arborib.X
De gossampinis, & arboribus ex quibus vestes fiũt,& quibus modis cõstét arborũ fructus XI
De costo & nardo,& differentijs nardi XII
De asaro, amomo, amomide, & cardamomo XIII
De thure,& arboribus thuris XIIII
De myrrha & aboribus myrrhæ XV
De generibus myrrhæ, & natura,& pretio eius XVI
De mastiche,ladano, & bruta,enhæmo,& storbo,& styrace XVII
De felicitate Arabiæ XVIII
De cinnamomo, & xylocinnamomo, & casia XIX
De isocinnamomo,& cancamo,ac taro XX
De serichato,& gabalio,& de myrobalano XXI
De phœnicobalano,& calamo odorato XXII
De ammoniaco & sphagno XXIII
De cypro,& aspalatho,& maro XXIIII
De balsamo & opobalsamo, xylobalsamo, & styrace,& galbano XXV
De panace,& spondylio,& malobathro XXVI
De oleo omphacio XXVII
De bryo,& œnanthe,& de elate arbore, & cinnamo caryopo XXVIII

Summa res & historiæ, & obseruationes
DCCCCLXXIIII
Ex autoribus.
M.Varrone,Mutiano,Virgilio,Fabiano,Scboso,

Pomponio Mela, Flauio Proculo, Trogo, Hygino, Claudio Cæsare, Corn. Nepote, Sextio Nigro, qui Græcè de Medicina scripsit, Cassio Hemina, L. Pisone, Tuditano, Antiate.

Externis.

Theophrasto, Herodoto, Callisthene, Isidoro, Clitarcho, Anaximene, Duride, Neatcho, Onesicrito, Polycrito, Olympiodoro, Diogneto, Nicobulo, Anticlide, Charace Mitylenæo, Menechmo, Dorotheo, Xenia Athenæo, Lyco, Antæo, Ephippo, Chærea, Democle, Ptolemæo, Lagi, Matsya Macedone, Zoilo item, Democrito, Antiphilocho, Aristomacho, Alexandro Polyhistore, Iuba, Apollodoro qui de odoribus scripsit, Heraclide Medico, Archidemo item, Dionysio item, Democlide item, Euphrone item, Obscendo item, Diagora item, Polla item, Heraclide Tarentino, Xenocrito Ephesio Eratosthene.

Libro XIII. continetur de vnguentis, & arboribus maritimis.

De vnguentis, & quando primùm sunt cognita nobis, & de compositione cap.

Quod vnguentum regale vocetur; & quæ diapasmata, & qualiter seruentur. I

Quanta in vnguentis luxuria, & quãdo primùm Romanis in vsu II

De palmis, & natura earum, & generibus III

De Syriæ generibus

De terebintho

De ficu Ægyptia, & Cypria VI

De ceraunia silica

De Persica Ægypti & spina Ægyptia

De pruno, & arboribus circa Memphin

De gummi generibus, & papyro

De generibus chartarum, & quomodo char-

fiant, & de chartarum probatione, & vitiis, & glutino earum XII
De libris Numæ XIII
De arboribus Æthiopiæ XIIII
De Atlantis arboribus, & citreis, & quæ in his laudentur, & quæ vituperentur XV
De arbore thya XVI
De arbore loto XVII
De scapo ipso & radice loti XVIII
De paliuro, & Punico malo, & de flore Punici mali XIX
De Asiæ & Græciæ fruticibus XX
De thymelæa, siue chamelæa, & tragacanthe, & de tragio, siue scorpione, & myrice, & brya, & galla XXI
De euonymo, adrachne, & coggygria, & thapsia XXII
De cappari, siue cynosbato, aut opheostaphyle, & de sari XXIII
De spina Babyl. regia, & de cytiso XXIIII
De fruticibus & arboribus nostri maris, atque rubri, & Indici XXV
Summa res & historiæ, & obseruationes CCGC-LXVIII.

Ex autoribus,

M. Varrone, Mutiano, Virgilio, Fabiano, Seboso, Pomponio Mela, Fabio, Hygino, Trogo, Procu-lo, Cl. Cæsare, Cor. Nepote, Sextio Nigro, qui Græce de Medicina scripsit, Cassio Hemina, L. Piso-ne, Tuditano, Antiate.

Externis,

Theophrasto, Herodoto, Callisthene, Isidoro, Clitarcho, Anaximene, Duride, Nearcho, Onesicri-to, Olympiodoro, Diogneto, Cleobulo, Anticli-de, Characе Mitylenæo, Menæchmo, Dorotheo

Athenieſe, Lico, Antæo, Ephippo, Dione, Adima
to, Ptolemæo Lago, Marſia Macedone, Zoilo ite
Democrito, Amphilocho, Alexandro Polyhiſto
re, Ariſtomacho, Iuba rege, Apolodoro qui d
odoribus ſcripſit, Heraclide Medico, Botrye M
dico, Archidemo item, Dionyſio item, Democli
de item, Euphrone item, Mneſicle item, Diagor
item, Iolla item, Heraclide Tarentino, Xenocr
to Epheſio.

Libro quartodecimo continetur de vitibus
vineis.
De virium natura & quibus modis ferant cap 1
De generibus vitium
Item de vitium generibus, ſecundum locorum
& regionum proprietatem
Inſignia cultutæ vinearum
De natura vini
Vina generoſa
Vina tranſmarina
De vino quod vocatur biçon genera ſeptẽ
De dulcium generibus x i i i
De deuteriis & ſecundariis, vini genera i i i
Quæ nuper in Italia generoſa vina eſſe cœpe
runt
De vini obſeruatione à Romulo rege poſita
Qui vini vſus antiquis, & de vinis antiquorũ
De apothecis, & de vino Opimiano x i i
De liberalitate Cæſaris in vino, & quando pri
mum quatuor genera vini poſita
De vinis fictitiis
De hydromeli & oxymeli
Prodigioſa genera vini
Quibus vini ad ſacra vti fas non ſit, & quibus
generibus muſta condiantur
De picis generibus, & reſinis, & muſtis cocti
dien

diendis,& de aceto,& de fæce xx
De cellis vinariis xxi
De vitanda ebrietate xxii
Summa res & historiæ,& observationes D. x

Ex autoribus,

Cotn. Valeriano, Virgilio, Celso, Catone Censorio, Sarsennis patre & filio, Scropha, Varrone, D. Syllano, Fabio Pictore, Trogo, Hygino, Flacco Verrio, Græcino Iulio, Actio, Columella, Massurio Sabino, Feneſtella, Tergilla, M. Actio Plauto, Fabio, Dorseno, Scævola, Aelio, Atteio Capitone, Cotta Messalino, L. Pisone, Pompeio Lenæo, Fabiano, Sextio Nigro, Vibio Rufo.

Externis,

Hesiodo, Theophrasto, Aristotele, Democrito, Attalo rege, Philometore rege, Archyta, Xenophonte, Amphilocho Athenæo, Anaxipoli Thasio, Apollodoro Lemnio, Aristophane Milesio, Antigono Cymæo, Agathocle Chio, Apollonio Pergameno, Aristandro Athenæo, Botrye item, Bacchio Milesio, Bione Solense, Chærea Athenience, Cheristo item, Diodoro Prienæo, Dione Colophonio, Epigene Rhodio, Euagora Thasio, Euphrone Athenæo, Androcione qui de agricultura scripsit, Aeschirone qui item, Lysimacho qui item, Dionysio qui Magonem transtulit, Diophane qui ex Dionysio epitomen fecit, Asclepia de medico, Onesicrito, Iuba rege.

Libro xv. continentur naturæ frugiferarum arborum & cultarum
Natura frugiferarum arborum cap. i
De oleo ii
De natura oliuæ, & oleæ incipientis iii
De natura olei iiii
De cultura oliuarum v

De seruandis oliuis, & quomodo faciendu
o[illegible]um
De oleo factitio v
De amurca v i
Pomorum omnium genera & naturæ
Nucum pinearum genera quatuor
De malo cotoneo
De Persico genera quatuor x
De pruno genera vndecim x i
De diuersis generibus malorum, genera vigi
nouem x i i
De pyris & insitorum varietate
De pomis seruandis x
De cotoneis, punicis, pyris, & sorbis, & vsi se
uandis x v
De ficis genera x x i x x v i
De caprifico & caprificatione x
De mespilis, & eorum generibus tribus
De sorbis genera quatuor x
De nuce iuglande x x
De castaneis genera octo x x
De siliquis, & carnosis pomis, & moris, & de a
nis, & baccis x x i i
De cerasis genera octo x
De corno, & lentisco x x
De generibus succorum, & de odore x x v i
De succis fructuum & arborum, & coloribus
odoribus, & natura pomorum, & de comme
datione fructuum x x v i
De myrto genera eius x i x x i
De lauro genera tredecim x
Summa res & historiæ, & obseruationes D x x

Ex autoribus,

Fenestella, Fabiano, Virgilio, Cornelio Vale
no, Celso, Catone Censorio, Sarsennis patre &
li

io, Scropha, M. Varrone, D. Syllano, Fabio Pi-
tore, Trogo, Hygino, Flacco Verrio, Græcino,
Attico, Iulio Sabino, Tergilla, Cotta Messalino,
Columella, L. Pisone, Pōpeio Lenæo, M. Actio,
Plauto, Fabio Dorseno, Scæuola, Aelio, Atteio
Capitone, Sextio Nigro, Vibio Rufo.

Externis,

Hesiodo, Aristotele, Democrito, Hierone rege,
Archyta, Philometore rege, Attalo rege, Xeno-
phonte, Amphilocho Athenæo Anaxipoli Tha-
sio, Apollodoro Lemnio, Aristophane Milesio,
Antigono Cymæo, Agathocle Chio, Apollodoro
Pergameno, Aristandro Athenæo, Bacchio Mile
sio, Bione Solense, Chærea Athenæo, Chæristo
item, Diodoro Prienæo Dione Colophonio, Epi-
gene Rhodio, Euagora Thasio, Euphronio Athe
næo, Androcione qui de agricultura scripsit, Ac-
schrione qui item, Dionysio qui Magonem trās-
tulit, Diophane qui ex Dionysio epitomen fecit,
Asclepiade med. Erasistrato item, Comiade qui
de conditura vini, Aristomacho qui item, Hice-
sio, qui item, Themisone medico, Onesicrito, Iu-
ba rege.

Libro xvi continentur syluestrium arborum naturæ
Gentes sine arbore, & miracula in septentriona-
lis regionis aboribus cap. i
De Hercyniæ syluæ magnitudine ii
De glandiferis iii
De ciuica corona, & qui frondea corona do-
nati iiii
De glande genera tredecim v
De fagina glande, reliquis glandibus, & carbo-
ne, & pastu porcorum vi
De galla, & quàm multa præter glandem eædem
ferant

ferant arbores .
De eachrye, & cocco grano, & agarico, & bere
Quarum sint in vsu cortices
De scandulis & pinu, pinastro, abiete, pice, larice tæda, taxo
Quibus modis fiant genera picis, & quomodo fiat cedrium, & de spissa pice quomodo fiat, & quibus modis resina coquitur
De zopissa, & sapio, & quarum arborum materia in pretio
De fraxino, genera eius quatuor
De tilia, genera eius duo
De aceris generibus decem
De bruscо, & mollusco, & staphylodendro, & xo, genera tria
De vimo genera quatuor
De arborum natura per situs
Diuisio generum
Quibus folia non decidant, & de rhododendro
Item quibus folia non decidant, & quibus omnia folia cadant, & quibus locis nulli arborum
De natura foliorum cadentium, & quibus foliorum varij colores
De populo tria genera, & quorum foliorum figura mutetur
Quæ folia versentur omnibus annis, quæ foliorum è palmis cura & vsus, & foliorum mirabilia
De ordine naturæ in satis, & de flore arborum & conceptu, & germinatione, & partu, & quo ordine floreant

De cor

De corno, & quo tempore quæque ferant, & quæ fructum non ferãt, & quæ infelices existimantur & quæ facillimè fructum perdunt, quibus fructus antequam folium nascantur xxvi
De biferis & triferis, & quæ celerrimè senescant, & de ætatibus earum xxvii
De moro xxviii
De syluestribus xxix
De buxo, & faba Græca, siue loto xxx
De ramis & cortice, & radicibus arborũ xxxi
De prodigiosis arboribus, & quibus modis spõte nascantur, & quod non omnia vbique nascantur, & quæ non alibi nascatur arbores xxxii
De cupressõ, & quòd ex terra noua aliqua fæpe nascantur, quę in ea antè non fuerũt xxxiii
De edera xxxiiii
De edera, quæ vocatur smilax xxxv
De aquaticis calamis, & fruticibus xxxvi
De salice, genera eius octo, & quę præter salicem sint vtilia ligaturis, & de rubis xxxvii
De succis arborum, & natura materiarum, & de cædendis arboribus xxxviii
De larice, & abiete, & sapino, & cæteris huiusmodi arboribus cædendis xxxix
De materiis, de magnitudine arborum, & quæ cariem & ruinam non sentiunt, & de perpetuitate materiarum xl
De terẽdinibus xli
De materiis architecti, & quæ materies ad quid vtilis, & quæ firmior materia in tectum xlii
De glutinanda materia, & lignis sectilibus cap. xliii
De arborum ætate, & quæ genera arborum minimè durant, similiter de visco, & Druidis. cap. xliiii

Sum

Summa res & historiæ, & obseruationes cen
trigintaquinque.

Ex autoribus,

M. Varrone, Fœciale, Nigidio, Corn. Nepote,
gino Massurio, Catone, Mutiano, L. Pisone,
go. Calphurnio Basso, Cremutio, Sextio Ni
Corn. Boccho, Vitruuio, Græcino.

Externis,

Alexandro Polyhistore, Hesiodo, Theophra
Democrito, Homero, Timæo Mathematico.

Libro xvii. continentur satiuarum occ
rum arborum naturæ
Arborum pretia mirabilia ca
De natura cæli ad arbores, & quam partem
li spectare debeant
De societate cæli & terræ ad arbores
De qualitate regionum
Cener a terrarum
De terra quam Britannia & Gallia amat
De Græcorum circa hanc doctrina
De terrarum generibus
De cineris vsu, & de fimo, & quæ fata vberio
terram faciant, & quæ vrant
De satione arborum, & quod auulsione nas
tur arbores
De transferendis seminariis, & vlmis ferendi
scrobibus
De interuallis plantandarum arborum, &
bris, & stillicidiis, & vbi plantari debeant
Quæ arbores tardè crescant, & quæ celeriter
de sabina
De satione arborũ, & insitione, & quomodo
uenta sit tenera inserendi exemplaris
cap.
De vite inserenda

De eius

De emplastratione XVI
Exemplum huius rei XVII
De cultura olearum, & quibus temporibus insitio fiat XVIII
Quæ arbores societate gaudeant, & de disciplina ablaqueandi & accumulandi XIX
De salicto & harundineto, & cæteris cæduis ad perticas, palos XX
De culturis, & disciplina excolendarum vinearum XXI
De sulco & vinearum putatione XXII
Ratio arbustorum XXIII
De seruandis vuis, & morbis arb. XXIIII
De variis prodigiis siue ostentis in arboribus, déque oliueto publicam viam olim transgresso XXV
De remediis morborum arborum XXVI
De caprificatione, & stercoratione XXVII
De diuersis medicamentis arborum contra venenata animalia, & contra formicas, & contra noxia animalia XXVIII
Summa res & historiæ, & obseruationes quingentæ octoginta vna.

Ex autoribus,

Cor. Nepote, Catone Censorio, M. Varrone, Celso, Virgilio Hygino, Sarsennis patre & filio, Scropha, Calphurnio Basso, Trogo, Aemilio Macro, Græcino Columella, Attico Iulio, Fabiano, Sura Manlio, Dorseno Mundo, C. Epidico, L. Pisone.

Externis,

Isidoro, Theophrasto, Aristotele, Democrito, Theopompo, Hierone rege, Attalo rege, Philometore rege, Archyta, Xenophonte, Amphilocho Atheniense, Anaxipoli Thrasio, Apollodoro Lemnio, Aristophane Milesio, Antigono Cymæo,

mæo, Agathocle Chio, Apollonio Pergame
Bacchio Milesio, Bione, Chærea Athenien se,
risto ité, Diodoro Prienæo, Dione Colophon
Epigene Rhodio, Euagone Thasio, Euphro
Athenæo, Androcione qui de agricultura
psit, Aeschrione q ité, Lysimacho qui ité Dio
lio qui Magoné transtulit, Diophane qui ex
nysio epitomen fecit, Aristandro qui de por

Libro xviii cõtinetur de agricultura. Q
antiquis maximũ studiũ agriculturæ fuit,
de hortorum singulari diligentia ca
Quæ corona prima Romæ
De iugere, & actu, & legibus circa pecora
quoties, & quibus temporibus fuit summa
litas annonæ, & qui agricultura illustres
Ratio de agricultura
Laus agricol. & quę obseruãda in agro par
De villarum positione, & præcepta antiquo
de agro colendo
De frugum generibus & natura
Non omnia frumenti genera vbique nasci, &
reliquis in oriente generibus
De pistoriis & molitura & farina
De similagine, siligine, & aliis generibus, &
pistura
De fermentis, & panis faciendi ratio, & gene
& quando primùm pistores Romæ, & de
bris, & alica
De leguminibus
De rapis & napis Amiterninis
De lupino
De vicia, & eruo
De fœnogræco, & farragine, & de ocymo, &
dica, & cytiso
De vitiis frugum & remediis, & quid in quo

terræ genere debeat seri XVII
De prodigiis frugum & arandi disciplina,& vomerum generibus XVIII
De temporibus arandi & iunctione boum XIX
De occando, & quodam arationis genere,& de iteratione, & resectione XX
De cultura terræ XXI
Exépla diuersarũ terrarum, & summa fertilitate & bifera vite, & aquarum differentia XXII
De qualitate terræ & stercoratione XXIII
De bonitate seminum, & disciplina seminandi, & quantum ex quoque genere frumenti in iugero serendũ,& tẽporibus serendi XXIIII
Digestio siderum in noctes & dies XXV
Replicatio totius culturæ, & quid quoque mense in agro fieri oporteat XXVI
Ne agricolæ aspiciant stellas, sed magis tempora serendæ frugis,& ortus occasúsque sideris in quibusdam herbis, & de stellarum ortu & occasu XXVII
De pratis & reparatione prati, & cotibus,& falcibus, & descriptio frugũ & siderũ XXVIII
De tempestatibus vtriusque temporis, & remediis sterilitatum XXIX
De messe, & tritico, & palea, & frumento seruando XXX
De vindemia & autumni temporibus XXXI
De lunari ratione XXXII
De ventorum ratione XXXIII
De limitatione agrorum XXXIIII
Prognostica tempestatum XXXV
Summa res,& historię,& obseruatiõnes MMLX.

Ex autoribus,

Massurio Sabino, Cassio Hemina, Verrio Flacco, L. Pisone, Corn. Celso., Turannio Graccula, D.

Syllano, M. Varrone, Catone Censorio, Scrofa, Sarsennis patre & filio, Domitio Caluino, Hy- gino, Virgilio, Trogo, Ouidio, Græcino, Col- mella, Tuberone, L. Aruntio qui Græcè de astris scripsit, Cæsare Dictatore qui item, Sergio Pau- lo, Sabino Fabiano, M. Cicerone, Calphurni Basso, Atteio Capitone, Manlio Sura, Actio qui praxidica.

Extermis,

Hesiodo, Theophrasto, Aristotele, Democrito Hierone rege, Philometore rege, Attalo rege Archelao rege, Archyta, Xenophonte, Amphi- locho Athenæo, Anaxipoli Thasio, Aristopha Milesio, Apollodoro Lemnio, Antigono Cymæo Agathocle Chio, Apollonio Pergameno, Ar- standro Athenæo, Bacchio Milesio, Bione So- lense, Cheræa Athenense, Chæristo item, Di- doro Prienæo, Dione Colophonio, Epigen Rhodio, Euagora Thasio, Euphronio Athenæo Androcione qui de agricultura scripsit, Æscri- ne qui item, Lysimacho qui item, Dionys qui Magonem transtulit, Diophane qui ex Di- nysio epitomen fecit, Thalete, Eudoxo, Phil- po, Calippo, Dositheo, Parmeniseo, Melitone Critone, Oenopide, Zenone, Euctemone, Harpa- lo, Hecatæo, Anaximandro, Sosigene, Hippar- cho, Arato, Zoroastre, Archibio.

LIbro xix. continetur lini natura, & mira bilia.

De lini satione, & generibus eius, & quomod perficiatur, & de mappis, & lino non ardente & quando primùm in theatris vela cap.

De sparti natura, & quando primùm vsus eius & quomodo perficiatur, & quæ sine radi- nascantur & viuant

De xi

De misy,& tuberibus,& de fungis pezicis, laserpitio, & magydari, & rubia, & radicula III
De hortorum cura,& digestio terræ nascentium præter fruges & frutices IIII
Natura & genera & historia nascẽtium in hortis rerum V
De hortensium herbarum radicibus,foliis,floribus,coloribus VI
Quoto die quæque herbæ nascuntur satę,& quomodo quæque formentur, vel digerantur, & quorum singula genera sunt, & quorum plura caput VII
Natura & genera,& historiæ ad condimenta in horto satarum rerum XLVI VIII
De fœniculo & cannabe IX
De morbis hortorum, & remedia circa formicas, erucas, & culices. X
Quæ magis sint fortia vel minus, & quibus salsæ aquæ prosint XI
Ratio rigandorum hortorum, & quæ translata meliora fiant, & de succis hortensiorum,& saporibus XII
Summa res & historiæ, & obseruationes MCXLIII

Ex autoribus,

M. Actio Planco, M. Varrone, D. Syllano, Catone Censorio, Hygino, Virgilio, Mutiano, Celso, Columella, Calphurnio Basso, Manlio Sura, Sabino Tyrone, Licinio Macro, Q. Hirtio, Vibio Ruffo, Cesennio qui Cepurica scripsit, Castritio item, Firmo item, Petreio.

Externis;

Herodoto, Theophrasto, Democrito, Aristomacho, Menandro qui Biochresta scripsit, Anaxilao.

C. Plinij Naturalis Hist.

Libro xx. continentur medicinæ ex his quæ in hortis seruntur.

De cucumere syluestri,& elaterio cap. I

De anguino cucumere siue erratico, & de sati uo,& de pepone I

De cucurbita syluestri,& rapo II

De naporum differentiis,& rhaphano syluestri & de rhaphano satiuo,& pastinaca III

De staphylino siue pastinaca,& gingidio,& seseli,& inula,& de carpe

De porro sectiuo,& capitato, & de allio V

De lactuca syluatica siue caprina, & esopo, isati,& lactuca satiua VI

De generib.betæ.& intubis,cichorio,& seri VII

De brassica,& lapsana,& de brassica marina, scilla,de bulbis,& bulbine

De asparagis & corruda,& libyco,& ormnio

De apio,& apiastro, & heliosselino, & oreoselino X

De petrosselino & ocimo

De syluestri ocimo, & eruca, & nasturtio, ruta XII

De mentastro, & menta, & pulegio, & nepeta & de cumino XIII

De cumino Æthiopico quod vrinam stringit, de cappari,& de Ligustico siue panace, cunila bubula

Item de cunila bubula, gallinacea siue origano Heracleotico, cunilagine molli, libanotide cunila satiua, & montana XV

De piperiti, & origano, & oniti prasio, & tetragorigano, & heraclio, & lepidio, & de gith siue melanthio, & anisso XVI

De anethio & sacopenio,sagapeno,& de papaue

re albo & nigro, & quomodo ſuccus herbarum colligendus eſt, & de opi. XVIII
De erratico & ceratiti, & glaucio ſiue paralio & heraclio ſiue aphro, & de diacodio tithymalo XIX
De portulaca ſiue peplio, coriãdro, & atriplicixx
De malua, malope, & althæa, & lapatho, & oxylapatho, & hydrolapatho, & hippolapatho, & bulapatho XXI
De ſinapis tribus generibus, & marrubio & ſerpyllo, & ſiſymbrio ſiue thymbæo, & de lini ſemine, & blito XXII
De meu, & fœniculo, & hippomarathro, vel myrſineo, & cannabi, & de ferula, & carduis XXIII
Confectio theriacæ, compoſitio medicaminis Antiochi XXIIII
Summa medicinæ & hiſtoriæ, & obſeruationes M.DCVIII.

Ex autoribus,

Catone Cenſorio, M. Varrone, Pompeio Lenæo, Gallione, Hygino, Sextio Nigro, qui Græcè ſcripſit, Iulio Baſſo qui ité, Celſo, Antonio Caſtore.

Externis,

Democrito, Theophraſto, Orpheo, Menandro qui Biochreſta ſcripſit, Pythagora, Nicandro.

Medicis,

Nicandro, Hippocrate, Chryſippo, Diocle, Ophione, Heraclide, Hiceſio, Dionyſio Apollodoro Tarentino, Apollodoro Cittienſe, Praxagora, Pliſtonico, Medio, Diuche, Cleophanto, Philiſticne, Aſclepiade, Crateua, Petronio Diodoto, Iolla, Eraſiſtrato, Diagora, Andrea, Mneſicle, Epicarmo, Damione, Dalione, Soſimene, Tlepolemo, Metrodoro, Solone, Lyco, Olympiade Thebana, Phyllino, Petrio,

Mictione, Glaucia, Xenocrate.

Libro vigesimoprimo continentur florum & coronamentorum naturę.
De natura florum, & coronamentorum, de mira florum varietate cap.
De strophiolo serto, & qui primùm flores miscere cœperint, & quãdo primùm corolla inuenta, vel appellata, & quare 1
Quis primùm coronã foliis aureis & argenteis dedit, & de honore coronarum apud antiquos & de Scipionis honore, & de pactilibus coronis, & Cleopatræ regine facto 11
De rosa in coronis, & de generibus eius, & vbi seratur 111
De lilio tria genera, & ratione ea inserendi
De violis, & de caltha, & baccare, combreto asaro, & croco v
De floribus antiquis, & de odoramentorum diuersitate, saliunca, & polio vi
De vestium æmulatione cum floribus, & amaranto, & chrysocome siue chrysiti vii
De honore coronarum, & cyclamino, & melloto & trifolio, tria genera eius
De origano, & thymo, & melle Attico, & conza, & Iouis flore, & helenio, & abrotono, leucanthemo
De amaraco vel sampsucho, & nyctegreto, meliloto, & viola alba, & codiamino, & sylueſtribus bulbis, & heliochryso & lych & de herbis citra mare
De cura apum, & pabulo, & morbis earum remediis xi
De venenato melle, & de remediis mellis venenati, & mellis insani xii

De melle, quod muſcæ non attingunt, & alueariis, & cura eorum, ſi famem ſentiunt apes: & quomodo cera fiat XLIII
De herbis ſponte naſcentibus, & aculeatis XV
De carduo, ac helxine, & tribulo & anchuſa XVI
De differentia herbarum per folia, & quæ herbæ toto floreant, & haſtula regia, & piſtana, & de gladiolo XVII
De iunco genera ſex, & de cypero, & de medicamentis eorum, & de cypiro, & odorato iunco. caput XVIII
Ex roſa medicinæ, & de lilio, & de narciſſo, & ex viola, & de bacchare, & combreto, & aſaro. caput XIX
De nardo Gallico, & de croco medicinę, & crocomagmatæ, & ſaliunca, & polio, & iri, & holochryſo, & chryſocome, & meliloto XX
De trifolio, & thymo, & hemerocalle, & de helenio & abrotono XXI
Ex leucanthemo & ſampſucho medicinę XXII
De anemona medicinæ XXIII
Ex œnanthe medicinæ XXIIII
Ex heliochryſo medicinæ XXV
Ex hyacintho medicinæ XXVI
Ex vinea peruinca medicinæ, ruſco, bati, & acino XXVII
Ex colocaſia medicinæ XXVIII
Ex anthalio medicinæ XXIX
De parthenio medicinę XXX
De ſtrychno medicinæ XXXI
De corchoro & cnico XXXII
De perſoluta XXXIII
De menſuris & ponderibus XXXIIII
Summa medicinæ hiſtoriæ, & obſeruationes ſeptingentæ triginta.

Ex autoribus,

Catone Censorio, M. Varrone, Massurio, Antiate, C. Helio Vestino, Vibio Ruffino, Hygino, Pomponio Mela, Pompeio Lenæo, Cornelio Celso, Calphurnio Basso, P. Largio, Licinio Macro, Sextio qui Græcè scripsit, Iulio Basso qui item, Antonio Castore.

Externis,

Theophrasto, Democrito, Orpheo, Pythagora, Magone, Menandro qui Diochresta scripsit: Nicandro, Homero, Hesiodo, Musæo, Sophocle, Anaxilao.

Medicis,

Mnestheo qui de coronis, Callimacho qui item, Phania physico, Simo, Timaristo, Hippocrate, Chrysippo, Diocle Ophione, Heraclide, Hicesio, Dionysio, Apollodoro Cittiense, Apollodoro Tarentino, Praxagora, Plistonico medico, Dieuche, Cleophanto, Philistione, Asclepiade, Crateua, Petronio Diodoto, Iolla, Erasistrato, Diagora, Andrea, Mnesicle Epicharmo, Damione, Dalione, Sosimene, Tlepolemo, Metrodoro, Solone, Lyco, Olympiade Thebana, Phyllino, Petreio, Mictione, Glaucia, Xenocrate.

LIbro xxii. continetur de autoritate herbarum

De gẽtibus herbis formæ gratia vtentibus cap. I.
Quòd herbis vestes inficiantur II
De corona graminea III
De raritate eius
Qui soli corona ea donati
Qui solus Centurio coronatus V
Medicinæ ex reliquis coronamentis, & eruge caput VI
De herba quam centum capita vocant, cap. VII

De acano, & glycyrrhiza IX
De tribulo & generibus eius,& medicinis X
De ſtœbe,& medicinis eius XI
De hippophye,hippope,& medicinis earum XII
De vrtica,& medicinis eius XIII
De lamio & medicinis eius XIIII
De ſcorpione, generibúſque,ac medicinis eius, caput XV
De leucacanrha,& medicinis eius XVI
De helxine,perdicio,parthenio,ſideriti,& medicinis eius XVII
De chamæleone, generibus ac medicinis eius caput XVIII
De cornopo,& medicinis eius XIX
De anchuſa, & pſeudanchuſa, & medicinis earum XX
De onocheli.anthemi, loto,& lotometra,heliotropio, tricocco, & adianto ſiue callitricho caput XXI
De picride,theſio,aſphodelo,halimo, acantho, & bupreſti, elaphoboſco, ſcandice, iaſione, & de caucalide, ſio, ſilybo, ſcolymo, ſiue limonio, ſoncho, chondrillo ſiue condrilli, & boletis XXII
De fungis, & ſilphio, & de laſere XXIII
De natura mellis,& aqua mulſa,& quare genere ciborum mores immutentur, & de melitide,& cera:& cõtra compoſitiones medicorũ XXIIII
Medicinæ ex frugibus XXV
Summa medicinæ & hiſtoriæ, & obſeruationes DCCCCVI

Ex autoribus,

Iiſdem, quibus priore libro, & preter eos, Chryſermo,Eratoſthene, Alcæo.

Libro XXIII continetur de cultis arboribus.

De medicinis vuarum recentium, & de sarmé
vuarum, & vinaceis, & de vua theriace, &
vua passa, & astaphide, & astaphis agria, pi
taria, & labrusca, & de vite alba, & nigra, &
mustis, & vini generibus, & aceto capu
De aceto scillino. & oxymelite, & sapa, & f
vini, aceti, & sapæ
De oleis & foliis oleæ, flore & cinere, & de
ua alba & nigra, & de amurca
De foliis oleastri, & œnanthino oleo, & cici
& amygdalino, & laurino, & myrteo, cha
myrsino, & cupressino, & citreo, & caryino
De myrobalano palma, & de palma elate
Medicinę ex singulorũ generũ flore, foliis, fru
ramis cortice, ligno, succo, radice cinere
De pyris, & eorum obseruationibus, & de fic
obseruatione, & caprifico erineo, & alio
generibus medicinæ
De pineis, & amygdalis, & nuce auellana, &
nuce iuglande, & de pistaciis, & castaneis
liquis, cornu, & vnedone, & lauro
De myrto satiua, & myrtidano, & myrto sy
stri, caput
Summa medicinæ & historiæ, & obseruatio
M C C C C X I X

Ex autoribus,

C. Valgio, Pompeio Lenço, Sextio Nigro qui
cè scripsit, Iulio Basso qui item, Antonio Ca
re, M. Varrone, Cornelio Celso, Fabiano.

Externis,

Theophrasto, Democrito, Orpheo, Pytha
Magone, Menãdro qui Biochresta scripsit
dro, Homero, Hesiodo, Musęo, Sophocle, An
lao.

Medicis,

Mnestheo, Callimacho, Phania Physico, Sto
Tim

Timariſto, Hippocrate, Chryſippo, Diocle, Ophione, Heraclide, Hiceſio, Dionyſio, Apollodoro Cittienſe, Apollodoro Tarentino, Praxagora, Pliſtonico, Medio, Dieuche, Cleophanto, Phidoto, Iolla, Eraſiſtrato, Diagora, Andrea, Mneſicle, Epicharmo, Damione, Dalione, Soſimene, Tlepolemo, Metrodoro Solone, Lyco, Olympiade Thebana, Phyllino, Petreio, Mictione, Glaucia, Xenocrate.

Libro xxiiii. continentur medicinæ ex arboribus ſylueſtribus.

Medicinæ ex arboribus ſylueſtribus caput i
Lotos ii
Glans iii
De cocco ilicis, & galla, & viſco, pilulis, glande, & de cerri radice, & ſubere iiii
De fago, & cupreſſo, & cedro magna, & de cedride, galbano v
De ammoniaco, & ſtyrace, & ſpõdilio, & ſphagno, & terebintho, chamępity, & pityuſa, & reſinis, & picea & lentiſco vi
De pice ſpilla, & liquida, & palimpiſſa, & piſſaſphalto, & zopiſſa, & teda, & lentiſco vii
De platano, & fraxino, & acere, & alba populo, & vlmo, & tilia, & ſambuco, & iunipero viii
De ſalice, & amerina, & vitilibus, & erice ix
De virga ſanguinea, & ſilere, & liguſtro, & alno, & edera & ciſto, & ciſſo, & erythrano, & chamęciſſo, & ſmilace, & de clematide x
De harundine, & papyro, ebeno, & rhododendro, de thue erythro, & erythrodano, alyſſo, & radicula, & apocyno, & roremarino, & cachry, & ſabina, & ſelagine, & ſamulo, & gummi medicinis xi

De

De spina Arabica, & spina Alba,& acanthio, x
acacia
De vulgari spina & syluestri,& de erysisceptri
& de appendice spina,& pyxacantho , & p
liuro,aquifolia & taxo,& rubis medicinæ xi
De cynosbato & Idæo rubo & rhamno,& lyci
& sarcocolla,& de oporice medicinæ xiii
De chamædrye,& chamædaphne,& chamelæ
& chamæsyce & chamæcisso,& chamæle
ce,& chamæcyparisso,& ampelopraesso, & l
chye,& clinopodio,& centunculo , & clem
tide Ægyptia medicinæ x
De aro,& dracunculo,dracontio,& ari , & ni
lefolio,& herba eiusdem nominis,& pseud
bunio,& myrrhi,& onobrychi medicinæ x
De coriaceisia,& callicia,& menaide,& aliis
gintitribus,& medicinis earum, quas quida
magicas esse dicũt.& de considia,& de ape
xi,& recidiuis amorum xvi
De eriphia , & lanaria , & stratioti medicin
xviii
De herba quæ nascitur in capite statuæ , &
herba è fluminibus,& herba lingua,& crib
& simetis,& rhodora,& impia, & Veneris p
ctine , & nodia , & philanthropo , & cana
lappa,& tordile , & de gramine,& dactylo
fœnogræco medicinæ x
Summa medicinæ historiæ & obseruation
M. c c c c x v i i i.

Ex autoribus,

C. Valgio , Pompeio Lenæo , Sextio Nigro, q
Græcè scripsit,Iulio Basso qui item,Antonio C
store , M. Varrone, Corn.Celso,Fabiano.

Externis,

Theophrasto,Apollodoro, Democrito, Orphe
Pyth

Pythagora, Magone, Menandro qui Biochresta
scripsit: Nicandro, Homero, Hesiodo, Musæo,
Sophocle, Anaxilao.

Medicis,

Mnestheo, Callimacho, Phania Physico, Simo,
Timaristo, Hippocrate, Chrysippo, Diocle,
Ophione, Heraclide, Hicesio, Dionysio, Apollo-
doro Cittiense, Apollodoro Tarentino, Praxago-
ristione, Asclepiade, Crateua, Petronio, Diodoto,
Colla, Erasistrato, Diagora, Andrea Mneficle,
Epicharmo, Damione, Sosimene, Tlepolemo,
Polone, Lyco, Metrodoro, Olympiade Thebana,
Phyllino, Petreio, Mictione, Glaucia, Xenocrate.

LIbro xxv. continentur naturæ herbarum sponte nascentium, autoritas herbarum, & de origine vsus earum.

Naturæ herbarum sponte nascentium cap. I
Qui Latinè vsus herbarum scripserint, & quando ad Romanos notitia earum peruenerit, & qui primi Græcorũ de his composuerint, & de herbarum impetione, & antiqua medicina, & quare minus exerceantur eorũ remedia, & de cynorrhodo, & de dracunculo medicinæ II
De quodam pestifero fonte Germaniæ, & de Britannica, & maximis morborũ doloribus III
De moly, & dodechatheo, & pæonia, vel peroro, vel glycyside, & panace, vel asclepio, & heraclio, & panace Chironio, & panace centaureo, vel pharnaceo, & heraclio siderio, & hyoscyamo, vel apollinari siue altercangeno IIII
De linozoste, parthenio, hermupoa siue potius mercuriali, & achileo, & panace heracleo, sideriti, millefolio, & de scopa regia, & hemionio,

nio,teucrio,splenio,de melampodio siue elle-
boro, quòtve eorũ genera,& de nigro ellebo-
ro & albo medicinæ,& quando detur: & quo
modo sumendum, & quibus non dandum,
quòd mures necat

De mithridatio,& scordoti siue scordio,& pole-
monia vel phileteria vel chiliodynama,
eupatoria, & centaurea siue chironio, & de
lepto centaureo libadio, felle terræ, triorch.
medicinæ V

De clymeno,& gentiana,& lysimachia,& par-
thenide,& artemisia,& ambrosia,& nymphæ
& heraclio,& euphorbia medicinæ VI

De plantagine,& buglossa,& cynoglossa,& bu-
phthalmo, & Scythica,& hippice,& de isch-
mone,& de betonica,& Cantabrica,& consil-
gine,& hiberide,& chelidonia,& canaria,
elaphoboscо, & dictamno,& aristolochia,
quòd eius delectatione aduolent pisces,& fa-
cilim capiantur,& medicinæ contra serpentium
ictus ex herbis quas superius nominauit VII

De argemonia,& agarico,& echio,& hyoscya-
mo, & hierobatane,& blataria,& lemonia,
quinquefolio,& dauco,& persolata,& arcio,
cyclamino, & peucedano, omnia ad serpen-
tium ictus. I

De ebulo, & verbasco,& thelyphono. & contra
scorpionum ictus, & rubetarũ & canum mor-
sus,& generaliter contra omne venenum X

Remedia ad capitis vitia

De centaureo,& chelidonia,& panace, & hyo-
scyamo,& euphorbio ad oculorum vitia XI

De anagallide siue corchoro,& mandragora si-
ue circeio,& cicuta, & crethmoagrio, & ma-
lybdena,& capno,& acoro,& iride, cotyledo-

ne,aizoo, & andrachne,& erigero,& de ephemero,& de labro Veneris,& de ranunculo, ad oculorum,aurium, narium, dentium, oríſque vitia medicinæ

Summa medicinæ. & hiſtoriæ, & obſeruationes M. CCXCII. Ex autoribus,

Sex. Gallico, Pompeio Lenæo,Sextio Nigro,qui Græcè ſcripſit, Iulio Baſſo qui item,Antonio Catore,Corn.Celſo.

Externis,

Theophraſto,Apollodoro,Democrito,Iuba,Orpheo,Pythagora,Magone,Menandro, qui Bichreſta ſcripſit, Nicandro, Homero, Heſiodo, Muſæo,Sophocle,Xantho,Anaxilao.

Medicis,

Mneſtheo,Callimacho,Phania phyſico, Timaciſto,Simo,Hippocrate,Chryſip.Diocle,Ophione, Heraclide, Hiceſio, Dionyſio, Apollodoro Cittienſe,Apollodoro Tarentino,Praxagora,Plitonico,Medio Dieuche,Cleophanto, Philiſtione,Aſclepiade,Crateua Iolla,Eraſiſtrato,Diagoras,Andrea,Mneſicle,Epicharmo,Damione,Soſimene, Tlepolemo, Metrodoro, Solone, Lyco, Olympiade Thebana,Phyllino,Petreio,Mictione,Glaucia,Xenocrate.

LIbro XXVI. continentur reliquæ per morborum genera medicinæ,& de nouis morbis,& de lichene quid ſit, & quando primùm in Italia cœperint,& de carbunculo,elephantiaſi, & colo

Laus Hippocratis cap. I

De noua medicina, & Aſclepiade Medico, & qua ratione veterem medicinã mutauerit II

Irriſio magicæ artis, & de lichene, eiúſque remedio,& faucium III

Ad strumas,& ad digitos,& ad pectus,& ad tussim medicinæ v
De verbasco, & cacalia vel tussilagine, & bechio,& saluia,ad tussim. vi
Ad lateris dolores & pectoris, & ad orthopnœas, ad iocineris dolorem, cordis dolori, pulmoni,vrinæ, tussi, pectori,hulceribus,renibus, hepaticis, ad vomitionem & singultus, pleureticis lateri vii
De omnibus vitiis ventris & remediis,& eorum quæ circà vel intrà sunt, & de aluo sistenda, vel soluenda viii
De pulegio & argemone ix
De nymphæa,& abstinẽtia & appetẽtia Veneris, & de satyrio erytraico,& crategi & sideritis x
Medicinæ generales de pedibus, talis, articulis, neruis, & remedia contra morbos qui totum corpus occupant, & de merthryda, & vigiliis, paralysi, & de febribus frigidis, & febre iumentorum, & phreneticis, & chamæacta & aizoo,& igne sacro xi
Ad luxata membra, & contra morbum regium, & contra furunculos,& fistulas,& inflationes, & ambustionem, & contra alios morbos, ad neruos,& sanguinem xii
De herba equiseto,nymphæa,peucedano,sideri te,aliisque pluribus ad sanguinem sistendum vtilibus,& stephanomeli & erisitale, & contra vermes xiii
Ad hulcera & plagas, & ad verrucas tollendas, & de polycnemo. xiiii
De pluribus experimentis ad mulierũ menses,& vuluæ morbos,& partus eiiciendos & cõtinendos,& curis in facie vitia, & capillũ tingendũ & tollendum,& quadrupedum scabiem xv

Summa

Summa medicinæ & hiſtoriæ, & obſeruationes
M. CCXCII. Ex autoribus,
M. Varrone, C. Valgio, Pompeio Lenæo, Sextio Nigro, qui Græcè ſcripſit, Iulio Baſſo, qui item, Antonio Caſtore, Cornelio Celſo.

Externis,
Theophraſto, Apollodoro, Democrito, Iuba, Orpheo, Pythagora, Magore, Menandro qui Biochreſta ſcripſit, Nicandro, Homero, Heſiodo, Muſæo, Sophocle, Xantho, Anaxilao.

Medicis,
Mneſtheo, Callimacho, Phania Phyſ. Timariſto, Simo, Hippocrate, Chryſippo, Diocle, Ophione, Heraclide, Hiceſio, Dionyſio, Apollodoro Tarentino, Praxagora, Pliſtonico, Medio, Dieuche, Cleophanto, Philiſtione, Aſclepiade, Crateua, Iolla, Eraſiſtrato, Diagora, Andrea, Mneſicle, Epicharmo, Damione, Tlepolemo, Metrodoro Solone, Lyco, Thebana Olympiade, Phyllino, Petreio, Miction, Glaucia, Xenocrate.

Libro XXVII. continentur reliqua herbarum genera cap. I
De aconito, & panthera quæ extinguitur aconito II
Quod omniũ creaturarũ conditor ſit Deus III
De Æthiopide, & agerato, & aloë, & alcea, & alypo, & alſina, & androſace, & androſemo, & ambroſia, & anoni, & anagyro, & anonymo IIII
De aparine, & arctio, & aſpleno, & aſclepiade, & aſtere vel bubonio, & aſcyro vel aſcyroide, & aphace, & de alcibio, & alecto rolopho V
De alo VI
De alga, & actæa, & de ampelo agria, & abſinthio VII
De ballote & botrye fruticoſa, & brabyla &

bryo, bupleuro & catanance, calla, & circeia,
& cirsio, & crategono, & theligono, & croco
dilio & cynosorchi, & chrysolachano, & cu
cubalo & conferua VIII

De cocco Gnidio, & dipsaco, & dryopteri, &
dryophono, & elatine, & empetro siue calti
fraga, & epipacti vel elleborine, & epimedio, &
enneaphyllo, & filice, & de femore bubulo, &
galeopside siue galeobdolo, & glauce siue cu
galacto. I

De glaucio, & glycyside, & gnaphalio siue cha
mæzelo, & galedrago, & holco, & hyosiri, &
holosteo, & hypophæsto

De hypoglossa & hypecoo, Idæa, isopyro, lathy
ri, leontopetalo, lycopside, & aliis quibusdã X
De medio, & myosota, & myagro, & natrice,
othonne, & onosma, & onopordo, & osyri,
oxye, & batrachio, & polygono & leucanthe
mo, & phyteuma, & phyllo, & phellandrio,
phalari, & polyrrhizo, & proserpinaca, &
rachoma, & de reseda, & stœchade XI

De solano, & smyrnio, & telephio, & trichoma
ne & thalietro, & thlaspe & tragonia & tragi
ni, & trago, & tragopogo & spondyli: & quæ
quidam morbi in quibusdam non sunt ge
tibus XII

Summa medicinæ, & historiæ, & obseruationũ
DCCII. Ex autoribus.

Pompeio Lenæo, Sextio Nigro, qui Græcè scri
psit, Iulio Basso, quiitem, Antonio Castore, Cor
nelio Celso.

Externis,

Theophrasto, Apollodoro Cittiense, Democrito
Aristogitone, Orpheo, Pythagora, Magone, Me
nandro qui Biochresta scripsit, Nicandro.

Medi

Medicis,
Mneſtheo,& cęteris iiſdē quibus in priore libro.
Libro XXVIII. continentur medicinæ ex animalibus cap. I
An ſit in medendo aliqua vis verborum: oſtenta & ſanciri & depelli. II
Remedia ex homine contra Magos III
De quibuſdā ſortilegiis,& ſaliua hominis IIII
De obſeruatione victus V
De ſtetnutamento & Venere, & cæteris remediis VI
De remediis muliebribus VII
Medicinæ ex animalibus peregrinis,& elephanto,& leone,& de camelo,& hyæna, & crocodilo,& chamæleonte,& ſcinco,& hippopotamo,& lyncibus VIII
Medicinæ communes ex feris animalibus aut eiuſdem generis placidis, lactis vſus, & obſeruationes,& de caſeis,butyro,& adipe IX
Medicinæ de apro,& capris,& equis feris,& remedia ex beſtiis contra omnes morbos X
De remediis ad morborum multa genera ex animalibus XI
Ad faciei vitia,ceruicis & pectoris morbos XII
Ad ſtomachi lumborum,& renum vitia XIII
Ad aluum ſiſtendam,cœliacos,& dyſentericos, inflationes alui, rupta, tenеſmon & tænias, & colum XIIII
Ad veſicæ cruciatus,& calculos, de genitalium & ſedis vitiis,& inguinum remediis XV
Ad podagras, morbum comitialem, ſideratos, oſſáque fracta remedia XVI
Ad melãcholicos,lethargicos,hydropicos,igné ſacrum,& ad dolores neruorũ remedia XVII
Ad ſanguinem ſiſtendum, & contra hulcera &

carcinomata, ad scabiem remedia xviii
Ad muliebria mala medicinæ xix
Mira de animalibus xx
Summa medicinæ, & historiæ, & obseruationes
CLXXXV. Ex autoribus,
M. Varrone, L. Pisone, Fabiano, Verre, Antiate,
Verrio Flacco, Catone Cesorio, Seruio Sulpitio,
Licinio Macro, Celso, Massurio, Sextio Nigro,
qui Græcè scripsit, Byrho Dyrracheno, Ophilio
Medico, Granio Medico.
Externis,
Democrito, Apollonio, qui Myrsin, Mileto, Ar-
temone, Sextilio Antæo, Homero, Theophrasto,
Lysimacho, Attalo, Xenocrate, Orpheo qui Dio-
phios, Archelao qui item, Demetrio, Sotira, Lai-
de, Elephantide, Salpe, Olympiade Thebana,
Diotimo, Iolla, Mictione Smyrnæo, Æsehine
Medico, Hippocrate, Aristotele, Metrodoro, Ica-
cida Medico, Hesiodo, Dialcone, Cæcilio Bio-
ne qui peridynamcon, Anaxilao, Iuba rege.
Libro xxix. continentur medicinæ ex ani-
malibus
De origine medicinæ, & quando primum clini-
ce, & quando primùm iatraleptice, & de Chry-
sippo, & Erasistrato, & empiricæ, & Herophilo,
& reliquis illustribus medicis, & quoties ratio
medicinę mutata sit, & qui primus Romę medi-
cus, & quando, & quid de medicis antiqui Ro-
mani iudicauerint, & vitia medicinæ. cap. i
De medicinis lanatum ii
De quorum natura iii
Remedia de cane, & ex animalibus quæ placi-
da non sunt, sed fera, & ex volucribus, & con-
tra morsus phalangiorum iiii
De seuo camelino, & cane rabido, & lacerta, &
anser

anſeribus,& columbis,& muſtelis remedia V
Ad alopecias tollendas, & ad pilos reddendos, & ad lendes tollendos,& ad palpebras, & ad glaucomata, & ad oculos & parotidas remedia VI
Summa medicinæ,& obſeruationes D.XXI.

Ex autoribus,

M. Varrone, L. Piſonè, Verrio Flacco, Antiate, Nigidio, Caſſio Hemina, Cicerone, Plauto, Celſo, Sextio Nigro, qui Græcè ſcripſit, Cæcilio Medico, Metello Scipione, Ouidio Poëta, Licinio Macro.

Externis,

Philopatore, Homero, Ariſtotele, Orpheo, Democrito, Anaxilao.

Medicis,

Botrye, Apollodoro, Archidemo, Anaxilao, Ariſtone, Xenocrate, Diodoro, Chryſippo Philoſopho, Horo, Nicandro, Apollonio Pitanæo.

LIbro XXX. continentur medicinę ex animalibus reliquæ prioris libri
De origine Magicæ artis, quando & à quibus cœperit, & à quibus celebrata fuerit, & reliquæ ex animalibus medicinæ cap. I
De ſpeciebus Magiæ, Neroníſque & Magorum deteſtatio II
De talpis, & reliquæ medicinæ per morbos digeſtæ in animalibus, quorum genera placida ſunt aut fera III
Quomodo commendetur os, & contra maculas faciei, & ad faucium vitia. IIII
Ad ſtrumas exhulceratas, ad humerorum & prę-cordiorum dolores V
De pulmonum vitiis, & iecoris, & ſanguinis reiectionibus VI

Ad dysentericos,& ventris mala remedia VII
Ad calculos,& vesicæ dolores,testiúmque & inguinum tumores,& ad panos VIII
Ad podagras,& articulorum dolores IX
Remedia aduersus morbos toti corpori X
Contra morbum regium,& phreneticos, & contra febres & hydropicos XI
Ad ignem sacrum,ad carbunculos, furunculos, ambusta,neruorúmque contractiones XII
Ad sanguinem sistendum,& tumores vulnerum, & hulcera,vulnera,& alia mala ex animalibus remedia XIII
Ad muliebria mala medenda, & conceptus maturandos XIIII
Promiscuæ medicinæ XV
De miraculis quarundam bestiarum XVI
Summa medicinæ,& obseruationes DCCCLIIII.

Ex autoribus,

M. Varrone, Nigidio, M.Cicerone, Sextio Nigro qui Græcè scripsit,Licinio Macro.

Externis,

Eudoxo,Aristotele,Hermippo,Homero,Apione, Orpheo,Democrito,Anaxilao.

Medicis,

Botrye,Horo,Apollodoro,Menandro,Archimede,Aristone,Xenocrate,Diodoro,Chrysippo,Nicandro,Apollonio Pitanæo.

LIbro XXXI. continentur medicinæ ex aquatilibus,& aquarum mirabilia.

Aquarum mirabilia cap. I
De differentia aquarum, medicinis & obseruationibus CCLXVI. II
De qualitate aquarum insalubritate vel commoditate earum III
Aquarum subitò nascentium aut desinentium ratio

ratio IIII
Obseruatio historica V
Ratio aquæ ducendæ, & quomodo medicatis vtendum, & quid prosit nauigatio, & medicinę aquæ marinę VI
De generibus salis & confecturis & medicinis, & obseruationibus. VII
De schombro pisce, & muria, & alece VIII
De natura salis, & eius medicinis IX
De nitri generibus, & confecturis, & medicinis, & obseruationibus X
De spongiarum natura XI
Summa medicinę historię, & obseruationes nongentę vigintitres

Ex autoribus,

M. Varrone, Cassio Parmense, Cicerone, Mutio, Cornelio Celso, Trogo, Ouidio, Polybio, Sornatio.

Externis,

Callimacho, Ctesia, Eudico, Theophrasto, Eudoxo, Theopompo, Polyclito, Iuba, Lyco, Apione, Epigene, Pelope, Apelle, Democrito, Thrasyllo, Nicandro, Menandro, Comico, Attalo, Sallustio, Dionysio, Andrea, Nicerato, Hippocrate, Anaxilao.

LIbro XXXII. continentur reliqua medicinę ex aquatilibus.

De echeneide pisce, & mirabili eius proprietate, de torpedine, & marino lepore, & mirabilia rubri maris cap. I
De ingeniis & mansuetudine quorundam piscium, & vbi ex manu edant, & vbi responsa dantur ex piscibus II
De his, quibus in terris & in aquis victus est, & de castoreis medicinæ & obseruationes III

De testudine, & multorum piscium medicinæ, & obseruationes liii
De aquatilibus, quomodo remedia in morbos digesta sunt, & primùm contra venena, & venenata animalia v
De ostreis & purpuris, alga, & eorum remedia vi
Ad alopecias & capillos, & oculorum & aurium & dentium, & faciei vitia vii
Promiscuæ medicinæ viii
Ad iocineris vitia, laterúmque, ad stomachi, alui, & aliæ promiscuæ medicinæ ix
Ad febres omnium generum, & contra diuersas infirmitates x
Animalium omnium in mari viuentium clxvi. genera esse xi
Summa medicinę & historiæ & obseruationes nongentæuigintiocto

Ex autoribus,

Licinio Macro, Trebio Nigro, Sextio Nigro, qui Græcè scripsit, Ouidio Poëta, Cassio Hemina, Mecœnate, L. Atteio.

Externis,

Iuba, Andrea, Salpe, Apione, Pelope, Apelle Thasio, Thrasyllo, Nicandro.

Libro trigesimotertio continentur naturæ metallorum
Quæ prima commendatio metallorum auri, & de origine anulorum aureorum, & modo auri apud antiquos, & equestri ordine, & de iure anulorum aureorum cap. i
De decuriis iudicum, & quoties nomina equestris ordinis immutata, & donis militaribus, & quando primùm corona aurea ii
De reliquo vsu auri in viris & mulieribus, & de aummo aureo, & quando primùm signatum est

est æs, argentum, & aurum, & antequam signa retur qui mos in ære, & quæ maxima pecunia primo censu, & quoties & quibus temporibus autoritas auri III
Ratio naturalis auri inueniendi, & quando primùm aurea statua, & medicinę ex auro IIII
De chrysocolla, & medicinę ex chrysocolla VI. & mirabilis natura eius glutinandis inter se perficiendísque metallis V
De argento, & argento viuo, & stibio siue alabastro, & scoria argenti, & de spuma argenti VI
De minio quantæ autoritatis fuerit apud Romanos, & inuentione eius, & cinnabaris ratione in picturis, & medicinę: de generibus minij, & ratione eius in picturis VII
De hydrargyro, de argẽto inaurãdo, de coticulis in argenti generibus, & experimentis VIII
De speculis, & Aegyptio argento IX
De immodica pecunia, & quorum maximę opes fuerint, & quando primùm populus Romanus stipem sparserit X
De luxuria, & frugalitate in vasis, & lectis argenteis, quando lances immodicę factę XI
De statuis argenteis, & cęlatura argenti, & cęteris quibusdam XII
De sile, & cęruleo, & nestoriano, & cęlo, & quòd non omni anno ęqualiter species vendãtur XIII
Summa medicinę, & historię, & obseruationes mille ducentę quindecim.

Ex autoribus,

L. Pisone, Antiate, Verrio, M. Varrone, Cornelio Nepote, Messala, Ruffo, Marso Poëta, Butho, Iulio Basso qui de medicinis Gręcè scripsit, Sextio Nigro qui item, Fabio Vestale.

Externis,

Democrito, Metrodoro Scepsio, Menechmo qui de toreutice scripsit, Xenocrate qui item, Antigono qui item, Heliodoro qui de Athenienſium anathematis, Paſitele qui admirabilia opera ſcripſit, Nymphodoro, Timæo qui de medicina metallica ſcripſit, Iolla, Apollodoro, Andrea, Heraclide, Diagora Boryenſe, Archimede, Dionyſio, Ariſtogene, Democrito, Mneſicle, Attalo Medico, Xenocrate Zenonis, Theomneſto.

Libro trigeſimoquarto continentur æris metalla, & ferri, & plumbi, & ſtanni. cap. I

Genera æris, quæ Corinthia, quæ Deliaca, quæ Aegenitica II

De candelabris, & templorum ornamentis III

Quando primùm ſimulacrum Romæ factum, & de origine ſtatuarum, & honore ſtatuarum, & generibus, & figuris IIII

De ſtatuis togatis, & quibuſdam aliis, & quibus primùm in colũna, & quãdo roſtra, & quando primùm publicè, & quæ primùm ſtatuę Romæ V

De ſtatuis ſine tunicis, & quibuſdam aliis, & quæ prima Romæ ſtatua equeſtris, & quando omnes ſtatuæ priuatim & publicè ſublatæ, & quibus Romæ mulieribus, & quæ primæ ab exteris publicè poſitæ VI

De antiquis ſtatuariis, & pretiis ſignorum immodicis, & coloſſis in vrbe celeberrimis VII

Nobilitates ex ære operum & artificum CCCLXVI VIII

Differentiæ æris & mixturæ, & de ſeruãdo ære IX

De cadmia medicinæ X

De ſcoria, & flore & ſquama æris, & ſtomomate, & ærugine, & hieracio XI

De ſcolecia, & chalciti, & miſy, & ſory, & chalcantho XII

De

De pompholyge,& ſpodio,& antiſpodio, & diphyge,& triente Seruilio XIII
De ferro, & ferreis metallis, & differentiæ ferri XIIII
De temperatura ferri, & medicinæ ex ferro & ærugine, & rubigine, & ſquama ferri, & hygremplaſtro XV
De plumbi metallis,& albo plũbo,& nigro XVI
De ſtanno,& plumbo argentario, & quibuſdam aliis XVII
Medicinę de plumbo, & ſcoria plumbi, de molybdena ſiue galena,de pſimmythio & ſandaracha XVIII
Summa res & hiſtoriæ, & obſeruationes DCCCXV.

Ex autoribus,

L.Piſone,Antiate,Verrio, M. Varrone, Meſſala, Ruffo, Marſo Poëta, Butho, Iulio Baſſo,qui de medicina Græcè ſcripſit, Sextio Nigro qui item, Fabio Veſtale.

Externis,

Democrito,Metrodoro Scepſio,Menæchmo qui de toreutice ſcripſit, Xenocrate qui item, Antigono qui item, Duride qui item, Heliodoro qui Athenienſium anathemata ſcripſit,Nyniphodoro,Andrea, Heraclide, Diagora Botryenſe, Iolla,Apollodoro,Archimede,Dionyſio, Ariſtogene, Diomede, Mneſicle, Xenocrate Zenonis, Theomneſto.

LIbro triceſimoquinto continetur honos picturæ.

Honos picturæ cap. I
Honos imaginum. II
Quando primùm clypei imaginum publicè, & quando in domibus poſiti,& de picturæ initiis, & mo

& monochromato,& primis pictoribus, & antiquitate pictorum in Italia III
De pictoribus Romanis, & quando primùm dignitas picturæ, & qui victorias suas pictura proposuerunt.& quando externis picturis dignitas Romæ IIII
Ratio pingendi,de pigmentis V
De coloribus natiuis & factitiis VI
Qui colores vdo non inducantur, & quibus coloribus antiqui pinxerunt, & quando primùm gladiatorum pugnæ propositæ sunt VII
De ætate picturæ,operum & artificum indicatura,nobilitates CCCV. VIII
Primum picturæ certamen,& qui primi penicillo pinxerunt IX
De auibus per picturam deceptis,& quid difficillimum in pictura X
De auium cantu compescendo, & quis encausto & penicillo primus lacunaria & cameras pinxerit,sparsimq; pretia mirabilia picturarũ XI
Plastices primi inuentores,de simulactis & vasis fictilibus,& pretio eorum XII
Terrę varietates,& de puluere Puteolano,& aliis terræ generibus,quæ in lapidẽ vertuntur. XIII
De parietibus fornaceis & lateritiis,& eorum ratione XIIII
De sulphure,& alumine, & generibus eorum & medicinæ XV
De terra Samia, & Eretria,& Chia,& Selenusia pigniti,& ampeliti medicinæ XVI
Cretæ genera ad vestium vsus, Cimolia, Sarda, Vmbrica,saxum,argentaria XVII
Qui,& quorum liberti præpositi XVIII
De terra ex Galatha,& terra Clupea,terra Balearica,terra Ebusitana XIX

Sum

Summa medicinæ, & hiſtoriæ,& obſeruationes DCCCCLVI.

Ex autoribus,

Meſſala oratore,Meſſala ſene,Feneſtella,Attico, Verrio,M.Varrone,Cornelio Nepote,Decio Eculeone,Mutiano,Meliſſo,Vitruuio, Caſſio Scuero, Longulano,Fabio Veſtale qui de pictura ſcripſit.

Externis,

Paſitele,Apelle, Melanthio, Aſclepiodoro, Euphranore, Paraſio, Heliodoro, qui anathemata ſcripſit Athenis.Metrodoro qui de architectonice ſcripſit, Democrito, Theophraſto, Apione Grāmatico,qui de metallica medicina ſcripſit, Nymphodoro,Andrea.Heraclide,Iolla,Apollodoro, Diagora Botryenſe, Archidemo, Dionyſio, Ariſtogene, Demane, Mneſicle, Xenocrate Zenonis,Theomneſto.

Libro trigeſimoſexto continentur naturæ lapidum & luxuriæ marmorum cap. I

Quis primus marmor in publicis operibus oſtenderit II

Quis primus peregrino marmore columnas habuerit Romæ III

Qui primùm laudati marmore ſcalpendo, & quibus temporibus IIII

Nobilitates operum & artificum in marmore CXXVI. de marmore Pario,& Mauſoleo V

Quando primùm marmorum in ædificiis vſus, & quis primus Romæ cruſtauerit parietes, & quibus ætatibus quæque marmora in vſum venerint,& quis primus marmora ſecuerit, & ratio ſecandi:de harena VI

De Naxio,& Armenio, & de generibus marmorum VII

De alabaſtrite & Lygdino,& Alabandico VIII

De

De obeliſco Thebaico, Alexandrino, & de illo qui eſt in Circo magno IX
De illo, qui eſt in campo Martio pro gnomone X
De tertio obeliſco Romæ in Vaticano XI
De pyramidibus Aegyptiis & ſphinge XII
De labyrinthis, Aegyptio, Lenio, & Italico XIII
De penſili horto & oppido, & templo Dianæ Epheſiæ XIIII
De delubro Cyzici, & lapide fugitiuo, & de echo ſepties reſonante, & ædificio ſine clauo, & mirabilia ædificiorum Romæ XV
De magnetis generibus, & medicinis XVI
De lapidibus, qui citò abſumunt corpora in eis condita & de his qui diu ſeruant, & de Aſſio lapide, & medicinis eius XVII
De ebore foſſili, & lapidibus oſſeis, & palmatis, & aliorum generibus XVIII
De corallio, vel pyrite, & medicinis eius, & oſtracite, de amianto lapide, & medicinis eius, de melitite lapide, & viribus eius, de gagate lapide & medicinis eius, de ſpongiis & Phrygio lapide, & natura eius XIX
De hæmatite, & quinque generibus eius, & ſchiſto XX
De quatuor generibus æëtitis, & calamo, & Samio, & Arabo, & pumicibus XXI
De lapidibus mortariorum medicinalium, & mollibus lapidibus & ſpeculari lapide, & ſilicibus, & phengite, & cotibus, & reliquis ad ſtructuram lapidibus, igni & tempeſtatibus reſiſtentibus XXII
De ciſternis, & calce, & harenæ generibus, & miſtura calcis & harenæ, & vitiis ſtructuræ, & rectoriis & columnis XXIII
De medicinis calcis, & maltha, & gypſo XXIIII

De p[illegible]

De pauimentis, & quando primùm Romæ, & sub dialibus pauimentis,& Græcanicis,& quando primùm cameræ xxv
De origine vitri, & ratione faciendi,& de obsidiano vitro, & generibus multiformibus vitri xxvi
Ignium miracula,medicinæ,prodigia xxvii
Summa medicinę, & historię, & obseruationes dxxiii.

Ex autoribus,

M.Varrone.Cęlio,Galba,C.Ictio,Mutiano,Nepote Cornelio,L.Pisone,Tuberone,Seneca, Fabio Vestale,Annio Fœciale,Fabiano, Catone Censorio,Vitruuio.

Externis,

Theophrasto,Praxitele,Iuba rege,Nicandro, Sotaco Sudine, Alexandro Polyhistore, Apione, Plistonico,Duride,Herodoto, Euhemero, Aristagora Dionysio,Artemidoro, Bucorida, Antisthene,Democrito,Demotele,Lycea.

Libro xxxvii.continetur origo gemmarum. De gemma Polycratis tyranni, & Pyrrhi regis,& qui sculptores optimi,& nobilitates artificum, & quis primus dactyliothecam Romæ habuit cap. i
De gemmis translatis in triumpho Pompeij, & natura crystalli & medicinis, & luxuria circa eam, & quando primùm inuenta myrrhina,& luxuria circa ea, & natura myrrhinorum, & quæ mentiti sunt autores de succino ii
De ortu,& medicinis,& generibus,& luxuria succinorum,& lyncurio,& medicinæ. iii
De adamantis generibus,& medicinis,& margaritis iiii
De smaragdi generibus, & gemmis viridibus

translucidis. V
De opali generibus, & vitiis, & experimentis, & variis gemmis VI
De generibus carbunculorum, & vitiis, & experimentis, & gemmis ardentibus VII
De generibus topazij, & callaide, & de gemmis viridibus non translucentibus VIII
De iaspidum generibus IX
De quibusdam gemmis per alphabeti ordinem X
De gemmis, quæ à membris hominum cognominantur, & quæ ab animalibus, & de his, quæ à cæteris rebus XI
De gemmis nascentibus, & factitiis, & figuris gemmarum XII
De ratione probandarum gemmarum XIII
Summa res & historiæ, & obseruationes MCCC.

Ex autoribus,

M. Varrone, Actis triumphorum, Mecœnate, Iaccho, Cornelio Bocho.

Externis,

Iuba rege, Xenocrate Zenonis, Sudine, Aeschylo, Philoxeno, Euripide, Nicandro, Satyro, Theophrasto, Carete, Philomene, Democrate, Xenotimo, Metrodoro, Sotaco, Pythea, Timæo Siculo, Nicea, Theochresto, Asaruba, Mnasea, Theomene, Ctesia, Mithridate, Sophocle, Archelao rege, Callistrato, Democrito, Ismenia, Olympico, Alexandro Polyhistore, Apione, Horo, Zoroastre, Zactalia.

Finis libri primi.

C. PLINII SECVNDI NATVRALIS HISTORIÆ

LIBER SECVNDVS.

An finitus sit mundus, & an vnus.

Caput Primum.

MVNDVM * & hoc, quod nomine alio cælum appellare libuit, cuius circunflexu teguntur cuncta, numẽ esse credi par est, æternum, immensum, neque genitũ, neque interiturum vnquam. Huius extera indagare, nec interest hominũ, nec capit humanæ coniectura mentis. Sacer est, æternus, immensus, totus in toto, imò verò ipse totum: finitus, & infinito similis: omnium rerum certus, & similis incerto: extrà, intrà, cuncta complexus in se, idémque rerum naturæ opus, & rerum ipsa natura. Furor est, mensuram eius animo quosdam agitasse, atque prodere ausos: alios rursus occasione hinc sumpta, aut his data, innumerabiles tradidisse mundos, vt totidem rerum naturas credi oporteret: aut si vna omnes incubaret, totidem tamen Soles, totidémque Lunas, & cæ-

* & hoc quodcunque cælum appellare libuit.

tera etiam in vno & immensa. & innumerabilia sider: quasi nõ eadé quæstione semper in termino cogitationis occursura, desiderio finis alicuius: aut, si hæc infinitas naturæ omnium artifici possit assignari, non illud idẽ in vno facilius sit intelligi, tanto præsertim opere. Furor est, profecto furor egredi ex eo: & tanquam interna eius cũcta planè iã sint nota, ita scrutari extera: quasi verò mensurã vllius rei possit agere, qui sui nesciat: aut mens hominis videre, quæ mundus ipse non capiat.

De forma eius. Cap. II.

FOrmam eius in speciem orbis absoluti globatam esse, nomen in primis & consensus in eo mortalium orbem appellantium. sed & argumenta rerum docent: non solùm quia talis figura omnibus sui partibus vergit in sese, ac sibi ipsa toleranda est, séque includit & continet, nullarum egés compaginum nec finem aut initium vllis sui partibus requiens, nec quia ad motum quo subinde * verti debeat, (vt mox apparebit) talis aptissima est: sed oculorũ quoq; probatione, quod cõuexus mediúsq; quacunq; cernatur, quum id accidere in alia non possit figura.

* *verti mox apparebit.*

De motu eius. Cap. III.

HAnc ergo formam eius, a terno & irrequieto ambitu inenarrabili celeritate, viginti quatuor horarum spatio circumagi, Solis exortus & occasus haud dubium reliquêre. An sit immensus, & ideo sensum aurium * facilè excedens, tantæ molis rotatæ vertigine assidua sonitus, non equidem facilè dixerim, non hercle magis, quàm circumactorũ simul tinnitus siderum, suósq; voluentium orbes: an dulci quidem & incredibili suauitate concentus, nobis qui intus

* *Facilè, nõ legitur in veteri exẽplari.*

intus agimus, iuxta diebus noctibúsque tacitus labitur mundus. Esse innumeras ei effigies animalium rerúmque cunctarum impressas, nec (vt in volucrum notamus cuis) æquitate continua lubricum corpus, quod clarissimi autores dixere * rerum, argumentis indicatur, quoniam inde deciduis rerum omnium seminibus, innumeræ, in mari præcipuè, ac plerunque confusis monstrificę gignantur effigies. Præterea visus probatione, alibi plaustri, alibi vrti, tauri alibi, alibi literæ figura, candidiore medio super verticem circulo.

** rerũ argumẽtis indicatur.*

Cur mundus dicatur. Cap. III I.

EQuidem & consensu gentium moueor, Nam quem κόσμον Græci nomine Ornamenti appellauerunt, eum nos a perfecta absolutaq; elegantia mundum. Cælum quidem haud dubie cælati argumẽto diximus, vt interpretatur M. Varro. Adiuuat rerum ordo, descripto circulo, qui signifer vocatur, in duodecim animalium effigies: & per illas * Solis cursus, congruens tot seculis, ratio.

**Solis cursui congruens.*

De quatuor elementis. Cap. V.

NEc de elementis video dubitari, quatuor ea esse. Ignium summum: inde tot stellarum collucentium illos oculos. Proximum spiritus, quem Græci nostríq; eodem vocabulo aëra appellant. Vitalem hunc, & per cuncta rerum meabilem, toróque * confertum: huius vi suspensam, cum quarto aquarum elemento, librari medio spatio tellurem. Ita mutuo complexu diuersitatis effici nexum, & leuia ponderibus inhiberi, quò minus euolent: contráque grauia, ne ruant, suspendi leuibus in sublime tendentibus. Sic pari in diuersa nisu, * vi sua quæque consistere,

** confertũ.*

** in suo quaque cõsistere.*

irrequieto mundi ipsius constricta circuitu: quo semper in se currente, imam atque mediam in toto esse terram, eandémque vniuersi cardine stare pendentem, librantem per quæ pendeat: ita solam immmobilem circa eã volubili vniuersitate, eandem ex omnibus necti, eidémque omnia inniti.

De septem planetis.

Cap VI.

INter hanc cælúmque, eodem spiritu pendent, certis discreta spatiis, septem sidera, quæ ab incessu vocamus errantia, quum errent nulla minus illis: eorum medius Sol fertur amplissima magnitudine ac potestate: nec temporum modò terrarúmq;, sed siderum etiam ipsorum cælíque rector. Hunc mundi esse totius animum, ac planius mentem, hunc principale naturæ tegimen, ac numen credere decet opera eius æstimantes. Hic lucem rebus ministrat, aufértque tenebras: hic reliqua sidera occultat, hic vices téporum, annúmque semper renascentem ex vsu naturæ temperat: hic cæli tristitiam discutit, atq; etiam humani nubila animi serenat: hic suum lumen cæteris quoq; sideribus fœnerat, præclarus, eximius, omnia intuens, omnia etiam exaudiens: vt principi literarum Homero placuisse in vno eo video.

De Deo. *Cap. VII.*

QVapropter effigiem Dei formámque quærere, imbecillitatis humanæ reor. Quisquis est Deus (si modò est alius) & quacunq; in parte, totus est sensus, totus visus, totus auditus, totus animę, totus animi, totus sui. Innumeros quidem credere, atq; etiã ex virtutibus vitiísq; hominũ, vt pudicitiã, concordiã, mentẽ, spẽ, honorẽ, clementiam

mentiam, fidem, aut (vt Democrito placuit) duos omnino, Pœnam & Beneficium, maiorem ad socordiam accedit. Fragilis & laboriosa mortalitas in partes ista digessit, infirmitatis suæ memor, vt portionibus quisque coleret, quo maximè indigeret. Itaque nomina alia aliis gentibus, & numina in iisdem innumerabilia reperimus, inferis quoque in genera descriptis morbisque & multis etiam pestibus, dum esse placatas trepido metu cupimus. Ideóque etiam publicè * Febri fanum in Palatio dicatum est, Orbonæ ad ædem Larium ara, & Malæ Fortunæ Exquilis. Quamobrem maior cœlitum populus etiam quàm hominum intelligi potest, cùm singuli quoque ex semetipsis totidem Deos faciant, Iunones Geniósque adoptando sibi. Gentes verò quædam animalia etiam, & aliqua obscœna, pro diis habent, ac multa dictu magis pudenda, per fœtidos cibos, alia similia iurantes. Matrimonia quidem inter Deos credi, tantóque æuo ex his neminem nasci, & alios esse grandæuos sempérque canos, alios iuuenes atque pueros, atricolores, aligeros, claudos, ouo editos, & alternis diebus viuentes morientésque, puerilium prope deliramentorum est. Sed super omnem impudentiam, adulteria inter ipsos fingi, mox iurgia & odia, atque etiam furtorum esse & scelerum numina. Deus est, mortali iuuare mortalem, & hæc ad æternam gloriam via. Hac proceres iere Romani: hac nunc cælesti passu cum liberis suis vadit maximus omnis æui rector Vespasianus Augustus, fessis rebus subueniens. Hic est vetustissimus referendi benemerentibus gratiam mos, vt tales numinibus adscribantur. Quippe & omnia

* *Febri fanũ in Palatio dicatum est ad ædem Lariũ, & aram Malæ Fortunæ Exquiliis.*

aliorum nomina Deorum, & quæ suprà retuli, siderum, ex hominum nata sunt meritis. Iouem quidem aut Mercurium, alitérue alios inter se vocari, * esse cælestem nomenclaturam, quis non interpretatione naturæ fateatur? Irridendum verò, agere curam terum humanarum illud quicquid est summum. An ne tam tristi atque multiplici ministerio non pollui credamus dubitemúsue? Vix propè est iudicare, vtrum magis conducat generi humano, quando aliis nullus est deorum respectus, aliis pudendus. Externis famulantur sactis, ac digitis deos gestant, & monstra quoque colunt: damnant, & excogitant cibos: imperia dira in ipsos, ne somno quidem quieto, irrogant. Non matrimonia, non liberos, non denique quicquam aliud, nisi * iubentibus sacris deligunt. Alij in ipso Capitolio fallunt, ac fulminantem peierant Iouem: & hos iuuát scelera, illos facta sua pœnis agũt. Inuenit tamen inter has vtrasque sententias medium sibi ipsa mortalitas numen, quo minus etiam plana de Deo coniectatio esset. Toto quippe mundo, & locis omnibus, omnibúsque horis, omnium vocibus Fortuna sola inuocatur: vna nominatur, vna accusatur, vna agitur rea, vna cogitatur, sola laudatur, sola arguitur, & cum conuiciis colitur, volubilis, à pleriſque verò & cæca etiam existimata, vaga, inconstans, incerta, varia, indignorum fautrix. Huic omnia expensa, huic omnia feruntur accepta: & in tota ratione mortalium, sola vtranque paginam facit. Adeóque obnoxiæ sumus sortis, vt sors ipsa pro Deo sit, qua Deus probatur incertus. Pars alia & hanc pellit, astróque suo euentus assignat, & nascendi

legibus

* & esse cælestis nomẽclaturæ, qs nõ interpretationẽ naturæ fateatur? Vel, esse cælestem nomẽclaturã, quis nõ interpretationẽ, &c.

* iuuantibus

legibus: semélque in omnes futuros vnquam Deo decretum, in reliquum verò otium datum. Sedere cœpit sententia hæc, paritérque & eruditum vulgus, & rude in eam cursu vadit. Ecce fulgurum * monitus, oraculorum præscita, aruspicum prædicta, atque etiam parua dictu in auguriis sternutamenta, & offensiones pedum. Diuus Augustus læuum prodidit sibi calceum præposterè inductum, quo die seditione militari propè afflictus est. Quæ singula improuidam mortalitatem inuoluunt, solum vt inter ista certum sit, nihil esse certi, nec miserius quicquam homine, aut superbius. Cæteris quippe animantium sola victus cura est, in quo sponte naturæ benignitas sufficit: vno quidem vel * præferendo cunctis bonis, quòd de gloria, de pecunia, ambitione, supérque de morte non cogitant. Verùm in his Deos agere curam rerum humanarum credi, ex vsu vitæ est pœnásque maleficiis aliquando seras, occupato Deo in tanta mole, nunquàm autem irritas esse. Nec ideo proximum illi genitum hominem, vt vilitate iuxta belluas esset. Imperfectæ verò in homine naturæ præcipua solatia ne Deum quidem posse omnia. Nanque nec sibi potest mortem consciscere, si velit, quod homini dedit optimum in tantis vitæ pœnis: nec mortales æternitate donare, aut reuocare defunctos: nec facere, vt qui vixit, non vixerit: qui honores gessit, non gesserit: nullúmque habere in præterita ius præterquàm obliuionis: atque (vt facetis quoque argumentis societas hæc cum Deo copuletur) vt bis dena, viginti non sint, ac multa similiter efficere non posse: per quæ declaratur haud dubiè naturæ potentia, ídque esse quod Deum voca-

* monita

* præferēdo

mus. In hæc diuertisse non fuerit alienum, vulgata propter assiduam quæstionem de Deo.

De natura siderum errantium, & eorum ambitu.

Cap. VIII.

HInc redeamus ad reliqua naturæ. Sidera, quę affixa diximus mundo, non illa, vt existimat vulgus, singulis attributa nobis & clara diuitibus, minora pauperibus, obscura defectis, ac pro sorte cuiusque lucentia, adnumerata mortalibus: nec cum suo quęque homine orta moriuntur, nec aliquem extingui decidua significant. Non tanta cælo societas nobiscum est, vt nostro fato mortalis sit* ille quoque siderum fulgor. Illa nimio alimento tracti humoris igneam vim abundantia reddunt, cùm decidere creduntur, vt apud nos quoque id luminibus accęsis liquore olei notamus accidere. Cæterùm æterna est cælestibus natura, intexentibus mundum, intextúq; cõcretis: potentia autẽ ad terrã magnopere eorum pertinens, quæ propter effectus claritatémque & magnitudinem, in tanta subtilitate noscí potuerunt, sicut suo demonstrabimus loco. Circulorum quoque cæli ratio in terræ mentione aptius dicetur, quando ad eam tota pertinet, Signiferi modò inuentionibus non dilatis. Obliquitatem eius intellexisse, hoc est, rerum fores aperuisse, Anaximander Milesius traditur primus Olympiade quinquagesima octaua. Signa deinde in eo Cleostratus, & prima Arietis ac Sagitarij. Sphæram ipsam antè multò Atlas. Nunc relicto mundi ipsius corpore, reliqua inter cælum terrásque tractentur. Summum esse, quod vocant Saturni sidus, ideóque minimum videri, & maximo ambire circulo, ac trigesimo anno ad breuissima sedis suæ principia regredi

* ibi

regredi certum est. Omnium autem errantium siderum meatus, intérque ea Solis & Lunæ, contrarium mundo agere cursum, id est, lævum, illo semper in dexteram præcipiti. Et quanuis assidua conuersione immensæ celeritatis attóllantur ab eo, rapiantúrque in occasum, aduerso tamen ire motu per suos quæque passus: ita fieri, ne conuolutus aër, eandem in partem, æterna mundi vertigine, ignauo globo torpeat, sed * findatur aduerso siderum verbere discretus & digestus. Saturni autem sidus gelidæ ac rigentis esse naturæ, * multóque ex eo inferiorem Iouis circulum, & ideo motu celerioti duodenis circumagi annis. Tertium Martis, quod quidam Herculis vocant, ignei, ardentis à Solis vicinitate, binis ferè annis conuerti. Idcóque huius ardore nimio, & rigore Saturni, interiectum ambobus, ex vtroque temperari Iouem, salutarémque fieri. Deinde Solis meatum esse partium quidem trecentarum sexaginta: sed vt obseruatio vmbrarum eius redeat ad notas, quinos annis dies adiici, supérque quartam partem diei. Quam ob causam quinto anno vnus intercalaris dies additur, vt temporum ratio Solis itineri congruat. Infra Solem ambit ingens sidus appellatum Veneris, alterno meatu vagum, ipsísque cognominibus æmulum Solis ac Lunæ. Præueniens quippe & ante matutinum exoriens, Luciferi nomen accipit, vt Sol alter diem maturans: contrà ab occasu refulgens nuncupatur Vesper, vt prorogans lucem. vicémque Lunæ reddens. Quam naturam eius Pythagoras Samius primus deprehendit, Olympiade circiter quadragesima secunda, qui fuit vrbis Romæ annus centesimus quadragesimus secundus. Iam

* *fundatur*

* *multóque eo inferiorem.*

magnitudine extra cuncta alia sidera est: claritatis quidem tantæ, vt vnius huius stellæ radiis vmbræ reddantur. Itaque & in magno nominum ambitu est. Alij enim Iunonis, * alij Isidis, alij Matris Deûm appellauêre. Huius natura cuncta generantur in terris. Nanque in alterutro exortu genitali tore conspergens, non terræ modò conceptus implet, verùm animantium quoque omnium stimulat. Signifeti autè ambitum peragit trecenis & duodequinquagenis diebus, ab sole nunquàm absistens partibus sex atque quadraginta longius, vt Timæo placet. Simili ratione, sed nequaquam magnitudine aut vi, proximum illi Mercurij sidus, à quibusdam appellatum Apollinis, inferiore circulo fertur nouem diebus ocyore ambitu, modò ante Solis exortum, modò post occasum splendens, nunquàm ab eo viginti tribus partibus remotior, vt * hic idem & Sosigenes docent. Ideo & peculiaris horum siderum ratio est, neque communis cum supradictis. Nanque ea & quarta parte cæli à sole abesse, & tertia, & aduersa Soli sæpe cernuntur, maioréque alios habent cuncta plenæ conuersionis ambitus, in magni anni ratione dicendos.

alij eam.

**Cresias & Sosig.*

De Lunæ natura. *Cap. IX.*

SEd omnium admirationem vincit nouissimum sidus terrísq; familiaritsimũ, & in tenebrarum remedium ab natura repertum, Lunæ. Multiformi hæc ambage torsit ingenia contemplantium, & proximum ignorari maximè sidus indignantium, crescens semper aut senescens. Et modò curuata in cornua, modò æqua portione diuisa, modò sinuata in orbem, maculosa, eadémque subitò prænitens, immensa orbe pleno,

pleno, ac repentè nulla: aliâs pernox, aliâs fera, & parte diei Solis lucem adiuuans: deficiens, & in defectu tamen conſpicua: * quæ menſis exitu latet, cùm laborare * non creditur. Iam verò humilis & excelſa, & ne id quidem vno modo, ſed aliâs admota cælo, aliâs contigua montibus: nunc in Aquilonem elata, nunc in Auſtros deiecta: quæ ſingula in ea deprehendit hominum primus Endymion, & ob id amore eius captus fama traditur. * Non ſumus profectò grati erga eos, qui labore curáque lucem nobis aperuêre in hac luce: miráque humani ingenij peſte, ſanguinem & cædes condere Annalibus iuuat, vt ſcelera hominum noſcantur mundi ipſius ignaris. Proxima ergo cardini, ideóque minimo ambitu, vicenis diebus ſeptenísque & tertia diei parte peragit ſpatia eadem, quæ Saturni ſidus altiſſimum triginta (vt dictum eſt) annis. * Deinde morata in coitu Solis biduo, cùm tardiſſimè, è triceſima luce rurſus ad eaſdem vices exit: haud ſcio an omnium, quæ in cælo pernoſci potuerunt, magiſtra. In duodecim menſium ſpatia oportere diuidi annum: quando ipſa toties Solem redeuntem ad principia, conſequitur. Solis fulgore eam, vt reliqua ſidera, * regi. Siquidem in totum mutuata ab eo luce fulgere, qualem in repercuſſu aquæ volitare conſpicimus. Ideo molliore & imperfecta vi ſoluere tantum humorem, atque etiam augere, quem Solis radij abſumant. Ideo & inæquali lumine aſpici: quia ex aduerſo demum plena, reliquis diebus tantum ex ſe terris oſtendat, quantum ex Sole ipſa concipiat. In coitu quidem non cerni, quoniam hauſtum omnem lucis auerſa illò regerat, vnde acceperit. Sidera verò haud dubiè

* quin.
* iã cred.
* Ne ſimus profectu ingrati erga eos.
* Dein remorata.
* regi

hum

* nũquam non. humore terreno pasci quia orbe dimidio * nonnunquam maculosa cernatur, scilicet nondum suppetente ad hauriendum vltrà iusta vi. Maculas enim non aliud esse, quàm terræ raptas cum humore sordes.

De defectu Solis & Lunæ, & de nocte. Cap. X.

DEfectus autem suos & solis, rem in tota contẽplatione naturæ maximè miram, & ostento similem, eorum magnitudinem vmbræque indices existere. Quippe manifestum est, Solem interuentu Lunæ occultari, Lunámque terræ obiectu, ac vices reddi, eosdem Solis radios Luna interpositu suo auferente terræ, terráque Lunæ. Hac subeunte repentinas obduci tenebras, tursúmq; illius vmbra sidus hebetari. Neque aliud esse noctem, quàm terræ vmbram. Figuram autem vmbræ similem metæ ac turbini inuerso, quando mucrone tantùm ingruat, neque Lunæ excedat * altitudinem, quoniam nullum aliud sidus eodem modo obscuretur, & talis figura semper in mucronem deficiat. Spatio quidem confunni vmbras, indicio sunt volucrum prealti volatus. Ergo confinium illis est aëris terminus, initiúmque ætheris. Supra Lunam pura omnia, ac * diuturnæ lucis plena. A nobis autem per noctem cernuntur sidera, vt reliqua lumina è tenebris. Et propter has causas nocturno tempore deficit Luna. Stati autem atque menstrui non sunt vtrique, defectus, propter obliquitatem Signiferi, Lunæque multiuagos (vt dictum est) flexus, non semper in scrupulis partium congruente siderum motu.

* latitudinem.

* diurnæ

De

De siderum magnitudine.
Cap. XI.

HÆc ratio mortales animos subducit in cælum: ac velut inde contemplantibus, trium maximarum rerum naturæ partium magnitudinem detegit. Non posset quippe totus Sol adimi terris intercedente Luna, si terra maior esset quàm Luna. Certior ex vtraque vastitas Solis aperitur, vt non sit necesse amplitudinem eius oculorum argumentis atque coniectura animi scrutari, immensum esse: qui arborum in limitibus porrectarum in quotlibet passuum millia vmbras paribus iaciat interuallis, tanquam toto spatio medius. Et quia per æquinoctium omnibus in meridiana plaga habitantibus, simul fiat à vertice: item quia * circa solstitialem circulum habitantium Meridie ad Septentrionem vmbræ cadant, Ortu verò ad Occasum. Quæ fieri nullo modo possent, nisi multò, quàm terra, maior esset. Et quòd montem Idam exoriens latitudine exuperet, dextra læuáque largè amplectens præsertim tanto diseretus interuallo. Defectus Lunæ magnitudinem eius haud dubia ratione declarat, sicut tetræ paruitatem ipse deficiens. Nanque cùm sint tres vmbrarum figuræ, conisétque, si par lumini sit materia, quæ iactat vmbram, columnæ effigie iaci, nec habere finem: si verò maior materia, quàm lumen, turbinis recti, vt sit imum eius angustissimum, & simili modo infinita longitudo: si minor materia, quàm lux, metæ existere effigiem in cacuminis finem desinentem talémque cerni vmbram deficiente Luna: palàm fit, vt nulla amplius relinquatur dubitatio, superari magnitudine terram: Id quidem & taci is ipsius naturæ

* *citra.*

indiciis. Cur enim partitis vicibus anni brumalis abscedit? vt nocium capacitate terras reficiat, exusturus haud dubiè, & sic quoque exurens quadam in parte, tanta magnitudo est.

Quæ quis inuenerit in obseruatione cælesti. Cap. XII.

ET rationem quidem defectus vtriusque, primus Romani generis in vulgus extulit Sulpicius Gallus qui Consul cum M. Marcello fuit: sed tum Tribunus militum solicitudine exercitu liberato, pridie quàm * Perseus rex sui eratus à Paulo est, in concionem ab Imperatore productus ad prædicendam eclipsim, mox & composito volumine. Apud Græcos autem inuestigauit primus omnium Thales Miletius, Olympiadis xlviij. anno quarto, prædicto Solis defectu, qui * Alyatte rege factus est, vrbis conditæ anno clxx. Post eos vtriusq; sideris cursum in sexcentos annos præcinuit Hipparchus, mensesgentium diésque & horas, ac situs locorum, & * vicos populorum complexus, æuo teste, haud alio modo, quàm consiliorum naturæ particeps. Viri ingentes, supráque mortalium naturam, tantorum numinum lege deprehensa, & misera hominum mente absoluta, in defectibus stellarum scelera aut mortem aliquam siderum pauente: quo in metu fuisse Stesichori & Pindari vatum sublimia ora palàm est deliquio Solis, & in Luna veneficia arguente mortalitate, & ob id crepitu dissono auxiliante. Quo pauore ignarus causæ Nicias Athenienſium Imperator, veritus classem portu educere, opes eorum afflixit. Magni ingenio este cæli interpretes, rerúmque naturæ capaces, argumenti repertores, quo Deos homin

* *Perses.*

* *sub Astyage.*

* *visus populorũ: vt intelligantur ij, qui recentioribus Astrologis aspectus vocantur.*

minéſq; viciſtis. Quis enim hęc cernens & ſtatos ſiderum (quoniam ita placuit appellare) labores, non ſuę neceſſitati mortali genitus ignoſcat? Nunc confeſſa de iiſdem breuiter atque capitulatim attingam ratione admodum neceſſariis locis ſtrictímque reddita. Nam neque inſtituti operis talis argumentatio eſt: neque omnium rerum afferre poſſe cauſas minus mirum eſt, quàm conſtare in aliquibus.

De defectibus. Cap. XIII.

DEfectus ducentis viginti duobus menſibus redire in ſuos orbes certum eſt, Soliſque defectum non niſi nouiſſima primúue fieri Luna, quod vocant coitum: Lunæ autem non niſi plena, ſempérque citrà quàm proximè fuerit. Omnibus autem annis fieri vtriuſque ſideris defectus ſtatis diebus, horíſque ſub terra. Nec tamen cùm fiant ſupernè, vbique cerni, aliquando propter nubila ſæpius globo terræ obſtante conuexitatibus mundi. Intra ducentos annos Hipparchi ſagacitate compertum eſt, & Lunæ defectum aliquando quinto menſe à priore fieri Solis vetò ſeptimo. Eandem bis in triginta diebus ſupra terras occultari, ſed ab aliis atque aliis hoc cerni: quæque ſunt in hoc miraculo maximè mira, cùm conueniat vmbra terræ Lunam hebetari, nunc ab occaſus parte hoc ei accidere, nunc ab exortus. Et quanam ratione cum Solis exortu vmbra illa hebetatrix ſub terra eſſe debeat, ſemel iam acciderit, vt in occaſu Luna deficeret, vtroque ſuper terram conſpicuo ſidere. Nam vt * duodecim diebus vtrunque ſidus quæreretur, & noſtro æuo accidit, Imperatoribus Veſpaſianis, patre III. filio iterum Conſulibus.

* *in quindecim.*

De Lunæ motu. Cap. XIIII.

LVnam semper auersis à Sole cornibus, si crescat, ortus spectare: si minuatur, occasus haud dubium est. Lucere dodranteis semuncias horarum ab secunda adiicientem vsque ad plenum orbem detrahentémque in diminutionem. Intra quatuordecim autem partes Solis, semper occultam esse. Quo argumento ampliot errantium stellarum, quàm Lunæ, magnitudo colligitur, quando illæ & à septenis interdum partibus emergant. Sed altitudo cogit minores videri, sicut affixas cælo Solis fulgore interdiu non cerni, cùm æquè diu ac noctu luceant: idq; manifestum fiat defectibus Solis, & prærtis puteis.

Lucere dodr. se. est lucere tres vnius horæ quartas, et insuper eiusdē partē vicesimam quartā: vt explicat Budæus libro 1. de Asse.

Errantium motus, & luminum canonica.

Cap. XV.

ERrantium autem tres, quas supra Solem diximus sitas, occultantur meantes cum eo. Exoriuntur verò matutino discedentes partibus nunquàm amplius vndenis. Postea radiorum eius cōtactu * teguntur & in triquetro à partibus centum viginti stationes matutinas faciūt, quæ & primæ vocantur: mox in aduerso à partibus centum octoginta, exortus vespertinos. * Itémque in centum viginti ab alio latere appropinquante, stationes vespertinas, quas & secundas vocant: donec assecutus in partibus duodenis occultet illas, qui vespertini occasus appellantur. Martis stella, vt propior, etiam ex quadrato sentit radios, ab nonaginta partibus: vnde & nomen accepit is motus, primus & secundus nonagenarius dictus ab vtroque exortu. Eadem stationalis senis mensibus commoratur in signis, alioqui bimestris, cùm cæteræ vtraque

** regūtur.*

** Iterúmque.*

statio

ſtatione quaternos menſes non impleant. Inferiores autem duæ occultantur in coitu veſpertino ſimili modo, * reliſtóque Sole, totidem in partibus faciunt exortus matutinos, atque à longiſsimis diſtantiæ ſuæ metis Solem inſequuntur. adeptæque occaſu matutino, condùntur ac prætereunt. Mox eodem interuallo veſperi exoriuntur vſque ad quos diximus terminos. Ab his retrogradiuntur ad Solem, & occaſu veſpertino deliteſcunt. Veneris ſtella & ſtationes duas, matutinam veſpertinámque, ab vtróque exortu facit, à longiſſimis diſtantiæ ſuæ finibus: * Mercurij ſtationes breuiore momento, quàm vt deprehendi poſſit. Hæc eſt luminum occultationúmq; ratio, perplexiore motu multíſque inuoluta miraculis. Siquidem magnitudines ſuas & colores mutant, & eædem ad * Septentrionem accedunt, abeúntque ad Auſtrum, terríſque propiores aut cælo repentè cernuntur: in quibus aliter multa, quàm priores, traditúri, fatemur ea quoque illorum eſſe muneris, qui primi quærendi vias * demonſtrauerunt: modò ne quis deſperet ſecula profiere ſemper. Pluribus de cauſis hæc omnia accidunt: prima circulorum, quos Græci abſidas in ſtellis vocant: etenim Græcis vtendum erit vocabulis. Sunt autem hi ſui cuique earum, aliíque quàm mundo: quoniam terra à verticibus duobus, quos appellauerunt Polos, centrum cæli eſt, nec non Signiferi, obliquè inter eos ſiti. Omnia autem hæc conſtant ratione circini ſemper indubitata. Ergo ab alio cuique centro abſides ſuæ exurgunt. Ideóque diuerſos habent orbes, motúſque diſſimiles. quoniam interiores abſidas neceſſe eſt breuiores eſſe.

* *relictaq; à Sole.*

* *Mercurij ſtationum.*

* *Septentriones.*

* *demõſtrauerint.*

Quare eadem aliàs altiora, aliàs inferiora videantur. Cap. XVI.

IGitur à terræ centro absides altissimæ sunt, Saturno in Scorpione, Ioui in Virgine, Marti in Leone, Soli in Geminis, Veneri in Sagittario, Mercurio in Capricorno, mediis omnium partibus. Et è contrario ad terræ centrum humillimæ atque proximæ. Sic fit, vt tardiùs moueri videantur, cùm altissimo ambitu feruntur: non quòd accelereut tardéntue naturales motus, qui certi ac singuli sunt illis: sed quia deductas ab summa absde lineas, coarctari ad centrum necesse est, sicut in rotis radios: idémque motus aliâs maior, aliâs minor, centri propinquitate sentitur. Altera sublimitatum causa, quoniam à suo centro absidas altissimas habent in aliis signis. Saturnus in Libræ parte vicesima, Iupiter Cancri quintadecima, Mars Capricorni vicesimaoctaua, Sol Arietis vicesimanona, Venus Piscium decimasexta, Mercurius Virginis decimaquinta, Luna Tauri quarta. Tertia altitudinum ratio, cæli mensura non circuli intelligitur, subire eas aut descendere per profundum aëris, oculis existimantibus. Huic connexa latitudinum Signiferi obliquitatisque causa est. Per hunc stellæ quas diximus errantes, feruntur. Nec aliud habitatur in terris, quàm quod illi subiacet. Reliqua à Polis squalent. Veneris tantum stella excedit eum binis partibus. Quæ causa intelligitur efficere, vt quædam animalia & in desertis mundi nascantur. Luna quoque per totam latitudinem eius vagatur, sed omnino non excedens eum. Ab his Mercurij stella laxissimè, vt tamen è duodenis partibus (tot enim sunt latitudinis) non amplius octonas pererret, neque

neque has æqualiter, sed duas medio eius, & suprà quatuor, infrà duas. Sol deinde medio fertur inter duas partes flexuoso draconum meatu inæqualis: Martis stella quatuor * medias, Iouis mediam & super eam duas: Saturni duas, vt Sol. Hæc erit latitudinum ratio ad Austrum descendentium, aut ad Aquilonem subeuntium. Hac constare & tertiam illam à terra subeuntium in cælum, & pariter scandi eam quoque existimauere plerique falso: qui vt coarguantur, aperienda est subtilitas immensa, & omneis eas complexa causas. Conuenit stellas in occasu vespertino proximas esse terræ & latitudine & altitudine: exortúsque matutinos in initio cuiusque fieri: stationes in mediis latitudinum articulis, quę vocant ecliptica. Perinde confessum est motum augeri, quandiu in vicino sint terræ: cùm abscedant in altitudinem minui. Quæ ratio Lunæ maximè sublimitatibus approbatur. Æquè non est dubium, in exortibus matutinis etiam numerum augeri, atque à stationibus primis tres superiores diminui vsque ad stationes secundas. Quæ cùm ita sint, manifestum erit ab exortu matutino latitudines scandi, quoniam in eo primum abitu incipiant parcius adiici motus: in stationibus verò primis & altitudine subire, quoniam tum primum incipiant detrahi numeri, stellæque retroire. Cuius rei ratio priuatim reddenda est. Percussæ in qua diximus parte, & triangulo Solis radio inhibentur rectum agere cursum, & ignea vi leuantur in sublime. Hoc non protinus intelligi potest visu nostro, ideóq; existimantur stare, vnde & nomen accepit statio. Progreditur deinde eiusdem radij violentia, & retroire cogit vapor repercussas. Multò id

* medijs, Iouis media, & super eã duabus: Saturni duabus, vt Sol.

magis in vespertino earum exortu, toto Sole aduerso, cùm in summas absidas expelluntur, miniméque cernuntur, quoniam altissimè absunt, & minimo feruntur motu, tanto minore, cùm hoc in altissimis absidum euenit signis. Ab exortu vespertino latitudo descéditur, parcius iam se minuente motu non tamen ante stationes secundas agente, cùm & altitudo descenditur, superueniente ab alio latere radio, eadémque vi rursus ad terras deprimente, quæ sustulerit in cælum ex priore triquetro. Tantum interest, subeant radij, an superueniant. Multóque eadem magis in vespertino occasu accidunt. Hæc est superiorum stellarum ratio: difficilior reliquarum, & à nullo ante nos reddita.

Cathelica siderum errantium. Cap. XVII.

PRimum igitur dicatur cùm sint diuersæ stellæ, cur Veneris stella nunquàm longius XLVI. partibus, Mercurius vigintitribus à Sole abscedant, sæpe citra eas ad Solem reciprocent. Conuersas habent vtræque absidas, vt infra Solem sitæ: tantúmque circulis earum subter est, quantum supernè prædictarum: & ideo non possunt abesse ampliùs, quoniam curuatura absidum ibi non habet longitudinem maiorem. Ergo vtræq; simili ratione modum statuunt absidum suarum margines, ac spatia longitudinis latitudinum euagatione pensant. At enim cur non semper ad quadragintasex & ad partes vigintitres perueniunt? Imò verò. Sed ratio * canonica fallit. Nanque apparet absidas quoque earum moueri, quod nunquàm transeant Solem. Itaque cùm in partem ipsam eius incidere margines alterutro latere, tum & stellæ ad longissima sua interualla

** Canonicos fallit, nempe q. canones astronomicos cõdunt.*

peruen

peruenire intelliguntur: cùm citrà fuere margines totidem partibus, & ipſe ocyus redire * creduntur, cùm ſit illa ſemper vtrique extremitas ſumma. Hinc & ratio motuum conuerſa intelligitur. Superiores enim celerrimè feruntur in occaſu veſpertino, hæ tardiſſimè: illæ à terra altiſſimè abſunt, cùm tardiſſimè mouentur, hæ cùm ocyſſimé. Quia ſicut in illis propinquitas centri accelerat, ita in iis extremitas circuli. Illæ ab exortu matutino minuere celeritatem incipiunt, hæ verò augere: Illæ retro curſum agunt à ſtatione matutina vſque ad veſpertinam, Veneris à veſpertina vſque ad matutinam. Incipit autem ab exortu matutino latitudinem ſcandere, altitudinem verò ac Solem inſequi à ſtatione matutina, ocyſſima in occaſu matutino & altiſſima. Digredi autem latitudine, motúmque minuere * ab exortu matutino: retro quidem ire, ſimúlq; altitudine digredi, à ſtatione veſpertina. Mercurij rurſus ſtella vtroque modo ſcandere ab exortu matutino, digredi verò latitudine à veſpertino: conſecutóque Sole ad quindecim partium interuallum, conſiſtit quatriduo propè immobilis. Mox ab altitudine deſcendit, retróque graditur ab occaſu veſpertino vſque ad exortũ matutinum. Tantúmque hæc, & Luna, totidem diebus, quot ſubiere, deſcendunt. Veneris quindecim & pluribus ſubit. Rurſus Saturni & Iouis duplicato digrediuntur. Martis etiam quadruplicato. Tanta eſt naturæ varietas ſed ratio euidens. Nam quæ in vaporem Solis nituntur, etiam deſcendunt ægré. Multa promi ampliùs circa hæc poſſunt ſecreta naturæ legéſque, quibus ipſa ſeruiat. Exempli gratia: In Martis ſidere, cuius eſt maximè inobſeruabilis curſus, nunquàm id

* cogũtur.

* Rectius, ab exortu veſpertino: ex Salmãtico codice.

ſtationem facere, Iouis ſidere triquetro, rarò admodum ſexaginta partibus diſcreto, qui numerus ſexangulas mundi efficit formas. Nec exortus, niſi in duobus ſignis tãtùm, Cãcri & Leonis, ſimul edere. Mercurij verò ſidus in Piſcibus exortus veſpertinos raros facere, creberrimos in Virgine: in Libra matutinos. Itẽ matutinos in Aquario, rariſſimos in Leone Retrogradũ in Tauro & Geminis nõ heri: in Cãcro verò nõ citra vigeſimãquintam partẽ. Lunam bis coitũ cum Sole in nullo alio ſigno facere, quàm Geminis, non coire aliquando in Sagittario tantùm. Nouiſſimam verò primámque eadẽ die vel nocte, nullo alio in ſigno quàm Ariete conſpici, id quoque paucis mortalium contigit. Et inde fama cernendi Lynceo. Non comparere in cælo Saturni ſidus & Martis cùm plurimum diebus centumſeptuaginta, Iouis triginta ſex, aut cùm minimum, denis detractis diebus: Veneris ſexaginta nouem, aut cùm minimum, quinquaginta duobus: Mercurij tredecim, aut cùm plurimum, ſeptemdecim.

Quæ ratio colores eorum mutet. Cap. XVIII.

COlores ratio altitudinũ temperat: ſiquidem earum ſimilitudinem trahunt, in quarum aëra venẽre ſubeundo, tingítque appropinquantes vtralibet alieni meatus circulus. Frigidior in pallorem, ardentior in ruborem, ventoſus in horrorem. Sol atque commiſſuræ abſidum, extremæque orbitæ atram in obſcuritatem. Suus quidem cuique color eſt, Saturno candidus, Ioui clarus, Marti igneus, Lucifero candens, Veſperi refulgens, Mercurio radians, Lunæ blandus, Sóli, cùm oritur, ardens, poſteà radians: his cauſis

cauſis connexo viſu,& earũ quæ cælo continen
tur. Nanque modò multitudo conferta ineſt cir-
ca dimidios orbes Lunæ, placida nocte leniter
illuſtrante eas:modò raritas, vt fugiſſe miremur
plenilunio abſcondente, aut cùm Solis, ſupráue
dictatum radij viſus perſtrinxere noſtros. Et
ipſa autem Luna ingruentium Solis radiorum
haud dubiè differentias ſentit, hebetante cætera
inflexos mundi conuexitate cos,præterquàm vbi
recti angulorum competunt ictus.Itaque in qua-
drato Solis diuidua eſt, in triquetro ſeminani
ambitur orbe, impletur autem in aduerſo, rur-
ſúſque minuens eaſdem effigies, paribus edit in-
teruallis, ſimili ratione, qua ſupra Solem tria
ſidera.

Solis motus,& dierum inæqualitatis ratio.
Caput. XIX.

SOl autem ipſe quatuor differentias habet,bis
æquata nocte diei,Vere & Autumno,& in cen
trum incidens terræ octauis in partibus Arietis
ac Libræ,bis permutatis ſpatiis, in auctum diei,
bruma octaua in parte Capricorni: noctis verò,
ſolſtitio totidem in partibus Cancri. Inæqualita
tis cauſa obliquitas eſt Signiferi,cùm pars æqua
mundi ſuper ſubtérque terras omnibus fiat mo-
mentis.Sed quæ recta in exortu ſuo conſurgunt
ſigna, longiore tractu tenent lucem: quæ verò
obliqua,ocyore tranſeunt ſpatio.

Quare Ioui fulmina aſſignentur. Cap. XX.

LAtet pleroſque,magna cæli aſſectatione com
pertum à principibus doctrinæ viris, ſupe-
riorum trium ſiderum ignes eſſe, qui decidui
ad terras fulminum nomen habeant, ſed maxi-
mè ex iis medio loco ſiti: fortaſsis quoniam

contagium nimij humoris ex superiore circulo, atque ardoris ex subiecto per hunc modum egerat. Ideóque dictum Iouem fulmina iaculari. Ergo vt è flagrante ligno carbo cum crepitu, sic à sidere cælestis ignis expuitur præscita secum afferens, ne abdicata quidem sui parte in diuinis cessante operibus. Idque maximè turbato fit aëre, quia collectus humor abundantiam stimulat, aut quia turbatur quodam ceu grauidi sideris partu.

Interualla siderum. *Cap.* XXI.

INterualla quoque siderum à terra, multi indagare tentauerunt: & Solem abesse à Luna viudeuiginti partes, quantum Lunam ipsam à terra, prodiderunt. Pythagoras verò vir sagacis animi, à terra ad Lunam centum xxvj. M. stad. esse collegit. Ab ea vsque ad Solem duplum. Inde ad xij. signa triplicatum. In qua sententia & Gallus Sulpitius noster fuit.

De siderum musica. *Cap.* XXII.

SEd Pythagoras interdum ex musica ratione appellat tonum, quantum absit à terra Luna. Ab ea ad Mercurium spatij eius dimidium: & ab eo ad Venerem ferè tantundem. A qua ad Solem sesquiplum. A sole ad Martem tonum, id est, quantum ad Lunam à terra. Ab eo ad Iouem dimidium, & ab eo ad Saturnum dimidium, & inde sesquiplum ad Signiferum ita septem tonos effici, quam diapason harmoniam vocant, hoc est, vniuersitatem concentus. In ea * Saturnum Dorio moueri, Mercurium phthongo, Iouem Phrygio, & in reliquis similia, iucunda magis, quàm necessaria subtilitate.

* *Saturnũ Dorio moueri phthõgo, Iouem*

De

De mundi geometria. Cap. XXIII.

STadium centum viginti quinque nostros efficit passus, hoc est, pedes sexcentos viginti quinque. Posidonius non minus quadraginta stadiorum à terra altitudinem esse, in qua nubila ac venti nubésque proueniant. Inde purum liquidúmque, & impertutbatæ lucis aërem. Sed à turbido ad Lunam vicies cétum millia stadiorum. Inde ad Solem quinquies millies. Eo spatio fieri, vt tam immensa eius magnitudo non exurat terras. Plures autem nubes nongentis stadiis in altitudinem subite prodiderunt. Incomperta hæc & inextricabilia, * sed tam prodenda, quàm sunt prodita: in queis tamen vna ratio Geometricæ collectionis nunquàm fallacis possit non repudiari, si cui libeat altius ista persequi. Nec vt mensura (id enim velle, penè dementis otij est) sed vt tantum æstimatio coniectandi, constet animo. * Nam cùm trecentis sexaginta & fere sex partibus orbis Solis ex circuitu eius patere appareat circulum per quem meat, semperque dimetiens tertiam partem ambitus, & tertiæ paulò minus septimam colligat, apparet dempta eius dimidia (quonlam terra centralis interueniat) sextam ferè partem huius immensi spatij, quod circa tertam circuli solaris animo comprehenditur, inesse altitudinis spatio. Lunæ verò duodecimam, quoniam tanto breuiore, quàm Sol, ambitu currit, ita ferri eam in medio Solis ac terræ. Mirum quò procedat improbitas cordis humani, paruulo aliquo inuitata successu, sicut in supradictis occasionem impudentiæ ratio largitur: ausíque diuinare Solis ad terram spatia, eadem ad cælum agunt, quoniam sit medius Sol, vt protinus mundi quoque ipsius men-

Phrygio. Nã Mercuriũ non est in veteri exẽplari: neque inter superiores planetas Saturnũ, ac Iouẽ, Mercuriũ Autor collocasse videtur.

**sed prodẽda, quia sunt prodita.*

** Planior est, minúsque pertur bata vetusti codicis lectio, quæ sic habet: Nam cùm trecẽtis sexaginta & ferè sex partibus pa tère circuitũ, per quẽ meat orbis Solis, ex cir*

cuitu eius appareat, sempérque, &c.

sura veniat ad digitos. Quantas enim dimetiens habeat septimas, tantas habere circulum duo & vicesimas tanquam planè à perpendiculo mensura cæli constet. Aegyptia ratio, quam Petosiris & Necepsos ostendere, singulas partes, in lunari circulo (vt dictum est) minimo, triginta tribus stadiis paulò amplius patere colligit: in Saturni ampliſſimo duplum: in Solis, quem medium esse diximus, vtriusque mensuræ dimidium. Quæ computatio plurimum habet pudoris: quoniam ad Saturni circulum, addito Signiferi ipsius interuallo, innumerabilis multiplicatio efficitur.

De repentinis sideribus. Cap. XXIIII.

REstant pauca de mundo: nanque & in ipso cælo stellæ repentè nascuntur. Plura earum genera.

De Cometis & cælestibus prodigiis, natura & situ, & generibus eorum. Cap. XXV.

COmetas Græci vocant, nostri crinitas, horrentes crine sanguineo, & comarum modo in vertice hispidas. Idem Pogonias, quibus inferiore ex parte in speciem barbæ longæ promittitur iuba. Acontiæ iaculi modo vibrantur ocyssimo significatu. Hęc fuit de qua quinto Consulatu suo * Titus Imperator Cęsar pręclaro carmine perscripsit, ad hunc diem nouissimè visa. Easdem breuiores & in mucronem fastigiatas, Xiphias vocauêre, quę sunt omnium pallidissimæ, & quodã gladij nitore, ac sine vllis radiis: quos Discus suo nomini similis, colore autem electro, raros è margine emittit. * Pithetes doliorum cernitur figura, in concauo fumidę lucis. Ceratias cornus speciem habet, qualis fuit cùm

* *Melius fortasse, Tiberius, vti anteà legebatur: cùm præsertim suprà in Catalogo auctorum, etiã Tiberium Cæsarem recenseat.*

* *Aliàs, Pithus: eadẽ forma, qua Hippeus, et Discus.*

Græcia

Græcia apud Salamina depugnauit. * Lampadias ardentes imitatur faces: Hippeus equinas iubas celerrimi motus, atque in orbem circa se euntes. Fit & candidus Cometes, argenteo crine, ita refulgens, vt vix conueri liceat, speciéque humana Dei effigiem in se ostendens. Fiunt & hirti villorum specie, & iuba aliqua circundati. Semel adhuc iubę effigies mutata in hastam est, Olympiade cęntesimaoctaua. vrbis anno trecentesimo nonagesimooctauo. Breuissimum, quo cernerentur, spatium septem dierum annotatum est, longissimum octoginta. Mouentur autem alij erraticum modo, alij immobiles hęrent. Omnes fermè sub ipso Septentrione aliqua eius parte non certa, sed maximè in candida, quę lactei circuli nomen accepit. Aristoteles tradit & simul plures cerni, nemini compertum alteri, quod equidem sciam. Ventos autem ab iis graues æstúsque significari. Fiunt & hybernis mensibus, & in austrino polo, sed ibi citra vllum iubar: Diráque comperta Aethiopum & Aegypti populis, cui nomen æui eius rex dedit Typhon, ignea specie, ac spirę modo intorta, visu quoque toruo, nec stella verius, quàm quidam igneus nodus. Sparguntur aliquando & errantibus stellis, cęterísque crines. Sed Cometes nunquàm in occasura parte cæli est, terrificum magna ex parte sidus, ac non leuiter piatum, vt ciuili motu Octauio Consule, itetúmque Pompeij & Cæsaris bello. In nostro vero æuo circa veneficium, quo Claudius Cæsar imperium reliquit Domitio Neroni, ac deinde principatu eius, assiduum propè ac sęnum. Referre arbitrantur, in quas partes sese iaculetur, aut cuius stellæ vires accipiat, quásque similitudines reddat, & quibus in locis emicet. Tibiarum specie, musicę

* *Lãpades ardentes imitantur faces. Sic legit Manutius vetustũ codicem sequutus, quæ, lectio, ni fallor, Plinĩ est. Nusquã enim lãpadias legunt.*

musicę arti portendere. Obscœnis autem moribus in verendis partibus signorum. Ingeniis & eruditioni, si triquetram figuram quadratámue paribus angulis ad aliquos perennium stellarum situs edant. Venena fundere, in capite septentrionalis austrinqúe serpentis. Cometes in vno totius orbis loco colitur in templo Romæ, admodum faustus Diuo Augusto iudicatus ab ipso: qui incipiente eo, apparuit ludis quos faciebat Veneri Genitrici, non multo pòst obitum patris Cęsaris, in collegio ab eo instituto. Nanque his verbis id gaudium prodidit; Iis ipsis ludorum meorum diebus, sidus crinitum per septem dies in regione cęli, quę sub septętrionibus est, conspectum. Id oriebatur circa vndecimam horam diei, clarúmque & omnibus terris conspicuum fuit. Eo sidere significari vulgus credidit, Cęsaris animam inter Deorum immortalium numina receptam: quo nomine id insigne simulacrum capitis eius, quod mox in foro consecrauimus adiectum est. Hęc ille in publicum, interiore gaudio sibi illum natum, séque in eo nasci interpretatus est: &, si verum fatemur, salutare id terris fuit. Sunt qui & hęc sidera perpetua esse credant, suóque ambitu ire, sed non nisi relicta à Sole cerni. Alij verò, qui nasci humore fortuito, & ignea vi, ideóque solui.

Hipparchus de sideribus, per exempla historica, faces, lampades, trabes, bolides, & chasma cæli. *Cap. XXVI.*

IDem Hipparchus nunquàm satis laudatus, vt quo nemo magis approbauerit cognationem cum homine siderum, animásque nostras partem esse cęli, nouam stellam & aliam in æuo

sue

ſuo genitam deprehendit: eiúſque motu, qua die fulſit, ad dubitationem eſt adductus, ánne hoc ſæpius fieret, mouerentúrque & eæ, quas putamus affixas. Idémque auſus, rem etiam Deo improbam, annumerare poſteris ſtellas, ac ſidera ad normam expangere, organis excogitatis, per quæ ſingularum loca atque magnitudines ſignarent: vt facilè diſcerni poſſet ex eo non modò an obirent, naſcerentúrue, ſed an omnino aliqua tranſirent: mouerentúrue, item an creſcerent minuerentúrque. cælo in hæreditate cunctis relicto, ſi quiſquam qui * rationem eam caperet, inuenirs eſſet. Emicant & faces, non niſi cùm decidunt, viſæ: qualis Germanico Cæſare gladiatorum ſpectaculum edente, præter ora populi meridiano tranſcurrit. Duo genera earum: Lampades vocant planè faces: alterum Bolidas, quale Mutinenſibus malis viſum eſt. Differunt, quòd faces veſtigia longa faciunt, priore ardente parte: Bolis verò perpetua ardens, longiorem tradit limitem. Emicant & trabes ſimili modo, quas Docos vocant: qualis cùm Lacedæmonij claſſe victi, imperium Græciæ amiſere. Fit & cæli ipſius hiatus, quod vocant chaſma.

* *Cretionẽ, cadẽ metaphora, qua hæreditatis additionẽ dicimus.*

De cæli coloribus. *Cap. XXVII.*

FIt & ſanguinea ſpecies, & (quo nihil terribilius mortalium timori eſt) incendium ad terras cadens inde, ſicut Olympiadis centeſimæ ſeptimæ anno tertio, quum rex Philippus Græciam quateret. Atque hæc ego ſtatis temporibus naturæ, vt cætera, arbitror exiſtere, non vt plerique variis de cauſis, quas ingeniorum acumen excogitat: quippe ingentium malorum fuere prænuntia. Sed ea accidiſſe, non quia hæc facta

ſunt,

sunt, arbitror: verùm hæc ideo facta, quia in casu erant illa. Raritate autem occultam eorum esse rationem ideóque non sicut exortus suprà dictos, defectúsque, & multa alia, nosci.

De flamma cæli. *Cap.* XXVIII.

CErnuntur & stellæ cum Sole totis diebus, plerunque & circa solis orbẽ, ceu *spicea coronæ: & versicolores circuli, qualiter Augusto Cæsare in prima iuuenta Vrbem intrante, post obitum patris, ad nomen iugens capessendum.

*spicea

De coronis cælestibus. *Cap.* XXIX.

EXistunt eædem coronæ circa Lunam, & circa nobilia astra, cælo quoque inhærentia. Circa Solem arcus apparuit L. Opimio, Q. Fabio Consulibus, orbis L. Porcio, M. * Acilio.

*Attilio.

De circulis repentinis. *Cap.* XXX.

CIrculus rubri coloris L. Iulio, P. Rutilio coss. Fiunt prodigiosi & longiores Solis defectus, qualis occiso Dictatore Cæsare, & Antoniano bello, totius penè anni pallore continuo.

Plures Soles. *Cap.* XXXI.

ET rursus plures Soles simul cernuntur, nec supra ipsum, nec infra, sed ex obliquo, nunquàm iuxta, nec contra terram, nec noctu, sed aut oriente aut occidente. Semel & meridie conspecti in Bosphoro produntur, quî à matutino tempore durauerunt in occasum. Trinos Soles antiqui sæpius vidêre, sicut Sp. Posthumio, Q. Mutio, & Q. Martio, M. Porcio, & M. Antonio, P. Dolabella, & M. Lepido, L. Planco coss. Et nostra ætas vidit Diuo Claudio principe, Consulatu eius, Cornelio Orfito collega. Plures simul, quàm tres, visi, ad hoc ævi nunquàm produntur.

Plures

Plures Lunæ. Cap. XXXII.

LVnæ quoque trinæ, vt Cn. Domitio, C. Fannio Consulibus, apparuêre: quos plerique appellauerunt Solis nocturnos.

Dierum lux nocte. Cap. XXXIII.

LVmen de cælo noctu visum est, C. Cæcilio, Cn. Papyrio Consulibus, & sæpe aliâs, vt diei species noctu luceret.

Clypei ardentes. Cap. XXXIIII.

CLypeus ardens ab Occasu ad Ortum scintillans transcurrit, Solis occasu L. Valerio, C. Mario consulibus.

Ostentum cæli. Cap. XXXV.

SCintillam è stella cadere, & augeri terræ appropinquantem: ac postquàm Lunæ magnitudine facta sit, illuxisse ceu nubilo diei: deinde cùm in cælum se reciperet lampadem factam, semel vnquam proditur. Cn. Octauio, C. Scribonio coss. * Vidit hoc Licinius Syllanus Proconsul cum comitatu suo.

* *In vetusto codice tãtùm est, Vidit hoc Syllanus, nulla Licinij facta mentione.*

De discursu stellarum. Cap. XXXVI.

FIeri videntur & discursus stellarum, nũquàm temere, vt non ex ea parte truces venti cooriantur. Existunt stellæ & in mari terrísque.

De stellis Castoribus. Cap. XXXVII.

VIdi nocturnis militum vigiliis, inhærere pilis pro vallo fulgorem effigie ea, & antennis nauigantium, aliisque nauium partibus, ceu vocali quodam sono insistunt, vt volucres sedem ex sede mutantes: graues, cùm solitariæ venere, mergentésque nauigia, & si in carinæ ima

de ci

deciderint exurentes, geminæ autem salutares, & prosperi cursus prænuntiæ quarum aduentu fugari diram illam ac minacé, appellatámque Helenam, ferunt. Et ob id Polluci & Castori id numen assignant, eósque in mari deos inuocant. Hominum quoque capita vespertinis horis, magno præsagio circumfulgent. Omnia incerta ratione, & in naturæ maiestate abdita.

De aëre. *Cap. XXXVIII.*

HActenus de ipso mundo, sideribúsque. Nunc reliqua cæli memorabilia. Nanque & hoc cælum appellauere maiores quod alio nomine aëra, omne quod inani simile, vitalem hunc spiritum fundit Infra Lunam hæc sedes, multóque inferior (vt animaduerto propemodum constare) infinitum ex superiore natura aëris, infinitum & terreni halitus miscens, vtraque sorte confunditur. Hinc nubila, tonitrua, & * alia fulmina. Hinc grandines, pruinæ, imbres, procellæ, turbines. Hinc plurima mortalium mala, & rerum naturæ pugna secum. Terrena in cælum tendentia deprimit siderum vis: eadémque quæ sponte non subeunt, ad se trahunt. Decidunt imbres, nebulæ subeunt, siccantur amnes, ruunt grandines, torrent radij, & terram in medium vndique impellunt. Iidem infracti resiliunt, & quæ potuere, auferunt secum. Vapor ex alto cadit, rursúmque in altum redit. Venti ingruunt inanes, iidémque cum rapina remeant. Tot animalium haustus spiritum è sublimi trahit. At ille contrà nititur, tellúsque, vt inani cælo spiritum infundit. Sic vltro citróque commeante natura, vt tormento aliquo, mundi celeritate discordia accenditur. Nec stare pugnæ licet, sed assiduè rapta conuoluitur, & circa terram immenso rerũ quasi globo tendit,

* *illa fulmina emphaticῶs.*

tendit, ſubinde per nubes cælum aliud obtexens. Ventorum hoc regnum. Itaque præcipua eorum natura ibi, & fermè reliquas complexa cauſas, quoniam & tonitruum & fulminum iactus, horum violentiæ plerique aſſignant. Quin & ideo lapidibus pluere interim, quòd vento ſint rapti, & multa ſimiliter. Quam ob rem plura ſimul dicenda ſunt.

De ſtatis tempeſtatibus.
Cap. XXXIX.

TEmpeſtatum rerúmque quaſdam ſtatas eſſe cauſas, quaſdam verò fortuitas, aut adhuc rationis incompertæ, manifeſtum eſt. Quis enim æſtates & hyemes, quæque in temporibus annua vice intelliguntur, ſiderum motu fieri dubitet? Ergo vt Solis natura temperando intelligitur anno, ſic reliquorum quoque ſiderum propria eſt quibuſque vis, & ad ſuam cuique naturam fertilis. Alia ſunt in liquorem ſoluti humoris fœcunda, alia concreti in pruinas, aut coacti in niues, aut glaciati in grandines: alia flatus, alia teporis, alia vaporis, alia roris, alia rigoris. Nec verò hæc tanta debent exiſtimari, quanta cernuntur, cùm eſſe eorum nullum minus Luna tam immenſæ altitudinis ratio declaret. Igitur in ſuo quęque motu naturam ſuã exercent: quod manifeſtum Saturni maximè tranſitus imbribus faciunt. Nec meantium modò ſiderum hæc vis eſt, ſed multorum etiam adhærentium cęlo: quoties errantium acceſſu impulſa, aut coniectu radiorum extimulata ſunt: qualiter in Suculis ſentimus accidere, quas Græci ob id pluuio nomine Hyadas appellant. Quin & ſua ſponte quædam ſtatíſque temporibus, vt Hœdorum exortus. Arcturi verò ſidus non fermè ſine procel-

losa grandine emergit.

De vi Canicula. *Cap. XL.*

NAm Caniculę exortu accendi Solis vapores quis ignorat? cuius sideris effectus amplissimi in terra sentiuntur. Feruent maria exorente eo, fluctuant in cellis vina, mouentur stagna. Orygem appellat Ægyptus feram, quam in exortu eius contrà stare & contueri tradit, ac velut adorare, cùm sternuerit. Canes quidem toto eo spatio maximè in rabiem agi, non est dubium.

Sidera in aliis signorum partibus & temporibus aliàs influere. *Cap. XLI.*

QVin partibus quoq; signorum quorundam sua vis inest, vt autumnali æquinoctio, brumáq;, cum tempestatibus consici sidus intelligimus. Nec imbribus tantùm tempestatibúsque, sed multis & corporum, & rutis experimentis. Afflantur alij sidere, alij commouentur statis temporibus aluo, neruis, capite, mente. Olea, & populus alba, & salices, folia solstitio circumagunt. Floret ipso brumali die, suspensa in tectis arentis herba pulegij, rumpuntur intentæ spiritu membranæ. Miretur hoc, qui non obseruet quotidiano experimento, herbã vnam quæ vocatur heliotropium, abeuntem solem intueri semper, omnibúsq; horis cum eo verti, vel nubilo obumbrante. Iam quidem lunari potestate ostrearum conchyliorúmque, & concharum omnium corpora augeri, ac rursus minui. Quin & sorticum fibras respondere numero Lunæ, exquisiuere diligentiores: minimiúmque animal formicam sentire vires sideris, interlunio semper cessantem. Quo turpior hominis inscitia est, fatenti

præcip

præcipuè iumentorum quorundã in oculis mor-
os cum Luna increscere ac minui. Patrocina-
ur * vastitas cæli immensa discreta altitudine
in duo atq; LXX. signa. Hæ sunt rerum aut ani-
mantium effigies, in quas digessere cælum peri-
i. In his quidem mille sexcentas annotauere
stellas, insignes videlicet effectu, visúue. Ex-
empli gratia, in cauda Tauri septem, quas ap-
pellauere Vergilias, in fronte Suculas, Booten,
qui sequitur Septentriones.

* *Vastitas cæli, immẽsa altitudine discreta in duo atque quadraginta signa.*

Imbrium, ventorum, & nubium causa.

Cap. XLII.

EXtra has causas non negauerim existere im-
bres ventósque: quoniam humidam à terra,
aliâs verò propter vapores fumidam, * exhala-
re caliginem certum est. Nubésq; liquore egresso
in sublime, aut ex aëre coacto in liquorem, gi-
gni. Densitas earum corpúsque haud dubio con-
iectatur argumento, cùm Solem obumbrent,
perspicuum aliâs etiam vrinantibus in quamli-
bet profundam aquarum altitudinem.

* *exhalarẽ*

De tonitruis & fulguribus.

Cap. XLIII.

IGitur non eam inficias, posse in has, & ignes
supernè stellarum decidere, quales sereno sæ-
pe cernimus, quorum ictu concuti aëra verum
est, quando & tela vibrata stridunt. Cùm verò
in nubem peruenerint, vaporem dissonum gi-
gni, vt candente ferro in aquam demerso, &
fumidum vorticem volui. Hinc nasci procel-
las. Et si in nube luctetur flatus, aut vapor, to-
nitrua edi: si erumpat ardens, fulmina: si lon-
giore tractu nitatur, fulgetra. His findi nubem,
illis perrumpi. Et esse tonitrua impactorum
ignium plagas, ideóq; protinus coruscare igneas

nubium rimas. Posse & repulsu siderum depres-
sum, qui à terra meauerit, spiritum, nube cohi-
bitum tonare, natura strangulante sonitum
dum rixetur, edito fragore, cùm erumpat vt in
membrana spiritu intenta. Posse & attritu, dum
in præceps feratur, illum, quisquis est, spiritum
accendi. Posse & conflictu nubium elidi, vt duo-
rum lapidum, scintillantibus fulgetris. Sed hæc
omnia esse fortuita. Hinc bruta fulmina & vana
vt quæ nulla veniant ratione naturæ. Iis percus-
montes, iis maria, omnésq; alios irritos iactus.
Illa verò fatidica ex alto, statísque de causis &
ex suis venire sideribus. Simili modo ventos ve-
potiùs flatus, posse & ex arido siccóque *halitu
terræ gigni non negauerim: posse & aquis aëra
expirantibus, qui neque in nebulam densetur
ne crassescat in nubes: posse & Solis impulsu agi
quoniã ventus non aliud intelligatur, quàm flu-
ctus aëris: pluribúsque etiam modis. Nanque &
è fluminibus ac niuibus, & è mari videmus &
quidem tranquillo, & alios quos vocant Alta-
nos, è terra consurgere. Qui quidem cùm è ma-
ri redeunt, Tropæi vocantur: si pergunt, Apogæi.

*anhelitu

*Aut cõplexi subito anfractu in numerosa iuga concaui vall.

Qua ratione echo reddatur.

Cap. XLIIII.

MOntium verò flexus crebríque vertices, * &
conflexa cubito, aut conftacta in humeros
iuga, & concaui vallium sinus, scindunt inæqua-
liter inde resultantem aëra: quæ causa etiam vo-
ces multis in locis reciprocas facit.

De ventis iterum. *Cap. XLV.*

SIne fine ventos generant iam quidam etiam
specus, qualis in Dalmatiæ ora, * vasto in
præceps hiatu: in quem deiecto leui pondere,
quamuis tranquillo die, turbini similis emicat
procella.

*Rectius, vasto præceps hiatu, abiecta præpositione.

rocella. Nomen loco est Scnta. Quin & in Cyenaica prouincia rupes quædam Austro tradiur sacra, quam profanum sit attrectari hominis manu, confestim Austro voluente harenas. In dohibus etiam multis, manu facta inclusa opacitate conceptacula auras suas habens, adeò cauæ non deest. Sed plurimum interest, flatus sit, an ventus. Illos flatos atque perspirantes, quos non tactus aliquis, verùm terræ sentiunt: * qui non aura, non procella maris, sed appellatione quoque ipsa venti sunt: qui siue assiduo mundi * incitu, & contrario siderum occursu nascuntur, sive hic est ille genetabilis rerum naturæ spiritus huc illuc tanquam in vtero aliquo vagus, siue disparili errantium siderum ictu, radiorúmque multiformi iactu flagellatus aër, siue à suis sedibus exeunt his propioribus, siue ab illis cælo affixis cadunt, palam est illud quoque legem naturæ habere non ignotam, etiamsi nondum perspectam.

** qui non aura, non procellæ, sed mares appellatione quoque ipsa venti sunt.*
** incitatu*

Naturæ & obseruationes ventorum.
Cap. XLVI.

VIginti amplius, autores Græci veteres prodidere de his obseruationes. Quo magis miror, orbe * discordi, & in tegna, hoc est in membra, diuiso, tot viris curæ fuisse, tam ardua * inuentu, inter bella præsertim & infida hospitia, piratis etiam omnium mortalium hostibus transitus fermè tenentibus: vt hodie quædam in suo quisque tractu ex eorum commentariis, qui nunquam eò accessere, verius noscat, quàm indigenarum scientia: nũc verò pace tam festa, tam gaudente prouentu rerum artiúmque principe, omniño nihil addiscimus noua inquisitione, imò ne veterum quidem inuenta perdiscimus. Non

** tam discordi.*
** inuenta perquirere*

etant maiora præmia in multos dispersa fortunæ magnitudine: & ista plures sine præmio alio, quàm posteros iuuandi, eruerunt. * Nanque mores hominum senuere, non fructus. Et immensa multitudo aperto, quodcunque est, mari, hospitalique litorum omnium appulsu nauigat, sed lucri, non scientiæ gratia. Nec reputat cæca mens, & tantum auaritiæ intenta, idipsum scientia posse tutius fieri. Quapropter sepulosius, quàm instituto fortasis conueniat operi, tractabo ventos, tot millia nauigantium cernens.

* *Nanque, nõ legitur in vetusto codice.*

Ventorum genera. *Cap. XLVII.*

VEteres quatuor omnino seruauere, per totidem mundi partes (ideo nec Homerus plures nominat) hebeti, vt mox iudicatum est, ratione. Secuta ætas octo addidit, nimis subtili & concisa: proximis inter vtranque media placuit, ad breuem ex numerosa additis quatuor. Sunt ergo bini in quatuor cæli partibus: Ab Oriente æquinoctiali Subsolanus, ab Oriente brumali Vulturnus: Illum Apelioten, hunc Eurum Græci appellant. A Meridie Auster, & ab Occasu brumali Africus, Noton & Liba nominant. Ab Occasu æquinoctiali Fauonius, ab Occasu solstitiali Corus: Zephyron & Argesten vocant. A Septentrionibus Septentrio, intérque eum & exortum solstitialem Aquilo, Aparctias dicti & Boreas. Numerosiot tatio quatuor his intetiecerat, Thrasciam, media regione inter Septentrionẽ & Occasum solstitialẽ: itémq; Cæcian, media inter Aquilonem & exortũ æquinoctialẽ. Ab Ortu solstitiali Phœnician, media regione inter Ortum brumalem & Meridiem. Item inter Liba & Noton compositum ex vtroque

que medium, inter meridiem & hybernum Occidentem, Libonoton. Nec finis: alij quippe Mesen nomine etiamnum addidere inter Boream & Cæcian: & inter Eurum & Notum, Euronotum. Sunt etiam quidam peculiares quibusque gentibus venti, non vltra certum procedentes tractum: vt Athenienſibus Sciron, paulum ab Argeſte deflexus, reliquæ Græciæ ignotus. Aliubi elatior idem Olympias vocatur. Conſuetudo omnibus his nominibus Argeſten intelligit: & Cæcian aliqui vocant * Helleſpontian, & eoſdem alibi aliter. Item in Narbonenſi prouincia clariſsimus ventorum eſt Cireius, nec vlli violentia inferior. Oſtiam plerunque tectà Liguſtico mari perferens: idem non modò in reliquis partibus cæli ignotus, ſed ne Viennam quidem eiuſdem prouinciæ vrbem attingens, paucis antè limitibus iugi modici occurſu tantus ille ventorum coërcitus. Et Auſtros in Ægyptum penetrare negat Fabianus. Quo ſit manifeſta lex naturæ, ventis etiam & tempore & fine dicto. Ver ergo aperit nauigantibus maria: cuius in principio, Fauonij hybernum molliunt cælum, Sole Aquarij XXV. obtinente partem. Is dies ſextus eſt ante Februarias Idus. Competit ſetine & hoc omnibus, quos deinde ponam, per ſingulas intercalationes vno die anticipantibus, rurſúmque luſtro ſequenti ordinem ſeruantibus. Fauonium quidam ad VII. Calendas Martij Chelidonian vocant, ab hirundinis viſo: nonnulli verò Ornithian, vno & ſeptuageſimo die poſt brumam, ab aduentu auium, flantem per dies nouem. Fauonio contrarius eſt, quem Subſolanum appellauimus. Datus eſt autem huic exortus Ver-

*Helleſpontium.

giliarum in totidem partibus Tauri, sex diebus ante Maias Idus, quod tempus austrinum est, huic vento Septentrione contrario. Ardentissimo autem æstatis tempore exoritur Caniculæ sidus, Sole primam partem Leonis ingredien te: qui dies x v. ante Augustas Calen. est. Huius exortum diebus octo fermè Aquilones antecedunt, quos Prodromos appellant. Post biduum autem exortus, iidē Aquilones constantius perflant diebus quadraginta, quos Etesias vocant Molliri eis creditur Solis vapor geminantis ardore sideris: nec vlli ventorum magis stati sunt Post eos rursus Austri frequentes vsque ad sidus Arcturi, quod exoritur vndecim diebus ante æquinoctium autumni. Cum hoc Corus incipit Corus autumnat: huic est contrarius Vulturnus Post id æquinoctiū diebus ferè quatuor & quadraginta. Vergiliarum occasus hyemē inchoat quod tempus in 11 r. Idus Nouembris incidere consueuit: hoc est Aquilonis hyberni, multúmque æstiuo illi dissimilis, cuius ex aduerso est Africus. Ante brumam autem septem diebus, totidémque postea, sternitur mare halcyonum fœturæ: vnde nomen hi dies traxere: reliquum tempus hyemat. Nec tamen sæuitia tempestatum * concludit mare. Piratæ primùm coëgere mortis periculo in mortem ruere, & hyberna experiri maria: nunc idem hoc auaritia cogit. Ventorum frigidissimi sunt, quos à Septentrione diximus spirare, & vicinus his Corus. ij & reliquos compescunt, & nubes abigunt. * Humidi, Africus, & præcipuè Auster Italiæ. Natant & in Ponto Cæcian in se trahere nubes. Sicci Corus, & Vulturnus; præterquam desinentes Niuales Aquilo, & Septentrio. Grandines Septentrio

* *cludit.*

* *Humidi, Auster, et Africus et præcipuè Auster Italiæ.*

trio importat, & Cotus. Æstuosus Auster. Tepidi Vulturnus, & Fauonius. Iidem Subsolano sicciores: & in totum omnes à Septentrione & Occidente sicciores, quàm à Meridie & Oriente. Saluberrimus autem omnium * Aquilo, noxius Auster, & magis siccus, & fortassis quia humidus frigidior est. Minus esurire eo spirante creduntur animantes. Etesiæ noctu desinunt * ferè, & à tertia diei hora oriuntur. In Hispania & Asia ab Oriente flatus est eorum, in Ponto ab Aquilone, reliquis in partibus à Meridie. Spirant autem & à bruma, * cùm vocantur Ornithiæ, sed leniores & paucis diebus. Permutant & duo naturam cum situ. Auster Africæ serenus, Aquilo nubilus. Omnes venti vicibus suis spirant maiore ex parte, aut vt contrarius desinenti incipiat. Cùm proximi cadentibus surgunt, à læuo latere in dextrum vt Sol, ambiunt. De ratione eorum menstrua, quarta maximè Luna decernit. Iisdem autem ventis in contrarium nauigatur, prolatis pedibus, vt noctu plerunque aduersa vela concurrant. Austro maiores fluctus eduntur, quàm Aquilone: quoniam ille infernus ex imo maris spirat hic summo. Ideóque post Austros noxij præcipuè terræ motus. Noctu Auster, interdiu Aquilo vehementior. Et ab Ortu flantes diuturniores sunt ab Occasu flantibus. Septentriones impari ferè desinunt numero: quæ obseruatio & in aliis multis rerum naturæ partibus valet. Mares itaque existimantur impari numero. Sol & auget, & comprimit flatus. Auget exoriens occidénsque, comprimit meridianus æstiuis temporibus. Itaque medio diei aut nocti plerunque sopiuntur, quia aut nimio frigore aut æstu soluuntur. Et imbri-

* *Rectius Mannutius vetusti codicis fidē sequutus, Aquilo, quia siccus & frigidior: noxius Auster, fortassis, quia magis humidus. Minus*
* *flare*
* *qui*

bus venti sopiuntur. Expectantur autem maximè, vnde nubes discussæ adaperuere cælum. Omnium quidem (si libeat obseruare minimos ambitus) redire easdem vices quadriennio exacto Eudoxus putat, non ventorum modò, verùm & reliquarum tempestatum magna ex parte. Et est principium lustri eius semper intercalari anno Caniculæ ortu. De generalibus ventis hæc.

De repentinis flatibus Cap. XLVIII.

**deiecti in terram.*

NVnc de repentinis flatibus, qui exhalante terra (vt dictum est) coorti, rursúsque * deiecti, interim obducta nubium cute multiformes existunt. Vagi quippe & ruentes torrentium modo (vt aliquibus placere ostendimus) tonitrua & fulgura edunt. Maiore verò illati pondere incursúque, si latè siccam ruperint nubem, procellam gignunt, quæ vocatur à Græcis Ecnephias. Sin verò depresso sinu arctius rotati effregerint, sine igne, hoc est, sine fulmine, vorticem faciunt, qui Typhon vocatur, id est.

**vibrans*

* vibratus Ecnephias. Defert hic secum aliquid, abruptum è nube gelida conuoluens versánsq;, & ruinam suam illo pondere aggrauans, & locum ex loco mutans rapida vertigine: præcipua nauigantium pestis, non antennas modò, verùm ipsa nauigia contorta frangens, tenui remedio aceti in aduenientem effusi, cui frigidissima est natura. Idem illisu ipse repercussus, correpta secum in cælum refert, sorbétque in excelsum.* Quòd si maiore depressæ nubis erumperit specu, sed minus lato quàm procella, nec sine fragore, Turbinẽ vocant, proxima quæque prosternentem. Idem ardentior, accensúsque dum fuerit, Prester vocatur, amburens contacta pa-

**Hucvidetur pertinere prima, sequentis capitis periodus, perperam huc traiecta.*

rites

riter & proterens.

Alia prodigiosa genera tempestatum.
Cap. XLIX.

NOn fit autem Aquilonius Typhon, *nec nimualis aut niue iacente Ecnephias. Quòd si simul rupit nubem exarsítque, & ignem habuit, non postea concepit, fulmen est. Distat à Preste re, quo flamma ab igne. Hic latè funditur flatu, illud conglobatur impetu. Vortex autè remeando distat à turbine, & quo stridor à fragore. Procella latitudine ab vtroque, dissecta nube verius, quàm rupta. Fit & caligo belluæ similis, nube dira nauigantibus. Vocatur & columna, cum spissatus humor rigénsque ipse se sustinet. Ex eodem genere, & in longam veluti fistulam nubes aquam trahit

nec niualis Ecnephias. Redũdare enim videtur tria illa verba, Aut niue iacẽte, neque reperiuntur in vetusto codice.

Quibus in terris fulmina non cadant.
Cap. L.

HYeme & æstate rara fulmina, contrariis de causis, quoniam hyeme dẽsatus aër nubium crassiore corio spissatur: omnísque terrarum exhalatio rigens ac gelida, quicquid accipit ignei vaporis, extinguit. Quæ ratio immunem Scythiam & circà rigentia à fulminum casu prẹstat, & è diuerso nimius ardor Ægyptum. Siquidem calidi siccíque halitus terræ, raras admodum tenuésque & infirmas densantur in nubes. Vere autem & autumno crebriora fulmina, corruptis in vtroque tempore æstatis hyemísque causis. Qua ratione crebra in Italia, quia mobilior aër mitiore hyeme, & æstate nimbosa, semper quodammodo vernat vel autumnat. Italiæ quoque partibus iis, quæ à Septentrione discedunt ad teporẽ, qualis est Vrbis & Campanię tractus, iuxtà hyeme & æstate fulgurat, quod non in alio situ:

Fulgur

Fulgurum genera & miracula. Cap. LI.

FVlminum ipsorum plura genera traduntur. Quæ sicca veniunt, non adurunt, sed dissipant. Quæ humida, non vrunt, sed infuscant. Tertium est, quod clarum vocant, mirificæ maximè naturæ, quo dolia exhauriuntur intactis operimentis, nullóque alio vestigio relicto. Aurum & æs, & argentum liquatur intus, sacculis ipsis nullo modo ambustis, ac ne confuso quidem signo ceræ. Marcia princeps Romanarum icta grauida, partu exanimato, ipsa citra vllum aliud incommodum vixit. In Catilinianis prodigiis, Pompeiano ex municipio M. Herennius Decurio sereno die fulmine ictus est.

De obseruationibus. Cap. LII.

THuscorum literæ nouem Deos emittere fulmina existimant, eáque esse vndecim generum. Ioueni enim trina iaculari. Romani duo tantum ex iis seruauêre: diurna attribuentes Ioui, nocturna Summano, rariora sanè eadem de causa frigidioris cæli. Hetruria erumpere terra quoque arbitratur, quæ infera appellat, brumali tempore facta, sæua maximè & execrabilia, cùm sint omnia, quæ terrena existimant, non illa generalia, nec à sideribus venientia, sed ex proxima atque turbidiore natura. Argumentum euidens est, quòd omnia à superiore cælo decidentia obliquos habeant ictus: hæc autem quæ vocantur terrena, rectos. Sed quia ex propiore materia cadunt, ideo creduntur è terra exire, quoniam ex repulsu nulla vestigia edant, cùm sit illa ratio non inferni ictus, sed aduersi. A Saturni ea sidere proficisci * subtilius ista confectati putant: sicut cremantia, à Martis. Qualiter cùm Volsinij oppidum Thuscorum opulentissimum

* subtiliter

totum

totum concrematum est fulmine. Vocant & familiaria in totam vitam fatidica, quæ prima fiunt familiam suam cuique indepto. Cæterùm existimant non vltra decem annos portendere priuata, præterquam aut matrimonio primo facta, aut natali die: publica non vltra tricesimum annum, præterquam in deductione oppidorum.

De fulminibus euocandis. Cap. LIII.

EXtat Annalium memoria, sacris quibusdam & precationibus vel cogi fulmina, vel impetrari. Vetus fama Hetruriæ est, impetratum, Volsinios vrbem agris depopulatis subeunte monstro, quod vocauêre Voltam: euocatum, & à Porsena suo rege. Et ante eum à Numa sæpius hoc factitatum in primo Annalium suorum tradit L. Piso grauis autor: quod imitatum parum ritè Tullum Hostilium, ictum fulmine. Lucósque, & aras, & sacra habemus, intérque Statores, & Tonantes, & Feretrios, Elicium quoque accepimus Iouem. Varia in hoc vitæ sententia, & pro cuiusq; animo. * Imperari naturæ, audacis est credere: nec minus hebetis, beneficiis abrogare vires: quando in fulgurum quoque interpretatione eò profecit scientia, vt ventura alia finito die præcinat: & an peremptura sint fatum, aut apertura potiùs alia fata, quæ lateant innumerabilibus in vtroque publicis priuatísque experimentis. Quamobrem sint ista (vt rerum naturæ libuit) aliis certa, aliis dubia, aliis probata, aliis damnanda. Nos cætera, quæ sunt in his memorabilia, non omittemus.

** Imperare natura sacra.*

Catholica fulgurum. Cap. LIIII.

FVlgetrum priùs cerni, quàm tonitrum audiri (cùm simul fiant) certum est. Nec mirum, quoniam

quoniam lux sonitu velocior. Ictum autem & sonitum congruere, ita modulante natura. Sed sonitum profecti esse fulminis nõ illati: etiamnum spiritũ ocyorem fulmine, ideo quati prius omne & afflari, quàm percuti: nec quenquam tangi, qui prior viderit fulmen, aut tonitru audierit. Læua prospera existimantur, quoniam læua parte mundi ortus est. Nec tam aduentus spectatur, quàm reditus, siue ab ictu resiliat ignis, siue opere confecto, aut igne consumpto spiritus remeet. In sedecim partes cælum in eo * respectu diuisere Thusci. Prima est à Septentrionibus ad æquinoctialem Exortum: secunda ad Meridiem, tertia ad æquinoctialem Occasum: quarta obtinet, quod reliquum est ab Occasu ad Septentriones. Has iterum in quaternas diuisere partes, ex quibus octo ab Exortu sinistras, totidem è contrario appellauêre dextras. Ex his maximè diræ, quæ Septentrionem ab Occasu attingunt. Itaque perplurimum refert, vnde venerint fulmina, & quò concesserint. Optimum est, in exortiuas redire partes. Ideo cùm à prima cæli parte venerint, & in eandem concesserint, summa felicitas portenditur, quale Syllæ Dictatori ostentum datum accepimus. Cætera ipsius mundi portione minus prospera, aut dira. Quædam fulgura enuntiare non putant fas, nec audire, præterquam si hospiti indicentur, aut parenti. Magna huius obseruationes vanitas, tacta Iunonis ædc, Romæ deprehensa est Scauro Consule, qui mox princeps fuit. Noctu magis, quàm interdiu, sine tonitribus fulgurat. Vnum animal hominem non semper extinguit, cætera illico: hunc videlicet natura tribuente honorem, cùm tot beluæ viribus præstent. Omnia contra-

* Spectu

rias incubant in partes: homo, nisi conuertatur, * vi percussus non expirat. Supernè icti consident. Vigilans ictus conniuentibus oculis, dormiens patentibus reperitur. Hominem ita exanimatum cremari fas non est: condi terra religio tradidit. Nullum animal, nisi exanimatum, fulmine accenditur. Vulnera fulminatorum frigidiora reliquo corpore sunt.

in percussas nõ expirat.

Quæ non feriantur fulmine.
Cap. LV.

EX iis, quę terra gignuntur, lauri fruticem non icit: nec vnquam quinque altius pedibus descendit in terram. Ideo pauidi altiores specus tutissimos putant: aut tabernacula è pellibus belluarum, quas * vitulos appellant; quoniam hoc solum animal ex marinis nõ percutiat, sicut nec è volucribus aquilam, quę ob hoc * armiger huius teli fingitur. In Italia inter Terracinam & ædem Feroniæ, turres bellicis temporibus desiere fieri, nulla non earum fulmine diruta.

** vitulos marinos*
**armigera*

De prodigiosis pluuiis, lacte, sanguine, carne, ferro, lana, lateribus cœlis.
Cap. LVI.

PRæter hæc inferiore cælo relatum in monumenta est, lacte & sanguine pluisse, M. Acilio, C. Porcio coss. * & sæpe aliâs carne, sicut L. Volumnio Seruio Sulpitio coss. éxque ea non perputruisse, quod non diripuissent aues. Item ferro in Lucanis, anno antequam M. Crassus à Parthis interemptus est, omnésque cum eo Lucani milites, quorum magnus numerus in exercitu erat. Effigies, quæ pluerat, spongiarum ferè similis fuit: aruspices * cauenda præmonuerunt superna vulnera. L. autem Paulo, C. Marcello coss. lana pluit circa castellum Carissanum, iuxta

** In vetusto codice, verborũ ordine distinctionéque nõnihil immutata sic legitur, & sæpe aliâs: sicut carne, L. Volumnio, éxq; ea non putruisse.*
** Cauenda*

non est in antiquo codice.

iuxta quod post annum T. Annius Milo occisus est. Eodē causam dicente lateribus coctis pluisse, in eius anni acta relatum est.

De crepitu armorum, & tubarum de cælo audito. Cap. LVII.

ARmorum crepitus, & tubæ sonitus, auditos è cælo Cimbricis bellis accepimus, crebróſq; & prius, & postea. Tertio verò Consulatu Marij ab Amerinis, & Tudertibus spectata arma cælestia, ab Ortu Occasúque inter se concurrentia, pulsis quæ ab Occasu erant. Ipsum ardere cælum, minimè mirum est, & sæpius visum, maiore vi ignis nubibus correptis.

De lapidibus è cælo cadentibus. Cap. LVIII.

CElebrant Græci Anaxagoram Clazomeniū, Olympiadis septuagesimæ octauæ secundo anno, prædixisse cælestium literarum scientia, quibus diebus saxum casurum esset è Sole. Idque factum interdiu in Thraciæ parte ad Ægos flumen. Qui lapis etiam nunc ostenditur, magnitudine vehis, colore adusto, comete quoque illis noctibus flagrante. Quod si quis prædictum credat, simul fateatur necesse est, maioris miraculi diuinitatem Anaxagoræ fuisse: soluíque rerum naturæ intellectum, & confundi omnia, si aut ipse Sol lapis esse, aut vnquam lapidem in eo fuisse credatur: decidere tamen crebrò, non erit dubium. In Abydi gymnasio ex ea causa colitur hodiéque, modicus quidem, sed quem in medio terrarum casurum idem Anaxagoras prædixisse narratur. Colitur & Cassandriæ, quæ Potidæa vocitata est, ob id deducta. Ego ipse vidi in Voconiorum agro paulò antè delatum.

De arcu

De arcu cæleſti. Cap. LIX.

ARcus vocamus extra miraculum frequentes, & extra oſtentum. Nam ne pluuios quidem, aut ſerenos dies, cum fide portendunt. Manifeſtum eſt, radium Solis immiſſum cauæ nubi, repulſa acie in Solem refringi, colorúmque varietatem miſtura nubium, aëris igniúmq; fieri. Certè niſi Sole aduerſo non fiunt, nec vnquam, niſi dimidia circuli forma: nec noctu, quamuis Ariſtoteles prodat aliquando viſum: quod tamen fatetur idem non niſi quartadecima Luna poſſe. Fiunt autem hyeme, maximè ab æquinoctio autumnali die decreſcente. Quo rurſus creſcente ab æquinoctio verno. non exiſtunt: nec circa ſolſtitium longiſſimis diebus: bruma verò, hoc eſt, breuiſſimis diebus, frequenter. Iidem ſublimes humili Sole, humiléſque ſublimi, & minores occidente vel oriente, ſed in latitudinem diffuſi, meridie exiles, verùm ambitus maioris. Æſtate verò poſt meridiem non cernuntur, poſt autumni æquinoctium quacunque hora: nec vnquam plures ſimul, quàm duo. Cætera eiuſdem naturæ non multis dubia eſſe video.

De grandine, niue, pruina, nebula, rore. Cap. LX.

GRandinem conglaciato imbre gigni, & niuem eodem humore mollius coacto, pruinam autem ex rore gelido. Per hyemem niues cadere, non grandines: ipſáſque grandines interdiu ſæpius, quàm noctu. & multò celerius reſolui, quàm niues. Nebulas nec æſtate, nec maximo frigore exiſtere. Rores neque gelu, neque ardoribus, neque ventis, nec niſi ſerena nocte. Ge-

lando liquorem minui, solutáq; glacie non eundem inueniri modum.

De nubium imaginibus. Cap. LXI.

VArietates colorum figurarúmque in nubibus cerni, prout admissus ignis superet, aut vincatur.

De proprietatibus cæli in locis. Cap. LXII.

PRæterea quasdam proprietates cæli quibusdam locis esse. Roscidas æstate Africæ noctes. In Italia Locris, & in lacu Velino, nullo non die apparere arcus. Rhodi & Siracusis nunquam tanta nubila obduci, vt non aliqua hora Sol cernatur: qualia aptius suis referentur locis Hæc sint dicta de aëre.

De natura terræ. Cap. LXIII.

SEquitur terra cui vni rerum naturæ partium, eximia propter merita, cognomen indidimus maternæ venerationis. Sic hominum illa, vt cælum Dei: quæ nos nascentes excipit, natos alit, semélque editos sustinet semper: nouissimè complexa gremio iam à reliqua natura abdicatos, tum maximè vt mater, operiens: nullo magis sacramento, quam quo nos quoque sacros facit, etiam monumenta ac titulos gerens, noménque progenies nostrum, & memoriam extendens contra breuitatem æui. Cuius numen vltimum iam nullis * precamur irati graue: tanquam nesciamus hanc esse solam quę nunquam irascatur homini. Aquæ subeunt in imbres, rigescunt in grandines, tumescunt in fluctus, præcipitantur in torrentes: aër densatur nubibus, furit procellis. At hæc benigna, mitis, indulgens, vsúsque mortalium semper ancilla, quæ coacta generat! quæ sponte fundit! quos odores saporésque! quos succos! quos tactus! quos co-

*imprecantur

loies

res! quàm bona fide creditum fœnus reddit!
e noſtri cauſa alit! Peſtifera enim anima-
a, vitali ſpiritu habente culpam, neceſſe eſt illi
minata excipere, & genita ſuſtinere. Sed in ma
s generantium noxa eſt. Illa ſerpentem homi-
e percuſſo non ampl us recipit, pœnáſq; etiam
ertium nomine exigit: illa medicas fundit
erbas, & ſemper homini parturit. Quin & ve-
ena, noſtri miſertam inſtituiſſe credi poteſt,
ne in tædio vitæ diræ famis mors, terræ meri- *nein tædio vitæ fames, mors terræ meritis alieniſſima, lenta nos cõſumeret tabe.
s alieniſſima, lenta nos conſumeret tabe, ne la-
erum corpus abrupta diſpergerent, ne laquei
rqueret pœna præpoſtera, incluſo ſpiritu, cui
ætereretur exitus: ne in profundo quæſita mor-
e ſepultura pabulo fieret, ne ferri cruciatus ſcin
eret corpus. Ita eſt, miſerta genuit id, cuius fa-
illimo hauſtu, illibato corpore, & cum toto
anguine extingueremur, nullo labore, ſitienti-
us ſimiles: qualiter defunctos, non volucris,
on fera attingeret: terræq; ſeruaretur qui ſibi
ſi periſſet. Et vt verum fateamur, terra nobis
alorum remedium genuit, nos illud vitæ feci-
mus venenum. * Nos enim & ferro, quo carere *Nõ, interrogatiuè.
on poſſumus, ſimili modo vtimur. Nec tamen
uereremur meritò, etiamſi maleficij cauſa tu-
iſſet. Aduerſus vnam quippe naturæ partem in-
grati ſumus: quaſi non ad delicias quaſque,
on ad contumelias ſeruiat homini. In ma-
ia iacitur, aut, vt freta admittamus, eroditur
quis, ferro, ligno, igne, lapide, fruge, omni-
us cruciatur horis: multóque plus, vt deli-
iis, quàm vt alimentis famuletur noſtris. Et
amen, quæ ſumma patitur atque extrema cu-
e, tolerabilia videantur. Penetramus in viſce-
a, auri argentíque venas; & æris ac plumbi

metalla fodientes, gemmas etiam & quosdam paruulos quærimus lapides, scrobibus in profundum actis. Viscera eius extrahimus, vt digito gestetur gemma, quam petimus. Quot manus atterruntur, vt vnus niteat articulus? Si vlli essent inferi, iam profectò illos auaritiæ atque luxuriæ cuniculi resodissent. Et miramur, si eadem ad noxam genuit aliqua. Feræ enim credo custodiunt illam, arcéntque sacrilegas manus. Nónne inter serpentes fodimus, & venas auri tractamus cum veneni radicibus? Placatiore tamen Deo ob hoc vtimur, quòd omnes hi opulentiæ exitus ad scelera cædésque & bella tendunt: quínque sanguine nostro irrigamus, insepultis ossibus tegimus. Quibus tamen, velut exprobrato furore, tandem ipsa se obducit, & scelera quoque mortalium occultat. Inter crimina ingrati animi & hoc duxerim, quòd naturam eius ignoramus.

De forma terræ. Cap. LXIIII.

EST autem figura prima, de qua consensus indicat. Orbem certè dicimus terræ, globúmque verticibus includi fatemur. Neque enim absoluti orbis est forma, in tanta montium excelsitate, tanta camporum planitie: sed cuius amplexus si capita lineamm comprehendantur ambitu, figuram absoluti orbis efficiat: id quod rerum ipsa naturæ cogit ratio, non eisdem causis quas attulimus in cælo. Nanque in illo caua in se conuexitas vergit, & cardini suo, hoc est terræ, vndique incumbit. Hæc, vt solida atque conferta, assurgit, intumescenti similis, extráque protenditur. Mundus in centrum vergit: at terra ex à centro, immensum eius globum in formam orbis assidua circa eam mundi volubilitate cogente.

De An

De Antipodibus, an sint, & aquæ rotunditate. Cap. LXV.

INgens hîc pugna literarum, contráque vulgi, circunfundi terræ vndique homines, conuersísque inter se pedibus stare, & cunctis similem esse cœli verticem, ac simili modo ex quacunque parte mediam calcari: illo quærente, cur non decidant contrà siti: tanquam nõ & ratio præsto sit, vt nos non decidere mirentur illi. Interuenit sententia, quamuis indocili probabilis turbæ, inæquali globo, vt si sit figura pineæ nucis, nihilominus terram vndique incoli. Sed quid hoc refert, alio miraculo exoriente? pendere ipsam, ac non cadere nobiscum, ceu spiritus vis mundo præsertim inclusi dubia sit: aut possit cadere, natura repugnante, & quò cadat negante. Nam sicut ignium sedes non est nisi in ignibus, aquarum nisi in aquis, spiritus nisi in spiritu: ita terræ, arcentibus cunctis, nisi in se, locus non est. Globum tamen effici mirum est, in tanta planitie maris camporúmque. Cui sententiæ adest Dicæarchus vir in primis eruditus, regum cura permensus montes, ex quibus altissimũ prodidit Pelion, M. ccl. passuum ratione perpendiculi, nullam esse eam * portionem vniuersæ rotunditatis colligens. Mihi incerta hæc videtur coniectatio, haud ignaro quosdam Alpium vertices, longo tractu, nec breuiore L. millibus passuum assurgere. Sed vulgò maxima hæc pugna est, si coactam in verticem aquarũ quoque figuram credere cogatur. Atqui non aliud in rerum natura aspectu manifestius. Nanque & dependentes vbique guttæ paruis globantur orbibus: & pulueri illatæ frondiúmque lanugini impositæ, absoluta rotunditate cernuntur: & in poculis repleta

* *portione vniuersæ rotunditatis, hoc est, si vniuersæ rotunditatis spectes proportionẽ. quod genus locutionis Plinio in primis est familiare.*

tis media maximè tument. Quæ propter subtilitatem humoris, mollitiámque in se residentem, ratione facilius quàm visu deprehenduntur. Idque etiam magis mitum, in poculis repletis, addito humore minimo circunfluere quod superstet: corrà euenire ponderibus additis ad vicenos sæpe denarios, scilicet quia intus recepta liquorem in verticem attollant. * at cumulo eminente infusa dilabantur. Eadem est causa, propter quam è nauibus terra non cernatur, è nauium malis conspicua, ac procul recedente nauigio, si quid quod fulgeat religetur in mali cacumine, paulatim descendere videatur, & postremò occultetur. Denique Oceanus, quem fatemur vltimum quanam alia figura cohæreret atque non decideret, nullo vltra margine includente? Ipsum id ad miraculum redit quonam modo etiam globetur, extremum non decidat mare. Contra quod, vt sint plana maria, & qua videntur figura, non posse id accidere, magno suo gaudio magnáque gloria inuentores Græci subtilitate geometrica docent. Nanque cùm è sublimi in inferiora aquæ ferantur, & sit hæc natura earum * confessa, nec quisquam dubitet in litore vllo accessisse eas, quò longissimè deuexitas passa sit, procul dubio apparere, quo quid humilius sit, propius centro esse terræ, omnésque lineas, quæ emittantur ex eo ad proximas aquas, breuiores fieri, quàm quæ ad extremum mare à primis aquis. Ergo totas, omníque ex parte aquas vergere in centrum: ideóque non decidere, quoniam in interiora nitantur. Quod ita formasse artifex Natura credi debet, vt cùm terra arida & sicca constare per se ac sine humore non posset, nec rursus stare aqua, nisi sustinente terra,

*ac cumulo eminẽte infra dilabantur.

*cẽcessa legit Manutius, vetere Codicis fidẽ sequutus.

* mutuo implexu iungerentur: hac sinus pandente, illa verò permeante totam, intrà, extrà, suprà, venis, vt vinculis, discurrentibus, atque etiam in summis iugis erumpente: * quo spiritu acta, & terræ pondere expressa, siphonum modo emicat: tantúmque à periculo decidendi abest, vt in summa quæque & altissima exiliat. Qua ratione manifestum est, quare tot fluminum quotidiano accessu maria non crescant.

* *cõplexu iungerẽtur*

* *qua*

Quomodo aqua sit terræ innexa. Cap. LXVI.

EStigitur in toto suo globo tellus medio ambitu præcincta circũfluo mari. Nec argumentis hoc inuestigandum, sed iam experimentis cognitum.

De nauigatione maris, & fluminum. Cap. LXVII.

AGadibus columnísque Herculis, Hispaniæ & Calliarum circuitu, totus hodie nauigatur Occidens. Septentrionalis verò Oceanus, maiore ex parte nauigatus est, auspiciis Diui Augusti. * Germaniam classe circunuecta ad Cimbrorum promontorium: & inde immenso mari prospecto, aut fama cognito, ad Scythicam plagam, & humore nimio rigentia. Propter quod minimè verisimile est illic maria deficere, vbi vis humoris superet. Iuxtà verò ab Ortu ex Indico mari, sub eodem sidere pars tota vergens in Caspium mare, pernauigata est Macedonum armis, Seleuco atque Antiocho regnantibus, qui & Seleucida atque Antiochida ab ipsis appellari voluere. Circa Caspium quoque multa Oceani litora explorata, paruóq; breuius, quàm totus, hinc aut illinc Septẽtrio eremigatus. Vt tamẽ cõiecturę

* *Germania*

locum sic quoque non relinquat, ingens argumentum paludis Mæoticæ, siue ea illius Oceani sinus est, vt multos aduerto credidisse, siue angusto discreti situ restagnatio. Alio latere Gadium, ab eodem Occidente, magna pars meridiani sinus ambitu Mauritaniæ nauigatur hodie. Maiorem quidem eius partem, & orientis, victoriæ magni Alexandri lustrauere, vsque in Arabicum sinum. In quo res gerente C. Cæsare Augusti filio, signa nauium ex Hispaniensibus naufragiis feruntur agnita. Et Hanno, Carthaginis potentia florente, circumuectus à Gadibus ad finem Arabiæ, nauigationem eam prodidit scripto: sicut ad extera Europæ noscenda missus eodem tempore Himilco. Præterea Nepos Cornelius auctor est, Eudoxum quendam sua ætate, cùm Lathyrum regem fugeret, Arabico sinu egressum, Gades vsque peruectum: multóque ante eum Cælius Antipater, vidisse se, qui nauigasset ex Hispania in Aethiopiam commercij gratia. Idem Nepos de septentrionali circuitu tradit, Q. Metello Celeri, C. Afranij in Consulatu collegæ, sed tum Galliæ Proconsuli, Indos à rege Sueuorum dono datos, qui ex India commercij causa nauigantes, tempestatibus essent in Germaniam abrepti. Sic maria circunfusa vndique diuiduo globo, partem orbis auferunt nobis: nec inde huc, nec hinc illo peruio tractu. Quæ contemplatio apta detegendæ mortalium vanitati, poscere videtur, vt totum hoc, quicquid est, in quo singulis nihil satis est, ceu subiectum oculis, quantum sit ostendam.

Quæ portio terræ habitetur. Cap. LXVIII.

*inde mihi disputa

IAm primùm * in dimidio computati videtur tanquam nulla portio ipsi decidatur Oceano qu

qui toto circundatus medio, & omnes cæteras fundens recipiensque aquas, & quicquid exit in nubes, ac sidera ipsa tot & tantæ magnitudinis pascens, quo tandem amplitudinis spatio credetur habitare? Improba & infinita debet esse tam vastæ molis possessio. Adde quòd ex relicto plus abstulit cælum. Nam cùm sint eius quinque partes, quas vocant zonas, infesto rigore & æterno gelu premitur omne, quicquid est subiectum duabus extremis vtrinque circa vertices, hunc qui *Septétrio vocatur, eúmque qui aduersus illi Austrinus appellatur. Perpetua caligo vtrobique, & alieno molliorum siderum aspectu, maligna ac pruina tãtum albicans lux. Media verò terrarum qua Solis orbita est, exusta flammis & cremata cominus vapore torretur. Circà duæ tantùm inter exustam & rigentes, temperantur: eæq; ipsæ inter se non peruiæ, propter incendium sideris. Ita terræ tres partes abstulit cælum: Oceani rapina in incerto est. Sed & relicta nobis vna portio haud scio an etiam in maiore damno sit. Idem siquidem Oceanus infusus in multos (vt dicemus) sinus, adeò vicino accessu interna maria allatrat, vt centum xv. millibus passuum Arabicus sinus distet ab Aegyptio mari: Caspius verò cccl xxv. millibus à Pontico. Idem interfusus intrat per tot maria', quibus Africam, Europam, Asiámque dispescit. Quantum terrarum occupet, computetur etiam nunc mensura tot fluminum, tantarum paludum. Addantur & lacus, & stagna: iam elata in cælum, & ardua aspectu quoque iuga: iam syluæ vallésque præruptæ, & solitudines, & mille causis deserta detrahantur. Hæ tot portiones terræ, imò verò, vt plures tradidere, mũdi punctus (neque enim est aliud terra in

ri videtur quæ nã illius portio ipsi decedat Oceano.

**Trionum septem.*

vniuerso) hæc est materia gloriæ nostræ, hæc sedes: hîc honores gerimus, hîc exercemus imperia, hîc opes cupimus, hîc tumultuatur humanum genus, hîc instauramus bella etiam ciuilia, mutuísque cædibus laxiorem facimus terram. Et vt publicos gentium furores transeam, hæc in qua conterminos pellimus, furtóque vicini cæspitem nostro solo affodimus, vt qui latissimè rura metatus fuerit, vltráque * fines exegerit accolas, quota terrarum parte gaudeat? vel cùm ad mensuram auaritiæ suæ propagauerit, quam tandem portionem eius defunctus obtineat?

* Aliàs, fanam.

Mediam esse mundi terram.
Cap. LXIX.

MEdiam esse mundi * totius haud dubiis constat argumentis, sed clarissimè æquinoctij paribus horis. Nam nisi in medio esset, æquales dies noctésque haberi non posse deprehenderunt & dioptræ, quæ vel maximè id confirmant: cum æquinoctiali tempore ex eadem linea Ortus Occasúsque cernatur, & solstitialis exortus per suam lineam, brumalísque Occasus. Quæ accidere nullo modo possent, nisi in centro sita esset.

* totius terram.

Desiderum ortus inæqualitate, & de eclipsi, & vbi, & quare. *Cap. LXX.*

TRes autem circuli suprà dictis zonis implexi, inæqualitates temporum discinguunt: Solstitialis à parte Signiferi excelsissima nobis, ad septétrionalem plagam versus, cōtráque ad alium polum brumalis, item medio ambitu Signiferi orbis incedens æquinoctialis. Reliquorum, quæ miramur, causa in ipsius terræ figura est, quam

globo

globo ſimilem,& cum ea aquas, iiſdem intelligitur argumentis. Sic enim fit haud dubiè,vt nobis ſeptentrionalis plagæ ſidera nunquàm occidant,contrà meridianæ nunquàm oriantur: rurſúſque hæc illis non cernantur,attollente ſe contra medios viſus terrarum globo. Septentriones non cernit Troglodytice, & confinis Aegyptus: nec Canopum Italia, & quem vocant Berenices crinem, item quem ſub Diuo Auguſto cognominauere Cæſaris thronon, inſignes ibi ſtellas. Adeóque manifeſtò aſſurgens faſtigium curuatur,vt Canopus quartam ferè partem ſigni vnius ſupra terram eminere Alexandriæ intuentibus videatur: eadem à Rhodo terram quodammodo ipſam ſtringere: in Ponto omnino non cernatur, vbi maximè ſublimis Septentrio. Idem à Rhodo abſconditur, magíſque Alexandriæ: in Arabia Nouembri menſe prima vigilia occultus, ſecunda ſe oſtendit:in Meroë ſolſtitio veſperi pauliſper apparet, paucíſque ante exortum Arcturi diebus pariter cum die cernitur. Nauigantium hæc maximè curſus deprehendunt, in alia aduerſo, in alia prono mari, ſubitóque conſpicuis, atque vt è freto emergentibus, quæ in anfractu pilæ latuere, ſideribus. Neque enim (vt dixere aliqui) mundus hoc polo excelſiore ſe attollit: aut vndique cernerentur hæc ſidera.verùm hæc eadem quibuſque proximis ſublimiora creduntur, eadémque demerſa longinquis: vtque nunc ſublimis in deiectu poſitis videtur hîc vertex, ſic in illam terræ deuexitatem tranſgreſſis, illa ſe attollunt, reſidentibus quæ hîc excelſa fuerant, quod niſi in figura pilæ accidere non poſſet. Ideóque defectus Solis ac Lunæ veſpertinos Orientis incolæ

incolæ non sentiunt, nec matutinos ad Occasum habitantes: meridianos verò sæpius. Nobili apud Arbela magni Alexandri victoria, Luna defeciſſe noctis secunda hora prodita est: eadémque in Sicilia exoriens. Solis defectum, Vipsanio & Fonteio coss. qui fuere ante paucos annos, factum * pridie Calendas Maias, Campania hora diei inter septimam & octauam sensit: Corbulo dux in Armenia inter horam diei decimam & vndecimam prodidit visum, circuitu globi alia aliis detegente & occultante. Quòd si plana esset terra simul omnia apparerent cunctis, noctésque non fierent inæquales: neque * aliàs, quàm in medio sitis paria duodecim horarum interualla cernerentur, quæ * nunc in omni parte simili modo congruunt.

** Aliâs, vndecimo Calẽ. Maias: adstipulante etiam Marciano qui de hac ipsa loquẽs eclipsi, ĩ diẽ xj. cal. Maias eã dicit incidisse.*

** alijs *nũc nõ in*

Quæ ratio diurnæ lucis in terris. Cap. LXXI.

IDeo nec nox diésque quæuis eadem toto orbe simul est, oppositu globi noctem, aut ambitu diem afferente. Multis hoc cognitum experimentis. In Africa Hispaniáque turrium Annibalis: in Asia verò propter piraticos terrores, simili specularum præsidio excitato: in queis * prænuntiatiuos ignes sexta hora diei accẽsos, sæpe compertum est, tertia noctis à tergo vltimis visos. Eiusdem Alexandri cursor Philonides, ex Sicyone Elin mille & ducenta stadia nouem diei confecit horis: indéque quamuis decliui itinere, tertia noctis hora remensus est sæpius. Causa, quòd eunti cum Sole iter erat, eundem remeans obuium contrario præteruertebat occursu. Qua de causa ad Occasum nauigantes, quamuis breuissimo die, vincunt spatia nocturnæ nauigationis, vt solem ipsum comitantes,

** prænuntio: in vetere, autẽ codi. legitur prænuntiatos.*

Gnomi

Gnomonica de eadem re, & horologio primo.
Cap. LXXII.

VAſáque horoſcopa non vbique eadem ſunt vſui, in trecenis ſtadiis, aut vt longiſſimè in quingenis, mutantibus ſemet * vmbris Solis. Itaque vmbilici (quem gnomonem appellant) vmbra in Aegypto meridiano tempore, æquinoctij die paulò plus quàm diimidiani gnomonis menſuram efficit. In vrbe Roma nona pars gnomonis deeſt vmbrę. In oppido Ancona ſupereſt quinta trigeſima. In parte Italię quæ Venetia appellatur, eiſdem horis vmbra gnomoni par fit.

* *vmbrę Solis itaq; Sic legit Manutius ex vete. Codic.*

Vbi & quando nullæ vmbræ. Cap. LXXIII.

SImili modo traduntin Syene oppido, quod eſt ſupra Alexandriam quinque millibus ſtadiorum, ſolſtitij die medio nullam vrbram iaci: puteúmque eius experimenti gratia factum, totum illuminari. Ex quo apparere tum Solem illi loco ſupra verticem eſſe: quod & in India ſupra flumen Hvpaſin fieri tempore eodem Oneſicritus ſcripſit. Conſtátque in Berenice vrbe Troglodytarum, & inde ſtadiis quatuor millibus dcccxx. in eadem gente Ptolemaide oppido, quod in margine rubri Maris ad primos elephantorum venatus conditum eſt, hoc idem ante ſolſtitium quadragenis quinis diebus, totidémque poſtea fieri & per eos xc. dies in meridiem vmbras iaci. Rurſus in Meroë inſula, quæ eſt caput gentis Aethiopum, & quinque millibus ſtadiorum à Syene in amne Nilo habitatur, bis anno abſumi vmbras, Sole duodeuiceſimam Tauri partem, & quartamdecimam Leonis obtinente. In Indiæ gente Oretum, mons eſt Maleus nomine, iuxta quem vmbrę æſtate in Auſtrum, hyeme

hyeme in Septentrionem iaciuntur. Quindecim tantùm noctibus ibi apparet Septentrio. In eadem India Patales celeberrimo portu, Sol dexter oritur, vmbræ in Meridiem cadunt. Septentrionem ibi Alexandro morante annotatum, prima tantùm noctis parte aspici. Onesicritus dux eius scripsit: quibus in locis Indiæ vmbræ non sint, Septentrionem non conspici, & ea loca appellari Ascia, nec horas dinumerari ibi.

Vbi bis anno vmbræ, & vbi in contrarium.
Cap. LXXIIII.

AT in tota Troglodytice, vmbras bis quadragintaquinque diebus in anno Eratosthenes in contrarium cadere prodidit.

Vbi longissimus dies, & vbi breuissimus.
Cap. LXXV.

SIc fit, vt vario lucis incremento in Meroë longissimus dies xij. horas æquinoctiales, & octo partes vnius horæ colligat: Alexandriæ verò xiiij. horas: in Italia quindecim: in Britannia xvij. vbi æstate lucidæ noctes haud * dubiè repromittunt id, quod cogit ratio credi: solstitij diebus accedente sole propius verticem mundi, angusto lucis ambitu, subiecta terræ continuos dies habere * senis mensibus, noctesque è diuerso ad brumam remoto. Quod fieri in insula Thule Pythias Massilienſis scripsit, sex dierum nauigatione in Septentrionē à Britania distāte, quidā verò & in Mona, quæ distat à Camaloduno Britāniæ oppido circiter ducēris millibus affirmant.

* *dubia repromit.*

* *Aliàs, senis diebus, quæ lectio reperitur in vetusto codice, agnoscitúrque, à Pintiano.*

Item de horologio. *Cap. LXXVI.*

VMbrarum hanc rationem, & quam vocant gnomonicem inuenit Anaximenes Milesius, Anaximandri (de quo diximus) discipulus: primúsque horologium, quod appellant scioterico-

con

con. Lacedæmone ostendit.

Quomodo dies obseruentur. Cap. LXXVII.

Ipsum diem alij aliter obseruauere. Babylonij inter duos Solis exortus: Athenienses inter duos occasus: Vmbri à meridie in meridiem: vulgus omne à luce ad tenebras: Sacerdotes Romani, & qui diē diffiniere ciuilem, item Aegyptij & Hipparchus, à media nocte in mediam. Minora autem interualla esse lucis inter ortus Solis iuxta solstitia, quàm æquinoctia apparet, quia positio Signiferi circa media sui obliquior est, iuxta solstitium verò, rectior.

Differentiæ gentium ratio. Cap. LXXVIII.

COntexenda sunt his cælestibus nexa causis. Nanque Aethiopas vicini sideris vapore torreri adustisque similes gigni, barba & capillo vibrato, non est dubium. Et aduersa plaga mundi atque glaciali, candida cute esse gentes, flauis pronissas crinibus, * truces verò ex cæli rigore, has & illas mobilitates habentes. Ipsoque * crurum argumentum illis ia supera siccum re uocari, natura vaporis: his in inferas partes depelli, humore deciduo. Hic graues feras, illic varias effigies animalium prouenire, & maximè alitum, & in multas figuras gigni volucres. Corporum autem proceritatem vtrobique, illic ignium nisu, hic humoris alimento. Medio verò terræ salubris vtrinque mistura, fertilis ad omnia tractus, modicus corporum habitus. Magna & in colore temperies. Ritus molles, sensus liquidus, ingenia fœcunda', totiúsque naturæ capacia. Iisdem imperia, quæ nunquam extimis gentibus fuerint: sicut ne illæ quidem his paruerint auulsæ ac * pro immanitate naturæ vrgentis illas solitariæ.

* *Vide Caliū Rhodiginū, Antiq. lect. li. 3. c. 12. qui locum hūc sic restituit: truces verò ex cæli rigore, has & illas mobilitate hebetes, vel vt quidā, rigore & has: illas mob.*

* *crinium*

* *pronitate*

De

De motu terræ. *Cap. LXXIX.*

BAbyloniorum placita motus terræ, hiatúsque, & cætera omnia, vi siderum existimant fieri, sed illorum trium, quibus fulmina assignant: fieri autem, meantium cum Sole aut congruentium, & maximè circa quadrata mundi. * Præclara quædam esse, & immortalis in eo (si credimus) diuinitas perhibetur, Anaximandro Milesio Physico: quem ferunt Lacedæmoniis prædixisse, vt vrbem ac tecta custodirent: instare enim motum terræ: cùm & vrbs tota eorum corruit, & Taygeti montis magna pars ad formam puppis eminens abrupta, clademin insuper eam ruina pressit. Perhibetur & Pherecydis Pythagoræ doctoris alia coniectatio, sed & illa diuina: hausta aquæ è puteo præsensisse, ac prædixisse ibi * terræ motum. Quæ si vera sunt, quantum à Deo tandem videri possunt tales distare, dum viuant? Et hæc quidem arbitrio cuiusque existimanda relinquantur: ventos in causa esse non dubium reor. Neque enim vnquam intremiscunt terræ, nisi sopito mari, cælóque adeò tranquillo, vt volatus auium non pendeant, subtracto omni spiritu qui vehit: nec vnquam, nisi post ventos * conditos, scilicet in venas & cauernas eius occulto afflatu. Neque aliud est in terra tremor, quàm in nube tonitruum. Nec hiatus aliud, quàm cùm fulmen erumpit, incluso spiritu luctante, & ad libertatem exire nitente.

* *Præclara quædã & immortalis (si credimus) diuinitas perhibetur Anaximand. Ex vet. Cod.*

* *motum*

* *cõdito scilicet in venas, & cauerna eius occulta afflatu.*

De terræ hiatibus. *Cap. LXXX.*

VAriè itaque quatitur, & mira eduntur opera, alibi prostratis mœnibus, alibi hiatu profundo haustis, alibi egestis molibus, alibi emissis

emissis amnibus, nonnunquam etiam ignibus, calidísue fontibus, alibi * aduerso fluminum cursu. Præcedit verò comitatúrque terribilis sonus, aliâs murmur * similius mugitibus, aut claniori humano, armorúmve pulsantium fragori, pro qualitate materiæ excipientis, formáque vel cauernarum vel cuniculi, per quem meat, exilius grassante in angusto, eodem rauco in recuruis resultante, in duris fremente, in humidis fluctuante & stagnantibus. item fremente cõtra solida. Itaque & sine motu sæpe editur sonus. Nec simplici modo quatitur vnquam, sed tremit vibrátque. Hiatus verò aliâs remanet, ostendens quæ sorbit, aliâs occultat ore compresso: rursúsque ita inducto solo, vt nulla vestigia extent, vrbibus plerunque deuoratis, agrorúmque tractu hausto. Maritima autem maximè quatiuntur. Nec montosa tali malo carent. Exploratum est mihi, Alpes, Appenninúmque sæpius tremuisse. Et autumno ac vere terræ crebriùs mouétur, sicut fiunt fulmina. Ideo Galliæ & Ægyptus minimè quatiuntur, quoniam hîc æstatis causa obstat, illic hyemis. Item noctu sæpius, quàm interdiu. Maximi autem motus existunt matutini vespertiníque: sed propinqua luce crebri: interdiu autem circa meridiem. Fiunt & Solis Lunæque defectu, quoniam tempestates tunc sopiuntur. Præcipuè verò, cùm sequitur imbrem æstus, imbréue æstum.

* *Rectius, auerso.*
* *similis.*

Signa motus futuri. *Cap.* LXXXI.

NAuigantes quoque sentiunt non dubia coniectura, sine flatu intumescente fluctu subito, aut quatiente icti. Intremunt verò & in nauibus posita, æquè quàm in ædificiis, crepitúque præmuniant. Quin & volucres non impauidæ

*Sed & in cælo signũ præcedit motu.

sedent.*Est & in cælo signum. præcedítque mo tu futuro, aut interdiu, aut paulo post occasum sereno, ceu tenuis linea nubis in longum porre ctæ spatium. Est & in puteis turbidior aqua, ne sine odoris tædio.

Auxilia contra motus futuros.

Cap. LXXXII.

*Sed & in ijsdem est remediũ. *quale cloacæ *tutiũ

SIcut * in iisdem est remedium, * quale & cre bri specus præbent. Præconceptum enim spi ritum exhalant: quod in * certis notatur opp dis, quæ minus quatiuntur, crebris ad eluuien cuniculis cauata. Multóq; fuat tutiora in iisde illis quæ pendent: sicut Neapoli in Italia intell gitur parte eius quæ solida est, ad tales ca.us ob noxia. Tutissimi sunt ædificiorum fornices, an guli quoque parietum, postéque alterno pulsu renitentes. Et latere terreno facti parietes ni note nouæ quatiuntur. Magna differentia est & in ipso genere motus: pluribus siquidem modi quatitur. Tutissimum est, cùm vibrat crispan ædificiorum crepitu, & cùm inturnescit assur gens, alternóque motu residet: innoxium & cum concurrentia tecta contrario ictu arietant quoniam alter motus alteri renititur. Vndanti inclinatio, & fluctus more quædam volutatio infesta est: aut cùm in vnam partem totus se mo tus impellit. Desinunt autem tremores, cùm ven tus emersit: sin verò durauere, non ante quadra ginta dies sistuntur: plerunque & tardius, vtpot cùm quidã annuo & bienni spatio durauerint.

Portenta terrarum semel visa. Cap. LXXXIII.

* Est & hoc semel.

FActum est semel quod equidem in Hetrusc disciplinæ voluminibus inueni, ingens terra rum portentum L. Marcio, Sex. Iulio cos s. in agro Mutinensi. Nanque montes duo inter se concur

concurrerunt, crepitu maximo assultantes recedentésque, inter eos flamma fumóque in cælum exeunte interdiu, spectante è via Æmylia magna equitum Romanorum, familiarúmque & viatorum multitudine. Eo cõcursu villæ omnes elisæ, animalia permulta quæ intrà fuerant, exanimata sunt, anno ante sociale bellum: quod haud scio an funestius ipsi terræ Italiæ fuerit, quàm ciuilia. Non minus mirum ostentum & nostra cognouit ætas anno Neronis principis supremo, sicut in rebus eius exposuimus, pratis oleisque intercedente via publica in contrarias sedes trangressis, in agro Marrucino, prædiis Vectij Marcelli equitis Romani, rei Neronis procurantis.

Miracula terræmotus. *Cap.* LXXXIIII.

FLunt simul cum terræmotu & inundationes maris eodem videlicet spiritu infusi, aut residentis sinu recepti. Maximus terræ memoria mortalium extitit motus, Tiberij Cæsaris principatu, xij. vrbibus Asiæ vna nocte prostratis. Crebertimus Punico bello, intra eundem annum septies atque quinquagies nuntiatus Romam. Quo quidem anno ad Trasymenum lacum dimicantes, maximum motum neque Pœni sensere, nec Romani. Nec verò simplex malum, aut in ipso tantùm motu periculum est, sed par aut maius * ostẽtum. Nunquàm vrbs Roma tremuit, vt non futuri euentus alicuius id prænuntiũ esset. * ostento

Quibus locis maria recesserint.

Cap. LXXXV.

EAdem nascentium causa terrarum est, cùm idem ille spiritus attollendo potens solo, non valuit etumpere. Nascuntur enim nec fluminum tantùm inuectu, sicut Echinades insu-

læ ab Acheloo amne congeſtæ, maiórque pars
Odyſſ.λ. Ægypti à Nilo, in quam à Pharo inſula noctis & diei curſum fuiſſe Homero credimus: ſed & receſſu maris, ſic vt eidem de circeis: quod accidiſſe & in Ambracij portu decem millium paſſuum interuallo, & Athenienſium quinque millium ad Pirꝛeũ memoratur. Et Epheſi, vbi quondam ædem Dianæ alluebat. Herodoto quidem ſi credimus, mare fuit ſupra Memphim vſque ad Æthiopum montes: itémque à planis Arabiæ. Mare & circa Ilium, & tota Teuthrania, quíque campos intulerit Mæander.

Ratio inſularum enaſcentium. Cap. LXXXVI.

NAſcuntur & alio modo terræ, ac repentè in aliquo mari emergunt, velut paria ſecum faciente natura, quæque hauſerit hiatus, alio loco reddente.

Quæ, & quibus temporibus enatæ ſint. Cap. LXXXVII.

CLaræ iampridem inſulæ, Delos & Rhodos, memoriæ produntur enatæ. Poſteà minores, vltra Melon Anaphe, inter Lemnum & Helleſpontum, Nea: inter Lebedum & Teon, Alone: inter Cycladas Olympiadis cxxxv. anno quarto, Thera & Therasia. Inter eaſdem poſt annos
* ea cxxx. Hiera, eadémque Automate. Et abs duobus ſtadiis poſt annos c x. in noſtro æuo, M. Iunio Syllano, L. Balbo coss. ad octauas Idus Iulias, Thia.

Quas terras interruperint maria. Cap. LXXXVIII.

ANte nos & iuxta Italiam inter Æolias inſulas, item iuxta Cretam emerſit è mari M. D. paſſum, vnà cum calidis fontibus, altera Olympiadis c x l i i i. anno tertio in Thuſco ſinu fla-

grans

grans hæc violento cum flatu. Proditúrque memoriæ, magna circa illam multitudine piſcium fluitante, cõfeſtim expiraſſe quibus ex his cibus fuiſſet. Sic & Pithecuſas in Campano ſinu ferunt ortas. Mox in his montem* Epopon, cùm repentè flamma ex eo emicuiſſet, campeſtri æquatum planitie. In eadem & oppidum hauſtum profundo: alióq; motu terræ ſtagnum emerſiſſe: & alio, prouolutis montibus inſulam extitiſſe Prochytam. Nanque & hoc modo inſulas rerum natura fecit. Auellit Siciliam Italiæ, Cyprum Syriæ, Euboeam Bœotiæ, Euboeæ Atalanten & Macrin, Beſbycum Bithyniæ, Leucoſiam Sirenum promontorio.

*Legendũ videtur Epomeũ, quẽadmodum apud Strabonem ad finem lib. 5. legitur.

Quæ inſulæ continenti adiunctæ.

Cap. LXXXIX.

RVrſus abſtulit inſulas mari, iunxítque terris: Antiſſam Leſbo, Zephyrium Halicarnaſſo, Æthuſam Myndo, Dromiſcon & Pernen Mileto, Narthecuſam Parthenio promontorio. Hybanda quondam inſula Ioniæ, c c. nunc à marī abeſt ſtadiis. Syriten Epheſus in mediterranea habet: Deraſidas & Sophoniam vicina ei Magneſia. Epidaurus & Oricum inſulæ eſſe deſierunt.

Quæ terra in totum mari permutata.

Cap. XC.

IN totum abſtulit terras primùm omnium vbi Atlãticum mare eſt, ſi Platoni credimus, immenſo ſpatio. Mox interno, * quæ videmus hodie, merſam Acarnaniam Ambracio ſinu, Achaiam Corinthio, Europam Aſiámque Propontide & Ponto. Ad hoc perrupit mare Leucada, Antirrhium, Helleſpontum, Boſphoros duos.

* quo

Quæ terræ ipsæ se sorbuerunt. Cap. XCI.

* ipsa se comest terra. Deuorauit, &c.

ATque vt sinus & stagna prætream, * ipsa se condens terra deuorauit Cybotum altissimum montem, cum oppido Curite, Sipylum in Magnesia: & prius in eodem loco clarissimam vrbem quæ Tantalis vocabatur. Galanis & Gamales vrbium in Phœnice agros cum ipsis, Phegium Aethiopiæ iugum excelsissimum, tanquam non infida grassarentur & litora.

Quæ vrbes hauſtæ sint à mari. Cap. XCII.

PYrrham & Antissam circa Mæotim Pontus abstulit, Elicen & Buram in sinu Corinthio, quarum in alto vestigia apparent. Ex insula Cea amplius triginta millia passuum abrupta subitò cum plurimis mortalium rapuit. Et in Sicilia dimidiam Tyndarida vrbem, ac quicquid ab Italia deest. similiter in Bœotia & Eleusina.

De miraculis terrarum. Cap. XCIII.

MOtus enim terræ sileantur, & quicquid est, vbi saltem busta vrbium extant: simul vt terræ miracula potius dicamus, quàm scelera naturæ. Et Hercule non cælestia enarratu difficiliora fuerint. Metallorum opulentia tam varia, tam diues, tam fœcunda, tot seculis suboriés: cùm tantũ quotidie orbe toto populentur ignes ruinæ, naufragia bella, fraudes, tantum verò luxuria, & tot mortales conterant: gemmarum pictura tam multiplex, lapidum tam discolores maculæ, intérque eos candor alicuius, præter lucem omnia excludens: medicatorum fontium vis: ignium tot locis emicantium perpetua tot seculis incendia: spiritus letales alibi, aut scrobibus emissi, aut ipso loci situ mortiferi, alibi volucribus tantùm, vt Soracte vicino vrbi tractu: alibi præter hominem cæteris animantibus

bus: nonnunquam & homini, vt in Sinuessano agro & Puteolano: spiracula vocant, alij Charoneas scrobes, mortiferum spiritum exhalantes. Item in Hirpinis Anfancti, ad Mephitis ædem locum, quem qui intrauere, moriuntur. Simili modo Hierapoli in Asia Matris tantùm magnæ sacerdoti innoxium. Alibi fatidici specus, quorum exhalatione temulenti futura præcinunt, vt Delphis, nobilissimo oraculo. Quibus in rebus quid possit aliud causæ afferre mortalium quispiam, quàm diffusæ per omne naturæ subinde aliter atque aliter numen erumpens?

De terris semper trementibus.

Cap. XCIIII.

QVædam verò terræ ad ingressus tremunt, sicut in Gabiensi agro, non procul vrbe Roma, iugera fermè ducenta, equitantium cursu: similiter in Reatino.

De insulis semper fluctuantibus.

Cap. XCV.

QVædam insulæ semper * fluctuant, sicut in agro Cæcubo, & eodem Reatino, Mutiensi, Statoniensi. In Vadimonis lacu, & ad Cutilias aquas opaca sylua, quæ nunquàm die ac nocte eodem loco visitur. In Lydia quæ vocantur Calaminæ, non ventis solùm, sed etiam contis quò libeat impulsæ, multorum ciuium Mithridatico bello salus. Sunt & in Nymphæo paruæ, saltuares dictæ, quoniam in symphoniæ cantu ad ictus modulantium pedum mouentur. In Tarquiniensi lacu magno Italiæ duæ nemora circunferunt, nunc triquetram figuram edentes, nunc rotundam complexu, ventis impellentibus, quadratam nunquam.

* *fluitant.*

Quibus in terris non pluat: & aceruata terrarum miracula, & caterorum elementorum.

Cap. XCVI.

CElebre fanum habet Veneris Paphos, incuius quandam aream non impluit. Item in Nea oppido Troadis circa simulacrum Mineruę. In eodem & reliqua sacrificia non putrescũt. Iuxta Harpasa oppidum Asiæ, cautes sta: horrenda, vno digito mobilis: eadem, si toto corpore impellatur, resistens. In Taurorũ peninsula in ciuitate * Parasino terra est, qua sanantur omnia vulnera. At circa Asson Troadis lapis nascitur, quo consumuntur omnia corpora: Sarcophagus vocatur. Duo sunt montes iuxta flumen Indum: alteri natura est vt ferrum omne teneat, alteri vt respuat: Itaque si sint claui in calciamento, vestigia auelli in altero non posse, in altero sisti. Locris & Crotone pestilentiam nunquàm fuisse, nec vllo terræmotu laboratum, annotatum est. In Lycia verò semper à terræmotu XL. dies serenos esse. In agro Ardano frumentum satum non nascitur. Ad aras Murtias in Veiente, & apud Tusculanum, & in sylua Ciminia loca sunt, in quibus in terram depacta non extrahuntur. In Crustumino natum fœnum ibi noxium, extrà salubre est.

* *Characena.*

Qua ratione æstus maris accedant & recedant. Et vbi iidem extra rationem.

Cap. XCVII.

ET de aquarum natura complura dicta sunt: sed æstus maris accedere & reciprocare, maximè mirum: pluribus quidem modis, verùm causa in Sole Lunáquæ. Bis inter duos exortus Lunæ affluunt, bísque remeant, vicenis quaterni

terníſque ſemper horis. Et primùm attollente ſe cum ea mundo intumeſcentes, mox à meridiano cæli faſtigio vergente in Occaſum reſidentes: rurſúſque ab Occaſu ſubter cæli ima, & meridiano contraria accedente, inundantes: hinc donec iterum exoriatur, ſe ſorbentes. Nec vnquam eodem tempore, quo pridie, reſlui, * vt ancillante ſidere, trahentéque ſecum auido hauſta maria, & aſſiduè aliunde, quàm pridie, exoriente: paribus tamen interuallis reciproci, ſenísque ſemper horis, nõ cuiuſq; diei aut noctis, aut loci, ſed æquinoctialibus: ideóque inæquales vulgarium horarum ſpatio, vtcunque plures in eas aut diei aut noctis illarum menſuræ cadunt, & æquinoctio tantùm pares vbique. Ingens argumentum plenúmq; lucis ac vocis etiã diurnæ, hebetes eſſe qui negent ſubtermeare ſidera, ac rurſus eadem reſurgere, ſimilémque terris, imò verò vniuerſæ naturæ exinde faciẽ, in iiſdem ortus occaſúſque operibus: non aliter ſub terra manifeſto ſideris curſu alióve effectu, quàm cùm præter oculos noſtros feratur. Multiplex etiamnum lunaris differentia, primúmque ſeptenis diebus. * Quippe modici noua ad diuiduam æſtus, pleniore ab ea exundant, plenáq; maximè feruent. Inde miteſcunt. Pares ad ſeptimam primis. Iterúmque alio latere diuidua augentur. * In coitu Solis pares. Planè eadem Aquilonia, & à terris longius recedente mitiores, quàm cùm in Auſtros digreſſa, propiore niſu vim ſuam exercet. Per octonos quoque annos ad principia motus & paria incrementa centeſimo Lunæ reuocantur ambitu, * augente ea cuncta Solis annuis cauſis, duobus æquinoctiis maximè tumentes, & autum-

* *vt ancillãtes ſideri auido, trahẽtíque ſecũ hauſtu maria, & aſſiduè aliunde, q̃ pridie, exorienti.*

* *Quippe modici à noua ad diuiduã æſtus, plenio res ab ea exundant,*

* *In coitu Solis pares planè, eadẽ &c.*

* *augentibus.*

nali amplius, quàm verno. inanes verò bruma, & magis solstitio. Nec tamen in ipsis, quos dixi, temporum articulis, sed paucis pòst diebus, sicuti neque in plena aut nouissima, sed postea: nec statim vt Lunam mundus ostendat occultétve. aut media plaga declinet, verùm duabus ferè horis æquinoctialibus serius, tardiore semper ad terras omnium, quæ geruntur in cœlo, effectu cadente, quàm * visu, sicuti fulguris, & tonitrus, & fulminum. Omnes autẽ æstus in Oceano maiora integunt spatia inundántque, quàm in reliquo mari: siue quia totum in vniuersitate animosius est, quàm in parte, siue quia magnitudo aperta sideris vim laxè grassantis efficacius sentit, eandem angustiis arcentibus. Qua de causa nec lacus, nec amnes similiter mouentur. Octogenis cubitis supra Britanniam intumescere æstus, Pythias Massilienſis autor est. Interiora autem maria terris clauduntur, vt portu. Quibusdam tamen in locis spacioſior laxitas ditioni * paret: vtpote cùm plura exempla sint, in tranquillo mari, nullóque velorum impulsu, tertio die ex Italia prouectorum Vticam, æstu feruente. Circa litora autem magis, quàm in alto, deprehenduntur hi motus: quoniam & in corpore extrema pulsum venarum, id est, spiritus magis sentiunt. In plerisque tamen æstuariis propter dispares siderum in quoque tractu exortus, diuersi existunt æstus, tempore, non ratione, discordes, sicut in Syrtibus. Et quorundam tamen priuata natura est, velut Tauromenitani eutipi sæpius, & in Euboea septies die ac nocte reciprocantis. Æstus idem triduo in mense consistit, septima, octaua, nonáque Luna. Gadibus, qui est delubro Herculis proximus,

* nisu

* patet.

proximus, fons incluſus ad putei modum, aliàs ſimul cum Oceano augetur minuitúrque, aliâs verò vtrunque contrariis temporibus. Eodem in loco alter, Oceani motibus conſentit. In ripa Bætis oppidum eſt, cuius putei creſcente æſtu minuuntur, augeſcũt decedente, mediis temporum immobiles. Eadem natura in Hiſpali oppido vni puteo, cæteris vulgaris. Et Pontus ſempér extrà meat in Propontidem, introrſus in Pontum nunquam refluo mari.

Miracula maris. *Cap. XCVIII.*

OMnia plenilunio maria purgantur, quædam & ſtato tempore. Circa Meſſanam & Mylas ſimo ſimilia expuuntur in litus purgamenta: vnde fabula Solis boues ibi ſtabulari. His addit (vt nihil quod equidem nouerim pręteream) Ariſtoteles, nullum animal niſi æſtu recedente expirare. Obſeruatum id multùm in Gallico Oceano, & duntaxat in homine compertum.

Quæ poteſtas Lunæ, & terrena, & marina.
Cap. XCIX.

QVo vera coniectatio exiſtit, haud fruſtra * ſpiritum ſidus Lunæ exiſtimari. Hoc eſſe quod terras ſaturet, accedénſque corpora impleat, abſcedens inaniat. Ideo cum incremento eius augeri conchylia, & maximè ſpiritum ſentire, quibus ſanguis non ſit. Sed & * ſanguine hominem etiam cum lumine eius augeri ac minui: frondes quoque ac pabula (vt ſuo loco dicetur) ſentire, in omnia eadem penetrante vi.

* *ſpiritus*

* *ſanguinẽ hominum,*

Quæ Solis, & quare ſalſum mare.
Cap. C.

ITaque Solis ardore ſiccatur liquor: & hoc eſſe maſculum ſidus accepimus, torrens cuncta

sorbénsque. Sic mari latè patenti saporẽ incoqui salis, * aut quia exhausto inde dulci tenuíque, quod facillimè trahat vis ignea, omne asperius crassiúsque liquatur. Ideo * summa æquorum aqua dulciorem profundam. Hãc esse veriorem causam asperi saporis, quàm quòd mare terræ sudor sit æternus, aut quia plurimum ex arido misceatur illi vapore, aut quia terræ natura medicatas aquas inficiat. Est in exemplis, Dionysio Siciliæ tyranno, cùm pulsus est ea potentia, accidisse prodigium, vt vno die in portu dulcescceret mare.

** Aut, non est in vetusto Codice, videtúrq; redundare*

** summã æquorũ aquam dulciorẽ profunda.*

Item de natura Lunæ. Cap. C I.

EContrario ferunt Lunæ fœmineum ac molle sidus, atque nocturnum, soluere humorem, & trahere, non auferre. Id manifestum esse, quòd ferarum occisa corpora in tabem * visu suo resoluat, somnóque sopitis torporem contractum in caput reuocet: glaciem refundat, cunctáque humifico spiritu laxet. Ita pensari naturæ vices, sempérque sufficere, aliis siderum elementa cogentibus, aliis verò fundentibus. Sed in dulcibus aquis Lunæ alimentum esse, sicut in marinis Solis.

** nisu, legit Pintianus fidem Toletani Codicis sequutus: qua voce & suprà vsus est Plin. cap. 97. pro defluuio illo à sideribus in terram decidente, quod Barbarisinfluẽtia dicitur*

Vbi altissimum mare. Cap. C I I.

ALtissimum mare x v. stadiorũ Fabianus tradit. Alij in Ponto ex aduerso Coraxorũ gentis (vocant Bathea Ponti) trecentis ferè à continenti stadiis immensam altitudinem maris tradunt, vadis nunquàm repertis.

Miracula aquarum, fontium, & fluminum. Cap. C I I I.

MIrabilius id faciunt aquæ dulces, iuxta mare vt fistulis emicantes. Nam nec aquarum natura à miraculis cessat. Dulces mari inuehun-

tur, leuiores haud dubiè. Ideo & * marinæ, quarum natura grauior, magis inuecta sustinent. Quædam verò & dulces inter se supermeant alias. Vt in Fucino lacu inuectus amnis, in Lario Addua, in Verbano Ticinus, in Benaco Mincius, in Seuinno Ollius, in Lemano Rhodanus, hic trans Alpes, superiores in Italia, multorum millium transitu hospitales suas tantùm, nec largiores, quàm intulere, aquas euehentes. Proditum hoc & in Oronte amne Syriæ, multisque aliis. Quidam verò odio maris ipsa subeunt vada, sicut Arethusa fons Syracusanus, in quo reddùntur iacta in Alpheum, qui per Olympiam fluens, Peloponnesiaco litori infunditur. Subeunt terras, rursúsque redduntur Lycus in Asia, Frasinus in Argolica, Tigris in Mesopotamia. Et quæ in Æsculapij fonte Athenis immersa sunt, in Phalerico redduntur. Et in Atinate campo fluuius mersus, post xx. M. pass. exit: & in Aquileiensi Timauus. Nihil in Asphaltite Iudææ lacu, qui bitumen gignit, mergi potest: nec in Armeniæ maioris Arethusa: is quidem nitrosus pisces alit. In Salentino iuxta oppidum Manduriam lacus ad margines plenus, neque exhaustis aquis minuitur, neque infusis augetur. In Ciconum flumine, & in Piceno lacu Velino lignum deiectum, lapideo cortice obducitur: & in Surio Colchidis flumine, adeò vt lapidem plerunque * durans adhuc integat cortex. Similiter in flumine * Silaro, vltra Surrentum, non virgulta modò immersa, verùm & folia lapidescunt, aliàs salubri potu eius aquæ. In exitu paludis Reatinæ saxum crescit. Et in Rubro mari oleæ, virentésque frutices enascuntur. Sed & fontium plurimorum natura mira est feruore, Idque etiam in iugis Alpium,

* *Marinæ naturagrauior, magis,*

* *durans.*

* *Silaro*

pium, ipsóque in mari inter Italiam & Æ-nariam, vt in Baiano sinu, & in Liri fluuio, multísque aliis. Nam dulcis hausius in mari plurimis locis, vt ad Chelidonias insulas & Aradum, & in Gaditano Oceano. Patauinorum aquis calidis herbæ virentes innascuntur, Pisanorum ranæ: ad Vetulonios in Hetruria non procul à mari, pisces. In Casinate fluuius appellatur Scatebra, frigidus, abundantior æstate. In eo, vt in Arcadiæ Stymphali, enascuntur aquatiles musculi. In Dodone Iouis fons cùm sit gelidus, & immersas faces extinguat, si extinctæ admoueantur, accendit. Idem meridie semper deficit, qua de causa Anapauomenon vocant. Mox increscens ad medium noctis exuberat: ab eo rursus sensim deficit. In Illyriis supra fontem frigidum expansæ vestes accenduntur. Iouis Ammonis fons interdiu frigidus, noctibus feruet. In Troglodytis fons Solis appellatur dulcis, & circa meridiem maximè frigidus: mox paulatim tepescens, ad noctis media feruore & amaritudine infestatur. Padi fons mediis diebus æstiuis velut interquiescens semper aret. In Tenedo insula fons, semper à tertia noctis hora in sextam ab æstiuo solstitio exundat. Et in Delo insula Inopus fons eodem, quo Nilus, modo, ac pariter cùm eo decrescit augetúrque. Contra Timauum amnem insula parua in mari est cum fontibus calidis, qui pariter cum æstu maris crescunt, minuuntúrque. In agro Pitinate trans Apenninum fluuius Nouanus omnibus solstitiis torrens, bruma siccatur. In Falisco omnis aqua *pota candidos boues facit: in Bœotia amnis Melas oues nigras: Cephissus ex eodem lacu profluens albas: rursus nigras Penius, rufásque

*In Falisco Clitumni amnis aqua pota

iuxta

iuxta Ilium Xantus, vnde & nomen amni. In Ponto fluuius * Astaces rigat campos, in quibus pastæ nigro lactæ equæ gentem alunt. In Reatino fons Neminia appellatus, alio atque alio loco exoritur, annonæ mutationem significans. Brundisij in portu fons, incorruptas præstat aquas nauigantibus. Lyncestis aqua, quæ vocatur acidula, vini modo temulentos facit. Item in Paphlagonia, & in agro Caleno. In Andro insula templo Liberi patris fontem nonis Ianuariis semper vini sapore fluere Mutianus ter cos. credit: * Dios tecnosia vocatur. Iuxta nonacrim Arcadiæ Styx, nec odore differens, nec colore, epota illico necat. Item in Berosso Taurorum colle tres fontes, sine remedio, sine dolore mortiferi. In Carrinensi Hispaniæ agro duo fontes iuxtà fluunt, alter omnia respuens, alter absorbens. In eadem gente alius, aurei coloris omnes ostendit pisces, nihil extra illam aquam cæteris differentes. In Comensi iuxta Larium lacum, fons largus, horis singulis semper intumescit ac residet. In Cydonia insula ante Lesbon fons calidus, vere tantum fluit. Lacus Sinnaus in Asia circumnascente absynthio inficitur. Colophone in Apollinis Clarij specu lacuna est, cuius potu mira reddunturoracula, bibentium breuiore vita. Amnes retro fluere & nostra vidit ætas, Neronis principis annis supremis, sicut in rebus eius retulimus. Iam omnes fontes æstate, quàm hyeme, gelidiores esse, quem fallit? Sicut illa permira naturæ opera, æs & plumbum in massa mergi, dilatata fluitare. Eiusdémque ponderis alia sidere, alia inuehi. Onera in aqua facilius moueri. Thyrreum lapidem, quamuis grandem, innatare, eundémque comminut

* *Astacenos rigat campos.*

* *Diotecnosia*

minutum mergi. Recentia cadauera ad vadum labi, intumescentia attolli. Inania vasa haud facilius, quàm plena, extrahi. Pluuias salinis aquas vtiliores esse, quàm reliquas: nec fieri salem, nisi admistis dulcibus. Marinas tardius gelare, celerius accendi. Hyeme mare calidius esse, autumno salsius. Omne oleo tranquillari. Et ob id vrinantes ore spargere, quoniam mitiget naturam asperam, lucémque deportet. Niues in alto mari nõ cadere. Cùm omnis aqua deorsum feratur, exilire fontes, atque etiam in Ætnæ radicibus flagrantis intantum, vt quinquagena & centena millia passharenas flammarum globus eructet.

Ignium & aquarum iuncta miracula, & de maltha. *Cap. CIIII.*

IAmque & ignium, quod est naturæ quartum elementum, reddamus aliqua miracula. Sed primùm ex aquis. In Commagenes vrbe Samosatis stagnum est, emittens limum (malthan vocant) flagrantem. Cùm quid attigit solidi, adhæret: præterea tactus sequitur fugientes. Sic defendêre muros oppugnante Lucullo: flagrabátque miles armis suis: Aquis etiam accenditur. Terra tantùm restingui docuere experimenta.

De Naphtha. *Cap. CV.*

SImilis est natura naphthæ: ita appellatur circa Babyloniam, & in Austagenis Parthię profluens, bituminis liquidi modo. Huic magna cognatio ignium, transiliúntq; protinus in eam vnde cunque visam. Ita ferunt à Medea pellicem crematam, postquàm sacrificatura ad aras accesserat, corona igne rapta.

De

De semper ardentibus locis. Cap. CVI.

VErùm in montium miraculis, ardet Ætna noctibus semper, tantóque æuo ignium materiæ sufficit, niualis hybernis temporibus, egestúmque cinerem pruinis operiens. Nec in illo tantùm natura sæuit, exustionem terris denuntians. Flagrat in Phaselide mons Chimæra, & quidem immortali diebus ac noctibus flamma. Ignem eius accendi aqua, extingui verò terra aut fœno, Gnidius Ctesias tradit. Eadem in Lycia Hephœstij montes, teda flammante tacti, flagrant adeò, vt lapides quoque riuorũ & harenæ in ipsis aquis ardeant: alitúrq; ignis ille pluuiis. Baculo si quis ex iis accenso traxerit sulcos, riuos ignium sequi narrant. Flagrat in Bactris Cophanti noctibus vertex. Flagrat in Medis & Cestia gente confinio Persidis: Susis quidem ad turrim albam, è XV. caminis, maximo eorum & interdiu. Campus Babyloniæ flagrat, quadam veluti piscina iugeri magnitudine. Item Æthiopum iuxta Hesperium montem, stellarum modo campi noctu nitent. Similiter in Megalopolitanorum agro, tametsi internus sit ille iucundus, * frondémque densi supra se nemoris non adurens, & iuxta gelidum fontem semper ardens. Nimphæi crater dira Apolloniatis suis portendit, vt Theopompus tradidit. Augetur imbribus, egerítque bitumen, temperandum fonte illo ingustabili, aliâs omni bitumine dilutius. Sed quis hæc miretur? in medio mari Hiera insula Æolia iuxta Italiam cum ipso mari arsit per aliquot dies sociali bello, donec legatio Senatus piauit. Maximo tamen ardet incendio Theôn ochema dictum, Æthiopum iugum: torrentésque Solis ardoribus flammas egerit.

* *Mutanda videtur distinctio: sicq; legendum: frõdémque dẽsi supra se nemoris nõ adurẽs. Et iuxta gelidum fontẽ ardẽs*

Nymphæi crater, dira semper Apollonia tus fuis porrendit. Vt autẽ Egelidũ malimus, q̃ Gelidũ, Strabonis autoritate adducimur, qui Nymphæi crateri fontes subesse scribit aquis tepidis, & bitumine scatentes.

Tot locis tot incendiis rerum natura terras cremat.

Ignium per se miracula. *Cap. CVII.*

PRætereà cùm sit huius vnius elementi ratio fœcunda, séque ipse pariat, & minimis crescat scintillis, quid fore putandum est in tot rogis terræ? Quæ est illa natura, quæ voracitatem in toto mundo auiditissimam sine damno sui pascit? Addantur iis sidera innumera, ingénsq; Sol. Addantur humani ignes, & lapidum quoque insiti naturæ, attrita inter se ligna, iam nubium & origines fulminum. Excedit profectò omnia miracula, vllum diem fuisse, quo non cuncta conflagrarẽt: cùm specula quoq; concaua aduersa Solis radiis facilius etiã accendatur, quàm vllus alius ignis. Quid quòd innumerabiles parui, sed naturales scatent? In Nymphæo exit è petra flamma, quæ pluuiis accenditur. Exit & ad aquas Scantias. Hæc quidem inualida cùm transit, nec longè in alia materia durans. Viret æternò hunc fontem igneum contegens fraxinus. Exit in Mutinensi agro statis Vulcano diebus. Reperitur apud autores subiectis Ariciæ aruis, si carbo deciderit ardere terram. In agro Sabino & Sidicino vndum flagrare lapidem. In Salentino oppido Egnatia, impositio ligno in saxum quoddam ibi factum, protinus flammam existere. In Laciniæ Iunonis ara sub dio sita, cinerem immobilem esse, perflantibus vndique procellis. Quin & repentinos ignes existere, & in aquis, & in corporibus etiam humanis. Trasymenum lacum arsisse totum: Seruio Tullio dormienti in pueritia, ex capite flammam emicuisse: L. Marcio in Hispania interemptis Scipionibus

nibus concionanti, & milites ad vltionem exhortanti, arsisse simili modo, Valerius Antias narrat. Plura mox & distinctius. Nunc enim quadam mistura rerum omnium exhibentur miracula. * Verùm egressa mens interpretationem naturæ, festinat legentium animos per totum orbem, veluti manu ducere. * *Interim.*

Terræ vniuersæ mensura, longitudo & latitudo. Cap. CVIII.

PArs nostra terrarum, de qua memoro, ambienti (vt dictum est) Oceano velut innatans longissimè ab Ortu ad Occasum patet, hoc est, ab India ad Herculis columnas Gadibus sacratas, octuagies quinquies centena septuaginta octo M. pass. vt Artemidoro autori placet. Vt verò Isidoro, nonagies octies centena & decem & octo M. Artemidorus adiicit amplius, à Gadibus circuitu sacri promontorij ad promontorium Artabrium, quò longissimè frons procurrit Hispaniæ, octingenta M. nonagintaunum. Id mensuræ, duplici currit via. A Gange amne ostióque eius, quo se in Eoum Oceanum effundit, per Indiam Parthyenémq; ad Myriandrum vrbem Syriæ, in Issico sinu positam, quinquagies bis centena, quindecim M. pass. Inde proxima nauigatione Cyprum Insulam, Patarum Lyciæ, Rhodum Astypalæam in Carpathio mari insulas, Laconicæ Tænarum, Lilybæum Siciliæ, * Calarim Sardiniæ, tricies quater centena, quinquaginta M. Deinde Gades quatuordecies centena & quinquaginta M. pass. Quæ mensura vniuersa ab eo mari efficit octogies quinquies centena, lxxviij. M. pass. Alia via, quæ certior, itinere terreno maximè patet, à Gange ad Euphratem amnem quinquagies cente- * *Caralim legendũ videtur, ex Strabone & Ptolemæo. Vnde etiã infrà*

lib.3. ca.7. propinquũ promontorio Carali tanum appellatur.

na M. paſſ. & xxj. Inde Cappadociæ Mazaca cc. M. xliij. Inde per Phrygiam, Cariam, Epheſum cccc. M. paſſ. xcviij. Ab Epheſo per Ægeum pelagus Delum ducenta M. Iſthmum ducenta duodecim M. Deinde terra & * Laconico mari & Corinthiaco ſinu Patras Peloponneſi ducentaduo M. quingenti: Leucadem lxxxvj. millia quingenti: Corcyram totidem: Acroceraunia centum triginta duo millia quingenti: Brundiſium lxxx. ſex millia quingenti: Romam ccc. millia lx. Alpes vſque ad Cincomagum vicum M. ccccccxviij. Per Galliam ad Pyrenæos montes Illiberim quingenta quinquaginta ſex M. Ad Oceanũ & Hiſpaniæ oram trecenta trigintaduo millia. Traiectu Gadis ſeptem millia quingenti.

* Lechaico

** Artemidore atteſtante.*

Quæ méſura * Artemidori ratione efficit octuagieſſexies centena octogiuta quinque. Latitudo autem terræ à meridiano ſitu ad Septentrionem, dimidio ferè minor colligitur, quinquagies quater centena ſexaginta duo millia. Quo palàm fit, quantum & hiuc vapor abſtulerit, & illinc rigor. Neque enim deceſſe arbitror terris, aut non eſſe globi formam, ſed inhabitabilia vtrinque incomperta eſſe. Hæc menſura currit à litore Æthiopici Oceani, quà modò habitatur, ad Meroen ccccl. M. Inde Alexandriam duodecies centena millia quinquaginta. Rhodum quingenta octogintatria. Gnidum octogintaquatuor millia quingenti. Cõn vigintiquinque millia. Samum c. millia. Chium lxxxiiij. millia. Mitylenen lxv. millia. Tenedon xxvviij. millia. Sigæum promontoriũ xij. millia quingenti. Os Ponti cccxij. millia quingẽti. Carambin promontorium cccl. Os Mæotidis cccxij. millia quingenti. Oſtium Tanais cclxv. millia, qui curſus compendiis maris

ris breuior fieri potest lxxxix.M. Ab ostio Tanais nihil modicum diligentissimi autores fecere, Artemidorus vlteriora incomperta existimauit, cùm circa Tanaim Sarmatarum gentes degere fateretur ad Septentriones versas. Isidorus adiecit xij c.M.L. vsque ad Thulen, quæ coniectura diuinationis est. Ego non minore quàm proximè dicto spatio, Sarmatarum fines noscì intelligo. Et alioquin quantum esse debet, quod innumerabiles gentes subinde sedem mutantes capiat? Vnde vlteriorem mensuram inhabitabilis plagæ, multò esse maiorem arbitror. Nam & à Germania immensas insulas non pridem compertas, cognitum habeo. De longitudine ac latitudine hæc sunt quæ digna memoratu putem. Vniuersum autem hunc circuitum Eratosthenes, in omnium quidem literarum subtilitate, & in hac vtique præter cæteros solers, quam * quem cunctis probari video, ducentorum quinquaginta duorum millium stadiûm prodidit. Quæ mensura Romana computatione efficit trecenties quindecies centena millia pass. Improbum ausum: verùm ita subtili computatione comprehensum, vt pudeat non credere. Hipparchus & in coarguendo eo, & in reliqua omni diligentia mirus, adiicit stadiorum paulò minus xxv. millia.

Harmoniaca mundi ratio. *Cap. CIX.*

ALia Dionysodoro fides: neque enim subtraham exemplum vanitatis Græcæ maximum. * Melius hic fuit, Geometricâ scientia nobilis. Senectam diem obiit in patria. Funus duxere ei propinquę, ad quas pertinebat hæreditas. Eæ cùm secutis diebus iusta peragerent, inuenisse dicuntur in sepulcro epistolam Dionyso-

* Cydnius

dori nomine ad ſuperos ſcriptam. Peruenisſe eum à ſepulcro ad infimam terram: eſſéque eo ſtadiorum quadraginta duo millia. Nec deſuere Geometræ, qui interpretarentur ſignificare epiſtolam à medio terratum orbe miſſàm, quò deorſum ab ſummo longiſſimum eſſet ſpatium, & idem pilæ medium. Ex quo conſecuta computatio eſt, vt circuitu eſſe * ducenta quinquaginta quinque millia ſtadia pronuntiarent. Harmoniaca ratio, quæ cogit rerum naturam ſibi ipſam congruere, addit huic menſuræ ſtadia * ſeptem millia, terrámque nonageſimam ſextam milleſimam totius mundi partem facit.

*Ducenta quinquaginta duo millia.

* XII. M.

*

C. PLINII SECVNDI NATVRALIS HISTORIÆ

LIBER TERTIVS.

PROOEMIVM.

HACTENVS de situ & miraculis terræ, aquarúmq; ac siderum & ratione vniuersitatis, atque mẽsura. Nunc de partibus, quanquam infinitum id quoque existimatur, nec temere sine aliquæ reprehensione tractatum. Haud vllo in genere venia iustior est, si modò minimè mirum est, hominem genitum non omnia humana nouisse. Quapropter autorem neminẽ vnum sequar, sed vt quenque verisimum in quaque parte arbitrabor. Quoniam commune fermè omnibus fuit, vt eos quisque diligentissimè situs diceret, in quibus ipse prodebat: ideo nec culpabo, aut coarguam quenquam. Locorum nuda nomina, & quanta dabitur breuitate ponentur, claritate causísque dilatis in suas partes. Nunc enim sermo de toto est. Quare sic accipi velim, vt si vidua fama sua nomina, qualia fuere primordio ante res vllas gestas, nuncupentur, & sit quædam in his nomenclatura quidem, sed mun-

di rerúmque naturæ. Terrarum orbis vniuersus in tres diuiditur partes, Europam, Asiam, Africam. Origo ab occasu Solis & Gaditano freto, quà irrumpens Oceanus Atlanticus in maria interiora diffunditur. Hinc intranti dextra Africa est, læua Europa: inter has Asia est. Termini amnes, Tanais, & Nilus. Quindecim M. pass. in longitudinem, quas diximus, fauces Oceani patent, quinque M. in latitudinem, à vico Mellaria Hispaniæ, ad promontorium Africæ Album, autore Turannio Graccula iuxtà genito. T. Liuius ac Nepos Cornelius latitudinis tradiderunt, vbi minimum, vij. M. pass. vbi verò plurimum, x. M. Tam modico ore, tam immensa æquorum vastitas panditur. Nec profunda altitudo miraculum minuit. Frequentes quippe tæniæ candicantis vadi, carinas territant. Qua de causa Limen interni maris multi eum locum appellauere. Proxima autem faucibus vtrinque impositi montes, coërcent claustra, Abila Africæ, Europæ Calpe, laborum Herculis metæ. Quam ob causam indigenæ columnas eius Dei vocant, credúntque perfossas excluſa antea admisisse maria, & rerum naturæ mutasse faciem.

De Europa. *Cap. I.*

PRimùm ergo de Europa altrice victoris omnium gentium populi, longéque terrarum pulcherrima, quam plerique meritò non tertiam portionem fecere, verùm æquam, in duas partes ab amne Tanai ad Gaditanum fretum vniuerso orbe diuiso. Oceanus hoc, quod dictum est, spatio Atlanticum mare infundens, & auido meatu terras, quæcunque venientem expauere, demergens

gens

gens, reſiſtentes quoque flexuoſo litorum anfractu lambit, Europam vel maximè receſſibus crebris excauans, ſed in quatuor præcipuè ſinus. Quorum primus à Calpe Hiſpaniæ extimo (vt dictum eſt) monte, Locros & Brutium vſque promontorium immenſo ambitu flectitur. In eo prima Hiſpania terrarum eſt, vlterior appellata, eadem Bætica. Mox * à fine Virgitano citerior, eadémque Tarraconenſis ad Pyrenæa iuga. Vltetior in duas per longitudinem prouincias diuiditur. Siquidem Bæticæ latere ſeptentrionali prætenditur Luſitania, amne Ana diſcreta. Ortus hic Laminitano agro citerioris Hiſpaniæ, & modò ſe in ſtagna fundens, modò in anguſtias reſorbens, aut in totum cuniculis condẽs, & ſæpius naſci gaudens, in Atlanticum Oceanum effunditur. Tarraconenſis autem affixa Pyrenæo, totóq; eius latere decurrens, & ſimul ad Gallicum Oceanum Iberico à mari tranſuerſa ſe pandens, Solorio monte, & Oretanis iugis, Carpetaníſque, & Aſturum, à Bætica atque Lucitania diſtinguitur. Bætica à flumine eam mediam ſecante cognominata, cunctas prouinciarum diuiti cultu, & quodam fertili ac peculiari nitore præcedit. Iuridici conuentus ei quatuor, Gaditanus, Cordubẽſis, Aſtigitanus, Hiſpalenſis. Oppida omnia numero clxxv. In his coloniæ viij. municipia viij. Latio antiquitus donata xxix. libertate vj. *fœdere ij. ſtipẽdiaria cxx. Ex his digna memoratu, aut Latiali ſermone dictu facilia, à flumine Ana litore Oceani oppidũ Oſſonoba, Luſturia cognominatum. Interfluentes Luxia & Vrium. Ariani montes. Bætis fluuius. Litus Corenſe inflexo ſinu. Cuius ex aduerſo Gades inter inſulas dicendæ. Promontorium Iunonis, Portus Beſippo, Oppida,

* *Vide nũ melius legatur, à ſinu Virgitano, qui error vnius literæ defectu cõmiſſus videtur. Virgi enim, Põponio teſte, oppidũ eſt in Hiſpaniæ Bæticæ finibus, à quo proximus ſinus Virgitatus dicitur hac in parte collocatus.*

* *fœdere iiij.*

Belon, Mellaria. Fretum ex Atlantico mari. Carteia, Tarteſſos à Græcis dicta. Mons Calpe. Dein litore interno oppidum Barbeſula cum fluuio. Item Saldubia oppidum, Suel Melacha cum fluuio fœderatorum. Dein Menoba cum fluuio. Sexti Firmium cognomine Iulium. * Selambina, Abdera. Murgis Bæticæ finis. Oram eam vniuerſam originis Pœnorum exiſtimauit M. Agrippa. Ab Ana autem Atlantico Oceano obuerſa Baſtulorum Turdulorúmque eſt. In vniuerſam Hiſpaniam M. Varro peruenisſe Iberos, & Perſas, & Phœnicas, Celtáſque, & Pœnos tradit. Luſum enim Liberi patris, * aut Lyſſam cum eo * bacchantium, nomen dediſſe Luſitaniæ, & Pana præfectum eius vniuerſæ. At quæ de Hercule ac Pyrene vel Saturno traduntur, fabuloſa in primis arbitror. Bætis in * Tarraconenſis prouinciæ, non vt aliqui dixere, Menteſa oppido, ſed Tugienſi exoriens ſaltu. quem Tader fluuius, qui Carthaginienſem agrum rigat, Ilorci refugit Scipionis togum: verſúſque in Occaſum, Oceanum Atlanticum prouinciam adoptans petit, modicus primò, ſed multorum fluminum capax, quibus ipſe famam aquáſque aufert. Bæticæ primùm ab Oſſigetania infuſus, amœno blandus aluco, crebris dextra læuáque accolitur oppidis. Celeberrima inter hunc & Oceani oram in mediterraneo Segeda, quæ Augurina cognominatur, Iulia quæ Fidentia, Virgao quæ Alba, Ebura quæ Cerealis, * Iliberi quod Liberini, Ilipula quæ Laus, * Artigi quod Iulienſes, Veſci quod Fauentia, Singilia, Hegua, Arialdunum, Aglaminor, * Bæbro, Caſtra vinaria, * Epiſibrium, Hipponoua, * Illurco, Oſca, Eſcua,

* Sexi & Abdera.
* ac * bacchantem
* Tarraconenſi prouincia.
* Eliberi
* Aſtigi
* Vbeda
* Epuſibrium
* Illarco

Succu

Succubo, Nuditanum, Tucci vetus, omnia Baſtetaniæ vergentis ad mare. Conuentus verò Cordubenſis circa flumen ipſum Oſſigi, quod cognomiuatur, Laconicum. Illiturgi quod Forum-iulium, Ipaſturgi quod Triumphale, Sitia, & xiiij. M paſſuum * remotum in mediterraneo Obulco, quod Pontificenſe appellatur. Mox Ripepora fœderatorum, Sacili, Martialium Onoba. Et dextra Corduba, Colonia patritia cognominata, iude primùm nauigabili Bæti. Oppida Carbulo, Decuma: fluuius Singulis, eodem Bætis latere incidens. Oppida Hiſpalenſis conuentus * Celtica, Axatiara, Arruci, Menoba, Ilipa cognomine Italica. Et à læua Hiſpalis colonia cognomine Romulenſis. Ex aduerſo oppidum Oſſet, quod cognominatur Iulia Conſtantia, Vergentum, quod Iulij genitor, Hippo Caurafiarum, fluuius Menoba, * Bæti & ipſe à dextro latere infuſus. At inter æſtuaria Bætis oppidum Nebriſſa, cognomine Veneria, & Colobona, coloniæ, Aſta quæ Regia dicitur. Et in mediterraneo * Aſido, quæ Cæſariana. Singulis fluuius in Bætin, quo dictum eſt ordine, irrumpens, Aſtigitanam coloniam alluit, cognomine Auguſtam firmam, ab ea nauigabilis. Huius conuentus ſunt reliquæ coloniæ immunes: Tucci, quæ cognominatur Auguſta gemella, Ituci, quæ Virtus Iulia, Attubi, quæ Claritas Iulia, Vrſo, quæ Genua vrbanorum, inter quæ fuit Munda cum Pompeij filio capta. Oppida libera, Aſtigi vetus, Oſtippo: ſtipendiaria, Callet, Calucula, Caſtra gemina, Ilipula minor, Merucra, * Sacrana, Obulcula, Oningis. Ab ora venienti prope Menobam amnem & ipſum nauigabilem, haud procul

* remotu

* Celtiaca Vacama-na, Acria, Ilipa.

* & ipſe

* Aſida

* Sucrona

procul accolunt Alontigiceli, Aloſtigi. Quæ autem regio à Bæti ad fluuium Anam tendit extrà prædicta, Beturia appellatur, in duas diuiſa partes, totidémque gentes: Celticos, qui Luſitaniam attingunt, Hiſpalenſis conuentus: Turdulos, qui Luſitaniam & Tarraconenſem accolunt, iura Cordubam petunt. Celticos à Celtiberis ex Luſitania aduenisſe manifeſtum eſt, ſacris, lingua, oppidorum vocabulis, quæ cognominibus in Bætica diſtinguuntur: Seria, quæ dicitur fama Iulia: Vertobrige, Concordia Iulia: Segede Reſtituta Iulia: Contributa Iulia, Vcultuniacum, quæ & * Curiga nunc eſt: Laconimurgi, Conſtantia Iulia: Tereſibus fortunales, & Callenſibus Emanici. Præterea hæc in Celtica * Acinippo, Arunda, Arunci, Turobrica, Laſtigi, Alpeſa, * Sæpona, Seripo. Altera Beturia quam dicimus Turdulorum, & conuentus Cordubenſis, habet oppida non ignobilia, Arſam, Mellariam, Mirobricam: regiones Oſintigi, Siſaponem. Gaditani conuentus ciuium Romanorum Regina, Latinorum * Læpia, Vlia, Cariſa cognomine Aurelia. * Vrgia cognominata caſtrum Iulium: item Cæſaris Salutarienſis: ſtipendiaria, Beſaro, Belippo, * Berbeſula, Lacippo, Beſippo, Callet, Cappagum, * Oleaſtro, Itucci, * Brana, Lacibi, Saguntia, Andotiſippo. Longitudinem vniuerſam eius prodidit M. Agrippa ccccIxv. M. paſſuum, latitudinem cclvij. M. ſed cùm termini Carthaginem vſque procederent, quæ cauſa magnos errores computatione menſuræ ſæpius parit, alibi mutato prouinciarum modo, alibi itinerum auctis aut diminutis paſſibus, Incubuere maria tam longo

*Tiriga
*Acimbro
*Siſapona
*Regia. Cariſa.
* Vria.
*Barbeſula
*Oleatro,
*Brana, Sagune

xuo

æuo alibi, proceſſere litora, torſere ſe * flumi- * & flum.
num, aut correxere flexus. Prætereà aliunde aliis exordium menſuræ eſt, & aliâ meatus: ita fit, vt nulli duo concinant.

Baticæ longitudo, & latitudo. Cap. II.

BAeticæ longitudo nunc à Caſtulonis oppidi fine Gadeis cccclxxv. M. & à Murgi maritima ora xxij. M. paſſ. amplior. Latitudo à Carteiana ora ccxxiiij. M. paſſ. Agrippam quidem * in tanta viri diligentia, prætérque in hoc opere cura, cùm orbem terrarum vrbi ſpectandum propoſiturus eſſet, erraſſe quis credat, & cum eo Diuum Auguſtum? Is nanque complexam cum porticum ex deſtinatione & commentariis M. Agrippæ à ſorore eius inchoatam peregit. **tãta virũ diligentia.*

Hiſpania citerior. Cap. III.

CIterioris Hiſpaniæ, ſicut complurium prouinciarum, aliquantum vetus forma mutata eſt, vtpote cùm Pompeius Magnus trophæis ſuis, quæ ſtatuebat in Pyreneo dcccxlvj. oppida ab Alpibus ad fines Hiſpaniæ vlterioris in ditionem à ſe redacta teſtatus ſit. Nunc vniuerſa prouincia diuiditur in conuentus ſeptem, Carthaginienſem, Tarraconenſem, Cęſarauguſtanum, Clunienſem, Aſturum, Lucenſem, Bracarum. Accedunt inſulæ, quarum mentione ſepoſita, * præter ciuitates contributas aliis, prouincia ipſa ccxciiij. continet oppida. In iis colonias xij. Oppida ciuium Romanorum xiij. Latinorum veterum xvij. fœderatorum vnum, ſtipen- **præter ciuitates cõtributas alijs ducen*

tas nonagintaquatuor, prouincia ipsa cõtinet oppida clxxix.

stipendiaria * cxxxvj. Primi in ora Bastuli: post eos quo dicetur ordine intus recedentes Mentesani, Oretani, & ad Tagum Carpetani: iuxta eos Vaccæi, Vectones, & Celtiberi, Arrebaci, Oppida oræ proxima, Vrci, adscriptúmque Bæturæ Barea, regio Mauritania, mox Deitania, dein Contestania, Carthagonoua, colonia: cuius à promontorio quod Saturni vocatur, Cæsariam Mauritaniæ vrbem clxxxvij. M. pass. traiectus. Reliqua in ora flumen Tader, Colonia immunis Illicis, vnde Illicitanus sinus. In eam contribuuntur Icositani. Mox Latinorum Lucentum, Dianium stipendiarium, Sucro fluuius, & quondam oppidum, Contestaniæ finis. Regio * Edetania amœno prætendente se stagno ad Celtiberos recedens. Valentia Colonia iij. M. pass. à mari remota: flumen * Turium, & tantundem à mari Saguntum, ciuium Romanorum oppidum, fide nobile: flumen Idubeda: regio Ilergaonum. Iberus amnis nauigabili commercio dites, ortus in Cantabris haud procul oppido Iuliobrica, cccl. M. pass. fluens nauium per cclx. M. à Varia oppido capax, quem propter vniuersam Hispaniam Græci appellauere Iberiam. Regio Cossetania, flumen Subi, colonia Tarraco cipionum opus, sicut Carthago Pœnorum. Regio Ilergetum, oppidum Subur, flumen Rubricatum, à quo Laletani & Indigetes. Post eos, quo dicetur ordine, intus recedentes radice Pyrenæi, Ausetani, Itani, Lacetani, pérque Pyrenæum Cerretani, dein Vascones. In ora autem colonia Barcino, cognomine Fauentia. Oppida ciuium Romanorum, Exulo, Illuro, flumen Larnum, Blandæ: flumen Alba, Emporiæ: geminum hoc, veterum incolarum, & Græ

vel cxxxij

** Edetana*

** Durias*

& Græcorum, qui Phocœensium fuerit soboles. Flumen Tichis. Ab eo Pyrenæa Venus in latere promontorij altero xl. M. Nunc per singulos conuentus reddentur insignia præter suprà dicta. Tarracone disceptant populi xliiij. quorum celeberrimi ciuium Romanorum Dertusani, Bisgargitani. Latinorum Ausetani, Cerretani, qui Iuliani cognominantur, & qui Augustani, Sedetani, Gerundenses, Gessorienses, Teari qui Iulienses. Stipendiariorum Aquicaldenses, Onenses, Bætulonenses. Cæsarauguſta colonia immunis, amne Ibero affusa. vbi oppidum anteà vocabatur Salduba, regionis Sedetaniæ, recipit populos lij. Ex his ciuium Romanorum Bellitanos, Celsenses. Ex Colonia Calaguritanos, qui Nascica cognominantur. Ilerdenses Surdaonum gentis iuxta quos Sicoris fluuius: Oscenses regionis Vescitaniæ, Turiasonenses. Latinorum veterum Cascantenses, Ergauicenses, Graccuritanos, Leonicenses, Osligerdenses. Fœderatos Terragenses. Stipendiarios Archobricenses, Andologenses, Arocelitanos, Bursaonenses, Calaguritanos qui Fibularenses cognominantur, Complutentes, Carenses, Cincenses, Cortonenses, Dammanitanos Larnenses, * Iturisenses, * Ispalenses, * Ilumberitanos, Lacetanos, Vibienses, Pompelonenses Segienses. Carthaginem conueniunt populi lxij. exceptis insularum incolis. Ex colonia Accitana Gemellenses & * Libisosona cognomine Foroaugustana, quibus duabus ius Italicæ datum. Ex colonia Salariense oppidani Latij veteris Castulonenses. qui Cæsari venales appellantur. Cetabitani qui Augustani, Valerienses. Stipendiariorum autem celeberrimi, Babanenses, Bastitani, Consaburenses, Dianenses,

* *Iluc̃ẽſes*
* *Spalẽſes*
* *Ilumbritanos*
* *Rectius,*
* *Libiſoca, vt in veteribus codicibus, & apud Ptolemæũ lib. 2. cap. 6.*

Egele

Egelestani, Ilorcitani, Laminitani, Mentesani qui & Oritani, Mentesani qui & Bastuli, Oretani qui & Germani cognominãtur, capútq; Celtiberiæ Segobrigenses, Carpetaniæ * Toletani Tago flumini impositi. Dein Viacienses & Virgilienses. In conuentum Clunienſem Varduli ducunt populos xiiij. ex quibus * Albanenſes tantùm nominare libeat, Turmodigi quatuor, in quibus Segisamonenses, Segisamaiulienses. In eundem conuentum Carietas & Vẽnenses quinque ciuitatibus vadunt, quarum sunt Velienses. Eodem Pelendones Celtiberorum quatuor populis, quorum Numantini fuere clari: sicut in Vaccæorum xviij. ciuitatibus Intercatienses, Pallantini, Lacobricenses, Caucenses. Nam in Cantabricis quatuor populis Iuliobrica sola memoratur: In Autrigonum decẽ ciuitatibus Tritium, & Virouesca. Areuacis nomen dedit fluuius Areua. Horum sex oppida, Saguntia & Vxama, quæ nomina crebrò aliis in locis vsurpantur, prætereà Segouia, & noua Augusta, Termes, ipsáque Clunia Celtiberiæ finis. Ad Oceanum reliqua vergunt, Vardulíque ex prædictis, & Cantabri. Iunguntur his Asturum xii. populi, diuisi * in Augustanos, & Transmontanos, Asturica vrbe magnifica. In his sunt Giguri, Pesici, Lancienses, Zoelæ. Numerus omnis multitudinis ad c cxl. M. liberorum capitum. Lucensis conuentus populorum est xvi. præter Celticos & Lebunos, ignobilium, ac barbaræ appellationis, sed liberorum capitum fermè clxvi. M. Simili modo Bracarum xxiiii. ciuitates cclxxv. M. capitum, ex quibus præter ipsos Bracaros Vibali, Celerini, Gallęci, Aequesilici, Querquerni

* & Labanenses

* in Augustanos, Asturica, &c.

querni citra fastidium nominentur. Longitudo citerioris Hispaniæ est ad finem Castulonis à Pyrenæo, sexcentaseptem M. pass. & ora paulo amplius. Latitudo à Tarracone ad litus Olarsonis CCCVII. Ut radicibus Pyrenæi, vbi cuneatur angustiis inter duo maria paulatim deinde se pandens quà contingit vlteriorem Hispaniam, tantundem & amplius latitudini adiicit. Metallis, plumbi, ferri æris, argenti auri, tota fermè Hispania scatet, Citerior & specularibus lapidibus: Betica & minio. Sunt & marmorum lapicidinæ. Vniuersæ Hispaniæ Vespasianus Imperator Augustus iactatus procellis Reipublicæ Latij ius tribuit. Pyrenæi montes Hispaniam, Galliasque dissermiant, promontoriis in duo diuersa maria proiectis.

Narbonensis prouincia. Cap. IIII.

NArbonensis prouincia appellatur pars Galliarum quæ interno mari alluitur, Braccata antè dicta, amne Varo ab Italia discreta, Alpiúmque salubertimis Romano imperio iugis. A reliqua verò Gallia latere septentrionali, montibus Gebenna & Iura: agrorum cultu, virorum morúmque dignatione, amplitudine opum nulli prouinciarum postferenda, breuitérque Italia verius, quam prouincia. In ora regio Sardonum, intúsque Consuaranorum Flumina * Tecum, Vernodubrum. Oppida, Illiberis, magnæ quondam vrbis tenue vestigium, Ruscino Latinorum. Flumen Atax è Pyrenæo Rubrensem permeans lacum: Narbo Martius, decumanorum Colonia, XII. M. pass. à mari distans. Flumina, Araris, Liria. Oppida de cætero rara præiacentibus stagnis, Aga- * *Telin & Obrin.*

tha quondam Massilienſium, & regio Volcarum Tectoſagum: atque vbi Rhoda Rhodiorum fuit, vnde dictus multo Galliarum fertiliſſimus Rhodanus * amnis, ex Alpibus ſe rapiens per Lemanum lacum, ſegnemque deferens Araris, nec minus ſeipſo torrentem Iſaram, & Druentiam. Libyca appellantur duo eius ora modica: ex his alterum Hiſpanienſe, alterum Metapinum: tertium idémque ampliſſimum Maſſalioticum. ſunt autores, & Heracleam oppidum in oſtio Rhodani fuiſſe. * Vltrà foſſas ex Rhodano C. Marij opere & nomine inſignes ſtagnum: Aſtromela oppidum, maritima Auaticorum, ſupérque campi lapidei, Herculis præliorum memoria: Regio Anatiliorum, & intus Deſſuiatium Cauarúmque. Rurſus à mari Tricorium, & intus Tricollorum, Vocontiorum, & * Segouellaunorum, mox Allobrogum. Atia ora Maſſilia Græcorum * Phocæenſium fœderata. Promontorium Citharista, * portus, regio Camaţullicorum. Dein Suelteri, ſupráque Verucini. In ora autem Athenopolis Maſſilienſium Forum Iulij Octauianorum colonia, quæ Pacenſis appellatur, & claſſica: amnis in ea Argenteus. Regio Oxubiorum, Ligaunorúmque, ſuper quos Suetri, Quariates, Adunicates. Atia ora oppidum Latinum Antipolis. Regio Deciatium: amnis Varus, ex Alpium monte * Acema profuſus. In mediterraneo coloniæ, Arelate ſextanorum Bliteræ ſeptumanorum, Arauſio ſecundanorum. In agro Cauarum Valentia, Vienna Allobrogum. Oppida Latina, Aquæ ſextiæ Salyorum, Auenio Cauarum, Aptaiulia Vulgientium, Alebeceriorum Apollinarium, Alba Heluorum, Auguſta Tricaſtinorum: Anatilia Aeria,

* *fluuius*

* *Vltra foſſam ex Rhodano C. paſſ. Marij.*

* *Aliàs, Segalaunorũ: quẽadmodum & apud Ptolemæũ lib. 2. cap. 8.*

* *Phocenſium*

* *Zaporatus*

* *Cema*

Borman

Bormannico, Macina, Cabellio, Carcasum, Volcarum Tectosagum: Cessero, Carpentoracte, Meminorum: Cenicenses, Camboleeti, qui Atlantici cognominantur, Forum Voconij, Glanum Liuij, Lutcuani qui & Foroneronienses, Nemausum Arecomicorum, Piscenæ, Ruteni, Sanagenses, Tolosani * Tectosagum, Aquitaniæ conterminí Tascodunitari, Cononienses, Vmbranici: Vocontiorum ciuitatis fœderatæ duo capita, * Vasco & Lucus Augusti. Oppida verò ignobilia xix. sicut xxiiij. Nemautensibus attributa. Adiecit formulæ Galba Imperator ex inalpinis Auanticos, atque Ebrodunenses: quorum oppidum Dinia. Longitudinem prouinciæ Narbonensis cccl xx. M.p. Agrippa tradit, latitudinem ccxlviij.

* *Tectosagi*

* *Aliâs Vasio: quẽadmodũ & apud Ptolemæum.*

Italia, Tiberis, Roma, Campania. Cap. V.

ITalia dehinc primúmque eius Ligures, mox Hetruria, Vmbria, Latium, vbi Tiberina ostia & Roma terrarum caput xvj. M.p. interuallo à mari. Volscorum postea litus & Campania, Picentinum inde, ac Lucanum Brutiúmque, quo longissimè in Meridiem, * ab Alpium penè lunatis iugis in maria excurrit Italia. Ab eo Græciæ ora, mox Salentini, Pediculi, Apuli, Peligni, * Frentani, Marrucini, Vestini, Sabini, Picentes, Galli, Vmbri, Tusci, Veneti, Carni, Iapides, Istri, Liburni. Nec ignoro, ingrati ac segnis animi existimari posse meritò, si breuiter atque in transcursu, ad hunc modum dicatur terra, omnium terrarum alumna eadem & parens, numine Deûm electa, quæ cælum ipsum clarius faceret, sparsa congregaret imperia, ritúsque molliret, & tot populorum discordes feráfque linguas, sermonis commercio contraheret ad colloquia, & humanitatem homĩni daret,

* *ab Alpiũ fine. Sic infrà, Tatet longitudine ab Alpino fine, &c.*

* *Ferẽtani*

breuitérque vna cunctarum gentiũ in toto orbe patria fieret. Sed quid agam? Tanta nobilitas omnium locorum, quos quis attigerit tanta rerum singularum populorúmque claritas tenet. Vrbs Roma, vel sola in ea, & digna tam festa ceruice facies, quo tandem narrari debet opere? Qualiter Campaniæ ora per se, felíxque illa ac beata amœnitas? vt palàm sit, vno in loco gaudentis opus esse naturæ. Iam verò tota ea vitalis ac perennis salubritatis cœli temperies est, tam fertiles campi tam aprici colles, tam innoxij saltus, tam opaca nemora, tam munifica syluarum genera, tot montium assurgus, tanta frugum & vitium olearúmque fertilitas, tam nobilia pecori vellera tot opima tauris colla, tot lacus, tot amnium fontiúmque vbertas, totam eam perfundens, tot maria, portus, gremiúmque terrarum commercio patens vndique: & tanquam ad iuuandos mortales, ipsa auidè in maria procurrens. Neque ingenia ritúsque ac viros, & lingua manúque superatas commemoro gentes. Ipsi de ea iudicauere Græci, genus in gloriam suam effusissimum, quotam partem ex ea appellando Græciam magnam. Nimirum id, quod in mentione cœli fecimus hac quoque in parte faciendum est, vt quasdam notas ac pauca sidera attingamus. Legentes tantùm quæso meminerint, ad singula toto orbe edifferenda festinari. Est ergo folio maximè querno assimilata, multo proceritate amplior quàm latitudine, in leua se flectens cacumine, & Amazonicæ figura definens parmæ, vbi à medio excursu Cocinthos vocatur, per sinus lunatos duo cornua emittens, Leucopetram dextera, Lacinium sinistra. Patet longitudine

ab

ab Alpino fine Prætoriæ Augustæ per Vrbem Capuámque cursu meante Rhegium oppidum in humero eius situm, a quo veluti cervicis incipit flexus, decies centena & viginti M. passuũ: multóque amplior mensura fieret lacinium vsque, ni talis obliquitas in latus digredi videretur. Latitudo eius varia est, * cccxx. millium inter duo maria, inferum & superum amnéisque Varum atque Arsiam: * mediæ atque fermè circa vrbem Romam, ab ostio Aterni amnis in Adriaticum mare influentis, ad Tiberina ostia cxxxvj. & páulo minus à Castro nouo Adriatici maris Alsium ad Tuscum æquor, haud vllo loco * cc. in latitudinem excedens. Vniuersæ autem ambitus à Varo ad Arsiam * xxx. pass. lviij. efficit. Abest à circundatis terris, Istria ac Liburnia quibusdam locis centum M. pass. ab Epiro & Illyrico quinquaginta. Ab Africa minus cc. vt autor affirmat Varro. Ab Sardinia cxx. M. Ab Sicilia M. cccc. A Corcyra minus lxx. Ab Issa quinquaginta. Incedit per maria cæli regione ad Meridiem quidem: sed si quis id diligenti subtilitate exigat, inter sextam horam primámque brumalem. Nunc ambitum eius, vrbésque enumerabimus. Qua in re præfari necessarium est, autorem nos Diuum Augustum secuturos, descriptionémque ab eo factam Italiæ totius in regiones xj. sed ordine eo, qui litorum tractu fiet, vrbium quidem vicinitates oratione vtique præpropera seruari non posse: itaque interiori in parte digestionem in literas eiusdem nos secuturos, coloniarum mentione signata, quas ille in eo prodidit numero. Nec situs originésque persequi facile est, Ingaunis Liguribus (vt cæteri omittantur) agro tricies

* Vet. Lectio, ccxc. Mil.

* Media autem ferme. Vt mediâ latitudinẽ intelligas, nõ Italiã mediã.

* Legẽdũ, trecẽta, ex antiq. cod. adstipulante etiam Martiano

* Antiq. codi. sic habet vicies cẽtena xlix. M. in quã mẽsuram etiam Martianus & Solinus consentiũt. Manutius leg. xxx. M.

pass. lviij. Antiq. Codi. fidem sequitur.

dato. Igitur ab amne Varo Nicæa oppidum à Massilienſibus conditum. Fluuius Padus Alpes, populíque inalpini multis nominibus, ſed maximè capillati: oppidum Vediantiorum ciuitatis Cemelion portus Herculis Monœci, Liguſtica ora. Ligurum celeberrimi vltra Alpes Salyi, Deceates, Oxubij: citrà Veneni, & Caurigibus orti Vagienni, Statyelli, Vibelli, Magelli, Euburiates, Caſmonates, Veliates; & quorum oppida in ora proxima dicemus. Flumen Rutuba, oppidum Albium Intemelium, flumen Merula, oppidum * Albium Ingaunum, portus Vadum Sabatium, flumen Porcifera, oppidum Genua, fluuius Feritor, portus Delphini, Tigulia, intus regeſta Tiguliorum: flumen Macra Liguriæ finis. A tergo autem ſuprà dictorum omnium Apenninus mons Italiæ ampliſsimus, perpetuis iugis ab Alpibus tendens ad Siculum frerum. Ab altero eius latere ad Padum amnem Italiæ diuiſsimum, omnia nobilibus oppidis nitent, Libarna, Dertona colonia, * Iria, Barderate, Induſtria, Pollentia, Carrea quod Potentia cognominatur, Forofului quod Valentinum, Auguſta Vagiennorum, Alba Pompeia, Aſta, Aquis Statyellorum. Hæc regio ex deſcriptione Auguſti * nona eſt. Patet ora Liguriæ inter amnes Varum & Macram cccxj. M. paſſ. Adnectitur ſeptimæ, in qua Hetruria eſt, ab amne Macra, ipſa mutatis ſæpe nominibus. Vmbros inde exegere antiquitus Pelaſgi: hos Lydi, à quorum rege Tyrrheni, mox à ſacrificio ritu lingua Græcorum Tuſci ſunt cognominati. Primum Hetruriæ oppidum Luna portu nobile. Colonia Luca à mari recedens, proſlórque Piſæ, inter amnes Auſerem & Arnum, ortæ à Pelope Piſiſque,

Albingaunum.

Tiria

Vndecima

Pisíque, siue * Atintanis Græca gente. Vada Volaterrana, fluuius Cecinna, Populonium Hetruscorum quondam hoc tantùm in litore. Hinc amnes Prille, mox Vmbro nauigiorum capax, & ab eo tractus Vmbriæ, portúsque Telamon, Cossa Volcientium à populo Romano deducta, Grauiscæ, Castrum nouum, Pyrgi, Cæretanus amnis, & ipsum Cære intus millia passuum quatuor, Agylla à Pelasgis conditoribus dictum: Alsium, Fregenæ. Tiberis amnis à Macra cclxxxiiij. millia passuum. Intus coloniæ, Falisca Argis orta (vt autor est Cato) quæ cognominatur Hetruscorum, Lucus Feroniæ, Rusellana, Senensis, Sutrina. De cætero Aretini veteres, Aretini * sidentes, Aretini Iulienses, Amitinenses, Aquenses cognomine Taurini, Blerani Cortonenses, Capenates, Clusini noui. Clusini veteres, * Fluētini præfluenti Arno appositi, Fesulæ, Ferentinum, Fescennia Hortanum, Herbanum, Nepet, Nouem pagi, præfectura Claudia Foroclodij, Pistorium, Perusia, Suanenses, Saturnini, qui antè Aurinini vocabantur, Sudertani, Statones. Tarquinienses, Tuscanienses, Vetulonienses, Veientani, Vesentini, Volaterrani cognomine Hetrusci, Volsinienses. In eadem parte oppidorum veterum nomina retinent agri Crustuminus, Caletranus. Tiberis anteà Tybris appellatus, & priùs Albula, è media ferè longitudine Apennini finibus Aretinorum profluit, tenuis primò, nec nisi piscinis corriuatus emissúsque nauigabilis, sicuti Tinia & Glanis influentes in eum, nouenorum ita conceptu dierum, si non adiuuent imbres. Sed Tiberis propter aspera & confragosa, ne sic qui-

* *Sunt qui malūt Atintanibus à recto Atintan.*

* *fidentiores*

* *Florētini*

dem, præterquàm trabibus verius quàm ratibus, longè meabilis fertur, per centumquinquaginta millia passuum non procul Tiferno Ferusiáq; & Ocriculo, Hetruriam ab Vmbris ac Sabinis, mox * cirra tredecim millia passuum vrbis Veientem agrum à Crustumino, dein Fidenatem Latinúmque à Vaticano dirimens: sed infrà Aretinum Clanim duobus & quadraginta fluuiis auctus præcipuis autem Nare & Aniene, qui & ipse nauigabilis Latium includit à tergo, nec minus tamen aquis ac tot fontibus in vrbem perductis: & ideo quamlibet magnarum nauium ex Italo mari capax, rerum in toto orbe nascentium mercator placidissimus. Pluribus propè solus, quàm cæteri in omnibus terris amnes, accolitur aspicitúrque villis. Nullíque fluuiorum minus licet inclusis vtrinque lateribus: nec tamen ipse pugnat, quanquàm creber ac subitis increméris, & nusquam magis aquis quàm in ipsa vrbe stagnantibus. Qui inimò vates intelligitur potius ac monitor, auctu semper religiosus verius, quàm sæuus. Latium antiquum à Tiberi Circeios seruatum est mille passuum quinquaginta longitudine. Tam tenues primordio imperij fuere radices. Colonis sæpe mutatis, tenuere alij aliis tempotibus, Aborigines, Pelasgi, Arcades, Siculi, Aurunci, Rutuli. Et vltra Circeios Volsci, Osci, Ausones, vnde nomen modò Latij processit ad Lirim amnem. In principio est Ostia colonia à Romano rege deducta. Oppidum Laurentum, lucus Iouis Indigetis, amnis Numicius, Ardea à Danae Persei matre condita. Dein quondam Aphrodisium, Antium colonia; Astura flumen & insula. Fluuius Nymphæus, Clostra Romana. Circeij quondam

* circa

insula,

insula, immenso quidem mari circundata (vt creditur Homero) at nunc planitie. Mirum est, quod hac de re tradere hominum notitiæ possumus. Theophrastus, qui primus externorum aliqua de Romanis diligentiùs scripsit (nam Theopompus, ante quàm nemo mentionem habuit, vrbem duntaxat à Gallis captam dixit: Clitarchus ab eo proximus, legationem tantùm ad Alexandrum missam) hic iam plusquàm & fama, Circeiorum insulæ mensuram posuit stadia octoginta in eo volumine, quod scripsit Nicodoro Atheniensium magistratui, qui fuit Vrbis nostræ quadringentesimo sexagesimo anno. Quicquid est ergo terrarum, præter decem millia passuum prope ambitus, adnexum insulæ. Post cum annum accessit Italiæ aliud miraculum. A Circeiis palus Pomptina est, quem locum viginti vrbium fuisse Mutianus ter consul prodidit. Dein flumen Vfens, supra quod Tarracina oppidum, lingua Volscorum Anxur dictum: & * vbi fuere Amyclæ à serpentibus deletæ. Dein locus Speluncæ, lacus Fundanus, Caieta portus. Oppidum Formiæ, Hormiæ dictum, vt existimauere, antiqua Læstrygonum sedes. Vltrà fuit oppidum Pyrgi. Colonia Minturnæ. Liri amne diuisa * Glanico appellato. Oppidum Sinuessa extremum in adiecto Latio, quam quidam Sinopen dixere vocitatam. Hinc felix illa Campania est. Ab hoc sinu incipiunt vitiferi colles, & temulentia nobilis succo per omnes terras inclyto, atque (vt veteres dixere) summum Liberi patris cum Cerere certamen. Hinc Setini & Cæcubi obtenduntur agri. His iunguntur Falerni, Caleni. Dein consurgunt

* ibi

* Aliàs Clanio: quĕ admodum & à Virgilio appellatur libr. 1. Georg.

Massici, Gaurani, Surrentiníque montes. Ibi Laborini campi sternuntur, & in delicias * alicæ politur messis. Hæc litora fontibus calidis rigantur: prætérque cætera in toto mari conchylio & pisce nobili annotantur. Nusquam generosior oleæ liquor. Et hoc quoque certamen humanæ voluptatis tenuere Osci, Græci, Vmbri, Tusci, Campani. In ora sauo fluuius, Vulturnum oppidum cum amne, Liternum, Cumæ Chalcidensium, Misenum, portus Baiarum, Pauli, lacus Lucrinus & Auernus, iuxta quem Cimmerium oppidum quondam. Dein Puteoli colonia, Dicæarchia dicti: póstque Phlegræi campi, Acherusia palus Cumis vicina. Litore autem * Neapolis, Chalcidensium & ipsa, Par henope à tumulo Sirenis appellata: Herculanium, Pompeij: haud procul spectante monte Vesuuio, alluente verò Sarno amne, ager Nucerinus: & nouem millia passuum à mari ipsa Nuceria. Surrentum cum promontorio Mineruæ, Sirenum quondam sede. Nauigatio à Circeis duodeoctoginta millia passuum patet. Regio ea à Tiberi prima Italiæ seruatur, ex descriptione Augusti. Intus coloniæ, Capua ab campo dicta, Aquinum, Suessa, Venafrum, Sora, Teanum Sidicinum cognomine, Nola. Oppida, Abellinum, Aricia, Alba longa, Acerani, Allifani, Atinates, Aletrinates, Anagnini, Atellani, Asulani, Arpinates, Auximates, Auellani, Alfaterni: & qui ex agro Latino, item Hernico, item Labicano cognominati: Bouillæ, Calatiæ, Casinum, Calenum, Capitulum, Cernetum, Cernetani, qui Mariani cognominantur: Corani, à Dardano Troiano orti; Cubulterini, Castrimonienses, Cingulani; Fabienses,

* *populi to tius messis.*

* *hoc Neap.*

bienſes, in monte Albano Foropopulienſes. Ex Falerno Fruſinates, Ferentinates, Freginates, Fabraterni veteres, Fabraterni noui, Ficolenſes, Fregellani Foroappi, Forentani, Gabini, Interamnates, Succaſani, qui & Lirinates vocantur, Ilionenſes, Lauinij Norbani, Nomentani, Preneſtini, vrbe quondam Stephane dicta, Priuernates, Setini, Signini, Sueſſulani, Telini, Trebulani cognomine Balinienſes, Trebani, Tuſculani, Verulani, Veliterni, Vlubrenſes, Vluernates, ſupérque Roma ipſa: cuius nomen alterum dicere, arcanis cæremoniarum nefas habetur: optimíque & ſalutari fide abolitum enuntiauit Valerius Soranus, luíſque mox pœnas. Non alienum videtur inſerere hoc loco exemplum religionis antiquæ, ob hoc maximè ſilentium inſtitutæ. Nanque Diua Angerona, cui ſacrificatur ad diem xij. Calend. Ianuarij, ore obligato obſignatóque ſimulacrum habet. Vrbem tris portas habentem Romulus reliquit, aut (vt plurimas tradentibus credamus) quatuor. Mœnia eius collegere ambitu Imperatoribus Cenſoribúſque Veſpaſianis anno conditæ dcccxxviij. paſſuum xiij. M. cc. Complexa montes ſeptem ipſa diuiditur in regiones quatuordecim, compita * Larium cclxv. Eiuſdem ſpatij menſura currente à milliario in capite Rom. fori ſtatuto ad ſingulas portas, quæ ſunt hodiæ numero triginta ſeptem, ita vt duodecim portæ ſemel numerentur, prætereantúrque ex veteribus ſeptem, quæ eſſe deſierunt, efficit paſſuum per directum xxx. M. dcc. lxv. Ad extrema verò tectorum cum caſtris prætoriis ab eodem milliario per vicos omnium viarum menſura colligit paulo amplius ſeptuaginta

* earũ: vel larum

ginta millia pass. Quò si quis altitudinem tectorum addat, dignam profectò æstimationem concipiat, fateaturque nullius vrbis magnitudinem in toto orbe potuisse ei comparari. Clauditur ab Oriente aggere Tarquinij Superbi inter prima opere mirabili. Nanque eum muri æquauit, qua maxime patebat aditu plano. Cætero munita erat præcelsis muris, aut abruptis montibus, nisi quòd expatiantia tecta multæ addidere vrbes. In prima regione præterea fuere, in Latio clara oppida, Satricum, Pometia, Scaptia, Titulum, Politorium, Tellene, Tifata, Carnina, Ficana, Crustumerium, Ameriola, Medullia, Corniculum, Saturnia, vbi nunc Roma est: Antipolis, quod nunc Ianiculum in parte Romæ: Antemnæ, Camerium, Collatia, Amiternum, Norbe, Sulmo, & cum his carnem in monte Albano soliti accipere populi Albenses, Albani, Æsolani, Acienses, Abolani, Bubetani, Bolani, Cusuetani, Coriolani, Fidenates, Foretij, Hortenses, Latinienses, Longulani, Manates, Macrales, Mutucumenses, Munienses, Numinienses, Olliculani, Octulani, Pedani, Pollustini, Querquetulani, Sicani, Sisolenses, Tolerienses, Tuticenses, Vimitellarij, Velienses, Venetulani, Vicellenses. Ita ex antiquo Latio liij. populi interiere sine vestigiis. In Campano autem agro Stabiæ oppidum fuêre vsque ad Cn. Pompeium, & L. Carbonem Consules, pridie Calendas Maij, quo die L. Sylla legatus bello sociali id deleuit, quod nunc in villas abiit. Intercidit ibi & Taurania. Sunt & morientis Casilini reliquiæ. Præterea autor est Antias, oppidum Latinorum Apiolas captum à L. Tarquinio rege, ex cuius præda Capitolium is inchoauerit. A Surrento

ad

ad Silarũ amnem originta millia passuum ager Picentinus fuit, Tuscorum templo Iunonis Argiuæ * ab Iasone condito insignis. Intus oppidum Salerni, Picentia. A Silaro regio tertia & ager Lucanus Bruti usque incipit, nec ibi rara incolarum * mutatione. Tenuerunt eam Pelasgi, Oenotrij, Itali, Morgetes, Siculi, Græcis maximè populi, nouissimè Lucani à Samnitibus orti duce Lucio. * Oppidum Pæstum, Græcis Posidonia appellatum, sinus Pæstanus, oppidum Helia, quæ nunc Velia. Promontorium Palinurum: à quo sinu recedente traiectus ad columnam Rhegiam centum millia passuum. Proximum autem huic flumen Melphes. Oppidum Fuxentum, Græcè Pyxûs, Laus amnis: fuit & oppidum eodem nomine. Ab eo Brutium litus, oppidum Blanda, flumen Batum, portus Parthenius Thoecensium, sinus Vibonensis, locus Clampetiæ, oppidum Tempsa, à Græcis Temese dictum, & Crotoniensium Terina, sinúsque ingens Terinæus. Oppidum Consentia. Intus in peninsula fluuius Acheron, à quo oppidani Acherontini. Hippo, quod nunc Vibonem Valentiam appellamus, Portus Herculis, Metaurus amnis, * Tauroentum oppidum, portus Orestis & Medua. Oppidum Scyllæum. Crataris fluuius, mater (vt dixere) Scyllæ. Dein columna Rhegia: Siculum fretum, ac duo aduersa promontoria: ex Italia Cœnys, ex Sicilia Pelorum duodecim stadiorũ interuallo. Vnde Rhegium duodecim millia quingentorũ passuum. Inde Apennini * sylua Sila, promontorium Leucopetra duodecim millia passuum ab ea Locri cognominati à promontorio Zephyrio, absunt à Silaro cccliij. millia passuum. Et includitur Europæ

* sub
* mutatio
* Oppida.
* Tauranũ
* sylua, promon.

sinus

sinus primus, in eóque maria nuncupantur: v
de irrumpit Atlanticum, ab aliis magnum: q
intrat, Porthmos à Græcis, à nobis Gaditanu
fretum: cùm intrauit, Hispanum, quatenus H
spanias alluit: ab aliis Ibericum, aut Balear
cum: mox Gallicum ante Narbonensem prou
ciam, hinc Ligusticum. Ab eo ad Siciliam ins
lam, Tuscum: quod ex Græcis alij Notium, a
Tyrrhenum, è nostris plurimi Inferum voca
Vltra Siciliam ad Salentinos, Ausonium Poly
bius appellat. Eratosthenes autem inter ostiu
Oceani & Sardiniam quicquid est, Sardoum. I
de ad Siciliam Tyrrhenū. Ab hac Cretam vsq
Siculum. Ab ea Creticum. Insulæ per hæc mari
primæ omnium Pityusæ à Græcis dictæ, à fru
ce pineo, nunc Ebusus vocatur vtraque ciuitas
fœderata angusto freto interfluente, patent xl
millia passuum. Absunt à Dianio septingent
stadiis: totidem Dianium per continentem
Carthagine noua. Tantundem à Pityusis in al
tum, Baleares duæ, & Sucronem versus Colubra
ria. Baleares funda bellicosas, Græci Gymnasia
dixere. Maior centum millia passuum longitu
dine, circuitu verò ccclxxx. millia. Oppida ha
bet ciuium Romanorum Palmam & Polentiam
Iatina Cinium & Cunici, & fœderatum Boclu
fuit. Ab ea triginta millia passuum distat Mi
nor, longitudine sexaginta millia circuitu cc
tum quinquaginta millia passuum. Ciuitates ha
bet Iamnonem, Saniserā, Magonem. A Maior
duodecim millia pass. in altum abest Caprari
insidiosa naufragiis, & è regione Talinæ vrbis
Mænariæ, ac Tiquadra, & parua Annibalis. Ebu
terra serpentes fugat Colubrariæ parit. Ideo in
festa omnibus, nisi Ebusitanam terram inferen

tibus

tibus: Græci Ophiusam dixere. Nec cuniculos Ebusus gignit, populantes Balearium messes. Sunt aliæ xx. ferme paruæ mari vadoso. Galliæ autem ora, in Rhodani ostio Metina, mox quæ Blascon vocatur, tres * Stœchades à vicinis Massilienſibus dictæ propter ordinem, quo sitæ sunt. Nomina singulis, Prote & Mese, quæ & Pemponiana vocatur tertia Hypæa. Ab his Stœchades. Phœnice, Phila, Lero, & Lerina aduersum Antipolim, in qua Vergoani oppidi memoria.

* Stœchades à vicinis Massiliēſibus dictæ propter ordinem, quas itē nominat singulis vocabulis Proten, et Mesen, &c.

De Corsica. Cap. VI.

IN Ligustico mari est Corsica, quam Græci Cyrnon appellauêre, sed Tusco propior, à Septentrione in meridiem proiecta, longa passuum centum quinquaginta millia: lata maiore ex parte quinquaginta, Circuitu cccxxij. M. Abest à vadis Volaterranis lxij. M. pass. Ciuitates habet xxviij. & colonias Marianam à C. Mario deductam. Aleriam à Dictatore Sylla. Citrà est Oglasa: intra verò sexaginta millia passuum à Corsica, Planaria à specie dicta, æqualis freto, ideóque nauigiis fallax. Ampliot Vrgo & Capraria, quam Græci Ægilon dixere. Item Ægilium & Dianium, quam Artemisiam, ambæ contra Cosanum litus: & paruæ, Mænaria, Columbaria, Venaria, Ilua cum ferri metallis, circuitu centum millia, à Populonia decem, à Græcis Æthalia dicta. Ab ea Planasia xxxix. mil. Ab his vltra Tiberina ostia in Antiano Astura, mox Palmaria, Sinonia, & aduersum Formias Pontiæ. In puteolano autem sinu Pandataria, Prochyta, non ab Æneæ nutrice, sed quia profusa ab Ænaria erat. Ænaria ipsa à statione nauium Æneæ, Homero Inarime dicta, Græcis Pithecusa, non à simiarum multitudine (vt aliqui existimauêre)

sed

sed à figlinis doliariorum. Inter Pausilypum & Neapolim Megaris: mox à Surrento octo millibus passuum distantes, Tiberij principis arce nobiles Capreæ, circuitu quadragiata millia passuum * Mox Leucothea, extráq; conspectum, pelagus Africum attingens, Sardinia minus nouem millibus passuum à Corsicæ extremis, etiamnum angustias eas arctantibus insulis paruis, quæ Cuniculariæ appellantur, itémque Phintonis & Fossæ, à quibus frenum ipsum Taphros nominatur.

* *Manutius fidem vetusti Codicis sequutus nõ legit Mox: in quã lectionẽ eõsentit codex Germaniæ.*

De Sardinia. *Cap. VII.*

SArdinia ab Oriente patens, clxxxviij. millia passuum: ab Occidente, clxx. millia: à Meridie lxxiiij. millia: à Septentrione cxxij. circuitu, ccccclx. millia. abest ab Africa Caralitano promontorio ducenta millia à Gadibus quatuordecies centena. Habet &. Gorditano promontorio duas insulas, quæ vocantur Herculis. à * Sulcensi Enosim, à Caralitano Ficariam. Quidam haud procul ab ea etiam Beleridas ponunt & Collodem & quam vocant Heras lutra. Celeberrimi in ea populorum Ilienses, Balari, Corsi. Oppidorum xiiij. Sulcitani, Valentini, Neapolitani, Bosenses, Caralitani ciuium Romanorum, & Norenses. Colonia autem vna, quæ vocatur ad Turrim Libyssonis Sardiniam ipsam Timæus Sandalioria appellauit ab effigie soleæ, Mnasilus Ichnusam à similitudine vestigij. Contra Pæstonum sinum Leucasia est, à Sirene ibi sepulta appellata. Contra Veliam, Pontia, & Isc ia, vtraq; vno nomine Oenotrides, argumentum possessæ ab Oenotriis Italiæ: & contra Vibonem paruæ, quæ vocantur Ithacesiæ, Vlyxis * specula.

* *Sulcensi*

* *Spectacula*

De

De Sicilia. *Cap. VIII.*

VErùm ante omnes claritate Sicilia, Sicania Thucydidi dicta, Trinacria pluribus, aut Triquetra à triangula specie: circuitu patens, vt autor est Agrippa, ccccccxviij. millia pass. quondam Prutio agro cohærens, mox interfuso mari auulsa duodecim millia in longitudinem freto: in latitudinem autem M. ccccc. pass. iuxta columnam Rhegiam. Ab hoc dehiscendi argumento, Rhegium Græci nomen dedere oppido. In margine Italiæ sito. In eo freto est scopulus Scylla, item Charybdis mare vorticosum, ambo clara fæuitia. Ipsius Triquetræ, vt diximus, promontorium Pelorus vocatur, aduersus Scyllam vergens in Italiam: Pachynum in Græciam, * cxliij. millia ab eo distante Peloponneso: Lilybæum in Africam clxxx. M. interuallo à Mercurij promontorio: & à Caralitano Sardiniæ cxx. millia. Inter se autem hæc promontoria ac latera distant his spatiis. Terreno itinere à Peloro Pachynum clxvj. M. pass. Inde Lilybæum cc. M. Inde Pelorum clxx: M. pass. * Coloniæ ibi vrbes ac ciuitates lxxij. A Peloro mare Ionium ora spectante, oppidum Messana ciuium Rom. qui Mamertini vocãtur. Promontorium Drepanum, colonia Taurominium, quæ anteà Naxos, flumen Asines, mons Aetna nocturnis mirus incendiis. Crater eius patet ambitu stad. xx. Fauilla Taurominium & Catanam vsque peruenit feruens, fragor verò ad Maronem & Gemellos colles. Scopuli tres Cyclopum, portu Vlyxis, colonia Catana. Flumina Symæthum, Terias. Intus Læstrygonij campi. Oppida, Leontini, Megaris, amnis Pantagies. Colonia Syracusæ, cum fonte Arethusa. Quanquam & Temenitis, & Archide-

* *Legendũ ex vetustis codicibus, ccccxl. M. cui lectioni adstipulatur & Martianus.*

* *Coloniæ immunes quinque, ciuitates lxxij.*

demia,& Magæa,& Cyanæ, & Milichie fonte in Syracusano potantur agro. Portus Naustathmus,flumen Elorum, promontorium Pachynum: à qua fronte Siciliæ flumen Hirminium oppidum Camarina, fluuius Gelas, oppidum Acragas,quod Agrigentum nostri dixere.Thermæ colonia,amnes Atys & Hypsa,Selinûs oppidum.Lilybæum ab eo promontorium.Drepanæ mons Eryx.Oppida Panhormum,Solûs,Himera cum fluuio, Cephalœdis,Aluntium, * Agathirnum,Tyndaris colonia oppidum Mylæ & vnde cœpimus Tetoius.Intus Latinæ conditionis Centuripini,Netini,Segestani: stipendiarij, Assorini,Amenses, Agyrinæi Acestæi,Acrenses, Eidini Citarij,Cacinini,Drepanitani,Ergetini,Ecestienses,Erycinij, Entellini,Etini, * Enguini,Gelani Galatani, Halesini,Ennenses,Hyblenses,Herbitenses,Herbessenses, Herbulenses, Halicyenses Hadranitani, Imacarenses,Ichanenses,Ietenses Mutustratini,Magellini, Murgentini, Mutyenses,Menanini Naxij,Nocæni, Petrini, Paropini Pinthienses, Semellitani, Schetrini, Selinuntij Symethij, Talarenses Tissinenses, Triocalini Tiracienses, Zanclæi Messeniorum in Siculo fieto. Insulæ sunt in Africam versæ, Caulos Melita à Camerina lxxxiiij.M.pass. à Lilybæo cxiij.Cosyra Hieronesos,Cæne, Calata, Lopadusa,Aethusa,quam alij Aegusam scripserunt, Bucinna,& * à Solunte lxxv.M.Osteodes, cõtráque Paropinos Vstica.Citra verò Siciliam ex aduerso Metauri amnis xij. millibus fermè pass. ab Italia, vij. Aeoliæ appellatæ. Eædem Liparæorum, & Hephæstiades à Græcis,à nostris * Vulcani, Aeoliæ, quòd Aeolus Iliacis temporibus ibi regnabat.

*Agathyrsum : quo comine & à Strabone appellatur

* Edini, Eng.

* à Selinũte

* Vulcaniæ

D

De Lipara. Cap. IX.

LIpara cum ciuium Ro. oppido, dicta à Liparo rege, qui successit Aeolo, anteà Melogonis vel Meligunis vocitata, abest xij. M. p. ab Italia, ipsa circuitu paulo minori. Inter hanc & Siciliam altera, anteà Therasia appellata, nunc Hiera, quia sacra Vulcano est, colle in ea nocturnas euomente flammas. Tertia Strongyle, à Lipara M. p. ad exortum Solis vergens, in qua regnauit Aeolus, quæ à Lipara liquidiore flamma tantùm differt: è cuius fumo, quinam flaturi sint venti, in triduum prædicere incolæ traduntur: vnde ventos Aeolo paruisse existimarunt. Quarta Didyme, minor quàm Lipara. Quinta Ericusa. Sexta Phœnicusa, pabulo proximarum relicta. Nouissima, eadémque minima, Euonymos. Hactenus de primo Europæ sinu.

De Locris Italiæ fronte. Cap. X.

A Locris Italia frons incipit, Magna Græcia appellata, in tres sinus recedens Ausonij maris, quoniam Ausones tenuere primi: patet octoginta duo M. pass. vt autor est Varro. Plerique lxxij. M. fecere. In ea ora flumina innumera, sed memoratu digna à Locris sagra, & vestigia oppidi Caulonis, Myssia, Consilinum castrum, Cocinthum, quod esse longissimum Italiæ promontorium aliqui existimant. Dein sinus, & Scylaciam, Scyllerium Atheniensibus, cùm conderent, dictum: quem locum occurrens Terinæus sinus peninsulam efficit: & in ea portus, qui vocatur Castra Annibalis, nusquam angustiore Italia, vigiati millia passuum latitudo est. Itaque Dionysius maior intercisam eo loco adiicere Sicilie voluit. Amnes ibi nauigabiles, Caecinos, Crotalus, Semirus, Arocha, Targines,

Oppidum intus Petilia, mons Clibanus, promon-
torium Lacinium: cuius ante oram insula decem
millia pass. à terra Dioscoron, altera Calypsûs
quam Ogygiam appellasse Homerus existimatur: * prætereà Tyris, Eranusa, Meloessa. Ipsam à Caulone abesse lxx. M. pass. prodidit Agrippa.

*tres Sirenusse Mo.

Secundus Europæ sinus. *Cap.* XI.

A Lacinio promontorio secundus Europæ sinus incipit, magno ambitu flexus, & Acroceraunio Epiri finitur promontorio, à quo abest lxxv. M. pass. Oppidum Croto, amnis Neæthus. Oppidum Thurium inter duos amnes Crathin & Sybarin, vbi fuit vrbs eodem nomine. Similiter est inter Sirin & Acirin Heraclea, aliquando Siris vocitata. Flumina Acalandrum, Casuentum. oppidum Metapontum, quo tertia Italiæ regio finitur. Mediterranei Brutiorum Apruſtanum tantum: Lucanorum autē Atinates, Bantini, Eburini, Grumentini, Potentini, Sontini, Sirini, Tergilani, Vrsentini, Volcentani, quibus Numestrani iungūtur. Prętereà interisse Thebas Lucanas Cato autor est. Et Pandosiam Lucanorum vrbem fuisse Theopompus, in qua Alexander Epirotes occubuerit. Connectitur secunda regio, amplexa Hirpinos, Calabriam, Apuliam, Salentinos ccl. M. sinu, qui Tarentinus appellatur, ab oppido Laconum in recessu hoc intimo sito, contributa eò maritima colonia quæ ibi fuerat. Abest cxxxvj. M. pass. à Lacinio promontorio, aduersam ei Calabriam in peninsulam emittens. Græci Messapiam à duce appellauêre: & antè Peucetiam, à Peucetio Oenotri fratre. In Salentino agro inter promontoria centum millia pass. intersunt. Latitudo peninsulæ à Tarento Brun-

disium

disium terreno itinere triginta duo millia pass. patet, multóque breuius à portu Sasina. Oppida per continentem à Tarento, Varia, cui cognomen Apulæ, Messapia, Aletium. In ora verò Senonum Gallipolis, quæ nunc est Anxa sexaginta duo millia passuum à Tarento. Inde triginta duo millia promontorium, quod Acran Iapygiam vocant, quo longissimè in maria excurrit Italia. Ab eo Basta oppidum, & * Hydruntum decem ac nouem millia passuum ad discrimen Ionij & Adriatici maris, quà in Græciam breuissimus transitus, ex aduerso Apolloniæ * oppidi, latitudine intercurrẽtis freti. quinquaginta millia, non amplius. Hoc interuallum pedestri continuare transitu pontibus iactis, primùm Pyrrhus Epiri rex cogitauit: post eum M. Varro, cùm classibus Pompeij piratico bello pręesset. Vtrunq; aliæ impediere curæ. Ab Hydrunte Soletum desertum, dein Fratuertium, portus Tarentinus, statio militum Lupia, Balesium, Cælium, Brudisium quinquaginta millia pas. ab Hydrunte, in primis Italiæ portu nobile, ac velut certiore transitu, sicuti longiore, excipiente Illyrica vrbe Dyrrhachio ccxx. M. traiectu. Brundisio conterminus Pediculorum ager. ix. adulescentes totidémque virgines ab Illyriis tredecim populos genuere. Pediculorum oppida, Rhudia, Egnatia, Barion, antè Iapyx à Dædali filio, à quo & Iapygia. Amnes, Pactius, Ausidus ex Hirpinis montibus Canusium præfluens. Hinc Apulia Dauniorum cognomine, à duce Diomedis socero. In qua oppidum Salapia, Annibalis meretricio amore inclytum, Sipontum, Vria: amnis Cerbalus, Dauniorum finis: portus Agasus, promontorium montis Gargani, à Salentino siue Iapygio

* *Hydrũs*

* *oppidũ, latitudinem.*

ccxxxiiij. M. pass. ambitu Gargani: portus Gar
næ, lacus Pantanus. Flumen portuosum Frento
Teanum Apulorum. Itémque Larinum, Clitor
nia, Tifernus amnis. Inde regio Frentana. It
* Gares Apulorum genera tria: Teani à duce * è Graiis
Lucani, subacti à Calchante, quæ loca nun
tenent Atinates. Dauniorum præter suprà di
cta coloniæ, Luceria, Venusia: Oppida Canu
sium, Arpi, aliquando Argos hippium Dio
mede condente, mox Argyrippa dictum. Dio
medes ibi deleuit gentes Monadorum, Dardo
rúmque, & vibes duas, quæ in prouerbij ludi
crum vertêre, Apinam & Tricam. Cætera intus
in secunda regione, Hirpinorum colonia vna
* Aucecu- Beneuentum, auspicatius inutato nomine, quæ
lani quondam appellata Malcuentum. * Aeculani
* Copsani Aquiloni, Abellinates cognomine Protropi
* Compsani, Caudini, Ligures qui cognomi
nantur Corneliani, & qui Bebiani, Vescellani
Deculani, Aletrini, Abellinates cognominati
Marsi, Atrani, Aecani, Alfellani, Attinates
Arpani, Borcani, Collatini, Corinenses, & no
biles clade Romana Cannenses, Dirini, Foren
tani, Genusini, Hordonienses, Hyrini, Larina
tes, cognomine Frentani, Metinates, ex Gar
gano Mateolani, Neritini, Matini, Rubustini
Syluini, Strapellini, Turmentini, Vibinates
Venusini, Vlurtini. Calabrorum mediterranei
* Bututinẽ Aegetini, Apamestini, Argentini, * Butunti
sis nenses, Deciani, Brumbestini, Norbanenses
Talionenses, Sturnini, Tutini. Salentinorum
Aletini, Basterbini Neretini, Valentini, Veretini.

Regio Italiæ quarta. Cap. XII.

SEquitur regio quarta gentium vel fortissima-
rum Italiæ. In ora Frentanorum à Tiferno
flumen

flumen Trinium portuosum. Oppida, Histonium, Buca, Ortona, Aternus amnis. Intus Anxani cognomine Frentani, Carentini supernates, & infernates, Lanuenses: Marrucinorum Teatini: Pelignorum Corfinienses, Superæquani, Sulmonenses: Marsorum Anxantini, Atinates, Fucentes, Lucenses, Maruuij, Albenſium, Alba ad Fucinum lacum: Aequiculanorum Cliterini, Carſeolani: Veſtinorum Angulani, Tinuenſes, Peltuinates, quibus iunguntur Aufinates cismontani: Samnitium, quos Sabellos, & Græci Saunitas dixere, colonia Bouianum vetus, & alterum cognomine Vndecumanorum. Auſidenates, Eſernini, * Fagifulani, Ficolenſes, Sepinates, Treuentinates: Sabinorum Amiternini, Curenſes, Forum Decij, Forum nouum, Fidenates, Interamnates, Nurſini, Nomentani, Reatini, Trebulani, qui cognominatur Mutuſcæi, & qui Siffenates, Tiburtes, Tarinates. In hoc ſitu ex Aequiculis interiere Comini, Tadiates, Acedici, Alfaterni. Cellianus autor eſt, lacu Fucino hauſtum Marſorum oppidum Archippe, conditumà Marſya duce Lydorum: item Vidicinorum in Piceno deletum à Romanis, Valerianus. Sabini (vt quidam exiſtimauere) à religione & deorum cultu Seuini appellati, Velinos accolunt lacis, roſcidis collibus. Nar amnis exhaurit illos ſulphureis aquis. Tiberim ex his petens replet, è monte Fiſcello labens, iuxta Vacunæ nemora & Reate in eoſdem conditus. At ex alia parte Anio, in monte * Trebanorum ortus, lacus tris amœnitate nobiles, qui nomen dedere Sublaqueo, defert in Tiberim. In agro Reatino Cutiliæ lacun, in quo * fluctuet inſula, Italiæ vmbilicum eſſe M. Varro tradit. Infra Sabi-

* *Fagi, Fugali, Ficol.*

* *Trebulanorum.*

* *fluctuetur*

nos Latium est, à latere Picenum, à tergo Vmbria, Apennini iugis Sabinos vtrinque vallantibus.

Quinta regio. Cap. XIII.

QVinta regio Picẽni est, quondam vberrimæ multitudinis ccclx. M. Picentium in fidem populo Romano venere. Orti sunt à Sabinis * voto vero sacro. Tenuere ab Aterno amne vbi nunc ager Adrianus, & Adria colonia, àmari vij. M. pass. flumen Vomanum, ager Prætutianus, Palmensísque. Item Castrum nouum, flumen Batinum, Truentum cum amne: quod solum Liburnorum in Italia reliquum est. Flumina Albulates, Suinum, Heluinum, quo finitur Prætutiana regio, & Picentium incipit. Cupra oppidum, castellum Firmanorum, & super id colonia Asculum, Piceni nobilissima. Intus Nouana. In ora Cluana, Potentia, Numana, à Siculis condita. Ab iisdem colonia Ancona, apposita promontorio Cumero in ipso flectentis se oræ cubitum Gargano clxxxiij. M. pass. Intus Auximates, Bregrani, Cingulani, Cuprenses cognomine Mortani, Falarienses, Pausulani, Pleninénses, Ricinénsis, Septempedani, Tollentinates, Triacenses, Vrbs saluia, Pollentini.

** Omnino legẽdũ videtur, voto vere sacro. Quid auẽ sit sacrũ ver, & quẽ in vsum sole at voueri, notũ est ex Strabonis lib. 5.*

Sexta regio. Cap. XIII.

IVngitur his sexta regio, Vmbriam complexa, agrúmque Gallicum circa Ariminum. Ab Ancona Gallica ora incipit, Togatæ Galliæ cognomine. Siculi & Liburni plurima eius tractus tenuere, in primis Palmensem, Prætutianum, Adriánumque agrum. Vmbri eos expuere, hos Hetruria, hanc Galli. Vmbrorum gens antiquissima Italiæ existimatur, vt quos Ombros à Græcis putẽt dictos, quòd inundatione terarum imbribus su-

perfu

perfuiſſent ccc. eorum oppida Thuſci debellaſſe reperiuntur. Nunc in ora flumen Aeſis, Senogallia. Metaurus fluuius, colonia Fanum fortunæ, Piſaurum cum amne. Et intus Hiſpellum, Tuder. De cætero Amerini, Attidiates, Aſirinates, Arnates, Aeſinates, Camertes, Caſuentillani, Carſulani, Dolates cognomine Salentini, Fulginates, Foroflaminienſes, Foroiulienſes, cognomine Concubienſes, Forobremitiani, Foroſempronienſes, Iguini, Interamnates cognomine Nartes, Meuanates, Meuanienſes, Matilicates, Narnienſes, quod oppidum Nequinum anteà vocatum eſt. Nucerini cognomine Fauonienſes, & Camelani, * Otriculani, Oſtrani, Pitulani cognomine Piſuertes, & alij Mergentini, Peleſtini, Sentinates, Sarſinates, Spoletini, Suarrani, Seſtinates, Suillates, * Tadinates, Trebiates, Tuſicani, Tifernates cognomine * Tibertini, & alij Metaurenſes, Veſonicates, Vrbinates cognomine Metaurenſes, & alij Hortenſes. Vettionenſes, Vindinates, Viuentani. In hoc ſitu interiere Feliginates, & qui Cluſiolum tenuere ſupra Interamnam: & Sarranates, cum oppidis Acerris, quæ Vafriæ cognominabantur, Turocelo, quod Vetriolum. item Solinates, Sutiates, Fallienates, Apiennates interiere & Arienates cum Crinouolo, & Vſidicani, & Plangenſes, Piſinates, Cæleſtini. Ameriam ſupraſcriptam Cato ante Perſei bellum conditam annis dcccclxiiij. prodidit,

** Legẽdũ, ocriculani, ab Ocriculo Vilũbrorũ oppido: cuius meminit & Ptolemæus lib. 3. cap. 1.*

** Sadinates*

** Tiberini*

Octaua regio. Cap. XV.

OCtaua regio determinatur Arimino, Pado, Apennino. In ora fluuius Cruſtumium, Ariminum colonia cum amnibus Arimino & Apruſa. Fluuius hinc Rubico, quondam finis Italiæ,

Ab eo Sapis, & Vitis, & Anemo, Rauenna Sabinorum oppidum, cum amne Bedese, ab Ancona cij. M. pass. Nec procul à mari Vmbrorum Butrium. Intus coloniæ, Bononia, Felsina vocitata, cùm princeps Hetruriæ esset, Brixillum, Mutina, Parma, Placentia. Oppida, Cæsena, *Cliterna, * Claterna, Forum Clodij, Liuij, Popilij. Truentinorum, Cornelij, * Laccini, Fauentini, Fidentini, Otesini, Fadinates, Regienses à Lepido, Solonates, saltúsque Galliani, qui cognominantur Aquinates, Tanetani, Veliates cognomine Veteri, * Regiates, Vmbranates. In hoc tractu interierunt Boij, quorum tribus cxij. fuisse auctor est Cato: Item Senones, qui ceperant Romam.

*Licini, *Vegiates.

De Pado flumine. Cap. XVI.

PAdus è gremio Vesuli montis, celsissimum in cacumen elati, finibus Ligurum Vagiennorum visendo fonte profluens, condénsq; sese cuniculo, & in Forouibiensium agro iterum exoriens, nulli amnium claritate inferior: Græcis dictus Eridanus, ac pœna Phaëthontis illustratus, augetur ad Canis ortus liquatis niuibus, agris quàm nauigijs torrentior, nil tamen ex rapto sibi vindicans, atque vbi liquit agros, vbertate largior, trecentis M. pass. à fonte addens meatu duodenonaginta: nec amnes tantùm Apenninos Alpinósque nauigabiles capiens, sed lacus quoque immensos in eum sese exonerantes, omni numero xxx. flumina in mare Adriaticum defert. Celeberrima ex iis, Apennini latere iactum, Tanarum, Trebiam Placentinum, Tarum, Niciam, Gabellum, Scultennam, Rhenum. Alpium verò Sturam, Morgum, Durias duas, Sessiten, Ticinum, Lambrum, Adduam, Oliuum, Mincium. Nec alius amnium tam breui spatio

maioris

maioris incrementi est. Vrgetur quippe aquarum mole, & in profundum agitur, grauis terræ, quan quàm * deductus in flumina & fossas inter Rauen nam Altinúmque * cxx. M.p. tamen quia largius vomit, septem maria dictus facere. Angusta fossa Rauennã trahitur, vbi Paduſa vocatur, quondam Messanicus appellatus. Proximum inde ostium, magnitudinem portus habet, qui Vatreni dicitur, quo Claudius Cæsar è Britannia triumphans, prægrandi illa domo verius quàm naue intrauit Adriam. Hoc antè Eridanum ostium dictum est, aliis Spineticum ab vrbe Spina, * quæ fuit iuxtà, præualens vt Delphicis creditum est thesauris, condita à Diomede. Auget ibi Padum Vatrenus amnis, ex Forocornelienſi agro. Proximum inde ostium Capraſiæ, dein Sagis, dein Volane, quod ante Olane vocabatur. Omnia ea flumina, fossáſque, primi à Sagi fecere Tuſci, egesto amnis impetu per transuersum in Atrianorum paludes, quæ septem maria appellantur, nobili portu oppidi Tuscorum Atriæ, à quo Atriaticum mare antè appellabatur, quod nunc Adriaticum. Inde ostia plena, Carbonaria, ac fossiones Philistinæ, quod alij Tartarum vocant. omnia ex Philistinæ fossæ abundatione nascentia, accedentibus Atheſi ex Tridentinis Alpibus, & Togisono ex Patauinorum agris. Pars eorum & proximum portum fecit Brundulum, sicut Edronem Medoaci duo, ac fossa Clodia. His se Padus miscet, ac per hæc effunditur, pleriſque, vt in Aegypto Nilus quod vocant Delta, triquetram figuram inter Alpes atque otam maris facere proditus, stad. ij. M. circuitu. Pudet à Græcis Italiæ rationem mutuari. Metrodorus tamen Scepſius dicit, quoniam

** deductus per cxx. millia.*

** quæ fuit iuxta præualẽs, Delphicis (vt creditum est) thesauru à Diomede condita.*

niam circa fontem arbor multa sit picea, quæ pades Gallicè vocetur, Padum hoc nomen accepisse. Ligurum quidem lingua amnem ipsum Bodincum vocari, quod significet fundo carentem. Cui argumento adest oppidum iuxtà Industria, vetusto nomine Bodincomagum, vbi præcipua altitudo incipit.

Italia Transpadana. Regio vndecima.
Cap. XVII.

TRanspadana appellatur ab eo regio vndecima, tota in mediterraneo, cui maria cuncta fructuoso alueo important. Oppida Vibiforum, Segusio, Coloniæ ab Alpium radicibus, Augusta Taurinorum antiqua Ligurum stirpe, inde nauigabili Pado. Dein Salassorum Augusta Prætoria, iuxta geminas Alpium fauces, Graias atque Pœninas. His Pœnos, Graiis Herculem transisse memorant. Oppidum Eporedia, Sibyllinis libris à Populo Romano condi iussum. Eporedicas Galli bonos equorum domitores vocant. Vercellæ Libycorum ex Sallyis orræ, Nouaria ex Vertacomacoris, Vocontiorum hodiéque pago, non (vt Cato existimat) Ligurum: ex quibus Leui & Marici condidere Ticinum, non procul à Pado, sicut Boij trans Alpes profecti Laudem Pompeiam, Insubres Mediolanum. Orobiorum stirpis esse, Comum atque Bergomum, & Liciniforum, & aliquot circa populos, autor est Cato: sed originem gentis ignorare se fatetur, quam docet Cornelius Alexander ortam à Græcia, interpretatione etiam nominis, vitam in montibus degentibus. In hoc situ interiit oppidum Orobiorum Barra, vnde Bergomates Cato dixit ortos, etiamnum

num prodente se altius quàm fortunatius * sitos. Interiere & Caturiges Insubrum exules, & Spina supra dicta. Item Melpum opulentia præcipuum, quod ab Insubribus, & Boiis, & Senonibus deletum esse eo die, quo Camillus Veios ceperit, Nepos Cornelius tradidit.

* *situ, legitur in vetusto codicib. non sitos: vt ad oppidum Orobiorũ, referatur potius, q̃ ad Bergomates.*

Venetia. Cap. *Decima regio. XVIII.*

SEquitur decima regio Italiæ, Adriatico mari apposita Venetia, cuius fluuius Silis ex montibus * Taurisanis. Oppidum Altinum, flumen Liquentia ex montibus Opiterginis, & portus eodem nomine, colonia Concordia, * flumina & portus Romatinum, Tillauentum maius minusque, Anassum, quò Varramus defluit, Alsa Natiso cum Turro præfluentes Aquileiam coloniam xij. M. pass. à mari sitam. Carnorum hæc regio, iunctáque Lapidum, amnis Timauus, castellum nobile vino Pucinum: Tergestinus sinus, colonia Tergeste. xxiij. M. pass. ab Aquileia. Vltra quam vj. M. pass. Formio amnis, ab Rauenna clxxxix. M. pass. antiquus auctæ Italiæ terminus, nunc verò Istriæ, quam cognominatam * tradunt à flumine Istro, in Adriam effluente è Danubio amne, eidémque Istro ex aduerso Padi fauces, contrario eorum percussu mari interiecto dulcescente, pleriqui dixere falso, & Nepos Cornelius etiam Padi accola. Nullus enim ex Danubio amnis in mare Adriaticum effunditur. Deceptos credo, quoniam Argo nauis flumine in mare Adriaticum descendit, non procul Tergeste: nec iam constat quo flumine. Humeris trauectam Alpes, diligentiores tradunt. Subiisse autem Istro, dein Sao, dein

* *Taruisanis*

* *Flumẽ et portus Romatium.*

* *tradunt, abũdat: neque est in vetustis exemplaribus.*

dein Nauporto, cui nomen ex ea causa est, inte
Aemonam Alpésque exorienti.

De Istria. *Cap. XIX.*

ISTria, vt peninsula, excurrit. Latitudinem eiu
xl. M. pass. circuitum verò cxxij. M. prodider
quidam. Item adhærentis Liburniæ & Flanati
sinus. Alij Liburniæ clxxx. M. Nonnulli in Flan
ticum sinum Iapidiam promouere, à tergo Istri
cxxx. M. pass. Dein Liburniam cl. M. fecere. Tudi
tanus, qui domuit Istros, in statua sua ibi inscri
psit, ab Aquileia ad Titium flumen stad. cc. Opp
da Istriæ ciuium Rom. Aegida. Parentium: col
nia Pola, quæ nunc Pietas Iulia, quondam à Col
chis condita. Abest à Tergeste c. M. pass. Mo
oppidum Nesactium: & nunc finis Italiæ fluui
Arsia. Polam ab Ancona traiectus cxx. M. pas
est. In mediterraneo regionis decimæ colonia
Cremona Brixia Cenomannorum agro, Veneto
rum autem Aquileste, & oppida Acelum, Patauium
Opitergium, Belunum, Vicetia, Mantua Tusco
rum trans Padum sola reliqua. Venetos Troiana
stirpe ortos auctor est Cato. Cenomannos iux
Massiliam habitasse in Volcis. Fertini, & Trident
tini, & Bernenses, Rhetica oppida: Rhetorum &
Euganeorum Verona, Iuliénses Carnorum. Dein
quo, scrupulosè dicere non attineat, Alutrien
ses, Asseriates, Flamonienses Vannienses, & alii
cognomine Gulici: Forciulienses cognomine
Transpadani, Foretani, Venidates, Quarqueni
Taurisani, Togienses Varuani. In hoc situ inte
riere per otam Iramine, Fellaon, Talsicium: ex
Venetis Acina, & Celina: Carnis, Segeste & Ocra
Tauriscis Noreia. Et ab Aquileia ad duodeci
mum lapidem, delectum oppidum, etiam inuis

Senatu

Senatu, à M. Claudio Marcello, L. Piſo autor eſt. In hac regione & x. lacus inclyti ſunt, amnéſque eorum partus aut alumni, ſi modò * excepros reddunt, vt Adduam Larius, Ticinum Verbanus, Mincium Benacus, Ollium Sebinus: Lambrum Eupilis, omnes incolas Padi. Alpes in longitudinem x. M. p. patere à ſupero mari ad inferum, Cælius tradit: Timagenes xxij. M. paſſ. deductis: in latitudinem autem Cornelius Nepos c. M. T. Liuius tria M. ſtadiorum: vterque diuerſis in locis. Nam & centum millia excedunt aliquando, vbi Germaniam ab Italia ſubmouent: nec lxx. M. explent reliqua ſui parte graciles, veluti naturæ prouidentia. Latitudo Italiæ, ſubter radices earum à Varo, per vada Sabatia, Taurinos, Comum, Brixiam, Veronam, Vicetiam, Opitergium, Aquileiam, Tergeſte, Polam, Arſiam, * dcclij. millia paſſuum colligit.

* *acceptos*

* *dccxlij.*

De Alpibus & gentibus Alpinis.

Cap. XX.

INcolæ Alpium multi populi, ſed illuſtres à Pola ad Tergeſtis regionem ſecuſſes, Subocrini, * Catili, Menocaleni, iuxtáque Carnos quondam Tauriſci appellati, nunc Norici. His contermini Rheti & vindelici, omnes in multas ciuitates diuiſi. Rhetos Tuſcorum prolem arbitrantur, à Gallis pulſos duce Rhæto. Verſo deinde Italiam pectore Alpium Latini iuris Euganeæ gentes, quarum oppida xxxiiij. enumerat Cato. Ex iis Triumpilini venalis cum agris ſuis populus: dein Camuni, complutéſque ſimiles, finitimis attributi municipiis. Lepontios & Salaſſos, Taurinæ gentis idem Cato arbitratur. Cæteri ferè Lepontios relictos

* *Atali*

ex

ex comitatu Herculis, interpretatione Græcí nó
minis credunt, præustis intra sinus Alpium niu
membris: eiusdem & Graios fuisse, positos in
transitu, Graiarum Alpium incolas, prestantéi
que genere Euganeos, inde tracto nomine. Capu
*Vermones eorum Stonos. Rhetorum * Vennonetes, Sarú
netésque ortus Rheni amnis accolunt, Lepontió
rum qui Viberi vocantur, fontem Rhodani, eó
dem Alpium tractu. Sunt præterea Latio dona
incolæ, vt Octodurenses, & finitimi Ceutrone
Cottianæ ciuitates. Caturiges, & ex Caturigibu
orti Vagienni Ligures, & qui montani vocantur
Capillatorúmque plura genera ad confinium L
gustici maris. Non alienum videtur, hoc loc
subiicere inscriptionem è trophæo Alpium, qu
talis est: Imperatori Cæsari Diui Fil. Aug. Pontifi
ci Maximo, Imp. xiiij. tribunitiæ potestatis S. P.
Q. R. quòd eius ductu auspiciísque gentes Al
pinæ omnes, quæ à mari supero ad inferum perti
nebant, sub imperium po. Ro. sunt redactæ. Gen
*Vermones tes Alpinæ denictæ, Triumpilini, Camuni, * Ver
nonetes, Isarci, Breuni. Naunes, Focunates. Vinde
licorum gentes quatuor, Consuanetes, Virucina
tes, Licates, Catenates: Abisontes, Rugusci, Suane
tes, Calucones, Brixentes, Lepontij, Viberi, Nan
* Salassi, tuates, Seduni, Veragri, * Salasi, Acitauones, Me
Ceutrones. dulli, Veeni, Caturiges. Brigiani, Sogiontij, Ebro
* Edenna- duntij, Nemaloni, * Edenates, Esubiani, Veami
tes ni, Gallitæ, Triulatti, Ectini, Vergunni, Eguituri,
* Verusi Nementuri, Oratelli, * Nerusi, Velauni, Suetri.
Non sunt adiectæ Cottianæ ciuitates xij. quę non
* sed item fuerunt hostiles, * item attributæ municipiis le
ge Pompeia. Hæc est Italia diis sacra, hæ gentes
eius, hæc oppida populorum. Super hæc Italia,
quæ L. Aemylio Paulo, C. Atilio Regulo Consu-

libus,

libus, nuntiato Gallico tumultu, sola sine externis vllis auxiliis, atque etiamtunc sine Transpadanis, equitum lxxx. M. peditum dcc. M. armauit. Metallorum omnium fertilitate nullis cedit terris. Sed interdictum id vetere consulto patrum, Italiæ parci iubentium.

Illyricum. Cap. XXI.

ARsiæ gens Liburnorum iungitur, vsque ad flumen Titium. Pars eius fuere Mentores, Hymani, Enchelcæ, Dudini, & quos Callimachus Peucetias appellat: nunc totum vno nomine Illyricum vocatur generatim, populorum pauca effatu digna aut facilia nomina. Conuentum Scardonitanum petunt lapides, & Liburnorum ciuitates xiiij. è quibus Lacinienses, Stulpinos, Burnistas, Albonenses nominare non pigeat. Ius Italicum habent eo conuentu Alutæ, Flanates à quibus sinus nominatur, Lopsi, Varubarini, immunésque * Asseriates, & ex insulis * Fulsinates, Curictæ. Cæterùm per oram oppida à Nesactio, Aluona, Flauona, Tarsatica, Senia, * Lopsica, Ortopula, Vegium, Argyruntum, Corinium, * Aenona ciuitas, Pausinus flumen, Tedanium, quo finitur lapidia. Insulæ eius sinus cum oppidis, præter supra significatas, Absyrtium, Arba, Tragurium, Issa, Pharos, Paros antè: Crexa, Gissa, Portunata. Rursus in continente colonia Iadera, quæ à Pola, clx. M. pass. abest: inde triginta M. Colentum insula, xviiij. ostium * Titij fluminis.

* *Asseriates*
* *Fulsinates*
* *Lopsica*
* *Enona*
* *Titi, legẽdum videtur ex Ptolemæo; qui ad finem lib. 2. flu-*

Liburnia. Cap. XXII.

LIburniæ finis, & initium Dalmatiæ Scardona, in amne eo, xij. M. pass. à mari. Dein Tariotarum antiqua regio, & castellum Tariona: promontorium Diomedis, vel vt alij, peninsula

uiæ hũc Titum appellat.

Hyllis, circuitu c. M. paſſ. Tragurium ciuium Romanorum, marmore notum: Sicum, in quem locum Diuus Claudius veteranos miſit. Salona colonia, ab Iadera ccxxij. M. paſſ. Petunt in eam iura deſcripti in decurias ccclxxij. Dalmatæ: xvij. Decuni: ccxxxix. Ditiones: lxix. Mezæi: lij. Sardiates. In hoc tractu ſunt, Burnum, Mandetrium, Tribulium nobilitata Popul. Roma. præliis caſtella. Petunt & ex inſulis, Iſſæi, Colentini, Separi, Epetini. Ab his caſtella, Piguntiæ, Rataneum, Narona colonia tertij conuentus, à Salona lxxj. M. paſſ. appoſita cognominis ſui fluuio, à mari xx. M. paſſ. M. Varro lxxxix. ciuitates eò vcutitaſſe autor eſt. Nunc ſoli propè noſcuntur Cerauni decurii: xxiiij. Daorizi xvij. Deſitiates ciij. Docleatæ, xxxiij. Deretini xiiij. Deremiſtæ xxx. Dindari xxxiij. Glinditiones xliiij. Melcomani xxiiij. Narenſij cij. Sciritari lxxij. Siculotæ xxiiij. populatoréſque quondam Italiæ Vardęi, non ampliùs quàm xx. decuriis. Præter hos tenuere tractum eum Oenei, Partheni, Hemaſini, Arthitæ, Armiſtæ. A Narone amne c. M. paſſ. abeſt Epidaurum colonia. Oppida ciuium Roma. Rhizinium Aſcriuium, Butua, Olchinium, quod anteà Colchinium dictum eſt, à Colchis conditum: amnis Drilo, ſupérque eum oppidum ciuium Romanorum Scodra, à mari xviij. M. paſſ. Præterea multorum Græciæ oppidorum deficiens memoria, necnon & ciuitatum validarum. Eo nanque tractu fuere Labeatæ, * Enderudini, Saſſæi, Grabęi, propriéque dicti Illyrij, & Taulantij, & Pyræi. Retinet nomen in ora Nymphæum promontorium: Liſſum oppidum ciuium Romanorum, ab Epidauro c. M. paſſuum.

**Enedrudini.*

Mac

Macedonia. Cap. XXIII.

A Lisso Macedonia prouincia, gentes * Partheni, & à tergo eorum Dassaretæ. Montes Candauiæ à Dyrrachio lxxix. M. pass. In ora verò * Denda ciuium Romanorum, Epidamnũ colonia, propter inauspicatum nomen à Romanis Dyrrhachium appellata: flumen Aous, à quibusdam Æas nominatum: Apollonia quondam Corinthiorum colonia, vij. M. pass. à mari recedens: cuius in finibus celebre Nymphæum. Accolunt barbari, Amantes & Buliones. At in ora oppidum Oricum à Colchis conditum. Inde initiũ Epiri, montes Acroceraunia, quibus hunc Europæ determinauimus sinum. Oricum à Salentino Italiæ promontorio distat lxxxv. M. pass.

* *Parthini*

* *Manutius vetustũ codi sequutus nõ legit Denda.*

Noricum. Cap. XXIIII.

A Tergo Carnorum & Iapidum, quà se * fert magnus Ister, Rhetis iunguntur Norici. Oppida eorum Virunum, Celeia, Teurnia, Aguntum, Viana, Æmonia, Claudia Flauium, Soluense. Noricis iungũtur lacus Peisso, deserta Boiorum: iam tamen colonia Diui Claudij Sabaria, & oppido Scarabantia Iulia habitantur.

* *offert*

Pannonia. Cap. XXV.

INde glandifera Pannoniæ: quà mitescentia Alpium iuga, per medium Illyricum à Septentrione ad Meridiem versa, molli in dextra ac læua deuexitate consident. Quæ pars ad mare Adriaticum spectat, appellatur Dalmatia, & Illyricum suprà dictum. Ad Septentriones Pannonia vergit: finitur inde Danubio. In ea coloniæ, Æmona, Siscia. Amnes clari, & nauigabiles in Danubium defluunt, Draus è Noricis violentior, Saus ex Alpibus Carnicis placidior cxv. M. passuum interuallo. Draus per Serretes,

Serrapillos, Iasos, Sandrizetes: Saus per Cola-
pianos. Breucósque. Populorum hęc capita. Prę-
tereà Ariuates, Azali, Amãtes, Belgites, Catari-
*Erauisci. Corneates, * Arauisci, Hercuniates, Latouici-
Oseriates, Varciani. Mons Claudius, cuius in
fronte Scordisci, in tergo Taurisci. Insula in
Sao Metubarris, amnicarum maxima. Prætere
amnes memorandi, Calapis in Saum influen
iuxta Siscian, gemino alueo insulam ibi effi-
ciens, quæ Segestica appellatur. Alter amni
Bacuntius in Saum Sirmio oppido influit: vbi ci
uitas Sirmiensium, & Amantinorum. Inde xlv
M. pass. Taurunum, vbi Danubio miscetur Sau
Suprà iusluunt Valdanus, Vrpanus, & ipsi no
ignobiles.

Mœsia. Cap. XXVI.

PAnoniæ iungitur prouincia, quæ Mœsia ap-
pellatur, ad Pontum vsque cum Danubio de-
currens. Incipit à confluente suprà dicto. In ea
Dardani, Celegeri, Triballi, Trimachi, Mœsi,
Thraces, Pontóque contermini; cythæ: flumina
clara, è Dardanis Margis, Pingus, Timachus: ex
Rhodope Oescus: ex Hæmo, Vtus, Escamus, Ie-
terus. Illyrici latitudo, quà maxima est, ccc-
xxv. M. pass. colligit. Longitudo à flumine Arsi-
*Malim ve- ad flumen Drinium dccc. M. * A Drinio ad pro-
rè lectio- montorium Acroceraunium, clxxij. M. Agrip-
nẽ, quæ sic pa prodidit vniuersum hunc sinum Italiæ & Il-
habet, alia lyrici ambitu xiii. In eo duo maria, quo di-
verborum stinximus fine: Inferum, siue Ionium in pri-
interpun- ma parte, interius Adriaticum, quod Superum vo-
ctione: A cant. Insulæ in Ausonio mari, præter iam dictas,
Drinio ad memoratu dignæ, nullæ: in Ionio paucæ: Cala-
promonto- bro litore ante Brundisium, quarum obiectu
rium Acro- portus efficitur: contra Apulum litus Diomedea,

consoi

conſpicua monumento Diomedis: & altera eodem nomine, à quibuſdam Teutria appellata. Illyrici ora mille amplius inſulis frequentatur, * natura vadoſo mari, æſtuariiſque tenui alueo intercurſantibus. Claræ ante oſtia Timaui caſidorum fontium cum æſtu maris creſcentium: iuxta Iſtrorum agrum, Ciſſa, Pullariæ, & Abſyrtides Graiis dictæ, à fratre Medeæ ibi interfecto * Abſyrto. Iuxta eas Electridas vocauere, in quibus prouenirer ſuccinum, quod illi electrum appellant, vanitatis Græcæ certiſſimum documentum: adeò vt quas earum deſignent, haud vnquam conſtiterit. Contra Iader eſt Liſſa: quæque appellatæ contra Liburnos Creteæ aliquot: nec pauciores Liburnicæ, Celaduſſæ. Contra Surium, bubus & capris laudata Brattia: Iſſa ciuium Romanorum reliqua, & cum oppido Pharia. Ab his Corcyra, Melæna cognominata cum Gnidiorum oppido diſtat xxij. M. paſſ. inter quas & Illyricum Melita, vnde catulos Melitæos appellari Callimachus autor eſt. xij. M. paſſuum ab ea tres Elaphites.

In Ionio autem mari ab Orico M M. paſſuum Saſonis piratica ſtatione nota.

ceraunia clxx. M. Agrippa prodidit: vniuerſum autē ſinū Italiæ & Illyrici ambitu xiiii.

** natura vadoſi maris.*

** nomine Abſyrto.*

C. PLINI SECVNDI NATVRALIS HISTORIÆ

LIBER QVARTVS.

Vnde Primum omnis Græciæ fabulositas, & literarum claritas effulsit.

TERTIVS Europæ sinus Acroceraunii incipit montibus, finitur Hellespontoamplectitur pr[æ]terminores sinus XIX. XXV. M[ilia] passI.In eo Epirus, Acarnania. Æ[tolia], Phocis, Locris, Achaia, Mes[senia], Laconia, Argolis, Megaris, Attica, Bœotia iterúmque ab alio mari eadem Phocis & Locris. Doris, Phthiotis, Thessalia, Magnesia, Macedonia, Thracia. Omnis Græciæ fabulositas, [sicut] & literarum claritas, ex hoc primùm sinu effulsit. Quapropter in eo paululum commorabimur. Epiros in vniuersum appellata, Acroceraunii incipit montibus. In ea primi Chaones, à quibus Chaonia: dein Thesproti, Antigonenses: locus Aornos, & pestifera auibus exhalatio. Cestrini, Perrhabi, quorum mons Pindus, Cassiopæi, Dryopes, * Selli, Hellopes, Molossi, apud quos

* Sella.

quos Dodonæi Iouis templum, oraculó illustre: Tomarus mons, centum fontibus circa radices, Theopompo celebratus.

Epirus. Cap. I.

EPirus ipsa ad Magnesiam Macedoniámque tendens, à tergo suo Dassaretas suprà dictos liberam gentem, mox feram Dardanos habet. Dardanis læuo Triballi prætenduntur latere, & Mœsicæ gentes: à fronte iunguntur Mædi ac Densela tæ, quibus Thraces, ad Pontum vsque pertinentes. Ita succincta Rhodopes, mox & Hæmi vallatur excelsitas. In Epiri ora castellum in Acrocerauniis Chimæra, sub eo aquæ regiæ fons. Oppida Mæandria, Cestria: flumen Thesprotiæ Thyamis: colonia Buthrotum, maximéque nobilitatus Ambracius sinus, * faucibus spatiosum æquor accipiens longitudinis xxxix. M. pass. latitudinis xv. M. In eum defertur amnis Acheron, è lacu Thesprotiæ Acherusia profluens xxxvj. M. pass. inde, & mille pedum ponte mirabilis omnia sua mirantibus. In sinu oppidum Ambracia. Molossorum flumina, Aphas & Arachthus. Ciuitas Anactoria, * lacus Pandosia. Acarnaniæ, quæ anteà Curetis vocabatur, oppida Heraclia, Echinus, & in ore ipso colonia Augusti Actiũ, cum templo Apollinis nobili, ac ciuitate libera Nicopolitana. Egressos sinu Ambracio in Ionium, excipit Leucadium litus, promontorium Leucates. Dein sinus ac Leucadia ipsa peninsula, quondam Neritis appellata, opere accolarum abscisa à continenti, ac reddita ventorum flatu congeriem harenæ accumulantium, qui * lacus vocatur Dioryctos, stadiorum longitudine trium. Oppidũ in ea Leucas, quondam Neritũ dictum.

* *faucibus quingẽtorũ pass. spatiosum æquor accipiens.*

* *locus*

* *locus*

Deinde Acarnanum vrbes, Halyzea, Stratos, Argos Amphilochicum cognominatum. Amnis Achelous è Pindo fluens, atque Acarnaniam ab Ætolia dirimens, & Artemitam insulam assiduo terræ inuectu continenti annectens.

Ætolia. Cap. II.

AEtolorum populi Athamanes, Tymphei, Ephyri, Ænienses, Perrhæbi, Dolopes, Maraces, Atraces, à quibus Atrax amnis Ionio mari infunditur. Ætoliæ oppidum Calydon est septem milliũ quingentorum passuum à mari, iuxta Æuenum amnem. Dein Macynia, Molycria: cuius à tergo Chalcis, & mons est Taphias sus. At in ora promontorium Antirrhiũ, vbi ostium Corinthiaci sinus, minus mille passuum latitudine influentis, Ætolósque dirimentis à Peloponneso. Promontorium, quod contrà procedit, appellatur Rhion: sed in Corinthiaco sinu oppida Ætoliæ Naupactum, Pylene, & in mediterraneo Pleuron, Halysarna. Montes clari, in Dodone Tomarus, in Ambracia Crania, in Acarnania Araeynthus: in Ætolia Acanthon, Panætolium, Macinium.

Locri. Cap. III.

PRoximi Ætolis Locri, qui cognominantur Ozolæ, immunes. Oppidum Oeanthe: Portus Apollinis Phæstij, sinus Crissæus. Intus oppida Argyna, Eupalia, Phæstum, Calamissus. Vltra Cirrhæi Phocidis campi, oppidum Cirrha, portus Chalæon, à quo vij. M. passuum introrsus liberum oppidum Delphi, sub monte Parnasso, * clarissimum in terris oraculo Apollinis. Fons Castalius, amnis Cephissus præfluens Delphos, ortus in Lilæa quondam vrbe, Prętereà oppidum Crissa, & cum Bulẽsibus Anticyra, Naulochum, Pyrrha,

*clarißimi

Pyrrha, Amphiſſa immunis, Trichone, Tritea, Ambryſus, Drymæa regio, Daulis appellata. Dein in intimo ſinu angulus Bœotiæ alluitur cũ oppidis, * Siphis, Thebis, quæ Corſicæ cognominatæ ſunt iuxta Heliconem. Tertium ab hoc mari Bœotiæ oppidum Pagæ, vnde Peloponneſi proſilit ceruix. * Cynnis

Peloponneſus. Cap. IIII.

PEloponneſus, Apia antè appellata & Pelaſgia, peninſula haud vlli terræ nobilitate poſt ferenda, inter duo maria, Ægæum & Ionium, platani folio ſimilis, propter angulos receſſus, circuitu cccccIxiij. M. paſſuum colligit autore Iſidoro. Eadem per ſinus penè tantundem adiicit. Anguſtiæ, vnde procedit, Iſthmos appellantur. In eo loco irrumpentia è diuerſo, quæ dicta ſunt, maria, à Septentrione & exortu eius omnem ibi latitudinem vorant, donec contrario incurſu æquorum tantorum, in quinque M. paſſuum interuallo, exeſis vtrinque lateribus, anguſta ceruice Peloponneſum contingat Hellas. Corinthiacus hinc, illinc Saronicus appellatur ſinus: * Lecheæ hinc, Cenchreæ illinc, anguſtiarum termini: longo & ancipiti nauiũ ambitu, quas magnitudo plauſtris tranſuehi prohibet. Quam ob cauſam perfodere naugabili alueo * anguſtias tentaucre, Demetrius rex, Dictator Cæſar, C. princeps, Domitius Nero, infauſto (vt omnium patuit exitu) incepto. Medio hoc interuallo, quod Iſthmon appellauimus * applicata colli habitatur colonia Corinthus, anteà Ephyra dicta, ſexagenis ab vtroque litore ſtadiis, è ſumma ſua arce, quæ vocatur Acrocorinthus, in qua fons Pirene, diuerſa duo maria proſpectans lxxxvij. M. paſſuum ad Corinthia- * *Aliâs, Lechæum, vt apud Strabonem & Ptolemæũ.* * *anguſtias eas tentauere.* * *applicatus*

cum sinum traiectus est Patras à Leucade. P
træ colonia in longissimo promontorio Pel
ponnesi condita, ex aduerso Ætoliæ, & flumi
Eueni, minus M. pass. (vt dictum est) interua
in ipsis faucibus, sinum Corinthiacum lxx
M. pass. in longitudinem vsq; ad Isthmon tra
mittunt.

Achaia. Cap. V.

ACHaię nomen prouinciæ, ab Isthmo inci
antè Ægialos vocabatur, propter vrbes
litore per ordinem dispositas. Primæ ibi, q
diximus * Lecheæ Corinthiorum portus. M
Oluros, Pellenæorum castellum. Oppida He
ce, Bura, * in quæ refugêre hausti prioribu
Sicyon, Ægira, Ægion, Erineos. Intus Cleon
Hysiæ. Panhormus portus, demonstratúmq
iam Rhium: à quo promõtorio quinque M. pa
absunt Patræ, quas suprà memorauimus: loc
Pheræ. In Achaia, ix. montium Scioëssa notis
mus, fons Cymothoë. Vltra Patras oppidum O
num, colonia Dyme, loca Buprasium, Hyrmin
promontorium Araxũ. Cyllenes sinus, promo
torium Chelonates: vnde Cyllenen duo M. pa
castellũ Phliũs. Quæ regio ab Homero Arethy
rea dicta, posteà Asophis. Inde Eliorum ãge
qui anteà Epei vocabantur. Ipsa Elis in mediter
raneo, & Pylo xij. M. passuum. Intus delubrum
Olympij Iouis, ludorum claritate fastos Græci
complexum. Pisæorum quondam oppidum
præfluente Alpheo amne. At in ora promon
torium Ichthys. Amnis Alpheus * nauigatur
in oppida Aulos & Leprion. Promontorium
Platanistus: omnia hæc ad Occasum versa. Ad
Meridiem autem Cyparissius sinus cum vrbe Cy
parissa lxxij. millium passuum circuitu. Oppida
Pylos

* *Lechaũ* * *Melius, & in quæ refugêre. cuius erit sensus, Helice & Bura mari hausti, incolas sese Sicyonẽ & Aegirã recepisse.*

* *nauigabilis*

Pylos, Methone: locus Helos, promontorium Acritas: sinus Asinæus, ab oppido Asine, Coronæus à Corone. Finiuntur Tænaro promontorio. Ibi regio Messenia duodeuiginti montium. Amnis Pamisus. Intus autem ipsa Messene, Ithome, Oechalia, Arene, Pteleon, Thryon, Dorion, Zancle, variis clara temporibus. Huius sinus circuitus lxxx. M. pass. traiectus verò xxx. M. Dehinc à Tænaro ager Laconicus, liberæ gentis: & sinus circuitu ccvj. M. traiectu xxxix. M. Oppida Tænarum, Amyclæ, Pheræ, Leuctra, & intus Sparta, Thcramne, atque vbi fuere Catdamyle, Pitane, Anthane: Locus Thyrea, Gerania. Mons Taygetus, amnis Eurotas, sinus Ægilodes, oppidum Psammathus. Sinus Gytheates ab oppido: ex quo ad Cretam insulam certissimus cursus. Omnia autem Maleo promontorio includuntur. Qui sequitur sinus ad Scylleum, Argolicus appellatur, traiectu quinquaginta M. passuum: idem ambitu centum septuagintaduorum millium. Oppida Boëa, Epidaurus Limera cognomine, Zarax, Cyphanta portus, Amnes, Inachus, Erasinus, inter quos Argos hippiũ cognominatum, supra lacum Lernen, à mari M M. pass. nouémque additis millibus, Mycenæ: & vbi fuisse Tiryntha tradunt: & locus Mantinea. Montes, Artemius, Apesantus, Asterion, Parparus, aliíque vndecim numero. Fontes Niobe, Amymone, Psammathe. A Scylleo ad Isthmum clxxvij. M. pass. Oppida Hermone, Trœzen, Coryphasium: appellatúmque aliâs Inachium, aliâs Dipsium Argos. Portus Cænites, sinus Saronicus olim querno nemore redimitus, vnde nomen, ita Græcia antiqua appellante quercum. In eo Epidaurum oppidum, Æsculapii delubro

delubro celebre: Spiræum promontorium, portus Anthedon, & Bucephalus: & quas suprà diximus, Cenchreæ, Isthmi pars altera cum delubro Neptuni quinquennalibus inclyto ludis. Tot sinus Peloponnensem oram lancinant, totam maria allatrant. Siquidem à Septentrione Ionium irrumpit, ab Occidente Siculo pulsatur, à Meridie Cretico vrgetur, ab Oriente bruma Ægæo, ab Oriente solstitiali Myrtoo: quod à Megarico incipiens sinu, totam Atticam alluit.

De Arcadia. Cap. VI.

MEditerranea eius Arcadia maximè tenet, vndique à mari remota: initio Drymodis, mox Pelasgis appellata. Oppida eius, Psophis, Mantinea, Stymphalum, Tegea, Antigonea, Orchomenum, Pheneum, Palantium, vnde Palatium Romæ: Megalopolis, Catina, Bocalium, * Carmon, Parrhasiæ, Thelphusa, Melanæa, Heræa, Pyle, Pellana, Agræ, Epium, Cynætha, Lepreon Arcadiæ, Parthenium, Alea, Methydrium, Enispe, Macistum, Lampe, Clitorium, Cleone, inter quæ duo oppida regio Nemæa, Bembinadia vocitata. Montes in Arcadia, Pholoe cum oppido, item Cyllene, Lyceus, in quo Lycei Iouis delubrum: Mænalus, Artemisius, Parthenius, Lampeus, Nonacris: prætérque ignobiles octo. Amnes, Ladon è paludibus Phenei, Erymanthus è monte eiusdem nominis in Alpheum defluentes. Reliquæ ciuitates in Achaia dicendæ, Aliphiræi, Abeatæ, Pyrgenses, Pareatæ, Paragenitæ, Tortuni, * Typanei, Thryasij, Trittenses. Vniuersæ Achaiæ libertatem Domitius Nero dedit. Peloponnesus, in latitudine à promontorio Maleæ, ad oppidum * Lechæum Corinthiaci sinus clx. M. pass. patet. At in transuersum

*Carnon

*Typania

*Aegium

ſum ab Elide Epidaurum cxxv.M. Ab Olympia Argos per Arcadiam lxiij.M. Ab eodem loco ad Phliunta dicta menſura eſt. Vniuerſa autem, velut penſante æquorum incuſſus natura, in montes vj. atque lxx. attollitur.

Græcia, & Attica. *Cap. VII.*

AB Iſthmi anguſtiis Hellas incipit, noſtris Græcia appellata. In ea prima Attica, antiquitus Actæ vocata. Attingit Iſthmum parte ſui, quæ appellatur Megaris, à Colonia Megara: è regione Pagarum. Duo hæc oppida excurrente Peloponneſo ſita ſunt vtraque ex parte, velut in humeris Helladis. Pagæi & amplius Ægoſthenienſes contributi Megarenſibus: in ora autem portus Schœnus. Oppida Sidûs, Cremyon, Scyronia ſaxa * iij.M. longitudine, Geranea, Megara, Eleuſin. Fuêre & Oenoa, Probalinthos: * nunc ſunt ab Iſthmo quinquaginta duo mill. paſſ. Piræeus & Phalera portus, quinque mill. paſſ. muro recedentibus Athenis iuncti. Libera hæc ciuitas, nec indiga vllius præconij amplius: tanta claritas ſuperfluit. In Attica fontes, Cephiſſia, Larine, Callirrhoe, Enneacrunos. Montes, Brileſſus Ægialeus Icarius, Hymettus, Lycabetus: amnis Iliſſos. A Pyræo xlij. M. paſſ. Sunium promontorium, Doriſcum promontoriũ. Potamos, Brauron, quondam oppida. Rhamnûs * pagus locus Marathon. campus Thriaſius, oppidũ Melita, & Oropus, in confinio Bœotiæ. Cuius Anthedon, Onchestos, Theſpiæ liberum oppidum, Lebadea: nec cedentes Athenis claritate, quæ cognominantur Bœotiæ Thebæ, duorum numinum Liberi atque Herculis (vt volunt) patria. Et Muſis natale in nemore Heliconis aſſignant. Datur &

* vj.
* quæ nũc non. Ab Iſthmo.
* pagus. Marathõ

tur & his Thebis saltus Cithæron amnis Ismenus. Præterea fontes in Bœotia, Oedipodia, Psammate, Dirce, Epigranea, Arethusa, Hippocrene, Aganippe, Cargaphie. Montes extra prædictos. Mycalessus, Adylisus Acontius. Reliqua oppida, inter Megaram & Thebas Eleutheræ, * Haliartus, Plateæ, Pheræ, Aspledon, Hylæ, Thisbe, Erythræ, Clissas, Copæ: iuxta Cephisſum amnem Lamia & Anichia: Medeon, Phligone, Grephis, Coronæa, Chæronia. In ora autem infra Thebas, Ocale, Elçon, Scolos, Schœnos, Peteon, Hyriæ, Mycalessus, Hyrcseon, Ptoleon, Olyros. Tanagra liber populus, & in ipsis faucibus Euripi, quem facit obiectu insulæ Eubœæ, Aulis capaci nobilis portu. Bœotos Hyantas antiquitus dixere. Locri deinde Epicnemidij cognominantur, olim Leleges appellati, per quos amnis Cephisſus defertur in mare. Oppida, Opûs, vnde Opuntinus sinus, Cynos. Phocidis in litore vnum Daphnûs. Introrsus in Locris Elatea, & in ripa Cephissi (vt diximus) Lilæa, Delphósque versus Cnemis, & Hyampolis. Rursûs Locrorum ora, in qua Larymna, Thronium, iuxta quod Boagrius amnis defertur in mare. Oppida Narycion, Alope, Scarphia. Posteà Maliacus sinus ab incolis dictus: in quo oppida, Halcyone, Econia, Phalara. Doris deinde, in qua Sperchios, Erineon, Boion, Pindus, Cytinum. Doridis à tergo mons est Oeta. Sequitur mutatis sæpe nominibus Aemonia. Eadem Pelasgicum Argos, Hellas, eadem Thessalia, & Dryopis, semper à regibus cognominata. Ibi genitus rex nomine Græcus, à quo Græcia: ibi Hellen, à quo Hellenes. Hos eodem Homerus tribus nominibus appellauit,

* *Haliartus*

Myrmi-

Myrmidonas, & Hellenas, & Achæos. Ex his Phthiotæ nominantur Dorida accolentes. Eorum oppida, Echinus in faucibus Sperchij fluminis, Thermopylarum angustiæ: quo argumento iiij.M.pass. inde Heraclea, Trachin dicta est. Mons ibi Callidromus: oppida celebria, Hellas, Halos, Lamia, Phthia, Arne.

Thessalia. *Cap. VIII.*

IN Thessalia autem Orchomenus, Minyeus anteà dictus: & oppidum Almon, ab aliis Elmon, Atrax, Pelinna, fons Hyperia. Oppida, Pheræ, quarum à tergo Pierus ad Macedoniam protenditur, Larissa, Gomphi, Thebæ Thessaliæ, nemus Pteleon, sinus Pagasicus. Oppidum Pagasa, idem posteà Demetrias dictum. Tricca, Pharsalici campi cum ciuitate libera, Cranon, Iletia. Montes Phthiotidis, Nymphæus, quodam topiario naturæ opere spectabilis: Buzygæus, Donaceſa, Bermius, Daphissa, Chimerion, Athamas, Stephane. In Thessalia sunt quatuor atque triginta, quorum nobilissimi Cerceti, Olympus, Pierus, Ossa: cuius ex aduerso Pindus & Othrys, Lapitharum sedes: hi ad Occasum vergentes: ad Ortus, Pelios: omnes theatrali modo inflexi, cuneatis ante eos septuagintaquinque vrbibus. Flumina Thessaliæ, Apidanus, Phœnix, Enipeus, Onochonus, Pamisus. Fons Messeis. Lacus Bœbeis. Et ante cũctos claritate Peneus, ortus iuxta Comphos: intérque Ossam & Olympum nemorosa conualle defluens quingentis stadiis, dimidio eius spatio nauigabilis. In eo cursu Tempe vocantur quinque mil. passuum longitudine, & fermè sequiiugeri latitudine, vltra visum hominis attollentibus se dextera læuáque lenit

*Intus verò luco viridante.

*Aliàs, Eurotã vt apud Stra bonem.

leniter conuexis iugis. * Intus sua luce viridan allabitur Peneus, viridis calculo, amœnus circ ripas gramine, canorus auium concentu. Accip amnem * Euroton, nec recipit, sed olei modo s pernatantem (vt dictum est Homero) breui sp tio portatum abdicat: pœnales aquas diriſq genitas, argenteis suis miſceri recusans.

Magnesia. *Cap. IX.*

THessaliæ annexa Magnesia est, cuius fo Libethra. Oppida, Iolcus, Hormenium, Py rha, Methone, Olizon. Promontorium Sepia Oppida, Castana, Spalathra. Promontoriu Æantium. Oppida Melibœa, Rhizus, Erymne ostium Penei, oppida Homolium, Orthe, The spiæ, Phalanna, Thaumaciæ, Gyrton, Crano Acarne, Dotion Melitea, Phylace, Potniæ, Epi Achaiæ, Atticæ, Thessaliæ in porrectum longitu do quadringentorum octoginta mil. passuu traditur, latitudo ducentorum octogiuta septe millium.

Macedonia. *Cap. X.*

MAcedonia posteà centumquinquaginta p pulorum, duobus inclyta regibus, quon dimque terrarum imperio, Emathia anteà dicta Hæc ad Epiroticas gentes in Solis occasum re cedens post terga Magnesiæ atque Thessaliæ infestatur à Dardanis. Partem eius Septentriona lem Pæonia ac Pelagonia protegunt à Tribal lis. Oppida, Ægæ, in quo mos sepelire reges: Be rœa: & in regione, quæ Pieria appellatur à ne more, Æginium. In ora Heracleæ, Flumen Apilas Oppida, Phina, Oloros. Amnis Haliacmon. In tus Haloritæ, Vallei, Phylacei, Cyrrhestæ Tiryn sei. Pella colonia. Oppidum Stobi ciuium Ro

manos

manorum. Mox Antigonia, Europus ad Axium amnem, eodémque nomine, per quod Rhœdias fluit. Heordeæ, Scydra, Mieza, Gordiniæ. Mox in ora Ichnæ, fluuius Axius. Ad hunc finem Dardani, Treres, Pieres, Macedoniam accolunt. Ab hoc amne Pæoniæ gentes, Parotei, Heordenſes, Almopij, Pelagones, Mygdones. Montes, Rhodope, Scopius, Orbelus. Dein prætacente gremio terrarum, Arethuſij, Antiochienſes, Idomenenſes, Doberienſes Trienſes, Allantenſes, Audariſtenſes, Moryllij, Gareſci, Lynceſtæ, Othrioneí, & liberi Amantini atque Oreſtæ: coloniæ Bullidenſis & Dienſis: Xylopolitæ, Scotuſſæi liberi, Heraclea Sintica, Timphei, Coronæi. In ora ſinus Macedonici oppidum Calaſtra, & intus Phileros, Lete: medióque flexu litoris Theſſalonica, liberæ conditionis. Ad hanc à Dyrrachio centum quatuordecim millib. paſſuum. Therme. In Thermaico ſinu oppida, Dicæa, Pydna, Derrha, * Scione. Promontorium Canaſtræum. Oppida, Pallene, Phlegra. Qua in regione montes, Hypſizorus, Epitus, Alchione, Leuomne. Oppida, Niſſos, Brygion, Eleon, Mendæ, & in Pallenenſi Iſthmo quondam Potidæa, nunc Caſſandria colonia: Anthemus, Holophyxos ſinus, * Mecyberna. Oppida Phyſcella, Ampelos, Torone, * Singos: fretum, quo montem Athon Xerxes rex Perſarum continenti abſcidit, in longitudine paſſuum M. ccccc. Mons ipſe à planitie excurrit in mare ſeptuaginta quinque millia paſſuum. Ambitus radicis centum quinquaginta millia colligit. Oppidum in cacumine fuit * Acroton. Nunc ſunt Vranopolis, Palæorrium, Thyſſus, Cleone, Appollonia, cuius incolæ Macrobij cognominantur. Oppi-

* Creſtone

* Mecibernа

* Soggoſtedes

* Acroathon Tomponio.

dum Cassera, faucésque alteræ Isthmi, Achaithus, * Stagira, Sirone, Heraclea, & reg
Mygdoniæ subiacens, in qua recedentes à m
ri Apollonia, Arethusa. In ora rursus Posidiu
& sinus cum oppido Cermoro, * Amphipolis
berum, gens Bisaltæ. Dein Macedoniæ termi
amnis Strymon, ortus in Hæmo. Memora
dum, in septem lacus eum fundi, priusquàm
rigat cursum. Hæc est Macedonia, terrarum i
perio potita quondam: hæc Asiam, Armenia
Iberiam, Albaniam, Cappadociam, Syria
Ægyptum, Taurum, Caucasum transgressa: h
in Bactris, Medis, Persis dominata, toto Orie
te possesso: hæc etiam Indiæ victrix, per ves
gia Liberi patris atque Herculis vagata: h
eadem est Macedonia, cuius vno die Paul
Æmilius Imperator noster lxxij. vrbes dirept
vendidit. Tantam differentiam sortis præstite
duo homines.

** Istria*

** Amphipolis, Libera gẽs Bis.*

Thracia. Cap. XI.

THracia sequitur, inter validissimas Europ
gentes, in strategias L. diuisa. Populoru
eius, quos nominare non pigeat, amnem Str
monem accolunt dextero latere Densseletæ,
Mædi, Bisaltas vsque suprà dictos: Ixuo, I
geri, Bessorúmque multa nomina, ad Nestu
amnem Pangæi montis ima ambientem, inte
Eletos, Diobesos, Carbilesos, inde Brysas, Sa
pęos. Odomantes Odrysarum gens infundit H
brum accolentibus Carbiletis, Pyrogeris, Dr
geris. Cænicis, Hypsaltis, Benis, Corpillis, Bo
riæis Edonis. Eodem sunt in tractu Selletę, Pria
tæ, Doloneæ: Thyni, Celetæ, maiores Hæmo
minores Rhodopæ subditi. Inter quos Hebrus
amnis. Oppidum sub Rhodope Poneropolis an
tea

teà, mox à conditore Philippopolis, nunc à situ Trimontium dicta. Hæmi excelsitas sex mil. passuum subitur. Aduersa eius & in Istrum deuexa Mœsi, Getæ, Aoti Gaugdæ, Clariæque, & sub iis Arrœi Sarmatæ, quos Areatas vocant, Scythæque, & circa Ponti litora Morisseni, Sithonii que Orphei vatis genitores obtinent. Ita finit Ister à Septentrione. Ab Ortu Pontus ac Propontis. A Meridie Ægeum mare cuius in ora à Strymone, Apollonia, Oesima, Neapolis, Pastos. Intus Philippi colonia: absunt à Dyrrhachio cccxxv. mil. passuum. Scotusa, Topiris, Nesti amnis ostium. Mons Pangæus. Heraclea, Olynthos, Abdera libera ciuitas, stagnum Bistonum & gens. Oppidum fuit Tinda, Diomedis equorum stabulis dirum. Nunc sunt Diceæ, Ismaron, locus Parthenion, Phalesina, Maronea, priùs Ortagurea dicta. Mons, Serrium & Zone, tum locus Doriscus * decem mil. hominum capax. Ita Xerxes ibi dinumerauit exercitum. Os Hebri. Portus Stentoris, Oppidum Ænos liberum cum Polydori tumulo, Ciconum quondam * regio. A Doriseo incuruatur ora ad Macron tichos centum viginti duorum mill. passuum. Circa quem locum fluuius Melas, à quo sinus appellatur. Oppida, Cypsela, Bisanthe, Macron tichos dictum, qua à Propontide ad Melanem sinum inter duo maria porrectis muris procurrentem excludit Cherrhonesum. Nanque Thracia altero latere à Pontico litore incipiens, vbi Ister amnis immergitur, vel pulcherrimas in ea parte vrbes habet Istropolin Milesiorum, Tomos Calatínque quæ anteà Aceruetis vocabatur. Heracleam habuit, & Bizonem terræ hiatu raptam: nunc habet Dionysopolim, Crunos anteà

* centum

* Regia

dictam alluit Zyras amnis. Totum eum tractum Scythæ Arsoteres cognominati tenuere. Eorum oppida Aphrodisias, Libistos, Zigere, Borcobe, Eumenia, Parthenopolis, Gerania, vbi Pygmæorum gens fuisse proditur, quos Catizos Barbari vocant, creduntque à gruibus fugatos. In ora à Dionysopoli est Odessus Milesiorum. Flumen, Pamisus. Oppidum, * Tetranaulochus. Mons Hæmus vasto iugo procumbens in Pontum, oppidum habuit in vertice * Aristæum. Nunc in ora Mesembria, Anchialum, vbi * Messa fuerat. Astice regio. * Fuit oppid ĩ Anthium, nunc est Apollonia. Flumina Panissa. Rira, Tearus, Orosines. Oppida, Thynnias, * Almedessos, Deuelton cum stagno, quod nunc Deultum * vocatur, veteranorum: Phinopolis, iuxta quam Bosphorus. Ab Istri ostio ad os Ponti passuum ccccclv. mil. alij fecere. Agrippa adiecit quadraginta. Inde ad murum suprà dictum centum quinquaginta ab eo Cherrhonesus cxxvj. mil. Sed à Bosphoro sinus Casthenes. Portus senum, & alter qui mulierum cognominatur. Promontorium, Chrysoceras, in quo oppidum Byzantium liberæ conditionis, anteà Lygos dictum. Abest à Dyrrhachio septingentis vndecim millibus passuum. Tantum patet longitudo terrarum inter Adriaticum mare & Propontidem. Annes, Bathynias, Pydaras, siue Atyras. Oppida, Selymbria, Perinthus latitudine ducentorum passuum continenti adnexa. Intus Byzia, arx regum Thraciæ, à Terei nefasto crimine inuisa hirundinibus. Regio Cænica, colonia Flauiopolis, vbi anteà Zela oppidum vocabatur. Et à Byzia quinquaginta mill. passuum Apros colonia, quæ à Philippis abest centum octogin

* *Terta, Naulochus* * *Aristæũ: nunc in ora Mesembriam.*
* *Mensembria.*
* *habuit*
* *Rectius, Halmydissusvt apud Ptolemæũ & Pomponium legitur, & apud Xenophontem ἀναβάσεως γ'. Aut certè Salmydessus quẽadmodum Hermolaus ex Stephano & Strabone emendat.*
* *vocant*

octogintaocto mill. passuum. At in ora amnis Erginus, oppidum fuit Gonos: deseritur & Lysimachia iam in Cherrhoneso. Alius nanque ibi Isthmos angustia simili est, eodem nomine & pari latitudine. Illustrant duæ vrbes vtrinque litora, quæ haud dissimili modo tenuere, Pactiæ à Propontide, Cardia à Melane sinu: hæc ex facie loci nomine accepto: vtræque comprehensæ posteà Lysimachia quinque mill. pass. à Longis muris, Cherrhonesos à Propontide habuit Tyristasim, Crithoten, Cissam flumini Ægos appositam: nunc habet à colonia Apro trigintaduo mill. passuum. Resiston, ex aduerso coloniæ Parianæ. Et Hellespontus, septem (vt diximus) stadiis Europam ab Asia diuidens, quatuor illic inter se contrarias vrbes habet, in Europa Callipolin & Sestos, in Asia Lampsacum & Abydon. Dein promontorium Cherrhonesi Mastusia aduersum Sigeo, cuius in fronte obliqua Cynossema: ita appellatur Hecubæ tumulus, statio Achæorum Turris & delubrum Protesilai. Et in extrema Cherrhonesi fronte, quæ vocatur Æolium: oppidum Eleûs. Dein petenti Melanen sinum portus Cœlos, & Panhormus, & suprà dicta Cardia. Tertius Europæ sinus ad hunc modum clauditur. Montes extra prædictos Thraciæ Edonus, Gigemoros, Meritus, Melamphyllon. Flumina in Hebrum cadentia Bargus, Suemus. Macedoniæ, Thraciæ, Hellesponti longitudo suprà dicta. Quidam septingentorum viginti millia faciunt. Latitudo trecentorum octoginta trium mill. est. Ægeo mari nomen dedit scopulus * inter Tenedum & Chium ve- * inter Tenum & Chium. rius, quàm insula, Aex nomine, à specie capræ, quę ita Græcis appellatur, repentè in medio mari

exiliens. Cernunt eum à dextra parte Andrum nauigantes ab Achaia, dirum ac pestiferum. Ægei pars Myrtoo datur: appellatur ab insula parua, quæ cernitur Macedoniam à Geresto petentibus haud procul Eubœæ Carysto. Romani omnia hæc maria duobus nominibus appellant Macedonicum, quodcunque Macedoniam aut Thraciam attingit: Græcienſe, quà Græciam alluit. Nam Græci & Ionium diuidunt in Siculum, ac Creticum, ab insulis. Item Icarium, quod est inter Samum, & Myconum. Cætera nomina sinus dedere, quos diximus. Et maria quidem gentésque in tertio Europæ sinu ad hunc modum se habent.

Insulæ inter eas terras, inter quas Creta, Eubœa, Cyclades, Sporades, Hellesponti, Ponti, Mæotidis, Daciæ, Sarmatiæ, Scythiæ.

Cap. XII.

INsulæ autem ex aduerso Thesprotiæ Corcyra, à Buthroto duodecim mil. passuum eadem. Ab Acroceraunijs quinquaginta mil. cum vrbe eiusdem nominis Corsyra liberæ ciuitatis, & oppido Cassiope, templóque * Casij Iouis, passuum nonagintaseptem M. in longitudinem patens: Homero dicta Scheria & Phæacia, Callimacho etiam Drepane. Circa eam aliquot, sed ad Italiam vergens Thoronos, ad Leucadiam Paxæ duæ, quinque mil. discretæ à Corcyra. Nec procul ab iis ante Corcyram Fricusa, Marate, Elaphusa, Malthace, Trachie, Pytionia, Ptychia, Tarachie. Et à Phalacro Corcyræ promontorio scopulus, in quem mutatam Vlyxis nauem à similli specie fabula est. Ante Leucadiam Sy-

* *Cassiopæi Iouis.*

bota-

pota. Inter Leucadiam autem & Achaiam per-
multæ:quarum Teleboides eædem quæ Taphriæ,
ab incolis ante Leucadiam appellantur; Ta-
phias,Oxiæ, Prinoessa: & ante Aetoliam Echi-
nades,Aegialia,Cotonis,Thyatira.Geoaris.Dio-
nysia,Cyrnus, Chalcis,Pinara, Mystus. Ante eas
in alto Cephalenia, Zacynthus, vtræque liberæ,
Ithaca,Dulichium Same, Crocylea, Paxos. Ce-
phalenia quondam Melæna dicta, vndecim
mil.pass.abest, circuitu patet xliiij. Same diruta
à Romanis: adhuc tamen oppida tria habet. In-
ter hanc & Achaiam cum oppido magnifica &
fertilitate præcipua Zacynthus,aliquando appel
lata Hyrie, Cephalenix à meridiana parte xxij.
M. abest. Mons Elatus ibi nobilis. Ipsa circuitu
colligit xxxvj. M.Ab ea Ithaca xij.M. distat, in
qua mons Neritus.Tota verò circuitu patet xxv.
M. pass. Ab ea Araxum Peloponnesi promonto-
rium xij.M.pas.Ante hanc in alto Asteris,Prote:
ante Zacynthum xxxv.M.pass.in Eurum ventum
Strophades duæ, ab aliis Ploræ dictæ. Ante Ce-
phaleniam Letoia.Ante Pylum tres Sphagiæ, &
totidem ante Messenen Oenussæ.In Asinæo sinu
tres Thyrides:in Laconico Teganusa, Cothon,
Cythera cum oppido, anteà Porphyris appella-
ta.Hæc sita est a Maleæ promontorio v. M. pass.
ancipiti propter angustias ibi nauium ambitu.
In Argolico Pityusa,Irine, Ephyre:contra Her-
mionium agrum Tiparenus, Epiropia, Colonis,
Aristera:contra Trœzenium Calauria,quingétos
passus distans:Plateis Belbina, Lasia,Baucidias.
Contra Epidaurum Cecryphalos, Pityonesos vj.
M. passuum à continente. Ab hac Aegina libe-
ræ conditionis xvij.M.pass.cuius xx.M.pass.præ-
ternauigatio est. Eadem autem à Piræeo Athe-

nienſium portu xij. M. paſſ. abeſt, antè Oeno
vocitata. Spiræo promontorio obiacent Eleu
Dendros, Craugiæ duæ, Cæciæ duæ, Selachu
* Cenchreis Aſpis. Sunt & in Megarico ſinu M
thurides quatuor. * Aeglia autem xv. M. pa
à Cythera: eadémque à Cretæ Phalaſarna opp
do xxv. M. paſſ. Ipſa Creta altero latere
Auſtrum, altero ad Septentrionem verſa in
Ortum Occaſúmque porrigitur, centum v
bium clara fama. Doſiades eam à Creta ny
pha * Heſperidis filia, Anaximander à re
Curetum: Philiſtides, Mallotes Crates p
mùm Æriam dictam, deinde poſtea Curet
& Macaron nonnulli à temperie cæli appell
tam exiſtimauere. Latitudine nuſquam qui
quaginta mill. paſſuum excedens, & circa me
diam ſui partem maximè patens, longitudi
impler cclxx. millia paſſuum, circuitu cccc
lxxxix. flecténíque ſe in Creticum pelagus a
ea dictum, quà longiſſima eſt ad Orientem
Sammonium promontorium aduerſum Rho
do, ad Occidentem Criu metopon Cyren
verſus expellit. Oppida eius inſignia, Phala
ſarne, Elæa, Cyſamum, Pergamum, Cy
don, Minoum, Apteron, Pantomattium, Am
phimalla, Rhythymna, Panhormum, Cy
teum, Apollonia, Matium, Heraclea, Mil
tos, Ampelos, Hierapytna, Lebena, Hierapo
lis: & in mediterraneo, Gortyna, Phæſtum
Gnoſſus, Polyrrhenium, Myrina, Lycaſtus
Rhamnus, Lyctus, Dium, Aſum, Pyloro
Rhytion, Clatos, Pharæ, Holopyxos, Laſo
Eleuthernæ, Therapne, Marathuſa, Cytino
& aliorum circiter lx. oppidorum memoria
extat. Montes, Cadiſcus, Idæus, Dictæus, Co
ricus

* Dacechris Aſpis ſeptẽ & in * Ægia - lia, vel Ægila.

* Heſperi filia.

ricus. Ipsa abest promontorio suo, quod vocatur Criu metopon, vt prodit Agrippa, à Cyrenarum promontorio Phycunte CCXXV. M. passuum. Item Cadisco à Malea Peloponnesi LXXX. A Carpatho insula promontorio Sammonio LX. mille in Fauonium ventum. Hæc inter eam & Rhodum interiacet. Reliqua circa eam ante Peloponnesum duæ Coricæ, totidem Mylæ: & latere Septentrionali, dextera Cretam habenti, contra Cydoniam Leuce, & duæ Rudoræ. Contra Matium Cia. Contra Itanum promontorium Onisa, Leuce: contra Hierapytnam, Chrysa, Caudos. Eodem tractu Ophiussa, Butoa, Rhamnus: circunuectísque Criu metopon, tres Musagores appellatæ. Ante Sammonium promontorium, Phocæ, Platiæ, Sirnides, Naulochos, Armedon, Zephyre. At in Hellade, etiamnum in Aegeo, Lichades, Scarphia, Caresa, Phocaria, complurésque aliæ ex aduerso Atticæ sine oppidis, & ideo ignobiles. Sed contra Eleusina clara Salamis, ante eam Psytalia: à Sunio verò Helene quinque M. pass. distans. Dein Ceos ab ea totidem, quam nostri quidam dixere Ceam. Græci & Hydrussam. Auulsa Eubœæ, quingentis longa stadiis fuit quondam; mox quatuor ferè partibus, quæ ad Bœotiam vergebant, eodem mari deuoratis, oppida habet reliqua, Iulida, Cartheiam: interciderè Coressus, Pœessa. Ex hac profectam delicatiorem fœminis vestem, autor est Varro. Euboea & ipsa auulsa Bœotiæ, tam modico interfluente euripo, vt ponte iungatur, ad Meridiem promontoriis duobus, Geresto ad Atticam vergente, & ad Hellespontum Caphareo insignis, à Septentrione Cæneo, * quàm latitudinem

* Strabonis

maxima Eubœæ latitudo est cl. stadiorum: Alcla verò minima duorũ millium. malim in aquæ antiqui .o di. lectionẽ, quæ sic habet: Nusquã latitudinẽ vltra xx. M. pass. extendit nusquã intra 11. M. cõtrahit.

vltra xl. mill. passuum extendit, nusquam intra xx. mill. contrahit: sed in longitudinem vniuersæ Bœotiæ, ab Attica Thessaliam vsque prætenta in cl. mill. passuum. circuitu verò trecenta sexaginta quinque: abest ab Hellespontо parte Capharei ccxxv. mill. passuum, vrbibus clara quondam, Pyrrha, Porthmo, Neso, Cerinitho, Oreo, Dio, Ædepso, Ocha, Occhalia, nunc Calcide, cuius ex aduerso in continenti Aulis est: Geresto, Eretria, Carysto, Otitano, Artemisio, fonte Arethusa, flumine Lelanto, aquisque calidis, quæ Hellopiæ vocantur, nobilis: notior tamen marmore Carystio: antea vocitata est Chalcodontis, aut Macris, vt Dionysius & Ephorus tradunt: vt Aristides, Macra: vt Callidemus, Chalcis, ære ibi primum reperto: vt Menæchmus, Abantias: vt poëtæ vulgo, Asopis. Extra eam in Myrtoo multæ, sed maximè illustres Glauconnesos, & Aegilia. Et à promontorio Geresto, circa Delum in orbem sitæ (vnde & nomen traxere) Cyclades. Prima earum Andrus cum oppido, abest à Geresto x. mill. passuum, à Ceo xxxix. mill. Ipsam Myrsilus Cauron, deinde Antandron cognominatam tradit, Callimachus Lasiam, alij Nonagriam, Hydrussam, Epagrin. Patet circuitu xciij. mill. passuum. Ab eadem Andro passus mille, & à Delo quindecim mill. Tenos cum oppido xv. mill. passuum porrecta, quam propter aquarum abundantiam Aristoteles Hydrussam appellatam ait, aliqui Ophiussam. Cæteræ Myconos cum monte Dimasto, à Delo quindecim mill. passuum Scyros. Siphnus, antè Meropia, & Acis appellata, circuitu viginti octo mill. passuum, Seriphus duodecim

Præ

ræpesinthus, Cythnos. Ipsáque longè clarissima, Cycladum media, templo Apollinis & mercatu celebrata, Delos: quæ diu fluctuata (vt proditur) sola motum terræ non sensit ad M. Varronis ætatem. Mutianus prodidit eius concussam. Hanc Aristoteles ita appellatam prodidit, quoniam repentè apparuerit enata. Aegloslhenes Cynthiam, alij Ortygiam, Asteriam, Lagiam, Chlamydiam, Cynethum, Pyrpilem, igne ibi primùm reperto. Cingitur quinque mill. passuum, assurgit Cyntho monte. Proxima ei Rhene, quam Anticlides Celadussam vocat item Artemiten Helladius. Syros, quam circuitu patere viginti mill. passuum prodidere veteres, Mutiarus centum sexaginta. Olearos, Paros cum oppido ab Delo xxxviij. mill. marmore nobilis, quam primò Pactiam, postea Minoida vocarunt. Ab ea septem mill. quingentis Naxus, à Delo xviij. cum oppido, quam Strongylen, dein Diam, mox Dionysiada à vinearum fertilitate, alij Siciliam minorem, aut Callipolin appellarunt. Patet circuitu septuagintaquinque, mill. passuum, dimidióque maior est, quàm Paros. Et hactenus quidem Cycladas seruant: cæteras, quæ sequuntur, Sporadas. Sunt autem Helene, Phoussa, Phœcasia, Schinussa, Pholegandros, & à Naxo decem & septem mill. passuum. Icaros, quæ nomen mari dedit, tantundem ipsa in longitudinem patens, cum oppidis duobus, tertio amisso: antè vocata Doliche, & Macris, & Ichthyoessa. Sita est ab Exortu solstitiali à Delo quinquaginta mill. pas. Eadem à Samo trigintaquinq;. M. Inter Eubœam & Andrum decem M. pass. fretum. Ab ea Gerestum centum

duode

duodecim mill. quingenti passus. Nec deinde seruari potest ordo. Aceruatim ergo ponentur reliquæ. Ios à Naxo vigintiquatuor M. pass. Humeri sepulcro veneranda, longitudinis vigintiquinque M. anteà Phœnice appellata, Cydia. Letandros, Gyaros, cum oppido, circuitu duodecim M. * passuum. Abest ab Andro sexagintaduobus M. passuum. Ab ea Syrnos octoginta millib. passuum. Cynethussa, Telos vnguéto nobilis, à Callimacho Agathussa appellata. Donysa, Patmos circuitu triginta M. passuum. Corasiæ, Lebinthus, Leros, Cynaros, Sycinus, quæ anteà Oenoe, Heratia quæ Corasnus, Casus quæ Astrabe, Cimolus quæ Echinussa, Melos cum oppido, quam Aristides Byblida appellat, Aristoteles Zephyriam, Callimachus Mimallida, Heraclides Siphnum, & Acyton. Hæc insularum rotundissima est. Post Machia, Hypere quondam Patage, vt alij Platage, nunc Amorgos, Polyægos, Phyle, Thera, cùm primum emersit, Callistè dicta. Ex ea auulsa posteà Therasia, atque inter duas enata mox Automate, eadem Hiera: & in nostro æuo Thia iuxta eandem Hieram nata. Distat Ios à Thera vigintiquinque mill. pass. Sequuntur Lea, Ascania, Anaphe, Hippuris, Hippurissusa. Astypalæa liberæ ciuitatis, circuitu lxxxviij. mill. passuum. abest à Cadisco Cretæ cxxv. mill. Ad eam Platea sexaginta mill. Vnde Camina triginta octo mill. Azibintha Lanisse, Tragia, Pharmacusa, Techedia, Chalcia, Calydna, in qua * oppida Coos & Olymna. A qua * Carpathum, quæ nomen Carpathio mari dedit, xxv. mill. pass. Inde Rhodum Africo vento quinquaginta mill. pass. à Carpatho ad Casum vij. M. à Caso Samonium

*passuum propè.

* Sicenus Straboni, Ptolemæo Sicinus.

* oppida iij. Calymnæ ij. Olymnos * Carpathûs

lium Cretæ promontorium xxx. mill. In euripo autem Euboico, primo fere introitu, Petaliæ quatuor insulæ, & in exitu Atalante. Cyclades, & Sporades, ab Oriente litoribus Icariis Asiæ, ab Occidente Myrtois Atticæ, à Septentrione Aegeo mari, à Meridie Cretico & Carpathio inclusæ, per cc. mill. in longitudinem iacent. Pagasicus sinus ante se habet Eutychiam, Cicynethum, & Scyrum suprà dictam, sed Cycladum, & Sporadum extimam, Gerontiam, Scadiram, Thermeum, Irrhesiam, Solimniam, Eudemiam, Neam, quæ Mineruæ sacra est. Athos ante se quatuor, Peparethum cum oppido, quondam Euonum dictam nouem mill. passuum. Scyathum quindecim mill. Imbrum cum oppido lxxxviij. mill. passuum. Eadem abest à Mastugia Cherrhonesi lxxv. mill. passuum. Ipsa circuitu lxxij. mill. passuum. Perfunditur amne Iliisso. Ab ea Lemnos vigintiduo mill quę ab Atho lxxxvij. mil. passuum. Circuitu patet vigintiduo mill. ccccc. passuum. Oppida habet Hephæstiam & Myrinam, in cuius forum solstitio Athos eiaculatur vmbram. Ab ea Thassos libera quinque mill. passuum olim Æria vel Æthria dicta. Inde Abdera continentis viginti mill. passuum. Athos sexaginta-duo mill. tantundem * insula Samothrace, quæ libera ante Hebrum, ab Imbro trigintaduo mill. à Lemno vigintiduo mill. ccccc. à Thraciæ ora trigintaocto mill. circuitu trigintaduo mill. attollitur monte Saoce decem mill. passuum portuosissima omnium. Callimachus eam antiquo nomine Dardaniam nominat. Inter Cherrhonesum & Samothracen vtrinque ferè quindecim mill. Haloneſos, vltrà Gethrone, Lamponia, Alopeconnesus, haud procul à Cœlo Cherrhonesi portu

* *ad insulam Samothracen*

portu, & quædam ignobiles. Defertis quoq; reddantur in hoc sinu, quarum modò inueni potuerunt, nomina, Dessicos, Larnos, Cyl ros, Carbrusa Calathusa, Scylla. * Dracono Arconetius, Diethusa, Scapos, Capheris, M sate, Æantion, Phateruneſos, Pateria, Cale Neriphus, Polendos, Quartus è magnis Euro sinus ab Helleſponto incipiens, Mæotis osti finitur. Sed totius Ponti forma breuiter ampl ctenda est, vt facilius partes noscantur. Vastu mare præiacens Asiæ, & ab Europa porrect Cheri honesi litore expulsum, angusto meatu rumpit in terras, septem stadiorum, vt dictu est, interuallo Europam auferens Asiæ. Prim angustias Helleſpontum vocant. Hàc Xerx Persarum rex, * constrato in nauibus pon duxit exercitum. Porrigitur inde tenuis eur pus lxxxvj. mill. passuum spatio ad Priapu vrbem Asiæ, quà magnus Alexander transce dit. Inde expatiatur æquor, rursúsque in ar tu coit, laxitas: Propontis appellatur: angusti Thracius Bosphorus, latitudine cccccc. passuu quà Darius pater Xerxis copias ponte transi xit. Tota ab Helleſponto longitudo ccxxxi mill. passuum. Dein vastum mare, Pontus Eu xinus, qui quondam Axenus, longè refugien tes occupat terras, magnóque litorum flexu re tro curuatis in cornua, ab his vtrinque porri gitur, vt sit planè arcus Scythici forma. Medio flexu iungitur ostio Mæotici lacus. Cimmerius Bosphorus id os vocatur. M M D. passuum la titudine. At inter duos Bosphoros Thracium & Cimmerium directo cursu, vt autor est Polybius cccccc mill. passuum intersunt. Circuitu verò to tius Ponti vicies semel centena quinquagint

*Dialeon, dicta Melantia, Drac.

*constrato nauibus pō to.

mill. vt autor est Varro, & ferè veteres. Nepos Cornelius trecenta millia, quinquaginta adiicit. Artemidorus vicies nouies centena xix. mill. facit: Agrippa xxiii. sexaginta mill. Mutianus xxviii. sexaginta quinque mill. Simili modo Europæ latere mensuram alij quatuordecies centena lxxviij. mill. cccc. determinauere: alij vndecies centena septuagintaduo M. M. Varro ad hunc modum metitur. Ab ostio Ponti Apolloniam clxxxviij. M. d. p. Calatin tantundem. Ad ostium Istri cxxv. Ad Borysthenem ccl. Chersonesum Heracleatarum oppidum ccclxxv. mill. passuum. Ad Panticapæum, quod aliqui Bosphorum vocant, * extremum in Europæ ora, cc. xxij. mill. cccc. quæ summa efficit xiii. xxxvj. mill. cccc. Agrippa à Byzantio ad flumen Istrum cccc. lx. In Panticapæum dcxxv. Inde lacus ipse Mæotis. Tanain amnem ex Rhiphæis montibus defluentem accipiens, nouissimum inter Europam Asiámque finem * xiii vj. mill. circuitu patere traditur. Ab aliis xi. xxv. mil. Ab ostio eius ad Tanais ostium directo cursu ccclxxv. mill. passuum esse constat. Accolæ sinus eius in mentione Thraciæ dicti sunt Istropolim vsque. Inde ostia Istri. Ortus hic in Germaniæ iugis montis Abnobæ, ex aduerso Raurici Galliæ oppidi, multis vltra Alpes millibus, ac per innumeras lapsus gentes Danubij nomine, immenso aquarum auctu, & vnde primum Illyricum alluit, Ister appellatus, sexaginta amnibus receptis, medio ferme numero eorum nauigabili, in Pontum vastis sex fluminibus euoluitur. Primum ostiũ Peuces: mox ipsa Peuce insula, à qua proximus alueus appellatus, xix. M. pass. magna palude sorbetur. Ex eodem alueo

* *Sunt qui legendũ cõtendãt, extremũ in europi ora. Europi nomine Bosphorũ Cimmeriũ intelligentes, cuius in extremo sitũ est Panticapæum.*

* xiiii.

alueo, & super Istropolim lacus gignitur, lxiij. M. passuum ambitu: Halmyrin vocant. Secundum ostium Naracustoma appellatur. Tertium Calostoma, iuxta insulam Sarmaticam. Quartum Pseudostoma, & insula Conopon diabasis: postea Boreostoma, & Spireostoma. Singula autem ora tanta sunt, vt prodatur in quadraginta mill. passuum longitudinis vinci mare, dulcémque intelligi hausium. Ab eo in plenum quidem omnes Scytharum sunt gentes, variæ tamen litori apposita tenuere, aliâs Getæ, Daci Romanis dicti, aliâs Sarmatæ, Græcis Sauromatæ, eorúmque Hamaxobij aut Aorsi, aliâs Scythæ degeneres & à seruis orti, aut Troglodytæ, mox Alani & Rhoxalani. Superiora autem inter Danubium & Hircynium saltum, vsque ad Pannonica hyberna Carnunti, Germanorúmque ibi cõfinium campos & plana Iazyges Sarmatæ, montes verò & saltus pulsi ab his Daci; ad Pathissum amnem à Moro, siue is Duria est, à Sueuis regnóque Vannniano dirimens eos: auersa Basternæ tenent, aliíque inde Germani. Agrippa totum eum tractum ab Istro ad Oceanum bis ad decies centum mill. passuum in longitudinem, quantum minus quadringentis in latitudinem, ad flumen Vistulam à desertis Sarmatiæ, prodidit. Scytharum nomen vsquequaque transit in Sarmatas atque Germanos. Nec aliis prisca illa durauit appellatio, quàm qui extremi gentium harum ignoti propè cæteris mortalibus degunt. Verùm ab Istro oppida, Cremniscos, Aepolium, montes Macrocremnij, clarus amnis Tyra, oppido nomen imponens, vbi anteà Ophiusa dicebatur. In eodem insulam spatiosam incolunt Tyragetæ. Abest à Pseudostomo Istri ostio centum

ım triginta millibus paſſuum. Mox Axiacæ
ognomines flumini, vltra quos Crobyzi: flu-
nen Rhode, ſinus Sagaricus, portus Ordeſus. Et
Tyra centum viginti millibus paſſ. flumen Bo
yſthenes, lacúſque & gens eodem nomine, &
oppidum à mari recedens quindecim millibus
paſſuum, Olbiopolis & Miletopolis, antiquis no
minibus. Rurſúſque in litore, portus Achæorum.
Inſula Achillis, tumulo eius viri clara. Et ab ea
centum * trigintaquinque millia paſſuum penin
ſula, ad formam gladij in tranſuerſum porrecta,
exercitatione eiuſdem cognominata Dromos
Achilleos, cuius longitudinem octoginta mil-
lium paſſuum tradidit Agrippa. Totum eum tra-
ctum Tauri Scythæ & Sarmatæ tenent. Inde ſyl-
ueſtris regio Hylæum mare, quo alluitur, cogno
minauit: Enœcadlo͡ vocantur incol͡. Vltrà Pan
ticapes amnis, qui Nomadas & Georgos diſter-
minat: mox Aceſinus. Quidam Panticapen con-
fluere infrà Olbiam cum Boryſthene tradunt, di
ligentiores Hypanin: tanto errore eorum qui il-
lum in Aſiæ parte prodidere. Mare ſubit vaſto
receſſu, donec quinque millium paſſ. interuallo
abſit à Mæotide, vaſta ambiens ſpatia, multáſ-
que gentes. Sinus Carcinites appellatur, flumen
Pacyris. Oppida Naubarum, Carcine. A tergo la-
cus Buges foſſa emiſſus in mare. Ipſe Buges à
Coreto, Mæotis lacus ſinu, petroſo diſcluditur
dorſo. Recipit amnes Bugem, Gerrhum, Hypa-
nin, ex diuerſo venientes tractu. Nam Gerrhus
Baſilidas, & Nomadas ſeparat. Hypanis per
Nomadas & Hylæos fluit, manu facto alueo in
Bugen naturali in Coretum. Regio Scythiæ Sen-
dica nominatur. Sed à Carcinite Taurica inci-
pit, quondam mari circunfuſa & ipſa, quaquà-

* *Viginti-quinque*

nunc iacent campi. Deinde vastis attollitur montibus. Triginta sunt eorum populi. Ex iis mediterranei xxviij. Sex oppida, Orgocyni, * Carseni, Assyrani, Tractari, Arcilachitæ, Caliordi. Iugum ipsum Scythotauri tenent. Claudunt ab Occidente Cherrhonesos, ab Ortu Scythis Satarchis. In ora à Carcinite oppida, Taphræ, in ipsis angustiis peninsulæ: mox Heraclea Cherrhonesos, libertate à Romanis donatum. Megarice vocabatur anteà, præcipui nitoris in toto eo tractu, custoditis Græciæ moribus, quinque millia passuum ambiente muro. Inde Parthenium promontorium Taurorum, ciuitas Placia. Symbolon portus. Promontorium Criumetopon, aduersum Charambi Asiæ promontorio, per medium Euxinum procurrens clxx. M. passuum interuallo: quæ maximè ratio Scythici arcus formam efficit. Ab eo Taurorum portus multi, & lacus, oppidum Theodosia à Criumetopo cxxij. M. pass. A Cherrhonneso clxv. M. pass. Vltrà fuere oppida, Cytea, Zephyrium, Acre, Nymphæum, Dia. Restat longè validissimum in ipso Bosphori introitu, Panticapæum Milesiorum, à Theodosia M. xxxv. pass. A Cimmerio verò oppido trans fretum sito MMD. (vt diximus) pass. Hæc ibi latitudo Asiam ab Europa separat, eáque ipsa pedibus plerunque peruia, glaciato freto. Bosphori Cimmerij latitudo xij. M. D. pass. Oppida habet Hermisium, Myrmecium: & intus insulam Alopecen. Per Mæotin autem ab extremo Isthmo, qui locus Taphræ vocatur, ad os Bosphori cclx. M. pass. longitudo colligitur. A Taphris per continentem introrsus tenent Auchetæ, apud quos Hypanis oritur, Neuri apud quos

* *Melius fortasse Characeni, à Characе oppido, quod & Ptolemæo inter huius peninsulæ vrbes constituitur.*

quos Boryſthenes, Geloni, Thuſſagetæ, Budini, Baſilidæ, & cæruleo capillo Agathyrſi. Super eos Nomades: dein Anthropophagi. A Buge ſuper Mæotin Sauromatæ, & Eſſedones, At per oram ad Tanaim vſque Mæote, à quibus lacus nomen accepit: vltimíque à tergo eorum Arimaſpi. Mox Rhiphæi montes, & aſſiduo niuis caſu pinnarum ſimilitudine, Pterophoros appellata regio: pars mundi damnata à natura rerum, & denſa merſa caligine: neque in alio quàm rigoris opere, gelidiſque Aquilonis conceptaculis. * Ponè eos montes, vltráque Aquilonem, gens felix (ſi credimus) quos Hyperboreos appellauere, annoſo degit æuo, fabuloſis celebrata miraculis. Ibi creduntur eſſe cardines mundi, extremíque ſiderum ambitus, ſemeſtri luce & vna die Solis auerſi: non, vt imperiti dixere, ab Æquinoctio verno in autumnum. Semel in anno ſolſtitio oriuntur iis Soles, brumáque ſemel occidunt. Regio aprica, felici temperie, omnia afflatu noxio carens. Domus iis nemora lucíque, & deorum cultus vicitim gregatímque, diſcordia ignota & ægritudo omnis. Mors non niſi ſatietate vitæ, epulatis delibutíſque ſenibus luxu, ex quadam rupe in mare ſalientibus. Hoc genus ſepulturæ beatiſſimum. Quidam eos in prima parte Aſiæ litorum poſuere, non in Europa, * qui ſunt ibi ſimilitudine & ſitus, Atacorum nomine. Alij medios fecere eos inter vtrunque Solem, Antipodum occaſum exorientémque noſtrum: quod fieri nullo modo poteſt, tam vaſto mari intérueniente. Qui non alibi, quàm in ſemeſtri luce conſtituêre eos, ſerere matutinis, meridie metere, occidente Sole fœtus arborum

* *Plura de hoc loco Beda lib. 1. de Aſſe. et Cæl. Rhodiginus Antiq. lect. lib. 16. cap. 22.*

* *quia ſunt ibi ſimili cõſuetudine & ſitu, Atacori nomine.*

decerpere, noctibus in speeus cõdi tradiderunt. Nec licet dubitare de gente ea, cùm tot autores prodant frugum primitias solitos Delon mittere Apollini, quem præcipuè colunt. Virgines ferebant eas hospitiis gentium per annos aliquot venerabiles: donec violata fide, in proximis accolarum finibus deponere sacra ea instituêre, híque ad conterminos deferre, atque ita Delon vsque. Mox & hoc ipsum exoleuit. Sarmatiæ, Scythiæ, Tauricæ, omníque à Borysthene amne tractus longitudo dcccclxxx. M. Latitudo dccxvij. M. à M. Agrippa tradita est. Ego incertam in hac terrarum parte mensuram arbitror. Verùm instituto ordine, reliqua huius sinus dicantur: & maria quidem eius nuncupauimus.

Insulæ Ponti. *Cap.* XIII.

HEllespontus insulas non habet in Europa dicendas. In Ponto duæ, M. o. pass. ab Europa, xiiij. M. ab ostio, Cyaneæ, ab aliis Symplegades appellatæ, traditæque fabulis inter se concurrisse quoniam paruo discretæ interuallo, ex aduerso intrantibus geminæ cernebantur: paulúmque deflexa acie, ecëuntium speciem præbebant. Citra Istrum Apolloniatarum vna lxxx. M. à Bosphoro Thracio, ex qua M. Lucullus Capitolinum Apollinem aduexit. Inter ostia Istri quæ essent diximus. Ante Borysthenem Achillea est suprà dicta, eadem Leuce & Macaron appellata. Hanc temporum horum demonstratio à Borysthene cxl. M. ponit, à Tyra cxx. M. à Leuce insula quinquaginta. M. Cingitur circiter decem M. pass. Reliquæ in Carcinite sinu Cephalonneſos, * Rhosphodusa, Macra. Non est omittenda multorum opinio, priusquam digrediamur à Ponto, qui maria omnia interiora illo capite nasci, nõ

* *Rhodussa Stephano.*

Gadita

Gaditano freto, existimauere, haud improbabili argumento: quoniam æstus semper è Ponto profluens, nunquam reciprocetur. Exeundum deinde est, vt extera Europæ dicantur, transgressisque Rhiphæos montes, litus Oceani Septentrionàlis in læua, donec perueniatur Gades, legendum. Insulæ complures sine nominibus eo situ traduntur. Ex quibus ante Scythiam, quæ appellatur * Bannomanna, abesse à Scythia dici cursu, in quam veris temperie fluctibus electrum eiiciatur, Timæus prodidit. Reliqua litora incerta signata fama. Septentrionalis Oceanus, Amalchium eum Hecatæus appellat, à Paropamiso amne, quà Scythiam alluit, quod nomen eius gentis lingua significat congelatum. Phielemon Morinar usam à Cimbris vocari, hoc est mortuum mare, vsque ad promontorium Rubeas: vltra deinde Cronium. Xenophon Lampsacenus, à litore Scytharum tridui nauigatione, insulam esse immensæ magnitudinis, Baltiam tradit. Eandem Pythias Basiliam nominat. Feruntur & Oonæ in quibus ouis auium & auenis incolæ viuant. Aliæ, in quibus equinis pedibus homines nascantur, Hippopodes appellati: Fanesiorum aliæ, in quibus nuda alioquin corpora prægrandes ipsorum aures tota contegant. Incipit inde clarior aperiri fama ab gente Ingæuonum, quæ est prima inde Germaniæ. Seuo mons ibi immensus, nec Rhiphæis iugis minor, immanem ad Cimbrorum vsque promontorium efficit sinum, qui Codanus vocatur, refertus insulis: quarum clarissima Scandinauia est, incompertæ magnitudinis, portionem tantùm eius, quod sit notum, Hilleuionum gens 5. incolente pagis, quæ alterum orbem terrarum

* *Infrà lib. 37. cap. 2. candē hāc insulā ex eiusdē Timæi sententia Baltiā nominat. Quare aut hīc locum ex illo, aut illīc ex hoc restituendū puto.*

eam appellat. Nec est minor opinione Eningia Quidam hæc habitari ad Vistulam vsque fluuium, à Sarmatis, Venedis, Scyris, Hirris tradunt. Sinum Clylipenum vocari, & in ostio eius insulam Latrin. Mox alterum sinum Lagnum conterminum Cimbris. Promõtorium Cimbrorum excurrens in maria longè peninsulam effi-
* appellatur, xxiij. M. pass. cit, quæ Cartris * appellatur. xxiij. inde insulæ Roman. armis cognitæ. Earum nobilissimæ, Buschana. Fabaria à nostris dicta, à frugis similitudine sponte prouenientis. Item Glessaria, à succino militiæ appellata, à Barbaris Austrania, prætérque Actania. Toto autem hoc mari ad Scaldin vsque fluuium, Germanicæ accolunt gentes haud explicabili mensura, tam immodica prodentium discordia est. Græci & quidam nostri, xxv. M. pass. oram Germaniæ tradiderunt. Agrippa cum Rhetia & Norico longitudinem dclxxxvj. millia passuum, latitudinẽ cclxviij. M.

Germania. Cap. XIIII.

RHetiæ propè vnius maiore latitudine, sanè circa excessum eius subactæ. Nam Germania multis posteà annis, nec tota, percognita est. Si coniectare permittitur, haud multum oræ deerit Græcorum opinioni, & longitudinis ab Agrippa proditæ. Germanorum v. Vindili, quorum pars Burgundiones, Varrini, Carini, Gutones. Alterum genus Ingæuones, quorum pars Cimbri, Teutoni, ac Cauchorum gentes. Proximi autem Rheno Istæuones, quorum pars Cimbri mediterranei: Hermiones, quorum Sueui, Hermunduri, Chatti, Cheruſci. Quinta pars Peucini, Basternæ, suprà dictis contermini Dacis. Amnes clari in Oceanum defluunt, Guttalus

tales, Vistillus siue Vistula, Albis, Visurgis, Amisius, Rhenus, Mosa. Introrsus verò, nulli inferius nobilitate, Hercynium iugum prætenditur.

Insula in Gallico Oceano. Cap. XV.

IN Rheno ipso, propè centum M. pass. in longitudinem, nobilissima Batauorum insula, & Canzenufatum, & aliæ Frisiorum, Cauchorum, Frisiabonum, Sturiorum, Marsatiorum, quæ sternuntur inter Helium ac Fleuum. Ita appellantur ostia, in quæ effusus Rhenus, ab Septentrione in lacus, ab Occidente in amnẽ Mosam se spargit: medio inter hæc ore, modicum * nomini suo custodiens alueum. * *nominis sui*

Britannia & Hybernia. Cap. XVI.

EX aduerso huius * situs Britannia insula, clara Græcis nostrísque monumentis, inter Septentrionem & Occidentem iacet: Germaniæ, Galliæ, Hispaniæ, multo maximis Europę partibus magno interuallo aduersa. Albion ipsi nomen fuit, cùm Britanniæ vocarentur omnes, de quibus mox paulò dicemus. Hęc abest à Gessoriaco Morinorum gentis litore, proximo traiectu quinquaginta * M. circuitu verò patere tricies octies centena viginti quinque M. Pytheas & Isidorus tradũt; triginta propè iam annis notitiam eius Rom. armis non vltra vicinitatem syluę Caledoniæ prouagantibus. Agrippa longitudinem dccc. M. p. esse: latitudinem ccc. M. credit. Eãdem Hybernię latitudinem, sed longitudinem cc. M. passuum minorem. Super eam hęc sita abest breuissimo tr ãsitu à Silurũ gẽte xx. M pas. Reliquarũ nulla cxxv. M. circuitu amplior proditur. Sũt autẽ xl. Orcades, modicis inter se discretæ spatiis. Septẽ Acmodę, & xxx. Hębudes, & inter Hyber- * *sita*

* *M minimum: circ. sed, opinor, corruptè.*

niã ac Britãniã Mona, Monapia Ricnea, Vect
Silimnus, Andros. Infra verò Siambis, & Axa
tos. Et ab aduerso in Germanicum mare spar
Glessariæ, quas Electridas Græci recentiores ap
pellauere, quòd ibi Electrum nasceretur. Vltim
omnium, quæ memorantur, Thule: in qua sol
tio nullas esse noctes indicauimus. Cancri si
gnum Sole transeunte, nullósque contrà per bi
mam dies. Hæc quidam senis mensibus con
nuis fieri arbitrantur. Timæus historicus à Bri
tannia introrsus sex dierum nauigatione abes
dicit insulam Mictim, in qua candidum plum
bum proueniat. Ad eam Britannos vitilibus na
uigiis corio circumsutis nauigare. Sunt qui s
alias prodant, Scandiam, Dumnam, Bergos: ma
ximámque omnium Nerigon, ex qua in Thule
nauigetur. A Thule vnius diei nauigatione ma
re concretum, à nonnullis Cronium appellatur.

Gallia. Cap. XVII.

GAllia omnis Comata vno nomine appella
ta, in tria populorum genera diuiditur, am
nibus maximè distincta. A Scaldi ad Sequanam
Belgica. Ab eo ad Garumnam Celtica, cadém
que Lugdunensis. Inde ad Pyrenæi montis ex
cursum Aquitania. Aremorica antè dicta. Agrip
pa vniuersarum Galliarum inter Rhenum & Py
renæum, atq; Oceanum, ac montes Gebennam
& Iuram, quibus Narbonensem Galliam exclu
dit, longitudinem ccccxx. M. pass. latitudinem
cccxiij. computauit. A Scaldi incolunt * extera
Toxandri pluribus nominibus. Deinde Mena
pij, Morini, Oromansaci iuncti pago, qui Gesso
riacus vocatur: Britanni, Ambiani, Bellouaci,
Hassi. Introrsus Castologi, Atrebates, Neruij libe
ri, Veromandui, Sueconi, Suessiones liberi, Vlba
nectes

* externi

nectes liberi, Tungri, Rinuci, Frisiabones, Betasi, Leuci liberi, Treueri liberi anteà, & Lingones fœderati, Remi fœderati, Mediomatrici, Sequani, Raurici, Heluetij. Coloniæ, Equestris & Rauriaca. Rhenum autem accolentes, Germaniæ gentium in eadem prouincia, Nemetes Tribochi, Vangiones: hinc Vbij, Colonia Agrippinensis, Guberni, Bataui, & quos in insulis diximus Rheni.

Lugdunensis Gallia. Cap. XVIII.

LVgdunensis Gallia habet Lexouios, Vellocasses, Galletos, Venetos, Abrincatuos, Osismios, flumen clarum Ligerim. Sed peninsulam spectatiorem excurrentem in Oceanum à fine Osismiorum circuitu dcxxv. M. pass. ceruice in latitudinem cxxv. M. Vltra eam Nannetes. Intus autem Hedui fœderati, Carnuti fœderati, Boij, Senones, Aulerci, qui cognominantur Ebutouices, & qui Cenomanni, Meldi liberi, Parrhisij, Trecasses, Andegaui, Vidugasses, Vadicasses, Venelli, Carlosuelites, Diablindi, Rhedones, Tutones, Itesui, Secusiani liberi, in quorum agro colonia Lugdunum.

Aquitania. Cap. XIX.

AQuitanicæ sunt Ambilatri, Anagnutes, Pictones, Santones liberi, * cognomine Vbisci, Aquitani, vnde nomẽ prouinciæ, Sedibonates. Mox in oppidum contributi Conuenæ, Begerri, Tarbeli quatuorsignani, Cocossates sexsignani, Venami, Onobrisates, Belendi, saltus Pytenæus. Infráque Monesi, Osquidates montani, Sibyllates, Cimponi, Bercorcates, Bipedimui, Sassumini, Vellates, Tornates, Cõsoranni, Ausci, Elusates, Sottiates, Osquidates campestres, Succasses, Latusates, Basabocates, Vassei, Sennates.

* *Sesignani, cog.*

Cambolectri, Agesinates Pictonibus iuncti. Hinc Bituriges liberi, qui Cubi appellãtur. Dein Lemouices, Aruerni liberi, Gabales. Rursus Narbonensi prouinciæ conterminí Rutheni, Caduroi, Antobroges, Tarnéque amne discreti à Tolosanis Petrogori. Maria circa oram, ad Rhenum Septentrionalis Oceanus, inter Rhenum & Sequanam Britannicus, inter eum & Pyrenæum Gallicus. Insulæ complures Venetorum, quæ & Veneticæ appellantur, & in Aquitanico sinu Vliarus.

Citerior Hispania. Cap. XX.

A Pyrenæi promontorio Hispania incipit, angustior non Gallia modò, verumetiam semetipsa, vt diximus, immensum quantum hinc Oceano, illinc Iberico mari comprimentibus. Ipsa Pyrenæi iuga * ab exortu æquinoctiali fusa in Occasum brumalem, breuiores latere septentrionali quàm meridiano Hispanias faciũt. Proxima ora citerioris est, eiusdémque Tarraconensis situs, à Pyrenæo per Oceanum Vasconum saltus: Olarso, Vardulorum oppida Morosgi, Menosca, Vesperies, Amanum portus, vbi nunc Flauiobriga, colonia ciuitatum ix. Regio Cantabrorum, flumen Sanda, portus Victoriæ Iuliobrigensium. Ab eo loco fontes Iberi quadraginta millia passuum. Portus Blendium, * Origeni mistis Cantabris. Portus eorum Vesei, Veca. Regio Asturum, Noëga oppidum, in peninsula Pesici. Et deinde conuentus Lucensis à flumine Nauilubione, Cibarci, Egouarri cognomine Namarini, Iadoni, Arrotrebæ, promontorium Celticum, * Amnes, Florius, Nelo, Celtici cognomine Neriq, supérque Tamarici, quorum in peninsula tres arq Sestianq Augusto dicatq,

* *Pintianus verborũ ordinẽ hic inuersam cõtendit, atque ita legẽdũ existimat: ab exortu brumali fusa in occasum æquinoctialem.*

* *Rectior videtur vetusta Lectio. Origeni, Conisci Cantabri. Conisços enim inter Cantabros enumerat & Strabo lib. 3.*

* *Multa ex hoc loco in proximũ & tertiũ caput perperã videntur tralecta, ex*

dicatæ, Cæpori, oppidum Noëla. Celtici cognomine Præſamarci, Cileni. Ex inſulis nominandæ, Corticata, & Aunios. A Cilenis, conuentus Bracarum, Heleni, Grauij, caſtellum Tyde, Græcorum ſobolis omnia. Inſulæ Cicæ. Inſigne oppidum Abobrica. Minius amnis iiij. mil. paſſ. ore ſpatioſus Leuni, Seurbi, Pracarum oppidum Auguſta, quos ſupra Gallecia. Flumen, Limia. Durius amnis ex maximis. Hiſpaniæ, ortus in Pelendonibus, & iuxta Numantiam: lapſus dein per Areuacos Vaccęóſque, diſterminatis ab Aſturia Vettonibus, à Luſitania Gallecis, ibi quoque Turdulos à Bracaris arcens. Omníſque dicta regio à Pyrenæo metallis referta, auri, argenti, ferri, plumbi, nigri albíque.

rerũ ſerie, locorúmq; ipſorũ ſitu municipijs ſua reſtituẽda. Conſule Caſtigationes Ferdinãdi Pintiani.

Luſitania. Cap. XXI.

A Durio Luſitania incipit. Turduli veteres, Peſuri, flumen Vacca. Oppidum Talabrica. Oppidum & flumen Minium. Oppida Conimbrica, Colippo, Eburo, Britium. Excurrit deinde in altum vaſto cornu promontorium, quod alij Artabrum appellauêre, alij magnum. multi Olyſſipponenſe ab oppido, terras, maria, cælum diſterminans. Illo finitur Hiſpaniæ latus, & à circuitu eius incipit frons.

* *Rectius fortaſſe Callaicus. Nã Gallicus Oceanus, qui Sequanæ oſtio, ex Pyrenæo monte intercipitur, immenſo propemodũ tractu abeſt ab Artabro promontorio.*

Inſulæ in Oceano. Cap. XXII

SEptentrio hinc * Oceanúſque Gallicus, Occaſus illinc & Oceanus Atlanticus. Promontorij excurſum lx. M. prodidere, alij xc. M. paſſ. Ad Pyrenæum inde non pauci xii. quinquaginta millia, & ibi gentem Artabrum, quę nunquam fuit, manifeſto errore. Arrotrebras enim, quos ante Celticum diximus promontorium, hoc in loco poſuere literis permutatis. Erratum & in omnibus inclytis, Ab Minio quem ſuprà diximus,

mus, cc.M.pass. (vt autor est Varro) abest Æminius, quem alibi quidam intelligunt, & Limæam vocant, obliuionis antiquis dictus, multúmque fabulosus. Ab Durio Tagus cc.M. passuum interueniente Munda. Tagus auriferis harenis celebratur. Ab eo clx. M. pass. promontorium Sacrum è media propè Hispaniæ fronte prosilit xiiii. M. pas. inde ad Pyrenæum medium colliga Varro tradit. Ab Ana verò, quo Lusitaniam à Bætica discreuimus, ccxxvj. M. pass. A Gadibus cij. M. pass. additis. Gentes Celtici, Varduli, & circa Tagum Vettones. Ab Ana ad Sacrum, Lusitani: oppida memorabilia à Tago in ora, Olyssippo equarum è Fauonio vento conceptu nobile, Salacia cognominata Vrbs imperatoria, Merobrica: promontorium sacrum, & alterum Cuneus. Oppida, Ossonoba, Balsa, Myrtilis. Vniuersa prouincia diuiditur in conuentus tres, Emeritensem, Pacensem, Scalabitanum. Tota populorum xlv. in quibus coloniæ sunt quinque, municipium ciuium Rom. vnum. Latij antiqui tria. Stipendiaria, xxxvj. Coloniæ, Augusta emerita, Anæ fluuio apposita, Metallinensis, Pacensis, Norbensis, Cæsariana cognomine. Contributa sunt in eam Castra Iulia, Castra Cæcilia. Quinta est Scalabis, quæ Præsidium Iulium vocatur. Municipium ciuium Roman. Olyssippo, Felicitas Iulia cognominatum. Oppida veteris Latij Ebora, quod item Liberalitas Iulia, & Myrtilis ac Salacia, quæ diximus. Stipendiariorum, quos nominare non pigeat, * præter iam dictos in Bæticæ cognominibus, Augustobrigenses, Ammienses, Araditani, Axabricenses, Balsenses, Cæsarobricenses, Caperenses, Caurenses, Colarni, Cibilitani, Concordienses, qui & Boccori, Interausenses,

Sunt qui sic legendũ cõtendant, præter iam dictos in

s, Lancienſes, Mirobrigenſes qui Celtici co- *Bætica co-*
ominantur, Medubricenſes, qui Plumbarij, *gnomines.*
celenſes qui & Lancienſes, Turduli qui Bar- *Suprà e-*
uli & Tapori. Luſitaniam cum Aſturia & Gal- *nim lib. 3.*
cia patere longitudine cccccxl. M. paſſ. lati- *cap. 1. alios*
dine ccccc. xxxvj. M. Agrippa prodidit. Om- *in Bætica*
es autem Hiſpaniæ à duobus Pyrenæi promon- *collocauit*
riis per maria totius oræ circuitu paſſ. xxix. *Celticos, ab*
. colligere exiſtimantur, ab aliis xxvii. *hiſce luſi-*
. Ex aduerſo * Celtiberiæ complures ſunt in- *taniæ Celti*
ulæ, Caſſiterides dictæ Græcis, à fertilitate *cis oriũdos.*
lumbi: & è regione Arrotrebarum promonto- * *Malim,*
ij, Deorum ſex, quas aliqui fortunatas appel- *Celtici. Ita*
uere. In ipſo verò capite * Bæticæ, ab oſtio fre- *enim ſupra*
i paſſ. lxxv. M. Gadis, longa (vt Polybius ſcri- *appellauit*
it) xij. M. lata iij. M. paſſ. Abeſt à continente *Promonto-*
roxima parte minus paſſus cecccccc. reliqua *riũ Hiſpa-*
lus ſeptem M. Ipſius ſpatium xv. M. paſſ. eſt. *niæ exti-*
Habet oppidum ciuium Romanorum, quod ap- *mũ, quod*
ellatur Auguſta vrbs Iulia Gaditana. Ab eo la- *Nerium vo*
ere, quo Hiſpaniam ſpectat, paſſibus ferè cen- *cat Ptole-*
um, altera inſula eſt longa iij. M. paſſ. lata, in *mæus, Caſſi*
ua prius oppidum Gadium fuit, vocatur ab *teridas in-*
phoro & Philiſtide, Erythia à Timæo & Sile- *ſulas exad*
o Aphrodiſias ab indigenis Iunonis. Maiorem *uerſo eius*
Timæus Cotinuſſam apud eos vocatam ait: no- *cõſtituens.*
ſiri Tarteſſon appellant, Pœni Cadir, ita Puni- *Celtiberia*
ca lingua ſepem ſignificante, Erythia dicta eſt, *autẽ medi*
quoniam Tyrij ab origine eorum orti ab Ery- *terranea*
hræo mari ferebantur. In hac Geryones habi- *eſt, procul*
taſſe à quibuſdam exiſtimatur, cuius armenta *a hac di-*
Hercules abduxerit. Sunt qui aliam eſſe eam & *ſtans ora.*
contra Luſitaniam arbitrentur, eodémque nomi- * *mox Bæ-*
ne quondam ibi appellatam. *tica.*

Vniuer

Vniuersæ Europæ mensura. Cap. XXIII.

PEracto ambitu Europæ, reddenda consummatio est, ne quid non in expedito sit noscere volentibus. Longitudinem eius Artemidorus atque Isidorus à Tanai vsque Gades LXXXIIII. xiiij. M. prodiderunt. Polybius latitudinem Europæ ab Italia ad Oceanum scripsit XI. M. quinquaginta esse, etiam tum incomperta magnitudine eius. Est autem ipsius Italiæ (vt diximus) XII. xx. M. ad Alpes. Vnde per Lugdunum ad portum Morinorum Britannicum, quà videtur mensuram agere Polybius. XI. M. lxviij. Sed certior mensura ac longior ad Occasum Solis æstiui ostiúmque Rheni, per castra legionum Germaniæ ab iisdem dirigitur Alpibus XII. xliij. M. pass. Hinc deinde Africa atque Asia dicentur.

C. PLINII SECVNDI NATVRALIS HISTORIÆ

LIBER QVINTVS.

Africæ descriptio.

AFRICAM Græci Libyam appellauêre, * quà mare ante eam Libycum incipiens, Ægyptio finitur. Nec alia pars terrarũ pauciores recipit sinus, longè ab Occidente litorum obliquo spatio. Populorum eius oppidorúmque nomina, vel maximè sunt ineffabilia, præterquàm ipsorum linguis, & aliâs castella fermè inhabitant.

* *& mare ante eã Libycũ Ægypto finitur.*

Mauritania. *Cap. I.*

PRincipio terrarum Mauritaniæ appellantur, vsque ad C. Cæsarem Germanici filium regna, sæuitia eius in duas diuisæ prouincias. Promontorium Oceani extimum Ampelusia nominatur à Græcis. Oppida fuêre, Lissa, Cotes vltra columnas Herculis: nunc est Tingi, quondam ab Antæo conditum: posteà à Claudio Cæsare, cùm coloniam faceret, appellatum Traducta Iulia,

Iulia. Abest à Belone oppido Bæticæ proximo traiectu xxx. M. pass. Ab eo xxv. M. pass. in ora Oceani colonia Augusti Iulia constantia, Zilis regum ditioni exempta, & iura in Bæticam petere iussa: & ab ea xxxij. M. passuum. colonia à Claudio Cæsare facta Lixos, vel fabulosissimè ab antiquis narrata. Ibi regia Antæi, certamenque cum Hercule, & Hesperidum horti. Affunditur autem huic æstuarium è mari flexuoso meatu, in quo draconis custodiæ instar fuisse nunc interpretantur. Amplectitur intra se insulam, quam solam è vicino tractu aliquanto excelsiore, non tamen æstus maris inundat. Extat in ea & ara Herculis, nec præter oleastros aliud ex narrato illo aurifero nemore. Minus profectò mirentur portentosa Græciæ mendacia, de iis & amne Lixo prodita, qui cogitent nostros nuper paulo minus monstrifica quædam de iisdem tradidisse: prævalidam hanc vrbem, maioremque Carthagine magna: præterea ex aduerso eius sitam, & propè immenso tractu ab Tingi: quæque alia Cornelius Nepos auidissimè credidit. Ab Lixo xl. M. in mediterraneo altera Augusti colonia est Babba, Iulia campestris appellata: & tertia Banasa lxxv. M. Valentia cognominata. Ab ea xxxv. M. pass. Volubile oppidum, tantundem à mari vtroque distans. * At in ora à Lixo quinquaginta M. amnis Subur, præter Banasam coloniam defluens, magnificus & nauigabilis. Ab eo totidem M. pass. oppidum Sala, eiusdem nominis fluuio impositum, iam solitudinibus vicinum, elephantorúmque gregibus infestum, multo tamen magis Autololum gente, per quam iter est ad montem Africæ vel fabulosissimum Atlantem. E mediis hunc harenis in cælum at-

* Et

tolli

lolli prodiderunt, asperum, squallentem, quà vergat ad litora Oceani, cui cognomen imposuit: eundem opacum nemorosúmque, & scatebris fontium riguum, quà spectat Africam, fructibus omnium generum sponte ita subnascentibus, vt nunquam satietas voluptatibus desit. Incolarum neminem interdiu cerni: silere omnia haud alio, quàm solitudinum, horrore: subire tacitam religionem animos propiùs accedentium, prætérque horrorem elati super nubila, atque in viciniam lunaris circuli. Eundémq; noctibus micare crebris ignibus, Ægipanum Satyrorúmque lasciuia impleri, tibiarum ac fistulæ cantu, tympanorúmque & cymbalorum sonitu strepere. Hæc celebrati autores prodidere, præter Herculi & Perseo laborata ibi. Spatium ad eum immensum incertúmque. Fuêre & Hannonis Carthaginiensium ducis commentarij, Punicis rebus florentissimis explorare ambitum Africæ iussi: quem secuti plerique è Græcis, nostrísque ad alia quædam fabulosa, & vrbes multas ab eo conditas ibi prodidere, quarum nec memoria vlla, nec vestigium extat. Scipione Æmiliano res in Africa gerente, Polybius Annalium conditor ab eo accepta classe, scrutandi illius orbis gratia circumuectus, prodidit à monte eo ad Occasum versus saltus plenos fetis, quas generat Africa: ad flumen Anatim cccclxxxv. M. pass. Ab eo Lixum ccv. M. pass. Agrippa. Lixum à Gaditano freto cxij. M. pass. abesse. Inde sinum, qui vocetur Saguti. Oppidum in promontorio Mulelacha. Flumina, Subur, & Salam. Portum Rutubis à Lixo cccxiij. M. pass. Inde promontorium Solis: portum Risardir, Gætulos Autololes, flumen Cosenum, genrem

Scelatitos & Masatos. Flumen Masatat, flume
Darat, in quo crocodilos gigni. Deinde sinu
ccccccxvj.M.pass.includi mõtis Barce promo
torio excurrente in Occasum, quod appellat
Sutrentium. Posteà flumen Palsum, vltra quo
Æthiopas Perorsos, quorum à tergo Pharusi
Iis iungi mediterraneos Getulos Daras. At in o
Æthiopas Daratitas, flumen Bambotum, croc
dilis & hippopotamis refertum. Ab eo mont
perpetuos vsque ad eum, quem Theõn ochem
dicemus. Inde ad promontorium Hesperium n
uigatione dierum ac noctium x. in medio e
spatio Atlantem locauit, à cæteris omnibus i
extremis Mauritaniæ proditum. Rom. arma pr
mum Claudio principe in Mauritania bellau
re, Ptolemæum regem à C. Cæsare interemptu
vlciscente liberto Ædemone, refugientibúsqu
barbaris ventum constat ad montem Atlante
Nec solùm Consulatu perfunctis, atque è Sena
ducibus, qui tum res gessere, sed equitibus quo
que Rom. qui ex eo præfuêre ibi, Atlantem pene
trasse in gloria fuit. Quinque sunt (vt diximus
Rom. coloniæ in ea prouincia, peruiúmque fa
mæ videri potest. Sed id plerunque fallacissimum
experimẽto deprehenditur, quia dignitates, cùm
indagare vera pigeat, ignorantiæ pudore menti
ri non piget: haud alio fidei proniore lapsu
quàm ibi falsę rei grauis autor existit. Et quidem
minus miror incomperta quædam esse equestri
ordinis viris, iam verò & senatorij, nil demiran
tibus quàm luxuriam, cuius efficacissima vis sen
titur atque maxima, cùm ebori citrôque sylue
exquirantur, omnes scopuli Gætuli muricibus ac
purpuris. Indigenæ tamen tradunt in ora ab Sa
la centum quinquaginta mill. pass. flumen Asa

nam marino hauſtu, ſed portu ſpectabile: mox amnem quem vocant Fut, ab eo ab Dyrin (hoc enim Atlanti nomen eſſe eorum lingua conuenit) ducenta mill. paſſ. interueniente flumine, cui nomen eſt Vior. Ibi fama, exiſtere * circa veſtigia habitati quondam ſoli, vinearum palmetorúmq; reliquias. Suetonius Paulinus, quem Conſulem vidimus, primus Romanorum ducum tranſgreſſus quoque Atlantem aliquot millium ſpatio, prodidit de excelſitate quidem eius, quæ cæteri: Imas radices denſis altíſque repletas ſyluis, incognito genere arborum, proceritatem ſpectabilem eſſe enodi nitore, frondes cupreſſis ſimiles, prætérque grauitatem odoris, tenui eas obduci lanugine: quibus addita arte, poſſe, quales è bombyce, veſtes confici. Verticem altis etiam æſtate operiri niuibus. Decumis ſe eò peruenisſe caſtris, & vltra ad fluuium, qui Niger vocatur, per ſolitudines nigri pulueris, eminentibus interdum velut exuſtis cautibus, loca inhabitabilia feruore, quanquàm hyberno tempore experto. Qui proximos inhabitent ſaltus, refertos elephantorũ ferarúmq; & ſerpentium omni genere, Canarios appellari. Quippe victum eius animalis promiſcuum his eſſe, & diuidua ferarũ viſcera. Iunctam Æthiopum gentem, quos Perorſos vocant, ſatis conſtat. Iuba Ptolemæi pater, qui primus vtrique Mauritaniæ imperauit, ſtudiorum claritate memorabilior etiam, quàm regno, ſimilia prodidit de Atlante: prætérque gigni ibi herbam euphorbiam nomine, ab inuentore medico ſuo appellatam. Cuius lacteum ſuccum miris laudibus celebrat in claritate viſus, cõtráq; ſerpentes & venena omnia priuatim dicato volumine. Et ſatis ſupérque de Atlante.

* *certa veſtigia*

Tingitania Prouincia. Cap. II.

TIngitaniæ prouinciæ longitudo clxx. M. pas. est. * Gentes in ea, quondam præcipua Maurorum, vnde nomen prouinciæ, quos plerique Mauruſios dixerunt. Attenuata bellis ad paucas recidit familias. Proxima illi Maſſæſulorũ fuerat, ſed ſimili modo extincta eſt. Gætulæ nunc tenent gentes, Bannurti, multóque validiſſimi Autololes: & horum pars quondam Veſuni, qui auulſi his, propriam fecere gentem, verſi ad Æthiopas. Ipſa prouincia ab Oriente montoſa, fert elephantos. In Abila quoque monte, & quos Septem fratres à ſimili altitudine appellant: il freto imminent iunćti Abilæ. Ab his ora interni maris. Flumen Tamuda nauigabile, quondam & oppidum. Flumen Laud, & ipſum nauigiorum capax. Ruſardir oppidum & portus. Maluana fluuius nauigabilis, Siga oppidum ex aduerſo Malachæ in Hiſpania ſitæ Syphacis regia, alterius iam Mauritaniæ. Nanque diu regum nomina obtinuere, vt Bogudiana appellaretur extima: itémque Bochi, quæ nunc Cæſarienſis. Ab ea portus Magnus à ſpatio appellatus, ciuium Romanorum oppidum. Amnis Mulucha, Bochi Maſſæſulorúmque finis. Quiza xenitana peregrinorum oppidum, Arſennaria Latinorum, tribus millibus paſſuum à mari. Cartenna colonia Auguſti, legio ſecunda. Item colonia eiuſdem deducta cohorte prætoria Gunugi, promontorium Apollinis. Oppidúmque ibi celeberrimum Cæſarea, anteà vocitatum Iol, Iubæ regia, à Diuo Claudio coloniæ iure donata, eiuſdem iuſſu deductis veteranis. Oppidum nouum, & * Latio dato, Tipaſa. Itémque à Veſpaſiano Imperatore eodem munere donatum Icoſion.

** & gẽs in ea quondã præcipua Maurorũ. Ex antiq. Codic.*

** Latio donatum,*

on. Colonia Augusti Rusconiæ, Rusicurium ci-
itate honoratum à Claudio Rusazus colonia
uguſti. Salde colonia eiuſdem. Igilgili, oppi-
um Tucca impoſitum mari & flumini Ampſa-
æ. Intus colonia Auguſta, quæ item Succubar,
em Tubuſuptus. Ciuitates Timici, Tigauæ. Flu-
ina Sardabala, Nabar: gens Macurebi, flumen
ſar, gens Nabades. Flumen Ampſaga, abeſt
Cæſarea ducentis triginta tribus millibus paſ-
uum. Vtriuſque Mauritanię longitudo octin-
entorum triginta nouem mill. Latitudo qua-
ringentorum ſexaginta ſeptem millium paſſ.

Numidia. Cap. III.

AB Ampſaga Numidia eſt, Maſanicæ clara
nomine, Metagonitis terra à Græcis appel-
lata: Numidæ verò Nomades à permutandis
pabulis, mapalia ſua, hoc eſt domus, plauſtris
circunferentes. Oppida Cullu, Ruſicade, & ab
ea quadragintaocto M. paſſuum in mediterra-
neo colonia Cirta, Sittianorum cognomine, &
alia intus Sicca, liberúmque oppidum Bulla
regia * ac in ora Tacatua, Hippo regius, flu- * &
men Armua. Oppidum Tabracha ciuium Ro-
manorum. Tuſca fluuius, Numidiæ finis: nec
Præter marmoris Numidici, ferarúmque pro-
uentum aliud inſigne.

Africa. Cap. IIII.

A Tuſca Zeugitana regio, & quæ propriè vo-
cetur Africa, eſt. Tria promontoria, Candi-
dum, mox Apollinis aduerſum Sardiniæ, Mer-
curij aduerſum Siciliæ, in altum procurrentia,
duos efficiunt ſinus: Hipponenſem proximum
ab oppido, quod Hipponem * dirutum vocant, * *dilatum*

Diarrhytum à Græcis dictum, propter aquarum irrigua. Cui finitimum Theudalis immune oppidum, longius à litore. Dein promontorium Apollinis, & in altero sinu Vtica ciuium Romanorum. Catonis morte nobilis, flumen Bagrada. Locus, Castra Cornelia, colonia Carthago magnæ in vestigiis Carthaginis, colonia Maxulla. Oppida, Carpi, Misua, & liberum Clupea in promontorio Mercurij. Item libera, Curubis, Neapolis. Mox Africæ ipsius alia distinctio. Libyphœnices vocantur, qui Byzacium incolunt. Ita appellatur regio ccl. M. passuum circuitu, fertilitatis eximiæ, cum centesima fruge agricolis fœnus reddente terra. Hìc oppida libera, Leptis, Adrumetum, Ruspina, Thapsus. Inde Thenæ, Macomades, Tacape. Sabrata contingens Syrtim minorem, ad quam Numidiæ & Africæ ab Ampsaga longitudo ccccclxxx. M. passuum. Latitudo quà cognitum est, cc. M. Ea pars, quam Africam appellauimus, diuiditur in duas prouincias, veterem & nouam, discretas fossa, inter Africanum sequentem & reges, Thenas vsque perducta, quod oppidum à Carthagine abest ccxvij. M. passuum. Tertius sinus diuiditur in geminos, duarum Syrtium vadoso ac reciproco mari diros. Ad proximam, quæ minor est, à Carthagine ccc. M. passuum Polybius tradit. Ipsam centum M. passuum aditu, ccc. M. ambitu. * Et terra autem siderum obseruatione ad eam per deserta harenis, pérque serpentes iter est. Excipiunt saltus repleti ferarum multitudine, & introrsus elephantorum solitudines, mox deserta vasta, vltráque Garamantes, ab Augylis dierum xij. itinere distantes. Super illas fuere gens Psylli, super quos lacus Lycomedis, deser-

** Et terra hac autem siderũ obseruatione nobilis. Ad eã per des.*

tis

s circundatus. Augylæ ipsi medio ferè spatio
cantur ab Æthiopia, quæ ad Occidentem ver-
it, & à regione quæ duas Syrtes interiacet, pari
rinque interuallo, sed litore inter duas Syrtes,
d. M. passuum. Ibi ciuitas Oeensis, Cynips flu-
ius ac regio. Oppida, Neapolis, Taphra, A-
rotonum, Leptis altera, quæ cognominatur
agna. Inde Syrtis maior, circuitu dcxxv. adi-
o autem cccxiij. M. passuum. Inde accolit gens
isipadum. In intimo sinu fuit ora Lotophagon,
uos quidam Alachroas dixere, ad Philæno-
um aras: ex harena sunter. Ab his non procul
continente palus vasta amnem Tritonem, no-
énque ab eo accipit, Pallantias appellata Cal
imacho: & citra minorem Syrtim esse dicta:
multis verò inter duas Syrtes. Promontorium,
uod maiorem includit, Borion appellatur. Vl-
à Cyrenaica prouincia. Ad hunc finem Afri-
a à fluuio Ampsaga populos xxvj. habet, qui
omano parent imperio. In his colonias vj.
ræter iam suprà dictas, Vthinam, Tuburbin.
Oppida ciuium Roman. xv. ex quibus in medi-
erraneo dicenda Azuritanum, Abutuccnse,
borien se, Canopicum, Chilmanense, Simit-
uense, Thunusidense, Tuburnicense, Tyni-
drumense, Tibigense, Veitana duo, maius &
minus, Vagense. Oppidum Latinum, vnum
Vsalitanum. Oppidum stipendiarum vnum Ca-
stris Corneliis. Oppida libera triginta, ex qui-
bus dicenda intus Acolitanum, Acharitanum,
Auinense, Abziritanum, Canopitanum, Melzita-
num, Madaurense, Salaphitanum, Tusdritanum,
Tiricense, Tiphicense, Tunicense, Theudense, Ta
gestense, Tigense, Vlusuburitanũ, Vagense aliud,
Vigense, Zamense. Ex reliquo numero non ciui-

tates tantùm, sed pleræque etiam nationes iuridici possunt, vt Natabudes, Capsitani, Misulani, Sabarbares, Massyli, Nisiues, Vamacures, Ethini, Mussini, Marchubij, & tota Gætulia ad flumen Nigrin, qui Africam ab Aethiopia dirimit.

Cyrene. *Cap.* V.

CYrenaica, eadem Pentapolitana regio, illustratur Hammonis oraculo, quod à Cyrenis abest cccc.M.passuum fonte Solis, vrbibus maximè quinque, Berenice, Arsinoë, Ptolemaide, Apollonia, ipsa Cyrene. Berenice in Syrtis extimo cornu est, quondam vocata Hesperidum suprà dictarum, vagantibus Græciæ fabulis. Nec procul ante oppidum fluuius Lethon, lucus sacer, vbi Hesperidum horti memorantur. Abest à Lepti * ccclxxxv.M.passuum. Ab ea Arsinoë, Teuchira vocitata, xliij. M. passuum. Et deinde Ptolemais, antiquo nomine Barce xxij. M.passuum. Mox ccl.M.promontorium Phycûs per Creticum mare excurrit, distans cccl.M.passuum à Tænaro Laconicæ promontorio. A Creta verò ipsa * cxxv. M. Post id Cyrene à mari vndecim M. passuum. A Phycunte Appoloniam xxiiij. M. passuum. ad Cherrhonesum lxxxviij. M. passuum. Vnde Catabathmum ccxvj. M. passuum. Accolunt Marmaridæ, à Parætonij fermè regione ad Syrtin vsque maiorem porrecti. Post eos Araraucelæ, & iam in ora Syrtis Nasamones, quos anteà Mesamnones Græci appellauere ab argumento loci, medios inter harenas sitos. Cyrenaicus ager xv. M. passuum latitudine à litore, & arboribus fertilis habetur. Intus eodem spatio frugibus tantum: mox triginta. M. passuum

** Vete. cod. ccclxxv. m. adstipulãte etiam Marciano.*

** Legendũ omnino videtur, cc xxv. M. ipso etiam Plinio teste, qui suprà lib. 4. cap. 12. tradit insulã Cretam austrino suo promonto-*

passuum latitudine,& ccl. M. passuum longitudine, lasere modo. Post Nasamones Hasbitæ & Macæ viuunt. Vltra eos Hammanientes vndecim dierum itinere à Syrtibus maioribus ad Occidentem, & ipsi quaquà versus harenis circundati: puteos tamen haud difficiles binûm fermè cubitorum inueniunt altitudine, ibi restagnantibus Mauritaniæ aquis. Domos sale montibus suis exciso, ceu lapide, construunt. Ab his ad Troglodytas hyberni occasus plaga dierum iiij. iter, cum quibus commercium gemmæ tantum, quam carbunculum vocamus, ex Aethiopia vectæ. Interuenit ad solitudines Africæ supra minorem Syrtin dictas versa Phazania, vbi gentem Phazaniorum, vrbésque Alelen & Cillabam subegimus. Item Cydamum è regione Sabratæ. Ab his mons longo spatio in Occasum ab Ortu tendit, Ater nostris dictus à natura, adusto similis, aut Solis repercussu accenso. Vltra eum deserta: Matelgæ oppidum Garamantum: itémque Debris, affuso fonte, à medio die ad mediam noctem aquis feruentibus, totidémque horis ad medium diem rigentibus: clarissimúmque oppidum Garama caput Garamantum: omnia armis Roman. superata, & à Cornelio Balbo triumphata, vnius omnium externo curru & Quiritium iure donato: quippe Gadibus nato ciuitas Roman. cum Balbo maiore patruo data est. Et hoc mitum, suprà dicta oppida ab eo capta, autores nostros prodidisse. Ipsum in triumpho præter Cydamum & Garamam, omnium aliarum gentium vrbiúmque nomina ac simulacra duxisse, quæ icre hoc ordine: Tabidium oppidum, Niteris natio, Negligemela oppidum, Bubeium na-

rio, quod Crio metopon vocãt, à Phycũte dirimi cc. xxv. M. interuallo.

tio, Vel oppidum, Enipinatio, Thuben oppidum, mons nomine Niger: Nitibrum, Rapsa, oppida: Discera natio, Debris oppidum, flumen Nathabur, Tapsagum oppidum, Nannagi natio, Boin oppidum, Pege oppidum, flumen Dasibari. Mox oppida continua, Baracum, Buluba, Alasi, Balsa, Galla, Maxala, Zizama. Mons Gyri, in quo gemmas nasci titulus præcessit. Ad Garamantas iter inexplicabile adhuc fuit, latronibus gentis eius puteos (qui sunt non altè fodiendi, si locorum notitia adsit) harenis operientibus. Proximo bello, * quod cum Oeensibus gessere initiis Vespasiani Imperatoris, compendium viæ quatridui deprehensum est. Hoc iter vocatur, præter caput saxi. Finis Cyrenaicus Catabathmos appellatur, oppidum & vallis repentè conuexa. Ad eum terminum Cyrenaica Africa * à Syrti minore decies centena lx. M. passuum in longitudine patet: in latitudine, qua cognitum est, dccc.

** quod cũ Oeensibus Romani gessere auspicijs Vespasiani.*

** Rectius, à Syrti maiore. Ea enim Cyrenaicã ad Occasum dirimit ab Africa proprie dicta.*

Libya Mareotis. Cap. VI.

EA quæ sequitur regio, Mareotis Libya appellatur, Aegypto contermina. Tenent Marmaridæ Adirmachidæ, dein Mareotæ. Mensura à Catabathmo ad Parætonium lxxxvj. M. passuum. In eo tractu vicus Apis interest nobilis religione Aegypti locus. Ab eo Parætoniũ xij. M. passuum. Inde Alexandriam. * centum M. passuum, latitudo clxix. est. Eratosthenes à Cyrenis Alexandriam terrestri itinere cccccxxv. M. prodidit. Agrippa totius Africæ à mari Atlantico cum inferiore Ægypto $\overline{xxx}$. xl. M. passuum longitudinem. Polybius & Eratosthenes diligentissimi existimati, ab Oceano ad Carthaginé magnam * $\overline{xvi}$, M. passuum; ab ea Canopicum Nili proximum

** Legẽdũ, ccc. M. ex vetust. cod. & Marciano.*

** Vetust.*

simum ostium $\overline{XVI}$. M. passuum. xxix. fece- *cod. XI. M.*
runt. Isidorus à Tingi Canopum $\overline{XXXV}$. xcix. M. *pass. adsti-*
passuum : Artemidorus xl. minus, quàm Isi- *pulante*
dorus. *Marciano*

Insulæ circa Africam, & ex aduerso Africæ.

Cap. VII.

INsulas non ita multas complectuntur hæc ma- * *Lõgitudi*
ria. Clarissima est Menin x, * longitudine xxxv. *ne xxv. M.*
M. passuum, latitudine xxv. ab Eratosthene Lo- *pass. latitu*
tophagitis appellata. Oppida habet duo, Menin- *dine xxij.*
gem ab Africæ latere, & altero Thoar, ipsa à de-
xtro Syrtis minoris promontorio passibus cc. si-
ta. Ab ea centum M. pass. contra læuum Cercina,
cum vrbe eiusdem nominis libera, longa xxv. M.
passuum, lata dimidium eius, vbi plurimum, ac in
extremo non plus quinque M. passuum. Huic per-
parua Carthaginem versus Cercinitis ponte iun-
gitur. ab his quinquaginta M. ferè passuum, Lopa
dusa, longa vj. M. passuum. Mox Gaulos & Gala-
ta, cuius terra scorpionem dirum animal Africæ
necat. Dicuntur & in Clupea emori cuius ex ad-
uerso Cosyra cum oppido. At contra Carthagi-
nis sinum duo Ægimori à re, scopuli veriùs,
quàm insulæ, inter Siciliam maximè & Sardi-
niam. Autores sunt, & has quondam habitatas
subsediſſe.

Aethiopes. Cap. VIII.

INteriori autem ambitu Africæ ad Meridiem
versus, supérque Gætulos interuenientibus de-
sertis, primi omnium Libyægyptij, deinde Leu-
cæthiopes habitant. * Super eos Æthiopum * *In vetu-*
gentes Nigritæ, à quo dictum est flumine: *stus Codici-*
Gymnetes, Pharusi, & iam Oceanum attingen- *bus hic ini*
tes, quos in Mauritaniæ fine dicimus, Peror- *tium est*
si. Ab his omnibus vastæ solitudines Orientem *cap. viij.*
versus,

versus, vsque Garamantes, Augylásque & Troglodytas: veriſſima opinione eorum, qui deſertis Africæ duas Æthiopias ſuperponunt, & ante omnes Homeri, qui bipertitos tradit Æthiopas, ad Orientem Occaſúmque * versos. Nigri fluuio eadem natura, quæ Nilo, calamum & papyrum, & eaſdem gignit animantes, iiſdémque temporibus augeſcit. Oritur inter Tareleos Æthiopas, & Oecalicas. Horum oppidum Manin quidam ſolitudinibus * impoſuerunt. Atlantas iuxta eos, Ægipanas ſemiferos, & Blemmyas, & Gamphaſantas, & Satyros, & Himantopodas. Atlantes degeneres ſunt humani ritus, ſi credimus. Nam neque nominum vllorum inter eos appellatio eſt, & Solem orientem occidentémque dira imprecatione contuentur, vt exitialem ipſis agríſque: neque inſomnia viſunt, qualia reliqui mortales. Troglodytæ ſpecus excauant. Hæ illis domus, victus ſerpentium carnes, ſtridórque non vox: adeò ſermonis commercio carent. Garamantes matrimoniorum exortes, paſſim cum fœminis degunt. Augylæ inferos tantum colunt. Gamphaſantes nudi, prælioríumque expertes, nulli externo congregantur. Blemmyis traduntur capita abeſſe, ore & oculis pectori affixis. Satyris, præter figuram, nihil moris humani. Aegypanum, qualis vulgo pingitur, forma. Himantopodes loripedes quidam, quibus ſerpendo ingredi natura eſt. * Pharuſi quondam Perſæ, comites fuiſſe dicuntur Herculis ad Heſperidas tendentis. Nec de Africa plura quæ memorentur, occurrunt.

* versus

* interpoſuerunt

* Rectius. Pharuſij: vti apud Stephanũ & Dionyſium.

De Aſia. Cap. IX.

ADhæret Aſia, quam patere à Canopico oſtio ad Põti oſtium Timoſthenes XXVI. xxxix. M. paſſ.

M. passuum tradidit. Ab ore autem Ponti ad os Mæotis Eratosthenes xv. xlv. M. passuum. Vniuersam verò cum Aegypto ad Tanain Artemidorus & Isidorus lxxxviii. M. passuum. Maria eius complura ab accolis traxere nomina: quare simul indicabuntur. Proxima Africæ incolitur Aegyptus, introrsus ad Meridiem recedens, donec à tergo prætendantur Æthiopes. Inferiorem eius partem Nilus, dextra læuáque diuisus amplexu suo determinat, Canopico ostio ab Africa, ab Asia Pelusiaco clxx. M. passuum interuallo. Quam ob causam inter insulas quidam Ægyptum retulere, ita se findẽte Nilo, vt triquetram terræ figuram effeiat. Ideo multi Græcæ literæ vocabulo, Delta appellauere Ægyptum. Mensura ab vnitate aluei, vnde se primùm findit in latera, ad Canopicum ostium, cxlvj. M. ad Pelusiacum cclvj. M. est. Summa pars contermina Æthiopiæ, Thebais vocatur. Diuiditur in præfecturas oppidorum, quas nomos vocant, Ombiten, Phatniten, Apollopoliten, Hermonthiten, Thiniten, Phanturiten, Coptiten, Tentyriten, Diospoliten, Antæopoliten, Aphroditopoliten, Lycopolité. Quæ iuxta Pelusiũ est regio, nomos habet, Pharbætiten, Bubastiten, Sethroiten, Taniten. Reliqua autem Arabicum. Hammoniacum tendentem ad Hammonis Iouis oraculum, Oxyrynchiten, Leontopoliten, Atharrabiten, Cynopoliten, Heronopoliten, Xoiten, Mendesium. Sebenniten, Capastiten, Latopoliten, Heliopoliten, Prosopiten, Panopoliten, Thermopoliten, Busiriten, Onuphiten, Saiten, Ptenethu, Phthemphu, Naucratiten, * Nitriten, Gynæcopoliten, Melaiten, Alexandriæ regione. Item Libyæ Marcotis, Heracleo polites est in insula Nili, longa

* Meteliten.

longa passuum quinquaginta M. in qua & opp
dum Hereulis appellatum. Arsinoitæ duo sun
hi & Memphites, vsque ad summum Delta pe
ueniunt. Cui sunt conterminni ex Africa du
Oeasitæ. Quidam ex his aliqua nomina per
mutant, & substituunt alios nomos, vt Heroo
politen, Crocodilopoliten. Inter Arsinoiten au
tem ac Memphiten lacus fuit, circuitu cel. M
passuum, aut, vt Mutianus tradit, eccel. M. & al
titudinis l. passuum, manu factus, à rege, qu
fecerat, Mœridis appellatus. Inde lxxij. M. pas
suum, abest Memphis, quondam arx. Ægypt
regum: vnde ad Hammonis oraculum xij. die
rum iter est, ad scissuram autem Nili, quod ap
pellauimus Delta, xv. M. passuum. Nilus incer
tis ortus fontibus, it per deserta & ardentia: &
immenso longitudinis spatio ambulans, * fa
máque tantum inermi quæsitu cognitus sine bel
lis, quæ cæteras omnes terras inuenere, origi
nem (vt Iuba rex potuit exquirere) in monte
inferioris Mauritaniæ non procul Oceano ha
ber, lacu protinus stagnante, quem vocant Ni
lidem. Ibi pisces reperiuntur * alabetæ, cora
cini, siluri, crocodilus quoque. Inde ob argu
mentum hoc. Nili ortus ereditus, Cæsareæ in
Iseo dicatus ab eo spectatur hodie. Præterea ob
seruatũ est, prout in Mauritania niues imbrésue
satiauerint, ita Nilum increscere. Ex hoc lacu
profusus indignatur fluere per harenosa & squa
lentia, conditque se aliquot dierum itinere.
Mox alio lacu maiore, in Cæsariensis Maurita
niæ gente Massæsylûm erumpit, & hominum
cœtus veluti circunspicit, iisdem animalium
argumentis: iterum harenis receptus conditur
rursus xx. dierum desertis ad proximos Æ-
thiopas

** famáque tantùm quæsitus, sine bellis.*

** alabetes, à recto alabes. quo pacto etiã à Strabone & Athenæo effertur.*

thiopas: atque vbi iterum ſenſerit hominem, proſilit fonte (vt veriſimile eſt) illo, quem Nigrin vocauere. Inde Africam ab Æthiopia diſpeſcens, etiamſi non protinus populis, feris tamen & belluis frequens, ſyluarúmque opifex, medios Aethiopas ſecat, cognominatus Aſtapus, quod illarum gentium lingua ſignificat aquam è tenebris profluentem. Inſulas ita innumeras ſpargit, quaſdámque tam vaſtæ magnitudinis, * vt quanquam rapida celeritate, tamen dierum quinque curſu non breuiore tranſuolet: circa clariſſimam earum Meroën, Aſtabores læuo alueo dictus, hoc eſt, ramus aquæ venientis è tenebris: dextero verò * Aſtuſapes, quod latentis ſignificationem adiicit: nec antè Nilus, quàm ſe totum aquis concordibus rurſus iunxit, ſic quoque etiamnum Siris, vt antè, nominatus per aliquot millia, & in totum Homero Aegyptus, aliiſque Triton: ſubinde inſulis impactus, totidem ineitatus irriramentis, poſtremò ineluſus montibus, nec alibi torrentior, vectus aquis properantibus ad locum Aethiopum, qui Catadupi vocantur, nouiſſimo cataractæ inter occurſantes ſcopulos non fluere immẽſo fragore creditur, ſed ruere. Poſteà lenis & confractis aquis, domitáque violentia, * aliquid & ſpatio ſeſſus, multis quamuis faucibus in Aegyptum mare ſe euomit. Certis tamen diebus auctu magno per totam ſpatiatus Aegyptum, fœcundus innatat terræ. Cauſas huius incrementi varias prodidere, ſed maximè probabiles, Eteſiarũ eo tempore ex aduerſo flantium repercuſſum, * vltro in ora acto mari: aut imbres Aethiopiæ æſtiuos, iiſdẽ Eteſiis nubila illò ferentibus è reliquo orbe. Timæus Mathematicus occultã protulit ratio

* *quanquã rapida celeritate, vt tam.*

* *Aſtoſabas, Strabo ni.*

* *alioquin*

* *Vltra ora acto æquo.*

rationem: Phialam appellari fontem eius, mergíque in cuniculos ipsum amnem, vapore anhelantem fumidis cautibus, vbi conditur. Verùm Sole per eos dies cominus facto, extrahi ardoris vi, & suspensum abundare, ac ne deuoretur, abscondi. Id euenire à Canis ortu, per introitum Solis in leonem, contra perpendiculum foutis sidere stante, cùm intro tractu absumantur vmbræ. Pleriſque è diuerso opinatis largiorem fluere, ad Septentrionem Sole discedente, quod in Cancro & Leone euenit, Ideóq; tunc minùs siccari. Rursus in Capricornum & Austrinum polum reuerso sorberi, & ob id parciùs fluere. Sed Timæo si quis extrahi posse credat, vmbrarum defectus iis diebus & locis sine fine adest. Incipit crescere Luna noua, quæcunque post solstitium est, sensim modicéque Cancrum Sole transeunte, abundantissimè autem Leonem. Et residit in Virgine, iisdem, quibus accreuit, modis. In totum autem reuocatur intra ripas in Libra, vt tradit Herodotus, centesimo die. Cùm crescit, reges aut præfectos nauigare eò, nefas iudicatum est. Auctus eius per puteos mensuræ notis deprehenduntur. Iustum incrementum est cubitorum XVI. Minores aquæ non omnia rigant: ampliores detinent tardiùs recedendo. Hæ serendi tempora absumunt solo madente: illæ non dant sitiente. Vtrunque reputat prouincia. In duodecim cubitis famem sentit, in tredecim etiamnum esurit: quatuordecim cubita hilaritatem afferunt: quindecim securitatem: sexdecim delicias. Maximum incrementum ad hoc ævi fuit cubitorum decem & octo, Claudio principe. * minimúmque Pharsalico bello, veluti necem Magni prodigio quodam flumine

* minimũ quinque.

auer

auersante. Cùm stetere aquæ, apertis molibus * admittuntur. Vrquæque liberata est terra, feritur. Idem amnis vnus omnium nullas expirat auras. Ditionis Ægypti esse incipit à fine Æthiopiæ Syene: ita vocatur peninsula centum mill. passuum ambitu, in qua * Ceraste sunt latere Arabiæ, & in aduerso insulæ iiij. Philæ cccccc. M. pass. à Nili fissura, vnde appellari diximus Delta. Hoc spatium edidit Artemidorus, & in eo ccl. oppida fuisse. Iuba cccc. M. pass. Aristocreon ab Elephantide ad mare dccl. M. pas. * Elephantis insula infra nouissimum cataracten tria M. pass. & supra Syenen xvj. M. habitatur, nauigationis Ægyptiæ finis, ab Alexandria cccccc lxxxvj. M. pass. Intantum errauere suprà scripti. Ibi Æthiopicæ conueniunt naues. Nanque eas plicatiles humeris transferunt, quoties ad cataractas ventum est. Ægyptus super cæteram antiquitatis gloriam xx. M. Vrbium * sibi Amasegnanre habitata præfert, nunc quoque multis, etiamsi ignobilibus, frequens. Celebratur tamen Apollinis, mox Leucotheæ, & Diospolis magna, eadem Thebe portarum centum nobilis fama, * Coptos Indicarum Arabicarúmque mercium Nilo proximum emporium. Mox Veneris oppidum, & iterum Iouis, ac Tentyris: infra quod Abydus, Memnonis regia, & Osiris templo inclytum, vij. M. cccc. pass. in Libyam remotum à flumine. Dein Ptolemais, & Panopolis, ac Veneris iterum. Et in Libyco Lycon, vbi montes finiunt Thebaidem. Ab iis oppida Mercurij, Alabastron, canum, & suprà dictum Herculis. Deinde Arsinoë, & iam dicta Memphis, inter quam & Arsinoiten nomon, in Libyco turres quæ pyramides vocantur, La-

Pharsalico bello.

**emittuntur.*

** Rectius, Castra. Præsidia enim Romanos circa Syenen habuisse, constat ex Strabonis lib 17.*

** Elephantine*

** ibi*

** copiosa.*

byrinthus in Mœridis lacu nullo addito ligno exædificatus: & oppidum Crialon. Vnum præterea intus & Arabiæ conterminum, claritatis magnæ, Solis oppidum.

Alexandria. Cap. X.

SEd iure laudetur in litore Ægyptij maris Alexandria, à Magno Alexandro condita in Africæ parte, ab ostio Canopico xij. M. passuum iuxta Mareotin *locum, qui locus antea Rhacotes nominabatur. Metatus est eã Dinochares architectus pluribus modis memorabili ingenio, xv. M. passuum laxitate infesta, ad effigiem Macedonicæ chlamydis, orbe gyrato laciniosam, dextera lævaque angulosо procursu, iam tum tamen quinta litus parte regiæ dicata. Mareotis lacus à Meridiana vrbis parte, Euripo è Canopico ostio inititur mediterraneo commercio, insulas quoque plures amplexus, triginta M. passuum traiectu, cccccc. ambitu, vt tradit Claud. Cæsar, Alij schœnos in longitudinem patere xl. faciunt, schœnúmque stadia triginta, ita fieri longitudinis cl. M. passuum tantundem & latitudinis. Sunt in honore & intra decursus Nili multa oppida, præcipuè quæ nomina dedere ostiis, non omnibus. (xj. enim reperiuntur, supérque quatuor, quæ ipsi falsa ora appellant) sed celeberrimis septem, proximo Alexandriæ Canopico, deinde Bolbitino, Sebennitico, Phatnitico, Mendesico, Tanitico, vltimóque Pelusiaco. Præterea Butos, Pharbætos, Leontopolis, Athribis, Isidis oppidum, Busiris, Cynopolis, * Aphrodites, Sais, Naucratis, vnde ostium quidam Naucraticum nominant, * quod alij Heracleoticum, Canopico, cui proximum est, præferentes.

** Corruptè alij ita legunt, in lacũ, qui lacus antea Arapotes nominabatur. Alexandria enim prius Rhacotes nominata fuit Stephano & Straboni.*

** Aphroditos*

** Heracleoticũ ostiũ*

A ab

Arabia. Cap. XI.

VLtra Peluſiacũ Arabia eſt, ad Rubrum mare pertinens, & odoriferam illam ac diuitem & beatæ cognomine inclytam. Hæc Catabanum & Eſbonitarum, & Scenitarũm Arabum vocatur, ſterilis, præterquàm vbi Syriæ confinia attingit, nec niſi Caſio monte nobilis. His Arabes iunguntur, ab Oriente Canchlei, à Meridie Cedrei, qui deinde ambo Nabathæis. Heroopoliticus vocatur, altérque Ælaniticus ſinus Rubri maris in Ægyptum vergentis, cl. M. paſſuum interuallo inter duo oppida Ælana, & in noſtro mari Gazam. Agrippa à Peluſio Arſinoën Rubri maris oppidum per deſerta cxxv. M. paſſuum tradit: tam paruo diſtat ibi tanta rerum naturæ diuerſitas.

idẽ eſſe cũ Canopico, notũ eſt ex Ptolemæo, Quaremutato verborũ ordine legendũ vi detur, Canopico, qđ alij Heracleoticũ vocant, cui proximum eſt, præferentes.

Syria, Paleſtina, Phœnice. Cap. XII.

IVxtà Syriæ litus occurrat, quondam terrarum maxima, & pluribus diſtincta nominibus. Nanque Palæſtina vocabatur, quà contingit Arabas, & Iudæa, & Cœle, deinde Phœnice: & quà recedit intus, Damaſcena: ac magis etiam-num Meridiana Babylonia. * Et eodem Meſopotamia inter Euphratem & Tigrin: quæque tranſit Taurum, Sophene: citra verò etiam Comagene. Et vltra Armeniam, Adiabenę, Aſſyria antè dicta: & vbi Ciliciam attingit, Antiochia. Longitudo eius inter Ciliciam & Arabiam cccclxx. M. paſſuum, eſt. Latitudo à Seleucia Pieria ad oppidum in Euphrate Zeugma. clxxv. M. paſſuum. Qui ſubtiliùs diuidunt, circunfundi Syria Phœnicen volunt, * & eſſe oram maritimam Syriæ cuius pars ſit Idumæa & Iudæa, deinde Phœnice, deinde Syria. Id quod præiacet mare totum, Phœnicium appellatur.

* *Exinde Meſopotamia: vel, Et inde*

* *Budæus libr. 4. de Aſſe vetu-*

stißimi exẽplaris fidẽ secutus, locum hunc sic legit: Est enim primùm orã maritimã Syriæ ab Arabia, cuius pars sit Idumæa et Iudæa: deinde Phœnicen, Deinde rursus Syriã. Introrsus autẽ Syria Damasci claudi Phœnicen.

Ipsa gens Phœnicum in gloria magna literarum inuentionis & siderum, nauali rúmque ac bellicarum artium. A Peluſio Chabriæ castra, Casius mons, delubrum Iouis Casij, tumulus magni Pompeij Ostracine. Arabia finitur à Peluſio lxv. M. passuum.

Idumæa, Syria Palæstina, Samaria.
Cap. XIII.

MOx Idumęa incipit, & Palæstina, ab emersu Sirbonis lacus, quem quidam cl. M. passuum circuitu tradidere, Herodotus Casio monti applicuit: nunc est palus modica. Oppida Rhinocolura, & intus Rhaphea: Gaza, & intus Anthedon: mons Angaris. Regio per oram Samaria. Oppidum Ascalo liberum, Azotus: Iamnes duæ, altera intus. Ioppe Phœnicum, antiquior terrarum inundatione, vt ferunt. Insidet collem prętiacente saxo, in quo vinculorum Andromedæ vestigia ostendunt. Colitur illic fabulosa Derceto. Inde Apollonia, Stratonis turris, eadem Cæsarea, ab Herode rege condita: nunc colonia prima Flauia, à Vespasiano Imperatore deducta. Finis Palæstines centum octoginta nouem millium passuum, à confinio Arabiæ: deinde Phœnice. Intus autem Samariæ oppida, Neapolis, quod antea * Mamortha dicebatur, * Sebaste, in monte altiore Gamala.

* *Ioſephus lib. 3. Bel. Iudaici, Maxbotã nominat.*
* *Sebaſte in mõte, & altiora Gamala.*

Iudæa, Galilæa. *Cap. XIIII.*

SVpra Idumæam & Samariam Iudæa longè latéque funditur. Pars eius Syriæ iuncta, Galilæa vocatur: Arabię verò & Ægypto proxima, Peræa, asperis dispersa montibus, & à cæteris Iudæis Iordane amne discreta. Reliqua Iudæa diuiditur in toparchias decem quo dicemus ordine: Hiericuntem palmetis consitam, fontibus

bus irriguam Emmaum, Lyddam, Ioppicam, Acrabatenam, Gophniticam, Thamniticam, Betholenen, Tephenen, Orinen, in quâ fuere Hierosolyma, longè clarissima vrbium Orientis, non Iudææ modò: Herodium cum oppido illustri eiusdem nominis.

Iordanis. *Cap. XV.*

IOrdanis amnis oritur è fonte Paneade, qui cognomen dedit Cęsareę, de qua dicemus: amnis amœnus, & quatenus locorum situs patitur, ambitiosus, accolísque se præbens, velut inuitus Asphaltiten lacum dirum natura petit, à quo postremo ebibitur, aquásque laudatas perdit pestilentibus mistas. Ergo vbi prima conuallium fuit occasio, in lacum se fundit, quem plures Genesaram vocant xvj. M. pass. longitudinis, vj. M. latitudinis amœnis circunseptum oppidis: ab Oriente Iuliade & Hippo, à Meridie Tarichea, quo nomine aliqui & lacum appellant: ab Occidente Tiberiade, aquis calidis salubri.

Asphaltites. *Cap. XVI.*

ASphaltites nihil præter bitumen gignit: vnde & nomen. Nullum corpus animalium recipit: tauri camelíque fluitant. Inde fama, nihil in eo mergi. Longitudine excedit centum M. passuum, latitudine maxima xxv. implet, minima sex. Prospicit eum ab Oriente Arabia Nomadum, à Meridie Macherûs, secunda quondam arx Iudææ ab Hierosolymis. Eodem latere est calidus fons medicæ salubritatis Callirrhoë, aquarum gloriam ipso nomine præferens.

Gens Essenorum *Cap. XVII.*

AB Occidente litora Esseni fugitant, vsque quà nocent. gens sola, & in toto orbe præter cæteras mira, sine vlla fœmina, omni Venere abdicata, sine pecunia, socia palmarum. In diem ex æquo conuenarum turba renascitur, largè frequentantibus, quos vita fessos ad mores eorum fortunæ fluctus agitat. Ita per seculorum millia (incredibile dictu) gens æterna est, in qua nemo nascitur. Tam fœcunda illis aliorum vitæ pœnitentia est. Infra hos Engadda oppidum fuit secundum ab Hierosolymis fertilitate, palmetorúmque nemoribus: nunc alterum bustum. Inde Masada castellũ in rupe, & ipsum haud procul Asphaltite. Et hactenus Iudæa est.

Decapolis. *Cap. XVIII.*

IVngitur ei latere Syriæ Decapolitana regio, à numero oppidorum, in quo non omnes eadem obseruant. Plurimi tamen Damascum & Opoton riguas amne Chrysorrhoa, fertilem Philadelphiam. Rhaphanam, omnia in Arabiam recedentia. * Scythopolin anteà Nysam, à Libero patre, sepulta nutrice ibi, Scythis deductis. Gaddara Hieromiace præfluente, & iam dictum Hippon Dion, Pellam aquis diuitem, Galasam, Canatham. Intercursant cingúntque has vrbes tetrarchiæ, * regnorum instar singulæ, & in regna contribuuntur, Trachonitis, Paneas, in qua Cæsarea cum suprà dicto fonte, Abila, Arca, Ampeloëssa Gabe.

**Scythopolin deductis Scythis, antea Nysam, à Libero patre sepulta nutrice ibi.*

** regionũ*

Tyrus & Sidon. *Cap. XIX.*

HInc redeundum est ad oram atque Phœnicen. Fuit oppidum Crocodilon, est flumen: memoria vrbium, Dorum, Sycaminon, promontorium Carmelum, & in monte oppidum

eodem

eodem nomine, quondam Ecbatana dictum. Iuxta Getta, Iebba riuus Pagida, siue Belus, vitri fertiles harenas paruo litori miscens. Ipse è palude Cendeuia à radicibus Carmeli profluit. Iuxtà colonia Claudij Cæsaris Ptolemais, quæ quondam Ace. Oppidum Ecdippa. Promontorium album. Tyrus quondam insula, prealto mari septingentis passibus diuisa, nunc verò Alexandri oppugnantis operibus continens, olim partu clara vrbibus genitis, Lepti, Vtica, & illa Romani Imperij æmula, terrarum orbis auida, Carthagine, etiam Cadibus extra orbem conditis. Nunc omnis eius nobilitas conchylio atque purpura constat. Circuitus xix. M. pass. est intra Palætyro inclusa. Oppidum ipsum xxij. stad. obtiner. Inde Euhydra, Sarepta, & Ornithon oppida & Sidon artifex vitri, Thebarúmque Bœotiarum parens.

Rectius, Leötyn, vt apud Strabonẽ plurali genitiui desinentia: quẽadmodum & suprà Lycaon. Crocodilon, Sicaminon extulit, pro eo quod est, Leonũ, luporũ, crocodilorũ, mororum ciuitas.

Mons Libanus. Cap. XX.

A Tergo eius mons Libanus orsus, mille quingentis stad. Simyram vsque porrigitur, quà Cœle Syria cognominatur. Huic par, interiacente valle, mons aduersus Antilibanus obtenditur, quondam muro coniunctus. Post eum introrsus Decapolitana regio est, prædictaque cum ea tetrarchiæ, & Palæstinæ tota laxitas. At in ora etiamnum subiecta Libano, Huuius Magoras Berytus colonia quæ Felix Iulia appellatur. *Leontos oppidum, flumen Lycos, Palæbyblos, flumẽ Adonis. Oppida Byblos. Botrys, Gigarta, Trieris, Calamos: Tripolis, quam Tyrij & Sidonij & Aradij obtinent. Orthosia, Eleutheros Humen. Oppida, Simyra, * Marathos, contráq; Aradum Antarados septem stadiorum oppidum, &

*Melius in vetust. cod. Marathos, contráq; Aradus septem stadiorum oppidum, &c. Notũ est enim ex Strabone, Aradum insulà esse septem stadiorũ, modico maris

interuallo à Marapto diremptam.

insula ducentos passus à continente distans. Regio in qua suprà dicti desinunt montes, & inter iacentibus campis, Bargylus mons incipit. Hinc rursus Syria, desinente Phœnice. Oppida Carne, Balanea, Paltos, Gabale: promontorium in quo Laodicea libera, Diospolis, Heraclea, Charadrus, Posidium.

Syria Antiochena. Cap. XXI.

**In antiq. cod. Deinde Syria Antiochia. nulla promõtorij mẽtione.*

DEinde * promontorium Syriæ Antiochenæ. Intus ipsa Antiochia libera, Epidaphnes cognominata, Oronte amne diuiditur. In promontorio autem Seleucia libera, Pieria appellata.

Casius mons. Cap. XXII.

SVper eam mons eodem, quo alius, nomine Casius. Cuius excelsa altitudo quarta vigilia orientem per tenebras Solem aspicit: breui circumactu corporis, diem noctémque pariter ostendens. Ambitus ad cacumen xix. M. passuum est, altitudo per directum iiij. At in ora amnis Orontes, natus inter Libanum & Antilibanum iuxta Heliopolin. Oppidum Rhosos, & à tergo Portæ, quæ Syriæ appellantur, interuallo Rhosiorum montium & Tauri. In ora oppidum Myriandros, mons Amanus, in quo oppidum Bomitæ. Ipse * ab Syris Ciliciam separat.

* à Syria

Cœle Syria. Cap. XXIII.

NVnc interiora dicantur. Cœle habet Apamiam, Marsya amne diuisam à Nazerinorum tetrarchia. Bambycen, quæ alio nomine Hierapolis vocatur, Syris verò Magog. Ibi prodigiosa Atargatis, Græcis autem Derceto dicta, colitur. Chalcidem cognominatam ad Belum, vnde regio Chalcidene fertilissima Syriæ & vnde Cyrrhestica, Cyrrhum, Gazatas, Gindare-

nos

nos, Gabenos, tetrarchias duas, quæ Granucomatæ vocantur, Hemisenos, Hylatas, Ituræorum gentem, & qui ex iis Bætarreni vocantur, Mariammitanos. Tetrarchiam, quæ Mammisea appellatur, Paradisum, Pagras, Pinaritas, Seleucias præter iam dictam duas, quæ ad Euphraten, & quæ ad Belum vocantur, Carditenses. Reliqua autem Syria habet, exceptis quæ cum Euphrate dicentur, Arethusios, Berœenses, Epiphanenses. Ad Orientem Laodicenos, qui ad Libanum cognominantur, Leucadios, Lariſſæos, præter tetrarchias in regna descriptas barbaris nominibus xvij.

Euphrates. *Cap. XXIIII.*

ET de Euphrate hoc in loco dixisse aptissimum fuerit. Oritur in prefectura Armeniæ maioris Caranitide, vt prodidere ex iis qui proxùnè viderunt, Domitius Corbulo in monte Aba, Licinius Mutianus sub radicibus montis, quem Capoten appellant, supra Simyram xij. M. passuum, initio Pyxirates nominatus. Fluit Derxenem primùm, mox Anactiam, Armeniæ regiones à Cappadocia excludens. Dascusa abest à Simyra lxxv. M. passuum. Inde nauigatur Pastonam quinquaginta M. passuum. Melitenen Cappadociæ lxxiiij. M. passuum. Elegiam Armeniæ decem M. passuum, acceptis fluminibus Lyco, Arsania, Arsano. Apud Elegiam occurrit ei Taurus mons, nec resistit, quanquàm xij. M. passuum, latitudine prævalens. Omiram vocant irrumpentem: mox vbi perfregit, Euphratem, vltrà quoq; saxosum ac violentum. Arabiam inde læua, Merorum dictam regionem trischœna mensura, dextráque Comagenen disterminat, pontis tamen, etiam vbi Taurum

expugnat, patiens. Apud Claudiopolim Cappadociæ, cursum ad occasum Solis agit. P
mò * hunc illi impugnatus cursum Taurus a
fert: victúsque & abscisus sibimet, alio mo
vincit, ac fractum expellit in Meridiem. Ita r
turæ dimicatio illa æquatur, hoc eunte quò vu
illo prohibente ire quà velit. A cataractis i
rum nauigatur: quadraginta M. passuum in
Comagenes caput Samosata. Arabia suprà c
cta habet oppida, Edessam, quæ quondam A
tiochia dicebatur, Callirrhoën à fonte nom
natam, Carras clade Crassi nobiles. Iungit
præfectura Mesopotamiæ, originem à Syris tr
hens, in qua Antemusia & Nicephorium o
pida. Mox Arabes, qui Rhetaui vocantur: h
rum caput Singara. A Samosatis autem later
Syriæ, Marsyas amnis influit. Gingla Coma
genen finit, Meterum ciuitas incipit. Oppid
alluuntur Epiphania & Antiochia, quæ ad Eu
phraten vocantur. Item Zeugma lxxij. millibu
passuum à Samosatis transitu Euphratis nobi
le. Ex aduerso Apamiam Seleucus, idem vtriu
que conditor, ponte iunxerat. Qui cohæren
Mesopotamiæ, Rhoali vocantur. At in Syri
oppida, Europum, Thapsacum quondam num
Amphipolis, Arabes Scenitæ. Ita fertur vsqu
Vram locum, in quo conuersus ad Orientem re
linquit Syriæ Palmyrenas solitudines, quæ vs
que ad Petram vrbem, & regionem Arabiæ fe
licis appellatæ, pertinent.

** hunc illi in pugna Taurus aufert. vel, vt in Germanico codice legitur, Primũ hũc illi impugnatus Taurus aperit.*

Talmyra. Cap. XXV.

PAlmyra vrbs nobilis situ, diuitiis soli, & aquis amœnis, vasto vndique ambitu harenis includit agros: ac velut terris exempta à rerum natura, priuata sorte inter duo imperia

sum

ſumma, Romanorum Parthorúmque, & prima in diſcordia ſemper vtrinqu. cura, abeſt à Seleucia Parthorum, quę vocatur ad Tigrin cccccxxxvij. mill. paſſuum. A proximo verò Syriæ litore ducentis quinquagintaduobus millibus, & à Damaſco vigintiſeptem propius.

Hierapolis. *Cap. XXVI.*

INfra Palmyræ ſolitudines, Stelendena regio eſt, dictæque iam Hierapolis, ac Berœa, & Chalcis. Vltra Palmyram quoque ex ſolitudinibus iis aliquid obtinet Hemeta, item Elatium, dimidio propior Petræ, quàm Damaſcus. Aſuta autem proximè eſt Philiſcum, oppidum Parthorum ad Euphratem. Ab eo Seleuciam dierum decem nauigatio, totidémque ferè Babylonem. Scinditur Euphrates à Zeugmate octogintatribus millibus paſſuum circa vicum Maſicen. Et parte læua in Meſopotamiam vadit per ipſam Seleuciam, circa eam præfluenti infuſus Tigri. Dexteriore autem alueo Babylonem, quondam Chaldææ caput, petit, mediámque permeans, item quam Otrin vocant, diſtrahitur in paludes. Increſcit autem & ipſe Nili modo ſtatis diebus, paulum differens, ac Meſopotamiam inundat Sole obtinente viceſimam partem Cancri: minui incipit * in Virgine, & Leone tranſgreſſo. In totum verò remeat in viceſimanona parte Virginis.

* *in Virginẽ à Leone trãſgreſſo.*

Cilicia, & adiunctæ gentes Iſaurica, Homonadum, Piſidia, Lycaonia, Pamphylia, Taurus mons, Lycia.

Cap. XXVII.

SEd redeamus ad oram Syriæ, cui proxima eſt Cilicia. Flumen Diaphanes, mons Crocodilus. portꝰ

portæ Amanimontis. Flumina, Andricus, Pi
rus, Lycus: sinus Issicus. Oppidum Issos, in
Alexandria: flumen Chlorus, oppidum Ægæ
berum, amnis Pyramus, portæ Ciliciæ: oppid
Mallos, Magarsos, & intus Tarsos. Campi Al
oppida, Cassipolis, Mopsos liberum Pyramo i
positum, Thynos, Zephyrium, Anchiale. Amn
Saros, Cydnus, Tarsum liberam vrbem pro
à mari secans. Regio Celenderitis cum oppid
Locus Nymphæum, Solæ Cilicij, nunc Po
peiopolis, Adana, Cibyra, Pinara, Pedalie, Hali
Arsinoë, Tabæ, Doron. Iuxtáque mare Coryc
eodem nomine oppidum, & portus, & spec
Mox flumen Calicadnus. Promontorium Sarp
don: oppida, Olme, Myle, promontorium & o
pidum Veneris, à quo proximè Cyprus insu
Sed in continenti oppida, Myanda, Anem
rium, Coracesium, finisque antiquus Ciliciæ M
las amnis. Intus autem dicendi Anazarbeni, q
nunc Cæsarauguſtani: Castabla, Epiphania, q
anteà Eniandos, Eleusa, Iconium. Seleucia sup
amnem Calicadnum, Trachiotis cognomine,
mari relata, vbi vocabatur Hormia. Præterea i
tus flumina, Liparis, Bombos, Paradisus. Mo
Imbarus. Ciliciæ Pamphyliam omnes iunxer
neglecta gente Isaurica. Oppida eius intus Isa
ra, Clibanus, Lalassis: decurrit autem ad ma
Anemurij regione suprà dicti. Simili modo om
nibus, qui eadem composuere, ignorata est ill
contermina gens Homonadum, quorum intu
oppidum Homona: Cætera castella xliiij. inte
asperas conualles latent. Insident verticem Pis
dæ, quondam Solymi appellati, quorum colo
nia Cæsarea, eadem Antiochia. Oppida, Oroa
da, Sagalessos. Hos includit Lycaonia in Asiati
cam

am iurisdictionem versa, cum qua conueniunt
hilomelienses, Tymbriani, Leucolithi, Peltenj,
yrienses. Datur & Tetrarchia ex Lycaonia,
ua parte Galatiæ contermina est, ciuitatũ xiiij.
rbe celeberrima Iconio. Ipsius Lycaoniæ cele-
brantur Tembasa in Tauro, Sinda in confinio
alatiæ atque Cappadociæ: à latere autem eius
uper Pamphyliam veniunt Thracum soboles,
Miliæ, quorum Aricanda oppidum. Pamphylia,
antè Mopsopia appellata. Mare Pamphylium
Cilicio iungitur. Oppida eius Side, & in monte
Aspendũs, Platanistũs, Perga: Promontorium *Aspẽdum
eucolla. Mons Sardemisus, amnis Eurymedon
iuxta Aspendum fluens: Cataractes, iuxta quem
yrnessus & Olbia: vltimáque eius oræ Phase-
is. Iunctum ei mare Lycium est, génsque Lycia,
nde vastus sinus. Taurus mons, ab Eois veniens
itoribus, Chelidonio promontorio disterminat.
Immensus ipse, & innumerarum gentium arbi-
ter, dextero latere Septentrionalis, vbi primùm
ab indico mari exurgit, læuo Meridianus, & ad
Occasum tendens: mediámq; distrahens Asiam,
nisi opprimenti terras occurrerent maria. Resilit
ergo ad Septentriones, flexúsque immensum iter
quærit, velut de industria rerum natura subinde
æquora opponente, hinc Phœnicium, hinc Pon-
ticum, illinc Caspium & Hyrcanium, contráque
Mæoticum lacum. Torquetur itaque collisus in-
ter hæc claustra, & tamen victor, flexuosus eua-
dit vsque ad cognata Rhiphæorum montium iu-
ga, numerosis nominibus & nouis, quacunque
incedit insignis: Imaus prima parte dictus, mox
Emodus, Paropamisus, Circius, Chambades,
Pharphariades, Choatras, Oreges, Oroandes, *Pariadẽ
Niphates, Taurus. Atque vbi se quoque exupe-
rat,

rat, Caucasus: vbi brachia emittit, subinde tes
tanti maria similis, Carpedon, Coraceſius, Cra
gus, iterúmque Taurus, etiam vbi dehiscit, séq
populis aperit: portarum tamen nomine vnit
tem sibi vindicans, quæ alibi Armeniæ, alib
Caspiæ, alibi Ciliciæ vocantur. Quinetiam con
fractus, effugiens quoque maria, plurimis
gentium nominibus hinc & illinc implet:
dextra Hyrcanus, Caspius: à læua Pariedru
Moschicus, Amazonicus, Coraxicus, Scythicu
appellatus. In vniuersum verò Græcè Cera
nius. In Lycia igitur, à promontorio eius o
pidum Limena, mons Chimæra noctibus Ha
grans, Hephæstium ciuitas, & ipsa sæpe fla
grantibus iugis. Oppidum Olympus ibi fuit
nunc sunt montana, Gage, Corydalla, Rhodio
polis. Iuxta mare, Lymira cum amne, in que
Arycandus influit, & mons Massycites, Andria
ca ciuitas, Myra. Oppida, Apyre, & Antiphel
los, quæ quondam Habessus, atque in recessu
Phellus. Deinde Pyrrha, itémque Xanthus
mari xxv. M. passuum fluménque eodem nomi
ne. Deinde Patara, quæ prius Sataros, & in
monte Sydima. Promontorium Cragus. Vltrà
par sinus priori. Ibi Pinara, & quæ Lyciam fini
Telmessus. Lycia quondam lx. oppida habuit
nunc xxxvj. habet. Ex his celeberrima præter su
prà dicta Canas, Candyba, vbi laudatur Oeniun
nemus, Podalia, Choma præfluente Adesa, Cya
ne, Ascandalis, Amelas, Noscopium, Tlos, Te
landrus. Comprehendit in mediterraneis Caba
liam, cuius tres vrbes Oenoanda, Balbura, Bu
bon. à Telmesso Asiaticum mare, siue Carpa
thium, & quæ propriè vocatur Asia. In duas
eam partes Agrippa diuisit. Vnam inclusit ab

Orien

Oriente Phrygia & Lycaonia, ab Occidente Ægeo mari, à Meridie Ægyptio, à Septentrione Paphlagonia. Huius longitudinem ccccclxx. mil.passuum latitudinem ccc.M. fecit. Alteram determinauit ab Oriente Armenia minore, ab Occidente Phrygia, Lycaonia, Pamphylia, à Septentrione prouincia Pontica, à Meridie mari Pamphylio, longam cccccclxxv.M.passuum: latam cccxxv.M. In proxima ora Caria est, mox Ionia: vltra eam Aolis. Caria mediæ Doridi circunfunditur, ad mare vtroque latere ambiens. In ea Promontorium Pedalium. Amnis Clausus deferens Telmessum. Oppida Dædala, Cryassugitiuorum. Flumen Axon, oppidum Calydna.

Indus fluuius Cap. XXVIII.

AMnis *Indus in Cybiratarum iugis ortus, recipit lx.perennes fluuios, torrentes verò amplius centum. Oppidum Caunos liberum, deinde Pyrnos. Portus Cressa, à quo Rhodus insula xx.M.locus Loryma. Oppida Thysanusa, Paridion, Larymna. Sinus Thymnias. Promontorium Aphrodisias. Oppidū Hyda. Sinus Schœnus. Regio Bubassus. Oppidum fuit Acanthus, alio nomine Dulopolis. Est in promontorio Cnidos libera, Triopia. dein Peguſa & Stadia appellata. Ab ea Doris incipit. Sed priùs terga, & mediterraneas iurisdictiones indicasse conueniat. Cna appellatur Cybiratica. Ipsum oppidum Phrygiæ est. Conueniunt eò xxv. ciuitates.

** Hermolaus, Ninus, legendum existimat.*

Laodicea, Apamia, Ionia, Ephesus. Cap. XXIX.

CEleberrima vrbe Laodicea. Imposita est Lyco flumini, latera alluentibus Asopo, & Capro,

pro, appellata primò Dioſpolis, dein Rhoas. Reliqui in eo conuentu, quos nominare nō pigeat, Hydrelitæ, Themiſones, Hierapolitæ. Alter conuentus à Synnada accipit nomen. Conueniunt Lycaones, Appiani, *Eucarpeni, Dorylæi, Midæi, Iulienſes, & reliqui ignobiles populi xv. Tertius Apamiam vadit, antè appellatam Celænas, dein Ciboton. Sita eſt in radice montis Signiæ, circunfuſa Marſya, Obrima, Orga fluminibus in Mæandrum cadentibus. Marſyas ibi redditus ortus ac paulò mox conditus, vbi certauit tibiarum cantu cum Apolline, Aulocrenis: ita vocatur conuallis decem M. paſſuum ab Apamia Phrygiam petentibus. Ex hoc conuentu decem nominare Metropolitas, Dionyſopolitas, Euphorbenos, Acmonenſes, Peltenos, Silbianos. Reliqui ignobiles ix. Doridis in ſinu, Leucopolis, Amaxitos, Eleûs, Furhene. Dein Cariæ oppida, Pitaium, Euranæ, Halicarnaſſus. Sex oppida contributa ei ſunt à magno Alexandro, Theangela Sibde, Medmaſſa, Euranium, Pedaſum, Telmeſſum. Habitatur inter duos ſinus, Ceramicum & Iaſium. Inde Myndos, & vbi fuit Palæmyndus, Nariandus, Neapolis, Carianda, Termera libera, Bargyla, & à quo ſinus Iaſius, oppidum Iaſus. Caria interiorum nominum fama præniter; quippe vbi ſunt oppida, Mylaſa libera, Antiochia, vbi fuere Seminethos & Cranaos oppida, nunc eam circunfluunt Mæander & Moſſinus. Fuit in eo tractu & Mæandropolis. Eſt Eumenia Cludro flumini appoſita, Glaucus amnis, Lyſias oppidum & Orthoſia, Berecyntius tractus, Nyſa, Trallis, eadem Euanthia & Seleucia & Antiochia dicta. Alluitur Eudone amne, perfunditur Thebaide. Quidam ibi Pygmæos habi-

*Cercopeni

taſſe

ſſe tradunt. Prætereà ſunt Thydonos, Pyrrha, Eurome, Heraclea, Amyzon, Alabanda libera, quæ conuentum eum cognominauit: * Stratonicea libera, Hynidos, Ceramus, Trœzene, Phorontis. Longinquiores eodem diſceptant foro, Othronienſes, Halydienſes, ſeu Hippini, Xyſtiani, Hydiſſenſes, Apolloniatæ, Trapezopolitæ, Aphrodiſienſes liberi. Præter hæc ſunt Coſcinus, Harpaſa appoſita fluuio Harpaſo, quo & Trallicon, cùm fuit, alluebatur. Lydia autem perfuſa flexuoſi amnis Mæandri recurſibus, ſuper Ioniam procedit, Phrygiæ ab exortu Solis vicina, ad Septentrionem Myſiæ, meridiana parte Cariam amplectens, Mæonia antè appellata. Celebratur maximè Sardibus in latere Tmoli montis, qui antè Timolus appellabatur, vitibus conſitus, & ex eo profluente Pactolo, eodémque Chryſorrhoa, ac fonte Tarne: à Mæoniis ciuitas ipſa Hyde vocitata eſt, clara ſtagno Gygeo. Sardiana nunc appellatur ea iuriſdictio. Conueniúntque in eam extra prædictos, Macedones Caduceni, Loreni, Philadelpheni, & ipſi in radice Tmoli Cogamo flumini appoſiti Mæonij, Tripolitani: iidem & Antoniopolitæ Mæandro alluuntur: * Apollonohieritæ, Myſormolitæ, & Alij ignobiles. Ionia ab Iaſio ſinu incipiens, numeroſiore ambitu litorum flectitur. In ea primus ſinus Baſilicus, Poſideum promontorium & oppidum, oraculum Branchidarum appellatum, nunc Didymæi Apollinis, à litore ſtadiorum viginti. Et inde centum octoginta. Milletus Ioniæ caput, Lelegeis antè & Pityuſa & Anactoria nominata, * ſuper octoginta vrbium per cuncta maria genitrix: nec fraudanda ciue Cadmo, qui

*Aliàs ſic: Stratonice, Alinda libera quas vrbes in hoc tractu eodẽ ordine enumerat & Ptolemæus.

*Apollonohieritæ

*Aliàs, ſuper ſeptua.

ginta. & melius fortassis, cùm præsertim Seneca in lib. de Consolat. ad Helbiã matrẽ, Milesiorũ colonias lxxv. omnino fuisse asserat.

primus prosam orationem condere instituit. Amnis Mæander ortus è lacu in monte Aulocrene, plurimísque assusus oppidis, & repletus fluminibus crebris ita sinuosus flexibus, vt sæpe credatur reuerti, Apamenam primùm perugatur regionem, mox Eumeneticam, ac deinde Bargylleticos campos: postremò Cariam placidus, omnésque eos agros fertilissimo rigans limo, ad decimum à Mileto stadium lenis illabitur mari. Inde mons Latmus. Oppida, Heraclea montis eius, cognominis Caricæ, Myus quod primò condidisse Iones narrantur, Athenis profecti, Naulochum, Priene. In ora quæ Trogilia appellatur, Gessus amnis. Regio omnibus Ionibus sacra, & ideo Panionia appellata. Iuxtà fugitiuis conditum (vti nomen indicio est) Phygela. Fuit & Marathesium oppidum. Supra hæc Magnesia Mæandri cognomine insignis, à Thessalica Magnesia orta. Abest ab Epheso xxv. M. pass. Trallibus eo amplius

* CCC. * MMM. anteà Thessaloce & Androlitia nominata: & litori apposita Derasidas insula secum abstulit mari. Intus & Thyatira alluitur

* Euhippia Lyco, Pelopia aliquando & * Euhippa cognominata. In ora autem * Manteium, Ephesus Amazonum opus, multis antè expetita nominibus: Alopes, cùm pugnatum apud Troiam est, mox Ortygia, & Morges vocata est, & Smyrna cognomine Trachea, & Samornion, & Prolea. Attollitur monte Pione, alluitur Caystro in Cylbianis iugis orto, multósque amnes deferente, & stagnum Pegasæum, quod Phyrites amnis expellit. Ab his multitudo limi est, quæ terras propagat, mediísque iam campis Syriem insulam adiecit. Fons in vrbe Callipia, & tem-

plum

plum Dianæ complexi è diuersis regionibus duo Selinuntes. Ab Epheso Manteium aliud Colophoniorum, & intus ipsa Colophon, * Haleso affluente. Inde Apollinis Clarij phanum, Lebedos: fuit & Notium oppidum. Promontorium Coryceon, mons Mimas ccl. M. passuum excurrens, atque in continentibus campis residens. Quo in loco magnus Alexander intercidi planitiem eam iusserat. vij. M. cccc. passuum longitudine, vt duos sinus iungeret, Erythræque cum Mimante circunfunderet. Iuxta eas fuêre oppida Pteleon, Helos, Dorion: nunc est Aleon fluuius, Corinæum Mimantis promontorium, Clazomene, Parthenie & Hippi, Chytophoria appellatæ, cùm insulæ essent: Alexander idem per duo stadia continenti adnexuit. Interiere intus Daphnûs & Hermesia, & Sipylum quod antè Tantalis vocabatur, caput Mæoniæ, vbi nunc est stagnum Sale ob id & Archæopolis substituta Sipylo, & inde illi Colpæ, & huic Lebade. Regredientibus inde abest xij. M. passuum ab Amazone condita, restituta ab Alexandro, in ora Smyrna amne Melete gaudens non procul otto. Montes Asiæ nobilissimi in hoc tractu ferè explicant se, Mastusia à tergo Smyrnæ, & Termetis Olympi radicibus iunctus. Is in Dracone desinit, Draco in Tmolo, Tmolus in Cadmo, ille in Tauro. A Smyrna Hermus amnis campos facit, & nomini suo adoptat. Oritur iuxta * Doryleum Phrygiæ ciuitatem, multósque colligit fluuios, inter quos Phrygem, qui nomine Regni dato, à Caria eam disterminat: Hyllum & Cryon, & ipsos Phrygiæ, Mysiæ, Lydiæ amnibus repletos. Fuit in ore eius oppidum Temnos: nunc in extremo sinu Myrmeces scopuli, oppi-

*Sunt qui legendum cõtendant, Halete: cuius fluuij in hoc tractu meminit et Pausanias.

* Dorylæũ

dum Leuce in promontorio quod insula fuit, finísque Ioniæ Phocæa. Smyrnæum conuentum magna pars Æoliæ quæ mox dicetur, frequentat prætérque Macedones Hyrcani cognominati & Magnetes à Sipylo. Ephesum verò alterum lumen Asiæ, remotiores conueniunt Cæsarienses, Metropolitæ, Cylbiani, inferiores & superiores Mysomacedones, Mastaurenses, Brullitæ, Hypæpeni, Dioshieritæ.

Æolis. Troas. Pergamus.
Cap. XXX.

AEolis proxima est, quondam Mysia appellata, & quæ Hellesponto adiacet Troas. Ibi Phocæa, Ascanius portus. Dein fuerat Larissa: sunt Cyme, * Myrina, quæ Sebastopolim se vocat: & intus Ægæ, Attalia, Posidea, * Neon tichos, Temnos. In ora autem Titanus amnis, & ciuitas ab eo cognominata. Fuit & Grynia, nunc tantùm portus soli, insula apprehensa. Oppidum Elæa, & ex Mysia veniens Caicus amnis. Oppidum Pitane, Canaius amnis. Intercidêre Canæ, Lysimachia, Atarnea, Carene, Cisthene, Cilla, Cocillum, Thebæ, Asyre, Chrysa, Palæscepsis, * Gergithos, Neandros: nunc est Persperene ciuitas, Heracleotes tractus, Coriphas oppidum, * amnis Grylioſolius, Regio Aphrodisias, quæ anteà Politiceorgas. Regio Scepsis. Flumen Euenum, cuius in ripis intercidêre Lyrnessos & Miletos. In hoc tractu Ida mons. Et in ora quæ sinum cognominauit & conuentum Adramytteos, Olim Pedasus dicta. Flumina Astron, Cormalos, Eryannos, Alabastros, Hieros ex Ida. Intus mons Gargara, eodémque nomine oppidum. Rursus in litore Antandros, Edonis

* *Myrine*
* *Neontichos*
* *Gergetha, Strabo lib. xiij.*
* *Locus est omnino depraua tus, quẽ Pintianus hũc in modum restituendũ existi-*

nis prius vocata, deinde Cimmeris, & Assos, eadem Apollonia. Fuit & Palamedium oppidum. Promontorium Lecton disterminans Æolida & Troada. Fuit & Palamedia ciuitas, & Crysſa, & Lariſſa alia. Sminthæum templum durat. Intus Colone intercidit, deportata Adramytteum negotia. Apolloniatæ à Rhyndaco amne, Ereſij, Miletopolitæ, Pœmaneni Macedones, Aſchilacæ, Polichnæi, Pionitæ, Cilices, Mandagandeni: in Myſia Abrettini, & Helleſpontij appellati, & alij ignobiles. Troadis primus locus Amaxitus, dein Cebrenia, ipſáque Troas, Antigonia dicta: nunc Alexandria, colonia Rom. oppidum Nee, Scamander amnis nauigabilis, & in promontorio quondam Sigæum oppidum. Dein portus Achæorum, in quem influit Xanthus Simoënti iunctus: ſtagnúmque prius faciens Palæſcamander. Cæteri Homero celebrati, Rheſus, Heptaporus, Careſus, Rhodius veſtigia non habent. Granicus diuerſo tractu in Propontida fluit. Eſt tamen & nunc Scamandria ciuitas parua, ac M. cccc. paſſ. remotum à portu Ilium immune, vnde omnis rerum claritas. Extra ſinum ſunt Rhœtea litora, Rhœteo & Dardanio & Ariſbe oppidis habitata. Fuit & Achilleon, oppidum iuxta tumulum Achillis conditum à Mitylenæis, & mox Athenienſibus, * vbi claſſis eius ſteterat. In Sigeo fuit & Æantium, à Rhodiis conditum in altero cornu, Aiace ibi ſepulto xxx. ſtad. intervallo à Sigeo, & ipſo in ſtatione claſſis ſuæ. Supra Æolida, & partem Troadis, in mediterraneo eſt, quæ vocatur Teuthrania, quam Myſi antiquitus tenuere. Ibi Caicus amnis iam dictus oritur. Gens ampla per ſe, etiam cùm totum Myſia appellaretur. In ea Pioniæ, Andera, Dale, Stabu-

mat: Amanes Grylios, Solus: regio Aphrodiſiat, quæ antea Politice: Orgas regio, Scepſis.

**Legendum videtur, mutata verborum interpunctione, vbi claſſis eius ſteterat in Sigeo. De-*

inde subiũ gẽdũ, Fuit & Æantiõ. In Sigeo enim sepultum fuisse Achillẽ, in Rhœteo autem Aiacẽ, ex Strabone, Põponio, et Stephano notum est.

lum, Coniſium, Tegium, Balcea, Tiare, Teuthra nie, Carnaca, Haliſerne, Lycide, Parthenium Thymbre, Oxiopum, Lygdanum, Apollonia, Ion géque clariſſimum Aſia Pergamum, quod inter meat Sclinus, præfluit Cetius profuſus Pindaſ monte. Abeſt haud procul Elæa, quam in litor diximus. Pergamena vocatur eius tractus iuriſd ctio. Ad eam conuenunt Thiatyreni, M, gdo nes, Moſſini. Bregmenteni, Hieracomitæ, Perpe reni, Tyareni, Hierapolenſes, Harmatopolitæ Attalenſes, Pantaenſes, Appollonidienſes, aliæq inhonoræ ciuitates. A Rhœteo Dardanium opp dum paruum abeſt ſtad. lxx. Inde xviij. M. pro montorium Trapeza, vnde primùm concitat Helleſpontus. Ex Aſia interiiſſe gentes tradit Er toſthenes Solymorum, Lelegum, Bebrycum Colycantiorum, Trepſedorum. Iſidorus Arimos & Capretas, vbi ſit Apamia condita à Seleuco re ge, inter Ciliciam, Cappadociam, Cataoniam Armeniam. Et quoniam ferociſſimas gentes do nuiſſet, initio Dameam vocatam.

Inſula ante Aſiam, Pamphylium mare, Rhodus, Samus, Chius. Cap. XXXI.

INſularum ante Aſiam prima eſt in Canopico oſtio Nili à Cauopo Menelai gubernatore (v ferunt) dicta. Altera iuncta ponte Alexandriæ colonia Cæſaris Dictatoris, Pharus, quondam diei nauigatione diſtans ab Aegypto: nunc turri nocturnis ignibus curſum nauium regens Nanque fallacibus vadis Alexandria, tribus o mnino aditur alueis maris, Tegamo, Poſideo Tauro. In Phœniceo deinde mari eſt ante Iop pen Paria, tota oppidum, in qua obiectam bel luæ Andromedam ferunt: & iam dicta Arados

inter

ter quam & continentem quinquaginta cubita altomari (vt autor est Mutianus) è fonte ulcis aqua tubo corils facto , vsque à vado traditur. Pamphylium marc ignobiles insulas habet. Cilicium ex quinque maximis Cyprum , ad ortum Occasumque Ciliciæ ac Syriæ obiectam, quondam ix. regnorum sedem. Huius circuitum Timosthenes cccexxix. M. ccccc. prodidit. Isidorus ccclxxv . M. Longitudinem inter duo promontoria , Dinaretum & Acamanta , quod est ad Occasum , Artemidorus clx.ccccc. Timosthenes c c. vocatam ante Acamantida , Phinonides Ceraslin , Xenagoras & Aspeliam , & Amathusiam , & Macariam , Astynomus Crysson , & Coliniam. Oppida in ea x v. Paphos, Palæphaphos , Curia , Citium , Corineum , Salamis , Amathus , Lapethos , Solœ , Tamaseus, Epidarum, Chytri , Arsinoë, Carpasium , * Golgi . Fuere & ibi Cinyria , Marium , Idalium. Abest ab Anemurio Ciliciæ quinquaginta M. passuum . Mare , quod prætenditur , vocant Aurona Cilicium . In eodem situ Elæusa insula est , & quatuor ante promontorium ex aduerso Syriæ Clides , rursusque ab altero capite Stiria. Contra Neampaphium Hierocepia. Contra Salaminia , Salaminæ . In Lycio autem mari Illyris, Telendos , Attelebussa , Cypriæ tres sterilcs , & Dionysia , prius Carctha dicta . Deinde contra Tauri promontorium pestiferæ nauigantibus Chelidoniæ , totidem ab iis cum oppido Leucola , Pactyæ , Lasia , Nymphais , Macris : Megista , cuius ciuitas interiit . Multæ deinde ignobiles. Sed contra Chimæram Dolichiste , Chlidogylium , Crambussa , Rhoge , Enagora viij. Passi. Dædaleon duæ, Cryeon tres, Strongyle, &

* Golgæ

contra Sidyma Antiochy, Glaucúmque versus amnem Laguſa, Macris, Didymæ, Helbo, Scopelos, Aſpis, & in qua oppidum interiit Telandria, proximáque Cauno Rhoduſſa. Sed pulcherrima & liberа Rhodos, circuitu cxxx.mil.paſſ. aut ſi potius Iſidoro credimus, ciij. habitata vrbibus, Lindo, Camiro, Ialyſo nunc Rhodo. Diſtat ab Alexandria Ægypti ccccclxxviij.mil. vt Iſidorus tradit, vt Eratoſthenes ccccclxix.mill. vt Mutianus, d. Cypto clxvj. Vocitata eſt anteà Ophiuſa, Aſteria, Aethræa, Trinacria, Corymbia, Pœeſſa, Atabyria ab rege. Deinde Macria, & Oloëſſa. Rhodiorum inſulæ, Carpathus, quæ mari nomen dedit: Caſos, Achne olim: Niſyros diſtans ab Gnido xij. mill. ccccc. Porphyris anteà dicta. Eodem tractu media inter Rhodum Gnidúmq; Syme. Cingitur xxxvij.mill.ccccc. Portus benignè præbet octo. Præter has circa Rhodum, Cyclopis, Teganon, Cordyluſa, Diabetæ iiij. Hymos, Chalce cum oppido, * Seutluſa, Narthecuſa, Dimaſtos, Frogne: & à Gnido, Ciſeruſſa, Therionarce, Calydne cum tribus oppidis, Notio, Niſyros, Mendetero, & in Arconneſo oppidum Ceramus. In Cariæ ora, quæ vocantur Argiæ, numero viginti, & Hyetuſſa, Lepſia, Leros. Nobiliſſima autem in eo ſinu Cos, ab Halicarnaſſo quindecim mill. paſſ. diſtans, circuitu centum vt plures exiſtimant, Merope vocata: Cos, vt Staphylus, Meropis, vt Dionyſius: dein Nymphæa. Mons ibi Prion, & Niſyron abruptam illi putant, quæ Porphyris anteà dicta eſt. Hinc Carianda cum oppido. Nec procul ab Halicarnaſſo Pidoſus. In Ceramico autem ſinu Priaponneſos, Hipponneſos, Pſyra, Mya, Lampſemandus, Paſſala, Cruſa. Pyrrhe. Sepiuſſa, Melano: paulúmque

*Teutluſa, Stephano.

à con

à continente distans, quæ vocata est Cinædopolis, probrosis ibi relictis à rege Alexandro. Ioniæ ora * Aegeas & Corseas habet, & Icaron, de qua dictum est: Laden', quæ prius Late vocabatur: atque inter ignobiles aliquot, duas Camelidas Milero vicinas: * Mycalen, Trogilias, Trepsilion, Argennon, Sandalion, Samon liberam, circuitu octoginta septem mill. passuum: aut, vt Isidorus, centum. Partheniam primùm appellatam, Aristoteles tradit, posteà Dryusam, deinde Anthemusam: Aristocritus adiicit Melamphyllum, dein Cyparissiam: alij Partheno arusam, Stephanen. Amnes in ea Imbrasus, Chesius, Ibettes. Fontes Gigarto, Leucothea, Mons Cercetius. Adiacent insulæ, Rhypara, Nymphæa, Achillea. Par claritate ab ea distat xciij. M. passuum, cum oppido Chios libera, quam Aetaliam Ephorus prisco nomine appellat, Metrodorus & Cleobulus Chiam, à Chione nympha, aliqui à niue, & Macrin & Pityusam. Montem habet Pelenæum, marmor Chium. Circuitu cxxv. M. pass. colligit, vt veteres tradidere. Isidorus ix. millia adiicit. Posita est inter Samum & Lesbum, ex aduerso maximè Erythrarum. Finitimæ sunt Thallusa, quam alij * Dapnusam scribunt, Oenussa, Elaphites, Euryanassa, Arginusa cum oppido, iam hæ circa Ephesum, & quæ Pisistrati vocantur, Anthinæ, Myonnesos, Diareusa. In vtraque oppida intercidere. Porosselene cum oppido, Cerciæ, Halone, Commone, Illetia, Lepria, & Rhesperia, Procusæ, Bolbulæ, Phanæ, Priapos, Syce, Melane, Aenare, Siduſa, Pela, Drymusa, Anydros. Scopelos, Sycussa, Marathussa, Psile, Perirheusa, multæque ignobiles. Clara verò in alto Teos cum oppido, à Chio lxxxj. M.

* *Aliàs, Trageas, quas etiã in hoc maris tractu prope Ladã Strabo & Stephanus collocarunt.*

* *Mycala Trogiliam.*

* *Daphnusam*

passuum tantundem ab Erythris. Iuxta Smyrnam sunt Peristerides, Carteria, Alopece, Elæussa, Bachina, Pistira, Crommyonnesos, Megale. Ante Troada Ascaniæ, Plateæ iij. Dein Lamiæ, Plitaniæ ij. Plate, Scopelos, Getone, Artheidon, Celæ, Lagussæ, Didymæ. Clarissima autem Lesbos, à Chio sexagintaquinque mill. passuum. Hemerte, & Lasia, Pelasgia, Aegira, Aethiope, Macaria appellata fuit, octo oppidis inclyta. Ex iis Pyrrha hausta est mari, Arisbe terrarum motu subuersa. Antissam Methymna traxit in seipsam viij. vrbibus Asiæ in xxxvij. M. passuum vicina. Et Agamede obiit, & Hiera Restant Eresos, Pyrrha, & libera Mitylene, annis D. potens. Tota insula circuitur, vt Isidorus, clxviij. M. passuum vt veteres, cvcv. M. Montes habet Lepethymum, Ordymnum, Macistum, Creonem, Olympum. A proxima continente abest vij. M. ccccc. passuum. Insulæ appositæ, Sandalion, Leucæ quinque. Ex iis Cydonea cum fonte calido. Argenussæ ab Aege iiij. M. passuum distant. Dein Phelluſa, Pedna. Extra Hellespontum aduersa Sigæo litori adiacet Tenedus Leucophrys dicta, & Phœnice, & Lyrnessos. Abest à Lesbo lvj. M. passuum: à Sigæo xij. M. ccccc.

Hellespontus, Mysia, Phrygia, Galatia, Bithynia, Bosphorus. Cap. XXXII.

IMpetum deinde sumit Hellespontus, & mare incumbit, vorticibus limitem fodiens, donec Asiam abrumpat Europæ. Promontorium id appellauimus Trapezam: ab eo decem M. passuum. Abydum oppidum, vbi angustiæ septem stadiorum. Deinde Percote oppidum, &

Lampsa

Lampſacum, anteà Pityuſa dictum. Parium colonia, quam Homerus Adraſtiam appellauit. Oppidum Priapos, amnis Aeſepus, Zelia, Propontis, ita appellatur vbi ſe dilatat mare. Flumen Granicum, Artace portus, vbi oppidum fuit. Vltra inſula, quam continenti iunxit Alexander, in qua oppidum Mileſiorum Cyzicum, anteà vocitatum Arcõneſos, & Dolionis, & Dindymis, cuius à vertice mons Dindymus. Mox oppida Placia, Ariacos, Scylace, quorum à tergo mons Olympus, Myſius dictus: ciuitas Olympena. Amnes Horiſius, & Rhyndacus, antè Lycus vocatus. Oritur in ſtagno Artynia iuxta Miletopolim: recipit Maceſton, & pleroſque alios, Aſiam Bithyniámque diſterminans. Ea appellata eſt Cronia, dein Theſſalis, dein Maliande & Strymonis. Hos Homerus Halizonas dixit, quando præcingitur gens mari. Vrbs fuit immenſa Atuſa nomine: nunc ſunt xv. ciuitates, inter quas Gordiu come, quæ Iuliopolis vocatur, & in ora Daſcylos. Deinde flumen Gebes, & intus Helgas oppidum, quæ Germanicopolis, alio nomine Boöſcœte, ſicut Apamia, quæ nunc Myrlea Colophoniorum: flumen Etheleum, antiquus Troadis finis, & Myſiæ initium. Poſteà ſinus, in quo flumen Aſcanium, oppidum Bryllion, amnes Hylas, & Cios cum oppido eiuſdem nominis, quod fuit emporium non procul accolentis Phrygiæ, à Mileſiis quidem conditum, in loco tamen qui Aſcania Phrygiæ vocabatur. Quapropter non alibi aptiùs de ea dicatur. Phrygia Troadi ſuperiecta, populíſque à promontorio Lecto ad flumen Etheleum prædictis, Septentrionali ſui parte Galatiæ contermina, Meridiana Lycaoniæ, Piſidiæ, Mygdoniæque, ab Oriente

Oriente Cappadociam attingit. Oppida ibi ce-
leberrima præter iam dicta, Ancyra * Andria,
Celænæ, Coloſſæ, Carina, Cotiaion, Cerane,
Iconium, Midaion. Sunt autores tranſiſſe ex
Europa Myſos, & Brygas, & Thynos, à qui-
bus appellantur Myſi, Phryges, Bithyni. Si-
mul dicendum videtur & de Galatia, quæ ſuper-
poſita, agros maiori ex parte Phrygiæ tenet ca-
pútque quondam eius Gordium. Qui partem
eam inſedere, Gallorum Toliſtobogi, & Voto-
ri, & Ambitui vocantur: qui Mæoniæ & Pa-
phlagoniæ regionem, Trocmi. Prætenditur
Cappadocia à Septentrione & Solis ortu, cuius
vberrimam partem occupauere Tectoſages, ac
Teutobodiaci. Et gentes quidem hæ. Populi
verò ac tetrarchię omnes numero cxcv. Oppida,
Tectoſagum Ancyra, Trocmorum Tauium, To-
liſtobogorum Peſinûs. Præter hos, celebres Ar-
ralenſes, Araſenſes, Comenſes, Dioshieroni-
tæ, Lyſtreni, Neapolitani. Oeandenſes, Se-
leucenſes, Sebaſteni, Timoniacenſes, Tebaſe-
ni. Attingit Galatia & Pamphyliæ Cabaliam,
& Milyas, qui circa Barin ſunt, & Cyllanti-
cum, & Oroandicum Piſidiæ tractum. Item Ly-
caoniæ partem Obigenen. Flumina ſunt in ea
præter iam dicta, Sangarium & Callus, à quo
nomen traxere Matris Deûm ſacerdotes. Nunc
reliqua in ora, à Cio intus in Bithynia Pruſa, ab
Annibale ſub Olympo condita: Inde Nicæam
vigintiquinque millia paſſuum interueniente
Aſchanio lacu. Déinde Nicæa in vltimo Aſca-
nio ſinu, quæ priùs Olbia: & Pruſa item altera
ſub Hippo monte. Fuere Pythopolis, Partheno-
polis, Cotyphanta. Sunt in ora amnes, Aeſius,
Bryazon, Plataneus, Areus, Siros, Gendos, qui
&

* Andira,

& Chrysorrhoas. Promontorium, in quo * Megaricè oppidum fuit. Inde Craspedites sinus vocabatur, quoniam id oppidum velut in lacinia erat. Fuit & Astacum, vnde & ex eo Astacenus idem sinus. Fuit & Libyssa oppidum, vbi nunc Annibalis tantùm tumulus: est in intimo sinu Nicomedia Bithyniæ præclara. Leucatas promontorium, quo includitur Astacenus sinus. à Nicomedia xlij. M. ccccc. Rursúsque coëuntibus terris angustiæ pertinentes vsque ac Bosphorum Thracium. In iis Chalcedon libera, * à Nicomedia lxxij. ccccc. Proceraſti anteà dicta, dein Compusa: posteà Cæcorum oppidum, quòd locum eligere nescissent, septem stadiis distante Byzantio, tanto feliciore omnibus modis sede. Cæterùm intus in Bithynia colonia Apamena, Agrippenses, Iuliopolitæ, Bithynion. Flumina, Syrium, Lapsias, Pharmicas, Alces, Crynis, Lylæus, Scopius, Hieras, qui Bithyniam & Galatiam disterminat. Vltra Chalcedona Chrysopolis fuit. Déinde Nicopolis, à qua nomen etiamnum sinus retinet: in quo portus Amyci. Déinde Naulochum promontorium, Estiæ templum Neptuni, Bosphorus D.p. interuallo Asiam Europæ iterum auferens, abest à Chalcedone xij. M. ccccc. pass. Inde fauces primæ viij. M. ccl. passuum: vbi Phinopolis oppidum fuit. Tenent oram omnem Thyni, interiora Bithyni. Is finis Asiæ est, populorúmque cclxxxij. qui ad eum locum à fine Lyciæ numerantur. Spatium Hellesponti & Propontidis ad Bosphorum Thracium clxxxviij. M. passuum diximus. à Chalcedone Sigeum Isidorus ccclxij. M. ccccc. passuum tradit. Insulæ in Propontide ante Cyzicum Elaphonnesus, vnde Cyzicenum marmor: eadem Neuris,

* *Megaricon, Stephano.*

* *à Nicomedia lxxij. M. D. pass. Ceraſtis anteà dicta, dein Colpoessa.*

ris, & Proconnesus dicta. Sequuntur Ophiusa, Acanthus, Phœbe, Scopelos, Porphyrione, Halone cum oppido. Delphacia. Polydora. Artacæon cum oppido. Est & contra Nicomediam Demonnesos. Item vltra Heracleam aduersa Bithyniæ Thynnias, quam barbari Bithyniam vocant. Est & Antiochia, & contra fauces Rhindaci Besbicos, decem & octo mill. circuitu. Est & Elæa, & duæ Rhodussæ, Erebinthus, Megale, Chalcitis, Pityodes.

C. PLINII SECVNDI NATVRALIS HISTORIÆ LIBER SEXTVS.

Pontus Euxinus. Cap. I.

PONTVS Euxinus, anteà ab inhospitali feritate Axenos appellatus, peculiari inuidia naturæ sine vllo fine indulgentis auiditati maris, & ipse * inter Europam Asiámque funditur. Non fuerat satis Oceano ambisse terras, & partem earum auctа immanitate abstuliſſe, non irrupiſſe fractis montibus, * Calpéque Africæ auulsa tanto maiora absorbuiſſe, quàm reliquerit, spatia non per Hellespontum Propontida infudiſſe, iterum terris deuoratis: à Bosphoro quoque in aliam vastitatem panditur nulla satietate, donec expatianti * lacus à Mæoti rapinam suam iungant. Inuitis hoc acciditſſe terris indicio sunt tot angustiæ, atque tam parua naturæ repugnantis interualla, ad Hellespontum octingentorũ septuagintaquinq; passuum ad Bosphoros duos, vel bubus meabili transitu. Vnde nomẽ ambobus, & tãquam in dissocia

* in

* Calpéque Abilæ auulsa.

* lacus Mæotis rapinã suam iungat.

sociatione germanitas concors. Alitum quippe cantus, canúmque latratus inuicem audiuntur: vocis etiam humanæ commercia, inter
* meante duos orbes * manente colloquio, nisi cùm idipsum auferunt venti. Mensuram Ponti à Bosphoro ad Męotium lacum quidam fecere xiiii. triginta octo mill. ecccc. passuum. Eratosthenes centum minorem, Agrippa à Chalcedone ad Phasin x̄. mill. Inde Bosphorum Cimmerium trecenta sexaginta mill. Nos interualla generatim ponemus comperta in nostro æuo, quando etiam in ipso ore Cimmerio pugnatum est. Ergo à faucibus Bosphori est amnis Rhebas, quem alii qui Rhœsum dixerunt. Deinde Psillis, portus Calpas, Sangarius fluuius ex inclytis. Oritur in Phrygia, accipit vastos amnes, inter quos Tembrogium & Gallum. Idem Sangarius à plerisque dictus Coralius, à quo incipiunt Maryandini sinus, oppidúmque Heraclea Lyco flumini appositum. Abest à Ponti ore millibus ducentis: portus Acone, veneno aconito dirus, specus Acheruſia. Flumina Pedopiles, Callichorum, Sonautes. Oppidum Tium, ab Heraclea
* Billis trigintaocto mill. passuum. Fluuius * Bilis.

Gens Paphlagonum & Cappadocum Cap. II.

VLtra quem gens Paphlagonia, quam Pylæmeniam aliqui dixerunt, inclusam à tergo Galatia. Oppidum Mastia Milesiorum, deinde Cromna. Quo loco Henetos adiicit Nepos Cornelius, à quibus in Italia ortos cognomines eorum Venetos credi postulat. Sesamum oppidum, quod nunc Amastris. Mons Cytorus, à Tio lxiiij. mill. passuum. Oppida, Cimolis, Stephane

hane, amnis Parthenius. Promontorium Cambis vasto excursu, abest à Ponti ostio cccxv. M. passuum, vel vt aliis placuit, cccl. M. Tantundem à Cimmerio, aut vt aliqui maluere, cccxij. M. cccccc. Fuit & oppidum eodem nomine, & aliud inde Armine: nunc est colonia Sinope, à Cytoro clxiiij. M. Flumen Varetum gens Cappadocum, oppidum Gaziura & Gazelum, amnis Halys, à radicibus Tauri per Cataoniam Cappadociámque decurrens. Oppida Gangre, Casista: Amisum liberum, à Sinope cxxx. M. passuum. Eiusdémque nominis sinus tanti recessus, vt Asiam penè insulam faciat, cc. M. passuum haud amplius per continentem ad Issicum Ciliciæ sinum. Quo in omni tractu proditur, tres tantùm gentes Græcas iure dici, Doricam, Ionicam, Æolicam, cæteras Barbarorum esse. Amiso iunctum fuit oppidum Eupatoria, à Mithridate conditum. Victo eo, Pompeiopolis vtrunque appellatum est.

Cappadocia. *Cap. III.*

CAppadocia intus habet coloniam Claudij Cæsaris Archelaidem, quam præfluit Halys: oppida Comana, quod Sarus: Neocæsareã, quod Lycus: Amasiam, quod Iris, in regione Gazacena. In Colopena verò Sebastiam, & Sebastopolin. Hæc parua, sed paria suprà dictis. Reliqua sui parte Melitam à Semiramide cõditam haud procul Euphrate: Diocæsaream, Tyana, Castabalam, Magnopolim, Zelam: & sub monte Argæo Mazacam, quæ nunc Cæsarea nominatur. Cappadociæ pars prætenta Armeniæ maiori Melitene vocatur: Comagenę, Cataonia: Phrygię, Garsauritis: Sargaurasanę, Cammanene: Galatiæ, Morimene: vbi disterminat eos Cappadox amnis à quo no-

men traxere, anteà Leucosyri dicti. A Neocæsarea suprà dicta minorem Armeniam Lycus amnis disterminat. Est & Ceraunus intus clarus. In ora autem ab Amiso oppidum & flumen Chadisia, Lycastum, à quo Themiscyra regio. Iris flumen deferens Lycum. Ciuitas Ziela intus, nobilis clade Triarij, & victoria C. Cæsaris: in ora amnis Thermodoon, ortus ad castellum, quod vocant Phanareëam, prætérque radices Amazonij montis lapsus. Fuit oppidum eodem nomine, & alia quinque, Phamizonium, Themiscyra, Sotira, Amasia, Comana, nunc * Mauteium.

* Manteũ

Themiscyrenæ regionis gentes. Cap. IIII.

GEntes, Genetarum, Chalybum. Oppidum Cotyorum. Gentes Tibareni, Mossyni notis signantes corpora. Gens Macrocephali, oppidum Cerasus, portus Cordulæ. Gentes Bechires, Buzeri. Flumen Melas. Gens Macrones, Sideni, flumenque Sidenum, quo alluitur oppidum Polemonium, ab Amiso cxx. M. passuum. Inde flumina Iasonium, Melanthium, & ab Amiso lxxx. M. passuum, Pharnacea oppidum, Tripolis castellum & fluuius. Item Philocalia, & sine fluuio Liuiopolis, & à Pharnacea centum M. passuum. Trapezús liberum, vasto monte clausum. Vltra quod gens Armenochalybes, & maior Armenia xxx. M. passuum distans. In ora ante Trapezunta flumen Pyxites, vltrà verò gens Sannorum Heniochorum. flumen Absarum cum castello cognomine in faucibus, à Trapezunte cl. M. passuum. Eius loci à tergo montium Iberia est: in ora verò Heniochi, Ampreutæ, Lazi. Flumina * Campseonysis, Nogrus, Bathys. Gentes Colchorum. Oppidum Matium,

* Legendũ videtur,

Matium, flumen Heracleum, & promontorium eodem nomine, clariſſimúſque Ponti Phaſis. Oritur in Moſchis: nauigatur quamlibet magnis nauigiis xxxviij. M. cccc. paſſuum, inde minoribus longo ſpatio, pontibus cxx. peruius. Oppida in ripis habuit complura: celeberrima, Tyritacen, Cygnum, & in faucibus Phaſin. Maximè aurem inclaruit Aea, xv. M. paſſuum à mari, vbi Hippos & Cyanos vaſti amnes è diuerſo in eum confluunt. Nunc habet Surium tantum, & ipſum ab amne influente ibi cognominatum, vſquequo magnarum nauium capacem eſſe diximus. Et alios accipit fluuios, magnitudine numeróq; mirabiles, inter quos Glaucum. In ore eius inſulæ ſine nomine. Abeſt Absaro lxxv. M. Inde aliud flumen Charien. Gens Salæ, antiquis Phthirophagi dicti, & Suani. Flumen Cobum è Caucaſo per Suanos fluens. Dein Rhoas. Regio Ecrectice. Amnes *Sigania, Terſos, Atelpos, Chryſorrhoas, gens Abſilæ, caſtellum Sebaſtopolis, à Phaſide centum M. paſſuum, gens Sannigarum, oppidum Cygnus, flumen & oppidum *Pityûs. Deinde multis nominibus Heniochorum gentes.

Acampſis, Acinaſis, Mogros, Bathys. cui lectioni adſtipulatur & Arrianus in Periplo, regionis huius fluuios iiſdẽ nominibus, eodémque ordine recenſens.

**Aliàs ſic: Singames, Tapſiras, Aſtelephus, adſtipulãte eodem Arrhiano.*

Regio Colchica, Achæi, & Laueri eodẽ tractu. Cap. V.

Subiicitur Ponti regio Colchica, in qua iuga Caucaſi ad Rhiphæos montes torquentur, vt dictum eſt, altero latere in Euxinum & Maotin deuexa, altero in Caſpium & Hyrcanium mare. Reliqua litorum fere nationes tenent, Melanchlæni. Coraxi vrbe Colchorum Dioſcuriade, iuxta fluuium Anthemunta, nunc deſerta: quondam adeò clara, vt Timoſthenes in eam ccc. nationes, quę diſſimilibus linguis vterentur, deſcendere prodiderit. Et poſteà à noſtris cxxx.

Vetuſt. codi. Penius, quẽ fluuiũ in hoc tractu recẽſet & Ouid. 4. de Ponto.

interpretibus negotia ibi gesta. Sunt qui conditam eam ab * Amphito & Telchio, Castoris ac Pollucis aurigis putent, à quibus ortam Heniochorum gentem feram constat. A Dioscuriade oppidum Heracleum: distat à Sebastopoli lxxx. M.passuum, Achæi, Mardi Cercetæ: post eos Seri, Cephalotomi. In intimo eo tractu Pityûs oppidum opulentissimum, ab Heniochis direptum est. A tergo eius Epageritæ, Sarmatarum populus in Caucasi iugis: post quem Sauromatæ. Ad hos confugerat Mithridates Claudio principe, narrauítque Thalos iis esse confines, qui ab Oriente Caspij maris fauces attingerent: siccari eas æstu recedente. In ora autem iuxta Cercetas, flumen Icarusa, cum oppido Hiero & flumine, ab Heracleo cxxxvj. M. * Inde promontorium Cronea quo supercilium arduum tenent Toretæ, ciuitas Sindica ab Hiero lxvij. mill. passuum Flumen Sceaceriges.

+ *Strabo libr. 11. Castoris et Pollucis aurigas nõ Amphizũ & Telchium, sed Amphistratum et Rhecã nominat.*

* *Rectius vetust. cod. Inde promõtorium Crunæ, à quo superiliũ, &c.*

Bosphoros Cimmericus, Mæotis. Cap. VI.

INde ad Bosphori Cimmerij introitũ octoginta octo mill. cccc. passuũ. Sed ipsius peninsulæ inter Pontum & Mæotin lacum excurrentis, non amplior octoginta septem mill. cccc. passuum longitudo est: latitudo nusquam infra duo iugera. Eionem vocant. Ora ipsa Bosphori, vtrinque ex Asia atque Europa, curuatur in Mæotin. Oppida, in aditu Bosphori primo Hermonassa, dein Cepi Milesiorum. Mox Stratoclia, & Phanagoria, & penè desertum Apaturos, vltimóque in ostio Cimmerium, quod anteà Cerberion vocabatur.

Gentes circa Mæotin. Cap. VII.

INde Mæotis lacus, in Europa dictus. A Cimmerio accolunt Mæotici, Vali, Serbi, Arechi,

Zinz

Zingi, Pſeſij. Dein Tanain amnem, gemino ore influentem, colunt Sarmatæ, Medorum (vt ferunt) ſoboles, & ipſi in multa genera diuiſi. Primò Sauromatæ Gynæcocratumeni: vnde Amazonum connubia. Dein Euazæ, Cottæ, Cicimeni, Meſſeniani, Coſtobocci, Choatræ, Zigœ, Dandari, Thuſſagetæ, Turcæ, vſque ad ſolitudines ſaltuoſis conuallibus aſperas: vltra quas Arimphæi, qui ad Rhiphæos pertinent montes. Tanain ipſum Scythæ Silyn vocant, Mæotin Temerinda, quod ſignificat matrem maris. Oppidum in Tanais quoque oſtio fuit. Tenuere finitima primi Cares, dein Clazomenij & Mæones, poſteà Panticapenſes. Sunt qui circa Mæotin ad Ceraunios montes * altiores has tradunt gentes, à litore Napæas, ſupráque Eſſedones Colchis iunctos, ac mõtium cacuminibus. Dein Carmanas, Oranos, Antacas, Mazacas, Aſcanticos, Acapeatas, Agagammatas, Phycaros, Rhimoſolos, Aſcomarcos: & ad iuga Caucaſi Icatalas, Imaduchos, Ranos, Anclacas, Tydios, Caraſtaſcos, Aſuciandas. Lagoum amnem ex montibus Catheis, in quem defluit Opharus: vbi gentes Caucadas, Opharitas, * Amnem Menotharum, Imetuenis ex montibus ſciſſum, inter Agedos, Carnapas, Gardeos, Acciſos, Gabros, Gregaros. Circáque fontem * Imitiſſi, Imituos, & Aparthenos. Alij influxiſſe eò Suitas, Auchetas, Satarneos, Aſampatas. Ab his Tanaitas & Nepheonitas viritim deletos. Aliqui flumen Opharium labi per Cãtecos & Sapeos: Tanain verò tranſiſſe Phatareos, Herticeos, Spondolicos, Synhietas, Amaſſos, Iſſos, Catacetos, Tagoros, Catonos, Neripos, Agandeos, Mandareos, Saturcheos, Spaleos.

* *altiores nõ legitur in vetuſto codice.*

* *Pintianus ex vetuſtis codicibus ſic legit, Amnes Menotharũ Imituem ex montibus Ciſſijs.*

* *Imituũ.*

Cappadocia Armeniæ. *Cap. VIII.*

** nunc red datur ingẽs in mediterraneo sinus.*

PEracta est interior ora, omnésq; acolę: *nunc reddantur gentes in mediterraneo sinu: in quo multa aliter, ac veteres proditurum me non eo inficias, anxia perquisita cura, rebus nuper in eo situ gestis à Domitio Corbulone, regibúsq; inde missis supplicibus, aut regum liberis obsidibus. Ordiemur autem à Cappadocum gente. Longissimè hæc Ponticarum omnium introrsus recedens, minorem Armeniam maiorémque & Comagenen læuo suo latere transit: dextra verò omnes in Asia dictas gentes, plurimis superfusa populis: magnóque impetu scandens ad ortum Solis & Tauri iuga, transit Lycaoniam, Pisidiam, Ciliciam: vadit super Antiochię tractum, & vsque ad Cyrrhesticam eius regionem parte sua, quæ vocatur Cataonia, contendit. Itaque ibi longitudo Asię XII. quinquaginta M. passuum efficit, latitudo CCCCCCXL. M.

Armeniæ. *Cap. IX.*

ARmenia autem maior incipiens à Pariedris montibus, Euphrate amne (vt dictum est) aufertur Cappadociæ: & quà discedit Euphrates, Mesopotamiæ, haud minus claro amne Tigri. Vtrunque fundit ipsa, * & initium Mesopotamiæ facit, inter duos amnes iturę. Quod interest ibi, tenent Arabes Orei. Sic finem vsque in Adiabenen perfert. Ab ea transuersis iugis inclusa, latitudinem in læua pandit ad Cyrum amnem transuersa in Araxem: longitudinem verò ad minorem vsq; Armeniam, Absaro amne in Pontum defluente, & Pariedris montibus (qui fundunt Absarum) discreta ab illa. Cyrus oritur in Heniochiis montibus, quos alij Coraxicos vocauere: Araxes eodem monte, quo Euphrates.

** Rectius vetust. cod. & initium Mesopotamiæ facit, inter duos amnes sitæ. Terræ quod interest ibi, tenẽt Arabes, &c.*

phrates, vj.M. passuum interuallo: actúsque amne Musi, & ipse (vt plures existimauere) à Cyro defertur in Caspium mare. Oppida celebrantur in minore, Cæsarea, Aza, Nicopolis: in maiore Arsamote Euphrati proximum, Tigri Carcathiocerta: in excelsis autem Tigranocerta, & in campis iuxta Araxem Artaxata. Vniuersę magnitudinem Aufidius quinquagies centena M. prodidit. Claudius Cęsar longitudinem à Dascusa ad confinium Caspij maris XIII. M. passuum latitudinem dimidium eius, à Tigranocerta ad Iberiam. Diuiditur (quod certum est) in præfecturas quas ij strategias vocant, quasdam ex iis vel singula regna quondam, Barbaris nominibus CXXV. Cludunt eam ab Oriente montes, sed non statim Ceraunij, nec Adiabene regio. Quod interest spatij, Sopheni tenent: ab his iuga: vltrà Adiabeni tenent. Per conualles autem proximi Armeniæ sunt Menobardi, & Moscheni. Abdiabenen Tigris & * montium sinus cingunt. Ab læua eius regio Medorum est & prospectus Caspij maris. Ex Oceano hoc (vt suo loco dicemus) infunditur, totúmque Caucasijs montibus cingitur. Horum incolæ per confinium Armeniæ nunc dicentur.

montiuma sinus inuij cingunt.

Albania, Iberia. *Cap.* X.

PLanitiem omnem à Cyro vsque, Albanorum gens tenet: mox Iberum, discreta ab ijs amne Alazone, in Cyrum è Caucasiis montibus defluente. Pra ualent oppida Albaniæ Cabalaca, Iberiæ Harmastis iuxta flumen, Neotis: regio Thasiæ, & Triare vsque ad * Partedotos montes. Vltrà sunt Colchice solitudines: quarum à latere ad Ceraunios verso, Arme-

*Paricdros

nochalybes habitant,& Moschorum tractus ad Iberum amnem in Cyrum defluentem : & infra eos Sacassani , & deinde Macrones ad flumen Absarum. Sic plano ac deuexa obtinentur. Rursus ab Albaniæ confinio , tota montium fronte, gẽtes Syluorum feræ,& infrà Lubienorum,mox Diduri & Sodij.

Portæ Caucasiæ. *Cap. XI.*

AB iis sunt portæ Caucasiæ , magno errore à multis Caspiæ dictæ , ingens naturæ opus, montibus interruptis repentè , vbi fores obditæ ferratis trabibus , subter medias amne Dyriodori fluente, citráque in rupe castello (quod vocatur Cumania) communito ad arcendas transitu gẽtes innumeras: ibi loci terrarum orbe portis discluso , ex aducrso maximè Harmastis oppidi Iberum. A portis Caucasijs per montes Gordyeos Valli , Suarni indomitæ gentes, auri tantùm metalla fodiunt . Ab iis ad Pontum vsque Heniochorum plura genera , mox Achæorum. Ita se habet terrarum sinus è clarissimis. Aliqui inter Pontum & Caspium mare cccIxxv.M.pass. non amplius interesse tradiderunt : Cornelius Nepos * cl. M . Tantis iterum angustiis infestatur Asia . Claudius Cæsar à Cimmerio Bosphoro ad Caspium mare cl. M. prodidit : cáque perfodere excogitasse Nicatorem Seleucum , quo tempore ab Ptolemæo Catauno sit interfectus. A portis Caucasiis ad Pontum cc. M. passuum esse constat feré.

* ccl. M.

Insulæ in Ponto. *Cap. XII.*

INsulæ in Ponto * Planctæ , siue Cyaneæ , siue Symplegades. Deinde Apollonia , Thynnias dicta,vt distingueretur ab ea,quæ est in Europa. Distat à continenti passibus M. cingitur tribus.

* Planctæ

M. Et contra Pharnaceam Chalceritis, quam Græci Ariam dixerunt, ſacrámque Marti, & in ea volucres cum aduenis pugnaſſe, pinnarum * ictu. * iactu

Gentes in Scythico Oceano. Cap. XIII.

NVnc omnibus, quæ ſunt interiora Aſiæ, dictis, Rhiphæos montes tranſcendat animus, dextráque litore Oceani incedat. Tribus hic è partibus cæli alluens Aſiam, Scythicus à Septentrione, ab Oriente Eous, à Meridie Indicus vocatur, variéque per ſinus & accolas in complura nomina diuiditur. Verùm Aſiæ quoque magna portio appoſita Septentrioni, iniuria ſideris rigentis vaſtas ſolitudines habet. Ab extremo Aquilone ad initium Orientis æſtiui Scythæ ſunt. Extra eos vltráque Aquilonis initia Hyperboreos aliqui poſuere, pluribus in Europa dictos. Primum inde * noſcitur promontorium Celticæ Lytarmis, fluuius Carambucis, vbi laſſata cum ſiderum vi Rhipliæorum montium deficiunt iuga. Ibíque Arimpliæos quoſdam accepimus, haud diſſimilem Hyperboreis gentem. Sedes illis nemora, alimenta baccæ, capillus iuxtà fœminis viríſque in probro exiſtimatur: ritus clementes. Itaque ſacros haberi narrant, inuiolatóſque eſſe etiam feris accolarum populis: nec ipſos modò, ſed illos etiam, qui ad eos perfugerint. Vltra eos planè iam Scythæ, Cimmerij, Cicianthi, Georgi, & Amazonum gens. Hæc vſque ad Caſpium & Hyrcanum mare. Nanq; id erumpit Scythico Oceano in auerſa Aſiæ, pluribus nominibus accolarum appellatum celeberrimis duobus, Caſpio, & Hyrcano. Non minus hoc eſſe quàm Pontum Euxinum, Clitarchus putat, Eratoſthenes ponit * naſcitur

& mensuram: ab Exortu ad Meridiem, per Caduſię & Albanię oram quinquies mill. cccc. ſtad. Inde per Aratiaticos, Amarbos Hyrcanos, ad oſtium Zoni fluminis, quater mill. dccc. ſtad. Ab eo ad oſtium Iaxartis * mill. cccc. Quæ ſumma efficit quindecies centena ſeptuaginta quinque mil. paſ. Arremidorus hinc detraxit viginti quinque M. paſſuum. Agrippa Caſpium mare, gentésque quę circà ſunt & cum his Armeniam determinans, ab oriente Oceano Serico, ab Occidente Caucaſi iugis, à Meridie Tauri, à Septentrione Oceano Scythico, patere qua cognitum eſt, cccexc. M. paſ. in longitudinem: ccxc. M. in latitudinem prodidit. Non deſunt vero, qui eius maris vniuerſum circuitum à freto xxv. M. paſſ. tradunt. Irrumpit autem arctis faucibus, in longitudinem ſpatioſis. At vbi cœpit in latitudinem pandi, lunatis obliquatur cornibus: velut ad Mæotium lacum ab ore diſcedēs, Scythici arcus (vt autor eſt M. Varro) ſimilitudine. Primus ſinus appellatur Scythicus, vtrinque enim accolunt Scythę, & per anguſtias inter ſe commeant, hinc Nomades & Sauromatę multis nominibus, illinc Abzoæ non paucioribus. Ab introitu dextra, mucronem ipſum faucium tenent Vdini, Scytharum populus: dein per oram Albani (vt ferunt) ab Iaſone orti. Ante quos mare quod eſt, Albanum nominatur. Hæc gens ſuperſuſa montibus Caucaſeis, ad Cyrum amnem, Armeniæ confinium atque Iberiæ, deſcendit, vt dictum eſt. Super maritima eius, Vdinorúmque gentem Sarmatæ, Vtidorſi, Aroteres prætenduntur: quorum à tergo indicatæ iam Amazones Sauromatides. Flumina per Albaniam decurrunt in mare, Caſſios & Albanos: deinde Cambyſes in Caucaſijs

** Melior vetuſta lectio. M M. cccc. i. a exigēte & calculi ratione, defuturis alioqui ſummæ ſequēti mille ſtadijs.*

caſijs ortus montibus: mox Cyrus in Coraxicis, vt diximus. Oram omnem à Caucaſo prærupibus * inacceſſo, patere cccc. xxv. mill. paſſ. autor eſt Agrippa. A Cyro Caſpium mare vocati incipit: accolunt Caſpij. Corrigendus eſt error in hoc loco multorum, & eorum etiam, qui in Armenia res proximè cum Corbulone geſſere. Nanque hi Caſpias appellauere portas Iberię, quas Caucaſias diximus vocari: ſitúſque depicti, & inde miſſi, hoc nomen inſcriptum habent. Et Neronis principis eomminatio ad Caſpias portas tendere dicebatur, cùm peteret illas, quæ per Iberiam in Sarmatas tendunt, * vix vllo propter appoſitos mõtes aditu. Ad Caſpium mare ſunt aliæ, Caſpiis gentibus iunctæ: quod dignoſci non poteſt, niſi comitatu rerum Alexandri Magni. Nanque Perſarum regna, quæ nunc Parthorum intelligimus, inter duo maria Perſicum & Hyrcanum Caucaſijs iugis attolluntur: vtrinque per deuexa laterum Armeniæ maiori, à frontis parte, quæ vergit in Comagenen, Sophene (vt diximus) copulatur, eíque Adiabene Aſſyriorum initium. Cuius pars eſt Arbelitis, vbi Darium Alexander debellauit, proxima Syriæ. Totam eam Macedones Mygdoniam eognominauerunt à ſimilitudine. Oppida, Alexandria, item Antiochia, quam Niſibin vocant. Abeſt ab Artaxatis decl. M. paſſuum. Fuit & Ninus impoſita Tigri, ad Solis occaſum ſpectans, quondam clariſſima. Reliqua verò fronte, qua tendit ad Caſpium mare, Atropatene, ab Armeniæ Otene regione diſcreta Araxe. Oppidum eius Gazæ ab Artaxatis quadringenta quinquaginta M. paſſuum. Totidem ab Ecbatanis Medorum, quorum pars ſunt Atropateni.

* *inacceſſam*

* *Melius fortaſſis ſic, mutata nõnihil diſtinctione, Vix vllo propter oppoſitos montes aditu ad Caſpiũ mare. Sunt aliæ, &c.*

Media

Media, Caspiæ portæ. Cap. XIIII.

ECbatana caput Mediæ Seleucus rex condidit: à Seleucia magna dccl.M.passuũ, à portis verò Caspiis xx.M. Reliqua Medorum oppida, Phausia, Agamzua, Apamia Rhaphane coguominata. Causa portarum nominis eadem quæ suprà, interruptis angusto transitu iugis, ita vt vix singula meent plaustra, longitudine viii. M. passuum toto opere manu facto. Dextera leuáque ambustis similes impendent scopuli, sitiente tractu per xxxviij.M.pass. Angustias impedit corriuatus salis è cautibus liquor, atque eadem emissus. Prætercà serpentium multitudo, nisi hyeme, transitum non sinit.

Gentes circa Hyrcanum mare. Cap. XV.

ADiabenis connectuntur Carduchi quondam dicti, nunc Cordueni, præfluente Tigri: his Pratitæ Paredoni appellati, qui tenent Caspias portas. Iis à latere altero occurrunt deserta Parthiæ & Citheni iuga. Mox eiusdem Parthiæ amœnissimus * situs, qui vocatur Choara. Duæ vrbes ibi Parthorum, oppositæ quondam Medis, Calliope, & alia in rupe Issatis quondam. Ipsius verò Parthiæ caput Hecatompylos abest à portis cxxxiij.M.pass. Ita Parthorum quoque regna foribus discluduntur. Egressos portis excipit protinus gens Caspia, ad litora vsque, quæ nomen portis & mari dedit. Læua montosa. Ab ea gente retrorsus ad Cyrum amnem producuntur ccxx.M.pas. Ab eodem amne si subeatur ad portas, dcc.M.pass. Hunc enim * deinde cardinem Alexandri Magni itinera fecere, ab iis portis ad Indiæ principium, stadia quindecim millia sexcenta octoginta prodendo: ad Bactra oppidum, quod

* *sinus,*

* *deinde, videtur abũdare, neq; est in antiq. codi.*

uod appellant Zariaſpa, tria millia ſeptingen-
. Inde ad Iaxartem amnem quinque M.

Item aliæ gentes. Cap. XVI.

A Caſpiis ad Orientem verſus regio eſt Zapa-
uortene dicta, & in ea fertilitatis inclytæ lo-
us Darieum. Mox gentes Tapyri, Anariaci,
auri, Hyrcani, à quorum litoribus idem ma-
Hyrcanum vocari incipit à flumine Syderi.
irca id amnes Mazeras, Stratos, omnia ex
aucaſo. Sequitur regio Margiane, apricitatis
nclytæ, ſola in eo tractu vitifera, vndique in-
luſa montibus amœnis, ambitu ſtadiorum mil-
quingentorum, difficilis aditu propter hare-
oſas ſolitudines per CXX. M. paſſuum, & ipſa
ontra Parthiæ tractum ſita, in qua Alexander
lexandriam condiderat: qua diruta à Barba-
is, Antiochus Seleuci filius, eodem loco reſtituit
yriannam interfluente Margo, qui corriuatur
a Zotale. is maluerat illam Antiochiam appel-
ari. Vrbis amplitudo circuitu LXX. ſtad. In hanc
Orodes Romanos Craſſiana clade captos dedu-
it. Ab huius excelſis per iuga Caucaſi proten-
itur ad Bactros vſque gens Mardorum, fera,
ui iuris. Ab eo tractu gentes Ochani, Choma-
i, Berdrigei, Harmatotrophi, Bomarei, Com-
ani, Marucæi, Mandiueni, Iatij. Flumina
Mandrum, Cridinum: vſquaq; Choraſmij, Gan-
ari, Attaſini, Paricani, Sarangæ, Parrhaſini,
Maratiani, Naſotiani, Aorſi, Gelæ, quos Græ-
i Caduſios appellauere, Matiani. Oppidum
Heraclea, ab Alexandro conditum: quod dein-
e ſubuerſum ac reſtitutum, Antiochus Achai-
da appellauit: Derbices, quorum medios fines
ecat Oxus amnis, ortus in lacu Oxo: Syrma-

tæ,

tæ, Oxij, Tagæ, Heniochi, Bateni, Saraparæ, Bactri, quorum oppidum Zariaspe, quod postea Bactrum à flumine appellatum est. Gens hæc obtinet auersa montis Paropamisi, ex aduerso fontis Indi: includitur flumine Ocho. Vltrà Sogdiani, oppidum Panda, & in vltimis eorum finibus Alexandria, ab Alexandro Magno conditum. Aræ ibi sunt ab Hercule ac libero patre constitutæ, item Cyro & Semiramide atque Alexandro: finis omnium eorum ductus ab illa parte terrarum, includēte flumine Iaxarte, quod Scythæ Silyn vocant: Alexander, militēsque eius, Tanain putauēre esse. Transcendit eum amnem Demonax, Seleuci & Antiochi regum dux, quem maximè sequimur in iis: aráisque Apollini Didymæo statuit.

Scytharum gens. *Cap. XVII.*

VLtrà sunt Scytharum populi. Perse illos Saeas in vniuersum appellauēre à proxima gente antiqui Arameos. Scythæ ipsi Persas Chorsaros: & Caucasum montem, Graucasum: hoc est, niue candidum. Multitudo populorum innumera: & quæ cum Parthis ex æquo degat. Celeberrimi eorum Sacæ, Massagetæ, Dahæ, Essedones, Ariacæ, Rhymnici, Pesici, Amordi, Histi, Edones, Camæ, Camaeæ, Euchatæ, Cotieri, Antariani, Pialæ, Arimaspi, anteà Cacidiri, Asæi, Oetei. Ibi Napæi interiisse dicuntur, & Apellæi. Nobilia apud eos flumina, Mandagræum & Caspasum. Nec in alia parte maior autorum inconstantia, credo, propter innumeras vagásque gentes. Haustum ipsius maris dulcem esse & Alexander Magnus prodidit, & M. Varro, talem perlatum Pompeio, iuxta

res

es gerenti Mithridatico bello, magnitudine
laud dubiè influentium amnium victo sale.
Adiicit idem, Pompeij ductu exploratum, in
Bactros septem diebus ex India perueniri ad
arum flumen, quod in Oxum influat: & ex eo
er Caspium in Cyrum subuectas, quinque non
mplius dierum terreno itinere, ad Phasin in
ontum Indicas posse deuehi merces. Insulæ
nto eo mari multæ, vulgata vna maximè Ta-
ata: à Caspio mari Scythicóque Oceano, in
am cursus infiectitur, ad Orientem conuersa
itorum fronte. Inhabitabilis eius prima pars, à
Scythico promontorio, ob niues: proxima in-
ulta sæuitia gentium. Anthropophagi Scythæ
ıfident, humanis corporibus vescentes. Ideo
uxtà vastæ solitudines, ferarúmque multitudo,
laud dissimilem hominum immanitatem obsi-
lens. Iterum deinde Scythæ. Iterúmque deserta
um belluis, vsque ad iugum incumbens mari,
quod vocant Tabin. Nec ante dimidiam fermè
ongitudinem eius oræ, quæ spectat æstiuum
Orientem, inhabitatur illa regio. Primi sunt ho-
minum, qui noscantur, Seres, lanicio syluarum
nobiles, perfusam aqua depectentes frondium
anitiem: vnde geminus fœminis nostris labor,
edordiendi fila, rursúmque texendi. Tam mul-
iplici opere, tam longinquo orbe petitur, vt in
Publico matrona transluceat. Seres mites qui-
dem, sed & ipsis feris persimiles, cœtum reli-
quorum mortalium fugiunt, cùm commercia
expetant. Primum eorum nosci tur flumen Psita-
ras, proximum Carabi, tertium Lanos, à quo
promontorium: Chryse sinus, Cyrnaba flumen,
Attanos sinus. Et gens hominum Attacorum,
apric

apricis ab omni noxio afflatu seclusa collibus, eadem, qua Hyperborei degunt, temperie. De iis priuatim condidit volumen Amometus, sicut Hecatæus de Hyperboreis. Ab Attacoris gentes Thyri & Tochari, & iam Indorum Casiri: introrsus ad Scythas versi, humanis corporibus vescuntur. Nomades quoque Indiæ vagantur. Sunt qui ab Aquilone contingi ab ipsis & Cyconas dixere, & Brysanos. Sed inde (vt planè consentiunt omnes) Emodi montes assurgunt, Indorúmque gens incipit, non eo tantùm mari adiacens, verùm & meridiano, quod Indicum appellauimus: quæque pars Orienti aduersa recto prætenditur spatio, ad flexum & inirium Indici maris XVIII. lxxv. M. pass. colligit. Deinde quà flectitur in Meridiem XXIIII. lxxv. mill. pass. vt Eratosthenes tradit, vsque ad Indum, qui est ab Occidente finis Indiæ. Complures autem totam ipsius longitudinem xl. dierum noctiúmq; velifico nauium cursu determinauêre: & à Septentrione ad Meridiem XXVII. quinquaginta mill. pass. Agrippa longitudinis XXXIII. latitudinis XXIII. prodidit. Ponsidonius ab æstiuo Solis ortu ad hybernum Exortum metatus est eam, aduersam Galliæ staruens, quam ab Occidente æstiuo ad Occidentem hybernum metabatur totam à Fauonio. Itaque obuersam eius venti affiatu iuuari Indiam, salubrémque fieri, haud dubia ratione docuit. Alia illius cæli facies, alij siderum ortus: binæ messes in anno, binæ æstates, media inter illas hyemes Etesiarum flatu: nostra verò brumali. Lenes ibi auræ, mare nauigabile gentes & vrbes innumerabiles, si quis omnes persequi velit. Etenim patefacta est non modò Alexandri Magni

gni armis, regúmque qui ei succeſſere, circum-
uectis etiam in Hyrcanum mare, & Caſpium
Seleuco & Antiocho, præfectóque claſſis eo-
tum Patrocle: verùm & aliis autoribus Græcis,
qui cũ regibus Indicis morati ſunt, ſicut Mega-
ſthenes, & Dionyſius à philadelpho miſſus ex
ea cauſa. Vires quoque gentium prodidere. Non
tamen deeſt diligentiæ locus, adeò diuerſa &
incredibilia traduntur. Alexandri Magni comi-
tes in eo tractu Indiæ quem ſubegerant, ſcripſe-
runt quinque mill. oppidorum fuiſſe, nullum Co-
minus, gentium ix. Indiámque tertiam partem
eſſe terrarum omnium, multitudinem populo-
rum innumeram, probabili ſanè ratione. Indi
enim propè gentium ſoli nunquam emigrauêre
finibus ſuis. Colliguntur à Libero patre ad Ale-
xandrum Magnum reges eorum cliij. annis
v. mill. ccccij. adiiciunt & menſes tres. Am- * VI
nium mira vaſtitas. Proditur Alexandrum nullo
die minus ſtadia ſexcenta nauigaſſe in Indo,
nec potuiſſe ante menſes quinque enauigare,
adiectis paucis diebus: & tamen minorem Gan-
ge eſſe conſtat. Seneca etiam apud nos, tentata
Indiæ commentatione ſexaginta amnes eius
prodidit gentes duodeuiginti centúmque. Par
labor ſit montes enumerare. Iunguntur inter ſe
Imaus, Emodus, Paropamiſus, Caucaſi partes, à
quibus tota decurrit in planitiem immenſam,
& Ægypto ſimilem. Verùm vt terrena demon-
ſtratio intelligatur, Alexandri Magni veſtigiis
inſiſtamus. Diognetus & Beton itinerum eius
menſores, ſcripſere, à portis Caſpiis Hecatom-
pylon Parthorum, quot diximus, millia eſſe:
inde Alexandriam Arion, quam vrbem is rex
condidit, ccccc. lxv. mill. Inde ad Prophtha-

siam Drangarum cxcix.mill. Inde ad Arachosiorum oppidum cccccxv.mill. Inde Orthospanum ccl.mill. Inde Alexandri oppidum quinquaginta mill. In quibusdam exemplaribus diuersi numeri reperiuntur. Hanc vrbem sub ipso Caucaso esse positam. Ab ea ad flumen * Caepta, & oppidum Indorum Peucolaitin, ccxxvij. mill. Inde ad flumen Indem & oppidum Taxila, sexaginta mill. Ad Hydaspen fluuium clarum, cxx.mill. Ad Hypasin non ignobiliorem xlix.cccxc.mill. qui fuit Alexandri itinerum terminus, exuperato tamen amne, arisque in aduersa ripa dicatis. Epistolæ quoque regis ipsius consentiunt his. Reliqua inde Seleuco Nicatori peragrata sunt: ad Hesidrum, clxviij.mill. Iomanem amnem tantundem. Exemplaria aliqua adiiciunt quinque mill. passuum. Inde ad Gangen cvij.mill. Ad Rhodapham * cxix.mill. Alij cccxxv.mill. in hoc spatio produnt. Ad Calinipaxa oppidum, clxvij.cccccc. alij cclxv.mil. Inde ad confluentem Iomanis amnis, & Gangis dcxxv.mill. plerique adiiciunt xiij.mill. ad oppidúmque Palibotra ccccxxv. Ad ostium Gangis dc.xxxviij.mill. passuum. Gentes, quas memorare non pigeat, à montibus Emodis, quorum promontorium Imaus vocatur, incolarum lingua niuosum significante, Ifare, Cosyri, Izgi, & per iuga Chisiotosagi multarúmque gentium cognomen Brachmanæ, quorum Maccocalingæ. Flumina Pumas & Cainas (quod in Gangem influit) ambo nauigabilia. Gentes Calingæ proximi mari, & suprà Mandei, Mallí, quorum mons Mallus, tractúsque eius finis Ganges.

* *Aliàs: Cophera: cuius fluuij meminit & ca.21.*

* *clxix.*

Fluuius

Fluuius Ganges. Cap. XVIII.

HVnc alij incertis fontibus, vt Nilum, rigantémque vicina eodem modo, alij in Scythicis montibus nasci dixerunt. Influere in eum xix. amnes. Ex iis nauigabiles, præter iam dictos, Canucham, Vamam, Erranoboam, Cosoagum, Sonum. Alij cum magno fragore * ipsius scatim fontis erumpere: deiectúmque per scopulosa & abrupta, vbi primùm molles planities contingat, in quodam lacu hospitari: inde lenem fluere, vbi minimum viij. M. pass. latitudine, vbi modicum, stadiorum centum altitudine nusquam minore pass. xx.

* *ipsis statim fontibus*

Gentes Indiæ. Cap. XIX.

NOuissima gente Gangaridum Calingarum regio Partalis vocatur. Regi lxx. mil. pedium, equites mille, elephanti dcc. in procinctu bellorum excubant. Nanque vita mitioribus populis Indorum multipartita degitur. Alij tellurem exercent: militiam alij capessunt: merces alij suas euehunt, res externas inuehunt, res publicas optimi diuissimíque temperant, iudicia reddunt, regibus assident. Quintum genus celebratæ illic, & propè in religionem versæ sapientiæ dedium, voluntaria semper morte vitam, accenso priùs rogo, finit. Vnum super hæc est semiferum ac plenum laboris immensi, * & quo suprà dicta continentur, venandi elephantes domandíque. Iis arant iis inuehuntur, hæc maximè nouere pecuaria: iis militant, dimicántq; pro finibus. Delectũ in bellua vires & ætas atque magnitudo faciunt. Insula in Gange est amplæ magnitudinis, gentem continens vnam, Modogalicam nomine. Vltrà siti sunt Modubæ, Molindæ, vbere cum oppido eiusdem nominis

* *à quo*

magnifico, Galmodroëſi, Petri, Caliſſæ, Saſuri, Paſſalæ, Colubæ, Orxulæ, Abali, Taluctæ. Rex horum peditum l.M. equitum iij.M. elephantos cccc. in armis habet. Validior deinde gens Andaræ, plurimis vicis, xxx. oppidis, quæ muris turribúſque muniuntur, regi præbet peditum c. M. equitum ij. M. elephantos M. Fertiliſſimi ſunt auri Dardæ. Seræ verò argenti. Sed omnium in India propè, non modò in hoc tractu, potentiam claritatémque antecedunt Praſij, ampliſſima vrbe ditiſſimáque Palibotra. Vnde quidam ipſam gentem Palibotros vocant, imò verò tractum vniuerſum à Gange. Regi eorum peditum ſexcenta M. equitum xxx. M. elephantorum ix. M. per omnes dies ſtipendiantur. Vnde coniectatio ingens opum eſt. Ab iis in interiore ſitu Monedes & Suari, quorum mons Maleus, in quo vmbræ ad Septentrionem cadunt hyeme, æſtate in Auſtrum, per ſenos menſes. Septentriones eo tractu ſemel in anno apparere, nec nili xv. diebus, Beton autor eſt: hoc idem pluribus locis Indiæ fieri, Megaſthenes. Auſtrinum polum Indi Dramaſa vocant. Amnis Iomanes in Gangem per Palibotros decurrit inter oppida Methora & Cyriſoborca. A Gange verſa ad Meridiem plaga tinguntur Sole populi, iam quidem infecti, nondum tamen Æthiopum modo exuſti: quantum ad Indum accedunt, tantum colore præferunt ſidus. Indus ſtatim à Praſiorum gente quorum in montanis Pygmæi traduntur. Artemidorus inter duos amnes. xxi. M. paſſ. intereſſe tradit.

Indus fluuius. *Cap.* XX.

INdus, Sandus ab incolis appellatus, in iugo Caucaſi montis, quod vocatur Paropamiſus aduer

aduersus Solis ortum effusus,& ipse vndeuiginti ecipit amnes. Sed clarissimos Hydaspem, quaor alios afferentem. Cantabram tres. Per se verò nauigabiles Acesinem & Hypasin, quadam amen aquarum modestia nusquam latior quinquaginta stadiis, aut altior xv. pass. ampliſſimam nsulam efficiens, quæ Prasiane nominatur, & liam minorem, quæ Patale. Ipse per xii. xl. M. ass. parcissimis autoribus nauigatus,& quodam olis comitatu in Occasum versus, Oceano infunditur. Mensuram in ora ad eum ponam, vt inuenio, generatim, quanquam inter se nullæ congruant. Ab ostio Gangis ad promontorium Calingon,& oppidum Dandagula dccxxv. mill. pass. Ad Tropina xii. xxv. M. pass. Ad Petimulæ promontorium, vbi est celeberrimum Indiæ emporium dccl. Ad oppidum in insula, quam suprà diximus Patalam, dcxx. M. pass. Gentes montanæ inter eum & Iomanem Cesi, Cetriboni syluestres: deinde Megallæ, quorum tegi quingenti elephanti, peditum equitúmque numerus incertus: Chryse i, Parasangæ, Asangæ tigri fera scatentes. Armant peditum xxx. mill. elephantos ccc. equites. dccc. Hos includit Indus montium corona circũdatos & solitudinibus per dcxxxv. mil. Infra solitudines, Dari Surx: iterúmque solitudines per clxxxviij. M. pass. plerunque harenis ambientibus haud alio modo, quàm insulas mari. Infra deserta hæc Maltecotæ. Singæ, Matohæ, Rarungæ, Moruntes, Masuæ, Pagungæ. Iam hi montium, qui perpetuo tractu Oceani oram tenent, incolæ liberi, & regum expertes, multis vrbibus montanos obtinent colles. Nareæ deinde, quos claudit mons altissimus Indicorum Capitalia. Huius incolæ, alio latere latè auri &

argenti metalla fodiunt. Ab iis Oraturæ, quorum regi Elephanti quidem decem, sed amplæ vires peditum: Varetatæ, qui sub rege elephantos non alunt, fiducia equitum peditúmque: Odomboërtæ, Salabastræ, Horatæ vrbe pulchra, fossis palustribus munita: per quas crocodili, humani corporis auidissimi, aditum nisi ponte non dant. Et aliud apud illos laudatur oppidum Automela, impositum litori, quinque amnium in vnum confluente concursu, emporio nobili. Regi eorũ elephanti M.ccccccc. peditum cl. M. equitum quinque M. Pauperior Charmarum rex, elephantos lx. paruíque reliquas vires habet. Ab iis gens Paudæ, sola Indorum regnata fœminis. Vnam Herculi sexus eius genitam ferunt, ob idque gratiorem præcipuo regno donatam. Ab ea deducentes originem imperitãt ccc. oppidis, peditum cl. M. elephantis quingentis. Post hanc trecentarum vrbium Syrieni, Derangæ, Posingæ, Buzæ, Gogiarei Vmbræ, Nereæ, Brancosi, Nobundæ, Cocondæ, Nesei, Pedatritæ, Salobriasæ, Olostræ * Patalen insulam attigentes: à cuius extremo litore ad Caspias portas xviii. xxv. M. proditur. Hinc deinde accolunt Indum aduersum euidenti demonstratione Amatæ, Bolingæ, Callitalutæ, Dimuri, Megari, Ordabæ, Mesæ. Ab his Vri, Sileni: mox deserta in ccl. M. passuum. Quibus exuperatis Organagæ, Abaortæ, Sibaræ, Suertæ: & ab iis solitudines prioribus pares. Dein Sarophages, Sorgæ, Baraomatæ, Gumbritæque, quorum xij. nationes, singulisque binæ vrbes. Asceni trium vrbium incolæ. Caput eorum Bucephala, Alexandri regis equo (cui fuerat hoc nomen) ibi sepulto conditum. Montani super hos Caucaso subiecti, Soleadæ, Sondræ,

* *Petalam*

dræ, transgressíque Indum, & cum eo decurrentibus Samarabriæ, Sambruceni, Brisabritæ, Orsij, Antixeni, Taxilæ, cum vrbe celebri, iam in plana demisso tractu, cui vniuerso nomen Amandræ. Populi quatuor, Peucolaitæ, Arsagalitæ, Getæ, Asoi. Etenim plerique ab Occidente non Indo amne determinant, sed adiiciunt quatuor satrapias, Gedrosos, Arachotas, Arios, Paropamisadas.

Arij & iuncta gentes. Cap. XXI.

VLtimo fine Cophete fluuio, quæ omnia Ariorum esse, aliis placet. Necnon & Nysam vrbem plerique Indiæ adscribunt, montémque Merum Libero patri sacrum: vnde origo fabulæ, Iouis femine editum Item Aspagonas gentem, viris, & lauri, & buxi, pomorúmque omnium in Graecia nascentium fertilem. Quæ memoranda, & propè fabulosa, de fertilitate terræ, ac genere frugum * arborúmque, aut ferarum aut volucrum, & aliorum animalium traduntur, suis quæque locis in reliqua parte operis commemorabuntur. Quatuor vero satrapiæ mox paulò, ad Taprobanen insulam festinante animo. Sed antè sunt aliæ, Parale, quam significauimus, in ipsis faucibus Indi triquetra figura c c. xx. mill. passuum latitudine. Extra ostium Indi, Chryse, & Argyre, fertiles metallis, vt credo. Nam quod alii qui tradidere, aureum argenteúmque iis solum esse, haud facilè crediderim. Ab iis xx. mill. passuum Crocala. Ab ea xij. M. pass. * Bibaga, ostreis & conchyliis referta. Deinde Toralliba ix. M. passuum à suprà dicta, multæque ignobiles.

Taprobane insula. Cap. XXII.

TAprobanen alterum orbem terrarum esse, diu existimatum est. Antichthonum appella-

* *arborúmque lanisferarum*

* *Aliâs, Bibacta. qua appellatione vtitur & Arrianus in Hist. Ind.*

tione. Vt liqueret insulam esse, Alexandri Magni ætas réſque præstitere. Onesicritus classis eius præfectus, elephantos ibi maiores bellicosioréſque, quàm in India, gigni scripsit: Megasthenes flumine diuidi, incolasque Palæogonos appellari, auri margaritarúmque grandium fertiliores, quàm Indos. Eratosthenes & mensuram prodidit longitudinis vij.M. stad. latitudinis quinque M. nec vrbes esse, sed vicos septingentos. Incipit ab Eoo mari, inter ortum occasúmque Solis Indiæ prætenta, & quondam credita xx. dierum nauigatione à Prasiana gente distare: mox, quia papyraceis nauibus armamétisq; Nili peteretur, ad nostrarum nauium cursus, vij. dierum interuallo taxato. Mare interest vadosum, senis non amplius altitudinis passibus, sed certis canalibus adeò profundum, vt nullæ ancoræ fidant: ob id nauibus vtrinque prorę, ne per angustias aluei circumagi sit necesse. Siderum in nauigando nulla obseruatio. Septentrio non cernitur: sed volucres secum vehunt, emittentes sæpius, meatúmque earum terras petentium comitantur. Nec plus, quàm ternis mensibus in anno nauigant. Cauent à solstitio maximè centum dies, tunc illo mari hyberno. Hactenus à priscis memorata: nobis diligentior notitia Claudij principatu contigit, legatis etiam ex insula aduectis. Id accidit hoc modo: Annij Plocami, qui maris Rubri vectigal à fisco redemerat, libertus circa Arabiam nauigans, Aquilonibus raptus præter Carmaniam xv. die Hippuros portũ eius inuectus, hospitali regis clementia sex mensium tempore imbutus alloquio, percontanti postea enarrauit Romanos & Cæsarem. Mirum in modum in auditis iustitiam ille suspexit, quòd pares pondere

pondere denarij essent in captiua pecunia, cùm diuersæ imagines indicarent à pluribus factos. Et hoc maximè solicitatus ad amicitiam, legatos quatuor misit, principe eorum Rachia. Ex iis cognitum, D. esse oppida, portum contra Meridiem appositum oppido Palesimũdo, omnium ibi clarissimo, ac regiæ cc. M. plebis. Stagnum intus Megisba, cclxxv. M. pass. ambitu, insulas pabuli tãtum fertiles, complexum. Ex eo duos amnes erumpere. Palesimundum, iuxta oppidũ eiusdem nominis influẽtem in portum tribus alueis, quinque stadiorũ arctissimo, xv. ampliſſimo: alterum ad Septentrionem Indiamque versum, Cydara nomine. Proximum esse Indiæ promontorium, quod vocetur * Colaicum, quatridui nauigatione, medio in cursu Solis insula occurrente. Mare id colore peruiridi, præterea fruticosum arboribus, rubas earum gubernaculis deterentibus. Septentriones, Vergiliásque apud nos, veluti nouo cælo, mirabantur. Lunam quidem apud ipsos, non nisi ab octaua ad xvj. supra terram aspici fatentes. Canopum lucere noctibus, sidus ingens & clarum. Sed maximè mirum iis erat, vmbras suas in nostrum cælum cadere, non in suum; Solémque à læua oriri, & in dexteram occidere potius, quàm è diuerso. Iidem narrauere, latus insulæ, quod prætenderetur Indiæ, x. M. stad. esse, ab Oriente hyberno vltra montes Emodos. Seras quoque ab ipsis aspici, notos etiam commercio: patrem Rachiæ commeasse eó. Aduenis ibi feras occursare. Ipsos verò excedere hominum magnitudinem, rutilis comis, cæruleis oculis, oris sono truci, nulli commercio linguæ. Cætera eadem, quæ nostri negotiatores. Fluminis vlteriore ripa merces positas iuxta venalia tolli

* Coliacũ.

ab his, si placeat permutatio: non aliter odio iustiore luxuriæ, quàm si perducta mens illuc vsque cogitet, quid & quò petatur & quare. Sed ne Taprobane quidem, quamuis extra orbem à natura relegata, nostris vitiis caret. Aurum argentúmque & ibi in pretio. Marmor testudinis simile, gemmæ margaritæque in honore multò præstantiores, & totius luxuriæ nostræ cumulus. Ipsorum opes maiores esse dicebant, sed apud nos opulentiæ maiorem vsum. Seruum nemini, non in diem aut interdiu somnum: ædificia modicè ab humo extantia: annonam nunquàm augeri, non fora litésue esse: coli Herculem: eligi regem à populo senecta clementiáque, liberos non habentem: & si postea gignat, abdicari, ne fiat hæreditarium regnum. Rectores ei à populo xxx. dari: nec nisi plurium sententia quenquam capitis damnari: sic quoque appellationem esse ad populum, lxx. iudices dari: si liberent ij rerum, amplius triginta iis nullam esse dignationem, grauissimo probro. regi cultum Liberi patris, cæteris Arabum. Regem, si quid delinquat, morte mulctari, nullo interimente, auertantibus cunctis, & commercia etiam sermonis negantibus. Festa venatione absumi, gratissimam eam tigribus elephantísque constare. Agros diligenter coli: vitis vsum non esse: pomis abundare. Esse & in piscatu voluptatem, testudinum maximè, quarum superficie familias habitantium contegi: tanta reperiri magnitudine. Vitam hominum centum annis modicam. Hæc comperta de Taprobane. Quatuor satrapiæ, quas in hunc locum distulimus, ita se habent.

capiss

Capiſſene, Carmania. Cap. XXIII.

A Proximis Indo gentibus montana Capiſſe-næ habent Capiſſam vrbem, quam diruit Cyrus. * Arachoſia cum oppido flumine eiuſdem nominis, quod quidam Cophen dixere, à Seniramide conditum. Amnis Hermandus præfluens per Abeſten Arachoſiorum. Proximos iis à Meridie ad partem Arachotarum faciunt Gedroſos, & à Septentrione Paropamiſadas. Carum oppidum ſub Caucaſo, quod poſteà Tetragonis dictum. Hæc regio eſt ex aduerſo Bactrianorum deinde, cuius oppidum Alexandria, à conditore dictum Syndraci, Dangulæ, Pandapiani, Cantaces, Maci. Ad Caucaſum Caſtrum oppidum ab Alexandro conditum. * Infra hæc omnia, ora ab Indo. Ariana regio amboſta feruoribus, deſertiſque circundata, multis tamen interfuſa opacitate: cultores congregat circa duos maximè fluuios, Tonderon & Arioſapen. Oppidum Artaccana. Arius amnis, qui præfluit Alexandriam ab Alexandro conditam. Patet oppidum ſtad. xxx. multóque pulchrius, ſicut antiquius, Artacabane, iterum ab Antiocho munitum, ſtad. l. Doriſci gens. Amnes Pharnacotis, Ophradus. Prophthaſia oppidum Zaraſparum, Drangæ, Argetæ, Zarangæ, Gedruſi. Oppida Peucolais, Lymphorta, Methoricum deſertum. Amnis Manain, Augutturi gens. Flumen Borru. gens Vrbi, flumen nauigabile Ponamus Pandorum finibus. Item Caberon Sorarum oſtio portuoſus. Oppidum Condigramma. Flumen Cophes. Influunt in eum nauigabilia Sadarus, Paroſpus, Sodinus. Arianæ partem eſſe Daritin aliqui volunt, menſurámque produnt vtriuſque longitudine xix. l. mil. paſſuum

* *Melius vetuſti codices aptiore réque verborũ ordine, Arachoſia cũ flumine & oppido eiuſdẽ nominis, quod quidã Pholin dixere. Pholin autem præter cæteros inter Arachoſiæ vrbes recenſet & Ptolemæus.*

* *Infra hæc omnia in ora. Vel, & fortaſſis rectius ex vetuſt. codi. Infra hæc omnia ab Indo Ariana regio. Arianam enim ab ortu Indo terminari, no-*

tũ est ex li bri huius cap.20. & 21. item ex Strab.li.15

passuum latitudine, dimidio minore, quàm India. Alij Gedrusos & Scytos posuere per clxxxiij. mill.pass. Mox Ichthyophagos Oritas, propria non Indorum lingua loquentes, per cc. mill.passuum. Inde posuere Arbiorum gentem per cc. mill. Ichthyophagos omnes Alexander vetuit piscibus viuere. Vltrà deserta, deinde Carmania, ac Persis, atque Arabia. Sed priusquàm hæc generatim persequamur, indicare conuenit, quæ prodit Onesicritus, classe Alexandri * circumuectus in mediterranea Persidis ex India, narrata proximè à Iuba: dein eam nauigationem, quæ his annis comperta seruatur hodie. Onesicriti & Nearchi nauigatio nec nomina habet mansionum, nec spatia. Primúmque Xylenepolis, ab Alexandro condita, vnde cœperunt exordium, iuxta quod flumen, aut vbi fuerit, non satis explanatur. Hæc tamen digna memoratu produntur ab eis: oppidum à Nearcho conditum in nauigatione ea. Flumen Nabrum nauium capax: contrà insula distans lxx. stad. Alexandria cõdita à Leonato iussu Alexandri in finibus gentis. Argenus portu salubri. Flumen Tuberum nauigabile, quod circa Paritæ. Deinde Ichthyophagi tam longo tractu, vt xx. dierum spatio prænauigauerint. Insula, quæ Solis appellatur, & eadem cubile Nympharum, rubens, in qua nullum non animal absumitur, incertis causis. Ori gens. Flumen Carmaniæ Hytanis portuosum, & auro fertile. Ab eo primùm Septentriones apparuisse adnotauere. Arcturum nec omnibus cerni noctibus, nec totis vnquam. Achæmenidas vsque illo tenuisse. Aëris & ferri metalla, & arsenici, & minij exerceri. Inde promontorium Carmaniæ est: ex quo in aduersa ora ad gentem Arabiæ Ma-

circumuectus meridiana Persidis.

cas

cas traiectus distat l. M.passuum. Insulæ tres, quarum Organa tantum habitatur aquosa, à continenti xxv. mill. passuum. Insulæ iiij. iam in sinu ante Persida. Circa has hydri marini vicenûm cubitorum adnatantes terruere classem. Insula Acrotadus, item Gaurafæ in quibus Chiani gens. Flumen Hyperis in medio sinu Persico, onerariarum nauium capax. Flumen Sitiogagus, quo Pasargadas septimo die nauigatur. Flumen nauigabile Phirstimus, insula sine nomine. Flumen Granius modicarum nauium capax, per Susianen fluit: dextra eius accolunt Deximontani, qui bitumen perficiunt. Flumen Oroatis ostio difficili, nisi peritis: insulæ ii. paruæ: inde vadosa nauigatio palustri similis, per euripos tamen quosdam peragitur. Ostium Euphratis. Lacus, quem faciunt Eulæus & Tigris iuxta Characem. Inde Tigri Susa. Festos dies ibi agentem Alexandrum inuenerunt septimo mense, postquàm digressus ab iis fuerat Patalis, tertio nauigationis. Sic Alexandri classis nauigauit. Posteà à Syagro Arabiæ promontorio Patalen Fauonio, quem Hypalum ibi vocant, peti certissimum videbatur xiii. xxxij. mill. passuum æstimatione. Secuta ætas propiorem cursum tutioremque iudicauit, si ab eodem promontorio *Zizerum amnem portum Indiæ peteret. Diúque ita nauigatum est, donec compendia inuenit mercator, lucróque India admota est. Quippe omnibus annis nauigatur, sagittariorum cohortibus impositis. Etenim piratæ maxime infestabant. * Nec pigebit totum cursum ab Aegypto exponere, nunc primùm certa notitia patescente. Digna res, nullo anno imperij nostri minus H-S quingenties exhauriente India, & *Zizerum portũ Indiæ.

*Cõsule de hoc loco Budæũ lib. 4. de Asse.

& merces remittente, quæ apud nos centuplicato veneant, MM. passuum, ab Alexandria abest oppidū Iuliopolis. Inde nauigant Nilo Coptum cccliij. mill. passuum, qui cursus Etesiis flantibus peragitur xij. diebus. A Copto camelis itur, aquationum ratione mansionibus dispositis. Prima appellatur Hydreuma, xxxij. M. Secunda in monte, diei itinere. Tertia in altero hydreumate, à Copto xcv. M. Déinde in monte. Mox ad hydreuma Apollinis, à Copto clxxxiiij. mill. pass. Rursus in monte. Mox ad nouum Hydreuma à Copto ccxxxiij. mill. pass. Est & aliud Hydreuma vetus, Troglodyticum nominatur, vbi præsidium excubat diuerticulo ij. millium. Distat à nouo Hydreumate iiij. M. pass. Inde Berenice oppidum, vbi portus Rubri maris, à Copto cclviij. M. pass. Sed quia maior pars itineris conficitur noctibus propter æstus, & statiuis dies absumuntur, totum à Copto Berenicen iter duodecimo die peragitur. Nauigare incipiunt æstate media ante Canis ortum, aut ab exortu protinus. Veniúntque circiter xxx. die Ocelim Arabiæ, aut Canan thuriferæ regionis. Est & tertius portus, qui vocatur Muza, quem Indica nauigatio non petit, nec nisi thuris odorúmque Arabicorum mercatores. Intus oppida: regia eius appellatur Saphar, aliúdque Sabe. Indos autem petentibus vtilissimum est ab Oceli egredi. Inde vento Hypalo nauigant diebus quadraginta ad primum emporium Indiæ Muzirim non expetendum propter vicinos piratas, qui obtinent locum nomine Hydras: neque est abundans mercibus. Præterea longè à terra abest nauium statio lintribúsque efferuntur onera, quæ geruntur. Regnabat ibi, cùm proderem hæc, Celebothras. Alius vtilior portus gentis

Neca

Necanidon, qui vocatur Becare. Ibi regnat Pandion. longè ab emporio mediterraneo distante oppido, quod vocatur Modula. Regio autem, ex qua piper monoxylis liatribus Becaren conuehunt, vocatur Cottona: quæ omnia gentium portuúmue aut oppidorum nomina apud neminem priorum inueniuntur. Quo apparet mutari locorum status. Ex India renauigant mẽse Aegyptio Tybi incipiente, nostro Decembri: aut vtique Mechiris Aegyptij intra diem sextum, quod fit intra Idus Ianuarias nostras: ita cuenit, vt eodem anno redeant. Nauigant autem ex India vento Vulturno: & cùm intrauere Rubrum mare, Africo vel Austro. Nunc reuertemur ad propositum. Carmaniæ oram patere duodecies centena L. M. passuum. Nearchus scripsit. Ab initio eius ad flumen Sabin centum M. passuum. Inde vineas coli & arua ad flumen Andanin, XXV. M. spatio. Regio vocatur Armuzia. Oppida Carmaniæ Zetis, & Alexandria. Irrumpit dein le & in hac parte geminum mare in terras, quod Rubrum dixere nostri, Græci Erythræum à rege Erythra, * aut (vt alij) Solis repercussu talem reddi colorem existimantes: alij ab harena terráque, alij tali aquæ ipsius natura.

* *aut, vt alij vetust. codi. fidem seq: uti, à colore Solis repercussu talẽ reddi existimantes.*

Sinus Persicus, & Arabicus. Cap. XXIIII.

SEd in duos diuiditur sinus. Is qui ab Oriente est Persicus appellatur $\overline{XXV}$. M. passuum circuitu, vt Eratosthenes tradit. Ex aduerso est Arabia: cuius $\overline{XI}$. mill. passuum est longitudo. Rursus altero ambitur sinu Arabico nominato. Oceanum qui influit, Azanium appellant. Persicum introitum V. mill. passuum latitudinis, alij quatuor fecerunt. Ab eo ad intimum sinum recto cursu, $\overline{XI}$, XXV, mill. propemodum

dum constat esse, & situm eius humani capitis effigie, Onesicritus & Nearchus ab Indo amne in sinum Persicum, atque illinc Babylonem ab Euphratis paludibus, scripserunt xxv. mill. passuum esse. In Carmaniæ angulo sunt Chelonophagi, testudinum superficie, casas tegentes, carne vescentes. A flumine Arbi promontorium ipsum inhabitant, præter capita toto corpore hirti, coriisque piscium vestiti.

Cascandrus insula, Parthorum regna.
Cap. XXV.

AB horum tractu Indiam versus Cascandrus deserta insula in Oceano L. mill. passuum traditur: iuxtáque eam freto interfluente Stoidis, quæstuosa margaritis. A promontorio Carmanis iunguntur Armozei. Quidam interponunt Arbios ccccxij. mill. passuum toto litore. Ibi portus Macedonum, & aræ Alexandri in promontorio. Amnes Saganos: dein Daras, & Salsos. Ab eo promontorium Themistleas, insula Aphrodisias habitatur. Inde Persidis initium ad flumen Oroatin quo diuiditur ab Elymaide. Contra Persidem insulæ, Philos, Casandra, Aratia cum monte prælto Neptuno sacra. Ipsa Persis aduersus Occasum sita obtinet litora ccccc. l. M. passuum etiam in luxum diues, in Parthorum iam pridem translata nomen. Horum de imperio nunc paucis. Regna Parthorum duodeuiginti sunt omnia: ita enim diuidunt prouincias circa duo (vt diximus) maria. Rubrum à Meridie, Hyrcanum à Septentrione. Ex iis vndecim, quæ superiora dicuntur, incipiunt à confinio Armeniæ, Caspiisque litoribus: pertinent ad Scythas, cum quibus ex æquo degunt. * Reliqua

* Rectior videtur an

septem

septem regna inferiora appellantur. Quod ad Parthos attinet, semper fuit Parthia in radicibus montium sæpius dictorum, qui omnes eas gentes prætexunt. Habet ab Ortu Arios, à Meridie Carmaniam & Arianos, ab Occasu Pratitas, Medos, à Septentrione Hyrcanos, vndique desertis cincta. Vlteriores Parthi Nomades appellantur: citra deserta, ab Occasu vrbes eorum, quas diximus, Issatis & Calliope: ab Oriente æstiuo Europum, ab hyberno Mania in *media Hecatompylos, Arsacia: regio Nisæa Parthyenes nobilis, vbi Alexandropolis à conditore.

tiq. lectio aptiore verborũ ordine, Reliqua septẽ regna inferiora appellãtur, quæ ad Parthos attinent.

**media*

Media, Mesopotamia, Babylon, Seleucia.

Cap. XXVI.

NEcessarium est hoc in loco signare & Medorum situm, terrarúmque faciem circumagere ad Persicum mare, quò facilius deinde reliqua noscantur. Nanq; Media ab Occasu transuersa obliquè Parthiæ occurrens, vtraque regna includit. Habet ergo ipsa ab Ortu Caspios & Parthos, à Meridie Sittacenen & Susianen & Persida, ab Occasu Adiabenen, à Septentrione Armeniam. Persæ Rubrum mare semper accoluere, propter quod is sinus Persicus vocatur. Regio ibi maritima Cyropolis. Quà verò ipsa subit ad Medos Elymais. Megala appellatur locus, arduo montis ascensu per gradus, introitu angusto, ad Persepolin caput regni, dirutam ab Alexandro. Præterea habet in extremis finibus Laodiceam, ab Antiocho conditam. Inde ad Orientem Magi obtinent Passagardas castellum, in quo Cyri sepulcrum est: & horum Ecbatana oppidum trãslatum ab Dario rege ad montes. Inter Parthos & Arianos excurrunt Parætæ-

taceni. His gentibus & Euphrate, inferiora regna cluduntur. Reliqua dicemus à Mesopotamia, excepto mucrone eius, Arabúmque populis, in priore dictis volumine, Mesopotamia tota Assyriorum fuit vicatim dispersa, præter Babylona & Ninum, Macedones eam in vrbes congregauere, propter vbertatem soli. Oppida, præter iam dicta, habet Seleuciam, Laodiceam, Artemitam: item in Arabum gente, qui Aroei vocantur, & Mardani, Antiochiam: quæ à præfecto Mesopotamiæ Nicanore cõdita Arabis vocatur. Iunguntur his Arabes, introrsus Eldamarij. Super quos ad Pellacontam flumen Bura oppidum, Salmani & Masei Arabes. Gordyæis verò iuncti Aleni, per quos Zerbis fluuius in Tigrin cadit, Azones, Silices montani, & Orontes. Quorum ad Occidentem oppidum Gaugamela. Item Sue in rupibus, *Suprà Silici Classitæ, per quos Lycus ex Armenia fertur: Absitris ad hybernum exortum. Azochis oppidum. Mox in campestribus oppida Diospage, Polytelia, Stratonicea, Anthemus. In vicinia Euphratis Nicephorion, quod vt diximus, Alexander iussit condi propter loci opportunitatem. Dicta est & in Zeugmate Apamia, ex qua Orientem petẽtes excipit oppidum apprime munitum, quondam stadiorum sexaginta quinque amplitudine, & satraparum regia appellatum, quò tributa conferebantur, nunc in arcem redactum. Durant, vt fuerant, Hebata, & ductu Pompeij Magni terminus Romani Imperij Oruros, à Zeugmate ducentis quinquaginta millibus passuum. Sunt qui tradunt Euphratem Gobaris præfecti opere * diductum, vbi eum diximus findi, ne præcipiti cursu Babyloniam infestaret: ab Assyriis

*Suprà Siciclassi iiij. M. pass. per.

* deductũ

syriis verò vniuersis appellatum Armalchar, quod significat regium flumen. Quâ deriuatur oppidum fuit Agrani è maximis. quod diruêre Persæ. Babylon Chaldaicarum gentium caput diu summam claritatem obtinuit in toto orbe, propter quam reliqua pars Mesopotamiæ Assyriæque Babylonia appellata est, sexaginta millia passuum amplexa muris, ducenos pedes altis, quinquagenos latis, in singulos pedes ternis digitis mensura ampliore, quàm nostra, interfluo Euphrate, mirabili opere vtroque. Durat adhuc ibi Iouis Beli templum. Inuentor hic fuit sideralis scientiæ. * Cætero in solitudinem rediit, exhausta vicinitate Seleuciæ, ob id conditæ à Nicatore intra * nonagesimum lapidem, in confluente Euphratis fossa perducti atque Tigris: quæ tamen Babylonia cognominatur, libera hodie ac sui iuris, Macedonumque moris. Ferunt ei plebis vrbanæ dc. M. esse: situm verò mœnium Aquilæ pandentis alas: agrum totius Orientis fertilissimum. Inuicem ad hanc exhauriendam, Ctesiphontem iuxta tertium ab ea lapidem in Chalonitide condidere Parthi, quod nunc est caput regni: & postquàm nihil proficiebatur, nuper Vologesus rex aliud oppidum Vologesocertam in vicinio condidit. Sunt etiamnum in Mesopotamia oppida, Hipparenum, Chaldæorum & hoc, sicut Babylon, iuxta flumen Narragam, qui dedit ciuitati nomen. Muros Hipparenorum Persæ diruere. Orcheni quoque tertia Chaldæorum doctrina, in eodem situ locantur, ad Meridiem versi. Ab his Notitæ & Orthophante, & Graciochante. Euphrate nauigari Babylonem è Persico mari quatercentum duodecim M. p. tradunt

* *Cætero circuitu*
* *Sunt qui quadragesimũ legendum cõtendant, Strabonis autoritatem sequuti, qui Seleuciã à Babylone ccc. nõ amplius stadiorum distet minat interuallo.*

Nearchus & Oneſicritus. Qui verò poſteà ſcripſere, à Seleucia ccccxc. mill. Iuba à Babylone Characem clxxv. M. paſſ. Fluere aliqui vltra Babylonem continuo alueo, priuſquàm diſtrahitur in irrigua. lxxxvij. M. Vniuerſo autem curſu xi. M. paſſ. Inconſtantiam menſuræ diuerſitas autorum facit, cùm Perſæ quoque ſchœnos & paraſanguas alij alia menſura determinent. Vbi deſinit * alueo munire, ad confinium Characis accedente tractu, ſtatim infeſtant Attali latrones, Arabum gens. Vltra quos Scenitæ. Ambitu verò Euphratis Nomades Arabi; vſque ad deſerta Syriæ, vnde * in Meridiem flecti eum diximus ſolitudines Palmyrenas relinquentē. Seleucia abeſt à capite Meſopotamiæ Euphratem nauigantibus vndecies centena xxv. M. paſſuum. A mari Rubro ſi Tigri nauigetur, cccxx. mil. à Zeugmate ccccccxxvij. mill. Zeugma à Seleucia Syriæ ad noſtrum litus * cxxxij. mill. paſſ. Hæc eſt ibi latitudo terrarum inter duo maria. Parthici verò regni dcccc. xliiij. mil. paſſuum. Eſt etiamnum oppidum Meſopotamiæ in ripa Tigris circa confluentes quod vocant Digbam.

*alueo vno ire.

* Legendū videtur, In Orientē, vt ſuprà li. 5. cap. 24. vbi Euphratē tradit Palmyrenas ſolitudines relinquētē in Orientem ſeſe conuertere.

* Rectius, clxxv. M. quēadmodū ſuprà lib. 5. c. 12 & apud Marcianū lib. vj.

*Tigri piſces in lacum tranſnatant.

Flumen Tigris. *Cap. XXVII.*

SEd & de Tigri ipſo dixiſſe conueniat. Oritur in regione Armeniæ maioris, fonte conſpicuo in planitie. Loco nomen Elongoſine eſt. Ipſius, quà tardior fluit, Diglito: vnde concitatur, à celeritate Tigris incipit vocari. Ita appellant Medi ſagittam. Influit lacum Arethuſam omnia illata pondera ſuſtinentem, & nitrum nebulis exalātem. Vnum genus eſt piſcium eſt, * idque tranſcurrentis non miſcetur alueo, ſicut nec

* iique trāſcurrentes

& curſu & colore diſſimilis. tranſeuntúſque occurren

currente Tauro monte in ſpecu mergitur: ſubtérque lapſus, à latere altero eius erumpit. Locus vocatur Zoroanda. Eundem eſſe manifeſtum eſt, quòd demerſa perfert. Alterum déinde tranſit lacum, qui Thoſpites appellatur: rurſúſque in cuniculos mergitur, & poſt xxv. mill. paſ. circa Nymphæum redditur. Tam vicinum Arſaniæ fluere eum in regione Arrhene Claudius Cæſar autor eſt, vt cùm intumuere, confluant, nec tamen miſceantur, leuiórque Arſanias innatat iiij. M. ferme ſpatio: mox diuiſus in Euphratem mergitur. Tigris autem ex Armenia acceptis fluminibus claris *Partheni, Agnice, Pharione, Arabas Aroeos Adiabenóſque diſtermināns, & quam diximus Meſopotamiam faciens, luſtratis montibus Gordyæorũ circa Apamiam Meſenes oppidum citra Seleuciam Babyloniam cxxv. M. paſſuum diuiſus in alueos duos, altero Meridiem ac Seleuciam petit, Meſenen perfundens: altero ad Septentrionem flexus, eiuſdem gentis tergo campos Cauchas ſecat. Vbi remeauere aquæ, Paſitigris appellatur. Poſteà recipit ex Media Choaſpem atque (vt diximus) inter Seleuciam & Cteſiphontem vectus, in lacus Chaldaicos ſe fundit, eóſque lxx. M. paſſuum amplitudine implet. Mox vaſto alueo profuſus dextra Characis oppidi infertur mari Perſico *decumo ore. Inter duorũ amnium oſtia xxv. M. paſſuum fuere, aut (vt alij tradunt) vij. M. vtroque nauigabili. Sed longo tempore Euphratem præcluſere Orcheni, & accolæ agros rigantes: nec niſi per Tigrin defertur in mare. Proxima Tigri regio Parapotamia appellatur. In ea dictum eſt de Meſene. Oppidum eius Dibitach. Iungitur Chalonitis cum Cteſiphonte, non palmetis mo-

nõ miſcentur. Ex vetuſt. cod.

**Vetuſ. codi. Partheniam, ac Nicephorione.*

**In antiq. codic. legitur, decem milliũ paſ. ore.*

dò, verùm & olea, pomíſque, aliíſque arbuſtis nobilis. Ad eam peruenit Zagrus mons ex Armenia inter Medos Aliabenósque veniens, ſupra Parætacenen & Perſidé. Chalonitis abeſt à Perſide cccclxxx.M.paſ. Tantum à Caſpio mari Aſſyriam abeſſe compendio itinerum aliqui tradunt. Inter has gentes atque Meſenen Sittacene eſt, eadem Arbelitis & Paleſtine dicta. Oppidum eius Sittace Græcorum ab Ortu eſt, & Sabata. Ab Occaſu autem Antiochia, inter duo flumina Tigrin & Tornadotum. Item Apamia, cui nomen Antiochus matris ſuæ impoſuit. * Tigris circunfunditur. Hęc diuiditur Archoo. Infrà eſt Suſiane, in qua vetus regia Perſarum Suſa, à Dario Hyſtaſpis filio condita: abeſt à Seleucia Babylonia ccccl.M.paſſ. Tantundem ab Ecbaranis Medorum per montem Charbanũ. In Septentrionali Tigris alueo oppidum eſt Babytace. Abeſt à Suſis cxxxv.M.paſſ. * Ibi mortalium ſoli aurum in odio contrahunt: id defodiunt, ne quo cui ſit in vſu. Suſianis ad Orientem verſus iungunt Coſſæi latrones, & Mizæorum xl. populi liberæ feritatis. Supra eos patent Parthuſi, Mardi, & Saitæ, Hyi, qui prætenduntur ſupra Elymaĩdam quam Perſidi in ora iunximus. Suſa à Perſico mari abſunt ccl.M. paſſuum. Quà ſubiit ad eam claſſis Alexãdri Paſitigri, vicus ad lacum Chaldaicum vocatur Aphle: vnde Suſa nauigatione lxv.M.d.paſſ. abſunt. Suſianis ab Oriente proximi ſunt Coſſæi, ſupra * Coſſęos ad Septentrionem Meſobatene ſub monte Cambalido, qui eſt Caucaſi ramus, inde molliſſimo tranſitu in Bactros. Suſianen ab Elymaide diſterminat amnis Eulæus, ortus in Medis * medióſque ſpatio cuniculo conditus, ac rurſus exortus, & per Meſobatenem

** Tigris circunfunditur huic, diuiditur Archoo.*

** Facilior videtur lectio illa quã ex Hiſpanicis codicib. eruit Pintianus, Ibi mortaliũ ſolis aurũ in odio: cõtrahunt ad, defodiúntque, ne quo cui ſit in vſu.*

** Coſiæi.*

** Coſſiæos modicóq;.*

tenem lapsus, circuit arcem Susorum, ac Dianę templum augustissimum illis gentibus, & ipse in magna cæremonia. Siquidem reges non ex alio bibunt. & ob id in longinqua portant. Recipit amnem Hedypnum, præter Asylum Persarum venientẽ, & vnum ex Susianis. Oppidum iuxta eum Magoa, à Charace XV. M. passuum. Quidam hoc in extrema Susiana ponunt solitudinibus proximum. Infra Eulæum Elymais est, in ora iuncta Persidi, à flumine Oroati ad Characem CCXL. M. passuum. Oppida eius Seleucia & Sosirate, apposita monti Casyro. Oram, quæ prætiacet, minorum Syrtium vice diximus inaccessam cœno plurimum limi deferentibus Brixia & Ortacea amnibus: madente & ipsa Elymaide intantum, vt nullus sit nisi circuitu eius, ad Persidẽ aditus. Infestatur & serpentibus, quos flumina deportant. Pars eius maximè inuia, Characene vocatur ab oppido Arabiæ claudente regna, de quo dicemus, expositа priùs M. Agrippæ sententia. Nanque is Mediam & Parthiam, & Persidem ab Oriente Indo, ab Occidente Tigri, à Septentrione Tauro, Caucaso, à Meridie Rubro mari terminatas patere in longitudinem XIII.M.XX.pas. in latitudinẽ DCCCXL. prodidit. Trætereà per se Mesopotamiã ab Oriente Tigri, ab Occasu Euphrate, à Septẽtrione Tauro, à Meridie mari Persico inclusam, longitudine octingentorum M. passuum, latitudine CCCLX. Charax oppidum Persici sinus intimum, à quo Arabia Eudæmon cognominata excurrit, habitatur in colle manu facto inter confluentes, dextra Tigrin, læua Eulæum III. M. passuum laxitate. Conditum est primùm ab Alexandro Magno: qui colonis ex vrbe regia Durine (quæ

tum interiit) deductis, militúmque inutilibus ibi relictis, Alexandriam appellari iusserat: pagúmque Pellæum, à patria sua, quem proprie Macedonum fecerat. Flumina id oppidum expugnauere. Posteà Antiochus restituit quintus regum, & suo nomine appellauit. Iterúmque infestatum * Pasines Sogdonaci filius, Rex finitimorum Arabum, quem Iuba satrapen Antiochi fuisse falsò tradit, oppositis molibus restituit: noménque suum dedit, emunito situ iuxtà in longitudinem iij. M. pass. in latitudinem paulo minus. Primò fuit à litore stadiis x. maritimum: etiam inde pseudo porticus habet: Iuba verò prodente L. M. pass. Nunc abesse à litore CXX. M. legati Arabum nostríque negotiatores, qui inde venere, affirmant. Nec vlla in parte plus aut celeriùs profecere terræ fluminibus inuectæ. Magis id mirum est, æstu longè vltra id accedente non repercussas. Hoc in loco genitum esse Dionysium, terrarum orbis situs recentissimum autorem constat, quem ad commentanda omnia in Orientem præmisit Diuus Augustus, ituro in Armeniam ad Parthicas Arabicásque res maiore filio. Non me præterit, nec sum obtus, sui quenque situs diligentissimum autorem visum nobis in introitu huius operis. In hac tamen parte arma Romana sequi placet nobis. Iubámque regem, ad eundē Caium Cæsarem scriptis voluminibus de eadem expeditione Arabica.

* *Melius, Spasines: adstipulante Dione in vita Traiani, et Stephano Byzātio, qui hanc vrbem ab instauratore σωτῆρος χάραξ vocatā tradidit.*

Arabia, Nomades, Nabatæi, Omani, Tylos & Ogyris insulæ. Cap. XXVIII.

ARabia gentium nulli postferenda, amplitudine longissima, à monte Amano * à regione Ciliciæ Comagenésque descendit, vt diximus

* *è regione Ciliciæ, &c.*

mus, multis gentibus eorum deductis illò à Tigrane magno, sponte verò ad mare nostrum litúsque Ægyptiacum, vt docuimus: nec non in media Syriæ ad Libanum montem penetrantibus nubeis, quibus iunguntur Ramisi. Déinde Taranei, déinde Patami. Ipsa verò peninsula Arabia inter duo maria, Rubrum Persicúmque procurrens, quoddam naturæ artificio ad similitudinem atque magnitudinem Italiæ mari circunfusa, in eandem etiam cæli partem nulla differentia spectat. Hęc quoque in illo situ felix. Populos eius à nostro mari vsque ad Palmyrenas solitudines diximus: reliqua nunc inde perageamus. Nomadas, infestatoréſque Chaldæorum, Scenitæ (vt diximus) claudunt, & ipsi vagi, *sed à tabernaculis cognominati, quæ ciliciis metantur, vbi libuit. Déinde Nabatæi oppidum incolunt Petram nomine in conualle, paulo minus III. M. pass. amplitudinis, circundatum montibus inaccessis amne interfluente. Abest à Gaza oppido litoris nostri dc. M. à sinu Persico CXXII. M. Huc conuenit vtrunque biuium, eorum qui Syriæ Palmyram petiere, & eorum qui ab Gaza venerunt. A Petra incoluerunt Omani ad Characem vsque oppidis quondam claris à Semiramide conditis, Abesamide & Soractia. Nunc sunt solitudines. Déinde est oppidum, quod Characenorum regi paret, in Pasitigris ripa. Forath nomine, *in quod à Petra cõueniunt, Characémque inde xij. M. pass. secundo æstu nauigant. E Parthico enim regno nauigantibus vicus Teredon, infra confluentem Euphratis & Tigris: læua fluminis Chaldæi obtinent, dextra Nomades Scenitæ. Quidã & alia duo oppida longis interuallis Tigris prænauigari tradunt, Barba-

* *sic à tabernaculis cognominati.*

* *in quo*

tiam, mox Thumatam: quod abesse à Petra decem dierum nauigatione, nostri negotiatores dicunt Characenorúmque regi parere: & Apamiam sitam, vbi restagnatio Euphratis cum Tigri confluat. Itaque molientes incursionem Parthos, operibus abiectis inundatione arceri. Nunc à Charace dicemus oram, Epiphani primum exquisitam, Locus vbi Euphratis ostium fuit flumen salsum, promontorium Chaldone, voragini similius, quàm mari, per L. M. oræ flumen Achana, deserta C. M. passuum vsque ad insulam Icharam. Sinus Capeus, quem accolunt Gaulopes & Chateni. Sinus Gerraicus. Oppidum Gerra V. M. passuum amplitudine, turres habet ex salis quadratis molibus. A litore I. M. passuum regio Attene. Ex aduerso Tylos insula, totidem millibus à litore, plurimis margaritis celeberrima, cum oppido eiusdem nominis: iuxtáque altera minor, à promontorio eius XII. M. pass. Vltrà magnas aspici insulas tradunt, ad quas non sit peruentum. Huius ambitum CXII. M. D. passuum, à Perside longiùs abesse, adiri vno alueo angusto. Insula Asgilia, Gentes Nocheti, Zutachi, Borgodi, Cataræi, Nomades. Flumen Cynos, Vltrà nauigationem incompertam ab eo latere propter scopulos tradit Iuba, prætermissa mẽtione oppidi Omanorũ Batrasabbas, & Omanæ, quod priores celebrem portum Carmanie fecere. Item Omnæ & Athanæ, quæ nunc oppida maximè celebrari à Persico mari nostri negotiatores dicunt. A flumine Canis, vt Iuba tradit, mons adusto similis. Gentes Epimaranitæ. Mox Ichthyophagi, insula deserta, gẽtes Bathymi, Eblitei montes, insula Omœnus. Portus Machorbæ, insulæ Etaxalos, Onchobrice, gens Chadæi.

dæi, Insulæ sine nominibus multæ: celebres verò Isura, Rhinnea, & proxima, in qua scriptæ sunt stelæ lapideæ literis incognitis. Goboëa portus, Bragæ insulæ desertæ. Gens Thaludæi. Dabonegoris regio. Mons Orsa cum portu. Sinus Duatus, insulæ multæ. Mons Tricoryphos. Regio Cardalena, insulæ Solanidæ, Capina. Item Ichthyphagorum. Deinde Glari. Litus Hammæum, vbi auri metalla. Regio Canauna, gentes Apitami, Casani. Insula Deuadæ. Fons Goralus. Carpheti, insulæ Aleu & Amnamethu. Gens Darræ, insulæ Chelonitis, Ichthyophagon multæ. Eodanda deserta, Basag Multæ Sabæorum. Flumina, Thamar, Amnon, insulæ Dolicæ. Fontes Daulotes, Dora: insulæ Preros, Labanis, Coboris, Sambracate, & oppidum eodem nomine in continenti. A Meridie insulæ multæ, maxima Camari. Flumen, Mysecros. Portus, Leupas. Scenitæ Sabæi. Insulæ multæ. Emporium eorum Acila, ex quo in Indiam nauigatur, Regio, Amithoscuta, Damnia. Mizi maiores & minores, Drimati, Macæ. Horum promontorium contra Carmaniam est. Distat quinquaginta millia passuum. Mira res ibi traditur: Numenium ab Antiocho rege Mesenæ præpositum, ibi vicisse eodem die classe, æstúque reuerso iterum equitatu contra Persas dimicantem, & gemina trophæa eodem in loco Ioui ac Neptuno statuisse. Insula in alto obiacet Ogyris clara Erythra rege ibi sepulto. Distat à continente centum vigintiquinque mil.pass. circuitu cxij.mil.pass. Nec minus altera clara in Azanio mari * Dioscoridu, distans à Syagro extimo promontorio cclxxx.mil.passuum. Reliqui in continente à noto etiamnum Autaride, in mont

* Dioscoriada.

montes VII. dierum transitus. Gentes Larendani, Catabani Gebanitæ pluribus oppidis, sed maximis, Nagia, & Tamna templorum LXV. Hæc est amplitudinis significatio. Promontorium, à quo ad continentem Troglodytarum quinquaginta mil. pass. Toani, Acchitæ, Chatramotitæ, Tomabei, Antidalei, Lexianæ, Agrei, Cerbani, Sabæi Arabum propter thura clarissimi, ad vtraque maria porrectis gentibus. Oppida eorum in Rubro litore Marane, Marma, Corolia, Sabatra: intus oppida Nascus, Cardaua Carnus, & quò merces odorum deferunt, Tomala. * Pars eorum Atramitæ, quorum Caput Sobotale LX. templa muris includens. Regia tamen omnium est Mariaba. Sinum obtinet XCIIII. M. pass. refertum insulis odoriferis. Atramitis in mediterraneo iunguntur Minæi: mare accolunt & Elamitæ. Oppidum eiusdem nominis. Iis iuncti Cagulatæ. Oppidum Sibi, quod Græci Apaten vocant: Arsicodani, Vadei cum oppido magno, Barasei, Licheni. * Sygaros insula, quam canes non intrant, expositique circa litora errando moriuntur. Sinus intimus, in quo Leanitæ, qui nomen ei dedere. Regia eorum Agra, & in sinu Læana, vel, vt alij, Ælana. Nam & ipsum sinum nostri Ælaniticum scripsere, alij Ælenaticum, Artemidorus Aleniticum, Iuba Læniticum. Circuitus Arabiæ à Charace Leana colligere proditur quadragies octies centena LXV. M. Iuba paulò minus XL. M. putat. Latissima est à Septentrione inter oppida Heroum & Characem. Nunc & reliqua mediterranea eius dicantur. Nabatæis Thimaneos iunxerunt veteres: nunc sunt Taueni, Thelleni, Sarraceni. Arra oppidum, in quo omnis negot

* *Rectius sic legeretur, Pagus eorũ Atramitæ, quorum caput Sabota, LX. tẽpla muris includẽs. Infrà enim li. 12. cap. 14. Sabæorum pagum facit Atramitas, in quo & Sabota collocat, regni totius caput.*

* *Syagros*

negotiatio conuenit. Hemuatæ, Analitæ: oppida, Domada, Egra. Thamudei, oppidum Badanatha. Carrei, oppidum Chariati: Achoali, oppidum Phoda: ac Minæi, à rege Cretæ Minoë (vt existimant) originem trahentes: quorum Charmei. oppidum xiiij. M. passuum. Mariaba Baramalacum, & ipsum non spernendum: item Carnon. Rhammei: & horum origo Rhadamanthus putatur frater Minois. Homeritæ, Massala oppido. Hamirei, Gedranitæ, Ampræ, Ilisanitæ, Bachilitæ, Sammei, Amathei cum oppidis Nessa & Cennesseri, Zamareni cum oppidis Saiace, Scantate, Bacascami. Riphearma oppidum, quo vocabulo hordeum appellant. Autei & Raui, Gyrei & Mathatæi. Helmodenes cum oppido Ebode. Agacturi in montibus, oppido x. M. pass. in quo fons Emischabales, quod significat camelorum oppidum. Ampelone colonia Milesiorum. Actrida oppidum: Calingij, quorum Mariaba oppidum significat dominos omnium. Oppida, Pallon, Murannimal iuxta flumen, per quod Euphratem emergere putant. Gentes Agrei, Hammonij. Oppidum, Athenæ, Caurarani, quod significat ditissimos armento: Coranitæ, Cæsani, Choani. Fuerunt & Græca oppida, Arethusa, Larissa, Chalcis, deleta variis bellis. Romana arma solus in eam terram adhuc intulit Ælius Gallus ex equestri ordine. Nam C. Cæsar Augusti filius prospexit tantùm Arabiam. Gallus oppida diruit non nomina ab autoribus, qui ante scripserunt, Egran, Anneastum, Escam. Magusum, Tammacum, Labeciam, & suprà dictam Mariabam, circuitu VI. mil. pass. Item Caripeta, quò longissimè processit. Cætera explorata retulit: Nomades lacte & ferina

ferina carne vesci: reliquos vinum, vt Indos, palmis exprimere, oleum sesamæ. Numerosissimos esse Homeritas, Minæis fertiles agros palmetis arbustisque, in pecore diuitias. Cembanos & Atios armis præstare, maximè Chattamonitas. Carræis latissimos & fertilissimos agros. Sabæos ditissimo syluarum fertilitate odorifera, auri metallis, agrorum riguis, mellis ceræque prouentu. De odoribus suo dicemus volumine. Arabes, mitrati degunt, aut intonso crine: barba abraditur, præterquàm in superiore labro. Aliis & hæc intonsa: mirúmque dictu, ex innumeris populis pars æqua in commerciis, aut latrociniis degit: in vniuersum gentes ditissimæ, vt apud quas maximè opes Romanorum Parthorúmque subsidant, vendentibus, quæ è mari aut syluis capiant, nihil inuicem redimentibus. Nunc reliquam oram Arabiæ contrariam persequemur. Timosthenes totum sinum quatridui nauigatione in longitudinem taxauit, bidui in latitudinem, angustias iiij. mil. cccccc. pass. Eratosthenes ab ostio XIII. M. in quanque partem. Artemidorus Arabiæ latere XIIII. quinquaginta mill.

Sinus maris Rubri, Troglodytici, & Æthiopici.

Cap. XXIX.

TRoglodytico verò XI. lxxxij. M. passuum, Ptolemaida vsque. Agrippa XIIII. xxij. M. pass. sine differentia laterum. Plerique latitudinem ccccclxij. prodiderunt, faucésque hyberno orienti obuersas, alij quatuor mil. alij septem mil. alij duodecim mil. pass. patere. Situs autem ita se habet. A sinu Ælanitico alter sinus, quem Arabes Æant vocant, in quo Heroum oppidum est

est. Fuit & Cambysu inter Nelos & Marchardas, deductis eò ægris exercitus. Gens Tyra: Daneon portus, ex quo nauigabilem alueum perducere in Nilum, qua parte ad Delta dictum decurrit lxij. mil. pass. interuallo (quod inter flumen & Rubrum mare interest) primus omnium Sesostris Aegypti rex cogitauit: mox Darius Persarum: deinde Ptolemæus sequens: qui & duxit fossam latitudine pedum centum, altitudine triginta, in longitudinem xxxvij. mil. cccc. pass. vsque ad fontes amaros. Vltrà deterruit innundationis metus, excelsiore tribus cubitis Rubro mari comperto, quam terra Aegypti. Aliqui non eam afferunt causam, sed ne immisso mari corrumperetur aqua Nili, quæ sola potus præbet. Nihilominus iter totum terendo frequentatur à mari Aegyptio quod est triplex: Vnum à Peluſio per harenas, in quo nisi calami defixi regant, via nõ reperitur, subinde aura vestigia operiente. Alterum verò duo mil. pas. vltra Casium montem, quod à sexaginta mil. pass. redit in Pelusiacam viam. Accolunt Arabes Autei. Tertium à * Gerro (quod Adipson vocant) per eosdem Arabes sexaginta mill. pass. propius, sed asperum montibus, & inops aquarum. Eæ viæ omnes Arsinoën ducunt, conditam sororis nomine in sinu Charandra, à Ptolemæo Philadelpho: qui primus Troglodyticen excussit, & amnem qui Arsinoën præfluit, Ptolemæum appellauit. Mox oppidum paruum est Acanum, pro quo alij Philoteram scribunt. Deinde sunt Azarei, ex Troglodytarum connubiis Arabes feri. Insulæ, Sapirene, Scytala, mox deserta ad Myos hormon, vbi fons Tadnos, mons Eos, insula Laimbe, portus multi, Berenice, oppidum matris

Phil

* *Gereum. scribẽdum videtur ex Ptolemæo, qui id oppidum inter Pelusium, & Casium montẽ collocat.*

Philadelphi nomine, ad quod iter à Copto diximus. Arabes Autei & Gnebadei. Troglodytice, quam prisci Michoën, alij Midoën dixere. Mons Pentedactylos insulæ Stenæ * deiræ aliquot, Halonnesi non pauciores: Cardamine, Topazos, quæ gemmæ nomen dedit. Sinus insulis refertus: ex iis quæ Mareu vocantur, aquosæ: quæ Eratonos, * sitientes. Regum ij præfecti fuere. Introrsus Candei, quos Ophiophagos vocant, serpentibus vesci assueti. Neque alia regio fertilior earum. Iuba, qui videtur diligentissimè prosecutus hæc, omisit in hoc tractu (nisi si exemplarium vitium est) Berenicen alteram, quæ Panchrysos cognominata est.* & tertiam, quæ Epidires, insignem loco. Est enim sita in ceruice longè procurrente, vbi fauces Rubri maris, iiij.mil.ccccc.pass.ab Arabia distant. Insula ibi Cytis, topazium ferens & ipsa. Vltrà syluæ, vbi Ptolemais à Philadelpho condita ad venatus elephantorum, ob id Epitheras cognominata iuxta lacum Monoleum. Hæc est regio secundo volumine à nobis significata: in qua quadragintaquinque diebus ante solstitiũ, totidemque postea hora sexta consumuntur vmbræ, & in Meridiem reliquis horis cadunt, cæteris diebus in Septentrionem: cùm in Berenice, quam primam posuimus, ipso die solstitij sexta hora vmbræ in totum absumantur, nihilq; adnotetur aliud noui. Dcij.mill.pass. interuallo à Ptolemaide, res ingentis exempli, locúsque subtilitatis immensæ, mundo ibi deprehenso, cùm indubitata ratione vmbrarum Eratosthenes mensuram terræ * prodere inde cœperit. Hinc Azanium mare, promontorium, quod aliqui Hispalum scripsere: lacus, Mandalum: insula

* dira
* sitiens
* Tertiam
* prodere in cœperit.

sula Colocasitis,& in alto multæ,in quibus testudo plurima. Oppidum, Suchæ, insula Daphnidis, oppidum Aduliton. Ægyptiorum hoc serui à dominis profugi condidêre. Maximum hîc emporium Troglodytarum, etiam Æthiopum. Abest à Ptolemaide quinque dierum nauigatione. Deferunt plurimum ebur, rhinoccrotum cornua, hippopotamorum coria, celtium restudinum, sphingia, mancipia. Suprà Æthiopes Aroteres: insulæ,quæ Aliæu vocantur: item Bacchias & Antibacchias, & Stratonis. Hinc in ora Æthiopiæ sinus incognitus,quod admiremur, cùm vlteriora mercatores scrutentur. Promontorium,in quo fons Cucios, expetitus nauigantibus.Vltrà Isidis portus decem dierum remigio ab oppido Adulitarũ distans.In eum Troglodytis myrrha confertur. Insulæ ante portum duæ, Pseudopylæ vocantur: interiores totidem, Pylæ. In altera stelæ lapideæ literis ignotis. Vltrà sinus Abalites. Insula Diodori, & aliæ desertæ. per continentem quoque deserta, oppidum Gaza, promontorium & portus Mossylites, quò cinnamomum deuehitur. Hucusque Sesostris exercitum duxit. Aliqui vnum Æthiopiæ oppidum vltrà ponunt in litore Baragaza. A Mossylite promontorio Atlanticum mare incipere vult Iuba, præter Mauritanias suas Gadis vsque nauigandum Coro. Cuius tota sententia hoc in loco subtrahenda non est. A promontorio Indorum, quod vocatur Lepteacra, ab aliis Drepanum, proponit recto cursu, præter exusta,ad Malchu insulam x v. mil.pass.esse. Inde ad locum, quem vocant Sceneos, ccxxv.mil. Inde ad insulam Sadanum centumquinquaginta mil. passuum. Sic fieri ad apertum mare xviii.

lxxxv.mil.pass. Reliqui omnes propter Solis ardorem nauigari posse non putauerunt. Quin & commercia ipsa infestant ex insulis Arabes Ascitæ appellati, quoniam bubulos vtres binos sternentes ponte, piraticam exercent sagittis venenatis. Gentes Troglodytarum idem Iuba tradit Therothoas à venatu dictos, miræ velocitatis: sicut Ichthyophagos, natantes ceu maris animalia: Bargenos, Zageras, Chalybas, Saxinas, Syrecas, Daremas, Domazanes. Quin & accolas Nili à Syene non Aethiopum populos, sed Arabum esse dicit vsque Meroën, * Solis quoque oppidum, quod nō procul Memphi in Aegypti situ diximus, Arabas conditores habere. Sunt & qui vlteriorem ripam Aethiopiæ auferant, adnectántque Africæ, ripas autem * incolere propter aquam. Nos relicto cuique intelligendi arbitrio, oppida quo traduntur ordine, vtrinque ponemus. A Syene, & prius Arabiæ latere, gens Catadupi. Deinde Syenitæ. Oppida, Tacompson, quam quidam appellauerunt Thathicen Aranium, Sesanium, Sandura, Nasaudum, Anaudoma, Cumara, Beta & Bochiana, Leuphitorga, Tantarene, Mœchindiræ, Noa, Gophoa, Gystatæ, Megeda, Lea, Rhemnia, Nupsia, Direa, Pataga, Bagada, Dumana, Rhadata, in quo felis aurea pro deo colebatur. Boron in mediterraneo, Mallos, proximum Meroæ. sic prodidit Bion. Iuba aliter: Oppidum in monte Megatichos inter Aegyptum & Aethiopiam, quod Arabes Myrson vocauêre. Deinde Tacompson, Aranium, Sesanium, Piden, Mamuda, Corambin: iuxta eam bituminis fontem, Hammodaræ, Prosda, Parenta, Mama, Tessaræ, Gallas, Zoton, Grauco-

*Hucreferendū videtur, quod paulò pòst sequitur, alienam in sedē perperam traiectū: ripas antē incolere propter aquam.
* incoluere

men, Emeum, Pidibotas, Hebdomecontacometas, Nomadas in tabernaculis viuentes: Cyſten. Penman, Gadagalen, Paloin, Primmin, Nupſin, Daſelin, Patin, Gambreues, Magaſen, Segaſmala, Cranda, Denna, Cadeuma, Thena, Barha, Alana, Macua, Scammos, Goram in inſula: ab iis Abala, Androcalim, Seren, Mallos, Agocen. Ex Africæ latere tradita ſunt eodem nomine Tacompſos altera, ſiue pars prioris: Magora, Sea, Fdoſa, Pelenaria, Pyndis, Maguſa, Bauma Finitima, Spyntuma, Sydopta, Genſoa, Pindieitora, Fugoa, Orſima, Suaſa, Mauma, Rhuma, Vrbubuma Mulona, quod oppidum Græci Hypaton vocarunt: Pagoargas, Zamnes, vnde elephanti incipiant: Mamblia, Berreſa, Cetuma. Fuit quondam & Epis oppidum contra Meroën, antequàm Bion ſcriberet, deletum. Hæc ſunt prodita vſque Meroën: ex quibus hoc tempore nullum propè vtroque latere extat. Cætera ſolitudines, nuper renuntiauêre principi Neroni, miſſi ab eo milites prætoriani cum tribuno ad explorandũ, inter reliqua bella & Æthiopicum cogitanti. Intrauêre autem & eò arma Romana Diui Auguſti temporibus, duce P. Petronio, & ipſo equeſtris ordinis *prefecto Aegyptiis. Oppida eorum expugnauit, quæ ſola inuenerat, quo dicemus ordine: Pſelchin, Primin, Aboccin, Phthurin, Cambuſin, Attenan, Stadiſin, vbi Nilus præcipitans ſe fragore auditum accolis aufert. Diripuit & Napata. Longiſſimè autem à Syene progreſſus eſt dccclxx. mill. paſſuum. Nec tamen arma Romana ibi ſolitudinem fecerunt. Aegyptiorum bellis attrita eſt Aethiopia, viciſſim imperitando ſeruiendóq;, clara & potens etiam vſque ad Troiana bella

* *præfecto Aegypti. Is oppida eorũ, &c.*

Memnone regnante: & Syriæ imperitasse eam, nostróque litore ætate regis Cephei patet Andromedæ fabulis. Simili modo & de mensura eius varia prodidere: primus Dalion vltra Meroën longè subuectus: mox Aristocreon, & Bion, & Basilis: Simonides minor etiam quinquennio in Meroë moratus, cùm de Æthiopia scriberet. Nam & Timosthenes classium Philadelphi præfectus, sine mensura dierum lx. à Syene Meroën iter prodidit. Eratosthenes dcxxv. mil. Artemidorus dc. mil. Seboſus ab Ægypti extremis sexdecies centena lxxv. mill. pass. vnde proximè dicti XVI. lxx. Verùm omnis hæc hnita nuper disputatio est: quoniam à Syene * decclxij. mill. Neronis exploratores renuntiauere his modis: A Syene Hieran syeaminon liiij. M. pass. Inde * Tama lxxv. M. pass. regionem Euonymiton Æthiopum primam exx. Acinam liiij. M. Pitaran xxv. Tergedum cvj. M. Insulam Gagauden esse in medio eo tractu. Inde primùm visas aues psittacos, & ab altera (quæ vocatur Artigula) animal sphingion; à Tergedo cynocephalos. Inde Napata lxxx. mil. Oppidum id paruum inter prædicta solum. Ab eo ad insulam Meroën ccclx. mil. Herbas circa Meroën demum viridiores syluarúmque aliquid apparuisse, & rhinocerotum elephantorúmque vestigia. Ipsum oppidum Meroën ab introitu insulę abesse lxx. M. pass. iuxtáque aliam insulam Tatu dextro subeuntibus alueo, quæ portum faceret. Ædificia oppidi pauca. Regnare fœminam Candacen, quod nomen multis iam annis ad reginas transiit. Delubrum Hammonis & ibi religiosum, & toto tractu sacella. Cæterùm cùm potirentur rerum Æthiopes, insula ea

* *Legendũ videtur dccclxxiiij numeris sequentibus cum hac summa ad amussim congruentibus. vel, vt Manutius legit ex antiquo codi. dccccl xij.*

* *Tamia*

la ea magnæ claritatis fuit. Tradunt armatorum ccl.mill.dare ſolitam, artificum cccc. M. alere. Reges Æthiopum xlv.& hodie traduntur.

Multiformes & mirę hominum effigies.

Cap. XXX.

VNiuerſa verò gens Ætheria appellata eſt, deinde Atlantia, mox à Vulcani filio Æthiope Æthiopia. Animalium hominúmque effigies * monſtriferas circa extremitates eius signi minimè mirum, artifici ad formanda corpora effigiéſque cælandas mobilitate ignea. Ferunt certè ab Orientis parte intima gentes eſſe ſine naribus, æquali totius oris planitie. Alias ſuperiore labro orbas, alias ſine linguis. Pars etiam ore concreto & naribus carens, vno tantùm foramine ſpirat, potúmque calamis auenæ trahit, & grana eiuſdem auenæ, ſponte prouenientis ad veſcendum. Quibuſdam pro ſermone nutus motúſque membrorum eſt. Quibuſdam ante Ptolemæum Lathyrum regem Ægypti ignotus fuit vſus ignium. Quidam & Pygmæorum gentem prodiderunt ante paludes, ex quibus Nilus oriretur. In ora autem, vbi deſiimus, continui montes ardentibus ſimiles rubent. Troglodytis & Rubro mari à Meroë tractus omnis ſuperponitur: à Napata tridui itinere ad Rubrum litus, aqua pluuia ad vſum compluribus locis ſeruatur, fertiliſſima regione, quæ intereſt, auri. Vlteriora Atabuli Æthiopum gens tenet. Deinde contra Meroën Megabari, quos aliqui Adiabaras nominauêre, oppidum habent Apollinis. Pars eorum Nomades, quæ elephantis veſcitur. Ex aduerſo in Africæ parte Macrobij. Rurſus à Megabaris Memnones & * Dauelli,

* *monſtrificas*

* *Danelli, in Manutij Codice vetuſt. ex ī pl. ſequuto.*

dierúmque viginti interuallo Critensi. Vltra eos Dochi: deinde Gymnites semper nudi. Mox Anderæ. Mathitæ, Mesagebes, Hipporeæ, atri coloris tota corpora rubrica illinunt. At ex Africæ parte Medimni. Deinde Nomades cynocephalorum lacte viuentes Olabi, Syrbotæ, qui octonum cubitorum esse dicuntur. Aristocreon Libyæ latere à Meroë oppidum Tolen dierum quinque itinere tradit. Inde dierum duodecim Esar Aegyptiorum oppidum, qui Psammeticum fugerint. In eo produntur annis trecentis habitasse. Contrà in Arabico latere Daron oppidum esse eorum. Bion autem Sapen vocat, quod ille Esar, & ipso nomine aduenas ait significari. Caput eorum in insula * Sembobitin, & tertium in Arabia, Sai. Inter montes autem & Nilum Symbari sunt, Phalanges, in ipsis verò montibus Asachæ multis nationibus. Abesse à mari dicuntur dierum quinque itinere. Viuunt elephantorum venatu. Insula in Nilo Semberritarum, reginæ paret. Ab ea Nubei Aethiopes dierum octo itinere. Oppidum eorum Nilo impositum Tenupsis. Sambri apud quos quadrupedes omnes sine auribus, etiam elephanti. At ex Africæ parte Ptoëmbari, Ptoëmphanæ, qui canem pro rege habent, motu eius imperia augurantes, Auruspi oppido longè à Nilo sito. Postrà Achisarmi, Phaliges, Marigeri, Casamarri. Bion & alia oppida in insulis tradit, à * Sembobiti Meroën versus dierum toto itinere viginti. Proximæ insulæ, oppidum Semberritarum sub regina: & aliud Asar: alterius oppidum Daron. Tertiam Medoën vocant, in qua oppidum Asel. Quartam eodem, quo oppidum, nomine Garoden. Inde per ripas oppida, Nauos, Modundam, Andatim, Setundum, Colligas,

** Sunt qui malint, Pseboitin: nimirũ à Pseboa lacu, quẽ supra Meroẽn collocat Strabo, satis ampla insignẽ insula, cáque egregiè habita ta.*

** Pseboiti*

ligat, Secande, Nauectabe, Cumi, Agrospi, Aegipam, Candrogari, Arabam, Sumnaram. Regio suprà Sirbitum, vbi desinunt montes, traditur à quibusdam habere maritimos Aethiopas Nisicastes, Nisitas, quod significat ternûm & quaternûm oculorum viros: non quia sic sint, sed quia sagittis præcipua contemplatione vtantur. * Ab ea vero parte Nili, quæ suprà Syrtes maiores, Oceanúmque meridianum protenditur, Dalion vocatos esse dicit, pluuia tãtum aqua vtentes Cisoros, Longoporos. Ab Oecalicibus dierum quinque itinere Vsibalcos, Isuelos, Pharusos, Valios, Cispios. Reliqua deserta. Deinde fabulosa: ad Occidentem versus Nigræ, quorum tex vnum oculum habeat in fronte. Agriophagi, pantherarum & leonum carnibus maximè viuentes. Pamphagi, omnia mandentes. Anthropophagi humana carne vescentes. Cynamolgi, caninis capitibus. Artabatitæ quadrupedum ferarum modo vagi. Deinde Hesperij, Perorsi, quos in Mauritaniæ confinio diximus. Pars quædam Aethiopum locustis tantùm viuit, fumo & sale duratis in annua alimenta: ij quadragesimum annum vitæ non excedunt. Aethiopum terram vniuersam cum mari Rubro patere in lõgitudinem semel & vicies centena lxx. mill. pas. in latitudinem cum superiore Aegypto * duodecies centena xcvij. M. Agrippa exilrimauit. * Quidam longitudinem ita diuiserunt. A Meroë Sirbitum xij. dierum nauigationem. Ab ea xij. ad Dauellos. Ab iis ad Oceanum Aethiopicum sex dierum iter. Intotum autem ab Oceano ad Meroën dccxxv. M. pass. esse inter autores ferè conuenit: inde Syenen, quantum diximus. Sita est Aethiopia ab Oriente hyberno ad Occidentem hybernum

*Locũ hũc Pin. tanus minus malè sic legi posse arbitratur: Ab ea verò parte cali, quæ supra Syrtes maiores Oceano meridiano prætenditur

*Calculi ratio videtur expostcere, vt Quindecies cẽtenaxcvij. M. legamus. Ea enim summa cõficietur, si dccxxv. M. q. bus Aseroë distat ab Ocean, iũgãtur dccclxxij. M. q̃ est iter-

uallū Meroës distat à Syene, extremo Aethiopiæ termino.

Meridiano cardine syluæ hebeno, maximè, virent: à media eius parte imminens mari mons excelsus, æternis ardet ignibus; Theôn ochema dictus Græcis: à quo nauigatio quatridui ad promontorium, quod Hesperion ceras vocatur, confine Africæ iuxta Aethiopes Hesperios. Quidam & in eo tractu modicos colles amœna opacitate vestitos Aegipanum Satyrorúmque produnt.

Videnum melius sic; Sūt qui latitudinem ita diuisérunt. Hæc enim diuisio fit à Septentrione in Meridiem, cùm Aethiopiæ longitudo, ipso etiam Plinio teste, ab ortu hyberno in Occasum hybernum porrigatur

Insulæ Aethiopici maris. Cap. XXXI.

INsulas toto eo mari & Ephorus complures esse tradidit, & Eudoxus, & Timosthenes: Clitarchus verò Alexandro regi renuntiatam adeò diuitem, vt equos incolæ talentis auri permutarent. Alteram vbi sacer mons opacus syluis reperitus esset, distillantibus arboribus odore miræ suauitatis. Contra sinum Persicum Cerne nominatur insula aduersa Aethiopiæ, cuius neque magnitudo, neque interuallum à continente constat. Aethiopas tantùm populos habere proditur. Ephorus autor est, à Rubro mari nauigantes in eam non posse propter ardores vltra quasdam columnas (ita appellantur paruæ insulæ) prouehi. Polybius in extrema Mauritania contra montem Atlantem à terra stadia octo abesse prodidit Cernen. Nepos Cornelius ex aduerso maximè Carthaginis à continente passus mille: non ampliorem circuitu duobus millibus. Traditur & alia insula contra montem Atlantem, & ipsa Atlantis appellata. Ab ea quinque dierum nauigatione solitudines ad Aethiopas Hesperios, & promontorium, quod vocauimus * Hesperion ceras, inde primum circumagente se terrarum fronte in Occasum, * ac mare Atlanticum.

*Hesperiō ceras.

* ad

cum. Contra hoc promontorium Gorgades insulæ narrantur, Gorgonum quondam domus, bidui nauigatione distantes à continente, vt tradit Xenophon Lampsacenus. Penetrauit in eas Hanno Pœnorum Imperator, prodidítque hirta fœminarum corpora, viros pernicitate euasisse: duarúmque Gorgonum cutes argumenti & miraculi gratia in Iunonis templo posuit, spectatas vsque ad Carthaginem captam. Vltra has etiamnum duæ Hesperides insulæ narrantur. Adeóque omnia circa hæc incerta sunt, vt Statius Sebosus à Gorgonum insulis prænauigatione Atlantis dierum xl. ad Hesperidum insulas cursum prodiderit, ab iis ad * Hesperion ceras vnius. Nec Mauritaniæ insularum certior fama est. Paucas modò constat esse ex aduerso Autololum, à Iuba repertas, in quibus Gætulicam purpuram tingere instituerat. *Hesperiũ ceras

De Fortunatis insulis. Cap. XXXII.

SVnt, qui vltra eos Fortunatas putant esse, quasdámque alias: quorum numero idem Sebosus etiam spatia complexus, Iunoniam abesse à Gadibus dccl. M. passuum tradit. Ab ea tantundem ad Occasum versus Pluuialiam, Caprariámque: in Pluuialia non esse aquam, nisi ex imbribus. Ab iis ccl. mill. passuum Fortunatas, contra læuam Mauritaniæ viij. mill. passuum. Oram Solis vocari in conualle à conuexitate, & Planariam à specie, conuallis circuitu ccc. M. passuum. Arborum ibi proceritatem ad centum quadraginta quatuor pedes adolescere. Iuba de Fortunatis ita inquisiuit: sub Meridiem positas esse prope Occasum, à Purpurariis * dccxxv. mill. passuum, sic vt ccl. supra Occasum nauigetur; *Legendũ omnino dc-

xxv.M. tũ ex vetust. codi. tũ ex numeris sequẽtibus, summa huic ad unguem congruẽtibus.

deinde per cccIxxv. M. passuum ortus petatur. Primam vocari Ombrion nullis ædificiorum vestigiis.habere in montibus stagnum, arbores similes ferulæ,ex quibus aquæ exprimantur, ex nigris amara, ex candidioribus potui iucunda. Alteram insulam Iunoniam appellari,in ea ædiculam esse tantùm lapide extructam. Ab ea in vicino eodem nomine minorem.Deinde Capratiam lacertis grandibus refertam. In conspectu earum esse Niuariam, quæ hoc nomen accepit à perpetua niue,nebulosam.Proximã ei Canariam vocari,à multitudine canum ingentis magnitudinis:ex quibus perducti sunt * Iubæ duo : apparéntque ibi vestigia ædificiorum.Cùm autem omnes copia pomorum & auium omnis generis abundent hanc & palmetis caryotas ferentibus, ac nuce pinea abundare. Esse copiam & mellis. Papyrum quoque & siluros in amnibus gigni. Infestari eas belluis quæ expellantur assiduè, putrescentibus.At abundè orbe terrarum extrà intrà indicato , colligenda in arctum mensura æquorum videtur.

** à Iuba*

Terræ per mensuras computata digestio.

Cap. XXXIII.

POlybius à Gaditano freto longitudinem directo cursu ad os Mæotis, xxxiiii. xxxvij. mill.ccccc. passuum prodidit. Ab eodem initio ad Orientẽ recto cursu Siciliã xii.lx.M.ccccc. pass.Cretam cccIxxv.M.pass.Rhodũ clxxxvj. M. ccccc.pas.Chelidonias tãtundem:Cyprũ cccxxv. M.pass. Inde Syriæ Seleuciam Pieriam cxv. M. pass. Quæ computatio efficit vicies ter centena xl.M.pass.Agrippa hoc idem interuallum à freto Gaditano ad sinum Issicum per longitudinem directam xxxiiii. xl. passuum mill. taxat, in quo haud

haud scio an sit error numeri, quoniam idem à Siculo freto Alexandriam cursus XII. l. M. passuum tradidit. Vniuersus autem circuitus per sinus dictos ab eodem exordio colligit ad Mæotin lacum CLVI. M. passuum. Artemidorus adiicit dcclvj. mill. Idem cum Mæoride CLXXIII. xc. mill. passuum esse tradit. Hæc est mensura inermium, & pacata audacia fortunam prouocantium hominum. Hunc ipsarum partium magnitudo comparabitur, vtcunque difficultatem afferet autorum diuersitas. Aptissimè tamen speculabitur ad longitudinem latitudine addita. Est ergo ad hoc præscriptum Europæ magnitudo LXXXI. xlviij. M. passuum. Africæ (vt media ex omni varietate prodentium sumatur computatio) efficit longitudo XXXVII. xlviij. M. Latitudo, quà colitur nusquam ducenta quinquaginta M. passuum, excedit. Sed quoniam a Cyrenaica eius parte nongentorum decem millium passuum, eam fecit Agrippa deserta eius ad Garamantas vsque, quà noscebantur, complectens, vniuersam mensuram quæ venit in computationem, XLVI. viij. mill. passuum efficit. Asiæ longitudo in confesso est LXIII. mill. * dccl. mill. passuum. Latitudo sanè computetur ab Aethiopico mari Alexandriam iuxta Nilum sitam, vt per Meroën & Syenen mensura currat, XVIII. lxxv. M. pass. Apparet ergo Europam paulo minus dimidia Asiæ parte maiorem esse, quàm Asiam. Eandem altero tanto & sexta parte Africæ ampliorem, quàm Africam. Quòd si misceantur omnes summæ, liquidò patebit Europam totius terræ tertiam esse partem & octauam paulo amplius: Asiam verò quartã & quartamdecimam: Africam autem quintã & insuper sexagesimam.

* intra Mæotin

* dccl.

His

His addemus etiamnum vnam Græcæ inuentionis sententiam vel exquisitissimæ, subtilitatis, vt nihil desit in spectando terrarum situ, indicatísque regionibus noscatur,* & quæ cuique earum societas sit siue cognatio dierum ac noctium, quibúsque inter se pares vmbræ & æqua mundi conuexitas. Ergo reddetur hoc etiam, terráque vniuersa in membra cæli digeretur. Plura sunt autem hæc segmenta mundi, quæ nostri circulos appellauere, Græci parallelos.

** cum qua cuique earum societas sit.*

Digistio terrarum in parallelos, & vmbras pares. Cap. XXXIIII.

PRincipium habet Indiæ pars versa ad Austrum. Patet vsque Arabiam & Rubri maris accolas. Continentur Gedrosi, Persæ, Carmani, Elymæi, Parthyene, Aria, Susiane, Mesopotamia, Seleucia cognominata Babylonia, Arabia ad Petras vsque, Syria Cœle, Pelusium Aegypti: inferiórque ora, quæ vocatur Alexãdriæ, Africæ maritima, Cyrenaica oppida omnia, Thapsus, Adrumetum, Clupea, Carthago, Vtica, vtraque Hippo, Numidia, Mauritania vtraque, Atlanticum mare, columnæ Herculis. In hoc cæli circumplexu æquinoctij die media, vmbilicus, quem gnomonem vocant, vij. pedes longus, vmbram non amplius iiij. pedes longam reddit. Noctis verò dieíque longissima spatia horas xiiij. æquinoctiales habent, breuissima è contrario x. Sequens circulus incipit ab India vergente ad Occasum: vadit per medios Parthos, Persepolin, citima Persidis, Arabiam citeriorem, Iudæam, Libani montis accolas. Amplectitur Babylonem, Idumæam, Samariam, Hierosolymam, Ascalonem, Ioppen, Cæsaream, Phœnicé, Ptolemaidem, Sidonem, Tyrum, Berytũ, Botryn, Tripolin, Byblum, Antiochiam,

Laodi

Laodiceam,Seleuciam,Ciliciæ maritima,Cyprũ, auſtrinam Cretam, Lilybæum in Sicilia, ſeptentrionalia Africæ & Numidiæ. Vmbilicus æquinoctio xxxv. pedum, vmbram viginti quatuor pedes longam facit. Dies autem nóxque maxima quatuordecim horarum æquinoctialium eſt, accedente iis quinta parte vnius horæ. Tertius circulus ab Indis Imao proximis oritur. Tédit per Caſpias portas Mediæ proximas, Cataoniam, Cappadociam, Taurum, Amanum, Iſſum, Cilicias portas, Solos, Tarſum, Cyprum, Piſidiam, Pamphyliæ Siden, Lycaoniam, Lyciæ Patara, Xanthum, Caunum, Rhodum, Coum, Halicarnaſſum, Gnidum, Dorida, Chium, Delum, Cycladas, medias, Gythium, Maleam, Argos Laconiam, Elin, Olympiam, * Meſſanem Peloponneſi, Syracuſas, Catinam, Siciliam mediam, Sardiniæ auſtrina, Carteiam, Gades. Gnomonis centum vnciæ, vmbram ſeptuagintaſeptem vnciarum faciunt. Longiſſimus dies eſt æquinoctialium horarum quatuordecim atque dimidiæ, cum trigeſima parte vnius horæ. Quarto ſubiacent circulo, quæ ſunt ab altero latere Imai Cappadociæ auſtrina, Galatia, Myſia, Sardis, Smyrna, Sipylus, Tmolus mons Lydię, Caria, Ionia, Trallis, Colophon, Epheſus, Miletos, Samos: Chios, Icarium mare, Cyclades Septentrionales, Athenæ, Megara, Corinthus, Sicyon, Achaia, Patræ, Iſthmos, Epirus, Septentrionalia Siciliæ, Narbonenſis Galliæ exortiua, Hiſpaniæ maritima à Carthagine noua, & inde ad Occaſum. Gnomoni xxj. pedum, reſpondent vmbræ xvij. pedum. Longiſſimus dies habet æquinoctiales horas quatuordecim, & duas tertias vnius horæ. Quinto continentur ſegmento ab introitu Caſpij maris, Bactra, Iberia, Armenia, Myſia,

* Meſſenem

Phry

Phrygia,Helleſpontus,Troas, Tenedus,Abydos, Scepſis,Ilium,Ida mons,Cyzicum, Lampſacum, Sinope,Amiſum, Heraclea in ponto, Paphlagonia,Lemnus,Imbrus,Thaſus,Caſſandria Theſſalia,Macedonia,Lariſſa,Amphipolis, Theſſaloni ce,Pella,Edeſſa,Berœa,Pharſalia,Caryſtum, Eubœa,Bœoti, Chalcis, Delphi,Acharnania, Aetolia,Apollonia,Brundiſium,Tarentum,Thurij, Locri,Rhegium.Lucani,Neapolis,Puteoli, Tuſcum mare,Corſica,Baleares.Hiſpania media.Cnomoni ſeptem pedes,vmbræ ſex.Magnitudo diei ſumma,horarum æquinoctialium quindecim. Sexta comprehenſio,qua cõtinetur vrbs Roma amplectitur Caſpias gentes,Caucaſum Septentrionalia Armeniæ,Apolloniam ſupra Rhyndacum,Nicomediam,Nicæam,Chalcedonem,Byzantium.Lyſimachiam,Cherrhoneſum,Melauem ſinũ, Abderam,Samothraciam,Maroneam,Aenum, Beſſicam, Thraciam mediam, Pæoniam, Illyrios, Dyrrhachium,Canuſium, Apuliæ extima,Campaniam & Hetruriam, Piſas,Lunã, Lucã, Genuam, Liguriam,Antipolin,Maſſiliam,Narbonem,Tarraconem,Hiſpaniam Tarraconenſem mediam, & inde per Luſitaniam Gnomoni pedes nouem, vmbræ octo. Longiſſima diei ſpatia, horarum æquinoctialium quindecim, addita nona parte vnius horæ:aut,vt Nigidio placuit, quinta.Septima diuiſio ab altera Caſpij maris ora incipit:cadítq; ſupra Callatim, Boſphorum Boryſthenem, Tomos,Thraciæ auerſa, Triballos, Illyrici reliqua,Adriaticum mare, Aquileiam, Altinum, Venetiam, Vicetiam, Patauium, Veronam ,Cremonam,Rauennam,Anconam,Picenum,Marſos,Peligños,Sabinos,Vmbriã, Ariminum, Bononiam, Placentiam,Mediolanum,omniãque ab Apennì

notránſque Alpes, Galliam Aquitanicam, Viennam, Pyrenęum, Celtiberiam. Vmbilico triginta quinque pedum, vmbræ triginta ſex, vt tamen in parte Venetiæ exæquetur vmbra Gnomoni: ampliſſima dies horarum æquinoctialium quindecim, & quintarum partium horæ trium. Hactenus antiquorum exacta celebrauimus. Sequentium diligentiſſimi, quod ſupereſt terrarum tribus aſſignauere ſegmentis. A Tanai per Mæotin lacum & Sarmatas vſque Boryſthenem, atque ita per Dacos partémque Germaniæ, Gallias, Oceani litora amplexi, quod eſſet horarum ſedecim. Alterum per Hyperboreos & Britanniam, horarum decem & ſeptem. * Poſtremò Scythicum à Rhiphæis iugis in Thulen in quo dies continuarentur (vt diximus) noctéſque per vices. Iidem & ante principia, quæ fecimus poſuere circulos duos. Primum per inſulam Meroën, & Ptolemaidem, in Rubro mari ad elephantorum venatus conditam: vbi longiſſimus dies duodecim horarum eſſet, dimidia hora amplior. Secundum per Syenen Ægypti euntem, qui eſſet horarum tredecim. Iidémque ſingulis dimidia horarum ſpatia vſque vltimum adiecere circulis. Et hactenus de terris.

* Poſtremò

C. PLINII SECVNDI NATVRALIS HISTORIÆ

LIBER SEPTIMVS.

PROOEMIVM.

MVNDVS, & in eo terræ, gentes, maria, insulæ, insignes vrbes, ad hunc modum se habent. Animantium in eodem natura, nullius propè partis contemplatione minor est, si quidem omnia exequi humanus animus queat. Principium iure tribuetur homini, cuius causa videtur cuncta alia genuisse natura, magna & sæua mercede contra tanta sua munera: vt non sit satis æstimare, parens melior homini, an tristior nouerca fuerit. Ante omnia vnum animantium cunctorum, alienis velat opibus: cæteris variè teguméta tribuit, testas, cortices, coria, spinas, villos, setas, pilos, plumam, pennas, squamas, vellera. Trũcos etiam arboréque cortice, interdum gemino, à frigoribus & calore tutata est. Hominem tantum nudum, & in nuda humo, natali die abiicit ad vagitus

gitus ſtatim & ploratum, nullúmque tot animalium aliud ad lacrymas, & has protinus vitæ principio. At Hercule riſus, præcox ille & celerrimus, ante quadrageſimum diem nulli datur. Ab hoc lucis rudimento, quæ nè feras quidem inter nos genitas, vincula excipiunt, & omnium membrorum nexus: itáque feliciter natus iacet, manibus pedibúſque deuinctis, flens, animal cæteris imperaturum: & à ſuppliciis vitam auſpicatur, vnam tantùm ob culpam, quia natum eſt. Heu dementiam ab iis initiis exiſtimantium ad ſuperbiam ſe genitos. Prima roboris ſpes, primúmque temporis munus quadrupedi ſimilem facit. Quando homini inceſſus? quando vox? quando firmum cibis os? quandiu palpitans vertex, ſummæ inter cuncta animalia imbecillitatis indicium? Iam morbi, tótque medicinæ contra mala excogitatæ, & hæ quoque ſubinde nouitatibus victæ. Cætera ſentire naturam ſuam; alia pernicitatem vſurpare, alia præpetes volatus, alia vires, alia nare: hominem ſcire nihil ſine doctrina, non fari, non ingredi, non veſci: breuitérque non aliud naturæ ſponte, quàm flere. Itaque multi extitere, qui non naſci optimum cenſerent, aut quàm ocyſſimè aboleri. Vni animantium luctus eſt datus, vni luxuria, & quidē innumerabilibus modis, ac per ſingula membra: vni ambitio, vni auaritia, vni immenſa viuendi cupido, vni ſuperſtitio, vni ſepulturæ cura, atque etiam poſt ſe de futuro. Nulli vita fragilior, nulli rerum omnium libido maior, nulli pauor confuſior, nulli rabies acrior. Denique cætera animantia in ſuo genere probè degunt: congregari videmus, & ſtare contrà diſſimilia. Leonum feritas inter ſe non dimicat:

ſerpentum morſus non petit ſerpentes: ne maris quidem belluæ ac piſces, niſi in diuerſa genera, ſæuiunt. At Hercule homini plurima ex homine ſunt mala.

Gentium mirabiles figuræ.

Caput primum.

ET de vniuerſitate quidem generis humani, magna ex parte in relatione gentium diximus. Neq; enim ritus morèſque nunc tractamus innumeros, ac totidem pene, quot ſunt hominum cœtus. Quædam tamen non omittenda duco, maximéque longiùs à mari degentium: in quibus prodigioſa aliqua & incredibilia multis viſum iri haud dubito. Quis enim Aethiopas, antequàm cerneret, credidit? aut quid non miraculo eſt cùm primùm in notitiã venit? Quàm multa fieri non poſſe, priuſquàm ſint facta, iudicantur? Naturæ verò rerum vis atque maieſtas, in omnibus momentis fide caret: ſi quis modo partes eius, ac non totam complectatur animo. Ne pauones, aut tigrium, pantherarúmque maculas, & tot animaliũ picturas commemorem, paruum dictu, ſed immenſum æſtimatione, tot gentiũ ſermones, tot linguæ, tanta loquendi varietas, vt externus alicuo penè non ſit hominis vice. Iam in facie vultúque noſtro, cùm ſint decem aut paulo plura membra, nullas duas in tot millibus hominum indiſcretas effigies exiſtere: quod ars nulla in paucis numero præſtet affectando. Nec tamen ego in pleriſque eorum obſtringam fidem meam potiúſque ad autores relegabo, qui dubiis reddentur omnibus: modo ne ſit faſtidio Græcos ſequi, tanto maiore eorum diligentia, vel cura vetuſtiore.

De

De Scythis & aliarum diuersitate gentium.

Cap. II.

ESse Scytharum genera, & quidem plura, quę corporibus humanis vescerentur, indicauimus. Idipsum incredibile fortasse, ni cogitemus in medio orbe terrarum, ac Sicilia & Italia fuisse gentes huius monstri, Cyclopas & Læstrygonas, & nuperrimè trans Alpes hominem immolari gentium earum more solitum: quod paulum a mandendo abest. Sed & iuxta eos, qui sunt ad Septentrionem versi, haud procul ab ipso Aquilonis exortu, specúq; eius dicto, quem locum Gesclitron appellant, produntur Arimaspi, quos diximus, vno oculo in fronte media insignes: quibus assiduè bellum esse circa metalla cum gryphis, ferarum volucri genere, quale vulgò traditur, eruente ex cuniculis aurum, mira cupiditate & feris custodientibus, & Arismaspis rapientibus, multi, sed maximè illustres Herodotus, & Aristeas Proconnesius scribunt. Super alios autè Anthropophagos Scythas, in quadam conualle magna Imai montis, regio est, quæ vocatur Abarimon, in qua syluestres viuunt homines, auersis post crura plantis, eximiæ velocitatis, passim cum feris vagantes. Hos in alio non spirare cælo, ideóque ad finitimos reges non pertrahi, neque ad Alexandrum Magnum pertractos, Beton itinerum eius mensor prodidit. Priores Anthropophagos, quos ad septentrionem esse diximus decem dierum itinere supra Borysthenem amnem, ossibus humanorum capitum bibere, cutibúsque cum capillo pro *mantelibus ante pectora vti, Isigonus Nicæensis. Idem in Albania gigni quosdam

**Mãtelia quæ hîc in-*

glauca oculorum acie, à pueritia statim canos, qui noctu plusquàm interdiu cernãt. Idẽ itinere dierũ x supra Borysthenem, Sauromatas tertio die cibum capere semper. Crates Pergamenus in Hellesponto circa Parium, genus hominum fuisse tradit, quos Ophiogenes vocat, serpentum ictus contactu leuare solitos, & manu imposita venena extrahere corpori. Varro etiam nunc esse paucos ibi, quorum saliuæ contra ictus serpentum medeantur. Similis & in Africa gens Psyllorum fuit, vt Agatharchides scribit, Psyllo rege dicta, cuius sepulcrum in parte Syrtium maiorum est. Horum corpori ingenitum fuit virus exitiale serpentibus, vt cuius odore sopirent eas. Mos verò, liberos genitos protinus obiicien di sæuissimis earum, eóque genere pudicitiam coniugum experiendi, non profugientibus adulterino sanguine natos serpẽtibus. Hæc gens ipsa quidem prope internicione sublata est à Nasamonibus, qui nunc eas tenent sedes: genus tamẽ hominum ex his qui profugerant, aut cùm pugnatum est, abfuerant, hodiéque remanet in paucis. Simile & in Italia Marsorum *gentis durat, quos à Circes filio ortos ferunt, & ideo inesse iis vim naturalem eam. Et tamen omnibus hominibus contra serpẽtes inest venenum: feriúntque *ictas saliua, vt feruentis aquæ contactum fugere. Quod si in fauces penetrauerit, etiam mori: idque maximè humani ieiuni oris. Supra Nasamonas confinéfque illis Machlyas, Androgynos esse vtriusque naturæ, inter se vicibus coeuntes, Calliphanes tradit. Aristoteles adiicit dextram mammam iis virilem, læuam muliebrem esse. In eadem Africa familias quasdam effascinántium, Isigonus & Nymphodorus tradunt

telligat Plinius, explicat Cal. Rhodigin. Antiq. lec. lib. 16. cap. 10.

**genus, vel gente.*

** ictu saliuæ, vt fermẽtis aquæ cõtactu fugere.*

dunt:quarum laudatione intereant probata, arescant arbores, emoriantur infantes. Esse eiusdē generis in Triballis & Illyriis, adiicit Isigonus, qui visu quoque effascinent, interimántque quos diutius intueantur, iratis præcipuè oculis: quod eorum malum facilius sentire puberes. Notabilius esse quòd pupillas binas in oculis singulis habeāt. Huius generis & fœminas in Scythia, quę vocantur Bithyæ, prodit Apollonides. Philarchus & in Pōto Thibiorū genus, multósq; alios eiusdē naturę: quorum notas tradit in altero oculo geminā pupillam, in altero equi effigiē. Eosdem præterea non posse mergi, ne veste quidem degrauatos. Haud dissimile iis genus Pharnacum in Aethiopia prodidit Damon, quorum sudor tabem contactis corporibus afferat. Fœminas quidem omnes vbique visu nocere, quæ duplices pupillas habeant, Cicero quoque apud nos autor est. Adeò naturæ, cùm ferarum morem vescēdi humanis visceribus in homine genuisset, gignere etiam in toto corpore & in quorundam oculis quoque venena placuit: ne quid vsquam mali esset, quod in homine non esset. Haud procul vrbe Roma in Falisco rum agro familiæ sunt paucæ, quæ vocantur Hirpiæ: quæ sacrificio annuo, quod fit ad montem Soractem Apollini, super ambustam ligni struem ambulantes non aduruntur. Et ob id perpetuo senatusconsulto militiæ omniúmq; aliorum munerum vacationem habent. Quorundam corpore partes nascuntur ad aliqua mirabiles: sicut Pyrrho regi pollex in dextero pede, cuius tactu lienosis medebatur. Hunc cremari cum reliquo corpore non potuisse tradunt, conditúmq; loculo in templo. Præcipuè India Aethiopúmque tractus, mi-

raculis scatent. Maxima in India gignuntur animalia. Indicio sunt canes grandiores cæteris. Arbores quidem tantæ proceritatis traduntur, vt sagittis superari nequeant. Hæc facit vbertas soli, temperies cæli, aquarum abundantia (si libeat credere) vt sub vna ficu turmæ condantur equitum. Arundines verò tantæ proceritatis, vt singula internodia aluco nauigabili ternos interdum homines ferant. Multos ibi quina cubita constat longitudine excedere: non expuere: non capitis, aut dentium, aut oculorum vllo dolore affici, rarò aliarum corporis partium: tam moderato Solis vapore durari. Philosophos eorum quos Gymnosophistas vocant, ab exortu ad Occasum perstare, contuentes Solem immobilibus oculis: feruentibus harenis toto die alternis pedibus insistere. In monte, cui nomen est Milo, homines esse auersis plantis, octonos digitos in singulis pedibus habentes, autor est Megasthenes. In multis autem montibus genus hominum capitibus caninis, ferarum pellibus velari, pro voce latratum edere, vnguibus armatum venatu & aucupio vesci. Horum supra centum viginti mill. fuisse prodente se, Ctesias scribit: & in quadã gente Indiæ, fœminas semel in vita parere, genitósq; cõfestim canescere. Itẽ hominum genus, qui Monosceli vocarẽtur, singulis cruribus, miræ pernicitatis ad saltum: cosdémque Sciopodas vocari, quòd in maiori æstu humi iacentes resupini, vmbra se pedum protegant: non longè eos à Troglodytis abesse. Rursúsque ab his Occidentem versus quosdam sine ceruice, oculos in humeris habentes. Sunt & Satyri Subsolanis Indorum montibus (Cartadulorum dicitur regio) perniciissimum animal: tum

quadru

quadrupedes, tũ * rectè currẽtes humana effigie, propter velocitatem, niſi ſenes aut ægri, non capiuntur. Choromandarum gentem vocat Tauron ſyluestrem ſine voce, ſtridoris horrẽdis hirtis corporibus, oculis glaucis, dentibus caninis. Eudoxus in Meridianis Indiæ viris plantas eſſe cubitales: fœminis adeò paruas, vt Struthopodes appellentur. Megaſthenes gentem inter Nomadas Indos narium loco foramina tantum habentem, anguium modo loripedem, vocari Syrictas. Ad extremos fines Indiæ ab Oriente circa fontem Gangis, Aſtomorum gentem ſine ore, corpore toto hirtam veſturi frondium lanugine, halitu tantùm viuentem, & odore, quem naribus trahant. Nullum illis cibum, nullúmque potum tantùm radicum florúmque varios odores & ſyluestrium malorum, quæ ſecum portant longioꝛe itinere, ne deſit olfactus: grauiore paulo odore haud difficulter exanimari. Supra hos extrema in parte montiũ Spithamęi Pygmęi narrantur, ternas ſpithamas longitudine, hoc eſt, ternos dodrantes non excedentes, ſalubri cælo, ſempérque vernante, montibus ab Aquilone oppoſitis: quos à gruibus infeſtari Homerus quoque prodidit. Fama eſt, inſidentes arietum caprarúmque dorſis, armatos ſagittis veris tempore vniuerſo agmine ad mare deſcendere, & oua pullóſque earum, alitum conſumere: ternis expeditionem eam menſibus confici, aliter futuris gregibus non reſiſti. Caſas eorum luto pennísque, & ouorum putaminibus conſtrui. Ariſtoteles in cauernis viuere Pygmæos tradit. Cætera de his, vt reliqui. Cyrnos Indorum genus Iſigonus annis centenis quadragenis viuere. Item Aethiopas Macrobios & Seras exiſtimat,

* recti

& qui Athon montem incolant: hos quidem, quia viperinis carnibus alantur: itaque nec capiti, nec vestibus eorum noxia corpori inesse animalia. Onesicritus, quibus in locis Indiæ vmbræ non sint, corpora hominum cubitorum quinûm & binorum palmorum existere, & viuere annos centum triginta, nec senescere, sed, vt medio auo, mori. Crates Pergamenus Indos, qui centenos annos excedant, Gymnetas appellat, non pauci Macrobios. Ctesias gentem ex his quę appellatur Pandoræ, in conuallibus sitam, annos ducenos viuere. in iuuenta candido capillo, qui in senectute nigrescat. Contrà alios quadragenos non excedere annos, iunctos Macrobiis, quorum fœminæ semel pariant: idq; & Agatharchides tradit. Præterea locustis eos ali, & esse pernices. Mędrorum nomẽ iis dedit Clitarchus, & Megasthenes, trecentósq; eorum vicos annumerat. Fœminas septimo ætatis anno parere, senectam quadragesimo anno accedere. Artemidorus, in Taprobana insula longissimam vitam sine vllo corporis lãguore traduci. Duris, Indorum quosdam cum feris coire, mistósque & semiferos esse partus. In Calingis eiusdem Indiæ gente quinquénes concipere fœminas, octauum vitæ annum non excedere. Et alibi cauda villosa homines nasci pernicitatis eximiæ, alios auribus totos contegi. Oritas ab Indis Arbis fluuius disterminat. Ii nullum aliũ cibum nouere, quàm piscium, quos vnguibus dissecto: Sole torreant: atque ita panem ex his faciunt, vt refert Clitarchus. Troglodytas super Aethiopiam velociores esse equis, Pergamenus Crates. Item Aethiopas octona cubita longitudine excedere. Syrbotas vocari gentem eam Nomadum

Aethiop

Aethiopum, secundum flumen Astapum ad Septentrionẽ vergentiũ. Gens Menisminorũ appellata, abest ab Oceano dierũ itinere viginti, animalium, quæ Cynocephalos vocamus, lacte viuit, quorum armenta pascit maribus interemptis, præterquàm sobolis causa. In Africæ solitudinibus hominum species obuię subinde fiunt momentóque euanescunt. Hæc atque talia ex hominum genere ludibria sibi nobis miracula, ingeniosa fecit natura. Et singula quidem, quæ facit in dies, ac ptopè horas, quis enumerare valeat? Ad detegendam eius potentiam, satis sit inter prodigia posuisse gentes. Hinc ad confessa in homine pauca.

De prodigiosis partubus. Cap. III.

TErgeminos nasci certum est, Horatiorum Curiatiorúmque exemplo: suprà inter ostenta ducitur, præterquàm in Aegypto, vbi fœtifer potu Nilus. Annis proximis, supremis Diui Augusti, Fausta quædam è plebe, Ostiæ duos mares, totidem fœminas enixa, famem, quæ consecuta est, portendit haud dubiè. Reperitur & in Peloponneso quinos quater enixa, maiorémque partem ex omni eius vixisse partu. Et in Aegypto septenos vno vtero simul gigni, autor est Trogus. Gignuntur & vtriusque sexus, quos Hermaphroditos vocamus, olim Androgynos vocatos, & in prodigiis habitos, nunc verò in deliciis. Pompeius Magnus in ornamentis theatri mirabiles fama posuit effigies, ob id diligentiùs magnorum artificum ingeniis elaboratas: inter quas legitur Eutyche, à xx. liberis rogo illata Trallibus, enixa xxx. partus. Alcippe elephantum, quanquam id inter ostenta est. Nanque & serpẽtem peperit inter initia Marcisi bel-

li ancilla. Multiformes pluribus modis inter monstra partus eduntur. Claudius Cæsar scribit Hippocétaurum in Thessalia natum eodem die interiisse. Et nos principatu eius allatum illi ex Aegypto in melle vidimus. Est inter exempla, in vterum protinus reuersus infans Sagunti, quo anno ab Annibale deleta est.

De mutatione sexus, & geminis partubus.

Cap. IIII.

EX fœminis mutari in mares, non est fabulosum. Inuenimus in Annalibus, P. Licinio Crasso, C. Cassio Longino cos s. Cassini puerũ factum ex virgine sub parentibus, iussúque Aruspicum deportatum in insulam desertam. Licinius Mutianus prodidit, visum à se Argis Arescontem, cui nomen Arescusæ fuisset, nupsisse etiam, mox barbam & virilitatem proueniſſe, vxorémque duxisse. Eiusdem sortis & Smyrnæ puerum à se visum. Ipse in Africa vidi mutatũ in marẽ nuptiarum die, L. Cossiciũ ciuem Tisdritanũ. Editis geminis raram esse, aut puerperæ aut puerperio, præterquàm alteri, vitã. Si verò vtriusque sexus editi sint gemini, rariorem vtrinque salutem. * Fœminas gigni celeriùs, quàm mares, sicut celeriùs senescere. Sæpius in vtero moueri mares, & in dextera ferè geri parte, in læua fœminas, constat.

* *Contrà Aristote-les Histor. animal. libr. 7. cap. 3. omnésque tũ medici, tum Philosophi marẽ tradũt celerius, quàm*

De homine generando, & pariendi tempore per illustria exempla à mensibus septem, ad vndecim. *Cap. V.*

CAeteris animantibus statum, & pariendi, & partus gerendi tempus est: homo toto anno, & incerto gignitur spario. Alius septimo mense, alius octauo, & vsque ad initia decimi vndecimíque

míque. Ante ſeptimum menſem haud vnquam vitalis eſt. Septimo nō niſi pridie poſteróue plenilunij die, aut interlunio concepti naſcuntur. Tranſlatitium in Aegypto eſt & octauo gigni. Iam quidem & in Italia tales partus eſſe vitales, contra priſcorum opiniones. Variant hæc pluribus modis. Veſtilia C. Herdicij, ac poſteà Pomponij * atque Orfiti clariſſimorum ciuium coniunx ex his quatuor partus enixa, Sempronium ſeptimo meuſe genuit, Suillium Ruffum vndecimo, Corbulonem ſeptimo, vtrunq; Conſulem: poſteà Cæſoniam Caij principis coniugem, octauo. In quo menſium numero genitis, intra quadrageſimum diem maximus labor. Grauidis autem quarto & octauo menſe, letaléſque in iis abortus Maſſurius autor eſt, L. Papyrium Prætorem, ſecundo hærede lege agente, bonorum poſſeſſionem contra eū dediſſe, cùm mater partum ſe xiij. menſibus diceret tuliſſe, quoniam nullum certum tempus pariendi ſtatutum videretur.

fœminam, & in vtero perfici, & in luce progredi. Quo fit, vt nonnulli hoc in loco Gignere malint legere, quàm Gignt, hoc ſenſu, fœminas ſobolis procreationi celeriùs maturas fieri, quàm mares.

* *Atque, deeſt in codi. Germa.*

De conceptibus, & ſigna ſexus in grauidis præuenientia partum. Cap. VI.

A Conceptu décimo die dolores capitis, oculorum vertigines renebræque, faſtidium in cibis, * redundatio ſtomachi, indices ſunt hominis inchoati. Melior color marem ferenti, & facilior partus: motus in vtero quadrageſimo die. Cōtraria omnia in altero ſexu: ingeſtabile onus, crurum & inguinum leuis tumor. Primus autem nonageſimo die motus. Sed plurimum languoris in vtroque ſexu, capillum germinante partu, & in plenilunio: quod tempus editos quoque infantes præcipuè infeſtat. Adeóque inceſſus, atque omne, quicquid dici poteſt in grauida

* redūdantia

uida refert: vt falsioribus cibis vsæ, carentē vnguiculis partum edant: & si respirauere, difficilius enitantur. Oscitatio quidem in enixu letalis est: sicut sternuisse à coitu abortiuum.

De conceptu hominum & generatione.
Cap. VII.

MIseret atque etiam pudet æstimantem quàm sit friuola animalium superbissimi origo, cùm plerunque abortus causa fiat odor à lucernarum extinctu. His principiis nascuntur tyranni, his carnifex animus. Tu qui corporis viribus fidis, tu qui fortunæ munera amplexaris, & te ne alumnum quidem eius existimas, sed partum: tu cuius semper in victoria est mens, tu qui te Deum credis, aliquo successu tumens, tanti perire potuisti: atque etiam hodie minoris potes, quantulo serpentis ictus dente: aut etiam, vt Anacreon poëta, acino vuæ passæ: vt Fabius Senator * Prætor, in lactis hausta vno pilo strangulatus. Is demum profectò vitam æqua lance pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit.

* *Aliás, poto in lactis hausta vno pilo.*

De Agrippis. *Cap. VIII.*

IN pedes procedere nascentem, contra naturam est: quo argumēto eos appellauere Agrippas, vt ægrè partos: qualiter M. Agrippam ferunt genitum vnico propè felicitatis exemplo in omnibus ad hunc modum genitis. Quanquam is quoque aduersa pedum valetudine, misera iuuenta, exercito æuo inter arma mortésque, ad noxia successu, infelici * terris stirpe omni, sed per vtrasque Agrippinas maximè, quæ Caium & Domitium Neronem principes genuere, totidem faces generis humani: præterea breuitate æui

* *terræ Agrippinā Claudij Commentariū edidisse*

quin

quinquagesimo vno raptus anno, in tormentis adulteriorum coniugis, socerique prægraui seruitio, luisse augurium præposteri natalis existimatur. Neronem quoque paulò antè principem, & toto principatu suo hostem generis humani, pedibus genitum parens eius scribit Agrippina. Ritu naturæ capite hominem gigni mos est, pedibus efferri.

de vita suæ sucrúmq; casibus, auctor est Cornelius Tacitus Annal. lib. 4.

Monstrosi partus excisi vtero. Cap. IX.

AVspicatius enecta parente gignuntur: sicut Scipio Africanus prior natus, primúsque Cæsarum à cæso matris vtero dictus: qua de causa & Cæsones appellati. Simili modo natus & Manlius, qui Carthaginem cum exercitu intrauit.

Qui sint Vopisci. Cap. X.

VOpiscos appellabant è geminis, qui retenti vtero nascerentur, altero interempto abortu. Nanque maxima, & rara circa hoc miracula existunt.

Exemplá numerosæ soboles. Cap. XI.

PRæter mulierem, pauca animalia coitum nouere grauida. Vnum quidem omnino, aut alterum, superfœtat. Extat in monumentis etiam medicorum, & quibus talia consectari curæ fuit, vno abortu xij. puerperia egesta. Sed vbi paululum temporis inter duos conceptus intercessit, vterque præfertur: vt in Hercule & Iphiclo fratre eius apparuit, & in ea, quæ gemino partu, alterum marito similem, alterum adultero genuit: Item in Proconnesia ancilla, quæ eiusdem diei coitu, alterum domino similem, alterum procuratori eius: & in alia, quæ vnum iusto partu, quinque mensium alterum edidit. Rursus in alia, quæ septem mensium edito puerperio, insecutis mensibus geminos enixa est. Iam illa

vulg

vulgata, variè ex integris truncos gigni, ex truncis integros, eadémq; parte truncos: signa quædam, nævósque, & cicatrices etiam regenerari. Quarto partu Dacorum originis nota in brachio redditur.

Exempla similitudinum. *Cap. XII.*

IN Lepidorum gente tres, intermisso ordine, obducto membrana oculo, genitos accepimus. Similes quidem alios auo: & ex geminis quoque alterum patri, alterum matri: *annóq; post genitũ, maiori similem fuisse, vt geminum. Quasdam sibi similes semper parere, quasdam viro, quasdam nulli, quasdam fœminam patri, marem sibi. Indubitatum exemplum est Nicæi nobilis pyctæ Byzantij geniti, qui adulterio Aethiopis nata matre, nil à cæteris colore differente, ipse auum regenerauit Aethiopem. Similitudinum quidem in mente reputatio est, & in qua credantur multa fortuita pollere, visus, auditus, memoria, hausta; imagines sub ipso conceptu. Cogitatio etiam vtriuslibet animum subitò transuolans, effingere similitudinem aut miscere existimatur. Ideóque plures in homine, quàm in cæteris omnibus animalibus differentiæ, quoniam velocitas cogitationum, animíque celeritas, & ingenij varietas multiformes notas imprimit: cùm cæteris animantibus immobiles sint animi, & similes omnibus, singulísq; in suo cuique genere. Antiocho regi Syriæ, è plebe nomine Artemon intantũ similis fuit, vt Laodice coniunx regia, necato iam Antiocho, mimum per eum commendationis, regníque successionis peregerit. Magno Pompeio Vibius quidam è plebe, & Publicius etiam seruitute liberatus, indiscreta propè specie fuere similes, illud os

*paulóque

prob

probum reddentes, ipsúmque honorem eximiæ frontis. Qualis causa patri quoque eius, Menogenis coci sui cognomen imposuit, iam Strabonis à specie oculorum habenti, vitium imitata & in seruo: Scipioni Serapionis: is erat suarij negotiatoris vile mancipium. Eiusdem familiæ Scipioni post eum cognomen Salutio Mimus dedit: sicut Spinter secundarum, tertiarúmque Pamphilus, collegio Lentuli & Metelli COSS. In quo perquàm importunè fortuitum hoc quoque fuit, duorum simul Consulum in scena imagines cerni. Ediuerso L. Plancus orator, histrioni Rubrio cognomen imposuit. Rursus Curioni patri Burbuleius, itémque Messalę Censorio Menogenes, perinde histriones. Suræ quidem Proconsulis etiam rictum in loquendo, contractionémque linguæ, & sermonis tumultum, nõ imaginem modò, piscator quidam in Sicilia reddidit. Cassio Seuero celebri oratori, armentarij Mirmillonis obiecta similitudo est. * Toranius M. Antonio iam Triumuiro, eximios forma pueros, alterum in Asia genitum, alterum trans Alpes, vt geminos vendidit: tanta vnitas erat. Postquàm deinde sermone puerorum detecta fraude à furente increpitus Antonio est, inter alia magnitudinem pretij conquerente (nam ducentis mercatus erat sestertiis) respondit versutus ingenij mango, ob idipsum se tanti vendidisse, quoniam non esset mira similitudo in vllis eodem vtero editis: diuersarum quidem gentium natales tam concordi figura reperiri, super omnem esse taxationem. Adeóque tempestiuam admirationem intulit, vt ille proscriptor animus, modò & contumelia furens, non aliud in censu magis ex fortuna sua duceret.

Vetust. codic. Toranius mãgo Antonio iam Triũuiro, &c.

Quæ

Quæ sit generandi ratio. Cap. XIII.

EST quædam priuatim dissociatio corporum: & inter se steriles, vbi cum aliis iunxere, gignunt: sicut Augustus & Liuia. Item alij aliæq; fœminas tantùm generant, aut mares: plerunque & alternant: sicut Gracchorum mater duodecies, & Agrippina Germanici nouies. Aliis sterilis est inuenta: aliis semel in vita datur gignere. Quædam non perferunt partus: quales, siquando medicina & cura vicere, fœminam ferè gignunt. Diuus Augustus in reliqua exemplorum raritate, neptis suæ nepotem vidit, genitum quo excessit anno, * M. Syllanum: qui cùm Asiam obtineret post Consulatum, Neronis principis successione, veneno eius interemptus est. Q. Metellus Macedonicus, cùm sex liberos relinqueret, vndecim nepotes reliquit, nutus verò generósque, & omnes qui se patris appellatione salutarent, viginti septem. In actis temporum Diui Augusti inuenitur, XI. Consulatu eius, L. que Sylla collega, ad III. Idus Aprilis, C. Crispinum Hilarum ex ingenua plebe Festulana, cum liberis nouem (in quo numero filiq; duę fuerunt) nepotibus XXVII. pronepotibus XXIX. neptibus IX. prælata pompa, cum omnibus his in Capitolio immolasse.

** Aliàs sic: Iuniũ Syllanũ, qui cùm Asiæ obtineret Procõsulatũ &c. Cui lectioni ad stipulatur & Tacitus lib. 13. scribens, Iuniũ Syllanum Augusti abnepotẽ, cum Asiæ procõsulatu fungeretur, Agrippinæ veneno fuisse sublatum.*

De eodem multiplicius. Cap. XIIII.

MVlier post quinquagesimum annum non gignit, maiorque pars quadragesimo profluuium genitale sistit. Nam in viris Masinissam regem, post LXXXVI. annum generasse filium, quem Merhymathnum appellauerit, clarum est: Catonem Censorium octogesimo exacto, è filia Salonij clientis sui. Qua de causa, aliorum eius liberorum propagò, Liciniani sunt cognominati.

nati, hi Saloniani, ex quibus Vticensis fuit. Nuper etiam L. Volusio Saturnino in vrbis præfectura extincto, notum est Cornelia Scipionum gentis Volusium Saturninum, qui fuit consul, genitum post LXII. annum. Et vsque ad * LXXXV. apud ignobiles vulgaris reperitur generatio. * lxxv.

De menstruis mulierum. Cap. XV.

SOlum autem animal menstruale mulier est: inde vnius vtero, quas appellarunt molas. Ea est caro informis, inanima, ferri ictum & aciem respuens. Mouetur, sistitque menses: & vt partus, aliàs letalis, aliàs vnà senescens, aliquando aluo citatiore excidens. Simile quiddam & viris in ventre gignitur, quod vocant scirron: sicut Oppio Capitoni prætorio viro. Sed nihil facilè reperiatur mulierum profluuio magis monstrificum. Acescunt superuentu musta, sterilescunt tactæ fruges, moriuntur insita, exuruntur hortorum germina, & fructus arborum, quibus insedêre, decidunt: speculorum fulgor aspectu ipso hebetatur, acies ferri præstringitur, eboríque nitor: aluei apum emoriuntur: æs etiam ac ferrum rubigo protinus corripit, odórque dirus * aëra: & in rabiem aguntur gustato eo canes, atque insanabili veneno morsus inficitur. Quin & bituminum sequax alioquin ac lenta natura, in lacu Iudææ (qui vocatur Asphaltites) certo tempore anni supernatans, nequit sibi auelli, ad omnem contactum adhærens, præterquàm filo, quod tale virus infecerit. Etiam formicis, animali minimo, inesse sensum eius ferunt: abiicíq; gustatas fruges, nec posteà repeti. Et hoc tale tantúmque omnibus tricenis diebus malum in muliere existit, & trimestri spatio largius. Quibusdam verò sæpius mense: sicut aliquibus nun-

* *Aera, redũdat, nec est in vetust. codic. Si tamen cuipiã vox ea retinenda videatur, æra legendũ erit duabus syllabis, vt me*

tallum intelligamus nõ elementũ: docente id Plinio lib.28.cap. 7. vbi sic habet, Aes contactum graue virus odoris accipere & aruginẽ.

quàm: sed tales non gignunt, quando hæc est generando homini materia, semine è matribus coaguli modo hoc in sese glomerante, quod deinde * tempore ipso animatur, corporatúrque. Ergo cùm grauidis fluxit, inualidi aut non vitales partus eduntur, aut sanioſi, vt autor est Nigidius.

Item de ratione partuum. Cap. XVI.

IDem, lac fœminæ non corrumpi alenti partum, si ex eodem viro rursus conceperit, arbitratur. Incipiente autem hoc statu, aut desinente, conceptus facillimi traduntur. Fœcunditatis in fœminis prærogatiuam accepimus, inunctis medicamine oculis, saliuam inſici. Cæterùm editis primores septimo mense gigni dentes, priúsque in supera ferè parte, haud dubium est. Septimo eosdem decidere anno, aliósque suffici. Quosdam & cum dentibus nasci, sicut M. Curium, qui ob id Dentatus cognominatus est: & Cn. Papyrium Carbonem præclaros viros. In fœminis ea res inauspicati fuit exempli regum temporibus. Cùm ita nata esset Valeria, exitio ciuitati, in quam * delata esset, futurum, responso aruspicum vaticinante, Sueſſam Pometiam illa tempestate florentiſſimam deportata est, veridico exitu consecuto. Quasdam concreto genitali gigni, infausto omine, Cornelia Gracchorum mater indicio est. Aliqui vice dentium, continuo esse gignuntur: sicuti Prusiæ regis Bithyniorum filius, superna parte oris. Dentes autem tantum inuicti sunt ignibus, nec cremantur cum reliquo corpore. Iidem flammis indomiti, cauantur tabe pituitæ. Candorem trahunt quodam medicamine. Vsu atteruntur, multóque primùm in aliqui-

*tepore

*elata

bus

bus deficiunt. Nec cibo tantùm & alimentis necessarij: quippe vocis sermonísque regimen primores tenent, concentu quodam excipientes ictum linguæ, seriémq; structuræ, atque magnitudine mutilantes molientésue aut hebetantes verba: & cùm defluxere, explanationem omnem adimentes. Quin & augurium in hac esse creditur parte. Triceni bini viris attribuuntur, excepta Turdulorum gente: quibus plures fuêre, longiora promitti vitæ putant spatia. Fœminis minor numerus: quibus in dextra parte gemini supernè, à canibus cognominati, fortunæ blandimenta pollicentur, sicut in Agrippina Domitij Neronis matre: contrà in læua. Hominem priusquàm genito dente cremari, mos gentium non est. Sed mox plura de hoc, cùm membratim historia decurret. Risisse eodem die, quo genitus esset, vnum hominem accepimus Zoroastrem. Eidem cerebrum ita palpitasse, vt impositam repelleret manum, futuræ præsagio scientiæ. In * trimatu suo cuique dimidiam esse mensuram * statuere certum est. In plenum autem cuncto mortalium generi minorem in dies fieri, propemodũ obseruatur: rarósq; patribus proceriores, consumente vbertatẽ seminum exustione, in cuius vices nunc vergat ævum. In Creta terræ motu rupto monte inuentum est corpus stans * XLVI. cubitorum, quod alij Orionis, alij Oti fuisse arbitrantur. Orestis corpus oraculi iussu refossum, vij. cubitorum fuisse monumentis creditur. Iam verò ante annos propè mille, vates ille Homerus non cessauit minora corpora mortalium, quàm prisca, conqueri. Nævij Pollionis amplitudinem Annales non tradunt. Sed quia populi concursu penè interemptus esset, prodigij

* *Aliàs, Quimatu adstipulante Aristotel lib. 1. cap. 18. Histor. Animal.*

* *staturæ, legendum.*

* *xvj. cubitorum.*

vice habitum. Proceriſſimum hominem ætas noſtra Diuo Claudio principe Gabbaram nomine, ex Arabia aduectum, x. pedum & totidem vnciarum vidit. Fuêre ſub Diuo Auguſto ſemipede addito, quorum corpora eius miraculi gratia, in conditorio Salluſtianorum aſſeruabantur hortorum. Puſioni & Secundillæ erant nomina. Eodem præſide minimus homo duos pedes & palmum Conopas nomine, in deliciis Iuliæ neptis eius fuit: & mulier Andromeda liberta Iuliæ Auguſtæ. Manium maximum, & M. Tullium equites Romanos, binûm cubitorum fuiſſe autor eſt M. Varro: & ipſi vidimus in loculis aſſeruatos. Seſquipedales gigni quoſdam longiores, in trimatu implentes vitæ curſum, haud ignotum eſt. Inuenimus in monumentis Salamine Euthimenis filium, in tria cubita triennio adoleuiſſe, inceſſu tardum, ſenſu hebetem: & iam puberem factum voce robuſta, abſumptum contractione membrorũ ſubita triennio circumacto. Ipſi nos pridem vidimus eadem ferme omnia, præter pubertatem, in filio Cornelij Taciti equitis Romani, Belgicæ Galliæ rationes procurantis. Ectrapelos Græci vocant eos: in Latino non habent nomen.

Inſignia corporum. Cap. XVII.

QVod ſit hominum ſpatium à veſtigio ad verticem, id eſſe pacis manibus inter longiſſimos digitos obſeruatũ eſt: ſicuti vires dextra parte maiores, quibuſdã æquas vtraque, aliquibus læua manu præcipuas: nec id vnquam in fœminis. Mares præſtare pondere, & defuncta viuentibus corpora omnium animalium, & dormientia vigilantibus. Virorum cadauera ſupina

fluita

fluitare, fœminarum prona: velut pudori defunctarum parcente natura.

Exempla variarum figurarum.
Cap. XVIII.

COncretis quosdam ossibus, ac sine medullis viuere accepimus. Signum eorum esse, nec sitim sentire, nec sudorem emittere: quanquam & voluntate scimus sitim victam: equitémque Romanum Iulium Viatorem è Vocontiorum gente fœderata, in pupillaribus annis aquæ subter cutem fusæ morbo prohibitum humore à medicis naturam feciſſe consuetudine, atque in * senecta caruisse potu. Necnon & alij multa sibi imperauêre. * senectam

Diuersorum morum exempla. Cap. XIX.

FErunt Crassum, auum Crassi in Parthis interempti, nunquàm risisse, ob id Agelastum vocatum: sicuti nec flesse multos. Socratem clarum sapientia eodem semper visum vultu, nec aut hilari magis, aut turbato. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam torvitatémque naturæ duram & inflexibilem, affectúsq; humanos adimit, quales apathes Græci vocant, multos eius generis experti: quódque mirum sit, autores maximè sapientiæ, Diogenem Cynicum, Pyrrhonem, Heraclitum, Timonem, hunc quidem etiam in totius odium generis humani euectum. Sed hæc praua naturæ insignia in multis varia cognoscuntur: vt in Antonia Drusi nunquàm expuisse, in Pomponio Consulari Poëta nunquàm ructasse. Quibus natura concreta sunt ossa, qui sunt rari admodum, cornei vocantur.

De fortitudine & velocitate. Cap. XX.

COrpore vesco, sed eximiis viribus Tritanum, in gladiatorio ludo Samnitium arma-

tura celebrem' filiúmque eius militem Magni Pompeij,& rectos & transuersos cancellatim to to corpore habuisse neruos, in brachiis etiam manibúsque, autor est Varro in prodigiosa vitium relatione. Atque etiam hostem ab eo ex prouocatione dimicantem, * inermi dextra vno digito superatum.& postremò correptum in castra translatum. A. Iunius Valens meruit in prætorio Diui Augusti centurio, vehicula cum culeis onusta,donec exinanirentur, sustinere solitus: carpenta apprehensa vna manu retinere, obnixus contrà nitentibus iumentis:& alia mirifica facere,quæ insculpta monumento eius spectantur.Ideo M.Varro:Rusticellus,inquit,Herculles appellatus,mulum suum tollebat. Fusius Saluius duo centenaria pondera pedibus, totidem manibus, & ducenaria duo humeris contra scalas ferebat. Nos quoque vidimus Athanatum nomine, prodigiosæ ostentationis, quingenario thorace plumbeo indutum, cothurnísque quingentorum pondo calciatum, per scenam ingredi, Crotonia tam Milonem athletam, cùm constitisset, nemo vestigio educebat: malum tenenti nemo digitũ corrigebat.Cucurrisse * MCXL. stadia ab Athenis Lacedæmonem biduo Philippiden,magnum erat:donec Anistis cursor Lacedæmonius,& Philonides Alexandri Magni,à Sicyone Elin,vno die MCC.stad.cucurrerunt. Nunc quidem in circa quosdam * CLX. M. passuum tolerare non ignoramus. Nupérque Fonteio & Vipsano cossS. annos IX. genitum puerum à Meridie ad vesperam * LXXV. M. passuum cucurrisse.Cuius rei admiratio ita demum solida perueniat, si quis cogitet nocte ac die longissimum iter vehiculis tribus Tiberium Neronem emensum

* *Melius sic, Inermi dextera superatũ, & vno digito postremo correptũ, & in castra translatũ. Cui lectioni suffragatur & Solinus cap.4.*

* *Mclx.*

* *clx. pass.*

* *Vetus lectio, viij. annos,agnoscit, nõ ix.*

sum, festinantem ad Drusum fratrem ægrotantem in Germania: in eo fuerunt CCM. passuum.

& paulò post, xlv. M. pass. nō lxxxv. M. Vtrique adstipulatur Solinus capit. 4.

De visu. Cap. XXI.

OCulorum acies vel maximè fidem excedentia inuenit exempla. In nuce inclusam Iliada Homeri carmen in membrana scriptum, tradidit Cicero. Idem, fuisse qui peruideret CXXXV. M. passuum. Huic & nomen M. Varro reddidit, Strabonem vocatum. Solitum autem Punico bello, à Lilybeo Siciliæ promontorio, exeunte classe Carthaginis portu, etiam numerum nauium dicere. Callicrates ex ebore formicas, & alia tam parua fecit animalia, vt partes earum à cæteris cerni non possent. Myrmecides quidam in eodem genere inclaruit, à quo quadrigam ex eadem materia, quam musca integeret alis, fabricatam, & nauem, quam apicula pinnis absconderet.

De auditu. Cap. XXII.

AVditus vnum exemplum habet mirabile, prælium, quo Sybaris deleta est, eo die quo gestum erat, auditum Olympiæ. Nam Cimbricæ victoriæ, Castoréque Romani, qui Persicam victoriam ipso die, quo contigit, nuntiauere, visus, & numinum fuere præsagia.

Exempla patientiæ. Cap. XXIII.

PAtientia corporis, vt est crebra sors calamitatum, innumera documenta peperit. Clarissimum in fœminis Leænæ meretricis, quæ torta non indicauit Harmodium & Aristogitonem tyrannicidas: in viris Anaxarchi, qui simili de causa cùm torqueretur, præroſam dentibus linguam, vnámque spem indicij in tyranni os expuit.

Memoria exempla. Cap. XXIIII.

MEmoria necessarium maximè vitæ bonum, cui præcipua fuerit haud facilè dictu est, tam multis gloriam eius adeptis. Cyrus rex omnibus in exercitu suo militibus nomina reddidit, L. Scipio populo Romano Cineas Pyrrhi regis legatus senatui & equestri ordini Romæ postero die quàm aduenerat. Mithridates duarum & xx. gentium rex totidem linguis iura dixit, pro concione singulas sine interprete affatus. * Charmidas quidam in Græcia, quæ quis exegerat volumina in bibliothecis, legentis modo repræsentauit. Ars postremò eius rei facta, & inuenta est à Simonide Melico, consummata Metrodoro Scepsio, vt nihil non iisdem verbis redderetur auditum. Nec aliud est æquè fragile in homine, morborum & casus iniurias atque etiam metus sentiens, aliâs particulatim, aliâs vniuersa. Ictus lapide oblitus est literas tantúm. Ex præalto tecto lapsus, matris & affinium, propinquorúmque cepit obliuionem. Alius ægrotus, seruorum etiam: sui verò nominis Messala Coruinus orator. Itaque sæpe deficere tentat, ac meditatur, vel quieto corpore & valido. Somno quoque serpente computat, vt inanis mens quærat, vbi sit loci.

* *Rectius, Carneades quidē. Nā & Cice. 1. Tuscul. & 2. de Orat. & Quintil. libr. 11. cap. de memoria, Carneadē hūc, non Charmidam appellant.*

Laus C. Iulij Cæsaris. Cap. XXV.

ANimi vigore præstantissimum arbitror C. Cæsarem Dictatorem. Nec virtutem constantiámque nunc commemoro, nec sublimitatem omnium capacem, quæ cælo continentur: sed proprium vigorem celeritatémq; quodam igne volucrem. Scribere & legere simul, dictare & audire solitum accepimus. Epistolas verò tantarum rerum quaternas pariter librariis dictare: aut si nihil aliud ageret, septenas. Idem signis collatis

quin

quinquagies dimicauit: solus M. Marcellũ transgressus, qui vndequadragies dimicauerat. Nam præter ciuiles victorias. vndecies c. & xcii. M. hominum occisa præliis ab eo, non equidem in gloria posuerim, tantam etiam coactam humani generis iniuriam: quod ita esse confessus est ipse bellorum ciuilium stragem non prodendo. Iustius Pompeio Magno tribuatur DCCCXLVI. naues piratis ademisse. Cæsari proprium & peculiare sit, præter suprà dicta, clementiæ insigne: quã vsque ad pœnitentiam omnes superauit. Idem magnanimitatis perhibuit exemplum, cui comparari non possit aliud. Spectacula enim edita effusásque opes, aut operum magnificentiam in hac parte enumerare, luxuriæ fauentis est. Illa fuit vera & incomparabilis inuicti animi sublimitas: captis apud Pharsaliam Pompeij Magni scriniis epistolarum, iterúmque apud Thapsum Scipionis, concremasse ea optima fide, atque non legisse.

* *Melius sic, mutata verborũ distinctione, Ad decus imperij Romani, non solùm ad viri vnius pertinet, victorias Pompeij Magni, titulos omnes triũphósq; hoc in loco nuncupari.*

Laus Pompeij Magni. Cap. XXVI.

VErum * ad decus imperij Ro. non solùm ad viri vnius pertinet victoriam, Pompeij Magni titulos omnes, triumphósque hoc in loco nuncupari: æquato non modo Alexandri Magni rerum fulgore, sed etiam Herculis propè ac Liberi patris. Igitur Sicilia recuperata, vnde primùm Syllanus in Reip. causa exoriens auspicatus est: Africa verò tota subacta, & in ditionem redacta, Magníque nomine ipolio inde capto, eques Ro. (id quod anteà nemo) curru triumphali reuectus est: & statim ad solis Occasum transgressus, exci tatis in Pyrenæo trophæis, oppida DCCCLXXVI. ab Alpibus ad fines Hispaniæ vlterioris in ditionem redacta victoriæ suæ adscripsit, & maiore

animo Sertorium tacuit: bellóque ciuili (quod omnia externa cõciebat) extincto, iterum triumphales currus eques Ro. induxit, toties Imperator, antequàm miles. Posteà ad tota maria & deinde Solis ortus missus, hos retulit patriæ titulos, more factis certaminibus vincentium. Neque enim ipsi coronantur, sed patrias suas coronant. Hos ergo honores vrbi tribuit in delubro Mineruæ, quod ex manubiis dicabat. Cn. Pompeius Magnus Imp. e. bello xxx. annorum cõfecto, fusis, fugatis, occisis, in deditionem acceptis hominum vicies semel centenis LXXXIII. M. depressis aut captis nauibus DCCCXLVI. oppidis, castells M. D. XXXVIII. in fidem receptis: terris à Mæotis lacu ad Rubrum mare subactis, votum meritò Mineruæ. Hoc est breuiarium eius ab Oriente. Triumphi verò, quem duxit ad tertium Calendas Octobres M. Messala, M. Pisone Consulibus, præfatio hæc fuit: CVM ORAM maritimam à prædonibus liberasset, & imperium maris populo Romano restituisset, ex Asia, Ponto, Armenia, Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia, Syria, Scythis, Iudæis, Albanis, Iberia, insula Creta, Bastarnis, & super hæc de regibus Mithrydate atque Tigrane triumphauit. Summa summarum in illo gloria fuit (vt ipse in concione dixit, cùm de rebus suis differeret) Asiam vltimam prouinciarum accepisse, eandémque mediam patriæ reddidisse. Si quis è contrario simili modo velit percensere Cæsaris res, qui maior illo apparuit, totum profectò terrarum orbem enumeret: quod infinitum esse conueniet.

Laus Catonis primi. Cap. XXVII.

CAetetis virtutum generibus variè & multi fuere præstantes. Cato primus Porciæ gẽtis,

uer

tres ſummas in homine res præſtitiſſe exiſtimatus eſt, optimus Orator, optimus Imperator, optimus Senator: quæ mihi omnia etiam ſi nō priùs, attamen clarius fulſiſſe in Scipione Aemiliano videntur: dempto præterea plurimorum odio, quo Cato laborauit. Itaque ſit proprium Catonis, quater & quadragies cauſam dixiſſe: nec quenquam ſæpius poſtulatum, & ſemper abſolutum.

Item de fortitudine. Cap. XXVIII.

FOrtitudo in quo maximè extiterit, immenſæ quæſtionis eſt, vtique ſi recipiatur poëtica fabuloſitas. Q. Ennius T. Cæciliū Teucrū, fratrémq; eius præcipuè miratus, propter eos ſextū adiecit Annalē. L. Siccius Dētatus, qui Tribunus * plebei fuit, Sp. Tarpeio, A. Aeternio Cōſulibus, haud multo poſt exactos reges, vel numeroſiſſima ſuffragia habet, centies vicies præliatus, octies ex prouocatione victor, XLV. cicatricibus aduerſo corpore inſignis, nulla in tergo. Item ſpolia cepit XXXIII. donatus haſtis puris duodeuiginti, phaleris XXV. torquibus tribus & LXXX. armillis CLV. coronis XXVI. ciuicis XIIII. aureis VIII. muralibus III. obſidionali vna. fiſco æris, X. captiuis & XX. ſimul bubus, Imperatores IX. ipſius maximè opera triūphātes ſecutus: præterea) quod optimū in operibus eius reor) vno ex ducibus T. Romulio ex Cōſulatu ad populū conuicto malè acti imperij rei militaris. Haud minora forēt Mālij Capitolini decora, ni perdidiſſet illa exitu vitæ. Ante decimū ſeptimū annum bina ceperat ſpolia. Primus omniū eques coronā muralē acceperat, VI. ciuicas, XXXVII. dona. XXXIII. cicatrices aduerſo corpore exceperat: P. Seruilium Magiſtrum equitum ſeruauerat, ipſe vulneratus humerum ac femur. Super omnia, Capitolium ſummámque rem in

plebis

eo solus à Gallis seruauerat, si non regno suo seruasset. Verùm sunt in his quidem virtutis opera magna, sed maiora fortunæ. M. Sergio, vt quidem arbitror nemo quenquam hominum iure prætulerit: licet pronepos Catilina gratiam nomini * deroget. Secundo stipendio dexteram manum perdidit: stipendiis duobus ter & vicies vulneratus est: ob id neutra manu, neutro pede satis vtilis: vno tantum seruo, plurimis posteà stipendiis debilis miles. Bis ab Annibale captus (neque enim cum quolibet hoste res fuit) bis vinculorum eius profugus, xx. mensibus nullo non die in catenis aut compedibus custoditus. Sinistra manu sola quater pugnauit, duobus equis incidente eo suffossis. Dexteram sibi ferream fecit, eáque religata prælians, Cremonam obsidione exemit, Placentiam tutatus est: duodena castra hostium in Gallia cepit: quæ omnia ex oratione eius apparent, habita cùm in Prætura sacris arceretur à collegis vt debilis. Quos hic coronarum aceruos, eõstructurus hoste mutato? Etenim plurimũ refert, in quæ cuiusq; virtus tépora inciderit. Quas Trebia Ticinúsq; aut thrasymenus eiuicas dedére? Quæ Cannis corona merita? vnde fugisse, virtutis summũ opus fuit. Cæteri profectò victores hominũ fuere. Sergius vicit etiam fortunam.

* derrogauerit

De ingeniis siue laudibus quorundam ab ingeniis. Cap. XXIX.

INgeniorum gloriæ quis possit agere delectum, per tot disciplinarum genera, & tantam rerum operúmque varietatem? nisi fortè Homero vate Græco, nullum * felicius extitisse conuenit, siue operis fortuna, siue materia æstimetur. Itaque Alexander Magnus (etenim insignibus iudiciis optimè citráque inuidiam tam superba censura

* felicioremque

pera

peragetur)inter ſpolia Darij Perſarum regis vnguentorum ſcrinio capto, quod erat auro gemmiſque ac margaritis pretioſum,varios eius vſus amicis demonſtrantibus (quando tædebat vnguenti bellatorem & militia ſordidum)imò Hercule,inquit librorum Homeri cuſtodiæ detur:vt pretioſiſſimum humani animi opus, quàm maximè diuiti opere ſeruaretur. Idem Pindari vatis familiæ penatibúſque iuſſit parci, cùm Thebas caperet.Ariſtotelis philoſophi patriam condidit: tantæque rerum claritati, tam benignum teſtimonium miſcuit.Archilochi Poëtæ * interfectores Apollo arguit Delphis.Sophoclem tragici cothurni principem defunctum ſepeliri Liber pater iuſſit,obſidentibus mœnia Lacedæmoniis:Lyſandro eorum rege in quiete ſæpius admonito,vt pateretur humari delicias ſuas. Requiſiuit rex, quis ſupremum diem Athenis obiiſſet:nec difficulter ex iis, * quem Deus ſignificaſſet: intellexit:pacémque funeri dedit.

* *Aliâs, interfectorem, vnus enim fuit, Calõdas cognomine Corax, vt Suidæ placet: aut certè Archiat vt mauult Euſeb. lib. 5. Præparat. cap. 12.*

De Platone, Ennio, Virgilio, M. Varrone, & Cicerone. Cap. XXX.

PLatoni ſapientiæ antiſtiti Dionyſius tyrannus, aliâs ſæuitiæ ſuperbiæque natus, vittatam nauem miſit obuiam: ipſe quadrigis albis egredientem in litore excipit. Viginti talentis vnam orationem Iſocrates vendidit. Aeſchines Athenienſis ſummus Orator, cum accuſationem,qua fuerat vſus, * Rhodi legiſſet, legit & defenſionem Demoſthenis,eb quam in illud-depultus fuerat exilium:mirantibúſque, tum magis fuiſſe miraturos dixit, ſi ipſum orantem audiuiſſent:in calamitate teſtis ingens factus inimici. Thucydidem Imperatorem Athenienſes in exilium egere,rerum conditorem reuocauere, elo-

* *quæ*

* *Rhodijs*

quen

quentiam mirati, cuius virtutem damnauerant. Magnum & Menandro in comico socco testimonium regum Aegypti & Macedoniæ contigit, classe & per legatos petito: maius ex ipso regiæ fortunæ prælatæ literarum conscientia. Perhibuere & Romani proceres etiam exteris testimonia. Cu. Pompeius confecto Mithridatico bello, intraturus Posidonij sapientiæ professione clari domum fores percuti de more à lictore vetuit: & fasces lictorios ianuæ submisit is, cui se Oriés Occidénsque submiserat. Cato Censorius, in illa nobili trium sapientiæ procerum ab Athenis legatione, audito Carneade, quàm primùm legatos eos censuit dimittendos: quoniam illo viro argumentante, quid veri esset haud facilè discerni posset. Quanta morum commutatio? Ille semper alioquin vniuersos ex Italia pellendos censuit Græcos: at pronepos eius Vticensis Cato, vnum ex tribunatu militum philosophum, alterum ex Cypria legatione deportauit. Eandémq; linguam ex duobus Catonibus in illo * abieci- se, in hoc importasse, memorabile est. Sed & nostrorum gloriam percẽseamus. Prior Africanus Q. Ennij statuam sepulcro suo imponi iussit: clarúmque illud nomen, imò verò spolium ex tertia orbis parte rapnum, in cinere supremo cum Poëtæ titulo legi. Diuus Augustus carmina Virgilij cremari contra testamenti eius verecundiam vetuit: maiúsque ita vati testimonium contigit, quàm si ipse sua carmina probauisset. M. Varronis in bibliotheca, quæ prima in orbe ab Asinio Pollione * ex manubiis publicata Romæ est, vnius viuẽtis posita imago est: haud minore (vt equidem reor) gloria, principe oratore & ciue, ex illa ingeniorũ, quæ tunc fuit, multitudine,

* abegisse.

* de

vni

vni hanc coronam dante, quàm cùm eidem Magnus Pompeius piratico ex bello naualem dedit. Innumerabilia deinde sunt exempla Romana, si persequi libeat: cùm plures vna gẽs in quocunque genere eximios tulerit, quàm cæteræ terræ. Sed quo te M. Tulli piaculo taceam? quóue maximè excellentem insigni prædicem? quo potius, quàm vniuersi populi illius gentis * amplissimo testimonio, * & tota vita tua Consulatus * tantùm operibus electis? Te dicente, legem agrariam, hoc est alimenta sua, abdicauerunt tribus: te suadente, Roscio theatralis autori legis ignouerunt, notatáque se discrimine sedis æquo animo tulerunt: te orante, proscriptorum liberos honores petere puduit: tuum Catilina fugit ingenium: tu M. Antonium proscripsisti. Salue primus omnium parens patriæ appellate, primus in toga triumphum linguæque lauream merite, & facundiæ Latiarúmque literarum parens: atque (vt Dictator Cæsar hostis quondam tuus, de te scripsit) omnium triumphorum lauream adepte maiorem, quanto plus est ingenij Romani terminos in tantum promouisse, quàm imperij.

* amplissimi
* è tota
* tanti operibus electum

De morum maiestate. Cap. XXXI.

RElique animi bonis, præstitere cæteros mortales sapientia, ob id Cati, Corculi, apud Romanos cognominati. Apud Græcos Socrates, oraculo Apollinis Pythij prælatus cunctis.

De autoritate. Cap. XXXII.

RVrsus mortales oraculorum societatem dedere Chiloni Lacedæmonio, tria præcepta eius Delphis consecrando aureis literis, quæ sunt hæc: Nosse se quenque: & Nihil nimium cupere: Comitémq; æris alieni atque litis, esse miseriam.

Quam

Quin & funus eius, cùm victore filio Olympiæ expirasset gaudio, tota Græcia prosecuta est.

De diuinitate. Cap. XXXIII.

DIuinitas, & quædam cælitum societas nobilissima, ex fœminis in Sibylla fuit: ex viris in Melampode apud Græcos, apud Romanos in Marcio.

De Nasica. Cap. XXXIIII.

VIr optimus semel à condito ævo iudicatus est Scipio Nasica, à iurato Senatu. Idem in toga candida bis repulsa notatus à populo. In summa, ei in patria mori non licuit: non Hercule magis, quàm extra vincula illi sapientissimo ab Apolline iudicato Socrati

De pudicitia. Cap. XXXV.

PVdicissima fœmina semel matronarum sententia iudicata est Sulpitia Paterculi filia, vxor Fuluij Flacci: electa ex centum præcipuis, quæ simulacrum Veneris ex Sibyllinis libris dedicaret. Iterum religionis experimento Claudia, inducta Romam Deûm matre.

De pietate. Cap. XXXVI.

PIetatis exempla infinita quidem toto orbe extitere, sed Romæ vnum, cui comparari cuncta non queant. Humilis in plebe, & ideo ignobilis puerpera supplicij causa carcere inclusa matre, cùm impetrasset aditum, à ianitore semper excussa ne quid inferret cibi, deprehensa est vberibus suis alens eam. Quo miraculo matris salus * donata pietati est, iambæque perpetuis alimentis, & locus ille eidem consecratus est Deæ, C. Quintio M. * Acilio Coss. templo Pietatis extructo in illius carceris sede, vbi nunc Marcelli theatrum est. Gracchorum pater, anguibus prehensis in domo, cùm responderetur, ipsum victu-

*donata filiæ pietati

* Attilio

rum

rum alterius sexus interempto: imò verò, inquit, meum necate: Cornelia enim iuuenis est, & parere adhuc potest. Hoc erat vxori parcere, & reipublicæ consulere. Idque mox consecutum est. M. Lepidus Apuleiæ vxoris caritate post repudiū obiit. P. Rutilius morbo leui impeditus, nuntiata fratris repulsa in Consulatus petitione, ilico expirauit. P. Catienus Philotimus, patronum adeò dilexit, vt hæres omnibus bonis institutus, in rogum eius se iaceret.

De artium plurimarum excellentia, Astrologia, Grammatica, Geometria. Cap. XXXVII.

VAriarum artium scientia innumerabiles enituere, quos tamen attingi par sit florem hominū libantibus: Astrologia Berosus, cui ob diuinas prędictiones Athenienses publicè in gymnasio statuam inaurata lingua statuêre. Grammatica Apollodorus, cui Amphictyones Græciæ honorem habuere. Hippocrates medicina: qui venientem ab Illyriis pestilentiam prędixit, & discipulos ad auxiliandum circa vrbes dimisit: quod ob meritum honores illi, quos Herculi, decreuit Græcia. Eandem scientiam in Cleombroto Ceo Ptolemæus rex Megalensibus sacris donauit C. talentis, seruato Antiocho rege. Magna & Critobulo fama est, extracta Philippi regis oculo sagitta, & citra deformitatem oris curata orbitate luminis. Summa autem Asclepiadi Prusiensi, condita noua secta, spretis legatis & pollicitationibus Mithridatis regis, reperta ratione, qua vinum ægris medetur, relato è funere homine & seruato: sed maximè sponsione facta cum fortuna, ne medicus crederetur, si vnquam inualidus vllo modo fuisset ipse: * & victor suprema in senecta lapsu scalarum exani- * *& vicit, suprema*

in seneſta lapſu ſcalarum exanimatus.

matus est. Grande & Archimedi Geometricæ ac machinalis scientiæ testimonium M. Marcelli contigit, interdicto, cùm Syracusę caperentur, ne violaretur vnus, nisi fefellisset imperium militaris imprudẽtia. Laudatus est & *Ctesiphon Gnossius, æde Ephesiæ Dianæ admirabiliter fabricata: Philon, Athenis armamẽtario mille nauium: Ctesibus, pneumatica ratione & hydraulicis organis repertis: Dinocrates, metatus Alexandro condente in Aegypto Alexandriam. Idem hic Imperator edixit, ne quis ipsum alius, quã Apelles, pingeret: quàm Pyrgoteles, sculperet: quàm Lysippus ex ære duceret: quæ artes pluribus inclaruere exemplis.

* *Chersiphrõ legendũ videtur ex Strabonis lib. 13.*

Item mira opera artificis. Cap. XXXVIII.

ARistidis Thebani pictoris vnam tabulam, centũ talentis rex Attalus licitatus est. Octoginta emit duas Cęsar Dictator, Medeam & Aiacem Timomachi, in templo Veneris Genitricis dicaturus. Candaules rex Bularchi picturã Magnetum exitij mediocris spatij pari rependit auro. Rhodum non incendit rex Demetrius, Expugnator cognominatus, ne tabulam Protogenis cremaret, à parte ea muri locatam. Praxiteles marmore nobilitatus est, Gnidiáque Venere, præcipuè væsano amore cuiusdam iuuenis insigni: & Nicomedis æstimatione regis, grãdi Gnidiorum ære alieno permutare eam conati. Phidiæ Iupiter Olympius quotidie testimonium perhibet. Mentori capitolinus & Diana Ephesia, quibus fuere consecrata artis eius vasa.

De seruitijs. Cap. XXXIX.

PRetium hominis in seruitio geniti maximum ad hanc diem (quod equidem compererim) fuit Grammaticæ artis Daphnidis, Cn. Pisaurensi

ven

vendente, * & M. Scauro principe ciuitatis IIIMDCC. sestertiis licēte. Excellere hoc in nostro æuo nec modicè histriones, sed libertatem suam mercati. Quippe cùm iam apud maiores Roscius histrio H-S quingēta annua meritasse prodatur: nisi si quis in hoc loco desiderat Armeniaci belli, paulo antè propter Tyridatem gesti, dispensatorem, quem Nero H-S. CXX. M. manumisit. Sed hoc pretium belli, non hominis fuit, tam hercule, quàm libidinis, non formæ, Pæzontem è spadonibus Sciani III.M.D. mercāte Sutorio Prisco. Quam quidem iniuriam lucrifecit ille mercatus in luctu ciuitatis, quoniam arguere nulli vacabat.

* *Expēdit hūc locum Budæ. lib. 2. de Asse, circa fi. tādémque in eā descēdit sentētiam, vt hîc legē dū cēseat,* CC C. M. DCC *sestertijs.*

De præstantia gentium. Cap. XL.

GEntium in toto orbe prēstātissima vna omnī virtute haud dubiè Romana extitit. Felicitas cui præcipua fuerit homini, non est humanī iudicij: cū prosperitatē ipsam alius alio modo, & suopte ingenio quisque terminet. Si verū facere iudicium volumus, ac repudiata omni fortunæ ambitione decernere, mortalium nemo est felix. Abundè igitur atque indulgenter fortuna decîdit cum eo, qui iure dici non infelix potest. Quippe vt alia non sint, certè ne latescat fortuna metus est, quo semel recepto, solida felicitas non est. Quid quòd nemo mortalium omnibus horis sapit? vtinámque falsum hoc, & non à vate dictum quàmplurimi iudicent. Vana mortalitas, & ad circumscribendum seipsam ingeniosa, computat more Thraciæ gentis: quę calculos colore distinctos, pro experimento cuiusque diei in vrnam condit, ac supremo die separatos dinumerat, atque ita de quoque pronuntiet. Quid, quòd iste calculi cādore illo laudatus dies, ori-

giné mali habuit? Quã multos accepta afflixere imperia? quàm multos bona perdidere, & vltimis merſere ſuppliciis? Iſta nimirum bona, ſi cui inter illa hora in gaudio fuit. Ita eſt profectò, alius de alio iudicat dies, & tamen ſupremus de omnibus: ideóque nullis credendum eſt. Quid, quòd bona malis paria non ſunt, etiam pari numero, nec lætitia vllo minimo mœrore penſanda? Heu vana & imprudens diligentia: numerus dierum cõparatur: vbi quæritur põdus.

De felicitate ſumma. Cap. XLI.

VNa fœminarum in omni æuo Lampido Lacedęmonia reperitur, quæ regis filia, regis vxor, regis mater fuit. Vna Pherenice, quæ filia, ſoror, mater Olympionicarum. Vna familia Curionum, in qua tres continua ſerie oratores extiterunt. Vna Fabiorum, in qua tres continui principes Senatus, M. Fabius Ambuſtus, Fabius Rullianus filius, Q. Fabius Gurges nepos.

Varia exempla fortunæ. Cap. XLII.

CAetera exempla fortunæ variantis innumera ſunt. Etenim quæ fecit magna gaudia, niſi ex malis? aut quæ mala immenſa, niſi ex ingentibus gaudiis?

De bis proſcripto L. Sylla, Q. Metello. Cap. XLIIII.

SEruauit proſcriptum à Sylla M. Fiduſtium Senatorem, annis xxxvj. ſed iterum proſcriptus. Superſtes Syllæ vixit vſque ad Antonium: conſtátque nulla alia de cauſa ab eo proſcriptum, quàm quia proſcriptus fuiſſet. Triumphare P. Ventidium de Parthis voluit quidem ſolum, ſed eundem in triumpho Aſculano Cn. Pompeij Strabonis duxit puerum: quanquàm Maſſurius autor eſt, bis in triumpho ductum: Cicero.

cero, mulionem caſtrenſem ſuffarrancum fuiſſe: plurimi, iuuentam inopem in caliga militari toleraſſe. Fuit & Balbus Cornelius maior Conſul, ſed accuſatus, atque de iure vitgarum in eum, iudicum in conſilium miſſus, primus externorum, atque etiam in Oceano genitorum vſus illo honore, quem maiores Latio quoque negauerunt. Eſt & L. Fuluius inter inſignia exempla, Tuſculanorum rebellantium Conſul: eodémq; honore, cùm tranſiſſet, exornatus confeſtim à populo Romano: qui ſolus eodem anno, quo fuerat hoſtis, Romæ triumphauit ex iis, quorum Conſul fuerat. Vnus hominum ad hoc æui, felicis ſibi cognomen aſſeruit L. Sylla, ciuili nempe ſanguine, ac patriæ oppugnatione adoptatus. * Et quibus felicitatis inductus argumentis? quòd proſcribere tot millia ciuium ac trucidare potuiſſet. O praua interpretatio, & futuro * tempore infelix. Non melioris ſortis tunc fuere peteuntes, quorum miſcremur hodie, cùm Syllam nemo non oderit? Age, non exitus vitæ eius omnium propſcriptorum ab illo calamitate crudelior fuit, crodente ſcipſo corpore, & ſupplicia ſibi gignente? Quod vt diſſimulauerit, & ſupremo ſomnio eius (cui immortuus quodammodo eſt) credamus, ab vno illo inuidiam gloria victam: hoc tamen nempe felicitati ſuæ deſuiſſe confeſſus eſt, qui d Capitoliũ non dedicauiſſet Quintus Metellus in ea oratione, quam habuit ſupremis laudibus patris ſui L. Metelli, Pontificis, bis Conſulis, Dictatoris, Magiſtri equitum, Quindecimuiri agris dandis, * qui primus elephantos primo Punicò bello duxit in triumpho, ſcriptum reliquit: decem maximas res optimáſque, in quibus quærendis ſapientes ætatem

* *En, ſine interrogatione.*

* *temporī. De ſupremo hoc Sylla ſomnio vide Appianũ Alexand. Bel. ciuil. lib. 1. & Plutarchũ in vita eius.*

† *Ante L. Metellum elephantos in triũpho duxit Manius Curius bello Tarentino, pulſo Italia Pyrrho Rege, vt ex Polybio*

exigerent, consummasse eum. Voluisse enim primarium bellatorem esse, optimum oratorem, fortissimum Imperatorem, auspicio suo maximas res geri, maximo honore vti summa sapientia esse, summum Senatorem haberi, pecuniam magnam bono modo inuenire, multos liberos relinquere, & clarissimum in ciuitate esse. Hæc contigisse ei, nec vlli alij post Romam conditam, longum est refellere & superuacuum, abundè vno casu refutante. Siquidem is Metellus orbam luminibus exegit senectam, amissis incendio, cùm Palladium raperet ex æde Vestæ, memorabili causa, sed euentu misero. Quo fit, vt infelix quidem dici non debeat, felix tamē non possit. Tribuit ei populus Roman. quod nunquàm vlli alij ab condito æuo, vt quoties in Senatum iret, curru veheretur ad curiā. Magnum & sublime, sed pro oculis datum.

L. Floro, Liuij Epitome cæteríque Historici notũ est. Itaque hic legendum videtur, Qui plurimos elephãtos. Cuius castigationis auctor ipse nobis est Plinius, sic scribẽs lib. 18. cap. 3. Cùm L. Metellus triũpho plurimos ducxit elephantos.

De altero Metello. Cap. XLIIII.

HVius quoque Q. Metelli, qui illa de patre dixerat, filius, inter rara felicitatis humanæ exempla numeratur. Nam præter honores amplissimos, cognoménque è Macedonia, quatuor filiis illatus rogo, * vno Prætore, tribus Consularibus, duobus Triumphalibus, vno Censorio: quæ singula quoque paucis contingere: in ipso tamen flore * dignationis suæ ab Catinio Labeone, cui cognomen fuit Macerioni, Tribuno plebis, quem è Senatu Censor eiecerat, reuertens è campo Meridiano tempore, vacuo foro & Capitolio, ad Tarpeium raptus, vt præcipitaretur, conuolante quidem tam numerosa illa cohorte, quæ patrem eum appellabat, sed (vt necesse erat in subito) tardè & tanquàm in exequias, cùm resistendi sacróque sanctum repellendi

** Aliàs, vno Prætorio: quo pacto legitur & apud Val. Max. lib. 7. cap. de felicitate.*

** Dignitatis*

pellendi ius non esse, virtutis suæ opera & Censuræ periturus, ægrè Tribuno, qui intercederet, reperto, à limine ipso mortis reuocatus: alieno beneficio posteà vixit, bonis inde etiam consecratis *à damnatu suo: tanquam parum esset, faucium certè intortarum, expressíque per aures sanguinis pœnam exactam esse. Equidem & Africani * sequentis inimicum fuisse, inter calamitates duxerim, ipso reste Macedonico. Siquidem liberis dixit: Ite filij, celebrate exequias, nunquàm ciuis maioris funus videbitis. Et hoc dicebat iam Balearicis & Creticis & * Diadematis, iam Macedonicus ipse. Verùm vt illa sola iniuria æstimetur, quis hunc iure felicem dixerit, periclitatum ad libidinem inimici, nec Africani saltem, perire? quos hostes viciſſe tanti fuit? aut quos non honores currúsque illa sua violentia fortuna retroëgit, per mediam vrbem Censore tracto, (etenim sola hæc moriendi ratio fuerat) tracto in Capitolium illud, in quod triumphans ipse de eorum exuuiis, ne captiuos quidem sic traxerat. Maius hoc scelus felicitate consecuta factum est, periclitato Macedonico vel funus tantum ac tale perdere, in quo à triumphalibus liberis portaretur in rogum, velut exequiis quoque triumphans. Nulla est profectò solida felicitas, quam contumelia vlla vitæ rumpit, nedum tanta. Quod superest, nescio morum gloriæ an indignationis dolori accedat, inter tot Metellos tam sceleratam Catinij audaciam semper fuisse inultam.

** Aliàs, à damnato suo: vt ad id respicere videatur, quod præcessit, Quē è Senatu Censor eiecerat.*

** Æmilia ni.*

** Dalmatici.*

De Diuo Augusto.
Cap. XLV.

IN Diuo quoque Augusto, quem vniuersa mortalitas in hac Censura nuncupat, si diligenter

æſtimentur cuncta, magna ſortis humanæ * reperiãtur volumina. Repulſa in Magiſterio equitum apud auunculum, & contra petitionem eius prælatus Lepidus: proſcriptionis inuidia, collegium in Triumuiratu peſſimorum ciuium, nec æqua ſaltem portione, ſed prægraui Antonio: Philippenſi prælio morbus, fuga, * & triduo in palude latebræ ægroti: & (vt fatentur Agrippa & Mecœnas) aqua ſubter cutem fuſa turgida latera: nauſragia Sicula, & alia ibi quoque in ſpelunca occultatio. Iam in nauali fuga vrgente hoſtium manu, preces Proculeio mortis admotæ: cura Peruſinę contentionis: ſolicitudo Martis Actiaci: Pannonici belli ruina è turri: tot ſeditiones militum, tot ancipites morbi corporis: ſuſpecta Marcelli vota, pudenda Agrippæ ablegatio, toties petita inſidiis vita, incuſatæ libertorum mortes, luctúſque non tantùm orbitate triſtes: adulterium filiæ, & conſilia parricidæ palàm facta: contumelioſus priuigni Neronis receſſus: aliud neptis adulterium: iuncta deinde tot mala: inopia ſtipendij, rebellio Illyrici, ſeruitiorum delectus, iuuentutis penuria: peſtilentia vrbis, fames ſitíſque Italiæ, deſtinatio expirandi, & quatridui inedia maior pars morris in corpus recepta: iuxta hæc Variana clades, & maieſtatis eius fœda ſuggillatio, abdicatio Poſthumi Agrippæ poſt adoptionem, deſiderium poſt relegationem: inde ſuſpicio in Fabium, arcanorúmque proditionem: hinc vxoris & Tiberij cogitationes ſuprema eius cura. In ſumma, Deus ille, cælúmque neſcio adeptus magis, an meritus, hærede hoſtis ſui filio exceſſit.

* reperientur

* Vetus lectio ſic habet, & triduo in palude agroti, & (vt fatentur Agrippa & Mecœnas) aqua ſubtercutẽ fuſa turgidi latebra.

Quæ

Quos beatissimos dij iudicauerunt. Cap. XLVI.

SVbeunt in hac reputatione Delphica oracula, velut ad castigandam hominum vanitatem à Deo emissa. Duo sunt hæc : Phedium felicissimum, qui pro patria proximè occubuisset. Iterum à Gyge rege tunc amplissimo terrarum cõsultum, Aglaum Psophidium esse feliciorem. Senior hic in angustissimo Arcadiæ angulo paruum, sed annuis victibus largè sufficiens, prędium colebat, nunquàm ex eo egressus: atque (vt è vitæ genere manifestum est) minima cupidine minimum in vita mali expertus.

Quem viuentem, vt Deum, coli iusserunt. Cap. XLVII.

COnsecratus est viuus sentiénsque oraculi eiusdem iussu, & Iouis deorum summi adstipulatu, Euthymus pycta, semper Olympiæ victor & semel victus. Patria ei Locri in Italia: ibi imaginem eius & Olympiæ alteram eadem die tactam fulmine, Callimachũ vt nihil aliud, miratum video, Deúmque iussisse sacrificari: quod & viuo factitatum & mortuo: nihílque adeò mirum aliud, quàm hoc placuisse Diis.

De spatiis vitæ longissimis. Cap. XLVIII.

DE spatio atq; longinquitate vitæ hominum, non locorum modò situs, verùm exempla, ac sua cuique sors nascendi incertum fecere. Hesiodus, qui primus aliqua de hoc prodidit, fabulosè (vt reor) multa de hominum æuo referens, cornici nouem nostras attribuit ætates, quadruplum eius ceruis, id triplicatum coruis. Et reliqua fabulosius in phœnice ac Nymphis. Anacreon Poëta Arganthonio Tartessiorum regi cl. tribuit annos. Cyniræ Cyptiorum decem annis amplius, Aegimio cc. Theopompus Epimenidi

Gnosio clvij. Hellanicus quosdam in Aetolia Epiorum gentis cc. explere. Cui adstipulatur Damastes, memorans Pictorum ex iis præcipuum corpore viribúsque, etiam ccc. vixisse. Ephorus Arcadum reges ccc. annis. Alexander Cornelius, Dandonem quendam in Illyrico ccccc. vixisse. + Xenophon in Periplo, maritimorum regem cccccc. atque vt parcè mentitus, filium eius dccc. quæ omnia inscitia temporum acciderunt. Annum enim alij æstate vnum determinabãt, & alterũ hyeme, alij quadripartitis temporibus, sicut Arcades, quorum anni trimestres fuere: quidam Lunæ senio, vt Aegyptij: itaque apud eos aliqui & singula millia annorum vixisse produntur. Sed vt ad confessa transeamus, Arganthonium Gaditanum octoginta annis regnasse, propè certum est: putant quadragesimo cœpisse. Masiniſſam sexaginta annis regnasse, indubitatum est: Gorgiam Siculum centum & octo vixisse. Q. Fabius Maximus sexaginta tribus annis Augur fuit. M. Perpenna, & nuper L. Volusius Saturninus, omnium quos in Consulatu sententiam rogauerant, superstites fuere. Perpenna septem reliquit ex iis, quos Censor legerat: vixit annos xcviij. Qua in re & illud adnotare succurrit, vnũ omnino quinquennium fuisse, quo Senator nullus moreretur: cùm Flaccus & Albinus Censores lustrum condidere vsque ad proximos Censores, ab anno vrbis quingentesimo septuagesimo nono. M. Valerius Coruinus c. annos impleuit: cuius inter primum & sextum Consulatum xlvj. anni fuere. Idem sella curuli semel ac vices sedit, quoties nemo alius. Aequauit eius vitę spatiũ Metellus Pontifex. Et ex fœminis Liuia Rutilij xcvij. annos excessit: Statilia

Clau

+ *Val. Maxi. libr. 8. cap. de senectute, hanc candẽ referens historiã, citánsque Xenophontẽ, non in Periplo, vt hic, sed* πρὶ γήρως *hoc est, de senectute, Latinorũ regẽ legisse videtur, nõ, vt hic, maritimorũ. In hoc tamẽ à vulgata Plinij lectione discrepat, quòd Latinorũ regi octingentos annos, filio autem eius dederit sexcentos.*

Claudio principe ex nobili domo nonagintanouem: Terentia Ciceronis ciij. Clodia Ofilij cxv. hæc quidem etiam enixa quindecies. Luceia mima centum annis in ſcena pronuntiauit. Galeria Copiola Emboliaria reducta eſt in ſcenam, Cn. Pompeio, Q. Sulpitio coss. ludis pro ſalute Diui Auguſti votiuis, annum centeſimumquartum agens: quæ producta fuerat tyrocinio à M. Pomponio Aedili plebis, C. Mario, Cn. Carbone Conſulibus, ante annos nonagintaunum: & à Magno Pompeio magni theatri dedicatione, anus pro miraculo reducta. Samulam quoque centum decem annis vixiſſe, autor eſt Aſconius Pedianus. Minus miror Stephanionem (qui primus togatus ſaltare inſtituit) vtriuſque ſecularibus ludis ſaltaſſe, & diui Auguſti, & quos Claudius Cæſar Conſulatu ſuo quarto fecit, quando lviij. non amplius anni interfuere, quanquam & poſteà diu vixit. In Tmoli montis cacumine, quod vocant Tempſin, cl. annis viuere, Mutianus autor eſt. Totidem annos cenſum Claudij Cæſaris Cenſura T. Fullonium Bononienſem: ídque collatis cenſibus, quos antè detulerat, vitæque argumentis (etenim id curæ principi erat) verum apparuit.

De varietate naſcendi. Cap. XLIX.

POſcere videtur locus ipſe ſideralis ſcientiæ ſententiam. Epigenes cxxii. annos impleri negauit poſſe: Beroſus excedi cxvii. Durat & ea ratio, quam Petoſiris ac Necepſos tradiderunt, & * tetartemorion appellant, à trium ſignorum portione, qua poſſe in Italiæ tractu cxxvi. annos vitæ contingere apparet. Negauere illi quenquã xc. partium exortiuã menſuram (quod

* *Tetartemorion (teſte Budæo lib. 1. de Aſſe,) Græcè,*

Quadrans Latinè dicitur, constátque ex quatuor partibus signiferi circuli, hoc est, signis tribus.

(quod anaphoras vocant) transgredi, & has ipsas incidi occursu maleficorum siderum, aut etiam radiis eorum, Solísque. Rursus * Aesculapij secta, quæ stata vitæ spatia à stellis accipi dicit, sed quantum plurimum tribuat, incertum est. Rara autem esse dicunt longiora tempora, quandoquidem momentis horarum insignibus Lunæ dierúmue septem atque nouem (quæ nocte ac die obseruantur) ingens turba nascatur, scansili annorum lege occidua, quam climacteras appellant, non ferè ita genitis liiij. annum excedentibus. Primum ergo artis ipsius inconstantia declarat, quàm incerta res sit. Accedunt experimenta & exempla recentissimi census, quem intra quadtiennium Imperatores Cæsares Vespasiani, pater filiúsque Censores egerunt. Nec sunt omnia vasaria excutienda: mediæ tantum partis, inter Apenninum Padúmque, ponemus exempla. Centum viginti annos Parmæ tres edidêre, Brixelli vnus. c x x v, Parmæ duo. cxxx, Placentiæ vnus. c x x x i, Fauentiæ vna mulier. cxxxii, Bononiæ L. Terentius Marci filius, Arimini verò M. Aponius. c. & i, Tertulla, c x x x v i i. Circa Placentiam in collibus oppidum est Velleiacium, in quo c x. annos sex detulere, quatuor centenos vicenos, vnus c x i. M. Mutius M. filius, Galerius Felix. Ac ne pluribus moremur in re confessa, in regione Italiæ octaua centenûm annorum censi sunt homines l i i i i. centenûm denûm homines l v i i. centenûm vicenûm quinûm homines duo, centenûm tricenûm homines quatuor, centenûm tricenûm quinûm aut septenûm totidem, centenûm quadragenûm homines tres. Alia mortalitatis inconstantia: Homerus eadem nocte natos Hectorem & Polydaman

** Aliàs, Asclepiadis, cuius et in Indice meminit, & lib. 7. cap. 37. nouæ sectæ cõditorem nominat.*

manta tradit,tam diuersæ sortis viros. C.Mario, Cn.Carbone III. cos s.ad quintum kalend.Iunias, M Cæcilius Rufus & C.Licinius Caluus eadem die geniti sunt,oratores quidem ambo, sed tam dispari euentu. Hoc etiam iisdem horis nascentibus in toto mundo quotidie euenit, paritérque domini ac serui gignuntur, reges & inopes.

In morbis varia exempla. Cap. L.

PVblius Cornelius * Rufus, qui Consul cum M.Curio fuit,dormiens oculorũ visum amisit,cùm id sibi accidere somniaret. E diuerso * Phalereus tum deploratus à medicis vomicæ morbo,cùm mortem in acie quæreret,vulnerato pectore medicinam inuenit ex hoste. Q. Fabius Maximus Consul apud flumen Isaram prælio commisso aduersus Allobrogum Aruernorúmq; gentes, ad vj.Idus Augustas cxxx.M.perduelliũ cæsis,febri quartana liberatus est in acie. Incertum ac fragile nimirum est hoc munus naturæ, quicquid datur nobis: malignum verò & breue etiã in iis,quibus largissimè cõtingit,vniuersum vtique æui tempus intuentibus. Quid,quòd æstimatione nocturnæ quietis, dimidio quisque spatio vitę suæ viuit? pars æqua morti similis exigitur, aut pœnæ,nisi contingit quies. Nec reputantur infantiæ anni,qui sensu carent, non senectæ in pœnam viuacis.Tot periculorum genera, tot morbi,tot metus,tot curæ,toties inuocata morte, vt nullum frequentius sit votum. Natura verò nihil hominibus breuitate vitæ præstitit melius. Hebescunt sensus,membra torpent, præmoritur visus,auditus,incessus,dentes etiam ac ciborum instrumenta:& tamen vitę hoc tempus annumeratur.Ergo pro miraculo & id solitarium reperitur

* *Vetus lectio, Rufinus, adstipulãte Valerio Maxi. libr. 2. cap.de Censoria nota, Itẽ L.Floro libr.1. Eutropio lib. 2. Liuij Epitome, & A.Gellio lib.17. cap.21.*

* *Legẽdũ, Phæreus Iason, ex Val. Max. libr.1. cap. de miraculis.*

tur exemplum, Xenophilum Musicum centum & quinque annis vixisse sine vllo corporis incommodo. At Hercule reliquis omnibus per singulas membrorum partes, qualiter nullis aliis animalibus, certis pestifer calor remeat horis aut rigor neque horis modò, sed & diebus noctibúsq; trinis quadriníue, etiam anno toto. Atque etiam morbus est aliquis, per sapientiam mori. Morbis enim quoque quasdam leges natura posuit. Quadrini circuitus febrem, nunquàm bruma, nunquàm hybernis mensibus incipere: quosdam post sexagesimum vitæ spatium non accidere: alios pubertate deponi, à fœminis præcipué. Senes minimè sentire pestilentiam. Nanque & vniuersis gentibus ingruunt morbi, & generatim modò seruitiis, modò procerũ ordini, aliósq; per gradus. Qua in re obseruatum, à meridianis partibus ad occasum Solis pestilentiam semper ire: nec vnquam ferè aliter nisi hyeme, nec vt ternos excedat menses.

De signis mortis. *Cap.* LI.

IAm signa letalia: in furoris morbo risum: sapientiæ verò ægritudine, fimbriarum curam & stragulę vestis plicaturas, à somno * mouentium neglectum, * præfandi humoris è corpore effluuium: in oculorũ quidem & nariũ aspectu indubitata maximè, atque etiam supino assiduè cubitu: venarum inæquabili aut formicante percussu: quæque alia Hippocrati principi medicinę obseruata sunt. Et cùm innumerabilia sint mortis signa, salutis securitatísq; nulla sunt. Quippe cùm Censorius Cato ad filiũ de validis quoque obseruationẽ, vt ex oraculo aliquo, prodiderit, senilem iuuentam præmaturæ mortis esse signũ. Morborum verò tam infinita est multitudo, vt

* *moriẽtiũ*
* *profundi*

Phere-

Pherecydes Syrius copia ſerpentium ex corpore eius erumpente expirauerit. Quibuſdam perpetua febris eſt, vt C. Mecœnati. Fidem triennio ſupremo nullo horę momento contigit ſomnus. Antipater Sidonius Poëta omnibus annis vno die tantùm natali corripiebatur febri, & eo conſumptus eſt ſatis longa ſenecta.

De his qui elati reuixerunt. Cap. LII.

A Viola Conſularis in rogo reuixit: & quoniã ſubueniri non potuerat prævalente flamma, viuus crematus eſt. Similis cauſa in L. Lamia Prætorio viro traditur. Nam C. Aelium Tuberonem Prætura functum à rogo relatum, Meſſala Rufus, & plerique tradunt. Hęc eſt conditio mortalium: ad has & eiuſmodi occaſiones fortunæ gignimur, vti de homine ne morti quidem debeat credi. Repetimus inter exępla, Hermotimi Clazomenij animam relicto corpore errare ſolitam, vagámq; è longinquo multa annuntiare, quæ niſi à pręſenti noſci nõ poſſent, corpore interim ſemianimi donec cremato eo inimici (qui Cantharidæ vocabantur) remeanti animæ velut vaginam ademerint. * Ariſtæi etiam viſam euolantem ex ore in Proconneſo, corui effigie, magna quæ ſequitur fabuloſitate: quam equidem & in Gnoſſio Epimenide ſimili modo accipio. Puerum æſtu & itinere feſſum in ſpecu ſeptem & quinquaginta dormiſſe annis: rerum faciem mutationémque mirantem, velut poſtero experrectum die: hinc pari numero dierum ſenio ingruente, vt tamen in ſeptimum & quinquageſimum atque centeſimũ vitæ duraret annum. Fœminarum ſexus huic malo videtur maximè opportunus, conuerſione vuluæ: quæ ſi corrigatur, ſpirit

* *Legendũ videtur Ariſtea, ex Herodoto, Plutarcho, Suida, Strabone, cateriſque Græcis, ad vnũ omnibus ſcriptorem hunc*

Proconnesium, Arisæam non Aristeum nominantibus.

spiritus restituitur. Huc pertinet nobile illud apud Græcos volumen Heraclidis, septem diebus fœminæ exanimis ad vitam reuocatæ. Varro quoque autor est, xx. viris agros diuidentibus Capuæ, quendam qui efferretur feretro, domum remeasse pedibus. Hoc idem Aquini accidisse. Romæ quoque Corfidium materteræ suæ marinum funere locato reuixisse, & locatorem funeris ab eo elatum. Adiicit miracula, quæ tota indicasse conueniat. E duobus fratribus equestris ordinis Corfidio maiori accidisse, vt videretur exspirasse, apertóque testaméto recitatum hæredem minorem funeri institisse: interim eum, qui videbatur extinctus, plaudendo * conciuisse ministeria, & narrasse à fratre se venisse, commendatam sibi filiam ab eo. Demonstratum prętereà, quo in loco defodisset aurum nullo conscio, & rogasse vt iis funebribus, quæ comparasset, efferretur. Hoc eo narrante, fratris domestici propere annuntiauêre exanimatum illum: & aurum, vbi dixerat, repertum est. Plena prætereà vita est his vaticiniis, sed non * conferenda, cùm sæpius falsa sint, sicut ingenti exemplo docebimus. Bello Siculo Gabienus Cæsaris classiarius fortissimus captus à Sext. Pompeio, iussu eius incisa ceruice, & vix cohærente, iacuit in litore tota die. Deinde cùm adue sperauisset, cum gemitu precibúsq; congregata multitudine petiit, vti Pompeius ad se veniret aut aliquem ex caris mitteret: se enim ab inferis remissum, habere quæ nuntiaret. Misit plures Pompeius ex amicis, quibus Gabienus: inferis diis placere Pompeij causas & partes pias: proinde euentum futurum, quem optaret: hoc se nuntiare iussum: argumentum fore veritatis, quòd peractis mandatis,

* *Cõciniſſe.*

* *referẽdis*

datis, protinus expiraturus esset. Idque ita euenit. Post sepulturam quoque visorum exempla sunt: nisi quòd naturæ opera, non prodigia consectamur.

De mortibus repentinis. Cap. LIII.

IN primis autem miraculo sunt atque frequenti mortes repentinæ, * hoc est, summa vitæ felicitas, quas esse naturales docebimus. Plurimas prodidit Verrius: nos cum delectu modum seruabimus. Gaudio obiere, præter Chilonem, de quo diximus, Sophocles & Dionysius Siciliæ tyrannus, vterque accepto tragicæ victoriæ nuntio. Mater pugna illa Cannensi, filio incolumi viso contra falsum nuntium. Pudore Diodorus sapientiæ Dialecticæ professor, lusoria quæstione nō protinus ad interrogationes Stilbonis dissoluta. Nullis euidentibus causis obiere, dum calciantur matutinò duo Cæsares, Prætor & Prætura perfunctus Dictatoris Cæsaris pater: hic Pisis exanimatus, ille Romæ. Q. Fabius Maximus in Consulatu suo pridie kalend. Ianuarias: in cuius locum Rebilus pauciſſimarum horarum Consulatum petiit: Item C. Vulcatius Gurges Senator: omnes adeò sani atque tempestiui, vt de progrediendo cogitarent. Q. Aemilius Lepidus iam egrediens incusso pollice limini cubiculi. C. Ausidius egressus cùm in Senatum iret, offenso pede in comitio. Legatus quoque, qui Rhodiorum causam in Senatu magna cum admiratione orauerat, in limine Curiæ protinus expirauit progredi volens. Cn. Bebius Pamphilus, Prætura & ipse functus, cùm à puero quæsisset horas. A. Pompeius in Capitolio, cùm Deos salutasset. M. Iuuentius Talua cos. cùm

* *hac*

sacrificaret. C. Seruilius Pansa, cùm staret in foro ad tabernam hora diei secunda, in P. Pansam fratrem innixus. Rebius iudex, * cùm vadimonium differri iubet. M. Terentius Corax, dum tabellas scribit in foro. Necnon & proximo anno, dum Consulari viro in aurem dicit, eques Romanus, ante Apollinem eboreum, qui est in foro Augusti. Super omnes C. Iulius medicus, dum inungit, specillum per oculum trahens. Iam L. Manlius Torquatus Consularis, cùm in cœna placentam appeteret. L. Durius Valla medicus, dum mulsi potionem haurit. Ap. Saufeius, cùm à balineo reuersus mulsum bibisset, ouúmque sorberet. P. Quintius Scapula, cùm apud Aquilium Gallum cœnaret. Decimus Saufeius scriba, cùm domi suæ pranderet. Cornelius Gallus Prætorius, & T. Aetherius eques Rom. in Venere obiere. Et quos nostra adnotauit ætas, duo equestris ordinis in eodem Pantomimo Mythico, tum forma præcellente. Operosissima tamen securitas mortis in M. Osilio Hilaro ab antiquis traditur, Comœdiarum histrione. Is cùm populo admodum placuisset natali die suo, conuiuiúmque haberet edita cœna calidam potionem in pultario poposcit, simúlque personam eius diei acceptam intuens, coronam è capite suo in eam transtulit, tali habitu rigens nullo sentiente, donec accubantium proximus tepescere potionem admoneret. Hæc felicia exempla: at contrà miseriarum innumera. L. Domitius clarissimæ gentis apud Massiliam victus, Corfinij captus ab eodem Cæsare, veneno poto propter tædium vitæ postquàm biberat, omni ope vt viueret annixus est. Inuenitur in actis, Felice Russato auriga elato, in rogum eius vnum

* dum

è fauen

è fauentibus iecisse sese : friuolum dictu, ne hoc gloriæ artificis daretur, aduersis studiis copia odorum corruptum criminantibus. Cùm antè non multo M. Lepidus nobilissimæ stirpis, quem * euenti anxietate diximus mortuum, flammæ vi è rogo eiectus, recondi propter ardorem non potuisset, iuxtà sarmentis aliis nudus crematus est.

Magis placet diuortij, vt ex vetustis codicibus legit Pintianus ipso præsertim adstipulãte Plinio, capite huius libri 36. vbi M. Lepidum Apuleia vxoris desiderio post repudium tradit interisse.

De sepultura. Cap. LIIII.

IPsum cremare, apud Romanos non fuit veteris instituti : terra condebantur. At postquàm longinquis bellis obrutos erui cognouere, tunc institutum. Et tamen multæ familiæ priscos seruauêre ritus : sicut in Cornelia nemo ante Syllam Dictatorem traditur crematus. Idque voluisse, veritum talionem eruto C. Marij cadauere. Sepultus intelligitur quoquo modo conditus : humatus verò humo contectus.

De anima, vel de Manibus. Cap. LV.

POst sepulturam aliæ atque aliæ Manium ambages. Omnibus à suprema die eadem, quæ ante primum : nec magis à morte sensus vllus aut corpori aut animæ, quàm ante natalem. Eadem enim vanitas in futurum etiam se propagat, & in mortis quoque tempora ipsa sibi vitam mentitur : aliâs immortalitatem animæ, aliâs transfigurationem, aliâs sensum inferis dando, & Manes colendo, Deúmque faciendo, qui iam etiam homo esse desierit : ceu verò vllo modo spirandi ratio homini à cæteris animalibus distet, aut non diuturniora in vita multa reperiantur, quibus nemo similem diuinat immortalitatem. Quod autem corpus * animæ persequitur materiam ? vbi cogitatio illi ? quomodo visus, auditus, aut quid agit ? qui vsus eius ? aut

* *Animæ per se? quæ materia?*

quod sine his bonum? Quæ deinde sedes, quantáue multitudo tot seculis animarum velut vmbrarum? Puerilium ista deliramentorum, auidæq; nunquàm desinere mortalitatis commenta sunt. Similis & de asseruandis corporibus hominum, ac reuiuiscendi promissa Democrito vanitas, qui non reuixit ipse. Quæ (malùm) ista dementia est, iterari vitam morte? quæue genitis quies vnquam, si in sublimi sensus animę manet, inter inferos vmbræ? Perdit profectò ista dulcedo credulitásque præcipuum naturæ bonũ mortem, * ac duplicat obitus, si dolere etiam pòst futuri æstimatione euenit. Etenim si dulce viuere, cui potest esse vixisse? At quanto facilius certiúsque, sibi quenque credere, ac specimen securitatis antegenitali sumere experimento.

* *Aliàs sic, Ac duplicat obituri dolorẽ etiam pòst futuri æstimatione.*

Quæ quis inuenerit in vita. *Cap. LVI.*

COnsentaneum videtur, priusquàm digrediamur à natura hominum, indicare quæ cuiusque inuenta sunt. Emere ac vendere instituit Liber pater. Idem diadema, * Regum insigne, & triumphum inuenit. Ceres frumenta, cùm anteà glande vescerentur. Eadem molere & conficere in Attica, Italia, & Sicilia: ob id Dea iudicata. Eadem prima leges dedit: vt alij putauêre, Rhadamanthus. Literas semper arbitror Assyrias fuisse: sed alij apud Aegyptios à Mercurio, vt Gellius: alij apud Syros repertas volunt. Vtique in Græciam intulisse è Phœnice Cadmum sedecim numero. Quibus Troiano bello Palamedem adieciſſe quatuor hac figura Θ Ξ Φ X. Totidem post eum Simonidem Melicum. Z H Ψ Ω: quarum omnium vis in nostris recognoscitur. Aristot

* *Regium*

ſtoteles x. & viij. priſcas fuiſſe Α Β Γ Δ Ε Ζ Ι Κ Λ Μ Ν Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ : & duas ab Epicharmo additas Θ Χ, quàm à Palamede mauult. Anticlides in Aegypto inueniſſe quendam nomine Menona tradit xv. annis ante Phoroneum antiquiſſimum Græciæ regem : idque monumentis approbare conatur. E diuerſo Epigenes, apud Babylonios dccxx. annorum obſeruationes ſiderum coctilibus laterculis inſcriptas docet, grauis autor in primis: qui minimùm, Beroſus & Critodemus, cccclxxx. annorũ. Ex quo apparet æternus literarum vſus. In Latium eas attulerunt Pelaſgi. Laterarias, ac domos conſtituerunt primi Euryalus & Hyperbius fratres Athenis: anteà ſpecus erant pro domibus. Gellio Doxius Cæli filius, lutei ædificij inuentor placet, exemplo ſumpto ab hirundinum nidis. Oppidum Cecrops à ſe appellauit Cecropiam, quæ nunc eſt arx Athenis. Aliqui Argos à Phoroneo rege antè conditum volunt: quidam & Sicyonem. Aegyptij multò antè apud ipſos Dioſpolin. Tegulas inuenit Cynira Agriopæ filius, & metalla æris, vtrunq; in inſula Cypto: Item forcipem, marculum, vectem, incudem. Puteos Danaus, ex Aegypto aduectus in Græciam, quæ vocabatur Argos Dipſion. Lapidicinas Cadmus Thebis, aut (vt Theophraſtus) in Phœnice. Thraſon muros. Turres, vt Ariſtoteles, Cyclopes: Tirynthij, vt Theophraſtus. Aegyptij textilia: inficere lanas Sardibus Lydi. Fuſos in lanificio Cloſter filius Arachnes: linum & retia Arachne. Fulloniam artem Nicias Megarenſis. Sutrinam Boëthius. Medicinam Aegytij apud ipſos volunt repertam: alij per Arabum, Babylonis & Apol-

linis filium: Herbariam & medicamentariam à Chirone, Saturni & Phylliræ filio. Aes conflare & temperare, Aristoteles Lydum Scythen monstrasse, Theophrastus Delam Phrygem putat. Aerariam fabricam alij Chalybas, alij Cyclopas. Ferrum Hesiodus in Creta eos, qui vocati sunt Dactyli Idæi. Argentum inuenit Erichthonius Athenienſis, vt alij Acacus. Auri metalla & conflaturam, Cadmus Phœnix ad Pangæum montem: vt alij, Thoas & Eaclis in Panchaia: aut Sol Oceani filius, cui Gellius medicinæ quoq; inuentionē & mellis assignat. Plumbū ex Cassiteride insula primus apportauit Midacritus. Fabricam * ferrariam inuenere Cyclopes. Figlinas Corœbus Atheniēſis. In iis orbem Anacharsis Scythes, vt alij, Hyperbios Corinthius. Fabricam materiariam Dædalus, & in ea serram, asciam, perpendiculum, terebram, glutinum, * ichthyocollam: normam autē, & libellam, & tornum, & clauem Theodorus Samius. Mensuras & pondera, Phidon Argiuus: aut Palamedes, vt maluit Gellius. Ignem è silice Pyrodes Cilicis filius: eundem asseruare in ferula, Prometheus. Vehiculum cū quatuor rotis Phryges. Mercaturas Pœni. Culturas vitium & arborum Eumolpus Athenienſis. Vinū aqua miſceri Staphylus Sileni filius. Oleum & trapetas * Aristæus Athenienſis. Idem mella. Bouem & aratrum Buzyges Athenienſis, vt alij, Triptolemus. Regiam ciuitatem Aegyptij, popularem Attici. Post Theseum tyrannus primus fuit Phalaris Agrigenti. Seruitium inuenere Lacedæmonij. Iudicium capitis in Ariopago primū actum est. Prælium Afri contra Aegyptios primum fecere fustibus, quos vocant phalangas. Clypeos inuenerunt Prœtus &

** Ferream*

** lithocollam.*

** Diodorus lib. 5. Aristæum hūc olei & mellis repertorem, in ea parte Africæ natum tradit, qua*

Acri

Acrisius inter se bellãtes, siue Chalcus Athamantis filius. Loricam Midias Messenius. Galeam, gladium, hastam Lacedæmonij. Ocreas & criltas Cares. Arcum & sagittam Scythen Iouis filium, alij sagittas Persen Persei filium inuenisse dicunt: lanceas Aetolos, iaculum cum amento Aetolum Martis filium. Hastas velitares Tyrrhenum, pilúmque: Penthesileam Amazonem securim. Piseum venabula, & in tormentis scorpionem Cretas, catapultam Syros, Phœnicas baliistam & fundam. Aeneam tubam Piseum Tyrrhenum. Testudines Artemonem Clazomenium. Equum (qui nunc aries appellatur) in muralibus machinis Epeum ad Troiam. Equo vehi Bellerophontem. Frænos & strata equorum Pelethronium. Pugnare ex equo Thessalos, qui Centauri appellati sunt, habitantes secundum Pelium montem. Bigas primùm iunxit Phrygum natio, quadrigas Erichthonius. Ordinem exercitus, signi dationem, tesseras, vigilias Palamedes inuenit Troiano bello. Specularem significationem eodem Sinon. Inducias Lycanor. Fœdera Theseus. Auguria ex auibus Car: à quo Caria appellata. Adiecit ex cæteris animalibus Orpheus. Aruspicium Delphus, ignispicia Amphiaraus, auspicia auium Tiresias Thebanus. Interpretationem ostentorum & somniorum Amphictyon. Astrologiam Atlas Libyæ filius, vt alij, Aegyptij: vt alij, Assyrij. Sphæram in ea Milesius Anaximander. Ventorum rationem Aeolus Hellenis filius. Musicam Amphion. Fistulam & monaulum Pan Mercurij: obliquam tibiam Midas in Phrygia: geminas tibias Marsyas in eadem gente: Lydios modulos Amphion: Dorios Thamyras Thrax: Phrygios Marsyas Phryx: Ci-

de nomine matris eius dicta est Cyrenaica. Quo fit, vt & hic nonnulli, Cyrenensis, legere malint, quàm Athenienſis.

tharam Amphion : vt alij, Orpheus: vt alij, Linus. Septem chordis additis Terpander. Octauam Simonides addidit: nonam Timotheus. Cithara sine voce cecinit Thamyras primus : cum cantu Amphion: vt alij, Linus. Citharœdica carmina composuit Terpander. Cum tibiis canere voce Trœzenius Dardanus instituit. Saltationem armatam Curetes docuere, pyrrhichen Pyrrhus, vtranque in Creta. Versum heroicum Pythio oraculo debemus. De poëmatum origine magna quæstio est. Ante Troianum bellum probantur fuisse. Prosam orationem condere Pherecydes Syrius instituit, Cyri regis ætate. Historiam Cadmus Milesius. Ludos gymnicos in Arcadia Lycaon: funebres Acastus in Iolco : post eum Theseus in Isthmo. Hercules Olympiæ athleticam: Pythus pilam lusoriam: Gyges Lydius picturam in Aegypto: in Græcia verò Euchir Dædali cognatus, vt Aristoteli placet : vt Theophrasto, Polygnotus Athenienſis. Naue primus in Græciam ex Aegypto Danaus aduenit : antè ratibus nauigabatur, inuentis in mari Rubro inter insulas à rege Erythra. Reperiuntur, qui Mysos & Troianos priores excogitasse in Hellesponto putent, cùm transirent aduersus Thracas. Etiam nunc in Britannico Oceano vitiles corio circunsutæ fiunt: in Nilo ex papyro, & scirpo, & arundine. Longa naue Iasonem primum nauigasse, Philostephanus autor est: Egesias Paralum: Ctesias Samyram: Saphanus Semiramin : Archimachus Aegæonem: Biremem Damastes Erythræos fecisse: triremem Thucydides Aminoclen Corinthium: quadriremem Aristoteles Carthaginienses. Quinqueremem instituit Nesichthon Salaminius: sex ordinum Xenagoras Syracusius: ab

ea

ea ad decemremem Mneſigeton. Alexandrum Magnum ferunt inſtituiſſe ad xij. ordines. Philoſtephanus Ptolemæum Soterem ad quindecim: Demetrium Antigoni ad xxx. Ptolemæum Philadelphum ad xl. Ptolemæum Philopatorem, qui Tryphon cognominatus eſt, ad l. Onerariam Hippus Tyrius inuenit, lembum Cyrenenſes, cymbam Phœnices, celocem Rhodij, cercuron Cyprij. Siderum obſeruationem in nauigando Phœnices, remum Copæ, latitudinem eius Plateæ, vela Icarus, malum & antennam Dædalus: Hippagum Samij, aut Pericles Athenienſis: tectas longas Thaſij: anteà ex prora tantùm & puppi pugnabatur. * Roſtra addidit Piſeus: Tyrrheni anchoram: Eupalamus eandem bidentem: Anacharſis harpagonas: & manus Pericles Athenienſis, adminicula gubernandi Typhis. Claſſe princeps depugnauit Minos. Animal occidit primus Hyperbius Martis filius, Prometheus bouem.

In quo primus gentium conſenſus. Cap. LVII.

GEntium conſenſus tacitus primus omnium conſpirauit, vt Ionum literis vterentur.

De literis antiquis. Cap. LVIII.

VEteres Græcas fuiſſe eaſdē penè, quę nūc ſunt Latinæ, indicio erit Delphica tabula antiquiæris, quæ eſt hodie in Palatio, dono principū Mineruæ dicata in bibliotheca, cū inſcriptione tali, Ναυσικράτης τισαμενὸς Αθηναῖος κόρας ηχεὶ ἀθηνᾶι ἀνέθηκεν.

Quando primùm tonſores Roma. Cap. LIX.

SEquens gērium conſenſus in tonſoribus fuit, ſed Romanis tardior. In Italiam ex Sicilia venere poſt Romam conditam anno quadringen-

* *Melius alia verborū interpūctione: Roſtra addidit Piſeus Tyrrhenus: anchoram Eupalamus: eandē bidentem Anacharſis: harpagonas & manus Pericles Athenienſis, &c. Piſei Tyrrheni meminit ſupra Plinius hoc*

ipso capite. Anchoram autẽ bidentem Anacharsis esse inuentum, notũ est ex Strabonis libro 7.

tesimo quinquagesimoquarto, adducente P. Ticinio Mena, vt autor est Varro: antè intonsi fuere. Primus omnium radi quotidie instituit Africanus: sequens Diuus Augustus cultris semper vsus est.

Quando primùm horologia. Cap. LX.

TErtius consensus * fuit in horarum obseruatione, iam hic ratione accedens. Quando & à quo in Græcia reperta, diximus in secundo volumine. Serius etiam hoc Romæ contigit. Duodecim tabulis Ortus tantùm & Occasus nominantur: post aliquot annos adiectus est & Meridies, Accenso Consulum id pronuntiante, * cùm Curio inter Rostra & Græcostasim prospexisset talem Solem. * A columna ænea ad carcerem inclinato sidere, supremam pronuntiabat. Sed hoc serenis tantùm diebus vsque ad primum Punicum bellum. Princeps Romanis solatium horologium statuisse, ante duodecim annos, quàm cum Pyrrho bellatum est, ad ædem Quirini, L. Papyrius Cursor, cùm eandem dedicaret, à patre suo votam, à Fabio Vestali proditur. Sed neque facti horologij rationem vel artificem significat, nec vnde translatum sit, aut apud quem scriptum id inuenerit. M. Varro primum statutum in publico secundum Rostra in columna tradit, bello Punico primo, à M. Valerio Messala Consule Catina capta in Sicilia: deportatum inde post xxx. annos, quàm de Papyriano horologio traditur, anno vrbis ccccl xxvij. nec congruebant ad horas eius lineæ: paruerunt tamen eis annis vndecentum donec Q. Marcius Philippus, qui cum L. Paulo fuit Censor, diligentius ordinatum iuxtà posuit: idque munus inter Censoria opera gratissimè acceptum est. Etiamtum tamen nubilo incertæ

** est*

** Vetust. lect. Cùm à Curia inter Rostra & Græcostasin prospexisset Solẽ. Rostra autẽ ante Curiã Hostiliã fuisse autor est Varro.*

** Vetus cod. A colũna Menia: cuius colũnæ meminit & Põpeius Festus in dictione Meniana.*

certæ fuere horæ vsque ad proximum lustrum. Tunc Scipio Nasica collega Lænatis, primus aqua diuisit horas æquè noctium ac dierum. Idque horologium sub tecto dicauit, anno vrbis dxcv. Tamdiu populi Romani indiscreta lux fuit. Nunc reuertamur ad reliqua animalia, primúmque terrestria.

C. PLINII SECVNDI NATVRALIS HISTORIÆ

LIBER OCTAVVS.

De animalibus terrestribus, elephantorum commendatio, & de sensu eorum.

Cap. I.

AD RELIQVA transeamus animalia, & primùm terrestria. Maximum est elephas, proximúmq; humanis sensibus: quippe intellectus illis sermonis patrij, & imperiorum obedientia, officiorúmque, quæ didicere, memoria, amoris & gloriæ voluptas: imò verò (quæ etiam in homine rara) probitas, prudentia, æquitas: religio quoque siderum, Solísq; ac Lunæ veneratio. Autores sunt, in Mauritaniæ saltibus ad quendam amnem, cui nomen est Amilo, nitescente Luna noua, greges eorum descendere, ibíque se putificantes solenniter aqua circunspergi, atque ita salutato sidere in syluas reuerti, vitulorum fatigatos præ se ferentes. Alienæ quoque religionis intellectu, creduntur maria transituri non antè naues conscendere, quàm inuitati rectoris iureiurando de re-

ditu

ditu. Visíque sunt fessi ægritudine (quando & illas moles infestant morbi) herbas supini in cælum iacientes, veluti tellure precibus allegata. Nam quod ad docilitatem attinet, regem adorant genua submittunt, coronas porrigunt. Indis arant minores, quos appellant nothos.

Quando primum iuncti. *Cap. II.*

ROmæ iuncti primùm subiere currum Pompeij Magni Africano triumpho : quod prius India victa triumphante Libero patre memoratur. Procilius negat potuisse Pompeij triumpho iunctos ingredi portam. Germanici Cæsaris munere gladiatorio, quosdam inconditos motus edidere, saltantium modo. Vulgare erat, per auras arma iacere non auferentibus ventis, atque inter se gladiatorios congressus edere, aut lasciuiente * pyrrhiche colludere: posteà & per funes incessere, lecticis etiam ferentes quaterni singulos puerperas imitantes : pleníque hominum triclinijs accubitu iere per lectos, ita libratis vestigijs, ne quis potentium attingeretur.

* *pernicitate*

De docilitate eorum. *Cap. III.*

CErtum est, vnum tardioris ingenij in accipiendis, quæ tradebantur, sæpius castigatum verberibus, eadem illa meditantem noctu repertum. Mirum maximè, & aduersis quidem funibus subire, sed regredi magis vtique pronis. Mutianus ter Consul autor est, aliquem ex his & literarum ductus Græcarum didicisse, solitúmque perscribere eius linguæ verbis: Ipse ego hæc scripsi, & spolia Celtica dicaui. Itémq; se vidente Puteolis, cùm aduecti è naue egredi cogerentur, ter titos spatio pontis procul à continente porrecti, vt sese longinquitatis æstimatione fallerent, auersos retrorsus isse. Prædam ipsi in se expetendam, sciunt

sciunt solam esse in armis suis, quæ luba cornua appellat, Herodotus tanto antiquior, & consuetudo melius, dentes. Quam ob rem deciduos casu aliquo vel senecta defodiunt. Hoc solum ebur est cætero & in bis quoque, quà, corpus intexit, vilitas ossea. Quanquam nuper ossa etiam in laminas secari cœpere penuria. Etenim rara amplitudo iam dentium, præterquàm ex India, reperitur: cætera in nostro orbe cessere luxuriæ. Dentium candore intelligitur iuuenta. Circa hos belluis summa cura: alterius mucroni parcunt, ne sit præliis hebes: alterius operario vsu fodiunt radices, impellunt moles: circunuentíque à venantibus, primos constituunt, quibus sunt minimi, ne tanti prelium putetur: postea à fessi, impactos arbori frangunt, prædáque se redimunt.

De clementia eorum, & quòd periculasua intelligant, & de tigridu truculentia.

Cap. IIII.

MIrum in plerisque animalium, scire quare petantur: sed & per cuncta quid caueant. Elephas homine obuio forte in solitudine, & simpliciter oberrante, clemens placidáque etiam demonstrare viam traditur. Idem vestigio hominis animaduerso priusquàm homine intremiscere insidiarum metu, subsistere ab olfactu, circumspectare, iras proflare, nec calcare, sed erutum proximo tradere, illum sequenti, nuntio simili vsque ad extremum: & tunc agmen circumagi, & reuerti, aciémque dirigi: adeò omnium odori durare virus illud, maiore ex parte ne nudorum quidem pedum. Sic & tigris etiam feris cæteris truculenta, * atque ipsa elephanti quoque spernens vestigia, homine viso transferre dicitur protinus catulos. Quonam modo agnito? vbi

* *Melius sic: atque ipsa elephã*

ante

ante conſpecto illo, quem timet? Etenim tales ſyluas minimè frequentari certum eſt. Sanè mirentur ipſam veſtigij raritatem: ſed vnde ſciunt timendum eſſe? Imò verò cur vel ipſius conſpectum paueant, tanto viribus, magnitudine, veloeitate præſtantiores? Nimirum hæc eſt natura rerum, hæc potentia eius, ſæuiſſimas ferarum maximáſque nunquàm vidiſſe quod debeant timere, & ſtatim intelligere cur ſit timendum.

De intellectu & memoria eorum.

Cap. V.

ELephanti gregatim ſemper ingrediuntur. Duceit agmen maximus natu, cogit ætate proximus. Amnem tranſituri minimos præmittunt, ne maiorum ingreſſu atterente alueum, ereſcat gurgitis altitudo. Antipater autor eſt, duos Antiocho regi in bellicis vſibus celebres etiam cognominibus fuiſſe: etenim nouere ea. Certè Cato, cùm Imperatorum nomina Annalibus deſcriberet, eum qui fortiſſimè præliatus eſſet in Punica acie, Surum tradidit vocatum, altero dente mutilato. Antiocho vadum fluminis experienti renuit Aiax, alioquin dux agminis ſemper. Tum pronuntiatum, eius fore principatum qui tranſiſſet: auſúmque Patroclum ob id phaleris argenteis, quo maximè gaudent, & reliquo omni primatu donauit. Ille, qui notabatur, inedia mortem ignominiæ prætulit. Mirus nanque pudor eſt, victúſque vocem fugit victoris: terram ac verbenas porrigit. Pudore nunquàm niſi in abdito coëunt: mas quinquennis, fœmina decennis.* Initur autem biennio, quinis (vt ferũt) cuiuſque anni diebus, nec amplius: ſexto perfundũtur amne, nõ antè reduces ad agmen. Nec adulteria nouere, nullâue propter fœminas inter ſe prælia cæteris

tũ quoque ſpernẽs, veſtigio hominis viſo, transferre dicitur protinus catulos. Cui lectioni præter vetuſtos codices, ipſe etiam Plinius adſtipulatur, paulò poſt ſubijciens, Sanè mirẽtur ipſam veſtigij raritatẽ, &c. Vel ſic, vt in vetuſt. Codi. legitur, atque ipſum elephantum quoq; ſpernens, veſtigio hominis viſo trãsf.

**Ariſtoteles libro 5. Hiſto. Animal. autor eſt, elephan*

*tos non nisi triẽnio interposito coitũ repetere. Quo fit, vt quidam & hic legere malint, Initur à triennio. *mirè tum gratã Aristophani.*

cæteris animalibus pernicialia: non quia desit illis amoris vis: nanque traditur vnus amasse quandam in Aegypto corollas vendentem: ac ne quis vulgariter dilectam putet, * miretur gratam Aristophani, celeberrimo in arte Grãmatica. Alius Menandrum Syracusanum incipientis iuuentæ in exercitu Ptolemæi, desiderium eius, quotiens non videret, inedia testatus. Et vnguentariam quandam dilectam Iuba tradit. Omnium amoris fuere argumenta, gaudium à conspectu, blanditiæque inconditæ, stipésque, quas populus dedisset, seruatæ, & in sinum effusæ. Nec mirum, esse amorem, quibus sit memoria. Idem nanque tradit, agnitum in senecta multos post annos, qui rector in iuuenta fuisset. Idem diuinationem quandam iustitiæ. Cùm Bocchus rex triginta elephantis, totidem, in quos sæuire instituerat, stipitibus alligatos obiecisset, procursantibus inter eos qui lacesserent, non potuisse effici, vt crudelitatis alienæ ministerio fungerentur.

Quando primùm in Italia. Cap. VI.

ELephantos Italia primùm vidit Pyrrhi regis bello, & boues Lucas appellauit, in Lucanis visos, anno Vrbis quadringentesimo septuagesimosecundo: Roma autem in triumpho, septem annis ad superiorem numerum additis. Eadem plurimos anno quingentesimosecundo, victoria L. Metelli Pontificis in Sicilia, de Pœnis captos. Centum quadragintaduo fuere transuecti ratibus, quas doliorum confertis ordinibus imposuerant. Verrius eos pugnasse in Circo, interfectósque iaculis tradit penuria consilij: quoniam neque ali placuisset, neque donari regibus. L. Piso inductos duntaxat in Circum, atq; vt contemptus eorum incresceret, ab operariis hastas

haſtas præpilatas habentibus, per Circum totum actos. Nec quid deinde iis factum ſit, autores explicant, qui non putant interfectos.

Pugnæ eorum. *Cap. VII.*

CLara eſt vnius è Romanis dimicatio aduerſus elephantum, cùm Annibal captiuos noſtros dimicare inter ſe coëgiſſet. Nanque vnum qui ſupererat, obiecit elephanto: & illo dimitti pactus ſi interemiſſet, ſolus in harena congreſſus, magno Pœnorum dolore confecit. Annibal, cùm famam eius dimicationis contemptum alterum belluis intelligeret, equites miſit, qui abeuntem interficerent. Proboſcidem eorum facillimè amputari, Pyrrhi præliorum experimentis patuit. Romæ pugnaſſe Feneſtella tradit primùm omnium in Circo Claudij Pulchri Aedilitate curuli M. Antonio, A. Poſthumio cos. anno vrbis ſexcenteſimo quinquageſimoquinto. Item poſt annos xx. Lucullorum Aedilitate curuli aduerſus tauros. Pompeij quoque altero Conſulatu dedicatione templi Veneris Victricis, pugnauere in Circo viginti, aut vt quidam tradunt, xvij. Gærulis ex aduerſo iaculantibus, mirabili vnius dimicatione, qui pedibus confoſſis repſit genibus in cateruas, arrepta ſcuta iaciens in ſublime, quæ decidentia voluptati ſpectantibus erant in orbem circumacta, velut arte, non furore belluæ iacerentur. Magnum & in altero miraculum fuit, vno ictu occiſo, Pilum ſub oculo adactum, in vitalia capitis venerat. Vniuerſi eruptionem tentauere, non ſine vexatione populi, circundati clathris ferreis. Qua de cauſa Cæſar Dictator poſteà ſimile ſpectaculum editurus, euripis harenam circundedit: quos Nero princeps ſuſtulit, equiti loca addés. Sed Pom-

peiani amissa fugæ spe misericordiã vulgi inenarrabili habitu quęrẽtes supplicauere, quadam sese lamentatione cõplorantes: tanto populi dolore, vt oblitus Imperatoris, ac munificentię honori suo exquisitæ, flens vniuersus consurgeret, diráſque Pompeio, quas ille mox luit pœnas imprecaretur. Pugnauere & Cæsari Dictatori tertio Consulatu eius, viginti contra pedites quingentos: iterum totidem turriti cũ sexagenis propugnatoribus eodem, quo priores, numero peditũm, & pari equitum ex aduerso dimicante: postea singuli, principibus Claudio & Neroni, in cõsummatione gladiatorum. Ipsius animalis tanta narratur clementia contra minus valida, vt in grege pecudum occurrẽtia manu dimoueat, ne quod obterat imprudens: nec nisi lacessiti noceant, ideóque gregatim semper ambulent, minimè ex omnibus soliuagi. Equitatu circumuenti, infirmos aut fessos vulneratósue in medium agmẽ recipiũt: * ac velut imperio ac ratione per vices subeunt. Capti celerrimè mitificantur hordei succo.

*) Pintianus legẽdũ existimat, Ac velut imperio auterati.

Quomodo capiantur. *Cap. VIII.*

CApiuntur autẽ in India vnũ ex domitis agẽte rectore: qui deprehensum solitarium, abactúmue à grege, verberat ferum: quo fatigato, transcendit in eum, nec secus ac priorem regit. Africa foueis capit, in quas deerrante aliquo, protinus cęteri cõgerũt ramos, moles deuoluunt, aggeres construunt, omnique vi conãtur extrahere. Antea domitandi gratia greges equitatu cogebant in conuallẽ manu factã, & longo tractu fallacem: cuius inclusos * ripis fossísq;, fame domabãt. Argumentum erat ramus, homine porrigente clementer acceptus. Nunc dentium cau-

* euripis

sa

ſa, pedes eorum iaculãtur alioquin molliſſimos. Troglodytæ contermini Aethiopiæ, qui hoc ſolo venatu alũtur, arbores propinquas itineri eorum conſcẽdunt. Inde totius agminis nouiſſimũ ſpeculati, extremas in elunes deſiliunt. Læua apprehẽditur cauda: pedes ſtipantur in ſiniſtro femine. Ita pendens alterũ poplitem dextra cædit præacuta bipẽni: hoc crure tardato profugiens, alterius poplitis neruos ferit, cuncta præceleri pernicitate peragens. Alij tutiore genere, ſed magis fallaci, intentos ingentes arcus defigunt humi longius. Hos præcipui viribus iuuenes continent: alij connixi pari conatu tendunt, ac prætereuntibus ſagittarum venabula infigũt, mox ſanguinis veſtigiis ſequuntur. Elephantorum generis fœminæ multo pauidiores.

Quomodo domentur. *Cap. IX.*

DOmantur autem rabidi fame & verberibus, elephantis aliis admotis, qui tumultuãtem catenis coërceant: & aliâs circa coitus maximè efferantur, & ſtabula Indorum dentibus ſternũt. Quapropter arcent eos coitu, fœminarúmq; pecuaria ſeparant, quæ haud alio modo, quàm armentorum, habent. Domiti militant, & turres armatorum in hoſtes ferunt, magnáque ex parte Orientis bella conficiunt. Proſternunt acies, proterunt armatos. Iidem minimo ſuis ſtridore terrentur, vulneratíque & territi retro ſemper cedunt, haud minore partium ſuarum pernicie. Indicum Afri pauent, nec contueri audent, nam & maior Indicis magnitudo eſt.

De partu eorum, & reliqua natura. *Cap. X.*

DEcem annis geſtare in vtero vulgus exiſtimat: Ariſtoteles biennio, nec amplius quàm ſemel gignere, pluréſue quàm ſingulos, viuere

ducentis annis,& quosdam trecenis. Iuuenta eorum à sexagesimo incipit. Gaudent amnibus maximè, & circa fluuios vagantur, cùm alioquin nare propter magnitudinem corporis non possint. Iidem frigoris impatientes. Maximum hoc malum inflationémque & profluuium alui, nec alia morborum genera sentiunt. Olei potu tela, quæ corpori eorum inhæreant, decidere inuenio: à sudore autem faciliùs adhæresceré. Et terram edisse iis tabificum est, nisi sæpius mandant. Deuorant autem & lapides. Truncos quidem gratissimo in cibatu habent. Palmas excelsiores fronte prosternunt, ac ita iacentium absumunt fructum. Mandunt ore: spirant & bibunt, odorantúrque haud impropriè appellata manu. Animalium maximè odere murem: & si pabulum in præsepio positum attingi ab eo vidêre, fastidiunt. Cruciatum in potu maximum sentiunt hausta hirudine, quam sanguisugam vulgò cœpisse appellari aduerto. Hæc vbi in ipso animæ canali se fixit, intolerando afficit dolore. Durissimum dorso tergus, ventri molle, setarum nullum tegumentum, ne in cauda quidem præsidium abigendo tædio muscarũ (nanque id & tanta vastitas sentit) sed cancellata cutis,& inuitans id genus animalium odore. Ergo cùm extenti recepere examina, arctatis in rugas repentè cancellis comprehensas enecant. Hoc iis pro cauda iuba, villo est. Dẽtibus ingens pretium, & Deorum simulacris laudatissima ex iis materia. Inuenit luxuria commendationem & aliam: * expetit in callo manus vim saporis, haud alia de causa credo quàm quia ipsum ebur sibi mandere videtur. Magnitudo dentium videtur quidem in templis præcipua, Sed tamen in

* *expetiti in callo manus saporis*

extre

extremis Africæ,quà confinis Aethiopię eſt,poſtium vicem in domiciliis præbere: ſepéſque in iis & pecorũ ſtabulis pro palis elephantorũ dentibus fieri,Polybius tradit autore Guluſſa regulo.

Vbi naſcantur,& de diſcordia eorum,& draconum.

Cap. XI.

ELephantes fert Africa vltra Syrticas ſolitudines, & in Mauritania : ferunt Aethiopes & Troglodytæ,vt dictum eſt: ſed maximos India, bellantéſque cum iis perpetua diſcordia draconcs, * tantæ magnitudinis, vt & ipſos circunflexu facili ambiant, nexúque nodi præſtringant. Commoritur ea dimicatio : victúſque corruens, complexum elidit pondere.

* *Antiq.codi.tãtæ magnitudinis & ipſos, vt circumplexu, &c.*

Deſolertia animalium. *Cap. XII.*

MIra animalium pro ſe cuique ſolertia eſt,vt iis vna ſcandendi in tantam altitudinem difficultas.Draco itaque iter ad pabula ſpeculatus,ab excelſa ſe arbore iniicit . Scit ille imparẽ ſibi luctatum contra nexus. itaque arborum aut rupium attritum quærit. Cauent hoc dracones, ob ídq; greſſus primũ alligant cauda. Reſoluunt illi nodos manu. At hi in ipſa nare caput condunt,paritérque ſpiritum præcludunt, & molliſſimas lancinant partes. Iidem obuij deprehenſi, in aduerſos erigunt ſe, oculóſq; maximè petunt. Ita fit, vt plerunque æci ac fame & mœroris tabe confecti reperiantur.Quam quis aliam tantæ diſcordiæ cauſam attulerit,* niſi naturæ ſpectaculum,ſibi paria componentis? Eſt & alia dimicationis huius fama.Elephantis frigidiſſimũ eſſe ſanguinem : ob id æſtu torrente præcipuè à draconibus expeti . Quãobrẽ in amnes merſos inſidiari bibentibus : arctatíſque illigata manu in aurem morſum defigere:quoniam is tantùm lo-

* *niſi naturã, ſpectaculum ſibi ac paria cõponentem?*

cus defendi non possit manu. Dracones esse tantos, vt totum sanguinem capiant. Itaq; elephantos ab iis ebibi, siccatósque concidere: & dracones inebriatos opprimi, commoríque.

De Draconibus. Cap. XIII.

GEnerat eos & Aethiopia Indicis pares, vicenûm cubitorum. Id modò mirum, vnde cristatos Iuba crediderit. A sachæi vocãtur Aethiopes, apud quos maximè nascuntur. Narratur in maritimis eorum quaternos quinósque inter se cratium modo implexos erectis capitibus velificantes ad meliora pabula Arabiæ vehi fluctibus.

De serpentibus maximis, & bou. Cap. XIIII.

MEgasthenes scribit, in India serpentes in tantam magnitudinem adolescere, vt solidos hauriant ceruos tauróque. Metrodorus, circa Rhyndacum amnem in Põto, vt superuolantes quamuis altè pernicitérque alites hausta raptas absorbeant. Nota est, in Punicis bellis ad flumen Bagradam à Regulo Imperatore ballistis tormentísque, vt oppidum aliquod, expugnata serpens c x x. pedum longitudinis. Pellis eius maxillæque vsq; ad bellum Numantinum durauere Romæ in templo. Faciunt his fidem in Italia appellatæ boæ: in tantam amplitudinem exeuntes, vt Diuo Claudio principe, occisę in Vaticano solidus in aluo spectatus sit infans. Aluntur primò bubuli lacte succo, vnde nomen traxere. Cæterorum animalium, quæ modò conuecta vndique Italiæ contigere sæpius, formas nihil attinet scrupulosè referre.

De Scythicis animalibus, & Septentrionalibus. Cap. XV.

PAucissima Scythia gignit, inopia fruticum: pauca

pauca cõtermina illi Germania, insignia tamen boum ferorum genera, iubatos bisontes excellentíque & vi & velocitate vros. quibus imperitum vulgus bubalorum nomen imponit, cùm id gignat Africa, vituli potius ceruíue quadam similitudine. Septentrio fert & equorum greges ferorum, sicut asinorum Asia, & Africa: præterea alcem, ni proceritas aurium & ceruicis distinguat iumento similem. Item noram in Scãdinauia insula, nec vnquam visam in hoc orbe, multis tamen narratam, machlin haud dissimilé illi, sed nullo suffraginum flexu: ideóq; non cubantem, sed accliuem arbori in somno, eáq; incisa ad insidias, capi, aliâs velocitatis * memoratæ. *Labrum ei superius prægrande: ob id retrogradi tur in pascendo ne in priora tendens inuoluatur. Tradunt in Pæonia feram, quæ bonasus vocetur, equina iuba, cæterà tauro similem, cornibus ita in se * flexis, vt non sint vtilia pugnæ, quapropter fuga sibi auxiliari, reddentem in ea simum interdum & trium iugerum longitudine: cuius contactus sequentes, vt ignis aliquis, amburat. Mirum pardos, pantheras, leones, & similia, condito in corporis vaginas vnguium mucrone, ne refringatur hebetetúrue, ingredi: auersíque falculis currere, nec nisi appetendo protendere.

*memoranda.

*Hãc labri magnitudinẽ. Solinus cap. 22. alcẽ nõ machli tribuit.

*Quo fit, vt verba hæc ex sua sede perperam huc videantur. traiecta, cũ tribus antè versibus locũ habeant post illa verba, iumẽto similem.

* inflexis Aristotele s libr. 9. Histor. animal. vnde Plinius hæc fèrè omnia videtur mutuatus, bonasum ait simũ reddere ad quatuor orgyas quas appel-

De leonibus. Cap. XVI.

LEoni præcipua generositas, tũc cùm colla armósque vestiunt iubæ. Id enim ætate contingit è leone conceptis. Quos verò pardi generauere, semper insigni hoc carét: simili modo fœmineq;. Magna iis libido coitus, & ob hoc maribus ira. Africa hæc maximè spectat, inopia aquarũ ad paucos amnes congregantibus se feris. Ideo

lationc Plinius iugera, Theodorus (quod verisimilius est) passus intelligit.

multiformes ibi animalium partus, variè fœminis cuiusque generis mares aut vi aut voluptate miscente. Vnde etiam vulgare Græciæ dictum, Semper aliquid noui Africã afferre. Odore pardi coitum sentit in adultera leo, totáque vi consurgit in pœnam. Idcirco aut culpa flumine abluitur, aut longius comitatur. Semel autem edi partum, lacerato vngium acie vtero in cnixu, vulgum credidisse video. Aristoteles diuersa tradit,

* *in parte*

vir quem in iis magna secuturus * ex parte prę-fandum reor. Alexãdro Magno rege inflammato cupidine animalium naturas noscendi, delegatáq; hac commentatione Aristoteli, summo in omni doctrina viro, aliquot millia hominum in totius Asiæ Græciæque tractu parêre iussa, omnium quos venatus, aucupia, piscatúsque alebant: quibúsque viuaria, armenta, aluearia, piscinæ, auiaria in cura erant: nc quid vsquam genitũ ignoraretur ab eo: quos percontando, quinquaginta fermè volumina illa præclara de animalibus condidit: quæ à me collecta in arctum, cum iis quæ ignorauerat, quæso vt legentes boni consulant, in vniuersis rerum naturæ operibus, medióque clarissimi regum omnium desiderio cura nostra breuiter peregrinantes. Is ergo tradit leænam primo fœtu parere quinque catulos, ac per annos singulos vno minus, ab vno sterilescere. Informes minimáque carnes magnitudine mustelarum esse initio, semestres vix ingredi posse, nec nisi bimestrem moueri. In Europa autem inter Acheloum tantùm Nestúmque amnes leones esse, sed longè viribus præstantiores iis, quos Africa aut Syria gignant. Leonum duo genera, compactile & breue crispioribus iubis. Hos pauidiores esse, quàm lõgo

simpli

simplicíque illo, eos contemptores vulnerum. Vrinam mares crure sublato reddere, vt canes: grauem odorem, nec minus halitũ: raros in potu, vesci alternis diebus: à saturitate interim triduo cibis carere. Quæ possint, in mandendo solida deuorare: nec capiente * auiditatem aluo, coniectis in fauces vnguibus extrahere, vt (si fugiendum sit) * non in satietatem abeant. Vitã iis longam docet argumento, quòd plerique dentibus defecti reperiantur. Polybius Aemiliani comes, in senecta hominẽ appeti ab iis refert, quoniam ad persequendas feras vires non superant. Tunc obsidere Africæ vrbes: eáque de causa crucifixos vidisse se cum Scipione, quia cæteri metu pœnæ similis absterrerentur eadem noxa. Leoni tantùm ex feris clementia in supplices: prostratis parcit: & vbi sæuit, in viros priùs, quã in fœminas, fremit, in infantes non nisi magna fame. Credit Libya intellectum peruenire ad eos precum. Captiuam certè Gætulię reducem audiui, multorum in syluis impetum à se mitigatum alloquio, * ausam dicere se fœminã, profugam, infirmam, supplicem animalis omnium generosissimi, cæterísque imperantis, indignã eius gloria prædam. Varia circa hæc opinio ex ingenio cuiusque vel casu, mulceri alloquiis feras: quippe vbi etiam serpentes extrahi cantu, cogíque in pœnam, verum falsúmue sit, vita non decreuerit. Leonum animi index cauda, sicut & equorum aures. Nanque & has notas generosissimo cuique natura tribuit. Immota ergo placidus, clemens, blandientíque similis, quod rarum est: crebrior enim iracundia eius. In principio terra verberatur: in cremento terga, ceu quodam incitamento, flagellantur. Vis sum-

* *Manutius vetust. cod. sequutus nõ legit auiditatẽ.*

* *Alij sic: Non satietate habeant. Alij rursus, Non satietate grauentur.*

* *ausæ*

ma in pectore. Ex omni vulnere, siue vngue impresso, siue dente, ater profluit sanguis. Iidem satiati, innoxij sunt. Generositas maximè in periculis deprehenditur: non in illo tantummodo, quòd spernens tela diu se terrore solo tuetur, ac velut cogi testatur: cooritúrque non tanquàm periculo coactus, sed tanquàm amentiæ iratus. Illa nobilior animi significatio: quamlibet magna canum & venantium vrgente vi, contemptim restitánsque cedit in campis, & vbi spectari potest: idem vbi virgulta syluásque penetrauit, acerrimo cursu fertur, velut abscondente turpitudinem loco. Dum sequitur, insilit saltu, quo in fuga non vtitur. Vulneratus, obseruatione mira percussorem nouit, & in quantalibet multitudine appetit. Eum verò qui * tela quidem miserit, sed tamen non vulnerauerit, correptum * raptatúmque sternit, nec vulnerat. Cùm pro catulis fœta dimicat, oculorum aciem traditur defigere in terram, ne venabula expaueſcat. Cæterùm dolis carent & suspicione: nec limis intuentur oculis, aspicíque simili modo nolunt. Creditũ est à moriente humum morderi, lacrymámq; leto dari. Atq; hoc tale tam sęuum animal, rotarum orbes circumacti, currúsq; inanes, & gallinaceorũ cristæ, cantúsque etiam magis terrent, sed maximè ignes. Aegritudinem fastidij tantùm sentit, in qua medetur ei contumelia, in rabiẽ agente annexarum lasciuia siniarum. Gustatus deinde sanguis in remedio est. Leonũ simul pluriũ pugnam, Romæ princeps dedit Q. Scæuola P. filius in curuli Aedilitate. Centum autẽ iubatorum primus omniũ L. Sylla, qui posteà Dictator fuit, in Prætura. Post eũ Pompeius Magnus in Circo D t. * in iis iubatos

* telem

*raptatúmque

* ac in ijs, legit Manutius antiquũ codicem sequutus.

iubatorum cccxv. Cæsar Dictator cccc. Capere eos, ardui erat quondam operis, foueísque maximè. Principatu Claudij casus ratione docuit, pudendam penè talis feræ nomine, pastoris Gætuli sago contra ingruentis impetum obiecto: quod spectaculum in harenam protinus translatū est, vix credibili modo torpescente tanta illa feritate, quamuis leui iniectu operto capite, ita vt denunciatur nō repugnans: videlicet omnis vis constat in oculis. Quo minus mirum sit, à Lysimacho Alexandri iussu simul incluso strangulatum leonem: Iugo subdidit eos primúsque Romæ ad currum iunxit M. Antonius, & quidē ciuili bello, cùm dimicatum esset in Pharsalicis campis, non sine quodam ostento temporum, generosos spiritus iugum subire illo prodigio significante: nam quòd ita vectus est cū mima Cytheride, supra monstra etiam illarū calamitatum fuit. Primus autē hominū leonem manu tractare ausus, & ostendere mansuefactum, Hanno è clarissimis Pœnorum traditur, damnatúsq; illo argumento, quoniam nihil non persuasurus vir tam artificis ingenij videbatur: & malè credi libertas ei, cui intantū cessisset etiā feritas. Sunt verò & fortuita eorū quoque clementiæ exempla. Mentor Syracusanus in Syria leone obuio suppliciter volutante, attonitus pauore, cùm refugienti vndique fera opponeret sese, & vestigia lamberet adulanti similis, animaduertit in pede eius tumorem vulnúsque, & extracto surculo liberauit cruciatu. Pictura casum hunc testatur Syracusis. Simili modo Elpis Samius natione, in Africam delatus naue, iuxta litus conspecto leone hiatu minaci, arborem fuga petit, Libero patre inuocato: quoniam tum præcipuus votorū locus est, cùm spei nullus,

nullus est. Neque profugienti, cùm potuisset, fera institerat: & procumbens ad arborem, hiatu, quo terruerat, miserationem quærebat. Os morsu auidiore inhęserat dentibus, cruciabátq; inedia tum penè in ipsis eius telis suspectantem, ac velut mutis precibus orantem: dum fortuitu fidens nô est cõtra feram, multò diutius miraculo, quàm metu, cessatum est. Degressus tandem euellit præbenti, & quàm maximè opus esset, accommodanti. Tradúntque, quandiu nauis ea in litore steterit, retulisse gratiam venatus aggerẽdo. Qua de causa Libero patri templũ in Samo Elpis sacrauit, quod *ab eo facto Græci πεχηνότ@ Διονύσ@ appellauêre. Miremur posteà vestigia hominum intelligi à feris, cùm etiam auxilia ab vno animalium sperent. Cur enim non ad alia iêre? aut vnde medicas manus hominis sciunt? nisi fortè vis malorum, etiam feras omnia experiri cogit.

*ab effectu

De pantheris. *Cap. XVII.*

AEquè memorandum & de panthera tradit Demetrius Physicus, iacentem in media via hominis desiderio, repentè apparuisse patri cuiusdam Philini, assectatoris sapientiæ: illum pauore cœpisse regredi, feram verò circumuolutari nõ dubiè blandientem, seséq; conflictantem mœrore, qui etiam in panthera intelligi posset. Fœta erat, catulis procul in foueam delapsis. Primum ergo miserationis fuit non expauescere, proximum eĩ curam intendere: secutúsque, quà trahebat vestem vnguium leui iniectu, vt causam doloris intellexit, simúlque salutis suæ mercedem, exemit catulos: eáque cum iis prosequente, vsque extra solitudines deductus, læta atque gestiente: vt facilè appareret gratiam referre, & nihil

& nihil inuicem imputare: quod etiam in homine rarum est. Hæc fidem etiam Democrito afferunt, qui Thoantem in Arcadia seruatum à dracone narrat. Nutrierat eum puer dilectum admodum: * pauéntq; serpentis naturam, & magnitudinem metuens, in solitudines tulerat: in quibus circumuento latronum insidiis, agnitóq; voce, subuênit. Nam quæ de infantibus ferarum lacte nutritis, cùm essent expositi, produnnt, sicut de conditoribus nostris à lupa, magnitudini fatorum accepta ferri æquius, quàm ferarum naturæ, arbitror. Panthera & tigris macularum varietate propè solæ bestiarum spectantur: cæteris vnus ac suus cuiusque generis color est. Leonum tantùm in Syria niger. Pantheris in candido breues maculatum oculi. Ferunt odore earum mirè solicitari quadrupedes cunctas, sed capitis toruitate terreri. Quamobrem occultato eo, reliqua dulcedine inuitatas corripiunt. Sunt qui tradunt in armo iis similem Lunæ esse maculam, crescentem in orbes, & cauantem pari modo cornua. Nunc varias, & pardos, qui mares sunt, appellant in eo omni genere, creberrimo in Africa Syriáque. Quidam ab iis pantheras candore solo discernunt: nec adhuc aliam differentiam inueni. Senatusconsultum fuit vetus, ne liceret Africanas in Italiam aduehere. Contra hoc tulit ad populum Cn. Aufidius Tribunus plebis, permisitque Circensium gratia importare. Primus autem Scaurus Aedilitate sua varias centum quinquaginta vniuersas misit: dein Pompeius Magnus quadringentas decem: Diuus Augustus quadringentas viginti. Idem Q. Tuberone Fabio Max. Coss. IIII. Nonas Maias theatri Marcelli dedicatione, tigrin primus omnium Romæ

* *Aptius, parẽs, vt in vetust. cod. hoc est, Thoantis pater. Alioqui redundabit, metueus.*

Romæ ostendit in cauea mansuefactam : Diuus verò Claudius simul quatuor.

De tigridis natura, & camelis, & camelopardali, & quando primùm visa Romæ.

Cap. XVIII.

TIgrin Hyrcani & Indi ferunt, animal velocitatis tremendæ, & maximè cognitæ, dum capitur. Totus enim fœtus, qui semper numerosus est, ab insidiante rapitur equo quàm maximè pernici, atque in recentem subinde transfertur. At vbi vacuum cubile reperit fœta (maribus enim cura non est sobolis) fertur præceps, odore vestigans. Raptor appropinquante fremitu, abiicit vnum è catulis. Tollit illa morsu, & pondere etiam ocyor acta remeat, iterúmque consequitur, ac subinde, donec in nauem regresso irrita feritas sæuit in litore. Camelos inter armenta pascit Oriens, quorum duo genera, Bactriani & Arabici: differunt, quod illi bina habent tubera in dorso, hi singula, & in pectore alterum, cui incumbãt. Dentium superiore ordine, vt boues, carent in vtroque genere. Omnes autem iumentorum in iis terris dorso funguntur, atque etiam * equitantur in prælijs. Velocitas inter equos, sed sua cuique mensura, sicuti vires. Nec vltra assuetum procedit spatium, nec plus instituto onere recipit. Odium aduersus equos gerunt naturale. Sitim & quatriduo tolerant: implentúrq; cùm bibendi occasio est, & in præteritũ & in futurum, obturbata proculcatione priùs aquas aliter potu non gaudent. Viuunt quinquagenis annis, quidem & centenis. Vtcunque rabiem & ipsi sentiũt. Castrandi genus etiam fœminas, quę bello præparentur, inuentum est: fortiores ita

* *equitatu*

fiunt

fiunt coitu negato. Horum aliqua similitudo in duo transfertur animalia: Nabin Aethiopes vocant, collo similem equo, pedibus & cruribus boui, camelo capite, albis maculis rutilum colorem distinguentibus, vnde appellata camelopardalis, Dictatoris Cæsaris Circensibus ludis primùm visa Romæ. Ex eo subinde cernitur, aspectu magis, quàm feritate, conspicua: quare etiam ouis feræ nomen inuenit.

De chao, & cepho. *Cap. XIX.*

POmpeij Magni primùm ludi ostenderunt chaum, quem Galli rhaphium vocabant, effigie lupi, pardorum maculis. Idem ex Aethiopia, quas vocant cephos, quarũ pedes posteriores pedibus humanis & cruribus, priores manibus fuêre similes. Hoc animal posteà Roma non vidit.

De rhinocerote. *Cap. XX.*

IIsdem ludis & rhinoceros, vnius in nare cornu, qualis sæpe, visus. Alter hic genitus hostis elephanto: cornu à saxa limato præparat se pugnæ, in dimicatione aluum maximè petens, quam scit esse molliorem. Longitudo ei par, crura multo breuiora, color buxeus.

De lyncibus, & sphingibus, & crocutis, cercopithecis, Indicis bubus, leucrocutis, eale, tauris Aethiopia, mantichora, monocerote, catoblepa, basilisco. *Cap. XXI.*

LYncas vulgò frequentes, & sphingas, fusco pilo, mammis in pectore geminis, Aethiopia generat multáque alia monstro similia: pennatos equos, & cornibus armatos, quos Pegasos vocant: Crocutas, velut ex cane lupóque conceptos,

ptos, omnia dentibus frangentes, protinúsque deuorata conficientes ventre: Cercopithecos, nigris capitibus, pilo asinino, & dissimiles cæteris voce: Indicos boues vnicornes tricornésque: * Leucrocutam pernicissimam feram, asini feri magnitudine crutibus ceruinis: collo, cauda, pectore leonis, capite melium, bisulca vngula, ore ad aures vsque rescisso, dentium locis osse perpetuo. Hanc feram humanas voces tradunt imitari. Apud eosdem & quæ vocatur eale, magnitudine equi fluuiatilis, cauda elephanti colore nigra vel fulua: maxillas apri, maiora cubitalibus cornua habens, mobilia, quæ alterna in pugna sistit, variátque infesta aut obliqua, vtcunque ratio mõstrauit. Sed atrocissimos habet tauros syluestres maiores agrestibus, velocitate ante omnes, colore fuluos, oculis cæruleis, pilo in contrarium verso, rictu ad aures dehiscente, iuxta cornua mobilia, tergori duritia silicis, omne respuens vulnus. Feras omnes venantur: ipsi non aliter, quàm foueis, capti, feritate semper intercunt. Apud eosdem nasci Ctesias scribit, quam mantichoram appellat, triplici dentium ordine pectinatim coëuntium, facie & auriculis hominis, oculis glaucis, colore sanguineo, corpore leonis, cauda scorpionis modo spicula infigentem: vocis, vt si misceatur fistulæ & tubæ concentus: velocitatis magnæ, humani corporis vel præcipuè appetentem. In India & boues solidis vngulis, vnicornes: & feram nomine axin, hinnuli pelle, pluribus candidioribúsq; maculis, sacram Liberi patris. Orsei Indi simias candentes toto corpore, venantur. Asperrimam autem feram monocerotem, reliquo corpore equo similem, capite ceruo, pedibus elephãto, cauda apro, mug

Legendũ videtur, Leocrocutam: tũ ex eo quod sequitur, collo, cauda, pectore leonis: tũ quia infrà cap. 30. crocutæ quoddã genus facit ex leena cõceptum.

mugitu graui, vno cornu nigro media fronte cubitorum duûm eminente. Hanc feram viuam negant capi. Apud Heſperios Aethiopas fons eſt Nigris, vt plerique exiſtimauêre, Nili caput, vt argumenta quæ diximus perſuadent: iuxta hunc fera appellatur catoblepas, modica alioquin, cęteríſque membris iners, caput tantùm prægraue ægrè ferens: id deiectum ſemper in terram, aliâs internecio humani generis, omnibus qui oculos eius videre confeſtim expirantibus. Eadem & baſiliſci ſerpentis eſt vis. Cyrenaica hunc generat prouincia, x i i. non amplius digitorum magnitudine, candida in capita macula, vt quodã diademate inſignem. Sibilo omnes fugat ſerpentes: nec flexu multiplici vt reliquæ, corpus impellit, ſed celſus & erectus * in medio incedens. Necat frutices, non contactos modò, verùm & afflatos: exurit herbas, rumpit ſaxa. Talis vis malo eſt. Creditum quondam, ex equo occiſo haſta, & per eam ſubeunte vi, non equitem modò, ſed equum quoque abſumptũ. Atque huic tali monſtro (ſæpe enim enectum concupiuere reges videre) muſtelarum virus exitio eſt: adeò naturæ nihil placuit eſſe ſine pari. Iniiciunt eas cauernis, facilè cognitis * ſola tabe. necant illæ ſimul odore, moriuntúrque, & naturæ pugna cõficitur.

* *à medio*

* *Vetuſt. codi. Solitabe. cui lectioni adſtipulatur & Solinus c. 29. circa baſiliſci cauernã terram ipſam pollutã cerni, & exuſtam affirmans.*

De Lupis. Cap. XXII.

SEd in Italia quoque creditur luporum viſus eſſe noxius: vocémque hominis quem priores contemplentur, adimere ad præſens. Ineртes hos paruóſque Africa & Aegyptus gignunt, aſperos trucéſq; frigidior plaga. Homines in lupos verti, rurſúmque reſtitui ſibi, falſum eſſe conſidenter exiſtimare debemus, aut credere omnia, quæ

fabulosa tot seculis comperimus. Vnde tamen ista vulgo infixa sit fama in tantum, vt in maledictis versipelles habeat, indicabitur. Euanthes inter autores Græciæ non spretus, tradit Arcadas scribere, ex gente Antæi cuiusdam sorte familiæ lectum ad stagnum quoddam regionis eius duci, vestitúque in quercu suspenso tranare, atque abire in deserta, transfigurarique in lupum, & cum cæteris eiusdem generis congregari per annos ix. Quo in tempore si homine se abstinuerit, reuerti ad idem stagnum: & cùm tranauerit, effigiem recipere, ad pristinum habitum addito nouem annorum senio. [a] Id quoque Fabius, eandem recipere vestem. Mirum est, quò procedat Græca credulitas. Nullum tam impudens mendacium est, vt teste careat. Itaque Agriopas, qui Olympionicas scripsit, narrat [b] Demænetum Parrhasium in sacrificio, quod Arcades Ioui Lyceo humana etiamtum hostia faciebant, immolati pueri extar degustasse, & in lupum conuertisse: eundem decimo anno restitutum athleticæ, certasse in pugilatu, victorémque Olympia reuersum. Quin & caudæ huius animalis creditur vulgo inesse amatorium virus exiguo in villo, eúmque, cùm capiatur, abiici, nec idem pollere, nisi viuenti direptum. Dies, quibus coëat, toto anno non amplius xx. Eundem in fame vesci terra. Inter auguria ad dexteram commeantium præciso itinere, si pleno id ore fecerit, [c] nullum omnium præstantius. Sunt in eo genere, qui ceruarij vocantur, qualem è Gallia in Pompeij Magni harena spectatum diximus. Huic quamuis in fame mandenti, si respexit, oblitionē cibi surripere aiunt, digressúmque quærere aliud.

[a] *Addit quoque Fabius.*

[b] *Pausanias in Eliacis Damarchum hūc nominat, nō Demænetum.*

[c] *nullum omnino*

De

De serpentibus. Cap. XXIII.

QVod ad serpentes attinet, vulgatum est * colorem pleroſque terræ habere, qua occultentur. Innumera esse genera. Cerastis corpore eminere cornicula sæpe quadrigemina: quorum motu reliquo corpore occultato, solicitent ad se aues. Ceminum caput amphisbænæ, hoc est, ad caput & ad caudam, tanquam parum esset vno ore fuudi venenum. Aliis squamas esse, aliis picturas: omnibus exitiale virus. Iaculum ex arborum ramis vibrari: nec pedibus tantùm * cauendas serpentes, sed & missili volare tormento. Colla aspidum intumescere nullo ictus remedio, præterquàm si confestim partes contactæ amputentur. Vnus huic tam pestifero animali sensus, vel potius affectus est. Coniuga fermè vagantur: nec nisi cum compare, vita est: itaque alterutra interempta, incredibilis alteri vltionis cura. Persequitur interfectorem, vnúmque eum in quantolibet populi agmine notitia quadam infestat, perrumpit omnes difficultates permeat spatia, nec nisi amnibus arcetur, aut præceleri fuga. Non est fateri, rerum natura largius mala an remedia, genuerit. Iam primùm hebetes oculos huic malo dedit: eósque non in fronte ex aduerso cernere, sed in temporibus: itaque excitatur * sæpius auditu, quàm visu.

* *In veteri sto Codi. sic legitur, colores earũ pleraſque terras habere, in quas occultetur.*

* *ponendas*

* *sed sapius. quam lectionem agnoſcunt veuſti codices.*

De ichneumone. Cap. XXIIII.

HAbet deinde internecinum bellum cum Ichneumone. Notum est animal hac gloria maximè in eadem natum Aegypto. Mergit se limo sæpius, siccátque Sole. Mox vbi pluribus eodem modo se coriis loricauit, in dimicationem pergit. In ea caudam attollens, ictus irritos auersus excipit, donec obliquo capite speculatus in-

Verbũ Habet, reduudare vide-

tur: nec est in vetustis codi. Videtúrque repeti debere ex superioribus, Natura dedit.

uadat in fauces. Nec hoc contentus, aliud haud mitius debellat animal.

De crocodilo, & scinco, & hippopotamo.

Cap. XXV.

CRocodilum habet Nilus, quadrupes malũ, & terra pariter ac flumine infestum. Vnum hoc animal terrestre linguæ vsu caret. Vnum superiore mobili maxilla imprimit morsum, aliàs terribile: pectinatim stipante se dentium serie. Magnitudine excedit plerunque duodeuiginti cubita. Parit oua, quanta anseres: eáque extra eum locum semper incubat, prædiuinatione quadam, ad quem summo auctu eo anno accessurus est Nilus. Nec aliud animal ex minori origine in maiorem crescit magnitudinem. Et vnguibus hic armatus est, cõtra omnes ictus cute inuicta. Dies in terra agit, noctes in aqua, teporis vtrunque ratione. Hunc saturum cibo piscium, & semper esculento ore, in litore somno datum, parua auis, quæ trochilos ibi vocatur, rex auium in Italia inuitat * ad hiandum pabuli sui gratia os primùm eius assultim repurgans mox dentes, & intus fauces quoque, ad hanc scabendi dulcedinem quàm maximè hiantes. in qua voluptate somno pressum cõspicatus ichneumnn, per easdem fauces, vt telum aliquod, immissus erodit aluum. Similis crocodilo, sed minor etiã ichneumone, est in Nilo natus scincos, contra venena * præcipuus antidotis: item ad inflammandam virorum Venerem. Verùm in crocodilo maior erat pestis, quàm vt vno esset eius hoste natura contenta. Itaque & delphini immeantes Nilo, quorum dorso tanquam ad hunc vsum cultellata inest pinna, abigentes eos præda, ac velut in suo tantum amne regnantes, alioquin impa-

** ad hiatũ*

**præcipuũ antidotum videtur legẽdum ex vetusto codice.*

res

tes viribus ipſi, aſtu interimunt. Callent enim in hoc cuncta animalia, ſciúntque non ſua modò commoda, verùm & hoſtium aduerſa: norunt ſua tela, norunt occaſiones, partéſque diffidentium imbelles. In ventre mollis eſt tenuíſq; cutis crocodilo: ideo ſe, vt territi, mergunt delphini, ſubeuntéſque aluum illa ſecant ſpina. Quin & * gens hominum eſt huic belluę aduerſa in ipſo Nilo Tentyritæ, ab inſula in qua habitat, appellata. Menſura eorum parua, ſed præſentia animi in hoc tantùm vſu mira. Terribilis hæc contra fugaces bellua eſt, fugax contra inſequentes: ſed aduerſum ire ſoli hi audent. Quin etiam flumini innatant: dorſóque equitantium modo impoſiti, hiantibus reſupino capite ad morſum addita in os claua, dextra ac læua tenentes extrema eius vtrinque, vt frænis in terram agunt captiuos: ac voce etiam ſola territos, cogunt euomere recentia corpora ad ſepulturã. Itaque vni ei inſulæ crocodili non adnatant: olfactúq; eius generis hominum, vt Pſyllorum ſerpentes, fugantur. Hebetes oculos hoc animal dicitur habere in aqua, extra acerrimi viſus: quatuórq; menſes hyemis inedia ſemper tranſmittere in ſpecu. Quidam hoc vnum quamdiu viuat, creſcere arbitrantur: viuit autem longo tempore. Maior altitudine in eodem Nilo bellua hippopotamus editur: vngulis bifidis, quales bubus, dorſo equi, & iuba, & hinnitu, roſtro reſimo, cauda & dentibus aprorum, aduncis ſed minus noxiis: tergoris ad ſcuta galeáſq; impenetrabilis, prętęrquàm ſi humore madeat. Depaſcitur ſegetes, deſtinatione antè (vt ferunt) determinatas in diem, & ex agro ferentibus veſtigiis, ne quæ reuertenti inſidiæ comparentur.

* *Aliàs, genus hominum huic belluæ aduerſum, Sic paulò pòſt: olfactúque eius generis hominum fugãtur.*

Quis primus Romæ hippopotamum, & crocodilos ostendit: & medicinæ ab animalibus repertæ. Cap. XXVI.

PRimus eum, & quinque crocodilos Romæ Aedilitatis suæ ludis M. Scaurus temporario euripo ostendit. Hippopotamus in quadam medendi parte etiam magister extitit. Assidua namque satietate obesus exit in litus, recentes harundinum cæsuras * specularus: atque vbi acutissimum videt stirpem, imprimens corpus, venam quandam in crure vulnerat, atque ita profluuio sanguinis morbidum aliâs corpus exonerat, & plagam limo rursus obducit.

*perspeculatus.

Quæ animalia quas herbas ostenderunt, cerui, lacerti, hirundines, testudines, mustela, ciconia, aper, anguis, draco, panthera, elephas, vrsi palumbes, columba, grues, coruus. Cap. XXVII.

SImile quiddam & volucris in eadem Aegypto monstrauit, quæ vocatur ibis: rostri aduncitate per eam partem se perluens, qua reddi ciborum onera maximè salubre est. Nec hæc sola à mutis animalibus reperta sunt, vsui futura & homini. Dictamnum herbam extrahẽdis sagittis cerui monstrauere, percussi eo telo, pastúque eius herbæ electo. Iidem percussi à phalangio, quod est aranei genus, aut aliquo simili, cancros edendo sibi medentur. Est & ad serpentum ictus præcipua, qua se lacerti, quoties cum his conseruere pugnam, vulnerati refouent. Chelidoniam visui saluberrimam hirundines monstrauere, vexatis pullorum oculis illa medentes. Testudo cunilæ, quam bubulam vocant, pastu vites contra serpentes refouet: mustela ruta, in murium venatu cum iis dimicatione conserta: Ciconia origano,

no,edera apri in morbis sibi medentur, & cancros vescendo,maximè mari eiectos. Anguis hyberno situ membrana corporis obducta, fœniculi succo impedimẽtum illud exuit, nitidúsque fit. Exuit autem à capite primùm, nec celeritas quàm vno die ac nocte replicans, vt extrà fiat membranæ, quod fuerat intus. Idem hybernat atebra visu obscurato, marathro herbæ sese afficans,oculos inungit ac refouet:si verò squamæ obtorpuere,spinis iuniperi se scabit. Dtaco vermm nauseam sylueſtris lactucæ succo testin guit. Pantheras perfricata carne aconito (venenum id est)barbari venantur. Occupat illico fauces earum angor: quare pardalianches id venenum appellauere quidam. At fera contra hæc excrementis hominis sibi medetur:& aliàs tam auida eorum,vt à pastoribus ex industria in aliquo vase suspensa altius, quàm vt queat saltu attingere iaculando se appetendóque deficiat,& postremo expiret:alioqui viuacitatis adeò lentæ,vt eiectis interaneis * pugnet. Elephas chamæleonte concolori frondi deuorato, occurrit oleastro huic veneno suo. Vrsi cùm mandragoræ mala gustauere formicas lambunt. Ceruus herba cinare venenatis pabulis resistit. Palumbes, gracculi, merulæ, perdices lauri folio annuum tastidium purgant: columbæ, turtures & gallinacei herba quæ vocatur helxine:anates, anseres, cæteraque aquaticæ herba siderite: grues & similes iunco palustri. Coruus occiso chamæleonte, qui etiam victori nocet,lauro infestum virus extinguit.

* *diu pugnet*

Prognostica animalium. Cap. XXVIII.

MIlia prætereà, vtpote cùm plurimis animalibus eadem natura rerum,cæli quoque ob-

seruationem & ventorum, imbrium, tempestatum præsagia, aliis alia dederit: quod persequi immẽsum est, æquè scilicet quàm reliquam cum singulis hominum societatem. Siquidem & percula præmonent, non fibris modò extísque, cira quod magna mortalium portio hæret, sed alia quadam significatione. Ruinis imminentibus nusculi prẽmigrant, aranei cum telis primi cadnt. Auguria quidem artem fecere, apud Romanos & sacerdotum collegium vel maximè solenne est. * In Thracia locis rigentibus & vulpes, animal alioqui soleti auditu, amnes gelatos lacúsque non nisi ad pastus ituræ redituræque trasseunt. Obseruatum, cam aure ad glaciem apposita, conlectare crassitudinem gelus.

Aliter vetusti codi. In Thracia lo. urigẽtibus & vulpes, animal alioqui soleti auditu: Subaudi ex superioribus, pericula præmonẽt, vel, Artẽ fecere. Deinde sequitur, Amnes gelatos lacúsque nõ nisi ad eius itũ reditúmq; transeunt. Cui lectioni suffra-

Ciuitates, & gentes à minutis animalibus deletæ. Cap. XXIX

NEc minus clara exitij documẽta sunt etiam ex contemnendis animalibus. M. Varro autor est, à cuniculis suffossum in Hispania oppidum, à talpis in Thessalia: ab ranis ciuitatem in Gallia pulsam, ab locustis in Africa: ex Gyaro Cycladum insula incolas à muribus fugatos, in Italia Amyclas à serpentibus deletas. Citra Cynamolgos Aethiopas latè deserta regio est, à scorpionibus & solpugis gente sublata: & à scolopendris abactos Trerienses, autor est Theophrastus. Sed ad reliqua ferarum genera reamus.

De hyæna, & crocuta, & mantichora, & fibris, & lutris. Cap. XXX.

HYænis vtranque esse naturam, & alternis annis mares alternis fœminas fieri, parere sine mare, vulgus credit, Aristoteles negat. Collum & iuba continuitate spinæ porrigitur, flectíque, nisi

circum

circumactu totius corporis, nequit. Multa præterea mira traduntur. Sed maximè sermonem humanum inter pastorum stabula assimulare, noménque alicuius addiscere, quem euocatum foras laceret. Item vomitionem hominis imitari, ad solicitandos canes, quos inuadat. Ab vno animali sepulcra erui, inquisitione corporum. Fœminam rarò capi. Oculis mille esse varietates, colorúmque mutationes. Prætereà vmbræ eius contactu canes obmutescere. Et quibusdam magicis artibus omne animal, quod ter lustrauerit, in vestigio hærere. Huius generis coitu leæna Aethiopica parit * crocutam, similiter voces imitantem hominũ pecorúmque. Acies ei perpetua in vtraque parte oris, nullis gingiuis dente continuo: qui ne contrario occursu hebetetur, capsarum modo includitur. Hominum sermones imitari & mantichoram in Aethiopia, autor est Iuba. Hyænæ plurimæ gignuntur in Africa, quæ & asinorum syluestrium multitudinem fundit. Mares in eo genere singuli fœminarum gregibus imperitant. Timét libidinis æmulos, & ideo grauidas custodiunt, morsúque natos mares castrant. Contrà grauidæ latebras petunt, & parere furto cupiunt, gaudéntque copia libidinis. Easdem partes sibiipsi Pontici amputant fibri, periculo vrgente, ob hoc se perignari, castoreum illi vocant medici: aliâs animal horrendi morsus, arbores iuxta flumina, vt ferro, cædit: hominis parte comprehensa, non antequàm fracta concrepuerint ossa, morsus resoluit. Cauda piscium iis, cætera species lutræ. Vtrunque aquaticum, vtrique mollior pluma pilus.

gatur & Plutarchus eo in opusculo, cui titulũ fecit, Sagacioráne sint terrestria animalia, an aquatica: Thracas asserẽs glaciei sese nõ cõmittere, priusquam vulpẽ trãseuntẽ conspexerint, eiúsve vestigia in niue deprehẽderint. Germanicus verò codex legit, solertia dirum.

** Crocutã suprà cap. 21. ex cane & lupo cõcipi tradidit. Quo fit vt hic leocrocutã legere ma-*

De ranis, & vitulis marinis, & stellionibus. Cap. XXXI.

lim, tũ ex vocis compositione lexnã matrẽ præferente, tum, quòd capite tam citato leocrocutæ eas dem, quas hîc, notas assignauerit, quòd scilicet, & humanas imitetur voces, & dentiũ loco os habeat cõtinuum.

RAnæ quoque rubetæ, quarum & in terra, & in humore vita, pluribus refertæ medicaminibus deponere ea quotidie ac resumere à pastu dicuntur, venena tantùm semper sibi reseruantes. Similis & vitulo marino victus, in mari ac terra: simile fibro & ingenium. Euomit fel suum, ad multa medicamenta vtile. Item coagulum, ad comitiales morbos: ob ea se peti prudens. Theophrastus autor est, anguis modo & stelliones senectutem exuere, eámq; protinu deuorare, prædripientes comitiali morbo remedia. * Eosdem mortiferi in Græcia morsus, innoxios esse in Sicilia.

Deceruis. Cap. XXXII.

CEruis quoque est sua malignitas, quanquam placidissimo animalium. Vergére vi canum, vltro confugiunt ad hominem. Et in pariendo semitas minus cauent, humanis vestigiis tritas, quàm secreta ac feris opportuna. Conceptus earum post Arcturi sidus. Octonis mensibus ferunt partus, interdum & geminos. A conceptu separant se. At mares relicti rabie libidinis sæuiunt: fodiunt scrobes. Tunc rostra eorum nigrescunt, donec aliquando abluant imbres. Fœminæ autem ante partum purgantur herba quadam, quæ seselis dicitur, faciliore ita vtentes vtero. A partu duas habẽt herbas, quæ aros & seselis appellantur: pastæ redeunt ad fœtum: illis imbui lactis primos volunt succos, quacunque de causa. Editos partus exercent cursu, & fugam meditari docent: ad prærupta ducunt, saltúmque demonstrãt. Iam mares soluti desiderio libidinis, auidè petũt pabula. Vbi se præpingues sensere, latebras quærunt, fatentes incommodum pondus. Et aliâs semper in fuga acquiescunt, stantéque respiciunt:

** Contrà Aristoteles περὶ ζωμάτων, ἀκκεφάτων stelliones scribit in Sicilia morsu esse letali, innoxios autem in Græcia.*

cum

cùm propè ventum est, rursus fugæ præsidia repe tentes. Hoc fit intestini dolore, tam infirmi, vt ictu leui rumpatur intus. Fugiunt autem latratu canum audito secunda semper aura, vt vestigia eum ipsis abeant. Mulcentur fistula pastorali & cantu: cùm erexere aures, acerrimi auditus: cùm remisere, surdi. Cæterò animal simplex, & omnium rerum miraculo stupens: intantum, vt equo aut bucula accedente propius hominem iuxta venantem non cernant: aut si cernant, arcum ipsum sagittásque mirentur. Maria tranant gregatim nantes porrecto ordine, & capita imponentes præcedentium clunibus, vicibúsque ad terga redeuntes. Hoc maximè notatur à Cilicia Cyprum traiicientibus. Nec vident terras, sed * in odorem earũ natant. Cornua mares habent, solíque animalium omnibus annis flato veris tempore amittunt: ideo sub ipsa die quammaximè inuia petunt. Latent amissis velut inermes, sed & hi bono suo inuidentes. Dextrum cornu negant inueniri, ceu medicamento aliquo præditum. Idque mirabilius fatendum est, cum & in viuariis mutent omnibus annis. defodi ab iis putant. Accensis autem vtrislibet, odore serpentes fugantur, & comitiales morbi deprehenduntur. Indicia quoq; ætatis in illis gerunt. singulos annis adiicientibus ramos vsque ad sexcennes. Ab eo tempore similia reuiuiscunt: nec potest ætas discerni, sed dentibus senecta declaratur. Aut enim paucos aut nullos habent, nec in cornibus imis ramos, alioquin ante frontem prominere solitos iunioribus. Nõ decidũt castratis cornua, nec nascuntur. Frumpunt autem renascentibus tuberibus primò aridæ cutis similia. Eadem teneris increscunt ferulis arundineas in paniculas,

* in odore

molli

molli plumata lanugine. Quàm diu carent iis noctibus procedunt ad pabula: increſcentia Solis vapore durant, ad arbores ſubinde experientes: vbi * placuit robur, in aperta prodeũt. Captíque iam ſunt, edera in cornibus viridante ex attritu arborũ, vt in aliquo ligno teneris dum experiuntur innata. Fiunt aliquando & cãdidò colore, qualem fuiſſe traditur Q. Sertorij ceruam, quam eſſe fatidicam Hiſpaniæ gentibus perſuaſerat. Et iis eſt cum ſerpente pugna. Veſtigant cauernas, nariúmque ſpiritu extrahunt renitentes. Ideo ſingulare abigendis ſerpentibus odor adu-ſto ceruino cornu. Contra morſus verò præcipuũ remedium ex coagulo hinuli in matris vtero occiſi. Vita ceruis in confeſſo longa, poſt centum annos aliquibus captis cum torquibus aureis, quos Alexander Magnus addiderat, adopertis iam cute in magna obeſitate. Febrium morbos non ſentit hoc animal: quin & medetur huic timori. Quaſdam nos principes fœminas ſcimus omnibus diebus matutinis carnem eam deguſtare ſolitas, longo ævo caruiſſe febribus: quod ita demũ exiſtimant ratũ, ſi vulnere vno interierit.

* placuerit

De tragelapho, & chamæleonte. Cap. XXXIII.

EAdem eſt ſpecie, barba tantùm & armorum villo diſtans, quem tragelaphon vocant, non alibi, quàm iuxta Phaſin amnem, naſcens. Ceruos Africa propemodum ſola nõ gignit. At chamæleontem & ipſa, quanquam frequentiorem Indiæ. Figura & magnitudo erat lacertæ, niſi crura eſſent recta & excelſiora. Latera ventri iunguntur, vt piſcibus, * & ſpina ſimili modo. Eminet roſtrũ, vt in paruo haud abſimile ſuillo: cauda prælonga in tenuitatem deſinens, & implicãs ſe viperinis orbibus: vngues adunci, motus tardior,

* Mutãda videtur diſtinctio, hoc modo: Et

dior,vt testudini:corpus asperum ceu crocodilo: oculi in recessu cauo,tenui discrimine prægrandes,& corpori concolores: nunquàm eos operit: nec pupillæ motu, sed totius oculi versione circunspicit.Ipse celsus hianti semper ore,solus animalium nec cibo nec potu alitur,nec alio quàm aëris alimento: circa caprificos ferus, innoxius alioqui.Et coloris natura mirabilior.Mutat nanque eum subinde, & oculis & cauda & toto corpore: reddítque semper quencunque proximè attingit,præter rubrum candidúmque Defuncto pallor est.Caro in capite & maxillis, & ad commissuram caudæ admodum exigua,nec alibi toto corpore:sanguis in corde. & circa oculos tantum:viscera sine splene. Hybernis mensibus latet,vt lacertæ.

spina simili modo eminet. Rostrũ, &c. adstipulante Aristotele libr.2. Histor.animal.c. 12. vbi chamæleontẽ spina esse scribit eminenti,qualis& in piscibus cernitur.

De tarando.& lycaone,& thoë. Cap. XXXIIII.

MVtat colores & Scytharum tarandus, nec aliud ex iis quæ pilo vestiuntur, nisi in Indis lycaon,cui iubata traditur ceruix. Nã thoës, (luporum id genus est procerius longitudine, breuitate crurum dissimile,velox saltu,venatu viuens innocuum homini) * habitum, non colorem mutant per hyemes hirti, æstate nudi. Tarando magnitudo, quæ boui,caput maius ceruino,nec absimile:cornua ramosa, vngulæ bifidæ, villus magnitudine visorum. * Sed cùm libuit sui coloris esse,asini similis est.Tergori tanta' duritia vt thoraces ex eo faciãt. Colorem omnium arborum,fruticum, florum, locorúmque reddit, in quibus latet, metuens, ideóque rarò capitur. Mirum esset habitum corpore tam multiplicem dari,mirabilius & villo.

** Contrà. Aristo. Histo. anima. li.9. c.44. thoas quoque inter animalia annumerat colorẽ mutantia.*

De hystrice. Cap. XXXV.

HYstrices generat India & Africa spina con-

** Verba hæc alienã in sedẽ vi-*

tectas

den ur tra iecta, poſtre móque capitis verſa collocanda, poſt illa verba, Ideóq; rarò capitur.

tectas, ac herinaceorum genere: ſed hyſtrici longiores aculei, & cùm intendit cutem, miſſiles. Ora vrgentium figit canum, & paulò longiùs iaculatur. Hybernis autem ſe menſibus condit: quæ natura multis, & ante omnia vrſis.

Devrſis, & fœtibus eorum. Cap. XXXVI.

EOrum coitus hyemis initio: nec vulgari quadrupedum more, ſed ambobus cubantibus complexíſque. Deinde receſſus in ſpecus ſeparatim, in quibus pariũt trigeſimo die, * plurimùm quinos. Hi ſunt candida informíſque caro, paulò muribus maior, ſine oculis, ſine pilo: vngues tantùm prominent: hanc lambendo paulatim figurant. Nec quicquam rarius, quàm parientem vídere vrſam. * Ideo mares quadragenis diebus latent, fœminæ quaternis méſibus. Specus ſi non habuere, ramorum fruticúmque congerie ædificant, impenetrabiles imbribus, mollíque fronde conſtratos. Primis diebus bis ſeptenis tam graui ſomno premuntur, vt ne vulneribus quidem excitari queant. Tunc mirum in modum veterno pingueſcunt. Illi ſunt adipes medicaminibus apti, contráque capilli defluuium tenaces. Ab iis diebus † reſidunt, ac priorum pedum ſuctu viuũt. Fœtus rigentes apprimendo pectori fouent, ‡ non alio incubitu, quàm oua volucres. Mirum dictu, credit Theophraſtus, per id tempus coctas quoque vrſorum carnes, ſi aſſeruentur, increſcere: cibi tunc nulla argumenta, nec niſi humoris minimum in aluo inueniri: ſanguinis exiguas circa corda tantùm guttas, reliquo corpori nihil ineſſe. Procedunt vere, ſed mares præpingues: cuius rei cauſa non prompta eſt: quippe nec ſomno quidem ſaginatis, præter quatuordecim dies, vt diximus. Exeuntes herbam quandam aron no-

** Aliás, ad, vel vt quidã ac.*

** Hyeme mares*

† reſident, ‡ nõ aliter, quàm incubitu oua volucres.

mine

mine laxandis inteſtinis alioqui concretis deuorant, * circáque ſurculos ſentium prædomantes ora. Oculi eorum hebetantur crebrò: qua maximè cauſa fauos expetunt, vt conuulneratum ab apibus os leuet ſanguine grauedinem illam. Inualidiſſimum vrſo caput, quod leoni fortiſſimum: ideo vrgente vi, præcipitaturi ſe ex aliqua rupe, manibus eo operto iaciuntur, ac ſæpe in harena colapho infracto exanimantur. Cerebro veneficium ineſſe Hiſpaniæ credunt, occiſorúmque in ſpectaculis capita cremant, teſtato, quoniam potum in vrſinam rabiem agat. Ingrediuntur & bipedes. Arborem auerſi derepunt. Tauros, ex ore cornibúſq: eorum pedibus omnibus ſuſpenſi, pondere fatigant. Nec alteri animalium in maleficio * ſtultitia ſolertior. Annalibus notatum eſt, M. Piſone, M. Meſſala Coss. ad XIIII. Calend. Octobr. Domitium Aenobarbum Aedilem curulem vrſos Numidicos centũ, & toridem venatores Aethiopas in circo dediſſe. Mîror adiectum Numidicos fuiſſe, cùm in Africa vrſos non gigni conſtet.

* circa

* Melius aſtutia, vt in vetuſt. cod vel, vt Manutius Antiq. quendã codicẽ ſequutus legit, in malitia aſtutia ſolertior: quæ Plinij lectio videtur.

De muribus Ponticis, & Alpinis, & herinaceis.
Cap. XXXVII.

CONduntur hyeme & Pontici mures hi dumtaxat albi: quorum palatum in guſtu ſagaciſſimum, autores quonam modo intellexerint, miror. Conduntur & Alpini, quibus magnitudo * melium eſt: ſed hi pabulo antè in ſpecus conuecto, cùm quidam narrent alternos marem ac fœminam ſupra ſe complexo faſce herbæ ſupinos, cauda mordicus apprehenſa inuicem detrahi ad ſpecum: ideóque illo tempore detrito eſſe dorſo. Sunt his pares & in Aegypto: ſimilitérque * reſidunt in clunes, & binis pedibus gradiuntur, prioribúſque

* media

* reſidens

ribúsque, vt manibus, vtuntur. Præparant hyemi & herinacei cibos: ac volutati supra iacentia poma affixa spinis, vnum * non amplius tenentes ore, portant in cauas arbores. Idem mutationem Aquilonis in Austrum, condentes se in cubile, præsagiunt. Vbi verò sensere venantem, cõtracto ore pedibúsque ac parte omni inferiore, quà raram & innocuam habent lanuginem, * conflunt in formam pilæ, ne quid comprehendi possit præter aculeos. In desperatione verò, * vrinam ex se reddunt tabificam tergori suo spinísque noxiam, propter hoc se capi gnari. Quãobrem exinanita priùs vrina venari, ars est. * Et cùm præcipua dos tergori aliàs corrupto, fragili, putribus spinis atque deciduis, etiam si viuat subtractus fuga, ob id non nisi nouissima spe maleficio eo perfunditur: quippe & ipsi odere suum veneficium, ita parcentes sibi terminúmque supremum opperientes, vt ferme antè captiuitas occupet. Calidæ posteà aquæ aspersu resoluitur pila: apprehensúsque pede altero è posterioribus, suspendio ac fame necatur: aliter non est occidere, & tergori parcere. * Ipsum animal non verentur plerique dicere vitæ hominum superuacuum esse, si non sint illi aculei, frustra vellerum mollitie * in pecore mortalibus data. Hac cute expoliuntur vestes. Magnum fraus & ibi lucrum monopolio inuenit, de nulla re crebrioribus senatusconsultis, nullóque non principe adito querimoniis prouincialibus.

* *Negatio videtur redundare, neque est in vetust. codic. Hoc enim videtur velle Plinius herinaceum præter poma spinis affixa vnũ præterea ore apprehẽsum, in cauas arbores deferre.*

* *conuoluuntur * vrinã in se reddũt.*

* *Rectius, Et tum.*

* *Rectius, vt Tintia. Exemplar Toletanũ sequutus, Ipsũ, aĩal nõ, vt rẽtur pleriq; vitæ hominũ superuacuũ est, &c.*

* *pecude.*

De leontophono, lynce, melibus, & sciuris. Cap. XXXVIII.

VRinę & è duobus aliis animalibus ratio mira est. Leõtophonon accipimus vocari paruum, nec

nec aliubi naſcens, quàm vbi leo gignitur: quo guſtato tanta illa vis, ac cæteris quadrupedum imperitàs, illico expiret. Ergo corpus eius † aduſtum aſpergunt aliis carnibus polentæ modo, inſidiantes feræ, necántque etiam cincte. Tam contraria eſt peſtis. Haud immeritò igitur odit leo, viſúmque frangit, & citra morſum exanimat. Ille contrà vrinam ſpargit prudens, hanc quoq; leoni exitialem. Lyncum humor ita redditus, vbi gignuntur, glaciatur areſcítve in gemmas carbunculis ſimiles, & igneo colore fulgentes, lyncurium vocatas, atque ob id ſuccino à pleriſque ita generari prodito. Nouere hoc ſciúntque lynces, & inuidentes vrinam terra operiunt, cóque celerius ſolidatur illa. Alia ſolertia in metu melibus: ſufflatæ cutis diſtentu ictus hominum & morſus canum arcent. Præuident tempeſtatem & ſciuri: obturatíſque, qua ſpiraturus eſt ventus, cauernis, ex alia parte aperiunt fores: de cætero ipſis villoſior cauda pro tegumento eſt. Ergo in hyemes aliis prouiſum pabulum, aliis pro cibo ſomnus.

† exuſtum

lyncis vrina

De vipera, cochleis, & lacertis.

CAP. XXXIX.

SErpentium † vipera ſola terra dicitur condi: cæteræ arborum aut ſaxorum cauis. Et aliàs vel annua fame durant, algore modò dempto. Omnia receſſus tempore veneno orba dormiunt. Simili modo & cochleæ. Illæ quidem iterum & æſtatibus, adhærentes maximè ſaxis vt etiam iniuria reſupinatæ auulſæque, non tamen exeant. In Balearibus verò inſulis cauaticæ appellatæ, non prorepunt è cauis terræ: neq; herba viuunt, ſed vuæ modo inter ſe cohærent. Eſt & aliud genus minus vulgare, adhærente operculo eiuſdem teſtæ ſe operiens: obrutæ terra ſemper hæ, & cir-

† Cõtrà Ariſtot. Hiſt. animal. lib. 8. cap. 15. vt pera tradit ſub petris ſe ſe condere, reliquas ſerpentes in terra abdi.

ca maritimas tantùm Alpes quondam effossæ, cœpere iam erui & in Veliterno. Omnium tamen laudatissimæ in Astypalæa insula. Lacertæ inimicissimum genus cochleis, negãtur semestrem vitam excedere. Lacerti Arabiæ cubitales: † in Indiæ verò Nysa monte xxiiij. in longitudine pedum, colore fului, aut punicei, aut cærulei.

† *Nysam supra libr. 6. c. 21. Indiæ vrbẽ facit, non montẽ. Quamobrẽ non desunt, qui hîc legerint, in India Mero Nysæorũ monte. Merõ enim India mõtem esse Nysæ vrbi imminentẽ præter Plinium loco iam citato, testantur etiam Strabo lib. 15. & Pomponius Mela lib. 3.*

De cambus. CAP. XL.

EX his quoque animalibus, quę nobiscum degunt, multa sunt cognitu digna: fideliſſimũq; ante omnia homini canis, atque equus. Pugnasse aduersus latrones canem pro domino accepimus, confectúmque plagis à corpore non recessisse, volucres & feras abigentem. Ab alio in Epiro agnitum in conuentu percussorem domini, laniatu & latratu coactum fateri scelus. Garamantum regem canes ducenti ab exilio reduxere, prælìati contra resistentes. Propter bella Colophonij, itémq; Castabalenses, cohortes canum habuere: eæ primæ dimicabant in acie nunquàm detrectantes. Hæc erant fidissima auxilia, nec stipendiorum indiga. Canes defendère Cimbris cęsis domus eorum plaustris impositas. Canis Iasone Lycio interfecto, cibum capere noluit, inediáque consumptus est. Is verò, cui nomen Hyrcani reddidit Duris, accenso regis Lysimachi rogo, iniecit se flammæ: similitérque Hieronis regis. Memorat † & Pyrrhum Gelonis tyranni canem Philistus. Memorarur & Nicomedis Bithyniæ regis, vxore eius Consingi lacerata propter lasciuiorem cum marito iocum. Apud nos Volcatium nobilem, qui Cęselium ius ciuile docuit, asturcone è suburbano redeuntem, cùm adueſperauisset, canis à grassatore defendit. Item Cęlium

† *Aliàs. Et Pyrrhi. & Gelonis tyranni canẽ. Pyrrhienim canem celebrat & Plutarchus in opusculo.*

Senato

Senatorem ægrum Placentiæ ab armatis oppressum: nec prius ille vulneratus est, quàm cane interempto. Sed super omnia in nostro ævo actis populi Romani testatum, Appio Iunio & P. Silio Coss. cùm animaduerteretur ex causa Neronis Germanici filij, in T. Sabinum, & seruitia eius, vnius ex his canem nec à carcere abigi potuisse, nec à corpore recessisse, abiecto in gradibus gemoniis mœstos edentem vlulatus, magna populi Romani corona circunstante: ex qua cùm quidam ei cibum obiecisset, ad os defuncti tulisse. Innatauit idem cadauere in Tiberim abiecto sustentare conatus, effusa multitudine ad spectandum animalis fidem. Soli dominum nouere: & ignotum quoque, si repentè veniat, intelligunt. Soli nomina sua, soli vocem domesticam agnoscunt. Itineta, quanuis longa, meminere. Nec vlli præter hominem memoria maior. Impetus eorum & sæuitia mitigatur ab homine confidente humi. Plurima alia in his † quoque vita inuenit. Sed in venatu solertia & sagacitas præcipua est. Scrutatur vestigia atque persequitur, comitantem ad feram inquisitorem loro trahens: qua visa quàm silens & occulta, quàm significans demonstratio est cauda primùm, deinde rostro. Ergo etiam senecta fessos excósque ac debiles sinu ferunt, ventos & odorem captantes, prodentésque rostro cubilia. E tigribus eos Indi volunt concipi: & ob id in syluis coitus tempore alligant fœminas. Primo & secundo fœtu nimis feroces putant gigni: tertio demum educant. Hoc idem è lupis Galli, quorum greges suum quisque ductorem è canibus & ducem habent. Illum in venatu comitantur, illi parent. Nanque inter se exercent etiam magisteria. Cer-

quod inscripsit, Solertiorane sint terrestria animalia, an aquatica, & Iul. Pollux in Onomast. ad Commodum Imp.

† *quotidie*

tum est iuxta Nilum amnem currentes lambere, ne crocodilorum auiditati occasionem præbeant. Indiam petenti Alexandro Magno, rex Albaniæ dono dederat inusitatæ magnitudinis vnum: cuius specie delectatus iussit vrsos, mox apros, & deinde damas emitti, † contemptu immobili iacente. Eáque segnitie tanti corporis offensus Imperator generosi spiritus, eum interimi iussit. Nuntiauit hoc fama regi. Itaque alterum, mittens addidit mandata, ne in paruis experiri vellet, sed in leone, elephantóve. Duos sibi fuisse: hoc interempto, prætereà nullum fore. Nec distulit Alexander, leonémque fractum protinus vidit. Posteà elephantum iussit induci, haud alio magis spectaculo lætatus. Horrentibus quippe per totum corpus villis, ingenti primùm lattatu intonuit: mox ingruit assultans, contráque belluam exurgens hinc & illinc, artifici dimicatione, qua maximè opus esset, infestans atque euitans, donec assidua rotatum vertigine afflixit, ad casum eius tellure concussa. Canum generibus annui partus. Iusta ad pariendum annua ætas. Gerunt vterum sexagenis diebus. Gignunt cæcos: & quo largiore aluntur lacte, eo tardiorem visum accipiunt: non tamen vnquam vltra vicesimumprimum diem, nec ante septimum. Quidam tradunt, si vnus gignatur, nono die cernere: si gemini, decimo. Idémque in singulos adiici, totidémq; esse tarditatis ad lucé dies. Et ab ea, quæ fœmina sit ex primipara genita, faunos cerni. Optimus in fœtu, qui nouissimè cernere incipit, aut quem primum fert in cubile fœta. Rabies canũ Sirio ardẽte homini pestifera, vt diximus, ita morsis letali aquæ metu. Quapropter obuiã itur per xxx eos dies, gallinaceo maxime

† *Aliter vetusti codices aliáque interpũctione: cõtemptim immobili iacente eo. Qua segnitie, &c.*

ximè fimo misto canum cibis: aut si præuenerit morbus, veratro.

Ad canis rabidi morsum. CAP. XLI.

† A Morsu verò vnicum remedium oraculo quodam nuper repertum, radix syluestris rosæ, quæ cynorrhodos appellatur. Columella autor est, si quadragesimo die, quàm sit natus, castretur morsu cauda, summúsq; eius articulus auferatur, sequēti neruo exēpto, † nec caudam crescere, nec canes rabidos fieri. Canē locutū, in prodigiis (quod equidē annotauerim) accepimus: & serpentem latrasse, cùm pulsus est regno Tarquinius.

† *Ad morsum. Quodnam fuerit hoc oraculum, latius explicat infra li. 25. cap. 2.*

† *Quibusdam in codicibus, nec caudā crescere, deest.*

De natura equorum. CAP. XLII.

Eldem Alexandro & equi magna raritas cōtigit: Bucephalon eum vocarunt, siue ab aspectu toruo, siue ab insigni taurini capitis armo impressi. Sedecim talentis ferunt ex Philonici Pharsalij grege emptum, etiam tum puero capto eius decore. Neminem hic alium, quàm Alexandrum, regio instratus ornatu, recepit in sedem, alios passim reiiciens. idem in præliis memoratq; cuiusdam perhibetur operæ, Thebarum oppugnatione vulneratus in alium transire Alexandrum non passus: multa prætereà eiusdem modi, propter quę Rex defuncto ei duxit exequias: vrbémque tumulo circundedit nomine eius. Nec Cæsaris Dictatoris quenquam alium recepisse dorso equus traditur: idémq; humanis similes pedes priores habuisse, hac effigie locatus ante Veneris Genitricis ædem. Fecit & Diuus Augustus equo tumulum, de quo Germanici Cæsaris carmen est. Agrigenti complurium equorum tumuli pyramides habent. Equum adamatum à Semiramide vsque ad coitum Iuba autor est. Scythæ quidem equitatus & equorum gloria strepunt. Occiso

denique ipsorum regulo ex prouocatione dimicante, hostem cùm victor ad spoliandum veniſſet, ab equo eius ictibus morsúque confectum. Alium detracto oculorum operimento,& cognito cum matre coitu,petiisse prærupta,atque exanimatum.† Equæ eadem ex causa in Reatino agro laceratum † prorigam inuenimus. Nanq; & cognationum intellectus, in iis est: itaque in grege prioris anni sorore libentius etiam, quàm matre,equa comitatur. Docilitas tanta est,vt vniuersus Sybaritani exercitus equitatus ad symphoniæ cantum saltatione quadam moueri solitus inueniatur. Iidem prælagiunt pugnam, & amissos lugent dominos, lacrymásque interdum desiderio fundunt. Interfecto Nicomede rege, equus eius inedia vitam finiuit.† Philarchus refert Centaretum è Galatis, in prælio occiso Antiocho,potitum equo eius conscendisse ouanté. At illum indignatione accensum domitis frænis,ne regi posset,præcipitem in abrupta isse,exanimatúmque vnà. Philisthus à Dionysio relictum in cœno hærentem,vt sese euelliſſet, secutum vestigia domini,examine apum iubæ inhærente:cóque ostento tyrannidem à Dionysio occupatam.Ingenia eorum inenarrabilia iaculantes obsequio experiuntur, difficiles conatus corpore ipso nixúq; inuitantium.Iam tela humi collecta equiti porrigunt. Nam in circo ad currus iuncti, non dubiè intellectum adhortationis & gloriæ fatentur. Claudij Cæsaris Secularium ludorum Circensibus excusso in carceribus auriga, albati equi palmam occupauere,primatum obtinuere,opposita effundentes, omnia quæ contra æmulos debuissent peritissimo auriga insistente, facientes:cùm puderet hominum artes ab equis vinci,

† *Qua eadem ex causa.*

† *Perorigã: ita enim vocatur qui admittit.*

† *Historia ratio exigit vt sic legatur: Philarchus refert, Centaretũ è Galatis in prælio occiso, Antiochum potitum equo eius, conscendisse ouãtẽ. Cui lectioni apertissimè suffragatur Solinus ca. 40. Item Appian. in Syr. & Lucian. in Zeuxide, seu Antiocho.*

vinci, peracto legitimo cursu ad metam steterè. Maius augurium apud priscos, plebeiis Circensibus excusso auriga, ita vt si staret, in Capitolium cucurrisse equos: †sedémq; ter lustrasse: maximũ verò, eòdem peruenisse ab Veiis cum palma & corona, effuso Ratumena, qui ibi vicerat: vnde posteà nomen portæ est. Sarmatæ longinqua itinera acturi, inedia pridie præparant eos, exiguũ tantùm potum impartientes: atq; ita per centena millia & quinquaginta continuo cursu euntibus insident. Viuunt annis quidam quinquagenis: fœminæ minore spatio: eædem quinquennio finem crescendi capiunt, mares anno addito. Forma equorum, quales maximè legi oporteat, pulcherrimè quidé Virgilio vate absoluta est. Sed & nos diximus in libro de iaculatione equestri condito: & ferè inter omues constare video. Diuersa autẽ Circo ratio quæritur. Itaq; cùm bimi in alio subigantur imperio, non ante quinquennes ibi certamen accipit. Partum in eo genere vndenis mensibus ferunt, duodecimo gignunt. Coitus verno æquinoctio bimo vtrinq; vulgaris: sed à primatu firmior partus. Generat mas ad annos triginta tres, vtpote cùm à Circo post vicesimum annum mittantur ad sobolem reparandam. † Et ad quadraginta durasse tradunt, adiutum modò in attollenda priore parte corporis. Sed ad generandum paucis animalium minor fertilitas: qua de causa per interualla admissuræ dantur: nec tamẽ quindecim initus eiusdem anni valet tolerare. Equarum libido extinguitur iuba tonsa. Gignunt annis omnibus ad quadragesimum. Vixisse equũ septuagintaquinq; annos proditur. In hoc genere grauida stans parit, prętérq; cæteras fœtũ diligit. Et sanè equis amoris innasci veneficiũ, hip-

† *adémque*

† *Plenius vetusti codices: Opũte & ad quadragintaduraſſe tradunt. De qua lectione si quis ambigat, adeat Aristotelẽ Hist. anim. lib. 6. ca. 22. vnde totus hic locus huc est translatus.*

pomanes appellatum, in fronte, caricæ magnitudine, colore nigro: quod statim edito partu, deuorat fœta, aut partũ ad vbera nõ admittit, † si quis pręreptũ habeat. Olfactu in rabiem id genus agitur. Amissa parente in grege armenti: reliquę fœtæ educant orbum. Terram attingere ore triduo proximo, quàm sit genitus, negãt posse. Quò quis acrior, in bibendo profundius nares mergit. Scythę per bella fœminis vti malunt, quoniã vrinam cursũ non impedito reddant. Cõstat in Lusitania circa Olyssiponem oppidum & Tagum amnem equas Fauonio flante obuersas animalem concipere spiritum, ídq; partũ fieri, & gigni pernicissimum ita, sed triennium vitæ non excedere. † In eadem Hispania Gallaica gẽs, & Asturica, equini generis, quos thieldones vocamus, minori forma appellatos asturcones gignunt: quibus non vulgaris in †cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio: vnde equis tolutim carpere ineursus traditur arte. Equo ferè, qui homini morbi, prætérque vesicæ conuersio, sicut omnibus in genere vererino.

† *Videtur sic distinguendũ, Si quis prærreptum habeat, olfactu in rabiem id genus agit. Ex Arist. loco iam citato.*

† *Tolerabilior videtur lectio, quã ex codice Toletano edidit Pintianus: In eadẽ Hispania Gallaica gens est & Asturica. Equi nigere rabie hic sunt, quos thieldones vocamus. Minori fama appellatos asturcones gignunt.*

De asinis. CAP. XLIII.

ASinũ CCCC nummũm emptum Q. Axio Senatori, autor est M. Varro, haud ĩcio an omnium pretio animalium victo: opera sine dubio geruli; mitifica, arando quoque, sed mularum maximè pro generatione. Patria etiam spectatur in his, † Arcadicis in Achaia, in Italia Reatinis. Ipsum animal frigoris maximè impatiens: ideo nõ generatur in Ponto: nec æquinoctio verno, vt cætera pecua, admittitur, sed solstitio. Mares †in remissione operis deteriores. Partus à tricesimo mẽse ocyssimus, sed à trimatu legitimus: totidem, quot equæ, & eisdem mensibus, & simili

† *Vsit. † arcadib⁹. † intermissione.*

modo. Sed incontinens vterus † vrinam genitalem reddit, ni cogatur in cursum verberibus à coitu. Rarò geminos parit: paritura lucem fugit, & tenebras quærit, ne conspiciatur ab homine. Gignit tota vita, quæ est ei ad trigesimum annũ. Partus eharitas summa, sed aquarum tædiũ maius. Per ignes ad fœtus tendunt: eædem, si riuus minimus interfit, horrent ita, vt pedes omnino caueant tingere. Nec nisi assuetos potant fontes, qui sunt in pecuariis, atque ita vt siceo tramite ad potum eant: nec pontes transeunt, per raritatem eorum translucentibus fluuiis. Mirúmq; dictu, ficiunt: & si immutentur aquæ, vt bibant cogẽdæ † exorandæ've sunt. Nec nisi spatiosa incubitant laxitate. Varia nanq; somnio visa concipiunt, ictu pedum erebro: qui nisi per inane emicuerit, repulsu durioris materiæ claudicatẽ illico affert. Quæstus ex iis opima prædia exuperat. Notum est, in Celtiberia singulas quadragenis millibus nummorum enixas. Ad mularum maximè partus, aurium referre in his & palpebrarũ pilos aiunt. Quanuis enim vnicolor reliquo corpore, totidem tamen colores, quot ibi fuere, reddit. Pullos earũ epulari. Mecœnas instituit, multum eo tempore prælatos onagris: post eum interlit autoritas saporis. Asino moriente viso, celerrimè id genus deficit.

† *vrina genitale*

† *exonerandáve.*

De mulis. CAP. XLIIII.

EX asino & equa mulus gignitur mẽse XII. animal viribus in labores eximium. Ad tales partus equas neque quadrimis minores, neq; decennibus maiores legunt: areeríque vtrunque genus ab altero narrant, nisi in infantia eius generis, quod ineant, lacte hausto. Quãpropter sur-

reptos pullos in tenebris equarum vberi, asinarúmve equuleos admouent. Gignitur etiã mula ex equo & asina, sed effrænis & rarditatis indomitæ. Lenta omnia esse vetulis. Conceptum ex equo, secutus asini coitus, abortu perimit: nõ itẽ ex asino equi. Fœminas à partu optimè septimo die impleri, obseruatum est: mares fatigatos melius implere. Quæ non prius, quàm dentes, quos pullinos appellant, iaciat, conceperit, sterilis intelligitur, & quæ non primo initu generare cœperit. Equo & asina genitos mares, † hinnulos antiqui vocabant: contráque mulos, quos asini & equæ generarent. Obseruatum, è duobus diuersis generibus nata, tertij generis fieri, & neutri parentum esse similia: eáq; ipsa, quæ sunt ita nata, non gignere, in omni animaliũ genere, idcirco mulas non párere. Est in Annalibus nostris, peperisse sæpe, verùm prodigij loco habitum. Theophrastus vulgò párere in Cappadocia tradit: sed esse id animal ibi sui generis. Mulæ calcitratus inhibetur vini crebriore potu. In pluribus Græcorum est monumentis, cum equa muli coitu natum, quem vocauerint † hinnum, id est, paruum mulum. Generantur ex equa & onagris mansuefactis mulæ veloces in cursu, duritia eximia pedum, verùm strigoso corpore, indomito animo, sed generoso. Onagro & asina genitus omnes antecellit. Onagri in Phrygia & Lycaonia præcipui. Pullis eorum, ceu præstantibus sapore, Africa gloriatur, quos laliſiones appellant. Mulum L X X X. annis vixisse, Athenienſium monumentis apparet. Eo gauisi, cùm templum in arce facerent, quod derelictus senecta, cadentia iumenta comitatu nisúque exhortaretur, decretum fecere, quo caueretur.

† *Melius, hinnos : ita hoc genus appellate & Columel. li. 6. cap. 35. nomẽq; hoc à patris, hoc est, equi hinnitu deducente.*

† *Rectius, Gimnum: vt apud Aristo. Hist. anima lib. 6. cap. 24. & li. 2. de Generat. animal. cap. vltimo.*

ne fru

ne frumẽtarij negotiatores ab incerniculis eum arcerent.

† *Aristo. operis iã citati lib. 8. ca. 7, de Epirotícis agentibus, quas et Pyrrhicas nominat, sic habet:* Ἔννέα ἔτη διατηροῦσιν ἀνοχέυτους. *hoc est, nouẽ annis à coitu prohibent.*

De bubus. CAP. XLV.

BVbus Indicis camelorum altitudo traditur, cornua in latitudinem quaternorum pedum. In nostro orbe Epiroticis laus maxima, à Pyrrhi (vt ferunt) iam inde regis cura. Id consecutus est, † non ante quadrimatum ad partus vocando. Prægrandes itaque fuere, & hodiéque reliquiæ stirpium durant. At nunc anniculæ ad fœcunditatem poscuntur, tolerantius tamen bimæ. Tauri generationem quadrimi implent: & singulis †denæ eodem anno traduntur. Si autem post coitum ad dextram partem abeant tauri, generatos mares esse: si in læuam fœminas.

Conceptio vno initu peragitur: quæ si fortè errauit, vigesimo pòst die matem fœmina repetit. pariunt mense decimo: quicquid ante genitum, inutile est. Sunt autores, ipso complente decimum mensem die párere. Gignunt ratò gemi-nos. Coitus à Delphini exortu ad pridie Nonas Ianuarij diebus * x x x. aliquibus & autumno: gentibus quidem, quæ lacte viuunt, ita dispensatur, vt omni tempore anni, superfit id alimentum. Tauri non sæpius, quàm bis die, ineunt. Boues animaliuni soli, & retro ambulantes pascuntur: apud Garamantas quidem haud aliter. Vita fœminis x v. annis longissima, maribus xx. Robur in quimatu. Lauatione calidæ aquæ traduntur pingueſcere, & si quis incisa cute spiritum harundine in viscera adigat. Non degeneres existimandi etiam minus laudato aspectu. Plurimum lactis Alpinis, quibus minimum corporis, plurimum laboris, capite, non ceruice, iunctis. Syriacis non sunt palearia, sed gibber in dorso.

Itaque hic Plinij locus mendæ suspicione non carot, & singuli denas eodem anno. Traduntur, si à coitu in dextrã partẽ abeant tauri, &c.

† *Aliàs, quidenæ: quem vaccarũ numerũ Columella quoq; & Palladius singulis tauris attribuũt*

† *aliàs, qua-*

draginta, qui dierum numerus et apud Varron. legitur lib. 2. Rer. rust. cap 5.

dorso. Carici quoque in parte Asiæ fœdi visu, tubere super armos à cervicibus eminente, luxatis cornibus, excellentes in opere narrantur: cætero nigri coloris candidívc, ad laborem damnantur. Tauris minora, quàm bubus, cornua, tenuioráque. Domitura boum in trimatu, posteà fera, antè præmatura. Optimè cum domito iuuencus imbuitur. Socium enim laboris agríque culturæ habemus hoc animal, tantæ apud priores curæ, vt sit inter exempla damnatus à populo Romano, die dicta, qui concubino procaci rure omasum edisse se negante, occiderat bouem, actúsq; in exilium, tanquam colono suo interempto. Tauris in aspectu generositas, torua fronte, auribus setosis, cornibus in procinctu dimicationem poscentibus. Sed tota comminatio prioribus in pedibus stat, ira gliscente alternos replicans, spargénsque in altum harenam, & solius animalium eo stimulo ardescés. Vidimus de imperio dimicantes, & ideo demonstratos rotari, cornibus cadentes excipi, iterúmque resurgere, modò iacentes ex humo tolli, bigarúmque etiã cursu citato, velut aurigas, insistere. Thessalorum gentis inuentum est, equo iuxta quadrupedante cornu intorta cervice tauros necare: primus id spectaculum dedit Romæ Cæsar Dictator. Hinc victimæ opimæ, & lautissima Deorum placatio. Huic tantùm animali omnium, quibus procerior cauda, nnn statim nato consummatæ, vt cæteris, mensuræ: crescit vni, donec ad vestigia ima perueniat. Quamobrem victimarum probatio in vitulo, vt articulum suffraginis contingat: breuiore non litant. Hoc quoque notatum, vitulos ad aras humeris hominis allatos non ferè litare, sicut nec claudicante, nec aliena

hostia

hostia Deos placari, nec trahente se ab aris. Est frequens in prodigiis priscorum, bouem locutum: Quo nuntiato, Senatum sub dio haberi solitum.

De Api boue. CAP. XLVI.

BOs in Aegypto etiam numinis vice colitur: Apim vocant. Insigne ei, in dextro latere candicans macula, cornibus Lunæ crescere incipientis. † Nodus sub lingua, quem cantharum appellant. Non est fas eum certos vitæ excedere annos, mersúmque in sacerdotum fonte enecant, quæsituri luctu alium, quem substituant: & donec inuenerint, mœrent, derasis etiam capitibus: nec tamen vnquam diu quæritur. Inuentus deducitur Memphim à sacerdotibus. Sunt delubra ei gemina, quæ vocant thalamos, auguria populorum. Alterum intrasse lætum est, in altero dira portendit. Responsa priuatis dat, è manu consulentium cibum capiendo. Germanici Cæsaris manum auersatus est, haud multò pòst extincti. Cæterò secretus, cùm se proripuit in cœtus, incedit † summotu lictorum, grexque puerorum comitatur carmen honori eius carentium: intelligere videtur, & adorari velle. Hi greges repentè lymphati futura præcinunt. Fœmina bos semel ei anno ostenditur, suis & ipsa insignibus, quanquam aliis, semperque eodem die & inueniri eam, & extingui tradunt. Memphi est locus in Nilo, quem à figura vocãt Phialam, omnibus annis ibi auream pateram argenteámque mergentes, diebus quos habet natales Apis: septem hi sunt, mirúmq; neminem per eos à crocodilis attingi: octauo post horam diei sextam redire belluæ feritatem.

† *Consule hoc loco Cælium. Rhodig. lib. 8. cap. 5.*

† *sub modo*

De

De natura pecorum, & generatione eorum.

CAP. XLVII.

MAgna & pecori gratia,vel in placamentis Deorum,vel in vſu vellerum. Vt boues victum hominum excolunt,ita corporũ tutela pecori debetur. Generatio bimis vtrinque ad nouenos annos,quibuſdam & ad decimum.Primiparis minotes fœtus.Coitus omnibus†ad Arcturi occaſum,id eſt,à tertio Idus Maias,ad Aquilæ occaſum,x.Calendas Aug. Gerunt partum diebus C L.Poſteà concepti inualidi. Cordos vocabant antiqui poſt id tempus natos. Multi hybernos agnos præferunt vernis,quoniam magis interſit ante ſolſtitium,quàm ante brumam firmos eſſe,ſolúmque hoc animal vtiliter bruma naſci. Arieti naturale agnas faſtidire,ſenectam ouium conſectari:& ipſe ſenecta melior,illis quoq; vtilior. Ferocia eius cohibetur,cornu iuxta aurem terebrato. Dextro teſte præligato fœminas generat,læuo mares.Tonitrus ſolitariis ouibus abortus inferunt.Remedium eſt congregare eas, vt cœtu iuuentur. Aquilonis flatu mares concipi dicunt,Auſtri fœminas:atque in eo genere arietum maximè ſpectantur ora:quia cuius coloris ſub lingua habuere venas,eius & lanicium eſt in fœtu,variúmq; ſi plures fuere:& mutatio aquarum potúſq; variat.Ouium ſumma genera duo, tectum & colonicũ:illud mollius,hoc in paſcuo delicatius, quippe cum tectum rubis veſcatur. Operimenta eis ex Arabicis præcipua.

† *Omnino legendum, Ab Arcturi occaſu: tum ex vetuſt. cod. tũ ex Varrone lib.& ca.2. tum propter id quod ſequitur, id eſt à tertio Id. Maias. Arcturum enim eo die occidere, ex ipſo notum eſt Plin.lib. 18. cap.27.*

De generibus lanarum, & veſtium.

CAP. XLVIII.

LAna autem laudatiſſima Apula,& quæ in Italia Græci pecoris appellatur,alibi Italica.Tertium locum Mileſię oues obtinent.Apulæ breues villo,

villo,nec niſi penulis celebres, Circa Tarentum Canuſiúmque ſummam nobilitatem habent. In Aſia vero eodem genere Laodiceæ. Alba circumpadanis nulla præfertur, nec libra centenos nummos ad hoc æui exceſſit vlla.Oues non vbique tondentur:durat quibuſdam in locis vellendi mos. Colorum plura genera:quippe cùm deſint etiam nomina eis, quas natiuas appellant, aliquot modis. Hiſpania nigri velleris præcipuas habet. Pollentia iuxta Alpes cani: Aſia rutili,quas Erythræas vocant:item Bætica: Canuſium fului:Tarentum & ſuæ pulliginis. Succidis omnibus † vſus medicatus. Iſtriæ Liburniæque pilo propior,quàm lanæ,pexis aliena veſtibus, & quam ſola ars ſcutulato textu commendat in Luſitania.Similis circa Piſcenas prouinciæ Narbonenſis:ſimilis & in Aegypto,ex qua veſtis detrita vſu tingitur. rurſúſque æuo durat. Eſt & hirtæ pilo craſſo in tapetis antiquiſſima gratia: iam certè priſcos iis vſos, Homerus autor eſt. Aliter hæc Calli pingunt,aliter Parthorum gentes.Lanæ & per ſe coactæ veſtem faciunt:& ſi addatur acetum,etiam ferro reſiſtunt:imò verò etiam ignibus,nouiſſimo ſui purgamento:quippe ahenis polientium extracta, in tomenti vſum veniunt, Galliarum, vt arbitror inuento:certè Gallicis hodie nominibus diſcernitur:nec facilè dixerim, qua id ætate cœperit. Antiquis enim totus è ſtramento erat, qualiter etiam nunc in caſtris gauſape.Patris mei memoria cœpere amphimalla noſtra, ſicut villoſa etiam ventralia. Nam tunica lati claui in modum gauſape texi nunc primum†incipit.Lanarum nigræ nullũ colorem bibunt.De reliquarum infectu ſuis locis dicemus, in conchyliis marinis, aut herbarum natura.

† *Vetus cod. medicata vis.*

† *incepit*

natura. Lanam cũ colo & fuso Tanaquilis, quæ eadem Caia Cæcilia vocata est, in templo Sangi duraſſe, prodente ſe, autor est M. Varro. factámque ab ea rogam regiam vndulatam in æde Fortunæ, qua Ser. Tullius fuerat vſus. Inde factum, vt nubentes virgines comitaretur colus compta, & fuſus cum ſtamine. Ea prima texuit rectam tunicam, †quales cum toga pura †tyroni induuntur, nouæque nuptæ. Vndulata veſtis primo è lautiſſimis fuit: inde ſoriculata defluxit. Togas raſas Phrygianaſque, Diui Auguſti nouiſſimis temporibus cœpiſſe, ſcribit Feneſtella. Crebræ papaueratæ antiquiorem habent originem, iam ſub Lucilio Poëta in Torquato notatæ. Prætextæ apud Hetruſcos originem inuenere. Trabeis vſos accipio reges: pictas veſtes iam apud Homerum fuiſſe, vnde triumphales natæ. Acu facere id Phryges inuenerunt, ideóque phrygiones appellati ſunt. Aurum intexere in eadem Aſia inuenit Attalus rex: vnde nomen Attalicis. Colores diuerſos picturæ intexere Babylon maximè celebrauit, & nomen impoſuit. Plurimis verò liciis texere, quę polymita appellant, Alexandria inſtituit: ſcutulis diuidere, Gallia Metellus Scipio triclinaria Babylonica ſeſtertiũm octingentis millibns væniſſe iam tunc, poſuit in Capitonis criminibus, quę Neroni principi †quadragies ſeſtertio nuper ſtetere. Setuij Tullij prætextæ, quibus ſignum Fortunæ ab eo dicatæ cooperum erat, durauere ad Seiani exitum. Mirámque fuit nec defluxiſſe eas, nec teredinũ iniurias ſenſiſſe annis D L X. Vidimus iam & viuentiũ vellera, purpura, cocco, conchylio, † ſeſquilibris infecta, velut illa ſic naſci cogente luxuria. In ipſa oue ſatis, generoſitaris oſtenditur breuitate

crurum,

†qua ſimul †tyrones

† Bud. lib. 2. de Aſſe legit, quadringenties ſeſtertio.

†ſeſquiſpõdialibus.

crurum, ventris vestitu: quibus nudus esset, apicas vocabant, damnabántque. Syriæ cubitales ouium caudæ, plurimúmq; in ea parte lanicij. Castrati agnos, nisi quinquemestres, præmaturum existimatur.

De musmone. CAP. XLIX.

EST & in Hispania, sed maximè Corsica, non maximè absimile pecori, genus musmouũ caprino villo, quàm pecoris velleri, propius. Quorum è genere & ouibus natos prisci Vmbros vocarunt. Infirmissimũ pecori caput: quam obrem auersum à Sole pasci cogendum. Quàm stultissima animalium lanata. Quà timuere ingredi, vnum cornu raptum sequuntur. Vita longissima anni X. in Æthiopia XIII. Capris codé loco XI. in reliquo orbe plurimũ †octoni. Vtrũque genus intra quartum coitum impletur. † octo

De capris, & generatione earum. CAP. L.

CAprę pariunt & quaternos, sed rarò admodum. Ferunt quinque mensibus, vt oues. Capræ pinguitudine sterilescunt. † Trimæ minus vtiliter generant, & in senecta, nec vltra quadriennium. Incipiunt septimo mense, adhuc lactentes. Mutilum in vtroque sexu vtilius. Primus in die coitus non implet: sequens efficacior, ac deinde. Concipiunt Nouembri mense, vt Martio pariant turgescentibus virgultis, aliquando anniculæ, semper bimæ, † in trimatu inutiles. pariunt octonis annis. Aborsus frigori obnoxius. Oculos suffusos capra iunci puncto sanguine exonerat, caper rubi. Solertiam eius animalis Mutianus visam sibi prodidit in ponte prę tenui, duabus obuiis è diuerso: cùm circumactũ angustiæ non caperent, nec reciprocationem longitudo in exilitate cæca, torrẽte rapido mi-

† *Pintianus ex Toletano codice legit, ante trimos, vt hoc de hircis intelligatur. Nam de capru infrà dicturus est.*

† *Legendũ videtur, In trimatu vtiles, ad stipulante Co-*

lumella lib. 7. cap. 6. & Palladio libro 12. titu. 12. vbi capras annicu las bimáſue fœtui educã do inutiles tradunt, in trimatu ve rò vtiliſſimas.

nacitet ſubterfluente, alteram decubuiſſe, atque ita alteram proculcatæ ſupergreſſam. Mares quàm maximè ſimos, longis auriculis † infractis, armis quàm villoſiſſimis probant. Fœminarum generoſitatis inſigne, laciniæ corpori bus è ceruice bina dependentes. Non omnibus cornua: ſed quibus ſunt, in his & indicia annorum per incrementa nodorum. Mutilis lactis maior vbertas auribus eas ſpirare, non naribus, nec vnquam febri carere, Archelaus autor eſt: ideo fortaſſis anima his, quàm ouibus, ardentior, calidioréſque concubitus. Tradunt & noctu non minus cernere, quàm interdiu: ideo ſi caprinum iecur veſcantur, reſtitui veſpertinam aciem his, quos Nyctalopas vocant. In Cilicia, circáq; Cirtes villo tonſili veſtiuntur. Capras in occaſum decliui Sole, in paſcuis negant conuenire inter ſeſe, ſed auerſas iacere: reliquis autem horis aduerſas, & inter cognationes. Dependet omnium mento villus, quem aruncum vocant: hoc ſi quis apprehenſam ex grege vnam trahat, cæteræ ſtupentes ſpectant. Id etiam euenire, cùm quandam herbam aliqua ex eis momorderit. Morſus earum arbori exitialis. Oliuam lambendo quoque ſterilem faciunt, eáque ex cauſa Mineruæ non immolantur.

† *infractiſque*

De ſuibus & natura earum. CAP. LI.

SVilli pecoris admiſſura à Fauonio ad æquinoctium vernum, ætatis VIII. menſe quibuſdam in locis etiam. IIII. vſque ad VII. annum. Partus bis anno: tempus vtero IIII. menſium: numerus fœcunditatis ad vicenos: ſed educare tam multos nequeunt. Diebus X. circa brumam ſtatim dentatos naſci, Nigidius tradit. Implentur vno coitu, qui & geminatur propter fa-

cilitatem abortiendi. Remedium, ne prima ſubatione, neque ante flaccidas aures coitus fiat. Mares non vltra trimatum generant. Fœminæ ſenectute feſſæ, cubantes coëunt. Comeſſe fœtus his, non eſt prodigium. Suis fœtus ſacrificio † die quinto purus eſt, pecoris die octauo, bouis X X X. Coruncanus ruminales hoſtias, donec bidentes fierent, puras negauit. Suem oculo amiſſo putant citò extingui: alioqui vita ad X V. annos, quibuſdam & vicenos. Verùm efferantur, & aliàs obnoxium genus morbis, anginæ maximè, & ſtrumæ. Index ſuis inualidæ, cruor in radice ſetæ dorſo euulſæ, caput obliquum in inceſſu. Penuriam lactis præpingues ſentiunt, & primo fœtu minus ſunt numeroſæ. In luto volutatio generi grata. Intorta cauda id etiam notatum, facilius litare, in dexterum, quàm in læuum, detorta. Pingueſcunt L X. diebus, ſed magis tridui inedia ſaginatione otſa. Animalium hoc maximè brutum, animámque ei pro ſale datam non illepidè exiſtimabatur. Compertum agnitam vocem ſuarij furto abactis, merſó que nauigio inclinatione lateris vnius remeaſſe. Quin & duces in vrbe forum nundinarium domóſque petere diſcunt: & feri ſapiunt veſtigia palude confundere, vrina fugam leuare. Caſtrantur fœminæ quoque ſicuti cameli, poſt bidui inediam, ſuſpenſæ † pernis primoribus, vulua reciſa: celerius ita pingueſcunt. Adhibetur & ars iecori fœminarũ, ſicut anſerum, inuentum M. Apicij, fico carica ſaginatis, ac ſatie necatis repentè mulſi potu dato. Neq. alio ex animali numeroſior materia ganeç quinquaginta propè ſapores cùm cæteris ſinguli. Hinc Cenſoriarum legũ paginæ, interdictáq; cœnis abdomina, glandia, teſticuli, vulnæ, ſinci-

† *Varro li. 2. cap. 4 negat fœtum ſuillum ante decimũ à partu diẽ aut purum eſſe, aut ſacrificiis idoneum. Quã obrẽ & hic nõnulli, De cimo die, legere malũt, quàm quinto.*

† *Ariſt. lib. 9. Hiſt. animal. cap. vltimo, ſic habet: κρεμάσαντες ὁπ ὀδόντων σιελῶν.*

Quo fit, vt & hic nonnulli, poſterioribus pernis, legere malint, quã prioribus.

pita verrina, vt tamen Publij Mimorum Poëtæ cœna, postquàm seruiturem exuerat, nulla memoretur sine abdomine, etiam vocabulo suminis ab eo impositio. Placuere autem & feri sues. Iam Catonis Censoris orationes aprugnum exprobrant callũ. In tres tamen partes diuiso, media ponebatur lumbus aprugnus appellata. Solidum aprum Romanorũ primus in epulis apposuit P. Seruilius Rullus, pater eius Rulli, qui Ciceronis Consulatu legem agrariam promulgauit. Tam propinqua origo nunc quotidianæ rei est. Et hoc Annales notarunt, horum scilicet ad emendationem morum: quibus notata quidem cœna, sed in principio, bini terníq; pariter mandantur apri.

De vuariis bestiarum. CAP. LII.

VIuaria horum cæterorúmq; syluestrium, primus togati generis inuenit Fuluius Lippinus, qui in Tarquiniẽsi feras pascere instituit, Nec diu imitatores defuere L. Lucullus, & Qu. Hortensius. Sues feræ semel anno gignunt. Maribus in coitu plurima asperitas. Tunc inter se dimicant, indurantes attritu arborum costas, lutóque se tergorantes. Fœminæ in partu asperiores, & ferè similiter in omni genere bestiarum. Apris maribus, non nisi anniculis generatio. In India cubitales dentium flexus gemini ex roltro, totidem à fronte ceu vituli cornua, exeunt. Pilus æreo similis agrestibus, cæteris niger. At in Arabia suillum genus non viuit

De semiferis animalibus CAP. LIII.

IN nullo genere æquè facilis mistura cũ fero, qualiter natos antiqui hybridas vocabant, ceu semiferos, ad homines quoq;, vt in C. Antonium Ciceronis in Consulatu collegam, appellatione

latione transłata. Non in suibus tantùm, sed in omnibus quoque animalibus, cuiuscunq; generis vllum est placidum, eiusdem inuenitur & ferum, vtpote cùm hominum etiam syluestrium tot genera prædicta sint. Capræ tamen in plurimas similitudines transfigurantur. Sunt capreæ, sunt rupicapræ, sunt ibices perniciatis mirādæ, quanquàm onerato capite vastis cornibus, gladiorúmque vaginis: in hæc se librant, vt tormento aliquo rotati in petras, potissimùm è monte aliquo in alium transilire quærentes, atq; recussu pernicius, quò libuerit, exultant. Sunt & oryges, soli quibusdam dicti contrario pilo vestiri, & ad caput verso. Sunt & damæ, & pygargi, & strepsicerotes, multáq, alia haud dissimilia. Sed illa Alpes, hæc transmarini situs mittunt.

De simijs. CAP. LIIII.

SImiarum quoq; genera hominis figuræ proxima, caudis inter se distinguuntur. Mira solertia, viscо inungi, laqueisq; calceari imitatione venantium tradunt. Mutianus & latrunculis lusisse fictis cera, nuces visu distinguere: Luna caua tristes esse, quibus in eo genere cauda, sit, nouam exultatione adorare: nam defectum siderū & cæteræ pauent quadrupedes. Simiarum generi præcipua erga fœtum affectio. Gestant catulos, quos manuefactæ intra domos peperere, omnibus demonstrant, tractarí q; gaudent, similes gratulationem intelligentis. Itaque magna ex parte complectendo necant. Efferacior cynocephalis natura, sicut mitissima Satyris, & Sphingibus. Callitriches toto penè aspectu differunt: barba est in facie, cauda latè fusa primori parte. Hoc animal negatur viuere in alio, quàm in Æthiopiæ, quò gignitur, cælo.

De leporibus, & cuniculis. CAP. LV.

ET leporum plura sunt genera: In Alpibus cādidi, quibus hybernis mensibus pro cibatu niuem credunt esse: certè liquescente ea rutilescunt annis omnibus: & est alioqui animal intolerādi rigoris alumnum. Leporum generis sunt & quos Hispania cuniculos appellat fœcunditatis innumeræ, famémque Balearibus insulis, populatis messibus afferētes. Fœtus ventre exectos vel vberibus ablatos non repurgatis interaneis, gratissimo in cibatu habent: laurices vocant. Certum est, Balearicos aduersus prouentum eorum auxilium militare à Diuo Augusto petisse. Magna propter venatum † eum viuerris gratia est. Iniiciunt eas in specus, qui sunt multifores in terra, vnde & nomen animali: atque ita eiectos supernè capiunt. Archelaus autor est, quot sint corporis cauernæ ad excrementa lepori, totidem annos esse ætatis. Varius certè numerus reperitur. Idem vtranque vim singulis inesse, ac sine mare æquè gignere. Benigna circa hoc natura, innocua & esculenta animalia fœcunda generauit. Lepus omnium prædæ nascens, solus præter dasypodem superfœtat, aliud educāns, aliud in vtero pilis vestitum, aliud implume, aliud inchoatum gerens pariter. Necnon & vestes leporino pilo facere, tentatum est, tactu non perinde molli, vt in cute, propter breuitatem pilis dilabidas.

† *eorum.*

De semiferis. CAP. LVI.

HI mansuescunt rarò, cum feri dici iure non possint. Compluta nanque sunt nec placida nec fera, sed mediæ inter vtrunque naturæ, vt in volucribus, hirundines, apes, in mari delphini.

De

De muribus & gliribus. CAP. LVII.

QVo in genere multi & hos incolas domuũ posuere mures, haud spernendum in ostentis etiam publicis animal. Arrosis Lauinij clypeis argenteis, Marsicum portendêre bellum: Carboni Imperatori apud Clusium fasciis, quibus in calceatu vtebatur, exitium. Plura eorum genera in Cyrenaica regione, alij lata fronte, alij acuta, alij herinaceorum genere pungentibus pilis. Theophrastus autor est, in Gyaro insula cùm incolas fugassent, ferrum quoque rosisse eos, id quod natura quadam & ad Chalybas facere in ferrariis officinis. Aurariis quidem in metallis, ob hoc aluos eorum excidi, sempérque † furtum id deprehẽdi: tantam esse dulcedinem furandi. Væniisse murem CC. nummis, Casilinum obsidente Annibale: eúmque qui vendiderat, fame interisse, emptorem vixisse, Annales tradunt. Cùm candidi prouenere, lætum faciunt ostentum. Nam soricum occentu dirimi auspicia, Annales refertos habemus. Sorices & ipsos hyeme condi, autor est Nigidius, sicut glires: quos Censoriæ leges, princépsque M. Scaurus in Consulatu, non alio modo cœnis ademere, quàm conchylia, aut ex alio orbe conuectas aues. Semiferum & ipsum animal, cui viuaria in doliis idem qui apris, instituit. Qua in re notatum, non congregari, ni populares eiusdem syluæ: & si misceantur alienigenæ, amne vel monte discreti, interire dimicando. Genitores suos fessos senecta, alunt insigni pietate. Senium finitur hyberna quiete. Condiri enim & hi cubant: rursus æstate iuuenescunt, simili & † nitelis quiete.

† *infartum*

† *Mustelis*

Quæ animalia quibus locis non sint. CAP. LVIII.

Mirum, rerum naturam non solùm alia aliis dedisse tetris animalia, sed in eodem quoq; situ quædam aliquibus locis negasse. In Mœsia sylua Italiæ, non nisi in parte reperiuntur hi glires. † In Lycia dorcades non transeunt montes Syris vicinos: onagri montem qui Cappadociam à † Cilicia diuidit. In Hellesponto in alienos fines non commeant cerui: & circa Arginussam Elatum montem non excedunt, auribus etiam in monte fissis. In † Porosselene insula la viam mustelæ non transeunt: in Bœotiæ Lebadia illatæ solum ipsum fugiunt, quæ iuxtà in Orchomeno tora arua subruunt, talpæ, quarum è pellibus cubicularia vidimus stragula. Adeò ne religio quidem à portentis summouet delicias. In Ithaca lepores illati moriũtur, extremis quidem in litoribus: in Ebuso cuniculi non sunt, scatent in Hispania Balearibúsque. Cyrenis mutę fuere ranæ, illatis è continente vocalibus durat genus earum. Mutæ sunt etiam nunc in Seripho insula, Eædem aliò translatę canunt: quod accidere & in lacu Thessaliæ Sicendo tradunt. In Italia muribus araneis venenatus est morsus: eosdem vlterior Apennino regio non habet. Iidem vbicunque sint, orbitam si transiere, moriuntur. In Olympo Macedoniæ monte non sunt lupi, nec in Creta insula. Ibi quidem non vulpes, vrsíve, , atque omnino nullum maleficum animal, præter phalangium: aranei id genus, de quo dicemus suo loco. Mirabilius, in eadem insula ceruos, prærerquàm in Cydoniarum regione, non esse: item apros, & atragenas, herinaceos: in Africa autem nec apros, nec ceruos, nec capreas, nec vrsos.

† *Legendũ. In Cilicia. Ea enim regio Syriæ vicina est, Amano monte ab eadẽ pta. Lycia autẽ totius Asiæ diametro à Syria distat.*

† *Lycia*

† *Porosselene.*

Quæ aduenis noceant.

CAP. LIX.

IAm quædam animalia indigenis innoxia, aduenas interimunt: sicut serpentes parui in Tyrinthe, quos terra nasci proditur. Item in Syria angues, circa Euphratis maximè ripas, dormientes Syros non attingunt: aut etiam si calcati momordere, non sentiuntur maleficia: aliis cuiuscunque gentis infesti, auidè & cum cruciatu exanimantes: quamobrem & Syri non necant eos. Contrà in Latmo Cariæ monte Aristoteles tradit à scorpionibus hospites non lædi, indigenas interimi. Sed reliquorum quoque animalium, & præter terrestria, indicemus genera.

Errata hæc sic emendato, variásque aliquot lectiones quæ omissæ fuere, hunc in modum annotato.

Pag.79.ver.3.pro lactæ lege lacte.pa.92.vers.28. Sunt qui legãt Sarguntia pro Saguntia.pag.114.pro Cyanæ lege Cyane.pag.ead. vers. 15. pro Erycnÿ lege Erycini.pag.156.vers.11.pro Patmos lege Pathmos. pag.157.pro Gethrone lege Gethone.pag.218.vers.5. pro Getone lege Gethone.pag.ead.vers. 21. pro Cydonea lege Cydonia.pag.244.vers.1.pro Petri lege Preti. pag.258.vers.23.sic melius fortasse legere poteris, vt diximus, quod Alexander, &c.pag.267.vers.10.pro Denadæ lege Denade.

INDEX
TOMI PRIMI

PLINIANAE HISTORIAE diuiſſimus, in quo omnem ferè Cæli Terræque deſcriptionem, Humaníque generis, Terreſtriúmque animantium variam naturam, & ſiquid præterea cognitu vtilè iucundúmve ſit, ſtudioſus quiſque rerum naturæ ordine Alphabatico, notiſq; Arithmeticis facilè reperire poterit.

A

Abalus mons pagina 201.
Abala oppidũ pagina 275
Abalites ſinus pagina 273
Abali populi pag. 244
Abãtias inſula eadem cum Euboea 154
Abaortæ populi 246
Abarimon Scytharum rex 291
Abdera, Hiſpaniæ oppidum 90
Abdera Thraciæ oppidum 147. 157
Abdomina ſuum lege Cenſoria interdicta 403
Abeatæ populi 140
Abellinates populi 118
Abellinum oppidum 106
Abeſamis oppidum 266
Abeſte oppidum 251
Abila mons Africæ 88. 180
Abila oppidum 198
Abiſontes populi 128
Abnoba mons 159
Abobrica oppidum inſigne 171
Abocciis oppidum 275
Abolani populi 108
Aborienſes oppidum 183
Aborigines antiqui Latij populi 104
Abortus cauſa, lucernarum odor 300
Abrettini populi 213
Abrincatui Lugdunenſis Galliæ populi 169

Abro

Abrotanum oppidum 183
Abſarum flumen & caſtel lum 226.231
Abſari fluuij ortus 231
Abſari fluuij exitus ibid.
Abſilæ populi 227
Abſides ſtellarum quæ 17.20
Abſitrus fluuius 258
Abſtinentiæ exemplũ 361. 366.& To.4.pag.337
Abſyrtides inſulæ 133
Abſyrtus Medeæ frater vbi interfectus ibid.
Abſyrtium inſula 129
Abziritanum oppidum 183
Abydos Helleſponti oppidum 149.218
Abydus Aegypti oppidum, Memnonis regia 193
Abydi lapũ è cælo lapſus colitur 48
Abzoa populi 234
Acalandrum flumen 116
Acamas promontorium 215
Acamantis inſula, poſtea Cyprus dicta ibid.
Acanthon mons 136
Acanthus oppidũ in Athonio monte Iſthmo 146
Acanthus inſula 222
Acanthus Cariæ oppidum, alio nomine Dulopolis vocatum 207
Acapeatæ populi 229
Acarnania regio 135.136
Acarnania Ambracio ſinu merſa 69
Acarne oppidum 144
Acchitæ populi 268
Acciſi populi 229
Accitana colonia 95
Ace oppidum 199
Acedici populi 119
Acelum oppidum Venetorum 126
Acema mons 98
Acerani populi 106
Aceruetis Thraciæ vrbs, poſtea Calatis dicta 147
Acerræ Vafriæ Vmbriæ oppidum 121
Aceſines Indiæ fluuius 245
Aceſinus Scythiæ fluuius 161
Aceſtæi populi 114
Achæi Græciæ populi 143
Achæi populi Colchis vicini 228.232
Achæorum portus 161
Achæorum ſtatio Cynoſſema 149
Achaia libertate donata à Domitio Nerone 140
Achaia ſinu Corinthiaco merſa 69
Acaiæ deſcriptio 138.to 10 capite
Achelous fluuius ex Pindo naſcens 136

Achelous fluuius Echinadas insulas conuexit 67. & inde
Achelous amnis Acarnaniam ab Aetolia dirimit 136
Acheron Epiri fluuius 135
Acheron Italiæ fluuius 109
Acherontini populi ibid.
Acheruſia, Italiæ palus Cumis vicina 106
Acheruſia Theſſpratiæ lacus 109
Acheruſia ſpecus 224
Achillea inſula 164.217
Achilleon oppidum iuxta tumulum Achillis à Mitylenæis conditum 213
Achilleos Dromos peninſula, & eius longitudo 161
Achillis inſula ibid.
Achillis tumulus 161.213
Achiſarmi populi 278
Achne inſula 216
Achoali populi 269
Achidula aqua vini modo inebrians 79
Acienſes populi 108
Acila Arabum emporium 267
Acitio M. Conſule quæ viſa fuerint prodigia 30. 115
Acina oppidum 276
Acinippo oppidum in Celtica 92
Aciris fluuius 116
Acis inſula eadem cum Siphno & Meropia, eiuſque circuitus 154
Acitanones populi 128
Acmodæ inſulæ 167
Acmonenſes populi 208
Acolitanum oppidum liberum 183
Aconæ portus 224
Aconitum pantheras perimit 375. & Tom. 3. pag. 380
Aconitum vbi proueniat 224
Acontiæ ex generibus cometarum 26
Acontius mons 142
Acrabatena Iudææ toparchia 197
Acra Iapygia promontorium 117
Acragas oppidum 114
Acre oppidum 162
Acrenſes populi 114
Acritas promontorium 139
Acroceraunum promontorium 116.132
Acroceraunij montes 131. 134
Acrocorinthus, id eſt Corinthi arx 137
Acrotadus inſula 253

Acrothon oppidum 145
Actania insula 166
Acta olim dicta, quæ postea Attica 141
Actium colonia Augusti 135
Actrida oppidum 269
Acytos insula rotundissima 156
Adana oppidum 204
Addua fluuius 77.123.127
Adesa oppidum 206
Adiabaræ populi 277
Adiabene regio 195.230. 235
Adiabeni populi 231.261
Adipson locus 271
Adirmachidæ populi 186
Adonis fluuius 199
Adramytteos oppidum 212
Adrastia oppidum 219
Adrianus ager 120
Adriæ colonia 101.123
Adriaticum mare quantum à Propontide distet 148
Adrumetum oppidum 182. 284
Aduenis nocentia animalia 409
Adulitarum oppidum 273
Aduliton oppidum ibid.
Adulterini filij quomodo à Psyllis deprehendantur 292
Adulteria elephantis incognita 351
Adulterium leænæ pardi odore leo deprehendit 350
Adunicates populi 98
Aea oppidum 227
Aeani sinus 270
Aeantion insulæ 158
Aeantion oppidum à Rhodiis conditum 213
Aeantium promontorium 144
Aeas fluuius 131
Aeeani populi 118
Aeculani siue Auceculani, populi 118
Aedepsum oppidum 154
Aegæ, Macedoniæ oppidum 144
Aegæ Ciliciæ oppidum liberum 204
Aegæ Aeolidis oppidum 212
Aegææ insulæ 217
Aegetini populi 118
Aegeum mare unde dictum 149
Aegialeus mons 141
Aegialia insula 151
Aegialos olim dicta Achaia 138
Aegida oppidum 26
Aegilium insula 112
Aegilodes sinus 139
Aegilos insula 111

Aegimori insulæ 87
Aegina insula 151
Aegimium oppidum 144
Aegini senectus 329
Aegion oppidum 138
Aeglia insula 152
Aegipam Aethiopiæ oppidum 279
Aegipanes in Africæ & Aethiopiæ confinio 280
Aegira insula 218
Aegira oppidum 138
Aegos fluuius 48.149
Aegosthenenses populi 141
Aegusa insula 114
Aegritudo apud Hyperboræos nulla 163
Aegyptus Rubro mari depressior 271
Aegyptus non cernit Septentriones 59
Aegyptus non quatitur terræmotu 65
Aegypti pars quondam mare fuit 68
Aegyptus non sentit Austros 39
Aegyptus fulminibus infestatur 43
Aegypti descriptio 189
Aegypti mensura ac termini ibid.
Aegyptus inter insulas à quibusdam numerata ibidem.
Aegyptus à situ Delta appellata ibid.
Aegypti quot olim fuere oppida 193
Aegypti antiquitas ibid.
Aegypti nomi, hoc est, præfecturæ, eorúmque nomina 189
Aegypti ditionis vbi Nilus esse incipiat 193
Aegyptus Aethiopiam bello attriuit 275.
Aegyptiæ mulieres septem vno partu pariunt 297
Aegyptij cùm singula millia annorum vixisse prodantur, de lunaribus annis est intelligendum. 330
Aegyptij quæ inuenerunt 340.341.342.343
Aegyptiorum annus Lunæ senio terminatur 297.
Aegyptij numinis vice Apin bouem colunt 397
Aegyptiæ nauigationis finis, Syene 193
Aegyptiorum in Indiam iter 253
Aegyptiorum serui profugi Aduliton oppidum ædificarunt 272.
Aegyptiorum ad Rubrum mare iter triplex 271.
Aelana oppidum 195. 268

Aelaniticus sinus 195. 268.270
Aelius Gallus primus Romanorum arma in Arabiam intulit 269
Aemilij Lepidi interitus 336
Aeminius fluuius 172
Aemona Pannoniæ urs. Romanorum colonia 226. 131
Aemonia Norici oppidum 131
Aemoniæ regionis sæpe mutata nomina 142
Aenare insula 217
Aenaria insula 111
Aeneæ nutrix ibid.
Aenienses populi 136
Aennum oppidum 271
Aenona ciuitas 129
Aenos oppidum liberum 147
Aeolia insula ardens 81
Aeolis Asiæ regio 207. 212
Aeoles Asiæ gens Græca 225
Aeolidis finis 213
Aeoliæ insulæ septem 114
Aeoliæ insulæ vnde dictæ ibidem
Aeolus vbi & quando regnarit 114.115
Aeolus Hellenis filius 343
Aeolus cur rex ventorum creditus 115
Aeoli inuentum 343
Aequisilici populi 96
Aequiculani populi 119
Aequinoctialis circulus 61
Aequinoctij ratio, & quomodo fiat 23
Aër vbi purus sit, & imperturbatus 25.32
Aëris elementi consideratio 3
Aër inani similis 32
Aëre in ipso quæ generentur ibid.
Aëre solo pascitur chamæleon 381
Aëria oppidum 98
Aeria insula eadem cum Thasso 151
Aeria insula, posteà Creta 152
Aes vbi primùm repertum 154.341.& Tom.4. pag. 265
Aes in massa mergitur, dilatatum fluitat 79
Aeris alieni comitem esse miseriam 319
Aeris metalla à Cinyra reperta 341
Aera conflare & temperare, à quo repertum 342
Aeraria fabrica a quibus reperta ibid.

Aeschinis de Demosthene testimonium 317
Aeschinis exilium, ibidem
Aesculapius vitæ humanæ longitudinem stellis acceptam retulit 332
Aesculapij delubrum 139
Aesculapij fons Athenis 77
Aesepus amnis 219
Aesis fluuius 121
Aesius fluuius 220
Aesolani populi 108
Aestates vbi binæ vno anno 240
Aestus aquarum causæ 72
Aetates longissimæ quorundam 329
Aethalia insula, Latinis Ilua dicta 111
Aethalia insula, postea Chios dicta 217
Aetheria olim dicta Aethiopia 277
Aethiope insula 218
Aethiopes Atabuli vbi 277
Aethiopum color tortique capilli à Solis æstu proficiscuntur 63
Aethiopes Hesperij 280
Aethiopes Daratitæ 178
Aethiopes Perorsi 178.187
Aethiopes Troglodytæ 273
Aethiopum Meroë caput 71.
Aethiopes Tarelci 188
Aethiopiæ descriptio 187
Aethiopum prima regio quæ 276
Aethiopes antequam visi, fabulosi crediti 290
Aethiopum Troglodytarumque commune emporium Adulitan 273
Aethiopia vnde dicta 277
Aethiopiæ mensura 276
Aethiopiæ diuersa nomina 277
Aethiopiæ monstra ibidem
Aethiopia ad Troiana vsq; tempora clara fuit, & potens 275
Aethiopia Aegyptiorum armis attrita ibidem
Aethiopiæ magnitudo 279
Aethiopiæ situs ibidem & inde
Aethiopiæ duæ 188
Aethiopia miraculis scatet 293
Aethiopiam quando Romana intrauere arma 275
Aethiops Vulcani filius 277
Aethiopici maris insulæ plures 180. per totum caput
Aethria insula eadem cum Thasso 157
Aethræa insula 216
Aethusa insula 69.114

Aetnæ montis descriptio 113
Aetnæ montis incendium 80. 81
Aetnenses populi 114
Aetoliæ populi, oppida, fluuiique 136. per totum caput
Aex scopulus Aegeo mari nomen dedit 149
Afranius C. Consul 56
Africæ propriè dictæ descriptio 181. per totum caput
Africa propriè dicta bifariam diuisa 182
Africa tertia orbis pars 88
Africæ situs ibidem
Africa à Græcis Libya dicta 175
Africa paucorum sinuum ibidem
Africæ nomina ineffabilia ibidem
Africæ in Atlantis radicibus mira fertilitas 177
Africæ magnitudo 233
Africæ gentes castella fere inhabitant 175
Africæ Auster serenus, Aquilo nubilus 41
Africæ itinera serpentibus feríque infesta 182
Africæ propriè dictæ populi, colonia, oppida 183
Africæ adiacentes insulæ 187. per totum caput
Africæ solitudines 187
Africæ noctes æstate roscidæ 50
Africæ descriptio 175. & sequentibus octo capitibus
Africa quomodo elephantes capiat 354
Africa semper aliquid noui affert, Prouerbium 359
Africa ceruos non gignit 380
Africæ scorpiones dirum animal 127
Africa tota à Pompeio subacta 313
Africus ventus quem Græci Liba dicunt 38. & Tom. 2 pag. 517
Agacturi populi 269
Agagammatæ populi 229
Agamede oppidum 218
Aganderi populi 229
Agantippe fons 142
Agamyra oppidum 236
Agasus portus 117
Agatha oppidum 97
Agathirnum, siue (vt alij legunt) Agathyrsum, Siciliæ oppidum 114
Agathyrsi populi 163
Aguli assa insula eadem cum Telo 156

Agedi

Agedi populi 229
Agelaſtus, Craſſi cognomen, & vnde dictum 309
Ageſinates populi Pictonibus iuncti 170
Agla oppidum 91
Aglaus Pſophidius Gyge felicior ab Apolline iudicatus 329
Agnices fluuius 261
Agnos caſtrandi tempus 382
Agoce oppidum 275
Agra Laanitarum regia 268
Agragas oppidum 114
Agræ oppidum 140
Agrani oppidum à Perſis diruptum 259
Agraria lex à quo promulgata 114
Agraria lex qualis & à quo ſublata 319
Agrei populi 268.269
Agrigentum oppidum 114
Agriophagi populi 279
Agrippenſes Bithyniæ populi 221
Agrippinenſis Colonia 169
Agrippæ M. calamitates 300
Agrippa M. quomodo natus ibidem
Agrippa quoto ætatis anno mortuus ibidem
Agrippa M. terrarum orbem in porticu depictum populo Romano ſpectandum propoſuit 93
Agrippæ vnde dicti 300
Agrippæ filiæ quæ ibidem
Agrippina Neronis mater, & eius maritus 307.& Tom.2.pag.371
Agrippina quoties, quóque ordine pepererit 340
Agrippinæ duæ 300
Agroſpi populi 279
Aguntum oppidum 131
Agylla oppidum à Pelaſgu conditum 103
Agyrini populi 114
Aiacis ſepulcrum 213
Alabanda oppidum liberũ 209
Alabaſtros fluuius 193.& Tom.4 pag.443
Alabetæ piſces Nilidi lacui peculiares 190
Alachroæ populi 183
Alana oppidum 275
Alani populi 160
Alaſi oppidum 186
Alazon fluuius 231
Alba Hiſpaniæ oppidum 90
Alba oppidum Italiæ ad lacum Fucinum 119
Alba Galliæ oppidum 98
Alba Pompeia Liguriæ op-

pidum 102
Alba longa Latij oppidum 106
Albanenſes populi 96
Albaniæ deſcriptio 231
Albaniæ oppida ibidem
Albanos fluuius 234
Albanus mons 107.108
Albanum mare 334
Albani populi Scythici, ab Iaſone oriundi ibidem
Albani, Latij populi 108
Albani populi à pueritia ſtatim cani 292
Albaniæ populi noctu plus quàm interdiu cernentes ibidem
Albenſes populi 108.119
Albinus Cenſor quãdo 330
Albino Cenſore per totum quinquennium Senator nullus eſt mortuus ibid.
Albion, id eſt, Britannia inſula 167
Albis fluuius ibidem
Albium Intemelium, Liguriæ oppidum 102
Albium Ingaunum, Liguriæ oppidum ibidem
Albonenſes populi 129
Albo in hoc non eras, Prouerbium, Prologo operis, pag. 2
Album promontorium 88. 199
Albula, id eſt, Tiberis fluuius 103
Albulates fluuius 120
Alce fera 359
Alces fluuius 221
Alchione mons 145
Alcipe mulier elephantum peperit 297
Alea oppidum 140
Aleij Campi 204
Alele vrbs 185
Aleniticus ſinus 268
Aleon fluuius 211
Aleria colonia 111
Aletini populi 118
Aletium oppidum 117
Aletrinates populi 106
Aletrini populi 118
Aleu inſula 267
Alexander Darium vbi viccrit 235
Alexander Epirotes vbi occiſus 116
Alexander Magnus apud Priapum Aſiæ oppidum Heleſpontũ traiecit 158
Alexander planitiem circa Mimantem intercidi iuſſit 211
Alexander Ichthiophagos omnes vetuit piſcibus viuere 252
Alexander vbi inutiles milites reliquit 264
Alexander à ſolo Pyrgotele in

in gemma ſculpi voluit 322. & Tomo 4. pagina 418

Alexander Magnus Lyſimachum cum leone includit 363

Alexander à ſolo Apelle pingi voluit 322. & Tom. 4. pag. 333

Alexander quibus vſus nauibus 345

Alexander ſcrinium Darij Homeri cuſtodiæ dicauit 316. 317

Alexandri nauigatio qualis 56

Alexandri apud Arbela victoria 60

Alexander Homeri, Pindari, & Ariſtotelis amator 317

Alexandri crudelitas 363

Alexandri operibus Tyrus Continens effecta 199

Alexandri Magni cerui cum torquibus aureis 380

Alexandri equus mirus, & in eius honorem condita vrbs 246. 389

Alexandro canes dono dati quales 388

Alexandrum militia ſordidum tædebat vnguenti 317

Alexandri claſſis præfecti Oneſicritus, & Nearchus eorúmque nauigationes 252

Alexander Bucephalam vrbem de nomine equi ſui appellauit 246

Alexandri Magni aræ, & termini 238. 242

Alexandri Magni itineris menſores Beton, & Diogenetus 241

Alexander Darium vbi vicerit 235

Alexandriæ dies longiſſimus horarum quatuordecim 62

Alexandria Aegypti difficulter aditur 214. & Tom. 4. pag. 385

Alexandria oppidum ad mare Caſpium 235

Alexandria Margianæ oppidum 237

Alexandria Sogdianorum oppidum 238

Alexandria Ciliciæ oppidum 204

Alexandria Indiæ oppidum 251

Alexandria Carmaniæ oppidum 255

Alexandria ad Tigrin fluuium 263

Alexandria Ariorum op-

pidum 241
Alexandria, Aegypti urbs, eiúſque ſitus & deſcriptio 194
Alexandriæ à Siculo freto diſtantia 283.
Alexandriæ ab Iuliopoli diſtantia 254
Alexandria Troadis oppidum Romanorum colonia 213
Alexandrinæ veſtes quales 400
Alexandropolis oppidum 258
Alfaterni populi 106.120
Alfellani populi 118
Aliacmon fluuius 144. & Tom. 3. pag. 78. & Tom. 4. pag. 152
Aliæa inſula 272
Aliphiræi populi 140
Allantenſes populi 145
Alliſani populi 106
Allobrogum regio 98
Almedeſſos, ſiue Halmidiſſus oppidum 148
Almon oppidum 143
Almopij populi 145
Alone inſula ſponte enata 68
Aloni populi 258
Alontigiceli populi 92
Alope Locrorum oppidum 142
Alopeconneſos inſula 157
Alopece inſula 162.218
Alopes olim dicta Epheſus 210
Aloſtigi populi 92
Alpeſa oppidum 92
Alpes ſæpe tremuerunt 65
Alpium iuga Romano imperio ſaluberrima 97
Alpium longitudo 127
Alpium altitudo 53
Alpium geminæ fauces 124
Alpium varij incolæ 127
Alpium trophæum Auguſto erectum 128
Alpium feræ quales 404
Alpinæ gentes Auguſti auſpiciis ſubactæ 128
Alpheus fluuius 77.138. 140. & Tomo 4. pag. 162
Alſa fluuius 125
Alſium oppidum 101.103
Altani venti qui 36
Altinum oppidum 123.125
Aluntium Siciliæ oppidum 114
Aluona oppidum 129
Alutæ gentes ibidem
Alutraenſes populi 126
Amalchiũ, id eſt, Oceanus Septentrionalis 165
Amandræ locus 247
Amantini populi 132.145
Amantes populi 131.132

Amanus mons 200.264. 285
Amani montis portæ 204
Amanum Hiſpaniæ Citerioris portus 170
Amarbi populi 234
Amaſia oppidum 225.226
Amaſis Aegypti rex 193
Amaſi populi 229
Amaſtris oppidum 224
Amatæ populi 246
Amathei populi 269
Amathûs oppidum 215
Amathuſia inſula eadem cum Cypro ibidem
Amatorij vim habentia 370. & Tom.2. pag. 24. 244. & Tom.3. pag. 56. 332.391.407. & Tom.4. pag.12.29.146
Amaxitos Doridis oppidum 208
Amaxitus Troadis locus 213
Amazonicus, ſiue Amazonius, mons Tauri pars 206
Amazonum opus Epheſus 210
Amazonum connubia cum Gynæcocratumenis, Aeotidis accolis 229
Amazonum gens vbi 233. 234
Ambiani Galliæ populi 168
Ambilatri Aquitaniæ populi 169
Ambitui populi 220
Ambracia oppidum 135
Ambraciæ portus, maris receſſu in ſicco relictus 68
Ambraciæ ſinus 69.135
Ambryſſus oppidum 137
Amelas oppidum 206
Ameria oppidum quando, & à quibus conditum 121
Amerini populi ibidem
Amerina arma cæleſtia inter ſe viſa concurrere 48
Ameriola oppidum 108
Amicæ res inter ſe 320.321. & Tom. 2. pag. 68. 81. 106.toto cap. 331. & To. 3.pag.40.48.174.245
Amicitiæ ſummæ exempla plura 320.321.& Tom. 4.pag.333
Amilus fluuius 348
Amiſius fluuius 167
Amiſum oppidum 225
Amiternum oppidum 108
Amiternini populi 119
Amithoſcuta regio 267
Amitinenſes populi 103
Amnamethu inſula 267
Amnon fluuius ibidem
Amometi de Attacoris volumen 249

Amœnitates ſtudiorum plerique omnes quarimus, Prologo totius operis, pagina 4
Amordi populi 238
Amorgos inſula 156
Ampeloëſſa oppidum 198
Ampelos oppidum 145. 152
Ampeluſia promontorium 175
Amphiaraus quid inuenerit 343
Amphictyones qui 321. & Tom. 4. pag. 326
Amphilochicum Argos, Acarnaniæ oppidum 136
Amphimalla quæ, & quando in vſu venere 400
Amphimalla oppidum 152
Amphion quæ inuenerit 344
Amphisbænæ ſerpentis deſcriptio 371
Amphiſſa oppidum 137
Amphitus Caſtoris & Pollucis auriga 228
Ampræ populi 269
Amprentæ populi 226
Ampſaga fluuius 181
Amyclæ oppidum 139
Amyclæ à ſerpentibus delætæ 105. 376
Ana fluuius 89. 172
Anacreontæ poëtæ mors 300
Anactoria Acarnaniæ oppidum 135
Anactoria Aſiæ ciuitas eadem cum Mileto 205
Anætia oppidum 201
Anagnini populi 105
Anagnutes populi 169
Analitæ populi 269
Anapauomenos fons 78
Anaphe inſula 68. 156
Anaphoræ ab Aſtrologis quæ dicantur 132
Anariaci populi 137
Anaſſum flumen 125
Anates quo ſeſe purgent 375
Anatilia oppidum 98
Anatiliorum regio ibidem
Anatis fluuius 177
Anaudoma oppidum 274
Anaxagoras Clazomenius quando floruerit, & quid ab eo fuerit prædictum 43
Anaxagoræ de Sole opinio ibidem
Anaxarchi patientia conſtantiáque 311
Anaximander Mileſius primus Zodiaci obliquitatem deprehendit 8
Anaximander quando vixerit ibidem
Anaximãder Mileſius Lacedæ

cedamoniis terræmotum prædixit 64
Anaximenes Milesius gnomonices inuentor 62
Anazarbeni populi 204
Anchiale oppidum ibidem
Anchialum oppidum 148
Anchora nauis à quibus reperta 345
Anclacæ populi 229
Ancona colonia 120
Anconæ à Pola distantia 126
Anconæ situs, & gnomonis umbra 61
Ancyra oppidum 220
Andanis fluuius 255
Andaræ populi 244
Andatini Æthiopiæ oppidum 278
Andegaui populi 169
Andera oppidum 213
Anderæ populi 278
Andologenses populi 95
Andorisippo oppidum 92
Andria, siue Andira, oppidum 220
Andriaca oppidum 206
Andricus fluuius 204
Andri insulæ fons vini sapore scatens 79
Androcalis oppidum 275
Androgyni populi 292
Androgyni, id est, vtriusq; sexus homines 292. 297
Andromeda vbi beluæ obiecta 214. & Tom. 2. pag. 6
Andromeda liberta Iuliæ Augustæ 308
Andros Britannica insulæ 168
Andrus insula vna Cycladum 154
Anemo fluuius 122
Anemurium oppidum 204. 215
Angaris mons 196
Angeronæ simulacrum cur os labuerit obligatum 107
Angues vbi non noccant 409
Angues quando membranam exuant, & quomodo 375. 378
Anguis qua herba oculis succurrat 375
Angulani populi 119
Anichia oppidum 142
Animal quis primus occiderit 345
Animali quolibet vbi vescantur 297
Animalium solertia 357. & Tom. 3. pag. 78
Animalium amicitiæ inimicitiæque 357. & Tom. 2. pag. 81. 106. 101. *capite.*

Animalium terrestrium consideratio, Libro octauo per totum.
Animalium malicia 361
Animalia visu hominem necantia 359
Animalia cuncta & sua commoda & hostium aduersa naturâ norunt 373
Animalium prognostica 365. 366
Animalia futura præsagiẽtia 365. 366. 385. & Tom. 2. pag. 523
Animalium prodigia 389
Animalium victimæ quæ diis placandis aptissimæ 397. 398
Animalium quæ stultissima 401. 403
Animalia semifera quæ 404
Animalia media inter placida feráque 407. & Tom. 2. pag. 85
Animalia quæ quibus in locis non sint 408. per totum caput.
Animalia aduenis nocentia, ingenuis innoxia 409
Animalium æstus 357. per totum caput. 371. 373. 377. 378. 384. 385. 387. 401. 403. & Tom. 2. pagina 29. 32. 41. per totum caput, 78. 122. & Tomo 4. pag. 185. toto capite.
Animalium quorundam stoliditas 401. & Tom. 2 pag. 51
Animalia perfectiora cæteris mundi partibus 283
Animaliũ soli homini maxima animorum dissimilitudo 302. eiúsq; ratio ibidem
Animæ post mortem consideratio, secundum Plinium 339. per totum caput.
Animam cum corpore interire, secũdum Plinium ibidem per totum caput.
Animas humanas partem cœli esse secundum Hipparchum 2
Animas quorundam relicto corpore errasse dicit 335
Animantia cætera homine feliciora 7. & Prologo libri septimi per totum.
Anio fluuius 113
Anneſtum oppidum 263
Annibalis castra Magnæ Græciæ portus 115
Annibalis insula 116

Annibalis turres 60
Annibal Prusæ conditor 220
Annibal M. Sergium bello captum in catenis habuit 316
Annibal captiuos Romanos inter sè dimicare coëgit 353
Annibal captiuum elephanto obiecit ibidem
Annibal vbi sepultus 221
Annibalis meretricius amor 117
Annij Plocami libertus vi tempestatis in Taprobanem insulam delatus 248
Anni varia obseruatio 9. 330
Ansancti specus 71
Antacæ populi 229
Antæi opus, & regia Tingi 175. 176
Antandros oppidum 212
Antandros insula eadem cum Andro 154
Antarados oppidum 199
Antarados insula ibidem, & 200
Antariani populi 238
Antemnæ oppidum 108
Antēnæ nauis repertor 345
Anthane oppidum 139
Anthedon portus 140
Anthedon oppidum 141. 196
Anthemus oppidum 143. 258
Anthemusa insula 217
Anthemusia oppidum 202
Anthinæ insulæ 217
Anthium oppidum 148
Anthropophagi Scythiæ populi 163. 239 291
Anthropophagi qui, & vbi 279. 291. 292
Anthropophagi Æthiopiæ 279
Antibacchiæ insulæ 273
Antichthones vbi creditī 247
Anticyra oppidum 136
Antidalæi populi 268
Antigonenses populi 134
Antigonea Arcadiæ oppidum 140
Antigonia Troadis oppidū 213
Antigonia Macedoniæ oppidum 145
Antilibanus mons 200
Antiochia Syriæ regio 195
Antiochia oppidum 200. 202. 204. 208. 222. 235. 237. 262. 264. 285. & Tom. 3. pag. 117
Antiochiæ Syriæ descriptio 200
Antiochi insula 216

Antiochis regio Asiæ in mare Caspium vergens 55
Antiochienses populi 145
Antiochus rex Artemoni plebeio similis 302
Antiochi vxor Laodice ibidem
Antiochi & Seleuci Regum duces qui 238. 241
Antiocho percmpto Laodice per Artemonem regnum stabiliuit 302
Antiochus quintus Syriæ rex 264
Antiochi regis elephantes 351
Antiochi regis interitus 390
Antiochi mater Apamia 262
Antiochus à Cleombroto medico seruatus 321
Antipater Sidonius Poëta, ac eius morbus 333
Antiphellos oppidum 206. & Tom. 4. pag. 182
Antipodes an sint 53
Antipodum consideratio 53. per totum caput 65. 247
Antipolis oppidum Narbonensis Galliæ 98
Antipolis, id est, Ianicu-lum 105
Antirrhum promontorium 69. 136
Antissa oppidum 70. 216
Antissa insula Lesbo adiuncta 69
Antium colonia 104
Antixeni populi 247
Antobroges populi 170
Antoniopolitæ populi 209
Antoniam Drusi nunquam spuisse 309
Antonius M. quando Consul 30. 351
Antonius M. iugo primus leones subdidit 363
Antonij M. Triumuiri de pueris similibus empti historia 303
Antonius C. in Consulatu Ciceronis collega 404
Antoniano bello prodigiosus Solis defectus 30
Anxa oppidum 111
Anxani Italiæ populi 119
Anxantini Italiæ populi ibidem
Anxur oppidum, id est, Tarracina 105
Anydros insula 217
Aornos locus 134
Aorsi populi 160
Aoti populi 147
Aous fluuius 131

Apamena regio 210
Apamestini populi 118
Apamia oppidum 201.202. 208. 214. 219. 236.258. 261.262.266
Apamia Antiochi mater 262
Aparctias ventus 38
Aparthemi populi 229
Apate oppidum 268
Apathes qui dicantur 309
Apaturos oppidum 228
Apeolites ventus 38
Apellæi populi 238
Apellis æstus Prologo operis.pag.7
Apelli tantum permissum Alexandrum pingere 322. & Tom. 4. pagina 333
Apennini sylua Sila 110
Apennini montis descriptio 102
Apennini iugis Sabini vtrinque clauduntur 120
Apenninus sæpe tremere visus 65
Aper edera seipsum curat 375
Aper à quo in epulis solidus positus 404
Apris Indicis dentes cubitales ibidem
Apri vbi non sint 408
Apesantus mons 139
Aphas fluuius 135
Aphrodisias oppidum 148
Aphrodisienses populi liberi 209
Aphrodisias insula 173. 256
Aphrodisias promontorium 207
Aphrodites oppidum 194
Aphroditopolites Aegypti nomos 189
Apia olim dicta, quæ postea Peloponnesus 137
Apicæ oues quæ 401
Apicij M. inuentum 403. & Tom.2.pag.20.88
Apidanus fluuius Thessaliæ 143
Apinnates populi 121
Apilas fluuius 144
Apinæ & Tricæ oppida à Diomede euersa 118
Apiolæ Latinorum oppidũ à Tarquinio regecaptum 108
Apion Grammaticus cymbalum mundi à Tiberio appellatus, Prologo operis pag. 6
Apis vicus 186
Apis bouis cõsideratio 397. per totum caput.
Apis bos pro deo ab Aegyptiis colitur ibidem
Apis bouis delubra ibid.

Apis bos responsa priuatis dat ibidem
Apis Bouis natalis festa ibidem
Apitami populi 267
Apollinus cum Marsya certamen 208
Apollo Archilochi interfectores arguit 317
Apollo Delius ab Hyperboreis præcipuè colitur 164
Apollinis oraculo Socrates prælatus cunctis 319
Apollinem Capitolinũ Lucullus M. vnde Romam aduexit 164
Apollinus filius Arabus 342
Apollinis oraculum 329. per totum caput.
Apollo eboreus vbi 338
Apollinis Actij templum 135
Apollinis Phæstij portus 136
Apollinis oraculum Delphicum ibidem
Apollibis promontorium 189
Apollinis vrbs 193
Apollinis Clarij templum 211
Apollinis Clarij specus mirus 80
Apollinis & Marsyæ certamen iuxta Aulocrenas 208
Apollinis Didymæi aræ vbi, & à quo erectæ 209
Apollinis Didymæi Oraculum ibidem
Apolloniæ & Hydruntis distantia 117
Apollonia Macedoniæ oppidum 131. 145. 146
Apollonia quondam Corinthiorum colonia 131
Apollonia Thraciæ oppidũ 147. 148
Apollonia Cyrenaicæ oppidum 184
Apolloniæ Idumææ oppidũ 195
Apollonia Troadis oppidum 213. 214
Apollonia Ponti insula 232
Apolloniatarũ insula 164
Apolloniatarum crater bitumine scatens 81
Apolloniatæ Cariæ populi 209
Apollonoshieritæ populi ibidem
Apolloni dienses populi 214
Apollonia ticum bitumen 81. & Tomo 4. pagina 357
Apollodori in Grammatica excell

excellentia 321
Apollopolites Aegypti nomos 189
Appiani populi 208
Appius Iunius Consul 387
Apros colonia 148
Aprugni calli esus populo Romano à Catone exprobratus 404
Apruſa fluuius 121
Apruſtani populi 116
Apta Iulia Vulgienſium oppidum 98
Apteron Cretæ oppidum 152
Apuleia M. Lepidi vxor 321
Apuliæ deſcriptio 117
Apuli Italiæ populi 99
Apuliæ inſulæ 132
Apulorum genera tria 118
Apyre oppidum 206
Aqua mirænaturæ, in qua ſcilicet nihil mergitur 197. 260. & Tom. 4. pagi. 154
Aquæ proprietates 50
Aquam rotundam eſſe 53
Aquarum æſtus cauſam Solem & Lunam eſſe 73. 74
Aquarum miracula 77. 78. & Tomo 4. pagina 149
Aquæ pecudum colorem mutantes 78. & Tom. 4. pag. 152
Aqua Lynceſtis vini modo inebriat 79
Aquæ quæ potantibus letales ibidem
Aqua pluuia tantum vtentes 279. 281
Aqua pondus ſuſtinens omne 260. & Tom. 4. pagi. 154
Aquam quam Parthorũ Reges bibunt 263
Aquæ Sextiæ, oppidum 98
Aquæ Statyellorum, oppidum 102
Aquenſes populi 103
Aquicaldenſes populi 95
Aquileia oppidum, & eius flumina 125
Aquila non fulminatur: ideo Iouis armiger creditur 47. & Tom. 2. pag. 58
Aquilæ ſigni cæleſtis occaſus 398. & Tom. 2. pag. 491. 503
Aquilo ſalubris 41. & To. 2. pag. 379
Aquilo ventus 38. 40. 41
Aquiloni populi 118
Aquinates ſaltus 122
Aquinum oppidum 106
Aquitaniæ fines 168

Aquitaniæ populi 169. per totum caput.
Arabes Scenitæ 202
Arabes Rhetani ibidem
Arabes Asitæ 274
Arabes Autei Gnebadiq; 272
Arabes Aroei 258. 261
Arabes Mesei 258
Arabes Orei 230
Arabiæ habitus qualis 270
Arabum fines Meroen usq; protenduntur 274
Arabiæ descriptio 195. 255. 264. & inde.
Arabia felix 165. 202. 265
Arabia bona sui parte sterilis 195
Arabiæ solitudines 275. 279
Arabiam solus Romanorũ Aelius Gallus arma intulit 269
Arabia citerior sub quo parallelo sita 284
Arabia Eudæmon 263
Arabiæ Merorum situs & oppida 201
Arabiæ mensura 268
Arabiam quis primus Romanorum hostiliter sit ingressus 369
Arabia suibus caret 404
Arabani Æthiopiæ oppidum 279
Arabici sinus descriptio 255
Arabici sinus & Aegyptij maris distantia 57
Arabis oppidum à Nicanore Macedoniæ præfecto conditum 258
Arabus Babylonis & Apollinis filius 341
Arachnes mulieris inuenta 241
Arachosiorum oppidum 242
Arachosia regio, oppidum, fluuius 251
Arachotæ populi 247. 251
Araeynthus mons 136
Arados oppidum & insulæ 78. 199. 214
Aranei populi 238
Araneus ædiũ ruinas præsentit 376
Aranei mares venenati 408
Aranditani populi 172
Aranitum oppidum 274
Arapotes, siue potius Rhacotes, lacus 194
Aranceles populi 154
Araris flumen 97
Arasenses populi 220
Aratiatici populi 234
Aratia insula Neptuno sacra 256

Aratrum à quo repertum 342
Arauiſci, ſiue Erauiſci, populi 132
Arauſio oppidum 98
Araxes fluuius Otenes & Aropatenes regionum terminus 235
Araxis fluuij ortus 230
Araxum promontorium 138.151
Arba inſula 129
Arbela vrbs celebri Alexandri victoria 60
Arbelitis regia 235
Arbiorum gens 252.256
Arbis fluuius 256.296. & Tom.2.pag.4
Arborum cultura à quo reperta 342
Arbores Indicæ quales 294.& Tom.2.pag.183
Arborum miracula 67. & Tom.2.pag.370
Arborum prodigia 67.& Tom.2. pag.432. toto capite
Arborum mira altitudo 281.294
Arbores aquam reddentes potui idoneam 282
Arca oppidum 198
Arcades in Latio 104
Arcadiæ deſcriptio, nomina, oppida, populi 140. toto cap.
Arcadiæ flumina ibid.
Arcadiæ montes ibid.
Arcadiæ aſini maximi 392
Arcadum anni trimeſtres 330
Archelaii colonia 225
Archæopolis oppidum 211
Archidemia fons 113
Archilochi poëtæ interfectores Apollo arguit 317
Archimedis laus 322
Archippe oppidum 119
Archous fluuius 262
Arcilachitæ populi 162
Arcobrienſes populi 95
Arconneſus, id eſt, Cyzicum oppidum olim inſula 219
Arconneſus inſula deſerta 158
Arcturi exortus 40
Arcturi occaſus quando 398.& Tom.2.pag.499. 503.512
Arcturi ſidus procelloſum 33
Arcus cæleſtis conſideratio 49.per totum cap.
Arcus cæleſtis circa Solem viſus aliquando 30
Arcus cæleſtis in oſtentis non habendus 49
Arcus cæleſtis quomodo ge

neretur ibid.
Arcus cæleſtis, niſi aduerſo Sole fieri non poteſt ibidem
Arcus cæleſtis vbi quotidie appareat ibid.
Arcus cæleſtis an noctu generari poſsit, & quando ibidem
Arcus, quo vtimur, à quo repertus 343
Ardanus ager 72
Ardea oppidum à Danaë Perſei matre conditum 104
Ardentes montes rubore ignis ſpeciem præbentes 277
Ardentia ſemper loca 81. per totum cap.
Areatæ populi 147
Arechi populi 228
Arecomicorum gens 99
Arelate oppidum ibid.
Aremorica regio 168
Arene oppidum 139
Areſcon ex fœmina mas 298
Areſcuſa mulier in marem verſa ibid.
Arethuſa lacus omnia ponderа illata ſuſtinet 260
Arethuſii populi 145. 201
Arethuſa oppidum 146. 269
Arethuſa fons Syracuſanus 77.113
Arethuſa Bœotiæ fons 142
Arethuſa Eubœæ fons 154
Arethyrea regio 138
Aretini populi 103
Arena fluuius 96
Arenaci populi 96.171
Areus fluuius 220
Argæas mons 225
Arganthonij regis ſenectus 330.331
Argennos inſula 217
Argenteus fluuius 98
Argentini Italiæ populi 118
Argentum à quo repertum 342
Argenti copia vbi 244. 245.246. & Tom. 4. pag. 246
Argenus inſula 252
Argetæ populi 251
Argiæ inſulæ 216
Arginuſſa inſula 217. 408
Argina Iunonis templum 109
Argolicus ſinus 139
Argonauis flumine in mare Adriaticum inuecta 125
Argonauis humeris trans Alp

Alpes traiecta ibid.
Argos hippium Italiæ oppidum 118
Argos hippium Græciæ oppidum 139
Argos Pelasgicum regio eadem cum Thessalia 142
Argos Amphilochicũ 136
Argyna oppidum ibid.
Argyre insula 247
Argyrippa oppidum 118
Argyruntum oppidum 129
Aria insula Marti sacra 233
Aria regio 284
Ariacæ populi 238
Ariacos oppidum 219
Ariana regio 251
Ariani populi 257
Arialdunum oppidum 91
Arialdunum Bæticæ vrbs ibidem
Aricia oppidum 106
Ariciæ arua carbonis contactu ignem concipiunt 82
Arienates populi 121
Aries dextro tecte prælegato fœminas, sinistro mares generat 398
Arietis ferocia quomodo cohibeatur ibid.
Arieti naturale agnas fastidire ibid.
Arietum optimorum forma ibidem
Aries machina bellica 343
Arij populi 247.257
Arij populi bellicosi 270
Arimaspi 163.238. 291
Ariminum colonia & fluuius 121
Arimphæi populi 229. 233
Ariorum oppidum Alexandria 241
Arisbe oppidum 213.218
Aristæum oppidum 148
Aristæi anima corui effigie visa est ex ore euolare 335
Aristera insula 151
Aristidis tabula ingenti empta pretio 322.& Tom.4.pag.316
Aristogiton tyrannicida 311.& Tom.4.pag.269. 382
Aristophanis Grammatici amica 352
Aristotelis laus, & eius quinquaginta de animalibus libri 360
Aristotelem imitatus Plinius ibid.
Aristotelis patria ab Alexandro restituta 317
Arius fluuius 251

Armalchar fluuius idem cum Euphrate 259
Armedon insula 153
Armeniarum duarum descriptio capite nono Libri sexti
Armeniæ Minoris & Neocæsareæ terminus amnis Lycus 226
Armeniæ Maioris & Cappadociæ terminus Euphrates 230
Armeniæ vtriusque oppida 231
Armeniæ totius mensura ibidem
Armeniæ portæ 206
Armenochalybes populi 226.231
Armine oppidum 225
Armistæ populi 130
Armorum crepitus è cælo auditus 48
Armorum plurium genera, ac eorundem repertores 342
Armozei populi 256
Armuza fluuius 181
Armuzia regio 255
Arnates populi 121
Arne oppidum 143
Arnus fluuius 102
Arocelitani populi 95
Arocha fluuius 115
Aruei Arabes 258. 261
Aron bulbi genus, eiusque vsus & medicinæ 383. & Tomo 3. pagina 26. 280
Arosapes fluuius 251
Aroteres Scythæ 148. 234
Arotetes populi Æthiopiæ contermini 273
Arpani populi 118
Arpinates populi 106
Arra oppidum 268
Arræi Sarmatæ 147
Arrebaci populi 94
Arrhenæ regio 260
Arrotrebæ populi 170. 271
Arrotrebarum promontorium 173
Arruci Baticæ oppidum 91
Arsa oppidum 92
Arsacia regio 257
Arsagalitæ populi 247
Arsamote oppidum 231
Arsanias fluuius 201
Arsanus fluuius ibid.
Arsennaria oppidum 180
Arsia fluuius 101.126. 129.132
Arsicodani populi 268
Arsinoe oppidum 184. 193.195.204.215.271
Arsinoitæ nomi duo 190

Arsinoites Ægypti nomos 193. & Tom. 4. pag. 384
Artabatitæ populi quadrupedum ferarum modo vagantur 279
Artabrum promontorium 83. 171
Artabrum gens ibid.
Artacabane oppidum ab Antiocho munitum 251
Artacæon insula cum oppido 222
Artacanna oppidum 251
Artace portus 219
Artaxata oppidum 231
Artaxatorum & Gazæ distantia 235
Artemisium oppidum 154
Artemisia insula 211
Artemisius mons Arcadiæ 140
Artemita Acheloi insula 136
Artemita oppidum 258
Artemite insula 155
Artemius mons 139
Artemon, supposititius Antiochus 302
Artheidon insula 218
Arthitæ populi 130
Artigi oppidum 91
Artigula insula 276
Artium plurimarum excellentia 321. per totum cap. 322. per totum cap.
Artificũ mira opera 322. per totum cap. & Tom. 4. pag. 277. toto cap.
Artynia stagnum 219
Aruæni populi liberi 170
Aruunci Bæticæ populi 92
Aruncus caprarum quid 402
Arunda oppidum 92.
Arundinum genera & usus. Vide Harundo
Aruspicium à quo inuentum 343
Arycanda oppidum 205
Arycandus fluuius 206
Asache populi 278
Asachæi populi Æthiopes 358
Asæi populi 238
Asampatæ populi 229
Asana fluuius 179
Asangæ populi tigri fera sectentes 245
Asar oppidum 278
Ascalo opidum 196. 284
Ascandalis oppidum 206
Ascaniæ Phrygiæ locus 219
Ascania insula 156.
Ascaniæ insulæ Troadi adiacentes 218
Ascanius lacus 220. & Tom. 4. pag. 176
Ascanius sinus 220
Ascanium flumen 219

Ascantici populi 229
Ascia à quo reperta 342
Ascia, id est, loca vmbra carentia 62
Ascitæ Arabes qui, & vnde dicti 274
Asclepiadis laus, excellentia, interitus, 321
Ascomarci populi 229
Asconius Pedianus 331
Asculum colonia 120
Asculum oppidum 130
Asculum colonia 120
Asel oppidum 278
Asini populi trium vrbiũ incolæ 246
Asgilia insula 266
Asiæ descriptio, à capite nono libri quinti vsque ad finem
Asia tertia orbis pars 88
Asiæ duodecim vrbes quando terræmotu prostratæ 67
Asia à tribus cæli partibus Oceano cingitur 233
Asiæ & Europæ distantia 149.158.162.218
Asia inter Europam & Africam media 88
Asiæ mensura 188. & inde 283
Asiæ propriè dictæ descriptio 206. & inde
Asiæ gentes quæ interierint 214
Asiæ adiacentes insulæ ibidem
Asia propriè dictæ terminus 221
Asiæ montes 211
Asiæ diuisio 206. & inde
Asiæ propriè dictæ populi in vniuersum CCLXXXII. 221
Asiam Isicus & Sinopicus sinus peninsulam efficiunt 225
Asiæ partes & populi compendio 283
Asiaticum mare 205. 206
Asido oppidum 91
Asine oppidum 139
Asines fluuius 113
Asinæus sinus 139.151
Asinius Pollio primus bibliothecam Romæ dicauit 318 & Tom.4. pag.312
Asinio Pollioni Plancus quid respondent, in Prologo operis pag. 8
Asinorum cõsideratio 392. per totum cap.
Asinus ingentis pretij 392. 393
Asini vbi optimi 392

Asinus naturæ frigidæ ibi.
Asini vbi nõ generẽtur ibi.
Asini syluestres vbi 377
Asinarum partus 392
Asinæ aquam timent 393
Asinorum pullorum in epulis vsus ibid.
Asinus ferus 359
Asini quot annos viuãt 393
Asirinates populi 121
Asoi populi 247
Asophis regio 138
Asopus fluuius 205
Aspagones populi 247
Aspelia insula 215
Aspendus oppidum 205
Asphaltites Iudææ lacus 77.197.305
Asphaltites lacus vnde dictus 197
Asphaltites nihil præter bitumen gignit ibid.
Asphaltitis lacus bitumen, miráq; eius natura 305
Aspis insula 152.216
Aspidis serpentis descriptio 371
Aspidis cum ichneumone pugna ibid.
Aspledon oppidum 142
Asseriates populi 126
Assesiates populi 129
Assorini populi 114
Assos oppidum 72.213. & Tom. 4. pag. 398
Assyrani populi 162
Assyria & Caspij maris distantia 262
Assyriorum initium Adiabene 235
Assyria olim dicta, quæ postea Syria 195
Assyrias literas semper fuisse 340
Astabores alter ex Nili alueis 191
Astacenus sinus 221
Astacenis in cãpis equæ nigro lacte accolas alunt 79
Astaceni campi, miráq; eorum natura ibi.
Astacum oppidum 221
Asta oppidum 102. & Tom. 4. pag. 352
Asta regia Baticæ oppidũ 91
Astapus fluuius idem cum Nilo 191.297
Asteria insula eadem cum Delo 155
Asteria olim dicta quæ postea Rhodos 216
Asterion mons 139
Asterus Ionij maris insula 151
Astice regio 148
Astigi oppidum 91
Astigitanus conuentus iuridicus 89
Astigitana colonia 91

Astomorium gens qualis 295
Astrabe insula 156
Astrologiæ inuentor quis 343
Astrologiæ excellentia 321
Astrologiæ inconstantia 332
Astromela oppidum 98
Astron fluuius 212
Astris euentus assignantur, & nascenti leges 6
Astura fluuius & insula 104.111
Asture populi 96
Asturum conuentus in Hispania citeriore 93
Asturum populi duodecim ibidem
Asturum regio 170
Asturcones equi quales 392
Asturica vrbs magnifica 96
Asturia mensura 173
Astusapes dextrum Nili cornu 191
Astypalæa insula 156. 336
Astyre oppidum 212
Asuciandæ populi 229
Asulani populi 106
Asum Cretæ oppidum 152
Asura oppidum 203
Atabuli Æthiopum gens 277
Atabyria olim dicta quæ postea Rhodos 216
Atalante insula 157
Atalante insula Euboeæ quondam iuncta 69
Atargatis Dea Syrorum 200
Aturnea oppidum 212
Atax fluuius 97
Atellani populi 106
Atelpos fluuius 227
Ater mons 185
Aternus fluuius 101. 119.120
Atestæ oppidum 126
Athames mons 143
Athamanes populi Ætolorum 136
Athanæ oppidum 266
Athanati fortitudo 310
Atharrabites Ægypti nomos 189
Athenæ oppidum Arabiæ 269
Athenæ Græciæ vrbs clarissima 141
Athenarum arx Cecropia 341
Athenienſium classis amissa 14
Athenienſium dies à Solis occasu ad alterum occasum 63
Athenienſium ad Romanos legati 318

Athenienſium armamentarium quale 322
Athenienſium ventus peculiaris Sciron 39
Athenienſium portus maris receſſu in ſicco relictus 68
Athenopolis oppidum 98
Atheſis amnis 123
Athos mons vmbram in Lemnum vſque eiaculatur 157
Athos mons à Xerxe perfoſſus 145
Athribis oppidum 194
Atina oppidum 126
Atintanes populi 105.116. 118.119.
Atintanes populi Græci Piſanorum progenitores 103
Atlantia regio eadem cum Aethiopia 277
Atlantis inſula 280
Atlantis montis deſcriptio 176. & inde.
Atlantis montis altitudo ibidem
Atlantis montis ſylua 179
Atlantis montis feræ ibid.
Atlas ſphæram primus reperit 343
Atlas mons Maurorum lingua Dyris dictus 179
Atlanticum mare 113
Atlantici maris initium 273
Atlaticum mare olim Continens 69
Atlantici Galliæ populi 99
Atlanticus Oceanus ab Atlante vicino monte nomen accepit 177
Atlantes populi 188
Atraces Aetoliæ populi 136
Atramitæ populi 268
Atrani populi 118
Atrax Aetoliæ fluuius 136
Atrax Theſſaliæ oppidum 143
Atrebates Galliæ populi 168
Atria Thuſcorum oppidum 123
Atriaticum mare primum dictum, quod poſtea Adriaticum ibid.
Atropatene regio 235
Attacorum gens 163. 239.240
Attagenas Creta inſula non habet 408
Attalenſes populi 214.220
Attalia oppidum 212
Attali Arabes 260
Attalus centum talentis Ariſtidis tabulam licitatus eſt 322

Attali regis inuentum 400
Attalus sex millibus sestertiúm tabulam emit 322. & To. 4. pag. 316. 336
Attalicæ vestes, & a quo Romam aduectæ 400. & Tom. 4. pag. 419
Attanos sinus 239
Attelebussa insula 215
Attena oppidum 275
Attene Arabiæ regio 266
Atticæ descriptio 141
Attidiates populi 121
Attilij Reguli consulatus 320
Attilij Reguli cum serpente pugna 358
Attinates populi 118
Attubi Bæticæ oppidum 91
Atrusa oppidum 219
Atyras fluuius 148
Atys amnis 114
Auantici populi 99
Auaticorum gens 98
Auchetæ populi 162. 229
Audaciæ exemplum 373. & To. 2. pag 43
Audaristenses populi 145
Auditus mirabile exemplum 311
Auena sponte prouenientes, & ea tantum vescentes 165. 277.
Auena viuentes ibid.
Auenio oppidum 98
Auernus lacus 106. & To. 4. pag. 154
Aufidius Cn. Tribunus plebis 365
Aufidij C. interitus 337
Aufidius scriptor 231
Aufidus fluuius 117
Aufidenates populi 119
Aufinates populi ibid.
Auguria a quo reperta, & cur Caria appellata 343
Augurum collegium Romæ 376
Augurina Segeda, Bæticæ oppidum 90
Augusta Taurinorum 124
Augusta Firma Bæticæ oppidum 91
Augusta noua Hispaniæ Citerioris oppidum 96
Augusta gemella Bæticæ oppidum 91
Augusta prætoria 101. 124
Augusta Iulia Hispaniæ Citerioris oppidum 173
Augusta Tricastinorum, Galliæ Narbonensis oppidum 98
Augusta Vagiennorum Liguriæ oppidum 102
Augusta Eracarum Hispaniæ Citerioris oppidũ 171
Augustini populi 95. 96
Augustobrigenses populi 172

Augusti trophæum in Alpibus 128
Augusti coloniæ 180
Augustum autorem Plinius in Italiæ descriptione secutus 101
Augustus Imperator duce Petronio bellum Aethiopibus intulit 275
Augusto calceus prapostere indutus imminens periculum denuntiauit 7
Augustus militari seditione propè afflictus ibid.
Augusti filius Caius 56. 269. & To. 4. pag. 186
Augusti tempore cometes visus & coli iussus 28
Augusto principatum ineunte quæ stella visa 30
Augusti auspicio quæ maria nauigata 55
Augusti principatu fames ingens 297
Augustus neptis suæ nepotem vidit 304
Augusti duodecimus Consulatus ibid.
Augustus Virgilij carmina cremari vetuit 318
Augusti Imperatoris gesta compendio 328. per iotum caput.
Augustus aduersa multa expertus ibid.
Augusti votiui ludi quando celebrati 331
Augusti in radendo consuetudo 346
Augusti Italiæ descriptio, ac in vndecim regiones diuisio 101
Augusti trophæum in Alpibus 128
Augusti auspiciis Alpini subacti ibid.
Augutturi populi 251
Aumense oppidum Africæ 183
Aniola quidam Consularis in rogo reuixit 335
Aues cursum nauium dirigentes 248
Aues quæ cœnis prohibitæ 407
Auium rex 372
Aulerci populi 169
Aulon opp dum 138
Aulocrenæ vallis, Apollinis & Marsyæ certamine nob. lucata 208
Aulocrene mons 210
Aulon Cilicius maris pars 215
Aunios insula 171
Aurelia Carisa, Bæticæ oppidum 92
Aurinini populi 103
Aures animalium animi indices 361

Auribus homines corpora tota integentes 165.296
Auribus vbi quadrupedes omnes careant 278
Aurum qui hominum soli oderint 252
Aurum vestibus intexere, à quibus inuentum 400
Auri ingens copia vbi 232. 244. 246. 252. 277. 280. & Tom. 4. pag. 237. 256. per totum caput.
Auri conflaturam quis reperit 342
Aurea felis vbi pro Deo colatur 274
Aurunci Latij populi 104
Auspi oppidum 278
Ausci populi 169
Ausser Iunius 102
Ausetani populi 94. 95
Ausones populi 104. 115
Ausonium mare quod, & cur ita dictum 110. 115
Auspicia à quo reperta 343
Auspicia soricum occentu soluuntur 407
Austagenipopuli 80
Auster ventus qualis 38. 40. 41. & Tom. 2. pag. 516
Austro vento rupes sacra vbi 37
Austrinus vertex 57
Austrania insula 166
Austrinus Dranusa ab Indus appellatur 244
Autaridæ populi 261
Autei populi Arabiæ 273
Autololes populi 176
Automate insula 68. 156
Automela oppidum 246
Autorum nomina non supprimenda, in Prologo operis pag. 4
Autor grauis falsæ rei, prorsum fidei lapsum parit 178
Autores in dubiis citandi 290. & To. 4. pag. 3
Autorem quem sequi debeamus 81
Autoritas in quo summa 319
Autrigonum gens & ciuitates 96
Auellani populi 106
Auximates populi 106. 120
Axantos insula 167
Axatiara oppidum 91
Axenos Pontus primum dictus qui postea Euxinus 58. 223
Axiacæ populi 161
Axus fera 365
Axius Q. Senator, eiúsque asinus ingentis pretij 392

Axius fluuius 145
Azon fluuius 207
Aza oppidum Armeniæ Minoris 231
Azali populi 132
Azanium mare 255
Azarei populi 271
Azibintha insula 156
Azochis oppidum 258
Azones populi ibid.
Azotus oppidum 196
Azuritanum oppidum 183

B

Babanenses populi 95
Babba oppidum 176
Babylonia regio 195.258. 259.284
Babylonij diem suum à solis exortu ad alterum solis ortum obseruant 63
Babylonij de terræmotu quid senserint 64
Babyloniæ fertilitas 259
Babylonij siderum obseruationis repertores 341
Babylonicæ vestes quales 400
Babyloniæ campus ardens 81
Babylonis vrbis descriptio 259
Babylon Chaldæa caput 203
Babytace oppidum 262
Baccasami populi 213
Bacci aræ & termini 238
Bacchus cur ex femine Iouis natus credatur 247
Bacchus cum elephantis triumphum duxit 349
Bacchus quæ repererit 340
Bacchi templum in Samo 364
Bacchi nutrix Nysa vbi sepulta 198
Bacchus quandiu ante Alexandrum Magnum 241
Bacchi patria 141
Bacchiæ insulæ 273
Bacchilitæ populi 269
Bacchina insula 218
Bactri populi 237.238
Bactrum oppidum & fluuius 238
Bactra oppidum 236
Bacuntius fluuius 132
Badanatha oppidum 269
Bæbro oppidum 91
Bætareni populi 201
Bætica Hispaniæ pars 89
Bæticæ mensura 93
Bætica vnde dicta 89
Bæticæ fertilitas ibid.
Bætici conuentus quatuor iuridici ibid.
Bæticæ oppidorum numerus ibid.
Bæticæ quot coloniæ ibid.
Bæticæ quot municipia ibi.
Bæticæ finis Murgis 90
Bæticæ adiacentes insulæ 163

Bætis Hispaniæ fluuius 75.75.90
Bætus fluuij in ripis putei æstu crescente minuuntur 75
Bætulo oppidum 94
Bætulononses populi 95
Bagada oppidum 374
Bagrada fluuius 182.358
Baiarum portus 106
Balanea oppidum 209
Balari populi 112
Balbura oppidum 206
Balbus L. Consul 68
Balbus Cornelius quis, & eius consulatus 325
Balbus Cornelius Garamantas superat 185
Balcea oppidum 204
Baleares insulæ 110
Baleares funda bellicosæ ibi.
Baleares insulæ cuniculis abundant 111.408
Balearicum mare 110
Balesium oppidum 119
Balista à quo reperta 345
Balsa oppidum 162.186
Balsenses populi 172
Bambyce oppidum 200
Bambotum flumen hippopotamus & crocodilis refertum 178
Banasa colonia 176
Bannomanna insula 165
Bautini populi 116
Banurri populi 190
Baracum oppidum 186
Baragaza oppidum 273
Baramalacu oppidum 269
Baraomatæ populi 146
Barasci populi 268
Barbatia oppidum 265
Barbesula oppidum & flumen 90
Barce promontorium 178
Barce oppidum 184
Barcino oppidum 94
Barderate oppidum 102
Barduli populi 173
Barea oppidum 94
Bargeni populi 274
Bargus fluuius 150
Bargyla oppidum 208
Bargylletici campi 210
Bargylus mons 200
Barion oppidum 119
Baris locus Milyis vicinus 220
Barra oppidum 124
Basabocates populi 169
Basiæ insula 267
Basilia insula 165
Basilicus sinus 209
Basilidæ populi 161.163
Basiliſci serpentis descriptio 369
Basta oppidum 117
Basteri bini populi 118
Basterne populi 150.166
Bastitania regio 91

Bastitani populi 95
Bastuli populi 90.94.96
Batauorum insula 167
Batani populi 165
Batcni populi 238
Batha oppidum 275
Bathea Ponti 76
Bathyni populi 266
Bathynias fluuius 148
Bathys fluuius 226
Batinum flumen 120
Batrasabbes oppidum 266
Batum flumen 109
Bauciadas insula 151
Bauli locus 106.& To.2. pag.49
Bauma oppidum 275
Beatissimi qui à Diis indicati 329.per totum cap.
Bebiani Ligures 118
Bebij Pamphili interitus 338.339
Bebryacum gens 214
Becare 255
Bechires populi 226
Bedesis flumen 122
Begerri populi 169
Belbina insula 151
Belendi populi 169
Belerides insulæ 112
Belgica Galliæ pars 168
Belgites populi 132
Bellicarum rerum inuentores Phœnices 196
Bellicorum instrumentorum inuentores 342.343
Bellitani populi 95
Bellorum expertes homines 188
Bellouaci Galliæ populi 168
Belon oppidum 90.176
Belus riuus 199.& Tom. 4.pag.412
Belus rex sideralis scientiæ inuentor 259
Beli Iouis templum apud Babylonios ibid.
Belunum oppidum 126
Bembinadia oppidum 140
Benacus lacus 77.127.& To.2.pag.22
Beneficium Deus secũdum Democritum 5
Benecuentum oppidum 118
Beni populi 146
Berbesula oppidum 92
Bercorcates populi 169
Berdrigei populi 237
Berecyntius tractus 208
Beregrani populi 120
Berenice oppidum 61.184. 271.272
Berenices crinis sidus celeste 59
Bergi insula 168
Bergomum oppidum 124
Bergomates populi, eorúmq; origo ibid.
Bermius mons 143

Bernenſes populi 126
Beræa oppidum 144.203
Beræenſes populi 201
Beroſi Aſtrologi laus ſtatuáque 321
Beroſius collis 79
Berrheſa oppidum 275
Berytus colonia 199.284
Beſaro Bæticæ oppidum 92
Besbicos inſula 222
Besbicos quondam Bithyniæ coniuncta 69
Beſippo portus 89
Beſippo oppidum 92
Beſſi populi 146
Beta oppidum 274
Betaſi populi 169
Betholene toparchia 197
Bethon itineris Alexandri Magni menſor 241. 244
Beturia Hiſpaniæ regio, duáq; eius partes 92
Bibaga ſiue Bibacta inſula oſtreis & conchylijs referta 247
Bibliotheca quæ in orbe nobiliſſima 319. & Tom. 4. pag. 312
Bibliotheca Pollionis Aſinij Romæ ibid.
Bidini populi 114
Biendium portus 170
Bigas quis primus iunxerit 343
Bilis fluuius 224
Bipedimni populi 169
Biremi quis primus vſus ſit 344
Biſaltæ populi 146
Biſanthe oppidum 147
Biſgargiani populi 91
Biſontes feræ quales 359
Biſtonum gens, ſtagnúmque 147
Bithyæ fœminæ geminas habentes pupillas 293
Bithiniæ deſcriptio 221
Bithyniæ terminus ibid.
Bithyni populi 220.221
Bithynia inſula 222
Bithynion oppidum 221
Bituminis conſideratio 80
Bitumen calcis vſum præbet 81
Bitumen ad lucernarum lumina 80
Bitumen Iudææ quale 305. & To. 4. pag. 23
Bituminis fons vbi 274
Bituriges liberi populi 170
Blanda Agri Brutij oppidum 109
Blandæ citerioris Hiſpaniæ oppidum 94
Blaſcon inſula 111
Blemmyæ 127
Blerani populi 103
Bliteræ oppidum 98

Boa ſerpens vnde dicta 358
Boæ ſerpentes ibidem
Boagrius fluuius 142
Bocalium oppidum 140
Bochiana oppidum 274
Bochi Regnum Mauritaniæ pars 180
Bochi Regis ſæuitia 352
Bochri oppidum 110
Boccori populi 172
Bodincus, id eſt, Padus fluuius 124
Bodincomagũ oppidũ ibid.
Boëa oppidum 139
Bœbis lacus 143
Bœotiæ fontes 142
Bœoti olim Hyantes appellati ibidem
Bœoticæ ſitus & oppida 137.141
Bogudiana Mauritania 180
Boij populi 125.169
Boij in Italia extincti 122
Boij Laudem Pompeiã contuderunt 124
Boin Garamantum oppidum 186
Boion Doridis oppidum 142
Boiorũ olim tribus CXII. 122
Boiorum deſerta Noricis proxima 131
Bolani populi 108
Bolbitinum Nili oſtiũ 194
Bolbulæ inſulæ 217
Bolides cæli faces 29
Bolingæ populi 246
Bomarei populi 237
Bombos fluuius 204
Bomitæ oppidum 200
Bona præſentia multos perdunt 324
Bona malis paria non ſunt ibidem
Bonaſus fera 359
Bononia colonia 122
Bononia olim Felſina dicta ibidem
Bononia olim princeps Heturiæ ibidem
Booſcæte oppidum 219
Bootes cæli ſignum 35
Borcani populi 118
Borcobe 148
Borcas ventus 38
Boreoſtoma Danubij fluminis oſtium 160
Borgodi populi 266
Borion promontorium 183
Bormannico oppidum 99
Borru fluuius 251
Boryſthenes fluuius 159. 161.163
Boryſthenes lacus 161
Boryſthenes populi ibidem
Boſenſes populi 112
Boſphorus Thracius 148. 158.221
Boſphori maris impetu perfracti 69

Bosphori Cimmerij latitudo 162
Bosphori Cimmerij & Thracij distantia 158
Bosphori vnde dicti 223
Botiæi populi 146
Botrys oppidum 199
Boum consideratio, natura, diuersitas, pretium 395. toto capite
Boues Lucæ quæ 352
Boues Indici quales 368. 395
Boues retrocedentes pascuntur ibidem
Boum ætas ibidem
Boues quo pinguescant ibi.
Boum domitura 396
Boum apud priscos cura ibi.
Boues occidere à Priscis prohibitum ibidem
Bouem loquutum aliquando 397
Bouis Apis consideratio ibidem, per totum caput
Bouem quis primus occiderit 345
Boue arare à quo inuẽtum 342
Bouianum colonia 119
Bouillæ oppidum 106
Bracarum conuentus in Hispania Citeriore 93.171
Bracarum ciuitates 96
Bracari populi ibidem
Braccata Gallia 97
Brachmanæ populi 242
Bragæ insulæ desertæ 267
Brana oppidum 92
Branchidarum oraculum 209
Brancosi populi 246
Brattia insula 133
Brauron 141
Bregmenteni populi 214
Breuis vitæ homines 279
Breuitate vitæ nihil melius 333
Breuci populi 132
Breuni populi 128
Bigiani populi ibidem
Brisabitæ populi 241
Britanniæ insulæ descriptio 167. per totum caput
Britãniæ dies maximus 62
Britannicus Oceanus 170
Britanniæ nomen olim omnibus adiacentibus insulis commune 161
Britanniæ insulæ mensura ibidem
Britãniæ æstus maximi 74
Britium oppidum 171
Brixentes populi 128
Brixia oppidum 126
Brixia fluuius 263
Brixillum oppidum 122
Brullitæ populi 212
Brumale tempus, eiúsque tranquillitas 40

Brumalis circulus 58
Brumbestini 118
Brundisium oppidum 116. 117
Brundisij portus 117.132
Brudisini fontis mira natura 79
Brundulum portus 123
Brutij agri incolæ sæpius mutati 109
Brutius ager ibidem
Brutium litus 99.109
Brutis tempus pariendi statutum 298
Bryazon fluuius 220
Brygion oppidum 145
Bryges populi 220
Bryllion oppidum 219
Bryssæ populi 146
Bryssani populi 240
Bubali animalia 358
Bubassus regio 207
Bubastites Aegypti nomos 189
Bubetani populi 108
Bubeium natio 185
Bubum oppidum 206.& Tom.4.pag.361
Buca oppidum 119
Bucephalos Alexãdri Magni equus 246.389
Bucephala oppidum Alexandri Magni equi monumento circundatum 246
Bucephalus portus 140
Bucinna insula 114
Budini populi 163
Budorææ insulæ 153
Buges lacus 161
Bularchi pictoris mira tabula 322.& To.4 pa.325
Bulenses populi 136
Buliones populi 131
Bulla regia oppidum 181
Bullidensis colonia 145
Buluba oppidum 186
Bupraſium locus 138
Bura oppidum 70.138.258
Burchana insula nobilissima 166
Burgundiones populi ibid.
Burnistæ populi 129
Burnum oppidum populi Romani prælio nobilitatum 130
Bursaonenses populi 95
Busiris Aegypti locus 194. & Tom.4. pag.384
Busirites Aegypti nomos 189
Buthrotum oppidum 135
Butoa insula 153
Butos oppidum 194
Butrinum oppidum 122
Butua oppidum 130
Butuntinenses siue Bututinenses populi 118
Buxentum oppidum 109
Buzæ populi 246

Buzeri populi 226
Buzygæus mons 143
Byblus insula 156
Byblos oppidum 199
Byzacium Africæ regio 182
Byzatij regionis fertilitas 182. & Tom.2.pag.384
Byzantium vbi 148.221
Byzantium quantū à Dyrrhachio distet 148
Byzantium quantum ab Istro distet 159
Byzia arx hirundinibus inuisa 148. & Tom.2. pag.72
Byzon Thraciæ oppidū 714

C

Cabaluca oppidum Albaniæ 231
Cabalia regio 206.220
Cabellio oppidum 99
Caberon fluuius 205
Cacidiri populi 238
Cacirini populi 114
Cadauera recentia mergun tur, vetustiora fluitant 80
Cadauera virorum supina, mulierum prona fluitant 309
Cadeuma oppidum 275
Cadiscus mons 153
Cadmus solutæ orationis inuentor 209
Cadmus in Graciam quas; literas attulerit 340
Cadmi inuenta 341.342
Cadmi patria 209
Cadmus mons 111
Cadrusi oppidum ab Alexandro conditum 251
Cadueni populi 209
Cadurci populi 170.& Tom.3.pag.5
Caduſia regio 234
Caduſij populi 237
Cæciæ insulæ 134
Cæcias ventus 38.39.40
Cæcilia Caia quæ 400
Cæcilia Castra Lusitaniæ oppidum. 172
Cæcilius C.Consul 31
Cæcilius M. Rufus orator 333
Cæcilij T.fortitudo 315
Cæcinos fluuius 115
Cæcitas quo pacto tollatur 374.& Tom.2.pag.145
Cæcorum oppidū Chalcedon 221
Cæcubi Campaniæ agri 105
Cæcubi agri fluctuantes insulæ 71
Cælestini populi 121
Cælina oppidum 126
Cælium oppidum 117
Cælius Tubero à rogo reuixit 35
Cælius Senator 387
Cælius Geographus. 127

Cæli consideratio, magnitudo, æternitas, continentia, mensura, &c. 1. per totum caput
Cæli formam globalem esse 2. per totum caput
Cælorum motus qualis 2.3. per totum caput
Cælorum ob motum sonitus concentúsque, ibidem & inde
Cælum à quo primùm descriptum 8
Cælo animalium omnium impressæ effigies 3. & inde
Cælo rerum omnium semina esse ibidem
Cælum vnde dictum ibidem
Cælo quæ nobiscum societas 8. & inde
Cæli notitiam quis primo habuit ibidem
Cæli signa duodecim à quo primùm obseruata ibid.
Cæli faces 29
Cæli colores ibid per totum caput
Cæli species sanguinei coloris visa 26
Cæli flammæ 30. per totum caput
Cæli versicolores, & repentini circuli . ibidem
Cæli ostentum 31. per totum caput
Cælum pro aëre 32
Cæli in terras influxus 34. 64
Cælum animalium effigies quot habeat 35
Cælum in partes sedecim diuiditur 46
Cælũ ardere sæpe visum 48
Cæli proprietas quibusdam in locis peculiaris 50. per totum caput
Cælestium obseruationes & quibus inuentæ 14. per totum caput
Cælestium corporum motus cur dissimiles 17
Cælestibus natura æterna 8
Cælestium potentia ad terram pertinet ibidem
Cælestium distantia non inuestiganda 25. & inde
Cæne insula 114
Caneum promontorium 153
Cæmina oppidum 108
Cæuci populi 146
Cænica regio 148
Cænites portus 139
Cænys promontorium 109
Caperi populi 171
Care oppidum 103
Cæretanus fluuius ibidem
Cæsani populi 269
Cæsar Dictator tabulas duas, Aiacem, & Medeam, in templo Veneris

Genitricis dicauit 322. & Tom.4.pag.317
Cæsar Dictator Peloponnesum insulam tentauit efficere 137
Cæsar Ptolemæum perimit 178
Cæsar Aedemonẽ Ptolemæi libertum in extremam vsque Mauritaniam persequitur ibidem
Cæsar C. Triarium vbi superarit 226
Cæsar C. Augusti filius 56. 269.& Tom.2. pag.193. & Tom.4.pag.186
Cæsaris Dictatoris spectacula 353
Cæsaris tertius Consulatus 354
Cæsaris Dictatoris mirus equus 389
Cæsar inimicorum literas ne lectas quidem concremauit 313
Cæsar Dictator Ciceronis hostis 319
Cæsaris Dictatoris pater qua morte extinctus 337
Cæsaris ciuili bello cometes visus 27
Cæsaris anima in Deorum numerum recepta 28
Cæsaris crinita stella quando visa ibidem
Cæsare Dictatore occiso anno toto Sol palluit 30
Cæsaris thronos stella 59
Cæsaris Dictatoris gesta præcipua breui compendio 312.313.per totum caput.& 314
Cæsaris Dictatoris ingenium omnium capax 313
Cæsar Dictator simul scribere, legere, dictare, audire solitus ibidem
Cæsar Dictator quaternas, septenásque epistolas simul dictabat ibidem
Cæsar Dictator signis collatis dimicabat ibidem
Cæsaris Dictatoris ductu quot hominum millia occisa 313
Cæsaris Dictatoris insignis clementia ibidem
Cæsaris Dictatoris magnanimitas ibidem
Cæsarum primus vnde dictus 301
Cæsarauguſtani populi 204
Cæsarauguſtanus conuentus 93
Cæsarauguſtana colonia 95
Cæsarea siue Cæsaria Mauritaniæ oppidum 94.180
Cæsarea Palæstinæ oppidum ab Herode Rege conditum 196.284

Cæsarea Minoris Armeniæ oppidum 231
Cæsarea Decapolis oppidum 198
Cæsarea Cappadociæ oppidum 225
Cæsariana colonia 91.172
Cæsariēses Ioniæ populi 212
Cæsariensis Mauritania 180
Cæsaris Dictatoris colonia Pharus 214
Cæsari venales populi 95
Cæsarobricenses populi 172
Cæsena oppidum 122
Cæsones vnde dicti 301
Cæsonia Caij principis vxor 299
Cagulatæ populi 268
Caia Cæcilia, quæ & Tanaquil 400
Caicus amnis 212.213
Caieta portus 105
Cainas fluuius 242
Caius Portius Consul 47
Caius Afranius Consul 56
Caius Imperator Cæsar Peloponnesum insulam tentauit efficere 137
Caius Cæsar Augusti filius 56. 269. & Tom.2. pag. 34. 193. & To. 4.pa.186
Caij principis vxor Cæsonia 299
Caij principis mater Agrippina 300
Caius princeps generis humani fax ibidem
Calabria Italiæ regio 116. & inde
Calabriæ nomen, situs, mensura ibidem, & inde
Calabriæ adiacentes insulæ 132
Calaguritani populi 95
Calaminæ insulæ 71
Calamissus oppidum 136
Calamos oppidum 199
Calapis fluuius 132
Calaris seu potius Caralis oppidum 83
Calathusa insula 158
Calatiæ oppidum 106
Calatis oppidum 147
Calauria insula 151
Calchas Lucanos subegit 118
Calciantes se quidam repente mortui 337
Calculis Thraces dies notabant 323
Caledonia sylua 167
Calenus ager 105
Caleni agri aqua vini modo inebrians 79
Calenum oppidum 106
Calete insula 158
Calicadnus fluuius 204
Calingæ Indiæ populi 242. 243.296
Calingij Arabia populi 260
Calingon promontoriū 245

Calimpaxa oppidum 242
Caliordi populi 162
Callet oppidum 91
Calletranus ager 103
Caliſſæ populi 244
Callichorum flumen 224
Callicrates ſtatuarius 311. & Tom. 4. pag. 375
Callidromus mons 143
Callipolis 149.155
Callirrhoë oppidum 202
Callirrhoë fons 141.197
Calliſte inſula 156
Callitriches feræ quales 405
Caloſtoma Danubij fluminis oſtium 160
Calpas portus 224
Calpe mons in finibus Hiſpaniæ 88.89.90.223
Calucones populi 128
Calucula oppidum 91
Calydna inſula 156.216. & Tom. 2. pag. 117
Calydna oppidum 207
Calydon oppidũ Aetoliæ 136
Calypſus inſula Ogygiæ 116
Camacæ populi 238
Camæ populi ibidem
Camalodunum oppidum Britanniæ 62
Camari inſula maxima 267
Camarina oppidum 114
Camatullicorum regio 98
Cambalidus mons 262
Camboictri populi 99.170
Cambuſis oppidum 275
Cambyſes fluuius 234
Cambyſu ciuitas 271
Camelani populi 121
Camelides inſulæ 217
Camelopardalus animal quã dõ primum Romæ viſum 367
Camelorũ conſideratio 366. & inde. & To. 2. pa. 148
Camelorum vſus in præliis 366
Cameli quot annis viuant ibidem
Camelorum cum equis inimicitia ibidem
Camerium oppidum 108
Camertes populi 121
Camillus quo die Veios ceperit 125
Camina inſula 156
Camirum oppidum 216
Cammanene regio 225
Campaniæ fertilitas 100.105 & Tom. 2. pag. 463.466
Campaniæ incolæ ſæpius mutati 106
Campaniæ laus 100.105.& inde
Campania tam hyeme, quã æſtate fulminibus obnoxia 43
Camponi populi 169
Campſeonyſis flumen 226
Camuni populi 127

Cana oppidum 254
Canæ Aeolidis oppidum 212
Canæ Lyciæ oppidum 206
Canaius fluuius 212
Canaria insula 282
Canarij Mauritaniæ populi 179
Canastræum promõtorium 145
Canatha oppidum 198
Canauna regio 267
Canclei populi 195
Cancri serpentum ictibus medentur 374. 375. & Tom.2 pag.19
Candace regina vbi regnarit 276
Candauiæ montes 131
Candaules rex Bularchi tabulam auro rependit 322
Candæi populi serpentibus vescuntur 272
Candidum promontorium 181
Candrogari populi 279
Candyba oppidum 206
Cani à pueritia vbi 292
Canitics præpostera 296
Caniculæ stellæ miri in hæc inferiora effectus 34. per totum cap. 40. & Tom.2. pag.272
Canis signi exortus 34. & Tom.2.pag.502
Canum descriptio natura, & erga domino fides 386. per totum caput. & To. 3.pag.99
Canes homini inter omnia fidelissimi 386
Canis cum elephanto pugna 388
Canes pro dominis pugnant 386.per totum cap.
Canum miracula plura ibi.
Canum in bellis vsus ibid.
Canes soli dominos nouere 387
Canes soli nomina nosciunt sua ibidem
Canum impetus & sæuitia quo mitigetur ibidem, & Tom.4.pag.196
Canes ex tigribus concipiũt 387
Canes è lupis concipiunt ibi.
Canes insignes dono Alexãdro Magno dati 388
Canum partus & generatio ibidem
Canum rabies, quando pestifera ibidem
Canis locutus aliquando 389
Canes Melitæi quales 133
Canes quæ loca non intrent 268. & Tomo 2. pagina 74
Canes vbi pro regibus habeantur 278
Canum magnorum copia

vbi 282
Canes Indici cæteris grandiores 294
Canes quando maximè in rabiem agantur 37
Canibus ne cauda creſcat 389
Canes quo rabidi fiant 305
Canes ne rabidi fiant 389. & Tom.3. pag. 269. & Tom. 4. pag. 98
Canis rabidi morſus remedia 388. 389. per totum caput, & Tomo tertio & quarto ſuis locis.
Canis fluuius 366
Canina capita habentes homines, pro voce latratum edunt 294
Canum ciuitas 193
Cannenufatum inſula 167
Cannenſes populi 118
Canopicum oppidum 183
Canopicum Nili oſtiũ 188. 194. 214
Canopitanum Aſricæ oppidum 183
Canopos inſula 214
Canopus Menelai gubernator ibidem
Canopus ſidus cæleſte 249
Canopus ſidus in Italia, non conſpicitur 59
Cantabra Indiæ fluuius 245
Cantabri Hiſpaniæ populi 94. 96
Cantabrorum regio 170
Cantaces populi 251
Canteci populi 225
Canucha fluuius 343
Canuſium oppidum 117. 118
Canuſij lanæ 399
Capaſtites Ægypti nomos 189
Capenates populi 103
Caperenſes populi 172
Capeus ſinus 266
Capharcus promontorium 153
Capheris inſula 158
Capillati Alpium populi 102
Capillum flauum quæ faciant 63. & Tom.3. pagi. 377
Capillorum diuerſitas in regionibus calidis & frigidis 63
Capilli ne deſinant 382. & Tomis tertio & quarto.
Capillus vbi probro exiſtimetur 233
Capina inſula 267
Capiſſa oppidum à Cyro dirutum 261
Capiſſene regio ibid.
Capitalia mons Indicorum altiſſimus 245

Capito Oppius vir Prætorius scirrho infestatus 305
Capitolium obsessum à Gallis, seruatur a Manlio Capitolino 315
Capitolium à L. Tarquinie Apiolarũ præda inchoatum 108
Capitolij Manlij decora militaria 515
Capitolij Manlij fortitudo, ac gesta 315.316
Capitulum oppidum 106
Capotes mons 201
Cappadocia sub quo parallelo sita 285
Cappadociæ descriptio 225. per totum caput.
Cappadociæ situs & termini 230
Cappadox fluuius 225
Cappagum oppidum 92
Caprarum consideratio, natura, generatio 401. per totum caput.
Capræ pinguitudine sterilescunt ibidem
Capræ quaternos pariũt ibi.
Capræ adhuc lactentes generant ibidem
Capræ pariunt octonis annis ibidem
Capris cornua non omnibus, & in his indicia annorum 402
Capris mutilis lactis maior vbertas ibidem
Caprarum solertia 141
Caprarum generositatis signum 142
Capræ auribus spirant 402
Capras febri nunquam carere ibidem, & Tom. 4. pag. 42
Capræ noctu vt interdiu cernunt 402. & Tom. 2. pag. 146. & Tom. 4. pag. 46
Caprarum morsus exitialis arbori 402
Capra cur Mineruæ nõ immoletur ibidem
Caprarum genera plura ibi.
Caprinũ iecur quibus prosit ibidem
Capreæ vbi non sint 408
Capraria insula 110. 111. 281. 282
Capraſia ostium Padi 123
Capreæ insulæ 112
Capretæ populi 214
Capros fluuius 207. 208
Capsitani populi 184
Capua oppidum 106
Capua vnde dicta ibidem
Capitibus quæ animalia careant 188. & Tom. 2. pagi. 140. & inde.
Capitibus carentes homines 188
Capita hominum in cælo visa

viſa 32
Caputis iudicium vbi primũ actum 342
Carabi fluuius 239
Caralitanum promõtorium 112
Caralitani populi ibidem
Carambus promontoriũ 162. 225. & Tom. 2. pag. 69
Carambucis fluuius 233
Caranitis Armeniæ præfectura 201
Caraſtaſci populi 229
Carbileſi populi 146
Carbileti populi ibidem
Carbo Cn. Conſul 332. 333
Carbo Lucius cum Pompeio Conſul 108
Carboni Imperatori mures arroſis faſciis exitium portenderunt 407
Carbonaria Padi oſtiũ 123
Caruſa inſula 158
Carbulo oppidum 91
Carcaſum, vel Carcaſo, oppidum 99
Carcathiocerta oppidũ 231
Carcinites ſinus 161. 162. 164
Carcine oppidum 161
Cardalena regio 267
Cardamyle oppidum 139
Cardamine inſula 272
Cardaua oppidum 268
Carditenſis populi 201
Cardia oppidum 149
Cardines mundi apud Hyperboreos eſſe creduntur 163
Carduchi populi, qui & Cordueni 236
Carene oppidum 212
Carenſes populi 95
Carentini populi 119
Careſa inſula 153
Careſus fluuius 213
Cares Tanaidis finitima olim tenuerunt 229
Caretha inſula 215
Caria regio 207. 208. 209. 210. 211
Cariæ oppida 208. & inde.
Cariæ boues aſpectu deformes 398
Carianda inſula & oppidum 216
Carianda Cariæ oppidũ 208
Carietes populi 96
Carina oppidum 220
Carini Germaniæ populi 166
Carioſuelites populi 160
Caripeta oppidum 269
Cariſa oppidum 92
Cariſſanum caſtellum 147
Cariſſa oppidum 225
Carmaræ populi 229
Carmani populi 244
Carmania regio 252. 257
Carmaniæ oræ menſura 255

Carmaniæ oppida ibidem
Carmelum promontorium & oppidum 198
Carmen heroicum à quo repertum 344
Carmon siue Carnon oppidũ 140
Carnapæ populi 229
Carne oppidum 200
Carneadis eloquentia, Catonisq; de eo sententia 318
Carne humana vescentes 279
Carnon siue Carmon oppidum 140. 269
Carnorum regio 125. 127. 131.
Carnorum oppida quæ interciderunt 126
Carnunti populi 160
Carnuti Galliæ populi 169
Carnus oppidum 268
Carpasium oppidum 215
Carpathos insula 153. 156. 216.
Carpathium mare quod, & vnde dictum ibidem
Carpetania regio 96
Carpetani populi 94
Carpentoracte oppidum 99
Carpi oppidum 182
Carræ oppidum 202. & To. 4. pag. 202
Carrea oppidum 102
Carrei populi 269. 270
Carseolani populi 119
Carsulani populi 121
Cartadulorum regio 194
Cartana oppidum 251
Carteia 90
Cartenna colonia Augusti 180.
Carteria insula 218
Cartheia, Cei insulæ oppidũ 153.
Carthago colonia in Carthaginis Magnæ vestigiis cõdita 182
Carthaginis Magnæ & Oceani distantia 126
Carthaginis nouæ & Dianij distantiæ 110
Carthago Hispaniæ oppidum 94
Carthago Hispaniæ Pœnorum opus ibidem
Carthago Magna à Tyriis condita 199
Carthago sub quo parallelo 284.
Carthaginem quis primus irruperit 301
Carthaginiensis Hispaniæ conuentus 93. 95
Cartris Cimbrorum peninsula 166
Carystium marmor 154. & Tom. 4. pag. 376. 377
Carystos oppidum 150. 154
Casamarri populi 278

Caſandra inſula 256
Caſcandrus inſula ibidem
Caſcantenſes populi 95
Caſilinum oppidum 407
Caſmatis agri fluuius mirę naturę 78
Caſinum oppidum 106
Caſiri populi 240
Caſij montis mira altitudo 200
Caſius mons 195. 196. 200. per totum caput.
Caſij Iouis delubrum 196
Caſmonates populi 102
Caſos inſula 156
Caſpaſiñ flumen nobile 238
Caſpia gens 237
Caſpius mons 206
Caſpium mare Oceani ſinus 231. 233. 234
Caſpij maris menſura 234
Caſpij maris forma ibid.
Caſpij maris deſcriptio generalis 233. & inde.
Caſpij & Pontici maris diſtantia 57. 232
Caſpij maris & Cimmerij Boſphori diſtantia 232
Caſpij populi 235
Caſpiæ portæ 206. 232. 235. 236. 246. 285. & To. 4. pag. 147
Caſpium mare à Cyro amne appellari incipit 235
Caſpij maris & Aſſyriæ diſtantia 262
Caſſandria oppidum 48. 145. & Tom. 4. pag. 353
Caſſera oppidum 146
Caſſiopæi populi 134
Caſſiope oppidum 150
Caſſios fluuius 234
Caſſipolis oppidum 204
Caſſiterides inſulæ 173. 342
Caſſius Lõginus Cõſul 298
Caſſius Orator 303
Caſtabala oppidum 204
Caſtabalenſes canum cohortes ad bella nutriũt 386
Caſtalius fons 136
Caſtana oppidum 144
Caſthenes ſinus 148
Caſtitatis exemplum 198. 320. per to. cap. 366. 393. & Tom. 2. pagi. 193. & Tom. 3. pag. 260. 311
Caſtologi populi 168
Caſtor Romanorum victoriæ nuntius 311
Caſtorum auriga qui 228
Caſtor & Pollux cur à nautis inuocantur 32
Caſtorum ſtellæ quales 31. 32. per totum caput.
Caſtores an teſticulos ſibi amputẽt 377. & Tom. 4. pag. 190
Caſtorea & caſtoreum quæ 377. & Tom. 4. pag. 190
Caſtra Cornelia, Africæ locus

cus 182
Castra gemina Baticæ oppidum 91
Castra vinaria Baticæ locus ibidem
Castrimonienſes populi 106
Castrum nouum, maris Adriatici oppidū 101. 121
Castrum Conſilinum 115
Castulonenſes populi 95
Caſuentum fluuius 116
Caſuentillani populi 121
Caſyrus mons 263
Catabani ſiue Catabanes Arabiæ populi 195.268
Catabathmos 184.186
Cataceti populi 229
Catadupi Æthiopiæ populi 191. 274
Catana oppidum 113
Cataonia regio 225.230.285
Catapulta à quo inuẽta 343
Cataractæ Euphratis 202
Cataractæ Nili 191
Cataræi populi 226
Catari populi 132
Catenates populi 128
Cathei montes 229
Caticnus Philotimus in patroni rogũ ſe coniecit 321
Catili populi 127
Catilina Ciceronis ingenium fugit 319
Catiliniana prodigia 44
Catilinæ proauus quis 316
Catina oppidum 140
Catinius Labeo tribunus plebis Metellum Macedonicum ex Tarpeio colle præcipitare conatus 326
Catizi qui, & Pygmæi Thraciæ olim incolæ 148
Cato Cenſorius, quoties accuſatus cauſam dixerit 315
Catonis Cenſorij laus 114. per totum caput.
Cato Cẽſorius, optimus Orator, optimus Imperator, optimus Senator ibidem
Cato Cenſorius octogeſimo anno filium genuit 304
Catonis duplex propago ibid. & inde.
Cato Cenſorius quid de legatione Athenienſium 318
Cato Græcorum hoſtis ibid. & Tom. 4. pag. 76. 77
Cato Iunior Uticæ ſe perimit 182
Cato Uticenſis Græcorum amicus 318
Cato Uticenſis pronepos Catonis primi ibidem
Cato ambitus hoſtis, ac repulſis gaudẽs, Prologo operis pag. 3
Catonem rem improbã nemo auſus rogare ibid.
Catorum cognomen à ſapiẽtia tractum 319

Catoblepas fera 369
Catoni populi 229
Caturiges populi 102. 125. 128
Cauarum oppidum Valentia 98
Cauaticæ cochleæ 385. & Tom. 4. pag. 122
Caucadæ populi 229
Caucasiæ portæ 232. per totum caput.
Caucasus mons 206. 227. 228. 231. 234. 235. 237. 238. 244.
Caucasus mons alio nomine Graucasus dictus 238
Caucenses populi 96
Cauchæ campi 261
Cauchi Germaniæ populi 166. 167. & To. 2. pa. 315
Cauda villosa homines in India 297
Cauda animalium animi index 361
Caudini populi 118
Caulonis oppidi vestigia 115
Caunos oppidum 207
Caurani populi 269
Cauraſiæ Bæticæ populi 91
Caurenses populi 172
Cauros insula eadem cum Andro 154
Causæ rerum omnium afferri non possunt 25
Causæ quorundam nosci non possunt 71
Cayster fluuius 210
Cea insula 153
Ceæ insulæ pars à mari absorpta 70
Cebrenia oppidum 213
Cecinna fluuius 103
Cecropia oppidum 341
Cecryphalos insula 151
Cedrei populi 195
Celadussæ insulæ 133
Celæ insulæ 218
Celænæ oppidum 208. 220
Celebothras Rex 254
Celegeri populi 132
Celena oppidum 131
Celenderis regio & oppidum 204
Celerini populi 96
Celetæ populi Thraciæ 146
Celocem nauem Rhodij muenerunt 345
Celsenses populi 95
Celtæ populi in Hiſpaniam transierunt 90
Celtiberi populi 94
Celtiberiæ caput Segobrigenses 96
Celtiberiæ finis Clunia ibid.
Celtiberiæ adiacentes insulæ 173
Celtiberiæ aſinæ ingentis pretij 393
Celtica vrbs Hiſpaniæ 91
Celtica Galliæ regio 168

Celtici, Lucenſis conuentus populi 96
Celtici Neriæ, Hiſpaniæ populi 170.173
Celticum promontorium 170.171
Cemelion oppidum 102
Cenchræ portus 137.140
Cendeuia palus 199.& Tom.4.pag.412
Cennicenſes populi 99
Cenneſſeris oppidum 263
Cenomanni populi Galliæ 169
Cennomannorũ oppida 126
Centaretus Galata, miráβ de equo Antiochi hiſtoria 390
Centauri populi, eorúmque inuentum 343
Centuripini populi 114
Ceos inſula 153
Cephalenia inſula 151
Cephalœdis Siciliæ oppidum 114
Cephalonneſus inſula 164
Cephalotomi populi 228
Cepheus Andromedæ pater vbi regnauerit 276
Cephiſſia fons 141
Cephiſſus fluuius 79.136.142
Cephus animal quale 366
Cepi oppidum 228
Ceramicus ſinus 208
Ceramus oppidum 209.216
Cerane oppidum 220
Κέρας ἀμαλθείας, Libri titulus, Prologo totius operis, pag. 6
Ceraſtæ ſerpentis deſcriptio 371
Ceraſtis cornua quatrigemina ibid.& Tom.2. pag.140
Ceraſtis inſula 215
Ceraſus oppidum 226
Ceratias cometæ genus 26
Ceraunius mons idem cum Tauro 206
Cerauny montes non procul à Mæoti 229
Cerauni populi 130
Ceraunus fluuius 226
Cerbalus fluuius 117
Cerbani populi 268
Cerberion oppidum 228
Cercetæ populi ibi.
Cerceti montes nobiliſſimi 143
Cercetius mons 217
Cerciæ inſula ibid.
Cercina inſula 127
Cercinitis inſula ibid.
Cercopitheci feræ deſcriptio 368
Cercuron Cyprij inuenerunt 345
Cerealis Ebura, Baticæ oppidum 91

Ceres cur Dea iudicata 340
Cereris inuenta ibid.
Κυρίον libri titulus, Prolog. operis, pag. 6
Cerinthus oppidum 154
Cermorum oppidum 146
Cerne insula 280. & Tom. 2. pag. 60
Ceruetani populi 106
Ceruetum oppidum ibid.
Cerretani Hispaniæ populi 94. 95
Certi nihil anguriis inesse certissimum est 7
Ceruarij lupi quales 370
Ceruorum consideratio 378. per totum cap.
Cerui canibus vrgẽtibus ad hominem vltro confugiũt ibidem
Cerui ægroti quo sibi medeantur 374
Ceruorum conceptus 378
Ceruæ qua herba se ante & post partum purgent ibi.
Cerui depositu cornibus latent 379
Ceruorum cornua ad quid vtilia ibid.
Cerua Q. Sertorij qualis 380
Ceruorum vita longa 329. 380
Cerni febres non sentiunt 380
Ceruos Africa non gignit ibidem
Cerui serpentes mandunt ibid. & Tom. 4. pag. 41
Cerui vbi non sint 380. 408
Cerui vbi fissis auribus ibi.
Ceruorum ætas discerni non potest 379
Ceruorum & serpentiũ inimicitiæ 380. & Tom. 2. pag. 103. & To. 4. pa. 41
Ceruorum cum serpente pugna 380
Cerui dictamnum herbam monstrarunt primũ 374. & Tom. 3. pag. 315
Ceselij Iurisperiti præceptor 386
Cesi populi 245
Cessero oppidum 99
Cestia gens 81
Cestria oppidum 135
Cestrini populi 134
Cetius fluuius 214
Cetuma oppidum 275
Ceutrones populi 128. & Tom. 4. pag. 265
Chabriæ castra 196
Chadæi populi 266
Chadisia oppidum & fluuius 226
Charonia oppidum 142
Chalæon portus 136
Chalce insula & oppidũ 216

Chalcedon oppidum liberum 221
Chalcedon cur cæcorum oppidum appellatum ibid.
Chalceritis insula Marti sacra 233
Chalcidene regio Syriæ fertilissima 200
Chalcis Eubœæ oppidum 154
Chalcis insula ante Ætoliam 151
Chalcis ad Belum Syriæ Cœles oppidum 136.303
Chalcis olim dicta quæ postea dicta Eubœa 154
Chalcitis insula 222
Chalcodontis insula 154
Chaldæi populi 265
Chaldæorum doctrina 259
Chaldaici lacus 261.262
Chalõitis regio 259.259.262
Chalybes populi 226.274
Chamæleontis animalis consideratio, & ex eo medicinæ 380. & inde, & To. 4. pag. 31
Chamæleontis miracula ibi.
Chamæleontis venenum 375
Chamæleon solo aëre pascitur 381
Chamæleon multicolor ibidem, & Tom. 4. pag. 31
Cambades mons 205
Chaones populi 134
Chaoniæ regio ibid.
Charax oppidum 253.260. 261.263.265.268
Characena ciuitas 72
Characene regio 263
Characeni populi 162
Charadrus oppidum 200
Charandra Troglodyticæ sinus 271
Charbanus mons 262
Chariati oppidum 269
Charien fluuius 227
Charmarum Rex in India, eiúsque vires 246
Charmei populi 269
Charmidæ, siue, Carneadis ingens memoria 312.
Charoneæ scrobes 71
Charybdis periculsus maris Siculi locus 113
Chasma quid 29
Chati populi 166
Chatramotitæ populi 268. 270
Chaus animal quale 367
Chelidonia vtilis oculis 374. & Tom. 3 pag. 327
Chelidoniam herbam hirundines inuenere 174. & Tom. 3. pag. 315
Chelidoniæ insulæ 78.215. & Tom. 2. pag. 51
Chelidonias, Zephyrus ventus 39
Chelidonium promontarium 205

Chelonates promontorium 138
Chelinatis insula 267
Chelonophagi populi 256. & Tom.2.pag.13
Chepta fluuius 242
Cherrhonesos Thracia 147
Cherrhonesi Thracia oppida 146
Cherrhonesus Heracleatarum oppidum 159
Cherſiphron architectus Dianæ templum extruxit 322.& Tom.4.pag.389
Cheruſci populi 166
Cheſius amnis 217
Chia insula ibi.
Chiani populi 235
Chione nympha Chiæ insulæ nomen fecit 217
Chios insula ibidem, & 285
Chium marmor 217. & Tom.4 pag.376
Chilmanenſe oppidum 183
Chimæra caſtellum 135
Chimæra mons ardens 81. 206
Chimarion mons 143
Chirogylium insula 215
Chiſiotoſagi populi 242
Chilon philoſophus gaudio obiit 320.337
Chilonis laus, autoritas, dicta, mors 319. per totum caput
Chironis parentes & eius inuenta 342
Chlamydia insula 155
Chlorus fluuius 204
Choani populi 269
Choara Parthiæ regio 236
Choaſpes fluuius 261.& Tom.4.pag.157
Choatras mons 205
Choatræ populi 229
Choma fluuius 206
Chomari populi 237
Choraſmij populi ibid.
Choromandorum gens 295
Chorſari Scythis, qui nobis Perſæ 238
Chryſa oppidum 153.212
Chryſa inſulæ metallis fertiles 247
Chryſe Serici maris ſinus 239
Chryſei populi 245
Chryſocera promontorium 148
Chryſopolis oppidum 221
Chryſorrhoas fluuius 198. 209.221.227
Chytophoria oppidum 211
Chytri oppidum 215
Cia insula 153
Cibarci populi 170
Cibilitani populi 173
Cibo quod animal nunquã veſcitur 381

Ciborum appetentia quomodo fiat, quære in Appetentia
Ciboton oppidum 208
Cibyra oppidum 204
Cibyraticus conuentus seu Cibyratica iuridictio 207
Cicæ insulæ 171
Ciceronis laus ingens 315. & Tom. 4. pag. 151
Ciceronis acta 315
Cicero extra omnem ingenij aleam, Prologo operu. pag. 9
Ciceronis uxor Terentia centum & tribus annis vixit 336
Cicero fatetur semper, quos sequatur autores, Prologo operis, pag. 6
Ciceronis libri de Officiis quales ibid.
Ciceronis quondam hostis Cæsar Dictator 319
Ciceronis Consulatus, & eius Collega 404. & Tom. 2. pag. 39
Cicimeni populi 229
Ciconum flumen, miráque eius natura 77
Ciconum regio 147
Cicynethos insula 157
Cileni populi 171
Cilices populi 213
Ciliciæ regionis descriptio 204. & inde
Ciliciæ & Syriæ terminus mons Amanus 200
Ciliciæ finis antiquus, Melas amnis 204
Ciliciæ portæ 206. 285
Cilicium mare 205. 215
Cilicij maris insulæ 215
Cilla oppidum 212
Cillaba oppidum 185
Cimbri populi Ingæuonum pars 166
Cimbri mediterranei Istæuonum pars ibid.
Cimbrorum promontorium 165
Cimbrica victoria 311
Cimbrorum canes dominis cæsis impedimenta defenderunt 386
Cimmerium oppidum antea Cerberion nominatũ 228
Cimmeriũ Italiæ oppidum 106
Cimmerij populi 233
Cimmerius Bosphorus 154. 228
Cimmerij Bosphorij situs, & oppida 228. per totũ ca.
Cimmeris oppidum 213
Cimmerum oppidum 162
Cimmerij Bosphori & Caspij maris distantia 232
Cimmia sylua 72
Cimolis oppidum 224

Cimolus insula 156
Cinædopolis insula 217
Cinare herba cervus venenatis pabulus resistit 375
Cincenses populi 95
Cineæ legati ingens memoria 312
Cingulani populi 106.120
Cinu immobilis vento 82
Cinium oppidum 110
Cinnamomum quò deuehatur 273
Cinyria oppidum 215
Cios fluuius & oppidũ 219
Circei quondam insula, recessu maris continenti adiuncta 68.105
Circei oppidum, antiqui Latij terminus 104
Circius mons 205
Circius ventus qualis 39
Cirrha oppidum 136
Cirrhæi Phocidis campi ibi.
Cirta colonia 181
Ciseruſſa insula 216
Cisianti populi 233
Cisipades Africæ populi 183
Ciseri populi 279
Cispij populi ibid.
Cissa insula 133
Cissa oppidum Thraciæ 149
Cistene oppidum 212
Citari populi 114
Cithara & eius cordarum repertores 344
Citharista promontoriũ 98
Citharon mons 142
Citium oppidum 215
Ciuitates mari absorptæ 70
Ciuitates à minutis animalibus deletæ 376. per totum cap.
Ciuitatem regiam Ægyptij inuenerunt 342
Ciuitatem popularem Attici inuenerunt ibid.
Clampetia Magnæ Graciæ locus 109
Clanius fluuius, qui & Glutcus quibuſdam appellatur 105
Clariæ populi 147
Clarij Apollinis templum 211
Clarij Apollinis ſpecus mirus 79
Claritas Iulia oppidum Baticæ 91
Claſsica colonia 98
Claſsitæ, Meſopotamiæ oppidum 258
Claterna oppidum 122
Claudiæ pudicitia explorata, inducta in Vrbem Cybele 320
Claudius Imperator in Sicum oppidum veteranos miſit 130
Claudij Imperatoris colonia 131

Claudij

Claudij Imperatoru è Britannia triumphus, & eius insignis nauis 123
Claudia Norici oppidum 131
Claudia præfectura illiúſq; pagi 103
Claudij Cæſariu colonia 131. 175.199.225
Claudij imperatoris in Africa bellum 178.180
Claudij Principu Conſulatu plures Soles viſi 30
Claudij Cæſariu ludi 390. & Tom.4.pag.236
Claudij Pulchri ædilitas 353
Claudius mons 132
Claudiopolis oppidum 202
Clauis inuentor 342
Claziomenij populi 229
Clemẽtia dea 45
Clementiæ exemplum 315. 350. per totum cap. 361. 363
Cleone oppidũ 138.140.145
Cleoſtratus primus ſignorũ cæleſtium obſeruator 8
Clibanus mons 116
Clibanus oppidum 204
Clides inſulæ 215
Climacterum nomine quid intelligant Aſtrologi 332
Clitarchus ſcriptor rerum Alexandri 280
Cliternia oppidum 118
Cliternini populi 119
Clitorium oppidum 140
Clodiæ Oſilij ſenectus 331
Clodia foſſa 123
Clodij forum 122
Cloſter fuſos inuenit 341
Cloſtra Romana 104
Cluana oppidum 120
Cludros oppidum 208
Clunia oppidum 96
Clunienſis conuentus 93. 96
Clupea oppidum 182.187. 284
Clupeæ terra ſcorpiones necat 127.& To.4.pa.363
Cluſini populi 103
Cluſiolum oppidum 121
Clylipenus ſinus 166
Clypeus ardens quando in cælo viſus 31
Clypei à quibus inuenti 342
Clyſter inuentum ibidu 374
Cnemis oppidum 142
Coborij inſula 267
Cobum flumen 227
Cochlearum cõſideratio 385 & inde, & Tom. 2. pag. 30.per totum cap.
Coconda populi 146
Cocoſſates populi 169
Cocinthum promontorium Italiæ longiſſimum 115
Codanus ſinus 165
Cœle Syria regio 195. 200

Cælos portus Thraciæ Cher. rhonnesi 149.157
Cœnarũ Censoria leges 403. 407. & Tom.2. pag.89. & Tom.4.pag.365
Cogamus fluuius 209
Cogitationes inter concipiendum animum subeuntes ad factuum similitudinem multum afferunt momenti 302
Cogitationum velocitas ibi.
Colaicum promontoriũm, quod & Coliacus quibusdam dicitur 249
Colapiani populi 132
Colarni populi 172
Colchi in Italia 126
Colchicæ regionis descriptio 227
Colchicæ solitudines 231
Colchorum gens 226.227
Colchinium oppidum Dalmatiæ à Colchis conditum 130
Colentum insula 129
Colentini populi 130
Colinia insula eadem cum Cypro 215
Colippo oppidum 171
Collatini populi 118
Collatia oppidum 108
Colligat Æthiopiæ oppidum 278
Collodis insula 112
Colobona oppidum 91
Colocasitis insula 273
Colone oppidum 213
Colonia Equestris 159
Colonia Rauriaca ibid.
Colonia Agrippinensis ibid.
Colonis insula 151
Colopena regio 225
Colophon oppidum 211
Colophonij populi ibid.
Colophonij bellorum causa cohortes canum abebant 386
Colophoniorum oraculũ 381
Colores mutantia hanimalia ibidem
Colossæ oppidum 220
Copæ oppidum 211
Colubæ populi 244
Colubraria insula 110
Columbæ quo sese purgent 375.
Columbaria insula 111
Columna Rhegia 109
Colycantiorum gens 214
Comagene regio 80.195. 201.202.225.230.235
Comana oppidum 225
Comata Gallia 168
Comenses populi 220
Cometarum consideratio, natura, genera, &c. 26. per totum cap.
Cometæ qui ibid.
Cometa quid portendãt 27

Cometes vbi pro Deo cultus 82
Cometarum materia quæ ibidem
Comini populi 119
Comitialis morbus quo deprehendatur 379
Comitialis morbi remedia 378. Vide reliquis tribus Tomis, vbi copiosè huius morbi remedia præscribuntur.
Commani populi 237
Commone insula 217
Complutenses populi 95
Compsani populi, qui & Copsani, 118
Compsæ oppidum 221
Conum oppidum ab Orobio originem traxit 124
Conceptum quæ signa sequantur 299. per totum caput.
Conceptus & generationis hominũ consideratio 30. per totum caput. & 306
Conchæ lunæ mutatione variantur 34
Conchylia luna augeri 75
Conchylia in cœnis prohibita 407
Conchyliorũ copia vbi 247
Concordia Dea 4
Concordia Iulia, Baticæ oppidum 92
Concordia Venetorum oppidum 125
Concordienses populi 172
Concubienses populi 121
Concubini in gratiam bos occisus, eiúsq; autor in exilium actus 396
Condigramma oppidum 251
Conimbrica oppidum 171
Conisium oppidum 214
Cononienses populi 99
Conopas nanus 308
Conopon diabasis insula 160
Consaburenses populi 95
Consensus gentium quibus in rebus conspirarit 345
Consentia oppidum 109
Consinge, Nicomedis regis vxor à cane perempta 386
Consilinum castrum 115
Consoranni populi 169
Constantiæ exempla 309. per totum cap.
Constantia Iulia, Beticæ oppidum 91
Constantia Iulia Mauritaniæ oppidum 176
Consuanutes populi 128
Consuarani populi 97
Consuetudinis vis 309
Consul Romanus quis primus externorum 325
Consulatus Latio quoque negatus ibid.

Consule intraturo domum quampiam fores à lictore percutiebantur 118
Consules Romanorum, quorum facit Plinius hoc Tomo mentionem 14.30. 31.46.47.48.56.60.66. 68.108.128.179.298. 303.304.305.310.314. 320.325.331.333.337. 346.353.354.365.382. 387.404.407. Reliqua vide alibi Tomis
Conterraneus castrense verbũ, Prologo operis, pag. 1.
Contestania Hispaniæ citerioris regio 94
Contributa Iulia, Bæticæ oppidum 92
Copæ Bæticæ oppidum 142
Cophanius mons ardens 81
Cophæ Aracosiæ oppidum 251
Cophes fluuius 247
Coptites Aegypti nomos 189
Coptos oppidum 254. & To. 4. pag. 432
Coracesium oppidum 204
Coracesius Tauri montis pars 206
Coracini pisces 190. & To. 2. pag. 18. & Tom. 4. pag. 197
Coralius fluuius 224
Corambus oppidum 274
Corani populi 106
Coranitæ populi 269
Coraſiæ insulæ 156
Coraxicus mons, Tauri pars 206.230.235
Coraxi populi 227
Corbulo Domitius contra Armenios 230.235
Corbulo dux 60
Corbulo Consul 299
Corculi Romani, à sapientia cognomen traxerunt 319
Corcyra insula 133.150
Cordi agni qui dicantur 398
Corduba oppidum 91
Cordubensis conuentus 89. 91
Cordulæ portus Themiscyræ 226
Cordyluſa insula 216
Corense litus ex aduerso Gadium 90
Coressus oppidum 153
Coretus Maotis lacus sinus 161
Corfidius funere locato reuixit 336
Corfinienses populi 119
Coricæ insulæ 153
Cormæum promontorium 211

Corineum Cypri insulæ oppidum 215
Corinenses populi 118
Corinium oppidum 129
Corinthi ars Acrocorinthus 137
Corinthiacus sinus ibidem. & 148
Corinthus oppidum ibid.
Corinthiorum portus Lechæum 138
Coriolani populi 108
Coriphas oppidum 212
Cormalos fluuius ibid.
Corneates populi 132
Cornelia Volusium Saturninum anno ætatis LXII. peperit 305
Cornelia Gracchorum mater qualis 305.306.321.
Cornelius Balbus quis, & eius consulatus 325
Cornelius Balbus Garamantas superat 185
Cornelius Orfitus Consul 30
Cornelius Tacitus eques Romanus, Belgicæ procurator, & eius filius 308
Cornelius Licinius Caluus orator 333
Cornelij Galli interitus 338
Cornelius Ruffus dormiens excæcatus 333
Cornelius Nepos Padi accola 125
Corneliani populi 113
Cornelij forum 122
Cornelia castra, Africæ locus 182
Cornei homines qui dicantur 309
Corniculum oppidum 108
Cornices vitæ longissimæ 329
Cornua ceruorum & eorum vsus 379
Cornucopiæ librorum inscriptio, Prolog. operis pag. 6
Corolia oppidum 168
Coronæa oppidum 142
Coronæus sinus 139
Coronæi populi 145
Corone oppidum 139
Coronæ in cælo circa Solem & Lunam quando visæ 30
Capilli populi 146
Corporum insignia 308. per totum caput
Corporis magnitudo vnde accidat 63
Corpora signantes notis populi 226
Corpora cremare quando cœptum Romæ 339
Corpora tota tingentes homines 278
Corporis humani magnitudinis consideratio 307. & inde.

Corpus quadraginta sex cubitorum inuentum ibid.
Corseæ insulæ 217
Corsi populi 112
Corsicæ insula descriptio 111
Corsicæ mensura ibid.
Corsicæ ciuitates, & coloniæ ibidem
Corsica Thebæ 137
Corticata insula 171
Cortonenses populi 95.103
Coruus quo sese purgat 375
Coruorum vita longa 329
Coryceum promontorium 211
Corycus mons 153. & To. 2. pagi. 119. & Tom. 4. pag. 162
Corycos oppidum, portus & specus 204
Corydalla oppidum 206
Corymbia insula 216
Corymphanta oppidum 220
Coryphasium oppidum 139
Cos insula nobilissima 216. 285
Cosanum litus, insulæq; illi obiecta 111
Coscinus oppidum 209
Cosenus fluuius 177
Cosoagus fluuius 243
Cossa oppidum 103
Cossæ populi 262
Cossetania regio 94
Costrobocci populi 229
Cossyra insula 114.127
Cossyri populi 242
Cotes Mauritania oppidum 175
Cothon insula 151
Cotirion oppidum 220
Cotieri populi 238
Cotinussa insula 173
Cotonis insula 151
Cotta populi 229
Cottiana ciuitates 128
Cottona regio 255
Cotyorum oppidum 226
Cragus promontorium 206
Cragus mons ibid.
Crambussa insula 215
Cranaos oppidum 208
Cranda oppidum 275
Crania mons 136
Cranon oppidum 143.144. & Tom. 4. pag. 153
Craspedites sinus 221
Crassus Crassi filius nunquam visus ridere 309
Crassus apud Carras peremptus 202
Crassi exercitus reliquiæ ab Orode Antiochiam in coloniam deductæ 273
Crassus Licinius Consul 298
Crassi M. prodigiũ ac interitus, & eius milites 47
Crataeis fluuius, Scyllæ mater 109

Crathis Magnæ Græciæ amnis 116. & Tom. 4. pag. 152
Crangiæ insulæ 152
Cremniscos oppidum 160
Cremona oppidum 126
Credulitas admirabilis Græcorum 370
Cremare corpora quando cœptum Romæ 339
Cremion oppidum 141
Creon mons 218
Cressa portus 207
Creta insula vnde dicta 152
Creta insula quibus animalibus careat 408
Creta centum olim vrbibus clara fuit 152
Cretæ insulæ descriptio ibi.
Cretæ insulæ mensura ibi.
Cretæ oppida insignia ibid.
Cretæ montes 152. & To. 4. pag. 159
Cretæ fontes calidi 68
Cretæ insulæ maris Adriatici 133
Creticum mare 68. 110. 150. 152
Crexa insula 129
Crialon oppidum 194
Cridinum fluuius 237
Crinitæ stellæ, id est, cometæ 26
Crinouolum oppidum 121
Crispini Hilari numerosa soboles 304
Crissæus sinus 136
Cristas galearum quis reperit 343
Critensi populi 278
Crithote oppidum 149
Critobulus Philippi Macedonis oculum doctè curauit 321
Criumetopon Tauricæ promontorium 162. & To. 2. pag. 69.
Criumetopon Cretæ promontorium 152
Crobyzi populi 161
Crocala insula 247
Crocodilon oppidum 198
Crocodilopolites Ægypti nomos 190
Crocodilus mons 203
Crocodili descriptio 372
Crocodili humani corporis auidissimi 246
Crocodilis Tentyritæ populi terrori sunt 373. & To. 4. pag. 11
Crocodili vbi gignantur 178. 372
Crocodilorum magnitudo partúsque 372
Crocodili ab ichneumone perimuntur ibid.
Crocodilorum cum delphinis inimicitia pugnáque ibi.
Crocodili quando primùm Romam

Romam aduecti 374
Crocodili Apis natalibus neminem infestant 397
Crocuta fera descriptio 368. 369.379
Crommyonnesos insula 218
Cromna oppidum 224
Cronea promontorium 228
Cronia regio 219
Cronium mare 165.168
Crotalus fluuius 115
Croto oppidum 72.116
Crocilea insula 151
Crudelitatis exemplum 147.148. & Tom.4.pag. 4. 113
Cruni oppidum 147
Crusa insula 217
Crustumerium oppidum 108
Crustuminus ager 72.103. 104
Crya oppidum fugitiuorum 207
Cryeon insulæ tres 215
Crynis fluuius 221
Cryon Phrygiæ fluuius 211
Cryptos insula eadem cum Cypro 215
Cryssa oppidum 213
Ctesibij inuentum 232
Ctesiphon Parthorum oppidum 259.261
Cubi Galliæ populi 170
Cubitorum octonûm homines 278
Cubulterini populi 106
Cucios fons nauigantibus expetitus 273
Culici Flamonienses populi finitimi Venetis 126
Cullu oppidum 181
Cumania castellum 332
Cumæ oppidum 106
Camara oppidum 274
Cumi populi 279
Cumeron promontorium 120
Cuneus Lusitaniæ promontorium 172
Cunici oppidum 110
Cuniculariæ insulæ 112
Cuniculorum animalium consideratio 406
Cuniculus vnde dictus ibidem
Cuniculi vbi gignantur, & vbi non 111.408
Cuniculi interdum oppida suffodiunt 376.406
Cuniculi vbi non sint 408
Cunila bubula qualis 374. & Tom.3.pag. 87
Cupra oppidum 120
Cuprenses populi ibid.
Curenses populi 119
Curetis regio, postea Acarnania dicta 135
Curetis insula eadem cum Creta 152

Curias oppidum 215
Curiatij tergemini 297
Curiætæ populi 129
Curiga oppidum, quod & Turiga quibusdam dicitur 92
Curitis oppidum 70
Curius cur Dentatus dictus 306
Curionum familia, & in ea Oratores 324
Currus ita paruus vt muscæ alis contegeretur 311. & Tom. 4. pag. 285. 375
Cursores velocissimi 310
Curubis oppidum 182
Curuli in sella quis semel & vicies sederit 330
Cosuetani populi 108
Cutuliæ lacus, Italiæ vmbilicus 119
Cutiliæ aquæ insulam habent innatantem 71
Cyane oppidum 206
Cyane fons 114
Cyanæ insulæ 164. 232
Cyanos fluuius 227
Cybeles sacerdotes Galli à Gallo flumine denominati 220
Cybeles specus mirus 71
Cybele à Claudia inducta Romam 320
Cybotus mons altissimus 70
Cyclades insulæ quæ, & vnde dictæ 154. 157. 285
Cyclopes populi 291
Cyclopum reperta 341. 342
Cyclopis insula 216
Cyclopum scopuli tres 113
Cycones populi 240
Cydamum oppidum 185
Cydara fluuius 249
Cydnus fluuius 204. & To. 4. pag. 152
Cydon oppidum 152
Cydonia insula 218
Cydoniæ insulæ mirus fons 79
Cydoniatæ Cretæ populi 408
Cygnus oppidum 227
Cylbiani montes 210
Cylbiani populi 212
Cyllanticus Pisidiæ tractus 220
Cyllene mons Arcadiæ 140. & To. 3. pag. 299
Cylleues sinus 138
Cyme oppidum 212
Cymbam quis primus reperit 345
Cymothoë fons 138
Cynætha oppidum 140
Cynamolgi populi 279. 376
Cynara insula 156
Cynethus insula 155

Cynethuſſa inſula 156
Cynips fluuius regióque 183
Cynira tegularum inuentor 341
Cyniræ ſenectus 329
Cynocephalorum lacte viuentes homines 278.297
Cynocephali feræ natura 405
Cynopolis oppidum 194
Cynopolites Ægypti nomos 189
Cynorrhodos, id eſt roſa ſylueſtris morſibus rabidi canis medetur 389.& Tom.3.pag.279.324
Cynos fluuius 266
Cynoſſema, Thraciæ locus. Hecubæ ſepulcro nobilitatus 149
Cynthia inſula eadem cum Delo 154
Cynthus mons ibid.
Cyparisſa oppidum 138
Cyparisſia inſula 217
Cyparisſius ſinus 138
Cyphanta portus 139
Cypriæ inſulæ tres in mari Lycio 215
Cyprus inſula Syriæ aliquãdo adhæſit 69
Cypri inſulæ deſcriptio 215
Cyprus nouem olim regionum ſedes ibid.
Cypri menſura ibid.
Cypri varia nomina ibid.
Cyrenaica prouincia 183. 284
Cyrenaicæ rupes Auſtro ſacra 37
Cyrenaicæ prouinciæ deſcriptio 184. per totum caput
Cyrenaicæ menſura 186
Cyrenaicæ ſinus Catabatmus ibidem
Cyrenaica prouincia baſiliſcum ſerpentem gignit 369
Cyrenaicus ager in ora tantum fertilis 184
Cyrene oppidum ibid.
Cyriſobarca oppidum 244
Cyrnaba fluuius 239
Cyrnos inſula, eadem cum Corſica 111
Cyrni Indiæ populi 295
Cyrnus inſula ante Aetoliam 151
Cyropolis regio maritima 257
Cyrrheſtæ populi Macedoniæ 143
Cyrrhiſtica regio 200
Cyrrhum oppidum 200
Cyri ingens memoria 311
Cyrus fluuius 230. 231. 232, 234. 235. 236. 239

Cyri regis ara & termini 238
Cyrus vbi sepultus 257
Cyssamum oppidum 152
Cyssiros insula 158
Cyste oppidum 275
Cyte oppidum 162
Cyteum oppidum 152
Cythenus mons 236
Cytharon mons 142
Cythera insula & oppidum 151
Cytheris mima 363
Cythnos insula 155
Cytinos oppidum 152
Cytinum oppidum 142
Cytus insula 172
Cytorus mons 224
Cyzicum Milesiorum oppidum 219
Cyzicenum marmor 221

D

DAbanegoris regio 267
Daci populi iidem cum Getis 160
Daci à Iazygibus Sarmatis sedibus suis pulsi ibidem
Dactyli Idæi populi 342
Dædala oppidum 207
Dædaleon insulæ duæ 215
Dædali inuenta plura 342
Dædali filius 117
Dahæ populi 238
Dale oppidum 213
Dalmatia regio 131
Dalmatiæ specus miræ naturæ 36
Dalmatiæ termini 129
Dalmatiæ descriptio 131
Damæ animalia 405
Damascena Syriæ regio 195
Damascus oppidum 198. 203. & Tom. 4. pag. 380
Damea vrbs, postea Apamia dicta 214
Dammanitani populi 95
Damnia regio 211
Danaus puteorum repertor 341
Dandagula oppidum 245
Dandari populi 229
Dandonis Illyrici senectus 330
Daneon portus 271
Dangulæ oppidum 251
Danubius nullum amnem in mare Adriaticum emittit 125
Danubij fluuij descriptio 159
Danubius quibus augeatur amnibus 131
Danubij ostiorum nomina 159. 160
Danubij magnitudo 160
Daorizi populi 130
Daphissa mons 143
Daphnidis serui pretium ingens 322

Daphnuſa inſula 217
Daphnidis inſula 273
Daphnus oppidum 142
Daræ populi 178
Daras fluuius 256
Darat fluuius crocodilos gignit 178
Daratitæ Aethiopes ibid.
Dardani populi feri 135
Dardani populi 145
Dardani Macedonum hoſtes ibidem
Dardani Mœſiæ populi 132
Dardania inſula eadem cum Samothracia 158
Dardanium oppidum 214. 215
Dardæ Indiæ populi auri fertiliſſimi 244
Dardorum gens à Diomede deleta 118
Darieum fertiliſſimus Zapauortenes regionis locus 237
Daremæ populi 274
Dari populi 245
Darius, Arianæ regionis pars 251
Darius Xerxis pater per Boſphorum Thracium ponte duxit exercitum 158
Darius vbi ab Alexandro Magno victus 235
Darius Hyſtaſpis filius Suſorum conditor 262
Darij ab Alexandro victi ſpolia 311
Darij ſcrinium Homeri cuſtodiæ datum ibidem
Daron oppidum 278
Darræ gens 267
Daſcuſa oppidum 201
Dáſcylos oppidum 219
Daſelis oppidum 275
Daſibari fluuius 186
Daſſaretæ populi 131.135
Daſypus animal 406
Daſypodes omni menſe pariunt, ſuperſœtántque 406. & Tom.2. pag.99. 100
Dauelli populi, ſiue Danelli 277
Daulis regio 137
Daulotes fons 267
Daunia Apuliæ pars 117. 118
Debris oppidum, mirúſque eius fons 185.186
Decapolitana regio 198. *per totum caput, &* 199
Deceates populi 102
Deciani populi 118
Deciatium regio 98
Decij forum 119
Deculani populi 118
Decuma oppidum 91
Decumi populi 130
Deiræ ſtenæ inſulæ, ſiue

Dirę 272
Defunctorum corpora ponderoſiora quàm viuentium 308
Deitania regio 94
Delius Apollo vbi præcipuè colatur 164
Delos inſula, Cycladum clariſſima 155
Delos inſula ſub quo parallelo 285
Delos inſula repente enata 68
Deli inſulæ mirus fons 78. 155
Delos vnde dicta 155
Delphacia inſula 222
Delphi, Apollinis, oraculo clari 136
Delphi Phocidis oppidum liberum ibidem
Delphici oraculi ſpecus fatidicus 71
Delphini portus 102
Delphinorum cum crocodilis pugna 373
Delta Aegyptus cur dicta 189
Deltæ literæ triquetram figuram bifariam ſe findens Nilus imitatur 123. 189. 193. & To. 4. pa. 384
Demænetus in lupum conuerſus 370
Demetrias oppidum 143
Demetrius rex propter Protogenii picturam Rhodiis parcit 322. & Tom. 4. pag. 338
Demetrius rex Peloponneſum inſulam tentauit efficere 137
Demonneſos inſula 222
Democritus reſurrectionis aſſertor 340
Demonax Seleuci, & Antiochi regum dux 238
Demoſthenis ad inimicos laus 317
Denda municipium 331
Dendros inſula 152
Denna oppidum 275
Deſeletæ populi 135. 146
Dentium conſideratio 306. & To. 2. pag. 147. & inde
Dentes homini quo tempore decidant 306
Dentium vice quidam continuum os habuerunt ibidem
Dentes inuicti ignibus ibid.
Dentium neceſſitas 307
Dentes primores ſermonem regunt ibidem
Dentium auguria ibidem
Dentes quot vnicuique inſint ibidem
Dentes canini quales ibid. & Tom. 2. pag. 148. 149
Dentibus nondum genitis

homo non crematur 307
Dentes trium inter se ordinum 368.372
Dentes pullini qui 344
Dentati homines quidam nati 306
Dentata quæ fœmina nata, eiúsque omen inauspicatissimum ibidem
Deorum insulæ 173
Derangæ populi 246
Deraſidæ insulæ continenti adiunctæ 60.210
Derbices populi 237
Derceto Dea vbi colatur 196.200
Deremistæ populi 130
Deretini populi ibidem
Derrha oppidum 145
Dertona colonia 102
Dertusani populi 95
Derxene regio 201
Desticos insula 158
Desitiates populi 130
Desuuiatium regio 98
Deuelton, siue Deulton, oppidum & stagnum. 148
Deuade insula 267
Deus quid 4.per totum caput
Deus est mortali iuuare mortalem 5
Deus idem cum natura 7. & inde. & Tom.3. pag. 380
Deus non omnia potest 7
Dei consideratio 4.per totum caput
Dei formam quærere, imbecillitatis humanæ est 4
Deorum plurium nomina 4. 5
Deorum multitudo cur credita 5
Deorum populus maior, quàm hominum ibidem
Deorum loco à quibusdam animalia cibiq; coluntur ibidem
Deorum matrimonia ibid.
Deorum alij iuuenes, senes alij, alati, claudi ibidem
Deorum adulteria, odia, bella, &c. ibidem
Deorum quibusdam nullus respectus. 6
Deorum pœnæ seræ aliquãdo, nunquam tamen irritæ 7
Deorum reuerentiæ exempla 293. 297. & Tom. 2. pag. 61. 74. & Tom. 4. pag. 21
Deorum mater Quæ Cybele.
Deos innumeros credere, maximæ socordiæ est 5
Dij ex virtutibus vitiisq; olim numerabantur ibi.
Dij inferi in genera descripti

pti ibidem
Dij curam mortalium an agant 6.7
Dij in præterita vnicum obliuionis ius habent 7
Dij lacte à ruſticis, & mola ſalſa placantur, Prologo operis, pag. 3
Dis dicata pretioſiora videntur, Prologo totius operis, pag. 5
Deximontani populi 253
Dextræ vires maiores 308
Dia oppidum 162
Dia inſula 155
Diabetæ inſulæ 216
Diablindi populi 169
Diadema Regum Bacchus primus inuenit 340
Dianæ Epheſiæ templum olim mari alluebatur 68. 211
Dianenſes populi 95
Dianium oppidum ſtipendiarium 94
Dianium inſula 111
Diapaſon in harmonia quid 24
Diaphanes fluuius 203
Diareuſa inſula 217
Diarrhytus Hippon, Africæ oppidum 182
Dibitach oppidum 261
Dicæa oppidum 145
Dicæarchia colonia eadem cum Puteolis 106
Diceæ, Thraciæ oppidum 147
Dictæus mons Cretæ 151
Dictamnum à ceruis repertum 374. & Tomo 3. pag. 315
Diduri populi 232
Didymæi Apollinis aræ vbi, & à quo ſtatutæ 238
Didymæi Apollinis oraculum 209
Didymæ Lycij maris inſulæ 216
Didyme inſula vna ex Aeolijs 115
Dienſis colonia 141
Diei lux quando nocte viſa 31
Dierum inæqualitas vnde 60. 61. 63
Dies non vbiq; eodem tempore 60. per totum caput
Dies vbi longiſſimus, breuiſſimúſque 62. per totum caput
Dies ſex menſium 62. 163
Diei obſeruatio apud diuerſos 63. per totum caput
Diei initium finiſque quomodo accipiatur ibidem
Dies alius de alio iudicat 324
Diebus nullis credendum

ibidem
Dies vbi aliquando nullus 168
Dierum diuersitas 284
Diethusa insula 158
Digba oppidum Mesopotamiæ 260
Digeri populi 146
Digito vno hostis victus in castra relatus 310
Diglito, id est, Tigris fluuius 260
Dij. Quære Deus
Dimastos insula 216
Dimastos mons 154
Dimuri populi 246
Dinaretum promontorium 215
Dindari populi 130
Dindymus oppidum 219
Dindymus mons ibidem
Dinia oppidum 99
Dinocharesarchitectus 194
Dinocrates Geometra 322
Diobesi populi 146
Diocæsarea oppidum 225
Diodori insula 273
Diodori Dialectici repentina mors 337
Diodori Historia Bibliotheca inscripta, Prologo operu, pag. 6
Diogenes Cynicus affectuũ humanorum expers 309
Diognetus itinerũ Alexãdri mensor 241
Diomedea insula 133. & Tom. 2. pag. 86. 181
Diomedis equorum stabulum 147
Diomedis oppida in Italia 117
Diomedes quas gentes in Italia deleuerit ibidem
Diomedes Spinam oppidum condidit 123
Diomedu promontorium 129
Diomedis socer Daunus 117
Dionysia Lycij maris insula 215
Dionysia insula Aetoliæ adiacens 151
Dionysias insula eadẽ cum Naxo 155
Dionysius Siciliæ extremam Italiæ peninsulam adiicere voluit 115
Dionysius Geographus 154
Dionysius Geographus vbi natus 264
Dionysius Geographus ab Augusto in Orientem missus ibidem
Dionysius tyrannus gaudio obiit 337
Dionysio tyranno pulso, dulce fuit mare 76
Dionysius Platonem quo

apparatu exceperit 317
Dionisij ostentum atque tyrannis 390
Dionysius scriptor à Philadelpho in Indiam missus 141
Dionysodori epistola ab inferis missa 85. per totum caput
Dionysopolu oppidum 147. 148
Dionysopolitæ populi 208
Dioptra instrumentum Geometricum 58
Dioryctos, Leucadis litoris locus 135
Diosteenosia fons mirus 79
Dioscurias oppidum 227
Dioscoron insula 116
Dioscuridu insula 267
Dioshieritæ populi 212
Dioshieronitæ populi 220
Diospage oppidum 258
Diospolites Aegypti nomos 189
Diospolis oppidum 193.200. 208.341
Dipsium Argos 139.341
Dirce fons in Bœotia 142
Direa oppidum 274
Dirini populi 118
Discera natio 186
Discordia Hyperboreis ignota 163
Divinationis species 345
Divinationi nonnulli superstitiosè dediti 7
Divinitas in quibusdam 320. per totum caput
Divitiæ multos perdunt 324
Divitiarũ exprobratio 57. 58. & Tom. 4. pag. 257
Dium Cretæ oppidum 152
Dium Eubœæ oppidum 154
Doberienses populi 145
Dochi populi 278
Doci, id est, trabes ignitæ in cælo 29
Docilitatis exemplum 340. per totum caput
Docleatæ populi 130
Dodonæ mirus fons 78
Dodonæ Iouis templum 153
Dolabella P. Consul 30
Dolates populi 121
Dolicæ insulæ 267
Doliche insula 155
Dolichiste insulæ 215
Dolionis insula 219
Doloncæ populi 146
Dolopes populi Aetolorum 136
Domada oppidum 269
Damazanes populi 274
Domitius Cn. Consul 31
Domitij interitus 338
Domitius Nero Peloponnesum insulam tentauit

efficere 137
Domitius Nero Achaiam libertate donauit 140
Domitius Corbulo in Armenia bellum gessit 230. 235
Domitius Aenobarbus Aedilis curulis 383
Domus sale vbi construantur 185
Domibus carentes homines 128.233
Domus lateritiæ à quibus repertæ 341
Donacesa mons 143
Donysa insula 156
Doras fons 267
Dorcades vbi non sint 408
Dorica gens in Cappadocia 225
Dorici sinus oppida 208
Dorion oppidum 139.211
Doris Græciæ regio 142
Dorisci gens 251
Doriscum promontorium 141
Doriscus locus Thraciæ 147
Dorius tonus 24
Dorij moduli à quo reperti 343
Dormisse quendam annos septem & quinquaginta 335
Doron oppidum 204
Dorum flumen 198
Dorylæum oppidum Phrygiæ 211
Dorylæi populi 208
Dosiades scriptor 152
Dotiõ Magnesiæ oppidũ 144
Draco mons 211
Draco quo se ægrotum sanet 356
Draconum cum elephantibus pugnæ 357
Draconum mira magnitudo ibidem
Dracones vbi magna in copia proueniant 358
Draconum cristæ 358. & Tom.2.pag.139
Draconum insula 158
Dramasa Indi polum Austrinum nominant 244
Drangæ populi 242
Draus fluuius 131
Drepana Siciliæ oppidum 114
Drepane insula eadem cum Corcyra 150
Drepanum promontorium 113.273
Drilo Illyrici oppidum 130. & Tom.3. pag.121
Drimati populi 267
Drinius fluuius 132
Dromiscos insula continenti adiuncta 69
Dromos Achilleos insula 161

Druentia fluuius 98
Drugeri populi 146
Drymea regio 137
Drymusa insula 217
Dryopes populi 134
Dryopis regio 142
Dryusa insula 217
Duatus sinus 267
Dubiis fidem dare res ardua, Prologo operis, pag. 4
Dudini populi 129
Dulichium insula 151
Dulopolis oppidum 207
Dumana oppidum 274
Dumna insula 168
Duria fluuius 122.160
Durine oppidum regium 262
Durius Hispaniæ fluuius maximus 171
Durius Samius historicus 386. & Tom. 4. pag. 280. 384
Durij L. medici interitus 338
Dyme colonia 138
Dyriodoris fluuius 232
Dyrù, id est, Atlas mons 179
Dyrrhachium 117.131.145.

E

EAle fera qualis 368
Ebeni copia vbi 280
Eblitei montes 266
Ebode oppidum 269
Ebora oppidum veteris Latij 162
Ebroduntij populi 99.128
Ebur quid 350
Ebura oppidum 90
Eburini populi 116.
Eburo oppidum 171.
Eburonices populi 169
Ebusus 110.
Ebusus non generat cuniculos 111. 408
Ebusi terra serpentes fugat 110. & Tom. 4. pag. 363
Ecbatana oppidum 199. 235. 236. 257. 262. & To. 4. pag. 153
Ecdipa oppidum 199
Eceſtienſes populi 114
Echinades insulæ 151
Echinades insulæ quomodo natæ 67
Echinus oppidum 135.143
Echinussa insula 156
Echo quid, & qua ratione reddatur 36. & Tom. 4. pag. 399
Ecliptica in Zodiaco quæ 19
Ecclipsium Solis & Lunæ consideratio 12. per totũ cap. 15. per totum caput. 59. 60
Eclipses etiam quadrupedes pauent 405
Ecnephias quid 42.43

Econia oppidum 142
Ecrectice regio 227
Ectini populi 128
Ectrapeli qui 308
Edenates populi 128
Edeſſa quondam Æthiopia dicebatur 202
Edetania regio 94
Edini populi 114
Edones populi 238
Edonis oppidum 212
Edoni populi 146
Edonus mons 149
Edoſa oppidum 275
Edron portus 123
Effaſcinatrices familiæ in Africa 292
Effigies hominũ miræ 277. *per totum cap.* 290. *per totum cap.* 291. *per totum caput*
Egelaſtani populi 96
Egnatia oppidum 117
Egnatiæ oppidi ſaxum miræ naturæ 82
Egouarri populi 170
Egra oppidum 269
Eguituri populi 128
Eion litus 228
Elæa inſula 222
Elæa oppidum 152. 214
Elæon oppidum 142
Eleũs oppidum 149 208
Elemitæ populi 268
Elanitticus ſinus ibidem
Elaphites inſulæ 133. 217
Elaphonneſos inſula 221
Elaphuſa inſula 150
Elatea oppidum 142
Elatium oppidum 203
Elatus mons 151. 408
Eldamarij populi 258
Electrides inſulæ 133. 168. *& Tom.* 4. *pag.* 424
Electrũ vbi proueniat 165. 168
Elegia oppidum 201
Elementorum conſideratio, numerus, nomina, ſitus, natura, &c. 3. 57. 58
Elementorum nexus 3. 53
Elementi ſedes nonniſi in elemento eſt ibi.
Elementorum figura qualis ibidem
Elephantine inſula 193. *& Tom.* 2. *pag.* 333. *& Tom.* 3. *pag.* 285
Elephantorum conſideratio libri octaui capitibus duodecim primus.
Elephantorũ venatores domitoréſque 243
Elephantes maximi in Taprobane inſula 248
Elephas animalium terreſtrium maximum 348
Elephantis intellectus ibid. *per totum caput.*
Elephas in quibus homini ſimilis

similis ibidem
Elephantes Lunam adorant ibidem
Elephantes quando primũ iuncti Romæ 349
Elephãti & militis Romani singulare certamen 353. per totum caput.
Elephantes per funes incedunt 349
Elephantum docilitas 349. per totum caput.
Elephantes scribere discunt 349
Elephantorum cornua qualia 350
Elephantum ossium vsus ibidem
Elephantum dentes 350. 356. & Tom. 2. pag. 149
Elephantorũ clementia 350. per totum cap. 354
Elephantum memoria 351. per totum caput.
Elephantes quibus gaudeãt 351 356
Elephantum pudor 349
Elephantum amor ibidem
Elephantes quãdo primum in Italia visi 352. per totum cap.
Elephantum pugna 353
Elephantes hordei succo mitigantur 354
Elephantes quomodo capiãtur ibid. per totum cap.
Elephantes fœmina maribus pauidiores 355
Elephantes quomodo domẽtur ibid. per totum cap.
Elephanti Indi, Afrique quales 349. 355
Elephantum partus & reliqua natura 355. 356. per totum cap.
Elephantes quot annis viuant 356
Elephantes frigoris impatiẽtes ibidem
Elephantum manus quæ ibidem
Elephantum cutis cancellata ibidem
Elephantum dentium magnitudo ibidem
Elephantes vbi nascantur 357
Elephantum cum draconibus pugna ibid.
Elephantum sanguis frigidissimus ibidem
Elephantum cum rhinocerote bellua inimicitiæ 367
Elephas Camæleonte deuorato, oleastro sibi medetur 375
Elephantem mulier quadã peperit 297
Elephantes quis primus Romam

mam in triumphum duxit 352
Elephantis vescentes homines 277. 278
Elephantum venatus vbi 272
Elephantorum limes in Africa quis 275
Elephantum vsus in bellis 343
Elephantũ in Africa multitudo 182
Eleti populi 146
Eleusin oppidum 141
Eleutheræ oppidum 142. & Tom. 4. pag. 279
Eleuternæ oppidum 152
Eleutheros fluuius 199
Elice oppidum 70
Elimæi populi 284
Eliorum ager 138
Elis oppidum ibidem
Elidis & Sicyonis distantia 60
Elmon oppidum Thessaliæ 143
Elongosine locus 260
Eloquentiæ vis 317. 318
Elpis Samius leoni os è dentibus exemit: leonisq; erga ipsum gratitudo 364. 365
Elorum flumen 114
Elusates populi Aquitaniæ 169
Elymais regio 256. 257. 262. 263
Emanici populi 92
Emathia regio eadem quæ Macedonia 144
Emere Liber pater primus instituit 340
Emeritensis conuentus 172
Emeum oppidum 275
Emischabales fons 269
Emmaus oppidum Iudææ 197
Emodi montes 240
Enagora insula 215
Encheleæ oppidum 129
Enchiridion, libri inscriptio, Prologo operis, pag. 6
Ἐγκωμιαστικὰ quæ dicantur, Prologo operis, ibid.
Enderudini populi 130
Endymionis & Lunæ amorum fabula vnde manarit 11
Engadda oppidum 198
Enguinii populi 114
Enhydra oppidum 199
Eniandos oppidum 204
Eningia insula 166
Enipeus fluuius Thessaliæ 143
Enipi natio 186
Enispe oppidum Arcadiæ 140
Enneacrunos fons 141. & Tom. 4. pag. 161

Ennenſes populi 114
Ennij ſtatua in Scipionis ſepulcro 318
Enœcadloæ populi 161
Enoſis inſula 112
Entellini populi 114
Eodanda inſula 267
Eos mons 271
Eous Oceanus 233
Epageritæ populi 228
Epagris inſula 154
Epei ager 138
Epetini populi 130
Epheſiæ Dianæ templum 211. & Tom. 4. pag. 388
Epheſiæ Dianæ ſimulacrũ à Mentore factum 322
Epheſus oppidum 210
Ephyra oppidum, id eſt Corinthus 137
Ephyre inſula 151
Ephyri populi Aetolorum 136
Epicharmus quas literas repererit 341
Epicnemidij populi 142
Epidamnum oppidum 131
Epidaurus inſula 69
Epidaurum colonia 130
Epidaurum oppidum 139
Epidires oppidum 272
Epigranea fons 142
Epimaranitæ populi 266
Epimenidis ſomnium fabuloſum 335
Epiphanenſes populi 201
Epiphania oppidum 202. 204
Epiri menſura 344
Epiri initium 131
Epiri termini, populi, loca 134. per totum cap.
Epiri boues 395
Epiropia inſula 151
Epis oppidum 275
Epiſilbrium caſtrum 90
Epitus mons 145
Epium oppidum 140
Epopos mons vel Epomeus, 69.
Eporea oppidum 124. & Tom. 3. pag. 122
Eporodicæ Gallorum lingua qui dicantur ibid.
Ἐπονσίδων Libri Sorani inſcriptio Prologo operis ad finem.
Equeſtris colonia 169
Equorum conſideratio 389
Equorum plurium ſepulcra ibidem
Equorum erga dominos amor ibid. per totum cap.
Equorum intellectus 390
Equorum docilitas ibid.
Equi quot annis viuant 391
Equorum forma qualis eſſe debeat ibidem
Equorum ornamenta à quæ inuenta

inuenta 343
Equum qui ari es appellatur in mirabilibus machinis, quis inuenerit ibidem
Equo pugnare, à quo repertum ibidem
Equæ Fauonio vento concipiunt 172. 392. & To. 2. pag. 336
Equarum coitus partúſque 391
Equarum libido quo extinguatur ibidem
Equarũ Hippomanes quid 392
Equi feri vbi 359
Equo fere iidem, qui homini, morbi 392
Equi thieldones & Aſturcones vbi gignantur ibid.
Equorum cum camelis odium 366
Equi alati cornutique in Aethiopiâ 367
Equi homini fideliſſimi 386
Equæ vbi vento concipiant 392
Equinis pedibus homines vbi naſcantur 165
Equitatio cuius inuentum 343
Eranuſa inſula 116
Eraſinus fluuius 77
Eratonos inſula 272
Eratoſthenis laus 85
Erauiſci populi, ſiue Arauiſci 132
Erebinthus inſula 222
Erethria oppidum 154
Ereſos oppidum 218
Ereſij populi 213
Ergauicenſes populi 95
Ergetini populi 114
Erginus fluuius 149
Ericuſa inſula 115. 150
Eridani, id eſt, Padi fluuij deſcriptio 122. per totum caput.
Eridanum Padi oſtiũ 123
Erineos oppidum 138. 142
Erranoboa fluuius 243
Eryannos fluuius 212
Erycini populi 114
Erymanthus fluuius & mõs 140
Erymne oppidum 144
Erythia inſula 173
Erythia vnde dicta ibid.
Erythræ oppidum 142. 211. 217. & Tom. 4. pag. 352
Erythras rex Erythræo mari nomen fecit 255
Erythras rex vbi ſepultus 268
Erythræum mare quod, & vnde dictum 255
Eryx mons 114
Eſar oppidum 278
Eſbonitarum populi 195

Esca Arabiæ oppidum 269
Escamus fluuius 132
Escua oppidum 91
Esernini populi 119
Essedones populi 163.229. 238
Esseni Iudææ, eorúmq; ritus, mores, & superstitiones 198. per totum cap.
Estiæ Neptuni templum 221
Esubiani populi 138
Etaxalos insula 266
Etesiæ venti qui, & quando flare incipiant 40.41. 240
Ethelcum flumen 219
Ethini populi 184
Etini Siciliæ populi 114
Euanthes scriptor 370
Euanthia oppidum 208
Euaze populi 229
Euboeæ insulæ descriptio 153
Euboeæ magnitudo ibidem
Euboea Boeotiæ iuncta 69
Euboeæ euripus 74.142
Euboeæ vrbes 153.155. 157
Euboeæ nomina plura 155
Euburiates populi 102
Eucarpeni populi 208
Enchatæ populi 238
Eudemia insula 157
Eudamon Arabia qua 263
Eudon fluuius 208
Eudoxus Lathyrum regem fugiens ex Arabico sinu Gades vsque delatus 56
Euentus rerum astris assignantur 6
Euenus fluuius 136. 138
Euganei populi 126. 127. 128
Euganei vnde dicti 128
Euganeorum populi quot oppida 127
Eugoa oppidum 275
Eubippa oppidum 210
Eulæus fluuius 253. 263. 264
Eumenetica regio 214
Eumenia Cariæ oppidum 208
Eumenia Thraciæ oppidum 148
Euonyanton Aethiopũ regio prima 276
Euonymas insula 115
Euonus insula 157
Eupalia oppidum 136
Eupatoria oppidum 225
Euphorbeni populi 208
Euphratis fluuij descriptio 201. per totum caput.
Euphratis ortus ibidem
Euphrate fluuio Mesopotamia inundatur 258
Euphrates Seleuciam perfabitur 258.261

Euphratis ostium 201. 230.259.269
Euphratis lacus 253
Euphratis cursus & navigatio 259
Euphratis & Tigris distantia 261.266
Euphrates Gobaris praefecti opere deductus 258
Eupilis lacus 127
Euranium oppidum 208
Euripus Hellespontiacus 158
Euripus Taurominitanus 74
Euripus Boeotiae 153
Eurome oppidum 209
Euronotus ventus 39
Europa tertia orbis pars 88
Europae sinus primus 89. 109.115
Europae sinus secundus 116
Europae sinus tertius 154
Europae sinus quartus 158
Europae situs 88
Europa dimidia orbis pars à quibusdam credita ibidem
Europae laus ibidem
Europae ab Asia diuisio 149.158.218.221
Europae totius mensura 174. per totum caput.
Europae magnitudo 283
Europae & Asiae distantia 213
Europae & Asiae propinquitas 223.283
Europa quota terrae pars 283
Europum oppidum Syriae 202
Europus Macedoniae oppidum 145.257
Eurotas Laconiae fluuius 139
Eurotos Thessaliae fluuius 144
Eurus ventus 38
Euryanassa insula 211
Eurymedon fluuius 205
Eutaeae oppidum 208
Euthenae oppidum ibidem
Euthymus Pyxta perpetuus Olympiae victor 329
Euthymus adhuc viuens diuinos honores est assequutus ibidem per totum caput.
Eutyches foeminae mira foecunditas 291
Eutychia insula 151
Euxinus Pontus 158
Euxini Pōti descriptio 223. per totum caput.
Euxini Ponti mensura 224
Euxinus Pontus antea Axenos dictus 158.223
Exequiae splendidissimae 326.

326.per totum cap.
Exercitus ordinem quis primus repererit 343
Expuit nunquam Antonia Druſi 309
Expuere vbi nemo ſoleat 294

F

FAbaria inſula 166
Faba vbi ſponte ſua naſcatur 166.& Tom.2. pag.468
Fabienſes populi 106
Eabiorum familia, & in ea tres continui principes Senatus Ambuſtus, Rullianus, Gurges 324
Fabius Quintus Maximus ſexagintatribus annis Augur fuit 330
Fabius Q. Max. cum Allobrogum gente pralium 333
Fabius Maximus quo pacto febre liberatus ibid.
Fabij Q. Conſulatu arcus circa Solem apparuit 30
Fabij Q. mors 337
Fabius Maximus Conſul 365
Fabij Senatoris mors 300
Fabraterni noui populi 107
Fabraterni veteres populi ibidem
Fabricam ferrariam inuenere Cyclopes 342
Fabricam materiam Dedalus reperit ibid.
Fagiſulani populi 119
Falarienſes populi 120
Falernus ager 105
Falerni agri populi 107
Faliſca colonia 103
Faliſci populi 78.293
Fallienates populi 121
Fama Iulia oppidum 92
Famem portendit prodigioſus partus 297
Famem cuniculi afferentes 406
Faneſiorum inſulæ 165
Fanũ Fortunæ, colonia 121
Faſtiditis gratiam dare, res ardua, Prologo operis 4
Fauentia Hiſpania oppidum 91
Fauẽtia Italiæ oppidum 94
Fauentini populi 122
Fauonienſes populi 121
Fauonio vento equæ concipiunt 172.& Tom.2. pag.336
Fauonius ventus idem cum Zephyro 38.41
Fauſta mulier quatuor vno partu peperit 297
Febrim cerui non ſentiunt 280
Febris Dea fanum Romæ 5

Febrium leges 334
Febrium vices & tempora ibidem
Febrũ Antipatri die natali quotidie recurrens 335
Febris quadrinæ circuitus hyberno tempora nunquã incipit 334
Febris quibuſdam perpetua ibidem
Febriũ omniũ remedia 380 & Tom.3.pa. 52.68.97. 143. 184. 172. 188.189. 192.199. 224. 226. 228. 239.242.243. 261. 264. 302.303. 320. 365. 408. & Tom.4. pag.21.25.30. 36.62. 89. 93. 135. 181. 211. toto cap.
Felis aurea vbi pro deo colatur 274
Felix Iulia,colonia 199
Felix mortalium nemo 323
Felicis cognomen Sylla ſibi ſolus Rom.aſſeruit 325
Felices qui à Diũ iudicati 329.per totum cap.
Feliciſſimus quis Romæ creditus 325.& inde
Felicitas ſolida non eſt, quã cõtumelia vlla vitæ rumpit 327
Felicitatis exempla 304. 324.per totum cap. 325. 326.329.per totũ ca.334
Felicitas Iulia,oppidum 172
Feliginates populi 121
Felſina colonia 122
Feras paſcere quis primus inſtituerit 404
Feras mulceri alloquiis 361
Ferina carne Nomades viuunt 269.270
Ferentinates populi 107
Ferentinum oppidum 103
Feritor fluuius 102
Feroniæ lucus 103
Feroniæ Deæ ædes 47
Ferrum vbi monti vni adhæreat, & ab altero abigatur 73
Ferrum à quibus repertum 342
Fertilitatis inſigniu loca 105. 182. 240.246.247. 248. 259.270.272. & Tom.2. pag.462.477.485
Fertiliſſima Africæ loca 182. & Tom.2. pag.462. 483
Fertini populi 126
Feſcennia oppidum 103
Feſulæ oppidum ibid.
Fibri feræ deſcriptio 377
Fibri periculi euitandi cauſa ſeipſos caſtrant ibid.
Fibri ingenium 378
Fibularenſes populi 95
Figana oppidum 108
Eicaria inſula 112

Ficolenſes populi 107
Ficus Indica qualis 294. & Tom.2.pag.184
Fidenates populi 108.119
Fidenatium ager 104
Fidentia oppidum 90
Fidentini populi 122
Fide carent plurima, priuſquam facta vel viſa ſint 290
Fidei lapſus ingens, vbi falſæ rei grauis autor exiſtit 178
Fidem dare dubiis, res ardua, Prologo operis, pag. 4
Fides Dea 5
Fiducia mira Aſclepiadis medici 321
Fidustius Marcus cur proſcriptus à Sylla 324
Fieri quædam ne à Deo quidem poſſunt 5.7
Figlinæ à quo repertæ 342
Figura quæ perfectiſſima 2
Filij parentibus interdum, interdū aliis ſimiles: cuiſque rei variæ rationes 302. per totum cap.
Filij patribus raro procerio-res 307
Filij qua ratione noſcantur an legitimi ſint 292. & Tom.2 pag.57
Filiorum erga genitores obligatio 407. & Tom.2. pag.62.70.79.126
Filia erga matrem gratiſſima 320. & inde
Firmanorum caſtellum 120
Fiſtula Panos Dei inuentum 343
Flaccus Cenſor quando 330
Flamonienſes populi 126
Flanates populi 129
Flanaticus ſinus 126
Flatus repentini 42. per totum cap.
Flaui colonia 196
Flauiobriga colonia 170
Flauiopolis colonia 148
Flauium oppidum 131
Flauona oppidum 129
Fleſſe quoſdam nunquam 309
Fleuum Rheni fluuij oſtiū 167
Florius fluuius 170
Fluentini populi 103
Fluminum miracula 76. per totum cap. & Tom. 4.pag.150
Flumina res, in lapidem vertentia 77. & Tom. 4.pag.155
Flumina retro fluentia 79
Flumina quare non refluāt vti maria 74
Flumina terram ſubeuntia 77
Fluuiorum quorundā mira

natura ibid.
Fluxus, refluxúſque marium conſideratio 72. per totum cap.
Focunates populi 128
Fœdera Theſeus reperit 343
Fœminarum imperio parentes populi 246
Fœminæ duplices papillas habentes, viſis nocent 293
Fœminæ Bythiæ faſcinatrices ibid.
Fœminæ ſemel tantum in vita parientes 294. 296
Fœminæ ſeptimo anno parientes 296
Fœminas mutari in mares, non eſt fabuloſum 298
Fœmina celerius ſeneſcunt, quàm mares ibid.
Fœminæ celerius & gignũt, & ſeneſcunt ibid.
Fœminas in vteri ſiniſtra parte moueri, mares in dextra ibid.
Fœminarum grauidarum ſigna 299. per totũ cap.
Fœminæ nunquam ambidextræ ſunt 308
Fœminarum quarundam felicitas 324. per totum cãput
Fœminarum plurium longa ſenectus 330. 331. 332
Fœminas, cùm mortuæ videantur, ſæpe reuiuiſcere 336. 337
Fœminæ omnibus communes apud Garamãtas 128
Fœminis vbi viri careant 198
Fœminis vbi plantæ pedum minimæ 295
Fœminæ vbi regnent 276. 278
Fœminæ quinquennes vbi concipiant 296
Fœmina ex ſeipſa concipiẽs 378. 406. & Tom. 2. pag. 100. 101. & Tom. 4. pag. 221
Fœminarum cauſa prælia pernicialia fieri 352
Fœminæ qua ratione concipiantur 398. & Tom. 3. pag. 302. 361. 407
Fœminæ octauum annum vita vbi nõ excedũt 296
Fœmina vnico partu duos mares totidémque fœminas peperit 297
Fœminæ reſpiratio partum impedit 300
Fœminæ oſcitatio in enixa letalis ibid.
Fœminæ ſternutatio à coitu abortus cauſa ibid.

Fœminæ à lucemarum extinctu abortiuntur ibi.
Fœminarum hirta corpora vbi 281
Fœniculo serpẽtes senectam exuunt 375. & Tom. 3. pag. 107
Fœniculum nobilitauere serpentes ibid.
Fons Debri oppidi miræ naturæ 185
Fons aquæ regiæ 135
Fons Iouis miræ naturæ 78
Fontes miræ naturæ plures, 74. 75. 77. & inde per totum, 79. 185. & Tom. 4. pag. 155
Fontes æstate quàm hyeme frigidiores 79
Fontes exiliunt, cùm omnis aqua deorsum feratur 80
Fontes in Tomari radicibus centum 135
Fontium quorundam mira natura 78
Fonteius Consul 60
Forath oppidum 265
Forangusta ciuitas 95
Forceps à quo primum repertus 341
Forentani populi 126
Foretij populi 108
Formiæ oppidum 105
Formicæ scalptæ miræ subtilitatis 311. & Tom. 4. pag. 375
Formicarum in medicinis vsus 375. & Tom. 4. pag. 106. 145
Formicæ interlunium sentiunt 34
Fornix cuius inuentum 342
Foroappi populi 107
Forobremitiani populi 121
Foroclodij populi 103
Forocornelienſis ager 123
Foroflaminienſes populi 121
Forofului oppidum 102
Foroiulienſes populi 121. 126
Foroneronienſes populi 99
Forosempronienſes populi 121
Foropopulienſes populi 107
Forouibenſium ager 122
Fortitudinis conſideratio & exempla 309. per totum cap. 315. per totum cap. 373. & Tom. 3. pag. 161. 163
Fortunæ potentia 324. per totum cap. 327. per totum cap.
Fortunæ ædes à quo & quibus lapidibus facta 400. & Tom. 4. pagina 406. 412
Fortunæ malæ tẽplum Romæ 5
Fortunæ varia exempla

324. per totum cap. 327. per totum cap.
Fortunæ numen quale 6
Fortunæ Deæ tribuuntur omnia ibidem & inde
Fortunales populi 92
Fortunatæ insulæ 173
Fortunatæ insulæ quæ, vbi, & quot 281. per totum cap.
Forum Clodij 122
Forum Iulij colonia 98
Forum Limi colonia. 122
Forum Iulium 91
Forum Voconij oppidum 99
Forum Decij oppidum 119
Forum nouum ibi.
Forum Popilij, oppidum 122
Forum Truentinorum oppidum ibid.
Forum Licini, oppidum ibidem
Fossæ, insula 122
Fossa Clodia oppidum 123
Fossiones Philistinæ inter Padi ostia ibid.
Franos æquorum quis reperit 343
Fraterni amoris exemplum 321
Fratuertium oppidum 117
Fregellani populi 107
Fregenæ oppidum 103
Freginates populi 107
Frentana regio 118
Frentani populi ibid.
Frento fluuius ibi.
Frisiorum insula 167
Frisiabonum gentis insula ibidem
Frisiabones populi 168
Frumentum a Cerere primo inuentum 340
Fucentes populi 119
Fucinus lacus 77. 119. & inde, & Tom. 2. pag. 22. & Tom. 4 pag. 396
Fulgetra quæ dicantur 36
Fulgetrum prius cernitur quàm tonitruum audiatur 45
Fulsinates, siue Fulsinates populi 129
Fulginates populi 121
Fulgurum consideratio 35. per totum cap.
Fulgura quomodo generentur 42
Fulgurum catholica 46. per totum cap.
Fulminum genera variáq; eorum miracula 44. per totum cap.
Fulmina quæ prosphera, vel contrà 46
Fulmine quæ non feriantur 47. per totum cap.
Fulmen nunquam altius quinque pedibus descendit in terram 47

Fulmen quid 23
Fulmina omnia fortuita 36
Fullonia ars à Nicia inuenta 341
Fuluius L. quis, & eius consulatus 325
Fuluius Lippinus aprorum viuaria primus adinuenit 404
Fuluij Flacci vxor 320
Funda à quo reperta 343
Fundanus lacus 105
Furandi cupidissimi mures 407
Furto connimci, infelicis ingenij est Prol. operis, pa. 6
Fusii Saluij fortitudo 310
Fusos in lanificio Closter reperit 341
Fut fluuius 179
Futura præsagientia 376. 384. & Tom. 2. pag. 29. 114. 129
Futurorum præcognitio 45. & Tom. 2 pa. 114. 129. & Tom. 4. pa. 401. 456. 458
Futurorum præcognitio exastris desumitur 7

G

GAbal promontorium 200
Gabales populi Aquitaniæ 170
Gablara gigas 308
Gabe oppidum 198
Gabellus fluuius 122
Gabeni oppidum 201
Gabieni mira historia 336
Gabiensis agri mirum 71
Gabini populi 107
Gabri populi 229
Gadagaleni populi 275
Gadara oppidum 198
Gades oppidum à Tyriis conditum 199
Gades nauigandi terminus 55
Gades quantum à Sardinia distent 112
Gadis insula 173
Gadium oppidum 56. 173
Gadir vel Gadira insula 173
Gaditanus conuentus 89
Gaditana Iulia oppidum 173
Gades insulæ 89
Gaditani freti longitudo, latitudóque 88
Gaditanum per fretum an Oceanus in terras irrumpat 165
Gaditanum fretum vbi 88. 110. 282
Gaditanus Oceanus qualis 74. 78
Gætulia regio 184
Gætuli populi 178. 180
Gætulica purpura 281. &

Tom.2. pag.36. & Tom. 4.pag.322
Gagaude insula 276
Gage oppidum 206
Galanis oppidum 70
Galasa oppidum 198
Galata insula 114
Galatani populi ibid.
Galatæ insulæ terra scorpiones necat 127
Galatiæ descriptio 219. 200.224.226
Galatiam Galli quondam incoluerunt 220
Galatiæ terminus 221
Galea capitis à quo reperta 343.
Galilæa regio 196
Galla oppidum 186
Gallecia regio 171
Gallecia à Lusitania Durio flumine dirimitur ibidem
Galleci populi 96.171 392
Gallas oppidum 274
Galleti Lugdunensis Galliæ populi 169
Galliani saltus 122
Galliæ descriptio 168.per totum cap.
Gallia Narbonensis ibid.
Gallia togata 120
Gallia Bracchata 97
Gallia Belgica 168
Gallia Lugdunensis 169. per totum cap.
Gallia Comata 168.& Tom.2.pag.141. & Tom. 4.pag.376
Gallia Celtica 168
Galliæ mensura ibid.
Galliæ terræmotu minimè quatiuntur 65
Galli populi Capitolium obsident 315
Galli sæpissimè à Romanis superati 316
Gallorum in Italia tumultus 129
Galli hominem immolare sueti 291.& Tom.4. pag.113
Gallorum inuentum 399
Gallorumvestes quales 400
Gallica ora ab Ancona incipit 120
Gallicum mare 55.75. 110.170
Gallicus ager circa Ariminum 120
Galli Cornelij interitus 338
Gallinacei lactis haustum sperare,prouerbium, Prologo operis, pag. 6
Gallinacei quomodo sese purgent 375
Gallus fluuius à quo Galli Cybeles sacerdotes dicti 220

Gallus fluuius 224. & To. 4. pag. 151
Gallici maris insula 110
Galli Galatiam incoluerunt 220
Galli alites leonibus terrori sunt 362. & To. 2. pa. 66
Gallorum genera tria 168
Gallipolis oppidum, Senonum opus 117
Gallitæ populi 128
Gallitalutæ populi 246
Gamala oppidum 70. 196
Gambrenes populi 275
Gamphasantes populi 128
Gamphasantes præliorum expertes ibid.
Gamphasantes nudi incedunt ibid.
Gandari populi 237
Gangaridum gens 243
Gangre oppidum 225
Gangis fluminis insula 243
Gangis fluminis ortus, magnitudo, fertilitas, & quot flumina recipiat 83. 241. 242. 243. per totum caput
Gangis fons vbi 295
Gangis latitudo profunditasque 243
Ganges ab Euphrate quantum distet 83
Garama oppidum clarissimum 185
Garamantes populi 182. 185. 188. 283
Garamantes à Cornelio Balbo victi 185
Garamantes sine coniugio passim cum fœminis degunt 188
Garamantes latrones 186
Garamantum iter difficile ibidem
Garamantum boues 395
Garamantum regem canes reduxerunt 386
Gardei populi 229
Garesci populi 145
Garganus mons 117. 118. 120
Gargani montis promontorium 117
Gargaphie fons in Bœotia 142
Gargara mons & oppidum 212
Garna portus 118
Garode insula & oppidum 278
Garpheti populi 267
Garsauritis regio 225
Garumna fluuius 168
Gasani populi 267
Gaudium interdum mortis causa 310. 337
Gaudos insula 153
Gaugamela oppidum 158
Gangdæ populi 147

Gaulopes populi 266
Gaulos insula 114.127
Gaurani montes 106
Gaurate insula 253
Gausape in castris ex qua materia 309
Gaza oppidum 195.196 235.265.273
Gazacena regio 225
Gazatæ populi 200
Gazelum oppidum 225
Gazura oppidum ibid.
Gebanitæ populi 268
Gebenna mons 97.168
Gebes fluuius 219
Gedranitæ oppidum 269
Gedrosi populi 247. 251. 284. & Tom. 2. pagi. 4. 187
Gedrusi populi 251
Gelani populi 114
Gelas fluuius ibid.
Gelæ populi 237
Gellianus scriptor 119
Geloni populi 163
Gemellenses populi 95
Gemelli colles 113
Gemonij gradus 387
Gendos fluuius 220
Generationis causa Veneri tribuitur 10
Generationis ratio 304. per totum caput.
Genesara lacus 197
Genetæ populi 226
Genitali concreto genita Cornelia mater Gracchorum 306
Gensoa oppidum 275
Gentes feræ 227.228
Gentes à minutis animalibus deletæ 376. per totum caput
Gentilium de Diis opiniones 4. per totum cap.
Gentium differentiæ pro cali diuersitate 63. per totum caput.
Gentium omnium Romana præstantissima 323. per totum caput.
Gentium plurium iisdem de rebus consensus 345
Genua oppidum 91. 102
Genusium populi 118
Geoarù insula 151
Georgi populi 161.233
Geometriæ excellentia 322
Geranea oppidum 139. 141.148
Gerestum Eubœæ promontorium 153.154
Geretæ populi 247
Gergithos oppidum 212
Germaniæ descriptio 166. per totum caput.
Germanicum mare 168
Germaniam Septentrionalis Oceanus contingit 35
Germania Scythiæ con-

termina 359
Germaniæ menſura 160. 166
Germaniæ flumina 166. 167
Germania legionum caſtra 174
Germani Hiſpaniæ populi 96
Germani de genere Scytharum 160
Germanorum genera quinque 166
Germanicopolis oppidũ 219
Germanici Cæſaris carmen 389
Germanici Cæſaris ludi 29
Germanici Cæſaris ludis fax è cælo meridiano tempore delapſa prater ora ſpectantiũ tranſcurrit ibi.
Gerontia inſula 157
Gerra oppidum 266
Gerraicus ſinus ibid.
Gerron ſiue Gereon oppidum, Adipſon cognominatum 271
Gerrhus fluuius 161
Gerundenſes populi 95
Geryones populi 173
Geſelitron locus 291
Goſſoriacum litus 167
Geſſoriacus pagus 168
Geſſorienſes populi 95
Geſſus fluuius 210
Getæ populi 147
Getæ populi à Romanis Daci dicti 160
Gethone inſula 157.218
Getta oppidum 199
Gigantes miræ magnitudinis 307.& inde
Gigarta oppidum 199
Gigarto fons 217
Gigemoros mons 149
Giguri populi 96
Gindareni populi 200
Gingla oppidum 202
Giſſa inſula 129
Gladius à quo repertus 343
Glandibus primò homines veſcebantur 340.& To. 2.pag.314
Glanicus, ſiue Clanius, fluuius 105
Glanis fluuius 103
Glanum Galliæ Narbonenſis oppidum 99
Glari populi 267
Glaucone ſos inſula 154
Glaucus fluuius 207.208. 216.227
Gleſſaria inſula 166.168. & To.4.pag 426
Glinditiones populi 130
Gliriũ animalium conſideratio 407
Glires non congregantur niſi populares eiuſdem ſylua ibid.

Glires alienigenis commisti dimicando se mutuo interficiunt ibid.
Glirium pietas in genitores ibidem
Glires æstate iuueneſcunt ibidem
Glires vbi non reperiantur 408
Glires in cœnis Cenſoria lege prohibiti 407.& To. 4.pag.365
Gliſſas oppidum 142
Globata mundi figura 2.per totum caput.
Gloriæ æternæ via quæ 5
Gloriæ humanæ quàm anguſtus locus ibid.
Glutinum à quo repertum 342
Gnebadei Arabes 272
Gnidos oppidum 133.207. 216.285
Gnomenis vmbræ quantæ ſint vnoquoque parallelo 284.285
Gnomonicæ diei ratio 61. per totum caput
Gnomon quid ibid.
Gnomonices inuẽtor quis 62
Gnomonis vmbræ pro loci diuerſitate variatio 61. per totum caput
Gnoſſos oppidum 152
Gobarij præfecti opere Euphrates extra aluenm ſuum deductus 251
Goboea portus 267
Gogiarei populi 246
Golgi oppidum 215
Gomphi oppidum 143
Gonos oppidum 149
Gophoa oppidum 274
Gophnitica Iudææ Tetrarchia 197
Gora oppidum 275
Goralus fons 267
Gorditanum promontorium 112
Gordiniæ oppidum 145
Gordiucome ciuitas 219
Gordium 220
Gordyæi populi 251
Gordyæi montes 232.261
Gorgades inſulæ, ac Gorgonum domus, & earum hiſtoria 281
Gorgiæ Rhetoris Siculi ſenectus 330
Gortyna oppidum 152
Gracchorum mater duodecies in partu alternauit 304
Gracchorum mater Cornelia concreto genitali nata 306
Gracchi Tiberij erga Corneliam reperti anguibus pietas 320.& inde
Gracchuritani populi 95

Graccula Tyrannius scriptor 88
Gracculi lauro se purgant 375
Gracia à Philippo infestata 29
Græcæ gentes in Asia trium generum 225
Græcia fabulositas, ac literarum claritas ex tertio Europa sinu effulsit 134
Græcia vbi Italiæ proxima 117
Græcia vnde dicta 142
Græcia Magna 100.115
Græci plura Italiæ loca tenuerunt 109
Græci in gloriam effusi 100
Græci Hispaniæ incola 171
Græcorum mendacia portentosa 176
Græciense mare quid 150
Græcus rex, à quo Græcia dicta 142
Græca vanitas 85. & To. 4. pag. 31
Græca credulitas 370
Græcæ litera veteres Latinis literis similes 345
Græcæ litera à quo reperta 341. & inde
Græcorum librorum ambitiosæ inscriptiones, in Prologo operis, pag. 6
Græcorum diligentia. 290
Gracos ex Italia pellendos Cato censuit 318
Græciochantæ populi 259
Græcostasis locus Romæ 346. & Tom. 4. pagin. 227
Graiarum Alpium fauces 124
Grammatico Apollodoro honores ab Amphyctionibus decreti 321
Grandinis consideratio 49
Grandines vnde oriãtur 32
Granicus fluuius 213.219
Granius fluuius 253
Granucomatæ Syria Cœles 201
Grastonia, siue Sitone, oppidum 146
Gratitudinis exemplum in animantibus ratione expertibus 364. & Tom. 2. pagin. 58. per totum cap. 107
Graucasus & caucasus idem mons 238
Grauidus noxia 300. & Tom. 3. pag. 241
Grauida pauca prater mulierem admittunt coitum 301
Grauidis si menses fluunt, fœtus inualidus erit, aut non vitalis 306
Grauij populi 171

Grauiſcæ oppidum 103
Graucomæ Aethiopiæ locus 274
Gregari populi 228
Grephis oppidum 142
Grues quo ſeſe purgẽt 375
Gruum cum Pygmæis certamen 148.295
Grumentini populi 116
Grylioſolius fluuius 212
Grynia oppidum ibid.
Gryphorum deſcriptio 291
Gugermi populi 169
Gumbritæ populi 246
Gunugi colonia 180
Guttalus fluuius 166
Guttones Germaniæ populi 166. & To. 4. pag. 425
Gyaros inſula 156.376. 407
Gyges rex oraculum conſulit 329
Gyge rege Aglaus Pſophidius felicior ibid.
Gygeum ſtagnum 209
Gymnoſophiſtarum mores 294
Gymnaſiæ inſulæ 110
Gymnetes Aethiopiæ populi 127.278
Gymnetes Indiæ populi 296
Gymnites populi ſemper nudi 278
Gynæcopolites Aegypti nomos 189
Gynæcocratumeni Sauromatæ populi 229
Gyrei populi 269
Gyri mons 186
Gyrton oppidum 144
Gyſtatæ oppidum 274
Gytheates ſinus 139
Gythium oppidum 285

H

HAbeſſus oppidum 206
Hadranitani populi 114
Hæbudes inſulæ quot 161
Hæmi montis deſcriptio 147.148
Hæmus Thraciæ mons 135. & To. 4. pag. 162
Halcyone oppidum 143
Halcyonum auium fœtura, eiuſque tempus & effectus 40. & Tom. 3. pag 76. 494
Haleſini populi 114
Haleſus fluuius 211
Haliartus ſiue Haliattus, oppidum 143
Halicarnaſſus oppidum 208. & Tom. 4. pag. 355. 376
Halicyenſes populi 114
Halidienſes populi 209
Haliſerne oppidum 214
Halix oppidum 204
Halizones populi 219
Halmyris lacus 150

Halone insula & oppidum 217.222
Halonnesos insula 157
Halonnesi insulæ Troglodyticæ adiacentes 272
Haloritæ populi 144
Halos oppidum 143
Halys fluuius 225
Haliyssarna Aetoliæ oppidum 139
Halyzea oppidum 136
Hamaxobij populi 160
Hamirei populi 269
Haminantes populi 185
Hammæum litus 267
Hammodara oppidum 274
Hammonis delubrum 276
Hammonis Iouis fons miræ naturæ 78
Hammonis oraculum vbi 184.276.
Hammonij populi 269
Hanno Pœnus primus leones mansuefecit 363
Hanno cur à Carthaginiensibus damnatus ibid.
Hannonis Carthaginiensis commentaria 177
Harmastis oppidum 231
Harmatopolitæ populi 214
Harmatotrophi populi 237
Harmodij Tyrannicidæ historia 311.& Tom.4. pag.269.282.283
Harmonia diapason quid 24
Harpagones in nauibus à quo inuenti 345
Harpasa oppidum 72.209
Harpasius fluuius 209
Harpi oppidum 118
Harundines in India maximæ 294.& Tom.2. pag.352
Harundines Indicæ nauigiorum vsum præbent ibidem
Hasbytæ populi 285
Hassi Galliæ populi 168
Hasta a quo reperta 343
Hastas velitares quis inuenerit ibid.
Hebdomecontacometæ populi 275
Hebata oppidum 258
Hebrus fluuius 146.147. 149
Hecatompylos oppidum 236. 241.257
Hector & Polydamas eadem nocte nati 332
Hecubæ tumulus 149
Hedui populi 169.& To. 2.pag.385
Hedypnus amnis 263
Hegua oppidum 91
Helbo insula 216
Helenæ stella nautis inuisa 32
Helene insula 153.155.& To.3.pag.126

Heleni populi 171
Helgas oppidum 219
Helia oppidum 109
Helice oppidum 138
Helicon mons 137.141.& To.3.pag.305
Heliotropion semper se ad Solem vertit 34 & To. 2.pagi. 498. & Tom. 3. pag.174
Heliopolis oppidum 200
Heliopolites Aegypti nomos 189
Helium Rheni ostium 167
Hellas regio 137
Hellas regio, & eius situs terminique 141
Hellas oppidum 142
Hellen Greciæ rex ibid.
Hellenum appellatio vnde tracta ibid.
Hellenes populi iidem cum Græcis ibid.
Hellespontias ventus 39
Hellespontidescriptio 158
Hellespontimensura 158. 221
Hellespontiangustiæ 149
Hellespontus quondam terra 69
Hellespontilongitudo latitudóque 149.158
Hellespontus Asiam Europæ abrupit 218
Hellespontij populi 213.292
Hellopes populi 134
Hellopiæ aquæ 154
Helmodenes populi 269
Helos locus 139.211
Heluetij populi 169
Heluinum fluuius 120
Helui Galliæ Narbonensis populi 98
Heluorum oppidum Albæ ibidem
Helxine herba qualis 375. & To.3.pag.136.169
Hemasini populi 131
Hemerte insula 211
Hemesa oppidum 203
Hemiseni populi 201
Hemuatæ populi 269
Hennenses populi 114
Heneti Paphlagoniæ populi 224
Heniochi Sanni Themisciræ regionis populi 226
Heniochi populi à quibus orti 228.231
Heniochi populi 226.231
Heniochij montes 231
Heordeæ oppidum 145
Heordenses populi ibid.
Hephæstij montis ardentes 81.206
Hephæstiades insulæ 114
Hephæstium ciuitas 206
Heptaporus fluuius 213
Heraclea oppidum ab Alexandro

xandro conditum 237
Heraclea aliquando Siris dicta 116
Heraclea Syriæ oppidum 200
Heraclea Cariæ oppidum 209.210
Heraclea Ponti oppidum Lyco flumini appositum 224
Heraclea Macedoniæ oppidum 144.145.146
Heraclea Sintica 145
Heraclea Thraciæ oppidum 147
Heraclea Galliæ oppidum in ostio Rhodani 98
Heraclea Græciæ oppidum 143
Heraclea Tauricæ oppidum 162
Heraclea Cretæ 152
Heracleum promontorium & flumen 227
Heracleum oppidum 228
Heracleopolitus Aegypti nomos 189. & To.4.pa.386
Heracleotes tractus 212
Heracleoticũ Nili ostiũ 194
Heraclitus Philosophus apathes, id est, humanorum affectuum expers 309
Heræa oppidum 140
Heras lutra insula 112
Heratia insula 156
Herbanum oppidum 103
Herbæ ab animalibus repertæ 374. per totum caput, & Tom.3.pag.315
Herbaria ars à Chirone reperta 342
Herbescentes populi 114
Herbitenses populi ibidem
Herbulenses populi ibidem
Herculanium oppidum 106
Herculis termini in Occidente 88
Herculis Columnæ Calpe & Abila creditæ ibidem
Herculis Columnæ in Occidente 55.83.175.284
Herculẽ in Hispania fuisse, fabulosum 90
Herculis pẽtria 141
Herculis lapidei campi in Gallia 98
Herculis portus 102.109
Herculis insulæ duæ 114
Hercules Alpes traiecit 124.128
Herculis oppidum in Aegypto 190.194
Herculis aræ & finis vsque in Indum fluuiũ 176.238
Herculis sidus idem cum Martis stella 9
Herculis delubrum iuxta Gades 74
Hercules eodem cum Iphiclo natus vtero 301
Hercules Rusticellus, eiúsq;

vires 310
Hercules vnde boues abduxerit 173
Herculis & Antæi certamen vbi commissum 176
Herculis ara apud hortos Hesperidum 176.188
Hercules ad Atlantem montem peruenit 177
Herculis filia Pandarum regina 246
Hercules in Taprobane insula colitur 250
Hercuniates populi 132
Hercynius saltus 160.167
Hercynium iugum 167
Herdicius C. Romanus 299
Herennius M. sereno die ictus fulmine 44
Hermaceorum consideratio 384
Herinaceorum præsagia ibi.
Herinaceorũ cutis vsus ibi.
Herinacei vbi non sint 408
Hermandus fluuius 251
Hermaphroditi qui 297. & Tom. 2. pag. 172
Hermesia oppidum 211
Hermione oppidum 139
Hermiones populi 166
Hermionius ager 151
Hermisium oppidum 162
Hermonassa oppidum 229
Hermonthites Aegypti noxios 189
Hermopolites Aegypti nomos ibidem
Hermotimi anima relicto corpore errare solita 335
Hermus fluuius 111
Hermunduri populi 166
Hernicus ager 106
Herodium regio, & oppidum 191
Heroopoliticus sinus 195
Heroum ciuitas 168.170
Herticei populi 229
Hesidrum fluuius 243
Hesiodus de animalium vitæ spatio 329
Hesperidum horti, & eorũ fabulæ expositio 176. 184. & Tom. 4. pag. 425
Hesperides insulæ 181
Hesperion ceras promontorium 280
Hesperiũ promontoriũ 178
Hesperij montes campi noctu nitent stellarum modo 81
Hesperij Aethiopes 279. 280
Hetruria regio 99
Hetruriæ descriptio 102
Hetruria a sacrifico ritu dicta ibidem
Hetruriæ diuersa nomina ibidem
Hetruriæ terminus Tiberis 103

Hetruſci populi ibidem
Hetruſci vnde dicti ibidem
Hiera inſula 68.115.156. 218
Hiera inſula ſemper ardens 81
Hiera oppidum 218.276
Hieromiaces fluuius 198
Hieracomitæ populi 214
Hierapolenſes populi ibidem
Hierapolis oppidum 152. 200.303. & Tom.4. pag. 187
Hierapolis ſpecus 71
Hierapolitæ populi 208
Hierapytna inſula 152
Hiericûs Iudææ Toparchia 196
Hierocepia inſula 216
Hieras fluuius Bithyniæ & Galatiæ terminus 221
Hieroneſos inſula 114
Hieronis regis canis domini rogo ſe miecit 386
Hieros fluuius 212
Hieros oppidum & fluuius 228
Hieroſolyma vrbs 197.284
Hilleuionum gens 165
Himantopodes populi quales 188
Himera oppidum cum fonte 114
Hinni mulorum genus 394
Hinnus ſiue Ginnus muli genus ibidem
Hippagum Samij inuenerunt 345
Hipparchus Solis & Lunæ curſum in ſexcentos annos prædixit 14
Hipparchi laus, & de anima opinio 28
Hipparchus ſtellam nouam ætate ſua genitam deprehendit ibidem
Hippeus Cometæ genus 27
Hippareni populi 259
Hippi oppidum 211
Hippini populi 209
Hippius mons Pruſæ imminens 220
Hippium Argos, Dauniorum oppidum 118
Hippodiarrhitus oppidum 182.284
Hippo Hiſpaniæ oppidum 91
Hippo Italiæ oppidum 109
Hippo Iudææ oppidum 197
Hippo Regius Africæ oppidum 181.184
Hippocrene fons 142
Hippon Dion Decapolitanæ regionis oppidum 198
Hipponenſis ſinus 181
Hipponeſos inſula 216
Hippopodum inſula 165
Hippos fluuius 227
Hippocentaurus vbi, &

quando visus 298
Hippocrates princeps medicinæ 334
Hippocrates pestilentiam præuidit, & ei ob hoc collati honores 321
Hippomanes quid, eiúsque vsus 392. & Tom. 4. pag. 49
Hippopotami quando Romam aduecti 374
Hippopotami animalis consideratio 373
Hippopotamus sanguinis detrahendi magister 374. & Tom. 4. pag. 34
Hipparis insula 156
Hippuri portus 248
Hippurissusa insula 156
Hirminium flumen 114
Hirpiæ populi 293
Hirpini montes 117
Hirpini populi 116. 117. 118
Hirpinorum specus mirus 71
Hirpinorum colonia Beneuentum 118
Hirri populi 166
Hirundines quæ loca oderint 148
Hirundinum aduentus 39. & Tom. 2. pag. 495
Hirundines excæcatis pullis qua herba visum restituant 374. & Tom. 3. pag. 315
Hirundines Chelidoniã herbam inuenere ibidem
Hispalensis conuentus 89. 91
Hispalensis putei mira natura 75
Hispalum promontorium 272
Hispaniæ Descriptio & nomina 89. & inde
Hispaniæ Vlterioris descriptio ibidem
Hispaniæ Citerioris descriptio 170. per totum caput
Hispaniæ breuis descriptio 171
Hispaniam quæ gentes habitarint 90
Hispania à Græcis habitata 171
Hispania metalli omnis ferax 97. 171
Hispaniæ diuisio 89
Hispaniæ laus 89
Hispaniæ citerioris oppida quot 91
Hispaniæ coloniæ quot ibid.
Hispania Iberia dicta à Græcis 94
Hispaniæ citerioris tacnsura 97
Hispania citerior speculare lapidem

lapidem gignit ibidem
Hiſpaniæ totius menſura 173
Hiſpaniæ finis 171
Hiſpaniæ venti 41
Hiſpanarum gentium numerus 96
Hiſpanum mare 110
Hiſpanienſe Rhodani os 98
Hiſpellum oppidum 121
Hiſti populi 238
Hiſtonium oppidum 119
Hiſtoriæ repertor primus 344
Hœdorum cæleſtis ſigni exortus pluuias affert 33
Holophyxos ſinus 145
Holophyxos oppidum 152
Homeri ſepulcrum 156
Homeri de Sole ſententia 4
Homerus quatuor tantum ventos poſuit 38
Homerus quandiu ante Plinium 307
Homeri Ilias in nuce inclusa 311
Homeromaſtiges pro calumniatoribus, ſeu inuidis. Prologo operis, pagina 7
Homeri laus 316. & Tom. 3. pag. 295
Homeri operibus quantum detulerit Alexander 317
Homeritæ populi 269. 270
Hominis conſideratio, toto Libro ſeptimo
Hominum carnibus veſcentes 279. 291. & Tom. 4. pag. 4
Homine nihil miſerius aut ſuperbius 7. & Prologo Libri ſeptimi per totum, & capite quinquageſimo lib. 7. per totum
Homo non ſemper fulmine extinguitur, cætera illico 46
Hominis cauſa natura cuncta genuit 288. & Tom. 3. pag. 48. 159
Hominis miſeria 288. 300. per totum caput, 333. per totum caput, & Tom. 3. pag. 299
Homo ad lacrymas natus, Prologo libri ſeptimi per totum
Homini non ineſſe riſum ante quadrageſimũ diem 289
Homini non naſci, aut citò mori, optimum 289
Homini plurima ex homine contingunt mala 290
Hominum mores tot, quot

hominum cœtus ibidem
Hominum in membris inter se differentiæ ibidem
Homo quibus à gentibus soleat immolari 291. & Tom. 4. pag. 113. 374
Hominum mirabiles figuræ ritúsque 290. & inde toto primo, & secundo capitibus lib. septimi
Hominum crania vbi pro poculis 291
Homines vbi statim à pueritia cani 292
Hominum syluestrium diuersa genera 291. 295. 405
Homini à Deo nihil melius datum abrumpendæ vitæ potestate 7
Homines nocte cernentes 192
Homines serpentum ictibus medentes ibidem
Homines androgyni vbi nascantur ibidem
Hominem habere quicquid mali in orbe est 293
Hominum miræ naturæ 291. toto capite
Homines canina capita habentes 294
Hominum monstrosorum plura genera 291. toto capite
Homines nullo vtentes cibo 295
Homines longissimæ vitæ vbi 295. 329. per totum caput
Hominesprocerrimæ staturæ 278. 294. 296
Homines breuissimæ vitæ vbi 296
Homines cum feris coeuntes ibidem
Homines semiferi ibidem
Homines caudati ibidem
Homines vbi velocissimi ibidem
Hominum species momento euanescentes vbi 297
Homo toto gignitur anno, & incerto spatio 298
Homo quot mensibus gestetur in vtero 298. toto capite
Homo vitam à supplicijs auspicatur 289
Hominis conceptus miserabilis 300. toto capite
Homo ritu naturæ capite gignitur, pedibus effertur 301
Homines cur inter se minus similes quam cætera animantia 302
Hominis generandi materia sanguis menstruus 306

Homo quoto ætatis anno dimidium habeat iustæ staturæ 307
Homines in dies minores fieri ibidem
Homines minimæ staturæ 308
Hominis salutis securitatisque signa nulla 334
Hominum plurium repentinæ mortes 337
Hominis staturæ, & passuum manuum mensura eadem 308
Homines pedes equinos habentes 165
Homines auribus corpora tota integentes ibidem
Homines in nemoribus baccis victitantes 233
Homines a ritu humano degeneres 128. 291. toto capite
Hominum miræ figuræ 127. toto capite. & lib 7. cap. 1. & 2. per totum
Homines toto, præter capita, hirti corpore 256
Hominũ effigies miræ 128. 277. toto capite, & lib. 7. cap. 1. & 2
Homines in lupos verti 369
Homini ante omnia canes fidelissimi 386
Hominum vita longissima 329. per totum caput 331. toto capite
Homolium oppidum 144
Homona oppidum 204
Homonadum gens ibidem
Honor Deus apud Veteres 4
Horatæ populi 246
Horatij tergemini 297
Hordonienses populi 118
Horisius Iunius 219
Hormenium oppidum Magnesiæ 144
Hormia oppidum 204
Horologij inuentio, vsus, &c. 62. per totum caput
Horologij vsus quando Romæ cœperit 346
Horoscopa vasa 61
Hortenses populi 108
Hortenses populi alij 121
Hostilius Tullus cur fulmine ictus 45. & Tom. 4. pag. 6
Humana carne vescentes homines 239. 271. 291. 293. 370
Humana hostia sacrificantes 291. 370. & Tom. 4. pag. 374
Humanæ vitæ munus fragile & incertum 333
Humanæ miseriæ exempla 305. per totum cap.

523. toto capite, 327. toto capite, 333. per totum cap. 337. toto capite
Humanæ miseriæ consideratio toto Prologo Libri septimi, & 300. per totum caput
Humanum sermonem feræ quadam assimulant 377
Humani corporis magnitudinis consideratio 307
Humatus quis intelligatur & quis sepultus 339
Humor stellarum alimentum est 8. 11
Hyades stellæ vnde dictæ 33. & Tom. 2. 497
Hyampolis oppidum 142
Hyantes populi ibidem
Hybanda insula Ioniæ 69
Hybernia insulæ descriptio 167
Hyblenses populi 114
Hybrides sues quæ 404
Hyda oppidum 207
Hydaspes fluuius 242. 245
Hyde oppidum 209
Hydissenses populi ibidem
Hydras locus 254
Hydraulica organa à quo reperta 322
Hydrelitæ populi 208
Hydreumata 254
Hydri maximi vbi 253
Hydruntum oppidum 117
Hydrus portus ibidem
Hydrussa insula 153. 154
Hyeme rara fiunt fulmina 43
Hyemis initium 40. & Tom. 2. pag. 515. 518
Hyænæ feræ vbi plurimæ 377
Hyanæ oculi quales ibidem & Tom. 2. pag. 146
Hyænæ consideratio 376
Hyæna sexum mutat 376. & Tom. 4. pag. 26
Hyetussa insula 216
Hyi populi 263
Hylas fluuius 219
Hylatæ populi 201
Hylea regio 161
Hylæ oppidum 142
Hylæum mare 161
Hyllum oppidum 211
Hymani populi 129
Hymettus mons 141. & Tom. 4. pag. 355
Hymos insula 216
Hypæa insula 111
Hypapeni populi 213
Hypalus ventus, idem cum Fauonio 253
Hypanis fluuius vbi 161. 162. & Tom. 4. pag. 163
Hypasis fluuius 61. 242. 245
Hypatum oppidum 275

Hyperborei populi vbi 163. 233. 240
Hyperbius Martis filius primus animal occidit 345
Hypere insula 156
Hyperia fons 143
Hyperis fluuius 253
Hypsa amnis 114
Hypsalti populi 146
Hypsizorus mons 145
Hyrcanus canis Lysimachi, in domini rogum se conie cit 386
Hyrcanus mons 206
Hyrcani populi 234. 237. 257
Hyrcani maris forma 234
Hyrcani Macedones, Ionia populi 212
Hyrcanum mare quomodo ex Oceano irrumpit 234
Hyrcanum mare ex Scythico Oceano 233
Hyrcani maris mensura 234
Hyreseon oppidum 142
Hyriæ oppidum ibidem
Hyrie insula 151
Hyrienses populi 205
Hyrini populi 118
Hyrmine locus 138
Hystaspes Darij pater 262
Hystricis animalis consideratio 252
Hytanis fluuius 382

I

Iaculum cum amento à quo repertus 343
Iaculi Serpentis consideratio 371
Iader insula 133
Iadera colonia 129. 130
Iadoni populi 170
Ialysum oppidum 216
Iamnes oppida 196
Iamno oppidum 110
Ianiculum oppidum 108
Iapides populi 129
Iapidum regio 125. 126
Iapidiæ regionis finis 129
Iapygia Acra promontorium 117
Iapygia regio ibidem
Iapyx oppidum ibid.
Iasi populi 132
Iasius sinus 208. 209
Iasonium fluuius 226
Iason primus longa naue nauigauit 344
Iasonis Lycij canis post domini mortem inedia consumptus est 386
Iason Iunonis Argiuæ templi in Italia conditor 109
Iasus oppidum 208
Iatij populi 237
Iaxartes fluuius 234. 237. 238
Iaxartes & Tanais iidem

quibuſdam exiſtimati 238
Iazyges populi 160
Iberia regio eadem cum Hiſpania 94. & Tom. 4. pag. 424
Iberia regio 226. 231
Ibericum mare 110
Iberi fontes 170
Iberi Hiſpaniæ populi ab Iberis Aſiæ orti 90
Iberes populi 231
Iberus fluuius 94. 232
Ibertes fluuius 217
Ibices caprarum genus miræ pernicitatis 405
Ibis auis clyſterem reperit 374
Ibis ſibi roſtro ventrẽ purgat ibidem
Icarium mare 150. 155
Icarius mons 141
Icaros inſula 155. 217
Icarus fluuius 239
Icaruſa fluuius 228
Icatalæ populi 229
Ichanenſes populi 114
Ichara inſula 266
Ichnæ oppidum 145
Ichneumonis animalis cõſideratio & eius cum aſpide pugna 371. & To. 2. pag. 99
Ichneumon crocodilum permit 372
Ichnuſa inſula, id eſt Sardinia 112
Ichthyocolla à quo reperta 342
Ichthyoeſſa inſula 155
Ichthyophagi populi 252. 266. 267. 274. & Tom. 2. pag. 287
Ichthys promontorium 138
Iconium promontorium celeberrimum 204. 205. 220
Icoſium oppidum 181
Icoſitani oppidum 94
Ida mons Troadis 13. 213
Idæi Dactyli Cretæ populi 342
Idæus Cretæ mons 153
Idalium oppidum 215
Idomenenſes populi 145
Idubeda fluuius 94
Idumæa regio Syriæ pars 195
Idumææ deſcriptio 196. 284
Iebba oppidum 199
Iecur caprinum quibus proſit 402
Ietenſes populi 114
Ieterus fluuius 132
Igilgili oppidum 181
Ignus elementi ſitus 3
Ignis ſtellarum materia ibidem
Ignis Chimæræ montis aqua acce-

accenditur, terra aut fœno restinguitur 81
Ignis in Nymphæo pluuius accenditur 82
Ignis malthæ Samosatensis aqua incenditur, terra restinguitur 80
Ignium miracula ibidem
Igni cum Naphtha magna cognatio ibidem
Ignis fœcunditas, ingénsque incrementum 82. toto capite.
Igni superambulantes familiæ Hirpiæ, non adurruntur 293
Ignis vbi primum repertus 155. 342
Ignem e longinquo concipientia 80. & Tom. 3. pag. 283
Ignis leonibus terrorem affert 362
Ignem quis primus è silice excusserit 342
Ignem asseruare in ferula Prometheus reperit ibidem
Ignispicia à quo reperta 343
Ignorantiæ pudore mentiri pleroſque non piget 178
Ignorans mensuram nihil scire potest 2
Ignini populi 121
Ilerdenses populi 95
Ilergaonum regio 94
Ilergetum regio ibidem
Iletia oppidum 143
Iliberi oppidum 91
Ilium quando captum, vide Troia.
Ilias Homari in nuce conclusa 311
Ilienses populi 112
Ilionenses populi 107
Ilipa oppidum 91
Ilipula oppidum ibidem
Ilisanite oppidum 269
Ilissos fluuius 141
Ilium vrbs 213
Ilium quōdam iuxta mare 68
Illetia insula 217
Illiberis oppidum 97
Illici oppidum 94
Illicitanus sinus ibid.
Illiturgi oppidum 91
Illurco oppidum ibidem
Illuro oppidum 94
Illyrici descriptio 129. toto capite.
Illyrici gentes ignobiles ibidem
Illyrici maris insulæ ibid.
Illyrici longitudo & latitudo maxima 132
Illyrici ora plures habet insulas 133

Illyrici qui propriè dicti 130
Illyrici fons miræ naturæ 78
Illyris insula 215
Illyris regio 293
Ilorci 90
Ilorcitani populi 96
Ilua insula 111. & Tom. 4. pag. 300
Ilumberitani populi 95
Imacarenses populi 114
Imaduchi populi 229
Imaus mons 205. 241. 242. 285. 291
Imbarus mons 204
Imbrasus fluuius 217
Imbres vnde decidunt 32. 35
Imbrasus fluuius 217
Imbros insula 157
Imitissi populi 229
Imitueni montes ibidem
Imitui populi ibidem
Imperia accepta multos affligere 324
Inachus fluuius 139.
Inachium oppidum ibidem
Inarime insula 111
Incus à quo fuerit reperta 341.
India tertia mundi pars 241
Indiæ initium 240
Indiæ mensura fertilitásque ibidem
Indiæ vrbes innumeræ 241
Indiæ montes ibid.
Indiæ gentes plures toto capite. 242.
Indiæ solitudines 245. 246. 251
Indiæ metalla 244. 246
Indiæ emporia 245. 246
Indica nauigatio ex Aegypto 253
Indorum nauigatio versus Occasum 273
Indi fluuij descriptio per totum caput. 244.
Indi nunquam emigrauerit finibus suis 241
Indi fluuij longissimus cursus ibidem
Indi fluuij ortus 244. per totum caput.
Indus quot & quibus fluminibus augeatur 245
Indi fluuij magnitudo ibidem
Indi fluminis montes duo diuersæ naturæ 73
Indi palmis exprimunt vina 270
Indici elephantes maximi 243
Indicus Oceanus 233
Indorum vetustas 241

Indorum varia exercitia 243
Indorum color adustus 244
India miraculis scatet 293
Indiæ omnia ferè magna 294
Indiæ animalia arboréſque maximæ ibidem
Indiæ peculiares arbores 294. & Tom. 2. pagina 183. toto capite, 185. toto capite.
Indiæ harundo qualis 294. & Tom. 2. pagi. 352. & Tom. 3. pag. 267
India quomodo elephantes capiat 354. 357
Indiæ miræ magnitudinis ſerpentes 358
Indiæ mira animalia 367. toto capite.
Indorum regum potentia 243. toto capite, & 344. per totum caput.
Indici boues quales 368. 395
Indici apri quales 404
Indigetes populi 94
Inducia à quo repertæ 243
Induſtria oppidum 102
Infans reuerſus in vterum 298
Infantes quo tempore maximè infeſtentur 299
Infantes ferarum lacte nutriti aliquando 365
Infantes ſine vnguibus naſcuntur, ſi mater ſalſioribus vſa fuerit cibis 300
Inferi ſiqui eſſent, auaritiæ cuniculis eſſent refoſſi 52
Inferum mare 101. 110
Infirmitas apud quos nulla 163
Ingæuonum gens 165. 166
Ingeniorum laudes 316. per totum caput.
Ingenui pudoris eſt, fateri per quos profeceris, Prologo operis, pag. 6
Ingratitudinis exemplum 320. per totum caput. & Tom. 2. pag. 97. 129. 130. 131
Inimicæ res inter ſe 356. 357. 366. 367. 369. 371. toto cap. 386. & Tom. 2. pag. 6. toto cap. 17. 26. toto cap. 58. 60. 81. 106. 329. 349. 350. & Tom. 3. pag. 245. per totum cap. & Tom. 4 pag. 26. 31. 71. toto cap. 96. 189
Inopus fons 78
Inſomnia non vident Atlantes 128

Insubres populi 124
Insulæ fortunatæ 281. per totum caput.
Insularum Europæ descriptio 150. toto cap.
Insulæ fluitantes semper 71. toto cap.
Insularum rotundissima Melos 156
Insula Solis 249. 252
Insulæ ante Asiam 214. per totum cap.
Insulæ plures odoriferæ 268
Insulæ Mediterranei maris 110
Insulæ sponte enatæ 68. 156
Insulæ Ponti 164. per totum caput.
Insulæ Gallici Oceani 17
Insulæ Africæ 127. per totum caput.
Insulæ Continenti adiunctæ 69. toto capite.
Insulæ plures Aethiopici maris 280. toto capite.
Intemelium Albium, Liguriæ oppidum 102
Interamnani populi 121
Interamnates populi 107. 119. 121
Intarauſenſes populi 173
Intercatienſes populi 96
Inuentores variarum rerum 340. per totum caput.
Inuidiæ brutorum exempla 378. 379. 384. & Tom. 4. pagina 133. 164. 190
Iol oppidum celeberrimum 180
Iolcus oppidum Magnesiæ 144
Iomanes fluuius 242. 244. 245
Ionici populi in Cappadocia 225
Ionia regio 207. 209
Ioniæ descriptio 209
Ioniæ finis 211
Ioniæ adiacentes insulæ 217
Ionium mare 113. 150
Ionij maris insulæ 132
Ionum literis omnes olim vsi 345
Ioppæ oppidum antiquissimum 196
Ioppica Iudææ Toparchia 197
Iordanis fluuius 196. 197. per totum caput.
Ios insula 156
Iouis fons miræ naturæ 78
Iouis Dodonæi templum 135

Iouis Olympij delubrum 138
Iouis Lycæi delubrum 140
Iouis Hammonis fons, miráque eius natura 78
Iouis Casij, siue Cassiopæi, templum 150. 196
Iouis Beli templum 259
Iouis lucus 104
Iouis ciuitas in Aegypto 193. Reliqua quære in Iupiter.
Ipasturgi oppidum 91
Iphiclus Herculis frater 301
Iramine oppidum 126
Iria oppidum 103
Irine insula 151
Iris fluuius 225
Irrhesia insula 157
Isara fluuius 98
Isarci populi 128
Isaurica gens 204
Isaura oppidum ibidem
Iscia insula 112
Isidis oppidum 194
Isidis portus 279
Isidu sidus quod 10
Ismaron oppidum 147
Ismenus fluuius 14
Isocrates viginti talentis vnam orationem vendidit 317
Ispalenses populi 95
Issa insula 129
Issatis oppidum 236. 257
Issæi populi 130
Issi populi 229
Issicus sinus 83. 204. 225
Issos oppidum 204. 285
Istæuones populi Rheno proximi 166
Isthmos Thraciæ Cherronesi 149
Isthmos Atho montis 146
Isthmos Peloponnesi 137. 138
Isthmos Neptuni delubro insignis 140
Istri à Tuditano domiti 126
Istriæ regionis descriptio 101. 128. per totum caput.
Istria vnde dicta 125
Istriæ lana 399
Istriæ mensura 126
Istriæ oppida ibidem
Istri fluuij ortus, cursus, magnitudo, quas gentes prætermeet, & quot flumina recipiat 159
Istri fines 147
Istri fluminis ostium quantum distet ab ore Ponti 148. 159
Ister fluuius vbi 131
Ister fluuius quantum à Byzantio distet 159
Ister fluuius nulla sui parte

te in mare Adriaticum influit 125
Istropolis oppidum 147. 159
Istrorum agri 133
Isueli populi 279
Isura insula celebris 267
Italiæ descriptio 99. per totum caput.
Italia laus, potentia, ingens multitudo, fertilitas, &c. 99. 128
Italia querno folio similis 100
Italia transpadana 124. toto capite.
Italia crebris obnoxia fulminibus 43
Italia longitudo 100. 101
Italiæ mensura 174
Italia latitudo quanta 101. 127
Italia vbi latissima ibidem
Italia vbi longissima 117
Italiæ vbi angustissima 115
Italia vbi Græciæ proxima 117
Italia vmbilicus vbi 119
Italia in vndecim regiones diuisa 101
Italiæ prima regio 106
Italiæ regio secunda 116
Italiæ regio tertia ibidem
Italiæ regio quarta 118. toto capite.
Italiæ regio quinta 120. toto capite.
Italia regio sexta 120. toto capite.
Italia regio septima 103
Italiæ regio octaua 121. toto capite.
Italiæ regio nona 103
Italiæ regio decima 125. toto capite.
Italiæ regio vndecima 124. toto capite.
Italia communis omnium gentium patria 100
Italia metallorum fertilis 129 & Tom. 4. pag. 242
Italiæ populorum compendiosa enumeratio 99
Italiæ insula plures 115.
Italiæ finis 121. 125. 126
Italia qua sidera non cernat 59
Italiæ dies longissimus horarum quindecim 63
Italia quæ pars fulminibus maximè obnoxia 47
Italia in tractu quæ vitæ longissima 331
Italia quando primum eleplum

phantos viderit 352. per totum cap.
Itali à Pelasgis literas acceperunt 341
Italica oppidum 91
Itanum promontorium 153
Itani populi 94
Itesui populi 169
Ithaca insula 151
Ithacesiæ insulæ Ulyssis specula 112
Ithome oppidum 139
Ituræi populi 201
Ituriſenſes populi 95
Iubæ regia Iol 180
Iubæ libri C. Cæſari inſcripti 264. & Tom. 2. pag. 193
Iuba primi Mauritaniæ vtriuſque regis laus 179
Iuda Syriæ pars 195. 196
Iudæa Peræa quæ 196. 284
Iudææ Toparchiæ decem 196
Iudicem quis ſortiatur, an eligat, refert plurimum. Prologo operis, pag. 3
Iudicium capitis vbi primũ actum 342
Iulia Auguſti neptis 308
Iulia Scarabantia Norici oppidum 131
Iulia Fidentiæ 90
Iulia virtus 91
Iulia Claritas ibid.
Iulia Fama 92
Iulia Concordia ibid.
Iulia Contributa ibid.
Iulia Conſtantia 91. 192. 176
Iulia Reſtituta 92
Iulia Apta 98
Iulia Caſtra 172
Iulia Felicitas ibid.
Iulia Liberalitas ibid.
Iulia Pietas 126
Iulia Gaditana 173
Iulia Traducta 175
Iulia Campeſtris 176
Iulia Felix 199
Iuliani populi 95
Iulias Iudæa oppidum 197
Iulienſes populi 91. 95. 126. 208
Iulij forum Octauianorum colonia 98
Iulij genitor Baticæ oppidũ 91
Iuliobrica oppidum 94. 96
Iuliobrigenſium portus 170
Iuliopolis oppidum 219. 221
Iuliopolis & Alexandriæ diſtantia 254
Iulis oppidum 153
Iulium Hiſpaniæ oppidum 90,

Iulium forum Hiſpaniæ oppidum 91
Iulium Præſidium 172
Iulium Caſtrum 92
Iulius Viator eques Romanus 309
Iulius Lucius Conſul 301
Iulius Sextus Conſul 66. & Tom. 4. pag. 236
Iulij Medici interitus 338
Iunius Appius Conſul 387
Iunij Valentis fortitudo 310
Iunius Syllanus Conſul 68
Iunonia inſula 281. 282
Iunonis promontorium 89
Iunonis Argiuæ templum 109
Iunonis inſulæ 173
Iunonis Laciniæ ara 82
Iunonis ſidus quod 10
Iunonis ædes Romæ fulmine icta 46
Iunonis Laciniæ in ara cineres nullis procellis commouentur 82
Iouis circuli ſideriſque conſideratio 9
Iouis ſtellæ per Zodiacum motus 19
Iouis ſtellæ color qualis 22
Iouis cur fulmina aſſiguntur 24
Iouis quæ fulmina attributa 44
Iouis cognomina 45
Iouis ſimulacrum ex qua materia, & quando dicatum 322. & Tom. 2. pag. 365
Iouis Olympij ſimulacrum, Phidiæ opus 322. & To. 4. pag. 277. 278. 286. 369
Iouis armiger Aquila credita 47. & Tom. 2. pag. 59
Iouis Lycæo humana hoſtia ſacrificabatur 370
Iura mons 97. 168. & Tom. 2. pag. 360
Iurandi per cibos fœtidos gentibus quibuſdam conſuetum 5
Iuuentius M. Conſul, ac eius interitus 337
Itgi populi 242

K.

Κόσμον Græci mundum appellarunt, ab excellenti ornatu impoſito vocabulo 3

L.

Labanis inſula 267
Labeatæ populi 130
Labecia oppidum 269
Labicanus ager 106

Laborini campi ibid. & Tom. 2. pag. 341
Labro superiores carentes homines 277
Labyrinthus Ægyptius 193. & Tom. 4. pagina 386
Lac vbi nigrum 79
Lacte pluit M. Acilio & C. Porcio coss. 47
Lactis gallinacei haustus, Prouerbium, Prologo operis, pag. 6
Lacte viuentes homines 278. 395
Lacedæmonij quando classe victi imperium amiserunt, trabes ignitæ visæ 29
Lacedæmon terræmotu corruit 64
Lacedæmoniis Doci imperij amissionem prænuntiarunt 29
Lacertarum magnarum copia referta Capraria 282
Lacertæ descriptio 386
Lacerti vbi maximi ibi.
Lacertarum ætas ibid.
Lacerti Arabiæ cubitales ibidem
Lacertæ Indiæ viginti quatuor pedum ibid.
Lacertorum color ibid.
Lacetani populi 94. 95
Lacibi oppidum 92
Lacinium promontorium 100. 115
Lacinienses populi 129
Lacippo oppidum 92
Lacobricenses populi 96
Laconia oppidum 285
Laconicum Ossigi Hispaniæ oppidum 91
Laconicus ager 139
Laconicum Hispaniæ flumen 91
Lacus quare non refluunt vti maria 74
Lacuum miracula 77
Lade insula 217
Ladon fluuius 140
Laana oppidum 268
Laanitæ populi ibid.
Laaniticus sinus ibid.
Lælius Decimus, Prologo totius operis, pag. 3
Læpia oppidum 92
Læstrygonum sedes 105
Læstrygones populi 291
Læstrygonij campi 113
Lætitia nullo minimo mœrore pensanda 324
Lagia insula 155
Lagnum sinus 166
Lagous fluuius 229
Laguſa insula 216
Laguſſæ insulæ 218
Lalassis oppidum 204

Laletani populi 94
Latisiones onagrorum pulli 394
Lambe insula 271
Lambrus fluuius 122.127
Lamiæ insulæ 218
Lamia oppidum 142.143
Lamia L. in rogo reuixit 335
Laminitanus ager 89
Laminitani populi 90
Lampadias cometæ genus 27.29
Lampe oppidum 140
Lampeus mons ibid.
Lampido fœminarum felicissima 324
Lamponia insula 157
Lampsacus oppidum 149. 219
Lampsemandus insula 216
Lana quãdo pluere visum 47
Lanarum colorum genera plura 399
Lanarum genera ibid.
Lanæ tingendæ diuersitas ibidem
Lanæ nigræ nullum colorem bibunt ibid.
Lanas inficere, Lydorum, repertum 341
Lanæ vbi optimæ 399
Lancea à quibus reperta 393
Lancienses populi 96.173
Lanisi insula 156
Lanos promontorium & flumen 239
Lanuenses populi 119
Laodice vxor Antiochi 302
Laodicea oppidum 200. 207.257.258.285
Laodicena lana qualis 399
Laodiceni populi 201
Lapethos oppidum 215
Lapidei campi in Gallia 98
Lapides è cœlo cadentes 48. *per totum cap.*
Lapides statim consumentes corpora 72.& *Tom. 4.pag.398*
Lapis vbi crescat 77.& *Tom. 4.pag.399*
Lapideæ pluuiæ ratio 33
Lapidicinæ à Cadmo repertæ 341
Lapillis colore distinctis Thraces dies computant 323
Lapsias fluuius 215
Lapitharum sedes 143
Larendani populi 268
Larine fons in Attica 141
Larinum oppidum 215
Larinates populi ibi.
Larissa Arabiæ oppidum 269

Lariſſa oppidum 212
Lariſſæ populi 201
Larius lacus 77.79.127. & Tom.2.pag.21
Larnenſes populi 95
Larnum flumen 94
Larnos inſula 158
Larymna oppidum 142 217
Laſia inſula 151.154. 215
Laſos oppidum 152
Laſtigi populi 92
Late inſula 217
Lateritias domos qui inuenerint 341
Lateribus coctis quando pluerit 48
Lathyrum regem Eudoxus fugit 56
Lathyrus Ptolemæus Ægypti rex 277
Lati claui tunica, ciuſque textura 399
Latinis literis primæ Græcorum literæ ſimiles 345
Latinienſes populi 108
Latinus ager 104
Latium vbi 99.104. 120
Latij antiqui terminus 104
Latij varij incolæ ibi.
Latij quot populi interiere 108
Latmus mons 210.409
Latopolites Ægypti nomos 189
Latouici populi 132
Latris inſula 166
Latuſates populi 169
Laud fluuius 180
Lauinij populi 107
Laurentum oppidum 104
Laurices, id eſt, cuniculorum fœtus 406
Laurus fulmine non icitur 47. & Tom.2.pag.312
Lauri foliu aues quædam ſeſe purgant 375
Laus fluuius & oppidum 109
Laus Pompeia oppidum 124
Lazi populi 226
Lea inſula 156
Lea oppidum 274
Leænæ meretricis patientia 311
Leæna quot vno partu catulos pariat 360
Lebade oppidum 211
Lebadea Bœotiæ oppidum 141
Lebadeus ager talpas non alit 408
Lebedos oppidum 211
Lebena oppidum 152
Lebinthus inſula 156
Lebuni populi ignominioſa appellatio 96

Lechæum portus Corinthiorum 137.138
Lecton promontorium 213. 219
Legionum Germaniæ castra 174
Λειμῶν *libri Græci inscriptio, Prologo operis.pag.* 6
Lelantus fluuius 154
Lelegeis oppidum 219
Leleges populi 142
Lelegum gens 214
Lemanus lacus 77. 98
Lembus à quo repertus 345
Lemnos insula 157.& *Tom.4.pag.319.320*
Lemouices populi 160
Lentulus & Metellus Consules à duobus histrionibus ob similitudinem cognomina acceperunt 303
Leonis feritas inter se non dimicat 289
Leonum pugnam quis Romæ primus dederit 362
Leones quomodo capi facilè possint 363
Leonem quis primus manu tractare ausus ac mansuetum ostendere ibid.
Leones quis primus iugo subdiderit ibid.
Leo læsus, ab homine medelam petit ibid.
Leonibus galli terrori sunt 362. & *Tom.2.pagina* 66
Leones vbi nigri 365
Leonis caput fortissimum 383
Leones qua arte vngues custodiant 359
Leonis consideratio ibid. toto cap.
Leones quibus in locis reperiantur 360
Leonum genera duo ibid.
Leonum natura consuetudóque 361
Leones quando hominem appetant ibid.
Leonum clementia 361. 363
Leonis irati signa 361
Leonis generositas quo deprehendatur 362
Leo imus oculis non intuetur ibidem
Leo quæ timeat ibid.
Leonum carnibus viuentes homines 279
Leocrocutæ feræ descriptio 368
Leonatus Alexandri dux 253.& *Tom.4.pag.354*
Leonicenses populi 95

Leontini oppidum 113
Leontophoni animalis consideratio 284
Leontopolis oppidum 194
Leontopolites Ægypti nomos 189
Leontos, siue Marrhatos, ciuitas in Ægypto 199
Leopardus ex leæna & pardo gignitur 359.360
Lepethymus mons 218
Lepidi Æmilij interitus repentinus 337
Lepidus M. Apuleiæ coniugis desiderio post repudium obiit 321
Lepidorum in familia tres intermisso ordine obducto membrana oculo geniti 302
Lepidi M. corpus flammarum vi è rogo ciectũ 339
Lepontij populi 127.128
Leporum terrestrium consideratio 406.toto cap.
Lepores candidi & niue vescentes ibid.
Lepus omnium prædæ nascens ibid.
Lepus superfœtat ibid. & Tom.2.pag.100.
Lepores in Ithacam insulam illati moriũtur 408
Leporino ex pilo vestes confectæ 406
Lepria insula 217
Lepreos oppidum 140
Leprion oppidum 138
Lepsia insula 216
Lepteacra promontorium 273
Leptis oppidum 182.183. 199
Lerina insula 111
Lerne lacus 139
Lero insula 111
Leros insula 156
Lesbos insula clarissima 218
Lete oppidum 143
Lethon fluuius 184
Letoia oppidum 151
Leucatas Bithyniæ promontorium 221
Leucadium litus 135
Leucadia peninsula ibid.
Leucadij populi 201
Leucas insula 69
Leucas oppidum 135
Leucasia insula 112
Leucates promõtorium 135
Leucæthiopes populi 127
Leuce insula 153.164. 218
Leuce promontorium & oppidum 212
Leuci populi liberi 169
Leucola insula 215. & Tom.4.pag.400
Leucolla promontoriũ 205

Leucolithi populi ibid.
Leucopetra promontorium 100.109
Leucophrys insula 218
Leucopolis oppidum 208
Leucosia insula 69
Leucosyri populi 226
Leucothea insula 112
Leucotheæ ciuitas inter Ægypti vrbes in primis celebrata 193
Leucothea fons 217
Leuctra oppidum 139
Leui populi 124
Leuni populi 171
Leuomne mons 145
Leupas portus 267
Leuphithorga oppidum 274
Lex à Cerere primùm reperta 340
Leges plures ad res varias 404. & Tom. 2. pagina 89.135.283.323. 443. & Tom. 4. pagina 10. 355. 408
Leges Censoria glires cœnis ademere 407
Legibus Censoriis qua cœnis interdicta 403. 407. & Tom.2. pag. 89. & Tom. 4.pag.365
Leges agraria 319.404
Lexianæ populi 212
Lexouij populi 169
Libani montis descriptio 199.toto cap.265.284
Libarna oppidum 101
Libella fabrorum à quo reperta 342
Liberi patris fons in Andro 79
Liber pater. Quære Bacchus
Liberi patria 141
Liberalitas Iulia oppidum 172
Liberini oppidum 91
Libethra fons 144
Libisoca oppidum 95
Libonotos ventus 39
Libistos oppidum 148
Librorum apud Græcos ambitiosæ inscriptiones, Prolog.operis,pag. 6
Liburniæ lana 399
Libros esse oportet non thesauros, Domitij Pisonis sententia, Prolog. operis pag. 5
Liburnia descriptio 129. 130. per totum cap.
Libs ventus 38. & Tom. 2.pag.518
Liburni in Italia 120.129
Liburnica insulæ 133.
Libya regio eadẽ cum Africa 175
Libyæ Mareotidis descriptio 186.toto cap.
Libyagyptij populi 127

Libyca Rhodani ora 98
Libycum mare 175
Libycorum oppidum Vercellæ 124
Libyphœnices qui 182
Libyſonis turris 112
Libyſſa oppidum 221
Licates populi 128
Lichades inſulæ 153
Licheni populi 268
Licini forum oppidum 122
Licinius Caluus, & M. Cælius Ruſus eadem die geniti 333
Liciniana propago Catonis 304
Lictores fores percutiebant, cùm Conſul domum aliquam intraturus erat 318
Ligaunorum regio 98
Ligeris fluuius 169
Ligures Apuliæ populi 118.128
Ligures Italiæ populi 99
Ligures Vagienni 122
Liguriæ ſinus Macra fluuius 102
Liguriæ oræ menſura ibid.
Liguſticum mare 110
Lilæa oppidum 136.142
Lilybæum promontorium 113.114.285
Lilybæum oppidum 83
Limæa fluuius 172
Limera oppidum 139
Limia fluuius 170
Lindus oppidum 216
Lingones populi 169
Linguarum diſſimilium populi trecenti Dioſcuriadem Coraxorum vrbem conuenére 227
Lingua carentes homines 277
Lingua quod animal careat 372
Linitima oppidum 275
Linum Arachne mulier reperit 341
Lipara inſula vnde dicta 115
Liparis fluuius 204
Liquentia fluuius 125
Liria fluuius 97
Liris fluuius 78.104. 105
Liſſa inſula 133
Liſſum oppidum 130
Liternum oppidum 106
Litis comitem eſſe miſeriam 319
Literarum inuentores 196. 340.341
Literas Aſſyrias ſemper fuiſſe 340
Liuia fœcunda antea, cum Auguſto ſterilis 304
Liuiæ Rutilij vxoris ſenectus 331

Liuij Historici reprehensio, Prologo totius operis, pag. 4
Liuiopolis oppidum 226
Liuij forum oppidum 122
Lixos colonia 176
Lixos amnis ibid.
Locorum diuersorum vis & natura peculiaris 63. 163. & Tom. 2. pag. 333. 337. 341. 342. 346. 347. 366. 378. 379. 428. 454. 462. 477. 484. 496. & Tom. 3. pag. 125. & Tom. 4. pag. 150. 198. per totum caput.
Locri oppidum 72. 109
Locri Graciæ populi 136. 142
Locri Italiæ frons 115
Locris nullo die apparet arcus 50
Locustarum infestatione oppidum in Africa derelictum 375
Locustarum cibo tantum viuentes homines 279. 296
Longissimæ vitæ homines 163. 297
Longopori populi 279
Longulani populi 108
Lopaduſa insula 114. 127
Lopsi populi 129
Lopsica oppidum ibid.
Loquela carentes homines 277
Loreni populi 209
Lorica a quo reperta 343
Loryma locus 207
Lotophagorum regio 183
Lotophagitis insula 181
Lubienorum gens 238
Luca colonia 102
Lucaniæ cultores plures 109
Lucanus ager ibid.
Lucæ boues cur dicti elephanti 352
Luceia mimæ senecta 331
Lucanum litus 99
Lucani à quo subacti 118
Lucani populi à Samnitibus orti 109
Lucensis conuentus 93. 96. 170
Lucentes siue Lucenses populi 119
Lucentum oppidum 94
Luceria oppidum 118
Lucernarum odor, abortus causa 500
Lucifer stella 9
Lucilius primus cõdidit Satyrinasum, Prologo totius operis, pag. 3
Lucij Papirij Prætoris sententia lata pro muliere, quæ decimoquarto mense post obitum mariti peperit

pererat 299
Lucio Porcio Consule orbis circa Solem visus 30
Lucius Balbus Consul 68
Lucrinus lacus 106. & To. 4. pag. 396
Lucullo quid Samosatam oppugnanti acciderit 80
Lucullus Marcus Apollinem Capitolinum unde Romam aduexerit 164
Lucus Augusti oppidum 99
Ludorum gymnicorum repertores 344
Ludos funebres quis inuenerit ibid.
Ludorum genera plura ibidem
Lugdunensis & Celtica regio eadem 168
Lugdunensis Gallia 169. per totum cap.
Lugdunum Colonia ibid.
Luna Hetruriæ opp dum, & eius portus 102
Lunæ consideratio, natura, motus, effectus, miracula 10. toto cap.
Lunæ senio Aegypti annum metiuntur 330
Lunæ infinitæ secundum quosdam 1
Lunæ amore Endymion cur captus fingatur 11
Lunam à Sole lucem accipere ibid.
Lunæ macula ex sordibus terrenis 12
Lunæ eclipsis causa quæ ibidem
Luna cur non certo temporis spatio singulis mensibus defectum patiatur ibidem
Luna super omnia pura, lucéq; plena ibid.
Lunam minorem esse quàm terram 13
Lunæ defectus rationem Romæ quis primus uulgauerit 14
Lunæ coitus quid 15
Lunam minorem aliis stellis erratibus 16
Lunæ motus, augmentum, decrementúmque 16. per totum cap. 23
Luna quomodo Solem spectet 16
Luna intra quatuordecim partes Solis semper occulta est ibid.
Lunæ in Zodiaco motus 18
Luna tantum in Geminis bis coitum facit 22
Luna prima & noua quo in signo eodem die uideri possit ibid.
Lunæ color blandus 22

Lunæ plures quando simul visæ 31. toto cap.
Lunæ in terras influxus 34.35
Luna augmenti decrementique causa in conchis 34.75
Luna æstuum maris causa 72
Lunæ potestas in hæc inferiora 75. per totum cap. 76. toto cap.
Lunæ sidus rerum esse spiritum 75
Luna vim maximè sentiũt exanguia ibid.
Luna fœmineum sidus & molle 76
Luna vbi raro videatur 249
Luna deficienti Antiquitus æris crepitu auxiliabatur. 14
Luuæ defectus quo temporis spatio recurrat 15
Lunæ defectus aliquando visus & ipsa & Sole super terram conspicuis ibid.
Lupia oppidum 117
Luporum terrestrium consideratio 369. toto capite
Lupos ex hominibus fieri. fabulosum ibid.
Lupi vbi nulli 408
Lupi homine viso vocem adimunt 369
Lupi vbi acerrimi proueniant ibid.
Lupi caudæ amatorium inesse 370
Lupi quo coëant tempore ibidem
Lupi in fame terra vescuntur ibid.
Luporum augurium ibid.
Lupi ceruary quales ibid.
Lusitani descriptio 171. toto cap.
Lusitaniæ mensura 173
Lusitania regio 89
Lusitania vnde dicta 90
Lusturia oppidum 59
Lutei ædificij repertor 341
Luteuani populi 99
Lutra heras insula 113
Lux sonitu velocior 46
Luxia fluuius 89
Lycabetus mons 141
Lycaonia regio 204.205. 285
Lycaoniæ Tetrarchia 205
Lycaonu feræ consideratio 381
Lyceo Ioui humana hostia sacrificabatur 370
Lyceus mons 140
Lycei Iouis delubrum ibidem

Lycide oppidum 214
Lyciæ descriptio 205. 206
Lyciæ quæ oppida 206
Lyciæ finis ibid.
Lyciæ post terræmotum serenitas 72
Lycij maris insulæ 215
Lycium mare ibid.
Lycomedis lacus 182
Lycon ciuitas Aegypti oppidum 192
Lycopolites Aegypti nomos 189
Lycus fluuius 77.296. 201. 203. 207. 210. 219. 224.225.226.258.& To. 4.pag.153.155
Lyctus oppidum 152
Lydda oppidum, Iudææ Toparchia 197
Lydi populi 102
Lydiæ descriptio 209
Lydi Pelasgos pellunt 102
Lydios modulos quis inuenerit 243
Lygdanum oppidum 214
Lylæus fluuius 221
Lymira fluuius & oppidum 206. & Tom. 4. pagin. 154
Lymphorta oppidum 251
Lyncei fabula vnde sumpta 22
Lynceſtæ populi 145
Lynceſtis mira aqua 79.
Lyncis feræ consideratio 367. 385. & Tom.4.pag. 424.429
Lyncurij gemmæ consideratio 385. & Tom.4.pag. 424.429
Lyneſſus oppidum 205. 212
Lyneſſos insula 218
Lyſandri regis somnium 317
Lyſias oppidum 208
Lyſimachia oppidum 149
Lyſimachi regis canis domini rogo se iniecit 385
Lyſimachus cum leone inclusus 363
Lyſippi statuarij opera 322. & Tom.4 pag.274. 275. 277.280
Lyſtreni populi 220
Lytarmis promontorium 233

M

Macæ populi 185. 167
Macaria insula 215.218
Macaron insula eadem cum Creta 152
Macas promontorium 252
Macolingæ oppidum 242
Macedoniæ descriptio 131. per totum caput, 144. per

per totum caput.
Macedoniæ longitudo latitudóque 149
Macedoniæ imperium 144. 146
Macedonia antè Emathia dicta 144
Macedoniæ ſitus ibid.
Macedoniæ terminus 146
Macedonicum mare 150
Macedones Aſiæ populi 209.213
Macedones Meſopotamiæ incolas vicatim diſperſos in vrbes congregarunt 258
Macedonum regum ſepulcra 144
Macedonum portus 256
Maceſtes fluuius 219
Macherûs arx 197
Machia inſula 156
Machlis fera 359
Machlyæ Androgyni populi 292
Machorbæ portus 266
Maci oppidum 251
Macina oppidum 99
Macinium mons 136
Maciſtum oppidum 149
Maciſtus mons 218
Macomades populi 182
Macra fluuius 102
Macra inſula 164
Macrabes populi 108
Macria inſula 216
Macris inſula eadem cum Eubœa 154.155
Macris inſula 69.215. 216.217
Macrobij Macedoniæ populi 145
Macrobij Africæ populi 218
Macrobiorum ætas 295. 296
Macrocephali populi 226
Macrocremnij montes 160
Macron Tichos Thraciæ oppidum 147
Macrones populi 30.232
Macua oppidum 275
Macurebi populi 181
Madaurenſe oppidum 183
Mæander fluuius 208. 209
Mæander fluuius flexuoſus 209
Mæander limo fertilis 210
Mæandria oppidum 135
Mæandropolis oppidum 208
Mæandrum quæ ingrediantur flumina ibid.
Mæander fluuius limi inuectu ex mari campos effecit 68
Mædi populi 135
Mænalus mons in Arcadia 140
Mænaria oppidum 110

Mænaria insula 111
Mæones iuxta Tanaim 229
Mæoniæ caput 211
Mæoniæ descriptio 209
Mæonij populi ibid.
Mæotæ populi 163
Mæotis palus vnde dicta ibidem
Mæotis Oceani sinus à quibusdam credita 56
Mæotis paludis descriptio 238
Mæotis palus 56. 159. 314
Mæotis mensura 162
Mæotis accolæ 228. per totum caput.
Mæotici populi 228
Mæsia Syluæ Italiæ 408
Magæa fons 103
Magarsos oppidum 204
Magasæ oppidum 275
Magelli populi 102
Magellini populi 114
Magi populi 257
Magna Græcia 115
Magnanimitatis exemplum 313
Magnesia insula 69
Magnesia Ioniæ oppidũ 210
Magnesiæ descriptio 144. toto cap.
Magnetes populi 212
Magnitudinis homines miræ 278
Magnitudinis corporum causa 63
Magnitudinis humani corporis consideratio 307
Magnopolis Cappadociæ oppidum 225
Magnus portus 180
Magnum promontoriũ 171
Mago oppidum 110
Magoa oppidum 263
Magog oppidum 200
Magora oppidum 275
Magoras fluuius 199
Maguſa oppidum 275
Maguſum oppidum 269
Malacha fluuius & oppidum 90. 180
Malchu insula 273
Malea promontorium 140. 153. 285
Maleuentum oppidum 118
Maleus Indiæ mons 61. 244
Maleum promontorium 139
Maliacus sinus 142
Maliande regio 219
Mallus mons 242
Malli populi ibid.
Mallos oppidum 204
Maltecoræ populi 245
Malthace insula 150
Malthæ mira natura 80
Maluana fluuius 180
Malus bona paria non esse 324

Malus nauis à Dædalo repertus 345
Mama oppidum 274
Mamblia oppidum 275
Mamertini populi 103
Mammam Androgyni alteram virilem, alterã muliebrem habent 293
Vide lac
Mammisea Tetrarchia 201
Mamortha oppidum 196
Mamuda oppidum 274
Manain fluuius 251
Manates populi 108
Mandagraum flumen 238
Mandagandeni populi 213
Mandalum lacus 272
Mandarei populi 220
Mandei populi 242
Mandetrium oppidum 130
Mandrorum gens 296
Mandrum flumen 237
Mandrueni populi ibid.
Manduria oppidum 77
Mania oppidum 275
Manius eques Romanus breuissima staturæ 308
Manlius natus cæsa matre 301
Manlius primus Carthaginẽ ingressus ibid.
Manlij Capitolini fortitudo & gesta eius 315. *& inde*
Mãlius Capitolinus regnum affectat 316
Manlij Torquati interitus 338
Manteium Colophoniorum 210.211
Manteium Cappadociæ 226
Mantichoræ feræ descriptio 368.377
Mantinea oppidum 139.140
Maraces populi Aetoliæ 136
Maranæ oppidum 213
Marate insula 150
Marathos oppidum 199
Marathesium oppidum 210
Marathon locus 141
Marathussa insula 217
Marathusa oppidum 152
Maratiani populi 237
Marathrum herba 375. *&* *To.3.pag.* 125
Marcellus Consul 14
Marcellus M. quoties dimicauerit 318
Marcelli theatrum vbi Romæ 322
Marcelli de Archimede Mathematico solicitudo 323
Marcellus Syracusas expugnauit ibid.
Marcelli theatri dedicatio 365
Marchadæ populi 271
Marcubij populi 384
Marcia Romanarũ princeps fulmine icta mortuo fœtu incolumis vixit 44

Marcio L. in Hiſpania concionanti flamma repente è corpore emicuit 82. 83
Marci Romani diuinitas 320
Marcius Philippus Cenſor 346
Marcio Q. Conſule tres ſoles viſi 30
Marcus Acilius Conſul 47
Marci Tullij equitis Romani ſtatura 308
Marculi repertor 341
Mardani populi 258
Mardi populi 262
Mardorum gens fera & ſui iuris 237
Mareu inſula 272
Mare Mediterraneum quidam non ex Oceano, ſed è Ponto naſci crediderunt 164
Mare congelatum 165. 168
Mare Pamphylium 205
Mare Rubrum oleas, virentéſque frutices gignit 77
Mare Rubrum quare à Græcis Erythræũ dictum 255
Maris Mediterranei deſcriptio 110
Maria perfoßis ab Hercule montibus in terras admiſſa 88
Maris Mediterranei inſulæ 110
Mare Atlanticum inter Abilam & Calpen in terras irrupit 110. 223
Maris rapacitas inſatiabilis 223
Marium denominatio 110
Mare mortuum vbi 165
Maris Rubri ſinuum nomina 195
Maris Rubri ad Nilum foſſa 271
Mare turbatum ſedantia 80. & Tomo 4. pagina 457
Mare circa brumam halcyonum fœturæ ſternitur 40
Mare nauigare coëgit auaritia ibidem
Mare cur non creſcat acceſſu tot fluminum 55
Mare terram vndique circundat ibidem
Maris locorũmque maritimorum circumnauigatio ibidem, per totum caput
Mare quoque terramotum ſentit 65
Maria quibus locis receſſe- 55

rint 67.toto capite
Mare fuisse vbi nunc terra est ibidem
Maria quas terras interruperint 68. toto capite
Mare quas terras abstulerit 69.toto capite
Maris accessus recessúsque qua ratione fiant 72. toto capite
Marii fluxus & refluxus quando maiores vel minores 173
Maria quæ maximè intumescant 174
Marii miracula plura 75. toto capite
Marium purgatio ibidem
Mare cur salsum 75.per totum caput
Mare quo tempore dulce visum 76
Mare vbi altissimum ibid. toto capite
Maris aqua grauior dulci 77
Maris odio flumina quædam vada subeunt ibidem
Maris aqua dulcia locis plurimis 78
Mare oleo tranquillatur 80
Mare quo pacta tranquillent vrinantes ibidem
Mari in alto non cadunt niues ibidem
Marinæ aquæ proprietates plures ibidem
Mareote populi 186
Mareotis lacus insulæ plures 194
Mareotis Libyæ descriptio 186.toto capite
Mareotu mensura ibidem
Mareotis lacus 194
Margaritarum copia vbi 256.& Tom.2.pag.31
Margaritarum ferax insula Tylos 266
Margiana regio 231
Margi fluuius 132
Margo fluuius 231
Mariaba oppidum 268. 269
Mariammitani populi 201
Mariana colonia 111
Mariani populi 106
Marici populi 124
Marigeri populi 278
Marium oppidum 215
Marij C. ex Rhodano fossa 98
Marij C. cadauer erutum 339
Marius C.Consul 31.331. 333.& Tom.2.pag.63
Marma oppidum 268
Marmaridæ populi 184

Marmor Hiſpanicum 97
Marmor Chium 217
Marmor Cyzicenum 221
Marobæ populi 245
Maronea oppidum 147
Marrucini agri portentum 67
Marrucini populi 99
Marſatiorum inſula 167
Marſi populi 118
Marſi populi 119.293
Marſi à Circes filio 292. & Tom.3.pag.295
Marſici belli ſignum & omen 407.& Tom.2. pag.309
Marſyas fluuius 200.202. 208.& Tom.4.pag.153
Marſyæ & Apollinis certamen vbi 208
Marſyas Lydorum dux 119
Martis ſtellæ conſideratio 9
Martis ſtellæ motus, exortus, occultatio 16
Martis ſtella per Zodiacum motus 19
Martis ſtellæ curſus maximè obſeruabilis 21
Martis ſtellæ color qualis 32
Martij filij Aetolus & Hyperbius 343.345
Martis ara 233
Marucæ populi 237
Maruuij populi 119
Mares pondere fœminis præſtant 308
Marium cadauera ſupinæ fluitant, fœminarũ pronæ ibidem
Maſada caſtellum 198
Maſatat fluuius 178
Maſati populi ibidem
Maſiniſſæ nomine nobilitata Numidia 181
Maſiniſſa poſt octoginta ſex annos filium genuit 304
Maſiniſſæ filius Methymathnus ibidem
Maſiniſſa quot annis regnarit 330
Maſſagetæ populi 238
Maſſala oppidum 269
Maſſalioticum Rhodani os 98
Maſſæſilorum gens 180. 190
Maſſice vicus 203
Maſſici montes 106
Maſſilia oppidum 98
Maſſilienſibus olim vicini Cenomani 126
Maſſurius ſcriptor 299.& Tom.2.pag.59.332
Maſſyli populi 184
Maſſycites mons 206
Maſtuſia promontorium 149
Maſtuſia mons 157.211

Maſtya oppidum 224
Maſuæ populi 245
Matelgæ oppidum 185
Mateolani populi 118
Maternæ reuerẽtiæ in equo exemplum 390
Materni amoris in brutis exemplum 366.391. 393.405.407.& Tom.2. pag.8.62.80
Mathatæi populi 269
Mathitæ populi 278
Matiani populi 237
Matini populi 118
Matium oppidum 158
Matilicates populi 121
Matrimonij fidei in brutis exemplum 351.371.377. & Tom.2.pag.8
Matrimonium neſcientes homines 128
Matrimonij fidem quo pacto Pſylli explorent 292
Matronarum quæ caſtiſſima iudicata 320
Mauim oppidum 128
Mauitania oppidum 94
Mauma oppidum 275
Mauri populi bellis attenuati 180
Mauritaniæ deſcriptio 175. 180.284
Mauritaniæ menſura 181
Mauritania duplex 180. 181
Mauritania Tingitana 180
Mauritania Cæſarienſis ibi.
Mauritania quinque Romanorum colonias habet 172
Mauritaniæ inſulæ 281
Mauruſij populi 180
Maxala oppidum 186
Maxulla colonia 181
Mazaca oppidum 84
Mazacæ populi 225
Mazeras fluuius 235
Meaſei populi 251
Mecœnas C. perpetua febri laborauit 334
Mecœnati tribus ſuprema vitæ annis nullus contigit ſomnus ibidem
Mecœnatis inſtitutum, pullos aſininos epulis apponere 391
Mecyberna oppidum 141
Medeæ frater vbi interfectus 131
Medea pellicem naphtha exuſsit 81
Medeon oppidum 142
Mediæ prouinciæ deſcriptio 236.257
Mediæ prouinciæ caput 236
Mediæ termini 261
Medicamentaria à Chirone reperta 342
Medicinæ plures ab animalibus repertæ 374. toto

toto capite
Medicina à quo reperta 341.342
Medicinæ peritißimus Hippocrates 321
Medici excellentes plures ibidem
Medicorum plurium laus 321. & Tom.3. pag.340. toto capite
Medicorum principi Hippocrati iidem in Græcia honores, qui Herculi, exhibiti 321
Medicus omnium clariſsimus Aſclepiades, & mira eius fiducia ibidem
Mediolanum oppidũ à quibus conditum 124
Mediomatrici populi 169
Mediterranei maris diuiſio 110
Mediterranei maris inſulæ ibidem
Mediterranei ſinus gentes 230
Medinini populi 278
Medmaſſa oppidum 209
Medoaci fluminis portus 123
Medoë inſula 278
Medorum ſoboles iuxta Tanaim in multa genera diuiſa 229
Medorum regio 231
Medua portus 209
Medubricenſes populi 173
Medulla carentes homines 309
Medullia oppidum 198
Medulli populi 128
Megabari populi vbi 278
Megala Mediæ locus 257
Megalæ populi 245
Megale inſula 218.222
Megalopolis oppidum Arcadiæ 140
Megalopolitanorum ager 81
Megara colonia 141
Megari Indiæ populi 246
Megarice oppidum 162
Megaris inſula 112
Megariu oppidum 113
Megaris regio 141
Megaricus ſinus 140
Megaſthenes à Philadelpho in Indiam miſſus, gentis eius vires deſcripſit 241
Megeda oppidum 274
Megisba ſtagnum 249
Megiſta inſula 215
Mel corpora conſeruat 298
Mella à quo reperta 342
Melæna inſulæ 133.151
Melampodis diuinatio, atq; inuentum 320. & To.3. pag.304

Melanæa Arcadiæ oppidum 140
Melu animalis consideratio 385
Melamphyllos insula 217
Melamphyllus mons Thraciæ 149
Melanchlæni populi 227
Melanthium fluuius 226
Melane insula 217
Melas sinus 147.149
Melas Thraciæ fluuius 78. 147.204. 226. & Tom. 4.pag.152
Melano insula 216
Melcomani populi 130
Meldi populi liberi 169
Meles fluuius 211
Melibœa oppidum 144
Meliguru insula 115
Melita insula 114.133
Melitæi catuli 133
Melita oppidum 141. 225
Melitea oppidum 144
Melitene regio 225
Melitene oppidum 201
Mellaria vicus 90
Mellaria oppidum 92
Meloëssa insula 116
Melogonis insula 115
Melos insula 68.156.& Tom.4.pag.320
Melphes fluuius 109
Melpum oppidum 125
Memnonis regia 193
Memnon Aethiopiæ rex 276
Memnones Aethiopiæ populi 277
Memoriæ insignis exempla 312. toto capite
Memoriæ ars à quibus reperta ibidem
Memoria fragilissima ibid.
Memoria quibus amittatur ibidem
Memphis olim maritima fuit 61
Memphis oppidum 190. 193.& Tom.4.pag.384
Memphitæ populi 190
Menandri honor 311
Menanini populi 114
Menapij populi 361
Mendacium nullum testi caret 370
Menda oppidum 145
Mendesicum Nili ostium 194
Mendesius nomos in Aegypto 189
Mendeterum oppidum 216
Menelai Canopus gubernator 214
Menelaites Aegypti nomos 189
Meninx insula clarissima 127.& Tom.2. pag.36
Menisminorum gens 299

Menoba fluuius & oppidum 90.91
Menobardi populi Armeniæ proximi 231
Menocaleni populi, Alpium incolæ 127
Menogenes cocus 303
Menosca oppidum 170
Menon literarum repertor 341
Menotharus fluuius 229
Menstrua muliebria hortu mirè nocent 305.& Tom.3.pag.44
Menstrui consideratio, natura, tempus, effectus 305.toto capite
Menstrua nonnisi mulieri conueniunt ibidem
Menstruum quando in mutiere cessit 304
Menstruo mulierum nihil magis monstrificum 305
Menstruũ quando & quandiu in muliere ibidem
Menstruum generando homini materia 306
Menstrui grauidarum fluxus inualidos reddit partus ibidem
Mensurarum & ponderum inuentores 342
Mens Dea 4
Mentesani populi 94.96
Mentiri pudore ignorantiæ plerósque non pudet 178
Mentoris mirum opus 322
Mentor Syracusanus leoni furculum expede exemit 363
Mentores populi 129
Mephitis ædes 71
Mercatura à quibus reperta 342
Mercurij promontorium 113.181
Mercurij oppida 193
Mercurij sideris consideratio 10.17
Mercurij stellæ per Zodiacum motus 18
Mercurij stella quantum à sole discedat. 20
Mercurij stellæ color radians 22
Mercurius literarum inuentor 340
Meretricis constantia ac fides 311. & Tom.4.pag. 283
Mergentini populi 121
Meritus mons Thraciæ 149
Merobrica oppidum 172
Meroë insula, Aethiopum caput 61
Meroë insula 191. 274. 276
Meroë insula herbas viridiores habet, quàm reliqua Aethiopia 276

Meroës dies maximus 62
Meroe oppidum 276
Merope insula 216
Meropia insula 154
Merorum Arabia 201
Merucra oppidum 92
Merula fluuius 102
Merulæ lauro se purgant 375
Merus mons 247. & Tom. 2. pag. 349
Mesæ populi 246
Mesagebes populi 278
Mesammones populi 184
Mesate insula 158
Mese insula 111
Mesembria oppidum 148
Mesene regio Tigri perfunditur 261
Mesene Parapotamiæ regio ibidem
Mesene regio 261
Meses ventus 39
Mesobatanæ populi 262
Mesopotamiæ descriptio 258
Mesopotamia regio 195. 261. 284
Mesopotamiæ præfectura à Syris originem traxit 202
Mesopotamiæ initium 230
Mesopotamia Euphrate fluuio inundatur 203
Mesopotamia vicatim dispersa 258
Messala Valerius Consul 346
Messala Coruinus Orator sui nominis oblitus 312
Messala M. Consul quando 314. 383. & Tomo 4. pag. 419
Messana oppidum 75. 113. & Tom. 4. pag. 161
Messanicus fluuius, aut verius Padi fluminis fossa 123
Messapia peninsula 116
Messapia oppidum 117
Messeis fons 144
Messene oppidum 139
Messenia regio ibidem
Messeniani populi 229
Messes vbi binæ anno vno 240
Metagonitis Africæ regio, quæ & Numidia 131
Metalla æris quis inuenerit 341
Metæ figuram vmbræ referunt 12
Metallinensis colonia 171
Metapinum Rhodani 91. 98
Metapontum oppidum 116
Metaurus Magnæ Græciæ fluuius 109
Metaurus Vmbriæ fluuius 121
Metauri fluuij septẽ Aetolia

liæ insulæ ex aduerso adiacent 114
Metaurenses populi 121
Metellus Consul 303
Metellus Q. Celer Consul 56
Metelli L. de Pœnis triumphus 352
Metellus Q. quot filios nepotésque reliquerit 304. 325. 326
Metelli Q. gesta, honores, ac felicitas 325. 326
Metellus Q. Cæcus factus cùm Palladium ex incendio raperet 326
Metellus vnus Roman. curru vehebatur ad Curiam ibidem
Metelli Macedonici, felicitas, gesta, mors, &c. ibidem
Metellus Macedonicus Scipionis inimicus 327
Metello Macedonico à Catinio illata iniuria 326
Metelli Pontificis senectus 330
Methone oppidum 139. 144
Methora oppidum 244
Methoricum oppidum 251
Methurides insulæ 152
Methydrium oppidum 140
Methymathnus Masiniſſæ filius 304
Methyma oppidum 218
Metina insula 111
Metinates populi 118
Metrodorus memoriæ artem consummauit 312
Motropolitæ populi 208. 212
Metubarris insula amnicarum maxima 132
Metus felicitatem adimit 323
Meuanates populi 121
Meuanienses populi ibidem
Mezæi populi 130
Michoë regio 272
Mictis insula candidū plumbum gignit 168
Midæi populi 208
Midaion oppidum 220
Midoë regio 272
Miezа oppidum 145
Miletopolis oppidum 161. 219
Miletopolitæ populi 213
Miletò oppido Camelides insulæ vicinæ 217
Miletos Cretæ oppidum 152
Miletus Ioniæ caput 209. 212
Milichiæ Siciliæ fons 114
Militum præmia varia 315. & Tom. 3. pagi. 161. & Tom. 4. pag. 232

Milonis Crotoniatæ fortitudo 318
Milonis interitus 48.
Milus mons 294
Milyæ populi 205. 280
Mimallu insula 156
Mimas mons 211
Mincius fluuius 77. 123. 127
Minæi populi 268. 269. 270
Mineruæ promontorium 106
Mineruæ simulacrum in Nea Troadu non compluitur 72
Mineruæ cur non immoletur capra 402
Minium oppidum & flumen Lusitaniæ 171
Minius fluuius ibidem.
Minos princeps classe depugnauit 345
Minois insula 155
Minoum oppidum 152
Minturnæ colonia 105
Miracula orbis septem. Babyloniæ muri, 259. *Dianæ Ephesiæ templum, Tom. 4. pag. 388. Iouis Olympici simulacrum, Tom. 4. pag. 277. Pyramides Aegyptiæ, Tom. 4. pag. 383. toto cap. Solis colossus Rhodi, Tom. 4. pag. 275. Mausoli sepulcrum, To. 4. pag. 372. Cyri Medorum regis domus à Memnone illigatis auro lapidibus fabricata: cuius Plinius non meminit.*
Miracula fulgurum 44. toto cap.
Miracula montium inter se concurrentium 66
Miracula terrarum varia 70. per totum cap. & 72. per totum cap.
Miracula insularum semper fluitantium 71
Miracula fontium & fluminum aliarúmq; aquarum 76. per tot. caput.
Miracula variarum gentium 291. per totum.
Miraculum auditus velocissimi 351
Miracula de his qui elati reuixerunt 335. toto cap.
Miracula animalium aduenas interimentium 409. toto cap.
Miracula varia naturæ 31. per totum cap. 32. per totum caput, 54. 163. 176. 197. 277. per totum cap. 305. 572
Mirobrica oppidum 93
Mirobrigenses populi 173

Miſe

Miſenus portus 106
Miſua oppidum 182
Miſulani populi 284
Mithridatis latebræ apud Sauromatas 228
Mithridates duabus & viginti linguis loquutus 312. & Tom. 3 pag. 294
Mithridates à Pompeio victus 314. & Tom. 3. pagi. 293
Mithridates quidam Claudio Principe ad Sauromatas confugit 228
Mithridatico bello multi ciuium in Calaminis inſulis ſeruati 71
Mitylene oppidum liberum 218
Mitylenæi Achillei oppidi conditores 213
Mizæi populi 262
Modogalica gens 243
Modubæ populi ibidem
Modulorum muſicorũ ſpecies plures, & eorum inuentores 343. 344
Modunda, Aethiopiæ oppidum 278
Moduſa oppidum 255
Mœchindira oppidum 274
Mœridis lacus 190. 194. & Tom. 4. pag. 384
Mœris Aegypti rex, locúſque ab eo denominatus 190
Mœſia prouincia 132. toto capite.
Mœſi populi ibidem
Mœſica gens 135
Molæ in vtero muliebri quæ dicantur, & quomodo gignantur 305. & Tom. 2. pag. 100
Molere frumenta Ceres prima reperit 340
Molondæ populi 243
Moloſſi populi 135
Molycria oppidum 136
Mona inſula 62. 168
Monadi populi à Diomedo deleti 118
Monapia inſula 168
Monaulum Mercurius reperit 143
Monocerotis feræ deſcriptio 368
Monœci portus Herculis 102
Monedes populi 244
Moneſi populi 169
Monoleus lacus 272
Monophthalmi populi 291
Monoſceli populi miræ pernicitatis 294
Mons Claudius 132
Monſtroſorum hominũ multa genera 277. per totum cap. 291. toto cap.
Montes ardentes 21. toto cap. 115. 185. 277

Montes inter se concurrentes quando visi 66. *toto capite.*
Montes ferrum retinentes reiicientésque 72
Montani Italiæ populi 120. 128
Mopsodia regio, postea Pamphylia dicta 205
Mopsos oppidum 204
Morbi quidam dij crediti 5
Morborum exempla varia 333. *per totum cap.* 334.
Morges oppidum 210
Morimaruſa mare Septentrionalis Oceani pars 165
Morimeni populi 225
Morinorum gens 167. 168
Morinorum portus 174
Moriſeni populi 147
Moroſsgi oppidum 170
Mortem nunquam contingere, niſi æstu maris recedente 75
Mortem ex minimis cauſis accidere 300
Mors ſæpiſsimè inuocatur 333
Mortis ſigna plurima 335. *per totum caput.*
Mortes repẽtinæ plures 337. *toto capite.*
Mortem ſponte accerſentes 163. 243
Morte ſua Gracchorũ Pater Corneliæ uxoris vitã redemit 320
Morte repentina nonnulli, ob deſideria, infortuniáve ſuorum extincti 321
Mortales æternitate Deus donare non poteſt 1
Mortuus cũ laruas luctari. Prouerbium, Prologo operis, pag. 8
Morum diuerſorum exempla 309. *toto capite.*
Morus fluuius 160
Moruntes populi 241
Moryllij populi 141
Moſa fluuius 167
Moſcheni populi 231
Moſchicus mons 206
Moſchorum tractus 231
Moſsinus fluuius 208
Moſsini populi in conuentu Pergameno 214
Moſſylites promontorium & portus 273
Moſſylites promontorium, Atlantici maris initium ibidem
Moſſyni populi Themiſcyræ regionis 226
Mulorum conſideratio 393. *per totum caput.*
Muli ex aſino & equa gignuntur ibidem
Mulam peperiſſe prodigio eſt 394

Mulæ vbi vulgo pariant ibidem
Mulæ quare non pariant ibidem
Mulæ calcitratus quo inhibetur ibidem
Mulorum ætas longa ibid.
Muliere excepta pauca animalia grauida nouere coitum 301
Mulier interdum superfœtat ibidem
Mulier non ex quolibet concipit 304
Mulier plerunque alternat in prolis sexu ibidem
Mulieres fœcunditas varia ibidem per totum caput.
Mulier quandiu pariat 304. 305
Mulier sola menstruale animal 305
Mulucha fluuius 180
Mulelacha oppidum 177
Mulona oppidum 275
Munda oppidum 91. 172
Mundi cardines vbi 163
Mundus, numen quoddam æternum 1
Mundus æternus, immẽsus, ingenitus, incorruptibilis, sacer, ibidem
Mundi extera indagare mens humana non potest ibidem
Mundus certus, incerto tamen similis ibidem
Mundus cuncta complexus ibidem
Mundum naturam rerum esse ibidem
Mundi mensura noſci non potest ab homine ibid.
Mundi infiniti secundum quosdam ibidem
Mundus vnde dictus 3. toto capite.
Mundum Græci κόσμον appellarunt, ab excellẽti ornatu impoſito vocabulo ibidem
Munienſes populi 108
Murannimal oppidum 269
Murgentini populi 114
Murgis oppidum 90. 93
Muros Thraſon primus reperit 341
Murtiæ aræ 72
Muſagores inſulæ 153
Mures vbi albi 407
Mures ruinis imminentibus præmigrant 376
Mures vrbium incolas aliquando pepulerunt 376. 407. & Tom. 2. pag. 101
Murium conſideratio, natura, generatio, oſtenta 407. toto cap.
Mus ingenti pretio emptus ibidem

Mures Pontici 383
Mures aranei vbi venenati 408
Muſarum patria 141
Muſagores inſulæ 153
Muſca alis vehiculum & currum totum contegens 311. & Tom. 4. pag. 285. 375
Muſicæ repertor Amphion 343
Muſimonis animalis conſideratio 401. toto capite.
Muſis fluuius 231
Muſſini populi 184
Muſtela baſiliſcum perimit 369
Muſtelæ vbi non ſint 408
Muſtela dimicatura cum ſerpentibus rutam præguſtat 354. & Tom. 3. pag. 79
Mutina oppidum 122. & Tom. 4. eag. 352
Mutinenſis agri inſulæ ſempor fluitantes 71
Mutinenſi in agro ſtatis diebus ignis erumpit 82
Mutinenſis agri montes terræmotu concurrerunt 66
Mutinenſi bello bolides viſæ 29
Mutius Q. Conſul 30
Mutucumenſes populi 108
Mutuſcæi populi 119
Mutuſtratini 114
Mutyenſes populi ibidem
Muza portus 254
Muziris Indiæ emporium ibidem
Mya inſula 216
Myanda oppidum 204
Mycale inſula 217
Mycaleſſus oppidum 142
Mycenæ oppidum 139
Myconos inſula 154
Mygdones populi 145. 214
Mygdonum regio cur ita dicta 146. 219. 235
Mylæ oppidum 75. 114
Mylæ inſulæ 153
Mylaſa oppidum liberum 208
Myle promontorium 204
Myndos oppidum 208
Mynyeus fluuius 143
Myonneſos inſula 217
Myos hormos 271
Myra oppidum 206
Myriandros oppidum Syriæ 83. 200
Myrina oppidum 152. 157. 212
Myrlea oppidum 219
Myrmecium oppidum 161
Myrmecides ſtatuarius 311
Myrmecidis ſtatuarij opera ibidem, & To. 4. pag. 375
Myrmidones populi 143
Myrmeces ſcopuli 211

Myrrha Troglodytica Isidis in sinum cõportatur 273
Myrson oppidum 274
Myrtilis oppidum 172
Myrtoum mare 140. 150
Myscecros fluuius 267
Mysi populi 213. 219
Mysia regio 211. 213
Mysiæ mons Olympus, Mysius cognominatus 219
Mysiæ initium & finis 220
Mysi Teuthraniam antiquitus tenuere 213
Mysomacedones populi 212
Mysotmolitæ populi 209
Mystia oppidum 215
Mystus insula 151
Myus oppidum 210

N

NAbades fluuius 151
Nabar fluuius ibid.
Nabatæi populi 195. 265. 268. & Tom. 2. pag. 298
Nabis fera qualis 367
Nabrum fluuius 252
Nauij Pollionis magnitudo 307
Nagia oppidum 268
Namarini populi 170
Nannagi natio 186
Nannetes populi 169
Nantuates populi 128
Napæi populi 229
Napata oppidum 276
Naphtha quid 80. toto capite. & Tom. 3. pag. 283. & Tom. 4. pag. 357
Naphtha igni cognata materia 80
Nar fluuius 104. 119
Naracustoma Danubij ostium 160
Narbo oppidum 97
Narbonensis Prouinciæ descriptio ibid. toto cap.
Narbonensis Prouinciæ peculiaris Circius vẽtus 39
Narbonensis Prouinciæ longitudo 99
Narbonensis Prouincia laus 97
Nareæ populi 245
Narestij populi 130
Nariandus oppidum 208
Narnienses populi 121
Naro fluuius 130
Narona colonia ibid.
Narraga fluuius & oppidũ 259
Nartes populi 121
Narthecusa insula 216
Narycion oppidum 142
Nasamones populi 184. 185. 292
Nasaudum oppidum 274
Nascus oppidum 268
Nasica Scipio vir optimus à Senatu iudicatus 320
Nasica Scipionis expulsa exiliũmque ibid.

Naſicæ Scipionis Cõſulatus, & eius inuentum 347
Naſotiani populi 237
Naſo carentes homines 277
Natæbudes populi 184
Natandi periti homines 274
Nathabur fluuius 186
Natiſo fluuius 125
Naturas infinitas credere, inſanorum eſt 2
Natura parens homini melior, an triſtior nouerca ſit, ambigitur 288
Naturæ vis fide caret 290
Naturæ erga homines beneficia 406. & Tom. 3. pag. 245
Natura, & Deus idem 7. & Tom. 3. pag. 380
Naturam aliquando fieri ex conſuetudine 309
Naturæ mira potentia 351
Naturæ mala vel bona plura ſint, ambigitur 371
Naturâ etiam feræ norunt quæ ſibi ſint timenda 351
Naualium inuentores Phœnices 196
Naubarum oppidum 161
Naucratis oppidum 194. & Tom. 4. pag. 177
Naucraticum Nili oſtium ibidem
Naucratites Aegypti nomos 183
Nauectabe oppidum 279
Nauilubio fluuius 170
Nauibus inhærentes ignes nocturni 31
Naues ex corio vbi 168. 344
Naues ex papyro 248. 344. & Tom. 2. pag. 89
Naues vbi ex ſcirpo & harundine 344
Naues vitiles corio circumſutæ 168. 344
Nauem quis primus repererit 344
Naues vbi inuentæ ibid.
Nauium differentiæ plures ibidem
Nauis ex ebore apiculæ pinnis abſconſa 31
Nauem onerariam quis primus repererit 345
Nauis gubernaculum Tiphys primus reperit ibid.
Naurum & ad naues attinentiũ conſideratio 344 toto capite.
Nauigatio maris fluminúmque 31
Naues eodem vento contrarias feruntur in partes 41
Nauigantium præcipuæ pernes quæ 43
Nauos Aethiopiæ oppidum 278

Naulochus oppidum 136. 148
Naulochos insula 153
Naulochum oppidum 136. 210
Naulochum promontorium 221
Naunes populi 128
Nauportus fluuius 126
Nauſtathmus portus 114
Nauſicratis tabula Delphis dicata 345
Nautæ ſidus vbi non obſeruent, ſed auium volatus 248
Naxij populi 114
Naxos oppidum 113
Naxus insula 155
Nazerinorum Tetrarchia 200
Nea insula 68.157
Nea oppidum 72
Neathus fluuius 116
Neampaphos oppidum 215
Neandros oppidum 212
Neapolis Africæ oppidum 182.183
Neapolis Syriæ oppidum 196
Neapolis Cariæ oppidũ 208
Neapolis Thraciæ oppidum 147
Neapolis Campaniæ oppidum 106
Neapolis Campaniæ qua parte terræmotui obnoxia 66
Neapolitani Sardiniæ populi 112
Neapolitani Galatiæ populi 220
Nebriſſa oppidum 91
Nebularum conſideratio 49
Necanidon gens 255
Neceſſitate coactæ feræ ad hominis opem confugiunt 363.364
Nee oppidum 213
Neli populi 271
Nelo fluuius 170
Nemaloni populi 128
Nemauſum oppidum 99
Nemea regio 140
Nementuri populi 128
Nemetes populi 169
Neminia fons miræ naturæ 79
Nemora incolentes populi 163.233
Neocæſarea oppidum 225. 226
Neon Tichos oppidum 212.
Neoris vrbs 231
Nepet oppidum 103
Nepheonitæ à quibus deleti 229
Neptuni ludi in Iſthmo 140
Neptuni delubrum apud Iſthmon ibid.
Neptuni templum in Bithynia 221
Neptuno ſacra inſula 256

Nequinum oppidum 121
Nereæ populi 246
Neretini populi 118
Neriæ populi 170
Nerigon insula 168
Neriphus insula 158
Neripi populi 229
Neritis peninsula 135
Neritini populi 118
Neritus mons 151
Neritum oppidum 135
Nerone principatum ineunte minax & terrificus cometes visus 27
Nero hostis humani generis 301
Neronis principatu prata & oleæ in contrarias sedes transgressæ 67
Neronis principatu flumina retrorsum fluxerunt 79
Neronis mater Agrippina 301
Nero in pedes natus ibid.
Nero Armeniaci belli dispensatorem quanti manumiserit 323
Neronis triclinaria Babylonica ingentis pretij 400
Nero Imperator Peloponnesum insulam tentauit efficere 137
Neronis in Æthiopiam missi exploratores, & quare 275.276
Neronis commination ad portas Caspias 235
Neruij populi liberi 168
Neruorum mira contexio in Tritani filio, Pompeij milite 309
Neruſi populi 128
Nesactium oppidum 126
Nesci populi 246
Nessa oppidum 269
Nesum oppidum 154
Nestus fluuius 146.147.360
Netini Siciliæ populi 114
Neuri populi 162
Neuris insula 221
Nicanoris oppidum 258
Nicanor Mesopotamiæ præfectus ibid.
Nicæa oppidum 102
Nicæus Pictor nobilis 302
Nicator Seleucus spatium inter Bosphorum Cimmerium & mare Caspiũ perfodere tentauit 232
Nicephorium oppidum 202
Nicephorium oppidum ab Alexandro conditũ 258
Nicia fluuius 123
Nicias Athenienſium Imperator opes Athenienſium afflixit 14
Nicodorus Athenienſium magiſtratus 105
Nicomedia oppidum præclarum 221

Nicomedes ingenti pretio à Gnidiis Venerẽ mercari voluit 322. & Tom. 4. pag. 309
Nicomedis Regis vxor cur à cane perempta 386
Nicomedis Regis equus mortuo domino media vitam finiuit 390
Nicomedis Regis interitus ibidem
Nicopolis oppidum 221. 231
Nicopolitana ciuitas libera 135
Niger fluuius 179. 184. 138
Niger mons 186
Nigri fluuij natura Nilo similis 183. 369
Nigrus fons 191. 369
Nigræ populi 279
Nigritæ populi 188
Nigligemela oppidum 185
Nihil nimis, Chilonis præceptum 319
Nilides lacus 190
Nili fluuij descriptio ibid.
Nilus Africæ & Asiæ terminus 88
Nili ortus incertus 190
Nili fons & origo 190. 369
Nilus vbi se condat 190
Nili læuus alueus Astabores dictus 191
Nilus fœtifer 297
Nilus fluuius Astapus cognominatus 91
Nili insulæ ibid.
Nili appellatio post alucorũ demum coniunctionem incipit ibid.
Nili nomina plura ibid.
Nili augmenti causæ ibid.
Nilum auctum nauigare, nefas 192
Nili iustum incrementum ibidem
Nilus solus fluuiorum nullas expirat auras 193
Nilus quantum terræ Ægypto adiecerit 68
Nili figura triquetram Δ literæ similitudinem imitatur 123. 189. 190. 193. 271
Nilus quoto die post restagnationem intra alueum suum reuertatur 192
Nilus Syenem vsque nauigabilis 193
Nili catarractæ accolis auditum auferunt 275
Nili ad mare Rubrum fossa 271
Nili ostia quot, & eorum nomina 194.
Ninus oppidum 258
Ninus, seu (vt alij legunt) Indus Asiæ fluuius 207
Ninus oppidum Tigri fluuio

propinquum 235
Niobe fons 139
Niphates mons 205
Niſæa regio 257
Niſicaſtes populi 279
Niſibis oppidum 235
Niſitæ populi ibid.
Niſiues populi 184
Niſſos oppidum 145
Niſyros inſula 216
Niſyron mons ibid.
Niſyron oppidum ibi.
Niteris natio 185
Nitibrum oppidum 186
Nitritis præfectura 189
Niuaria inſula 282
Niuis conſideratio 49
Niues vbi non cadant 80
Noa oppidum 274
Nobundæ populi 246
Nocheti populi 266
Noëga oppidum 170
Noela oppidum 171
Nogrus fluuius 226
Nola oppidum 106
Nomades Scythæ 161. 163.234
Nomades Indiæ populi 240
Nomades Numidiæ populi 181
Nomades lacte & ferina carne viuunt 269
Nomades Arabes 197. 265.266.269
Nomades Partbi 257
Nomades populi vnde dicti 181
Nomades in tabernaculis degentes 275
Nomades elephantis veſcentes 277
Nomades cynocephalorum lacte veſcentes ibid.
Nomades iuxta Euphratem 260
Nomades vagi circa Arabiam 265
Nomentani populi 107. 119
Nomi ſeu præfecturæ Ægypti quæ 189
Nomina propria Atlantibus nulla imponuntur 188
Nonacris mons 79.140.& Tom.4.pag.155
Nonagria inſula 154
Noæni populi 114
Norbani populi 101
Norbanienſes populi 118
Norbe oppidum 101
Norbenſis coloniæ 172
Noreia oppidum 126
Norenſes populi 112
Norici deſcriptio 130. 1010 cap.
Norici oppida plura ibid.
Norici hodie, qui olim Tauriſci 127
Norma fabrilis à quo reperta

perta 342
Noſce teipſum, Chilonis præceptum 319
Noſcopium oppidum 206
Notitæ populi 259
Notium mare quod 110
Notium oppidum 211
Notus ventus 38.39
Noua Auguſta oppidum 96
Nouana oppidum 120
Nouanus fluuius 78
Nouaria oppidum 124
Nouum oppidum 180
Nouis autoritatem dare, res ardua, Prologo totius operis, pag. 4
Nox quid 12
Noctu quando lux diei viſa 31
Noctium inæqualitas vnde 60
Nox vbi longiſſima breuiſſimáq; 62. toto cap.
Nox vbi aliquandiu nulla 168
Noctes continuæ ſenis menſibus 62
Noctis quarta vigilia ex Caſſio monte Sol cernitur 200
Noctes dimidium vitæ gaudiorum auferunt 333
Noctium dierúmq; ſub variis parallelis varia magnitudo 284
Nubei populi 265
Nubentes fuſus & colus comitabantur 40
Nubes & nubila quàm procul à terra gignantur 25
Nubes quomodo gignantur 35
Nubiũ imagines vnde 50
Nuceria oppidum 106
Nucerini populi 121
Nucerinus ager 106
Nudi quibus in locis homines incedant 188.278
Nuditanum oppidum 91
Numam ſæpe fulmen impetraſſe 45
Numana oppidum à Siculis conditum 122
Numantia oppidum 171
Numantini populi 96
Numenij præfecti Antiochi regis binæ eodem die victoriæ 267
Numeſtrani populi 116
Numicius fluuius 104
Numidiæ deſcriptio 181. toto cap. 284
Numidiæ menſura 182
Numidia nihil, præter marmor, feraſq; inſigne habet 191. & Tom. 4. pag. 377
Numidiæ ſinũ 181
Numidici vrſi Romam allati 353

Naminienſes populi 108
Nupſia oppidum 274
Nupſia oppidum 275
Nuptæ nouæ tunica recta induebantur 400
Nurſini populi 119
Nyctalopes qui, & eorum remedia 402. & Tom. 4. pag. 46
Nymphais inſula 215
Nympharum cubile, Carmaniæ inſula 252
Nymphæus fluuius 104
Nymphæus mons 81. 82. 143
Nymphæum promontorium 130. 261
Nymphæum locus 204. & Tom. 4. pag. 349
Nymphæum oppidum 162
Nymphæa inſula 216. 217
Nyſa Bacchi nutrix vbi ſepulta 198
Nyſa Cariæ oppidum ibid.
Nyſa Indiæ oppidum 247
Nyſa mons Indiæ 386

O

OBigene oppidum 220
Obliuionis fluuius 372
Obliuioſum quod maximè animal 370
Obrima fluuius 208
Obſcuru lucem dare, res ardua, Prologo operu, pagina 4
Obſoletu nitorem dare, res ardua, Prologo operis, pag. 4
Obulcula oppidum 91
Obulco oppidum ibid.
Ocale oppidum 142
Oceanus per medium fretũ Gaditanum in mediterranea irrumpit 88
Oceanum quidam credidérunt per fretum Gaditanum in mediterranea nõ irrumpere, ſed Pontũ illãc in Oceanum ſe exonerare 164. 165
Oceanus Septentrionalis quu 165
Oceanus Septentrionalis, Britannicus, Gallicúſque 170
Oceanus quibus partibus cingat Aſiam 233
Oceani Inſulæ plures 171. toto cap.
Oceanum Scythicum dulcem eſſe 238
Oceani totius nauigatio 55.
Oceani magnitudo 56. toto cap.
Oceani fluxus refluxúſque cur maiores quàm in reliquo mari 74
Ocelenſes populi 173
Ocha ciuitas 154

Ochani populi 237
Ochus fluuius 238. & To. 4. pag. 168
Ocreas quis primus reperit 343
Ocriculani populi 121
Oriculum oppidum 104
Octauianorum colonia 98
Octauo mense nasci in Ægypto, nouum non est 299
Octauio Consule cometes visus 27
Octauius Cn. Consul 31
Octodurenses populi 128
Odulani populi 108
Oculum vnicum, eúmque in media fronte Arimaspos habere 291
Oculorum pupillæ quibusdam geminæ 293
Oculorum visus exempla 311. toto cap.
Oculorum perspicacitatis mira exempla ibid.
Oculos ternos, quaternósque habere quidam cur crediti 279
Oculi quibusdam in pectore 188
Oculos in humeris habentes 294
Oculum vnicum habentes 279
Oculis leonum vim omnem inesse 363
Oculorum claritati conferentia 179. & Tom. 3. & 4. suis locis
Oculos luscioſos siue nyctalopas emendantia 402. & Tom. 3. pag. 234. & Tom. 4. pag. 104. 105. 201. Vide Ægilopis morbi remedia
Odessus oppidum 148
Odia insula 156
Odomantes populi 146
Odomboeræ populi 246
Oduriferæ insulæ plures 268
Odorum merces quò deferantur ibid.
Odryssarum gentes 146
Oeanthes oppidum 136
Oeasitæ populi 190
Oecalices Æthiopiæ populi 279
Oechalia oppidum 139
Oedipodis fons in Bœotia 142
Oeense oppidum 183
Oenses populi 186
Oenei populi 130
Oenium nemus 206
Oenoa oppidum 141
Oenoe insula 156
Oenoanda oppidum 206
Oenone insula 152
Oenotri frater, Peucetius 116
Oenotrides insulæ 112

Oenuſſa inſula 217
Oenuſſæ inſulæ 151
Oeſcus fluuius 132
Oeſima oppidum 147
Octæi populi 238
Oeta mons 142. & Tom. 4. pag. 346
Oſilij vxor Clodia, eiúſque ſenectus 331
Oſilij hiſtrionis interitus 338
Oglaſſa inſula 111
Ogygia inſula 116
Ogyris inſula 267
Olabi populi 278
Olane Padi portus 123
Olarſo Hiſpaniæ Citerioris locus 170
Olarſonis litus 97
Olbia oppidum 161. 205. 220
Olbiopolis oppidum 161
Olchinum oppidum 130
Oleaſtro oppidum 92
Oleaſtro elephantes deuorato chamæleonte ſibi medentur 375
Oleno oppidum 138
Oleum ſeſamæ Arabes exprimunt 270
Oleum à quo repertum 342
Oliaros, ſiue Olearos inſula 155
Oliua, ſi à capra lambatur, ſterileſcit 403
Olizon oppidum 144
Ollius fluuius 77. 123. 127
Ollicalani populi 108
Olme oppidum 204
Oloëſſa inſula 216
Olores oppidum 144
Oloſtræ populi 246
Oluros caſtellum 138
Olympena oppidum 229
Olympia oppidum 71. 141
Olympiæ perpetuus victor Euthymus 329
Olympiæ athleticam Hercules inſtituit 344
Olympias ventus 39
Olympij Iouis ſimulacrum ex ebore, Phidiæ opus 322. & Tom. 4. pag. 277. 278. 287. 325. 368. 371. 373
Olympus Lyciæ oppidum 206
Olympus Helleſponti mons 219. 220
Olympus Lesbi mons 218
Olympus Theſſaliæ mons 143
Olympij Iouis delubrũ 138
Olynthos oppidum 147. & Tom. 2. pag. 133.
Olyros oppidum 142
Olyſſippo Luſitaniæ oppidũ 172. 392

Olyßipponenſe promontorium 171
Omani populi 265. 266
Omanæ oppidum & portus Carmaniæ 266
Ombitis præfectura 189
Ombrios inſula 282
Omirra locus 201
Omnæ oppidum 266
Omænus inſula ibid.
Onagri, id eſt, ſylueſtris aſini, conſideratio 394
Onagri vbi præcipui ibid.
Onagri non tranſeunt montem Cappadociam à Lycia diuidentem 408
Oncheſtos oppidum 141
Onchobrice inſula 266
Onenſes populi 95
Oneſicritus ſcriptor 248. 252. 296
Oniſa inſula 153
Onoba Martialium 91
Onochonus fluuius Theſſalia 143
Onuphitis præfectura 189
Onus inſula 156
Oonæ inſulæ 165
Opharus fluuius 229
Ophaitæ populi ibid.
Opharium fluuius ibid.
Ophiogenes populi 292. & Tom. 4. pag. 11
Ophiophagi populi 272
Ophiuſa inſula 111. 153. 154. 160. 216. 222.
Ophradus fluuius 251
Opitergini montes 125
Opitergium oppidum 126
Opoton oppidum 198
Oppidum Cecrops primus inſtituit 341
Oppio Capitoni ſcirrhus in ventre natus 305
Opuntinus ſinus 142
Opûs oppidum ibid.
Orani populi 229
Ora Solis inſula 281
Oratelli populi 128
Orationis proſaicæ inuentor 210. 344
Oraturæ populi 246
Orbelus mons 145
Orbis terræ in tres partes diuiſio 88
Orbis per parallelos diuiſio 284. toto capite.
Orbicularis figura mundi 2. per totum cap.
Orbis miracula ſeptem: quære Miracula orbis ſeptem.
Orcades inſulæ quot 167
Orcheni populi 159. 261
Orchomenum oppidum 140. 408
Orchomenus fluuius 143. & To. 4. pag. 153

Ordabe populi 246
Ordesus portus 161
Ordymnus mons 218
Ore carentes homines 277
Oreges mons 205
Orei Arabes qui 230
Oreſtæ populi 145
Oreſtis portus 109
Oreſtis corpus refoſſum, & eius magnitudo 307
Oretana riga 89
Oretani populi 96
Oretum gens 51
Oreum oppidum 154
Orfitus Cornelius Conſul, 30
Orfiti vxor Veſtilia 299
Orga fluuius 208
Organa hydraulica quis inuenerit 322
Organagæ populi 246
Organa inſula 253
Orgocyni populi 162
Oricos inſula 69
Oricum oppidum 131. 133
Origeni populi 170
Ori gens 252
Orionis gigantis corpus refoſſum, eiúſque longitudo 307
Oritanium oppidum 154
Oritani populi 96
Oritæ populi 252. 296
Ornithias ventus quis, & vnde nomen acceperit 39.41
Ornithon oppidum 198
Oroatis fluuius 253.256. 263
Orobij populi 12[illegible]
Orodes vbi Craſſum ſuperarit 23[illegible]
Oromanſaci populi 16[illegible]
Oroanda oppidum 20[illegible]
Oroandes mons 20[illegible]
Oroandicus tractus 22[illegible]
Orontes fluuius 77[illegible] 200
Orontes populi 15[illegible]
Oropus oppidum 141. & Tom. 4. pag. 353
Oroſines fluuius 14[illegible]
Orphei vatis patria 14[illegible]
Orſa mons, portúſque 26[illegible]
Orſei populi 36[illegible]
Orſi populi 24[illegible]
Orſima oppidum 27[illegible]
Ortacea fluuius 26[illegible]
Ortagurea oppidum 14[illegible]
Orthe oppidum 15[illegible]
Orthophantæ populi 259
Orthoſia oppidum 199. 208
Orthoſpanum oppidum 24[illegible]
Ortona oppidum 119
Ortopula oppidum 129
Ortygia inſula 155
Ortygia oppidum 210

Oruros oppidum 258
Oryges caprarũ genus 405. & To.2.pag.105
Oryx fera Aegyptia 34
Orsulæ populi 244
Osca oppidum 91
Oscenses populi 95
Osci Italiæ populi 104. 106
Oscitatio letalis parturientibus 300
Oseriates populi 132
Osintigi regio 92
Ossimij populi 169
Osiridis Dei templum inclytum 193
Osiridis templum in Aegypto ibid.
Osquidates populi ibid.
Ossa mons 143
Ossa concreta quibusdam esse 309
Osset oppidum 91
Ossigerdenses populi 95
Ossigitania regio 91
Ossigi oppidum ibid.
Ossonoba oppidum 172
Osteodes insulæ 114
Ostentorum interpretatio à quo reperta 343
Ostentorum varia exempla 407. & To. 2.pag.61.63. 72.346.432.479
Ostia colonia 104
Ostippo oppidum 91
Ostracine regio 196
Ostrani populi 121
Ostreorum copia vbi 247
Ostrea lunari potestate augeri, minuique 34
Otene regio 235
Otesini populi 122
Othrionei populi 145
Othronienses populi 209
Othrys mons 143
Otru oppidum 203
Ouium genera duo 398
Ouium generositatis signa 400
Ouium caudæ cubitales in Syria 401
Ous viuentes homines 165
Oxia insulæ 151
Oxij populi 338
Oxubiorum regio 98.102
Oxus lacus & fluuius 337. & To.4.pag.168
Ozolæ Locrorum genus 136

P

Pacensis colonia 98
Pacensis cõuentus 172
Pachynus promontorium 113 114
Pactia insula 155
Pactiæ oppidum 149
Pactius oppidum 117
Pactolus fluuius 209
Pactyæ insulæ 215
Pacyrus fluuius 161
Pades, id est picea arbor.

Pado fluuio nomen dedit 12
Padi fluminis descriptio 122. toto cap.
Padi ortus & claritas ibi.
Padi oppida nobilia. 102
Padi ostia 123
Paduſa Padi fluminis foſſa ibidem
Padus quibus augeatur fluminibus 122
Padi fons diebus æſtiuis circa meridiem ſemper aret 78
Padus fluuius Nilo ſimilis 123
Padus fluuius vbi incipiat nauigabilis 124
Padi pecoris lanæ nobiliſſimæ 399
Padi lacus & flumina 127
Padinates populi 122
Pæonia regio 144
Pæoniæ gentes 145
Pæſtum oppidum 109
Pæſtanus ſinus ibid.
Pagæ oppidum 137
Pagæi populi 141
Pagarum oppidum ibid.
Pageſa oppidum 143
Pagaſeus ſinus 143.157
Pagidarinus 199
Pagoargas oppidum 275
Pagræ oppidum 201
Palæbyblos fluuius 199
Palæmindus oppidum 201
Paleogoni populi 245
Palæotrixm oppidum 141
Palæpaphus oppidum 21
Paleſcamander ſtagnum 213
Paleſcepſis oppidum ibid.
Paleſtinæ deſcriptio 191 196.199
Paleſtinæ finis 191
Palætyrus oppidum 193
Palamedium oppidum 23
Palamedes quas literas reperit 342
Et alia 342.34
Palantium oppidum Arcadiæ 141
Palatium Romæ vnde dictum ibid.
Paleſimundũ oppidum 249
Palibotra oppidum 242 244
Palibotri populi 244
Palinurum promontorium 109
Pallantias palus 181 90
Pallantini populi 141
Pallene oppidum ibid.
Pallenenſis Iſthmus 261
Pallon oppidum 111
Palma oppidum 193
Palmarũ nemora vbi apud Arabas 271
Palmaria inſula 11
Palmy

Palmenſis ager in tractu Picentium 120
Palmyra oppidum 202. per totum cap. 265
Palmyrenæ ſolitudines 202. 260. 265
Palois oppidum 275
Palſicium oppidum 126
Palſus fluuius 178
Paltos oppidum 200
Palumbes lauro ſeſe purgant 375
Pamiſus fluuius 139. 143. 148
Pamphagi populi 279
Pamphili Bebij interitus 337
Pamphy deſcriptio 204
Pamphyliæ caſtella plura 204. 215
Pamphylium mare 205
Pan Luſitaniæ præfectus 90
Panætolium mons Aetoliæ 136
Panchryſos oppidum 272
Panda oppidum 238
Pandataria inſula 111
Pandæ genus 246
Pandectæ, libri Græci inſcriptio, Prologo operis, pag. 6.
Pandoræ populi 296
Pandoſia vrbs Lucanorum 116
Pandoſia locus Epiri 135
Paneas oppidum 198
Paneas fons 198
Panem conficere Ceres reperit 340
Panis vbi fiat ex piſcibus 296
Paugæus mons 146. 147. 342
Panhormum oppidum 114
Panhormum Cretæ oppidum 152
Panhormus portus 138. 149
Panionia regio 212
Paniſſa fluuius 148
Pannoniæ deſcriptio 131 toto capite.
Pannonia glandifera ibi.
Panopolis oppidum 193
Panopolites Aegypti nomos 189
Panſæ Seruilij interitus 338
Pantagies fluuius 113
Pantanus lacus 118
Pantherarum conſideratio 364 per totum cap. 375
Panthera auxilij cauſa ad hominem confugit 264
Pantherarum maculæ ſpectandæ 365
Pantherarum odor quadrupedes allicit ibid.
Pantherarum æſtus ibi.

Panthe

Pantheræ Senatusconsulto cautum ne in Italiã adueherentur ibid.
Pãtheræ à quibus in ædilitate Romã aduectæ ibi.
Pantheræ in seruãdis vngui bus ingenium 359
Pantheræ aconito necantur 375. & Tom.3.pag.380
Pantherarum cornibus viuentes homines 279
Panticapes fluuius 161
Panticapenses populi 229
Panticapæũ oppidum 159
Pantomatriũ oppidũ 152
Papauerata vestes 400
Paphlagoniæ mira aqua 79
Paphlagones populi 225
Paphos oppidum 72
Papyrius Cn. cum dentibus natus 306
Papyrio Cn. Consule lumen de cælo noctu visum 31
Papyrij L. prætoris iudicium 299
Papyrianũ horologiũ 346
Papyro quidam nauigia texunt 248.344. & To. 2.pag.229
Paradisus fluuius 204
Paradisus oppidum 201
Paratacene regio 262
Paratonij regio. 184.186 187
Paragenitæ populi Arcadiæ 140
Parallelos in circulos velut in segmenta quædã mundi partes digestæ per totum cap. 284
Parallelus primus ibid
Parallelus secundus ibid.
Parallelus tertius 285
Parallelus quartus ibid.
Parallelus quintus ibid.
Parallelus sextus 286
Parallelus septimus ibid.
Parapiani populi 251
Parasangæ populi 245
Parasangarũ apud Persas non vbique eadem mensura 263
Pardalianches aconiti genus 375
Pardorum ferarũ consideratio 365. & To.2.pa.101
Pardi quàm cautè vngues custodiant 359
Pareatæ populi Arcadiæ 140
Paredoni populi 235
Parenta oppidum 274
Paria insula 214
Pariana colonia 144
Paricani populi 251
Paridion oppidum 207
Pariedrus mons 206
Pariedri montes 230
Pariræ populi 252
Parium oppidum 293

Parium colonia 219. & To.4.pag.370
Parium marmor 155. & Tom.4.pag.368
Parma oppidum 122
Parnassus mons 136
Paros Illyrici insula 129
Paros insula 155
Pari insulæ marmor 155. & To.4.pag.368
Paropamisi montis accolæ 238
Paropamisades populi 247. 251
Paropamisus mons 205. 241.244
Paropamisus fluuius 165
Paropini populi 114
Parapotamia regio 261
Pararei populi 145
Parospus fluuius 251
Parparus mons 139
Parrhasiæ oppida 240
Parrhasini populi 237
Parrhisii populi 169
Parthalis regio 243
Partedori, siue (vt alij legunt) Pariedri montes 231
Parthenia insula 217
Partenie insula 211
Partheni populi 130.131
Parthenion locus 147
Parthenius portus 109
Partheinius mons Arcadiæ 140
Parthenius fluuius 225
Parthenium promontorium 162
Parthenium oppidũ 140.214
Parthenerosa siue (vt quidam legunt) Parthenoaria insula 217
Parthenopolis oppidum 148.220
Parthenope à Sirene denominata 106
Parthiæ tractus Choarœ 236
Parthiæ desertæ ibid.
Parthiæ prouinciæ ibid.
Parthiæ termini 263
Parthi cũ Scythis ex æquo viuunt 256
Parthi Nomades 257
Parthi in montium radicibus siti ibid.
Parthi sub quo parallelo 284
Parthorum regna inter Persicum & Hyrcanum maria sita 235
Parthorum regna quæ & quot 256
Parthorum regni caput Ctesiphon 259
Parthorum oppidum ad Euphratem 203
Parthorum & Romanorum imperij terminus 202,203

Parthorum Reges cuius fluminis aquam bibant 263
Parthuſi populi 262
Parthye regio 257
Parthyenæ populi 284
Partus prodigioſi 297. per totum cap.
Partu vno mulieris quot fœtus edi poſſint ibid.
Partuum ratio ac diuerſitas 306. per totum cap.
Paſagarde oppidum 253
Paſines Rex Sogdonaci filius 264
Paſitigris fluuius 261. 265
Paſſagardæ caſtellum 257
Paſſala inſula 216
Paſſalæ populi 244
Paſtona oppidum 201
Paſtos oppidum 147
Pataga oppidum 274
Patage inſula 156
Patale inſula 62.245. 246.247.253
Patami populi 265
Patara oppidum 83.206. 285
Patauium oppidum 126
Patauinus ager 123
Patauinorum calidis fontibus herbæ virentes innaſcuntur 78
Patercuti filia Sulpitia omnium mulierum pudiciſſima iudicata 328
Pateria inſula 158
Pathiſſus fluuius 160
Pathmos inſula 156
Patientiæ exempla 294. 311. toto cap. & Tom. 4. pag. 283
Patus oppidum 275
Patræ colonia 131
Patribus raro procereriores filij 307
Patriæ cauſa mori, ingens laus 326
Patrocles præfectus claſſis Seleuci & Antiochi 241
Paulus Aemilius Perſeum ſuperat 14. & Tom. 4. pag. 237. 345
Paulus Aemilius Conſul 128
Paulus Aemilius Macedoniæ ſeptuaginta duas vrbes vno die vendidit 146
Pauli Aemilij Cenſura 346
Paulo L. & C. Marcello Coſ. lana pluit 47
Pauſinus fluuius 129
Pauſulani populi 130
Paxæ inſulæ 151
Paxos inſula 151
Pecuniarum vbi vſus nullus 193

Pecoris consideratio eiusque generatio 398. toto cap.
Pecori tonitrus abortum gignit ibidem
Pecori caput infirmissimum 401.
Pecora auersa à sole pascenda ibidem
Pecora stultissima animalium ibidem
Pecori quæ vita longissima ibidem
Pecudes vt fœminas vel mares procreent, quid faciendum 398
Pedalie oppidum 204
Pedalium promontorium 207
Pedani populi 108
Pedasum Cariæ oppidum 208
Pedasus vrbs postea Adramitteos dicta 212
Pedatritæ populi 246
Pedianus Asconius 321
Pediculi Italiæ populi 99
Pediculorum gentis origo & oppida 117
Pediculorum ager ibidem
Pedna insula 218
Pedopiles fluuius 224
Pegaseum stagnum 210
Pegasi equi pennati 367
Pege oppidum 186
Peguſa oppidum 207
Peiso Norici lacus 131
Pela insula 217
Pelagones populi 145
Pelagonia regio 144
Pelasgi populi 102.103
Pelasgi latij populi 104
Pelasgia insula 218
Pelasgia olim dicta, quæ postea Peloponnesus 137
Pelasgicum Argos, regio eadem cum Thessalia 142
Pelasgis olim dicta quæ postea Arcadia 140
Pelasgi Vmbros ex Hetruria exegerunt 102
Pelasgi in Latium literas attulerunt 341
Pelenaria oppidum 275
Pelendones populi 26
Peleſtini populi 121
Peligni populi 99.119
Pelion mons 53.143.343
Peluina oppidum Thessaliæ 143
Pella colonia 144
Pella oppidum 198. & Tom. 4. pag. 161
Pellacontas fluuius 258
Pellana Arcadiæ oppidum 140
Pellaon oppidum 126
Pellæus pagus 264
Pellenæorum castellum 138
Pellenæus mons 217
Pelopia oppidum 210
Peloponnesi cervix 137

Peloponnesi descriptio 137. toto capite
Peloponnesi sinus forma ibi.
Peloponnesi diuersa nomina ibidem
Peloponnesi magnitudo 137. 140
Peloponnesum insulam facere nonnulli tentauerunt 137
Peloponnesum quæ alluant maria ibidem
Peloponnesi montes septuaginta sex 141
Peloponnesi latitudo 140
Pelorus promontorium 109
Pelori ab Italia interuallum ibidem
Pelori promontorij descriptio 113.114
Pelteni populi 205.208
Peltuinates populi 119
Peluſiacum Nili oſtium 189.194.195
Peluſium oppidum 284
Penama oppidum 275
Peneus fluuius 143.144
Penius fluuius 78
Pentapolitana regio Africæ, eadem cum prouincia Cyrenaica 184
Pentedactylos mons 272
Ponthesileæ Amazonis inuentum 343
Peparethos insula 157
Peræa Iudæa 196
Percote oppidum 110
Perdices lauro sese purgant 375
Perga oppidum 205
Pergamena iurisdictio 214
Pergamum Cretæ oppidum 152
Pergamum Asiæ oppidum 214. & Tom. 4. pag. 352
Periculo vrgente fibri sibi genitalia præcidunt 377
Perimula Indiæ promontorium 245. & Tom. 2. pag. 31
Perinthus oppidum 143
Perirheusa insula 21
Peristerides insulæ 213
Perorsi Aethiopes 178. 179. 187. 279
Perpennæ M. senectus 33
Perpendiculum instrumentum fabrile à quo repertum 343
Perperene oppidum 213
Perpereni populi 214. & Tom. 4. pag. 155
Persæ in Hispaniam profecti 90
Persæ Chorsari à Syris appellati 235
Persæ Rubri maris accolæ 257
Persarum regia Susa 262
Persæ sub quo parallelo sili

siti 284
Persarum regna inter Persicum & Hyrcanum maria siti 235
Persepolis oppidum 257
Perseus Atlantem montem adiit 177
Persei filius Perses sagittarum inuentor 343
Persica victoria eo ipso die, quo contigit, Romæ nuntiata 311
Persicus sinus à Persis accolis dictus 257
Persici regni caput Persepolis ibidem
Persici maris descriptio 255
Persis regio 252
Persis in luxum diues 256
Persis in Parthorum nomen translata ibidem
Persidis regionis initium ibidem
Persidis termini 263
Persidi adiacentes insulæ 256
Persius doctissimus, Prologo operis, pag. 3
Perusia oppidum 103.104
Pesici populi 96.170.238
Pesinus oppidum 220
Pestilentiam senes minimè sentiunt 334
Pestilentiam in meridianis regionibus semper in occasum Solis ire ibidem
Pestilentiam in meridianis regionibus fieri, nec trimos excedere menses ibidem
Pestis nulla vnquam Locris aut Crotone 72
Pesuri populi 171
Petaliæ insulæ 157
Petra vrbs 202.203.265
Petrini Siciliæ populi 114
Petrogori populi 170
Petronij P. gesta 275
Peuce insula 159
Peuces ostium Danubij ibidem
Peucetia peninsula 116
Peucetius Oenotri frater, à quo Peucetia dicta ibid.
Peucetiæ populi 129
Peucini Germaniæ populi 166
Peucolais oppidum 251
Peucolaitæ populi 247
Peucolaitis oppidum 242
Phæacia insula 150
Phæcasia insula 155
Phæstius Apollo 136
Phæstium oppidum 136. 152
Phaëthontis casu illustratus Eridanus fluuius 122
Phalacrum promontorium 150
Phalanges populi 278
Phalangius aranei genus

154.408. & Tom.2. pag. 128. 476
Phalanna oppidum 144
Phalara oppidum 142
Phalaris primus Agrigenti tyrannus 342
Phalasarna oppidum. 152
Phalera portus 141
Phaleris vicenis quinis L. Siccius virtute ergò donatus 315
Phalesina oppidum 147
Phaliges populi 278
Phamizonium oppidum. 226
Phanagoria oppidum 228
Phanaroëa castellum 226
Phanæ insulæ 217
Phanturites Aegypti nomos 189
Pharæ oppidum 152
Pharbæthites Aegypti nomos 189.
Pharbæthos oppidum 194
Pharia oppidum 133
Pharios fluuius 261
Pharmacusa insulæ 156
Pharmicas fluuius 221
Pharnacum gens 293
Pharnacea oppidum 226
Pharnacotis fluuius 251
Pharphariades mons 205
Pharsalici campi, & Pharsalum oppidum 143
Pharsalici belli portentum 192
Pharus Aegypti insula, & oppidum 214
Pharos insula Illyrici 129
Pharos insula maximo olim mari ab Aegypto diuisa 68
Pharusi populi 187.188
Phaselis oppidum 205
Phasis fluuius 227.239. 380.
Phasis oppidum 227
Phatarei populi 239
Phaterunesos insula 158
Phatnites Aegypti nomos 189
Phatniticum Nili ostium 194
Phausia oppidum 236.& Tom.4.pag.156
Phazani oppidum 185
Phazaniorum gens ibidem
Phedius felicissimus Delphico iudicatus oraculo 329
Phegium mons Aethiopiæ 70
Phellus oppidum 206
Phelluſa insula 218
Pheneum oppidum 140
Pheneus Arcadiæ lacus 140. & Tom.3.pag.299. & Tom.4.pag.162
Pheræ locus Achaiæ 138
Pheræ oppidum 139.142. 143

Pheræus Iaſon hoſtili vulnere vomicæ morbo liberatus 333
Pherecydes Syrij mira mors 335
Pherecydes futurum terræmotum prædixit 64
Pherecydes orationem proſaicam inuenit 344
Pherenice mulierum felicißima credita 324
Phiala Nili locus 397
Phiala fons 192
Phidiæ Athenienſis Iupiter Olympius 322. & Tom. 4. pag. 277. 278
Phila inſula Galliæ adiacens 111
Philadelphia oppidum 198
Philadelpheni populi 209
Philadelphi mater Berenice 271. 272
Phylæ inſulæ Nili 193
Philænorum aræ 183
Phileros oppidum 145
Philini pater pantheræ catulos è fouea exemit 364
Philippi colonia 147. 148
Philippopolis oppidum 147
Philippidis velocitas 310
Philippo Macedone Græciã vaſtante cælum ſanguineum viſum 29
Philippus Macedo quando Græciam inuaſerit ibid.
Philippi Macedonis oculus ſagitta ictus, & à Critobulo medico citra deformitatem curatus 321
Philiſcum oppidum 203
Philocalia oppidum 226
Philomelienſes populi 204
Philonis opus Athenienſium armamentarium 322
Philonides Alexander curſor 60
Philonidis velocitas 60. 310
Philos inſula 256
Philotera oppidum 271
Philotimus libertus in rogum patroni ſe coniecit 321
Phina oppidum 144
Phinopolis oppidum 148. 221
Phirſtimus fluuius 253
Phithienſes populi 114
Phintonis inſula 112
Phlegra oppidum 145
Phlegræ campi 106
Phligone oppidum 142
Phliſtinæ ſoſſiones 123
Phliûs caſtellum 138
Phocæa regio 212
Phocæ inſulæ 153
Phocaria inſula ibidem
Phocuſſa inſula 155
Phoda oppidum 269

Phœbe insulæ 222.
Phœnice regio 195. 198. & Tom. 4. pag. 412
Phœnice insula 111. 156 218
Phœnices in Hispaniam profecti 90
Phœnix fluuius Thessaliæ 143
Phœnices regionis finis 200
Phœnicium mare quod 195. & Tom. 2. pag. 12
Phœnicum laus, & inuenta 195. 196
Phœnicusa insula 115
Phœnix longissimæ vitæ 329
Phœnicias ventus 38
Pholegandros insula 155
Pholoe mons & oppidum Arcadiæ 140
Phoroneus antiquissimus Græciæ rex 341
Phorontis oppidum 209
Phryges populi 220
Phrygiæ descriptio 219
Phrygiæ termini 219. 220
Phrygij moduli à quo reperti 344
Phrygio concentu Iouis stellam in cælesti harmonia moueri 24
Phrygianæ togæ quando in vsu esse cæperint 400
Phrygiones qui ibidem
Phryx fluuius Phrygibus nomen fecit 213
Phthemphu præfectura in Ægypto 118
Phthiotidis montes 143
Phthia oppidum 143
Phthiotæ populi ibidem
Phthirophagi populi 227
Phthuris oppidum 275
Phycari populi 229. & Tom. 4. pag. 444
Phycûs promontorium 153. 184
Phygela oppidum 210
Phyle insula vna Sporadum 156
Phylace oppidum 144
Phylacei populi ibidem
Phyrites fluuius 210
Physcella oppidum 148
Pialæ populi 235
Piceni regionis descriptio 120. per totum caput
Piceni situs ibidem
Piceni initium ibidem
Piceni à Sabinis orti ibid.
Piceni ingens multitudo ibidem
Picentinus ager Surrenti vrbis & Silari amnis finibus olim continebatur 109
Picentium litus 98
Picentia oppidum 109
Pictura à quo reperta 344

Pictones populi Aquitaniæ 169
Pictorei Actoli senectus 330
Pidibotæ populi 275
Piden oppidum 274
Pidosus insula 216
Pieres populi Macedoniæ accolæ 145
Pieria regio 144
Pieria oppidum 195.200
Pierus mons 143
Pietas Iulia oppidum 126
Pietatis ædes vbi Roma 320
Pietatis exempla 320.toto capite, 407. & Tom. 2. pag. 70
Piguntiæ castella 130
Pilæ lusoriæ inuẽtor Pythus 344
Pilum teli genus à quo repertum 343
Πινακίδιον Libri Græci inscriptio, Prologo operis, pag. 6
Pinara insula 151
Pinara oppidum 204.206
Pinaritæ populi 201
Pinarus fluuius 204
Pindari penatibus Alexander parci iussit 317
Pindasius mons 214
Pindicitora oppidum 275
Pindus mons 134
Pindus mons, & oppidum 142.143
Pinguia quid animalia reddat 395. & Tom. 2. pag. 105.242
Pingus fluuius 132
Pinnenses populi 119
Pion mons 210
Pioniæ oppidum 213
Pionitæ populi ibidem
Piper ex qua regione aduehatur 255
Piræeus Athenienſiũ portus maris recessu in sicco relictus 68
Piræeus Atheniensium portus 151
Piratæ omnium primi hybernam nauigationem experti 40
Piratica statio apud Sasonem insulam 133
Piratis à Pompeio naues ademptæ 313.314
Pirene Corinthi fons 137
Pisa Achaiæ oppidum 138
Pisæ Hetruriæ oppidũ 103
Pisanæ aquæ mira naturæ 78
Pisaurum flumen & oppidum 121
Piscenæ populi 99
Piscibus viuere Ichthyophagos Alexãder vetuit 252
Piscium coriis vestiti homi

nes 256
Piſcibus tantum veſcentes homines 296. & Tom. 2. pag. 318
Piſinates populi 121
Piſidia regio 220. 285
Piſidiæ populi 204
Piſiſtrati inſulæ 217
Piſo M. Conſul quando 314. & Tom. 4. pag. 419
Piſtorium oppidum 103
Piſuertes populi 121
Pitaium oppidum 208
Pitane oppidum 139. 212. & Tom. 4. pag. 355
Pitara oppidum 276
Pitheus cometæ genus 26
Pithecuſæ inſulæ vnde dictæ 69
Pithecuſæ inſulæ ſponte exortæ in Campano ſinu ibidem
Pitinatis agri mirus fluuius 78
Pitulani populi 121
Pitulum oppidum 108
Pityoneſos inſula 151
Pityôdes inſula 222
Pityûs oppidum opulentiſſimum 228
Pityuſa inſula 151. 217
Pityuſæ inſulæ vbi ſitæ, & vnde dictæ 110
Pityuſa oppidum 219
Placentia oppidum 122
Placia Myſiæ oppidum 219
Planaria inſulæ 111. 281
Planaſia inſula 111
Planctæ inſulæ in Ponto 232
Plancus L. Conſul 30
Plancus L. Orator Hiſtrionis Rubrio cognomen impoſuit 30
Planci ſententia, Cum mortuis non niſi laruas luctari, Prologo operis pagina
Planetarum conſideratio, ſitus, ſpatia, natura, & c. 4. toto capite, 8. toto capite
Planctæ ab inceſſu errantes dictæ
Planetarum certus motus ibidem
Planetarum ſitus & conuerſio
Planetarum per Zodiacum motus
Plangenſes populi 121
Plantis auerſis homines 294
Plataniſtûs oppidum 207
Platage inſulæ 151
Platanicus fluuius 230
Plataniſtus promontorium 138
Platea inſula 156
Plataæ oppidum 143
Plate inſula 215

Platiæ insula 153
Plato sapientiæ antistes 317
Platoni qualis à Dionysio collatus honor ibidem
Plenienses populi 120
Pleuron oppidum 136
Plinij de Deo opinio 4
Plinius Neronis gesta scripsit 67. 79
Plinius qua ætate vixerit 79. 298. & Tom. 2. pag. 7. 85. 182. 232. 249. & Tom. 4. pag. 392
Plinium in Africa fuisse 298. & Tom. 2. pag. 384
Plinius Catulli cõterraneus, Prologo operis, pag. 1
Plinius nocturnis horis Naturalem historiam elucubrauit, Prologo operis, pag. 5
Plinij liber à fine Ausidij Bassi, Prologo operis, pag. 5
Plinij libri de Grammatica. Prologo operis, pag. 7
Plinij de equestri iaculatione liber 391
Plinius ad Autores relegat lectorem 290. & Tom. 4. pag. 3
Plinij de anima post mortẽ, & de resurrectione corporũ opinio 339. toto cap.
Plinius in orbis descriptione Augustum sequitur 101
Plitaniæ insulæ 218
Plocami Annij libertus tẽpestatum vi in Taprobanem insulam delatus 248
Plotæ insulæ 151
Plumbarij populi 173
Plumbum in massa mergitur, fluitat dilatatum 79
Plumbum à quo primùm, & à quo inuentum 342
Plumbum candidum vbi proueniat 168
Plumbo fœcundæ insulæ 173
Pluuia vbi nulla 72
Pluuiæ prodigiosæ sanguineæ lacteæ, carneæ 47. toto cap.
Pluuialia insula 281
Poculis repletis põderis nonnihil adduci potest, humoris nihil 54
Podalia oppidum 206
Pœessa insula 216
Poëmatum origo 344
Pœmaneni populi 213
Pœna & beneficium, Democriti numina 5
Pœnorum per Alpes transitus 124
Pœninæ Alpes ibid.

Pœnorum in Hiſpaniã aduentus 90
Pogoniæ cometarum genus 26
Pola colonia 126
Polemonium 226
Polendos inſula 158
Polichnæi populi 213
Politiceorgas regio 212
Politorium oppidum in Latio 108
Poli duo cæli vertices 17
Pollentia oppidum 102. 110. 399. & Tom. 4. pagi. 352
Pollionis Aſinij bibliotheca Romæ 318
Pollio Nœuius ob ingentem corporis ſtaturam populi concurſu pene interfectus 307
Pollustini populi 108
Pollucis & Caſtoris aurigæ qui 228
Pollux & Caſtor cur à nautis inuocentur 32
Polyægos inſula 156
Polybius Annalium ſcriptor Africæ oram exteriorem claſſe luſtrauit 177
Polycletus opera ſua pẽdenti titulo inſcripſit, Prologo operis, pag. 7
Polydamas & Hector eadem nocte nati 332
Polydora inſula 222
Polydori tumulus in Thracia 147
Polymedia oppidum 213
Polymita texta vbi inuenta 400
Polyrrhenium oppidum 152
Polytelia oppidum 258
Pometia oppidum Latij 108
Pompelonenſes populi 95
Pompeij oppidum 106
Pompeij Magni tumulus 196
Pompeia lege Cottiorum ciuitates municipiu attributæ 128
Pompeij theatrum 297
Pompeius Vibio & Publicio ſimilis 302
Põpeij formæ dignitas 302. 303
Pompeij Pater Menogeni eo ſuo ſimilis 303
Pompeius octingentas quadraginta ſex naues piratis ademit 313. 314.
Pompeij in ſcriniis reperta literæ ne lectæ quidem à Cæſare exuſtæ 315
Pompeij Magni laus, victoriæ, triumphi 313. 1010 capite.
Pompeius, Alexandro, Hercili & Libero patri æqua

qualis 313
Pompeius quando Magnus nominari cœptus ibid.
Pompeius Mineruæ delubrum ex hostium manubiis dicauit 314
Pompeij victoriarum tituli ibidem
Pompeius Posidonij Philosophi ianua fasces submisit 318
Pompeij Magni in Hispania trophæa, aliaque gesta 93
Pompeius cum L. Carbone Consul 108
Pompeij tertius triumphus qualis, & de quibus 314. & Tom. 4. pag. 419
Pompeij trophæum in Pyrenæo 33 & Tom. 4. pag. 420
Pompeij currum in Africo triumpho elephanti subierunt 349
Pompeij Consulatus secundus 353
Pompeij Auli interitus 337
Pompeiopolis oppidum 204
Pomponiana insula 111
Pomponij vxor Vestilia 299
Pomponium Poëtam nunquam ructasse 309
Pomptina palus 165
Ponamus fluuius 251
Ponderum repertores 342
Pondera omnia sustinent Arethusæ aquæ 260
Poneropolis oppidum 146
Pontiæ insulæ 111
Pontia insula 112
Pontici mures quales 383
Pontus Euxinus Axenus antea dictus 158
Ponti Euxini descriptio 223. eoto capite.
Ponti Euxini mensura 158. 224
Ponti insulæ 164. toto capite, 232
Ponti æstus nunquam reciprocatur 165
Ponti oris latitudo 84
Pontici maris descriptio 158
Pontici maris forma ibidem
Pontus nunquam refluus 75
Pontici maris circuitus quot passuum millia contineat 158
Pontici & Caspij maris distantia 57. 232
Popilij forum 122
Populonium, siue Populonia, Hetruriæ oppidum 103
Porcifera fluuius 102

Porcij Caij Consulatu lacte & sanguine pluit, 47
Porcij Lucij Consulatu orbis citra Solem apparuit 30
Porcio Marco Consule tres Soles visi 30
Porosselene insula 217. 408
Porphyrione insula 222
Porphyris insula 151
Porsena saxis quibusdam fulmen euocauit 45
Porta Caucasia 232. toto cap. 236
Portentum duorum montium in agro Mutinensi concurrentium 66
Porthmon Græce appellat. quod nos fretum Gaditanum 110
Porthmos oppidum 154
Portunata insula 129
Portus Magnus Mauritaniæ oppidum 180
Posidium Macedoniæ oppidum 146
Posidium Syriæ oppidum 200
Posidea oppidum 212
Posideum promontorium & oppidum 209
Posideus aluus iuxta Alexandriam 214
Posidonia oppidum 109
Posidonij Philosophi ianuæ Pompeius fasces submisit 318
Posidonius Mathematicus 25
Posingæ populi 246
Potamos oppidum 141
Potentia oppidum 102. 120
Potentini populi 116
Potniæ oppidum 144
Potidæa oppidum 48. 145
Potu caruisse nonnullos 309
Præliorum expertes homines 188
Prælium primum inter quos, & quibus armis gestum 342
Prænestini populi 107
Præpesinthus 153
Præsamarci populi 171
Præsidium Iulium 173
Præter caput saxi, vnum ex itineribus ad Garamantas ducens 186
Præteritorum ius nullum Deo, præterquam obliuionis 7
Prætextæ vbi primum inuentæ 400
Prætutianæ regionis finis 120
Prætutianus ager ibidem
Prasiana gens 248
Præsiane insula 245
Prasij populi 244

Pratitiæ populi 257
Praxitelis Venus in toto orbe nobilißima 322. & Tom. 4. pag. 369
Preßter quid 42. 43
Preti populi 244
Prianta populi 146
Priaponneſos inſula 216
Priapos inſula 217
Priapus Helleſponti oppidum 158. 219.
Priene oppidum 210
Prille fluuius 103
Primitias frugum Hyperborei Apollini Delio mittebant 164
Primnis oppidum 275
Prinoëſſa inſula 151
Prion mons 216
Priuernates populi 107
Probalinthos oppidum 141
Procellarum generatio 32. 35. 43
Proceraſtis oppidum 221
Prochyta inſula 69. 111
Proconneſus inſula 222
Proconneſiæ inſulæ ancillæ mirus partus 301
Procuſæ inſula 217
Prodigia plura arborum 47. & Tom. 2. pag. 346. 432. toto cap.
Prodigia montium inter ſe concurrentiũ 60. tot. cap.
Pradigioſæ pluuiæ 47. toto capite.
Prodigia armorum & tubarum cæleſtium 48. toto capite.
Prodigia animalium 239. 394. 397. & Tom. 2. pag. 174
Prodromi uenti Caniculæ exortu præcedentes 40
Progne inſula 216
Prometheus primus bouẽ interfecit 345
Prophthaſia oppidum 241. 251
Propontidis deſcriptio, eiúſque fines 158. 221.
Propontidis magnitudo 158
Propontidis menſura 221
Propontides inſulæ ibidem
Proſaicæ orationis inuentores 209. 210. 344
Proſda oppidum 274
Proſopites Aegypti Nomos 189
Prote inſula 111. 151
Proteſilai turris, delubrúmque 149
Protropi populi 118
Prouocatio unde appellata, Prologo operis, pag. 3

Prouerbia ſparſim à Plinio hoc in Tomo obſeruata.

Aĕris alieni comitem eſſe miſe

miseriam 319
Africa semper aliquid noui affert 360
Albo in hoc non eras, Prologo operis, pag. 2
Aleam extra omnẽ, Prologo operis, pag.
Alius de alio iudicat dies 324
Apinæ Tricæq; 118
Comitem esse æris alieni atque litis miseriam 319
Cum mortuis non nisi luctari, Prologo operis, pagina 8
Deus est mortali iuuare mortalem 5
Dimidio vitæ viuimus 333
Elephas celerius parit, Prologo operis, pag. 7
Extra omnem ingenij aleã, Prologo operis, pag. 3
Gallinacei lactis haustum sperare, Prologo operis, pag. 6
Nemo mortalium omnibus horis sapit 323
Nihil nimium 319
Non eras in hoc albo, Prologo operis, pag. 2
Nosce teipsum 319
Perfricare faciem, Prologo operis, pag. 2
Suspendio eligẽdam arborẽ, Prologo operis, pag. 7
Sui animam pro sale datã 403
Tricæ Apinæq; 118
Vitiligatores, Prologo operis, pag. 5
Vtranq; paginam facere 6
Pruinæ consideratio 49
Prusa sub Olympo ab Annibale condita 220
Prusa altera sub Hippio monte ibidem
Prusiæ Regis Bithyniorum filius os cõtinuum habuit dentium vice 306
Psammathe fons 139. 142
Psammathus oppidum 139
Psammetichum fugientes Aegyptij quam in vrbe sedes suas transtulerint 278
Pselchis oppidum 271
Psesij populi 229
Pseudopylæ insulæ 273
Pseudostoma Danubij ostium 160
Psile insula 211
Psillis fluuius 224
Psitaras fluuius 239
Psittaci vbi primum visi 276
Psophis oppidum Arcadiæ 140
Psylli Africæ populi serpentum morsibus medẽtes

tes 182. 292. 373. & Tom. 4. pag. 11
Psyllorum gens virus habet sibi innatum serpentibus exitiale 292. 373. & Tom. 2. pagi. 130. & Tom. 3. pag. 323
Psylus rex vbi sepultus 292
Psyra insula 216
Pstalia insula 153
Ptelea oppidum 210
Pteleon oppidum 139. 142. 143.
Ptenethu præfectura apud Aegyptios 189
Pteros insula 267
Pterophoros regio 162
Ptoëmbari populi 278
Ptoëmphanæ populi canem pro rege habent ibid.
Ptolemais oppidum 61. 184. 193. 270. 272. 284. & Tom. 4. pag. 412
Ptolemais Epitheras cognominata 272
Ptolemæus fluuius 271
Ptolemæus à Cæsare interfectus 178
Ptolemæus Lathyrus rex Aegypti 277
Ptychia insula 150
Publius Poëta Mimorum, eiúsque in cœnis luxuria 404
Pucinum castellum 125
Pudicitia Dea 4
Pudicitiæ in brutis exempla 552 & Tom. 2. pag. 89. 98
Pudicissima matronarum iudicata Sulpitia Paterculi filia 320
Pudori mulierum natura ipsa consultum voluit 309
Puer in vterum reuersus 298
Puer miræ velocitatis 310
Puerperia duodecim vno abortu egesta 301
Puerperæ cuiusdam Romanæ pietas erga mātrē 320
Pulegium herba exiccata quando floreat 34
Pullariæ insulæ 133
Pumas fluuius 242
Punico bello secundo ingens terræmotus à pugnātibus ad Trasymenū lacum non intellectus 67
Purpuræ Gætulicæ officinæ à Iuba rege institutæ 281
Purpurariæ insulæ ibid.
Pusionis & Secundillæ mira proceritas 308
Putei à quo primùm reperti 341
Putei miræ naturæ 75

Puteoli oppidum 106. & *Tom.* 4. *pag.* 150
Puteolanus ſpecus 71
Pydaras fluuius 148
Pydna oppidum 145
Pygargi feræ ex genere caprarum ſylueſtriũ 405
Pygmæi Spithamæi à figura dicti 295
Pygmæorum regio 277. 295
Pygmæi in cauernis viuũt 295
Pygmæorum cum gruibus certamen 295. & *Tom.* 2. *pag.* 69
Pygmæi Thraciæ partem olim tenuerunt 248
Pygmæi à gruibus fugati ibidem
Pygmæi in Caria 208
Pygmæi in India 244
Pylæ inſulæ 273
Pylæmenia gens 224
Pyle oppidũ Arcadiæ 140
Pylene oppidum 136
Pyloros oppidum 152
Pylos oppidum 138. 139
Pyræ oppidum 105
Pyræi populi 130
Pyramides in Libyco Aegypti nomo 193
Pyramus fluuius 204
Pyrenææ Veneris templum 95
Pyrenæ montes 89. 97. 170. 172. 173
Pyreneus ſaltus 169
Pyrenes ab Hercule compreſſæ hiſtoriam eſſe fabuloſam 90
Pyrgenſes populi 140
Pyrgi oppidum 103
Pyrgoteli quantum deluerit Alexander 322. & *Tom.* 4. *pag.* 410
Pynos oppidum 207
Pyrpile inſula 155
Pyrrha oppidum 70. 137. 144. 154
Pyrrha Lyciæ oppidũ 206
Pyrrha Cariæ oppidũ 209
Pyrrha Lesbi oppidum 218
Pyrrhe inſula 216
Pyrrhon Philoſophus humanorum affectuum expers 309
Pyrrhi regis pollex lienẽſis medebatur 293. & *Tom.* 4. *pag.* 12
Pyrrhus rex Græciam Italiæ ponte coniungere cogitauit 111
Pyrrhus primus in Italiam elephantes duxit 352
Pyrrhiche ſaltatio à quo reperta 344
Pyſtira inſula 218
Pythagoras Philoſophus quando vixerit, & eius inuentum 9

Pythagoræ de interuallis planetarum sententia 24
Pythagoræ de siderum musica opinio ibid.
Pythopolis oppidum 220
Pytionia insula 150
Pyxites fluuius 226
Pyxirates, id est, Euphrates fluuius 201
Pyxûs oppidum 109

Q

Quadrigas quis primus repererit 343
Quadriga ex ebore miræ exilitatis 311. & Tom. 4. pag. 285
Quadrireme quis primus vsus sit 344
Quadrupedes omnes vbi auribus careant 278
Quadrupedum modo Artabatitæ vagantur 279
Quariates populi 98
Querquerni populi 96
Quintus C. Consul 320
Quintij P. interitus 338
Quirini ad adem primum horologium à Papyrio statutum 346
Quiza Xenitana oppidum Peregrinorum 180

R

Rachia Taprobanes regis legatus 249
Ramisi populi 265
Ranarum rubetarum descriptio 378
Ranæ quibus in locis mutæ 408. & Tom. 2. pag. 174. & Tom. 4. pagina 202
Ranæ incolas ciuitatis cuiusdam in Gallia sedibus suis pepulerunt 376
Rani populi 229
Rapsa oppidum 186
Rarunga oppidum 245
Rataneum oppidum 130
Ratibus olim nauigatum 344
Ratumena porta Romæ vnde dicta 391
Rauenna oppidum, ciúsque fluuius 122. 125
Raui populi 269
Raurici populi 169
Rauricum Galliæ oppidum 159
Rauriaca colonia 169
Reatini populi 119
Reatini agri mirus fons 77
Reatini agri mirum 71
Reatina palus 77
Regiæ aquæ fons 135
Regiates populi 122
Regia ciuitas ab Ægyptiis primùm instituta 342
Regienses populi 122
Regina Hispaniæ oppidum 92

Regno fœminæ obtemperant Pandæ, Indorum gens 246
Regnum vbi non hæreditarium 250
Regum expertes homines 245
Religionis exempla 164. 320.348. & Tom.2.pag. 83.& Tom.3.pag 270.& Tom.4.pag.9
Remi populi 169
Remus à quo repertus 345
Rerum variarum inuentores 340. toto cap.
Resistos colonia 149
Restituta Iulia oppidum 92
Resurrectionis assertor Democritus 340
Resurrectionem mortuorũ negat Plinius 7.339. toto cap.
Retia ab Aracne primùm reperta 341
Rex qualis eligi soleat in Taprobane insula 250
Regum Indorum potentia 343. toto cap. 344. toto capite
Regem elephantes adorant 349
Rhacotes Alexandria olim dicta 194
Rhadamanthus legum repertor 340
Rhadata oppidum 274
Rhætia regio 166
Rhammei populi à Rhadamanto orti 269
Rhamnus oppidũ Cretæ 152
Rhamnus pagus 141.& Tom.4.pag.368
Rhaphane Medorum oppidum, alio nomine Apamia 236
Rhaphana Decapolitanæ regionis oppidum 198
Rhaphe oppidum 196
Rhapius feræ genus 361
Rhebas fluuius 224
Rhedones populi 169
Rhegia columna 109.113
Rhegium Italiæ oppidum 101.109
Rhene insula 155
Rhemnia oppidum 274
Rhenus Italiæ fluuius 122
Rhenus Germaniæ fluuius 167
Rheni fluuij Germaniæ insulæ 167.169
Rheni fluuij accolæ 125. 169
Rheni ostiorũ nomina 167
Rhesperia insula 217
Rhesus fluuius ab Homero celebratus 214
Rhetaui Arabes 202
Rhetica regio 126

Rhetus dux à Gallis pulsus 127
Rheti populi vbi 127.131
Rheti Thuscorum populi 127
Rhetorum gentes plurimæ 128
Rhimosolitani populi 229
Rhinæa insula 267
Rhinocerotis animalis descriptio, & eius cum elephante inimicitia 367
Rhinoceros animal ad saxa cornu limat 367. & Tom. 2. pag. 440
Rhinocolura oppidum 196
Rhion promontorium 136
Rhiphæi montes 163. 205. 227. 229. 233
Rhizinium oppidum 130
Rhizus oppidum 144
Rhoali populi Mesopotamiæ cohærentes 302
Rhoas fluuius 227
Rhoas oppidum 208
Rhoda oppidum 98
Rhodani fluuij descriptio ibidem
Rhodani ora duo quæ ibid.
Rhodanus fluuius vnde dictus ibid.
Rhodani fossa Marij opere dicta ibid.
Rhodani fontis accolæ 128
Rhodanus fluuius 77
Rhodapha oppidum 242
Rhode fluuius 161
Rhodi mensura & oppida 216
Rhodi quotidie sol videtur 50
Rhodi diuersa nomina 216
Rhodi insulæ descriptio 68. 207. 216.
Rhodus insula 156. 285
Rhodos insula sponte enatæ 68
Rhodiorum insulæ 216
Rhodos oppidum ibid.
Rhodiopolis oppidum 206
Rhodius Troadis fluuius 213
Rhodo pepercit Demetrius rex propter Protogenis picturam 322. & Tom. 4. pag. 338
Rhodope mons 135. 145. 146
Rhodussa insula 216
Rhodussæ insulæ 222
Rhœdias fluuius 145
Rhæsus amnis 224
Rhœtea litora quibus oppidus habitata 213
Rhœtum oppidum ibid.
Rhoge insula 215
Rhosii montes 200
Rhosos oppidum ibid.
Rhosphodusa insula 164
Rhoxalani populi 160

Rhudia oppidum 117
Rhuma oppidum 275
Rhymnici populi 238
Rhyndacus fluuius 213. 219.222.358
Rhypara insula 217
Rhythymna oppidum 152
Rhytion oppidum ibid.
Ricinenses populi 120
Ricnea insula 168
Rinuti populi 169
Ripepora oppidum 91
Riphearma oppidum 269
Rira fluuius 148
Risardir portus 177
Risus homini non datur ante diem quadragesimum 289
Risisse quendam eodem die quo genitus fuit 307
Risisse quosdã nunquã 309
Roma descriptio 107
Romæ nomen alterum summa cura occultabatur ibidem
Roma quot portas habuerit à principio 107
Romæ ambitus quot millia passuum complexus ibi.
Romæ montes, regiones, compita, ibid.
Romæ nulla vrbs comparari potest ibid.
Roma terrarum caput 99
Roma quantum à mari distet ibid.
Roma à Gallis capta 105
Romæ nunquam terræmotus fuit sine ingentis mali præsagio 67
Roma quis creditus felicissimus 325
Roma quis sepeliendi vsus 339. toto cap.
Romæ alterũ nomen enuntiare, nefas habitum 107
Romæ quis primus horologium solare statuit 346
Romam tonsores quis primus, & quando adduxerit 345
Romani gentium præstantissimi 323. toto cap.
Romana arma Æthiopiam intrauere 275
Romanorum & Parthorum imperij terminus 203
Romanorum quis primus Arabiam ingressus sit armatus 269
Romanæ portæ triginta septem 107
Romanis de rebus primus externorum Theophrastus scripsit 105
Romanorum legatio ad Magnum Alexandrum ibi.
Romani imperij tenue initium 104
Romani Imperij in Oriente term

termini 258
Romanum forum 107
Romantinum flumen, & portus 125
Romulensis colonia 91
Romulus à lupa nutritus 365
Romuli ædis vetustißimum horologium 346
Roris consideratio 49
Rosa sylvestrus quæ, miraque eius natura 339. & Tom.3.pag.297
Roscius histrio quantum arte sua quotannis meritarit 323
Roscio theatralis legis autori Ciceronę suadętę plebs ignouit 319
Rostra nauibus à quo primùm addita 345
Rubeæ promontorium 165
Rubetæ ranæ descriptio 378
Rubico fluuius quondam finis Italiæ 121
Rubrensis lacus 97
Rubrum mare vnde dictũ 255
Rubrum mare quantum à Peluſio distet 195
Rubri maris sinuum nomina ibid.
Rubri maris diuisio 254. & inde
Rubri maris frutices 77
Rubri maris ad Nilum fossa. 271
Rubro mari Ægyptus depreßior 271
Rubricatum flumen 94
Rubustini populi 118
Ructasse nunquam Pomponium poętam 309
Rufus Suillius vndecimo mense natus 299
Rugusci populi 128
Rullus Seruilius solidum aprum primus in epulis apposuit 404
Rullus legis agrariæ promulgator ibid.
Rupicapræ caprarum sylvestrium genus 405
Rusardir oppidum & portus 180
Rusazus colonia Augusti 181
Ruscino oppidum 97
Rusconiæ colonia 181
Ruscurium oppidum ibid.
Ruscellana colonia 103
Rusicade oppidum 181
Ruspina oppidum 182.
Rusticelli cuiusdam Herculis mira fortitudo 31
Ruteni Galliæ populi 99. & Tom.3.pag.5
Ruteni Aquitaniæ populi 170
Rutilij P. Consulatu circu-

lus rubens circa Solem visus 30
Rutilius P. ob fratris sui repulsam obit 321
Rutilij uxor annosissima 330
Rutuba fluuius 112
Rutubis portus 177
Rutuli Latij olim incolæ 104

S

Sabæi Arabum populi 267
Sabæi Arabum clarissimi 268
Sabæi ditissimi 270
Sabæorum insulæ plures 267
Sabarbares populi 184
Sabaria colonia 131
Sabatium vadum Liguriæ portus 202
Sabatra oppidum 268
Sabe Arabiæ oppidum 254
Sabelli populi 119
Sabini vnde dicti ibi.
Sabini & Seuini ibid.
Sabini agri lapis ardens 82. & Tom. 4. pag. 399
Sabinorum situs 119. 120
Sabrata minoris Syrtis oppidum 182. 185
Sacæ à Persis Scytha dicti 238
Sacæ populi ibid.
Sacassani populi 231
Sacerdotalis dignitatis exemplum 71. & To. 2. pa. 443
Sacili oppidum 91
Sacrana oppidum ibid.
Sacrificia rusticorum ex lacte & mola salsa Dijs nō fastidiunt, Prologo operis, pag. 3
Sacrificus quæ hostia idonea 396. 403. & To. 2. pa. 215
Sacrum promontorium 173
Sacri homines & ab omnibus illæsi Arimphæi 231
Sadanus insula 273
Sadarus fluuius 251
Sadinates populi 121
Sæpona oppidum 93
Sagaleſſos oppidum 204
Saganos fluuius 256
Sagaricus sinus 161
Sagis Padi portus 123
Sagittis venenatis Piraticē exercēt Ascitæ populi 274
Sagittandi peritissimi Nasiuastes Nasitæ 279
Sagitta à quo reperta 343
Sagra fluuius 115
Saguntia oppidum 92. 96
Saguti Mauritaniæ sinus 177
Sai Arabiæ oppidum 278
Saiace oppidum 369
Sais oppidum 194
Saitæ populi 262

Saites

Saïtes Ægypti nomos 189
Sala fluuius & oppidum 176.177
Salacia oppidum 172
Salægens 227
Salabastræ populi 246
Salaminæ insulæ 215
Salaminensi pugna Ceratias cometes visus 26
Salamis insula 153
Salamus oppidum 215
Salaphitanum oppidum 183
Salapia oppidum 117
Salarien sis colonia 95
Salassi populi 127. & To. 2. pag. 482
Salassorum Augusta 124
Salde colonia Augusti 181
Salduba oppidum 90.95
Sale stagnum 211
Salentinum promontorium 131
Salentini populi 99.116. 118.121
Salernum oppidum 109
Salis turres vbi 266
Sale vbi domus construantur 185
Sal sine dulci aqua fieri non potest 80
Salmis aquæ pluuiæ vtiliores quàm aliæ ibid.
Saliuæ humanæ contactum serpentes fugiunt 292
Sallyi populi 102.124
Salmani populi 258
Salobriasæ populi 246
Saloua oppidum 130
Saloniana propago Catonis 305
Salsa mola in sacris, Prologo operis, pag. 4. & Tom. 4. pag. 171
Salsos fluuius 256
Saltare in toga quis primus instituerit 331
Saltationem armatam Curetes primi inuenerunt. 344
Saltures insulæ vbi, & vnde dictæ 71
Saluia oppidum 120
Saluij Fusii fortitudo 310
Sallustiani horti Romæ 308
Salutarien sis Cæsaris oppidum Bæticæ 92.
Samarabriæ populi 247
Samaria regio 196.284
Sambracate insula, & oppidum 267
Sambruceni populi 247
Sambri oppidum 278
Same insula 151
Sammei populi 269
Sammonium promontorium 153.156
Samnites populi 119
Samornion oppidum 210
Samos insula 217.364
Samosata oppidum 80.202

Samosatensis stagni mirus limus 80
Samothrace insula 157
Samulæ gesticulatricis senecta 331
Sanagenses populi 99
Sanda fluuius 170
Sandalios insula 217
Sandaliotis insula, quæ & Sardinia 112
Sandrizetes populi 132
Sandura oppidum 274
Sandus idem qui Indus fluuius 244
Sangarius fluuius 220.224
Sanguine quando pluit 47
Sanguinem sibi quomodo capra ex oculo detrahat 401
Sanguis quibus nullus aut exiguus 381.382.& *Tom.2.pag.112*
Sanguinis minuendi rationem hippopotamus docuit 374
Sanguisuga eadem cum hirudine 356.& *Tom.4. pag.213*
Saniseria oppidum 110
Sannigarum gens 227
Sannorum gens 226
Santones populi Aquitaniæ 169
Saoces mons 157
Sapæi populi 146.229
Sape oppidum 278
Saphar oppidum 254
Sapiens nemo horis omnibus 323
Sapis fluuius 123
Sarangæ populi 237
Saraparæ populi 238
Sarcophagus lapis vbi inueniatur, miraq; eius natura 72.& *To.4.pag.391*
Sardabala fluuius 181
Sardemisus mons 305
Sardiates populi 130
Sardiana iurisdictio 209
Sardiniæ descriptio toto cap. 112.
Sardiniæ situs & magnitudo ibi.
Sardinia quantum distet ab Africa ibid.
Sardiniæ & Gadium distantia ibid.
Sardinia Sandaliotis quæ dicta ibid.
Sardiniæ populi ibid.
Sardis oppidum 209
Sardouni mare 110
Sardonum regio 91
Sarepta oppidum 197
Sargaurasane regio 221
Sarguntia oppidum 92
Sarmatæ populi 147.160. 161.166.228.229.234
Sarmatæ & Sauromatæ populi 160
Sarmatæ equos ad toleran-

dos labores in edia præparant 391
Sarmatæ campos & plana incolunt 160
Sarmatica insula ibid.
Sarmatiæ mensura 164
Sarnaca oppidum 214
Sarnus fluuius 106
Saronicus sinus 137.139
Saronicus sinus vnde dictus ibidem
Sarophages populi 246
Saros fluuius 204
Sarpedon promontorium ibidem
Sarpedon mons 206
Sarraceni populi 268
Sarranates populi 121
Sarsinates populi ibid.
Sarunetes populi 128
Sarus fluuius 225
Sasina portus 117
Sasonis insula 133
Saßæi populi 130
Sassumini populi 169
Sasuri populi 244
Satarchi populi 162
Sataros oppidum 206
Satarnei populi 229
Satricum oppidum in Latio 108
Saturchei populi 229
Saturnum non fuisse in Hispania 90
Saturni promontoriũ 94
Saturnia oppidum in Latio 108
Saturnini populi antea Aurinini vocabantur 103
Saturninus Voluſius Consul matre admodum vetula natus 305
Saturnini Voluſii senectus 330. & To.2.pag.162
Saturni sideris cõsideratio, natura, motus 9.19
Saturni sideris color 22
Saturni sidus frigidæ naturæ 9
Satyri feræ humana effigie 188.280.294
Satyrorum lasciuia 177
Satyrorum natura mitissima 405
Sauſeij Appij interitus 338
Sauſeij Decimi scribæ mors ibidem
Sannites populi 119
Sauo fluuius 106
Sauromatæ siue Sarmatæ populi 147.160.161. 166.228.229.234
Saus fluuius 126.131.132
Saxinæ populi 274
Scadira insula 157
Scalabis colonia 172
Scalabitanus conuentus ibidem
Scaldis fluuius 166.168
Scamander fluuius 213

Scamandria oppidum ibid.
Scammos oppidum 275
Scandia insula 168
Scandinauia insula 165
Scantate oppidum 269
Scantiæ aquæ 82
Scapos insula 158
Scaptia oppidum in Latio 108
Scarabantia Iulia oppidum 131
Scardona oppidum 129
Scardonitanus cõuentus ibi.
Scarphia insula 153
Scarphia oppidum 142
Scatebra fluuius 78
Scaurus M. seruum Daphnidem ingenti emit pretio 322
Scaurus M. glires cœnis ademit 407
Scaurus princeps Senatus 46
Sceaceriges fluuius 228
Scelatiti populi 178
Scencos locus 273
Scenitæ populi 195.260. 265.267
Scepsis regio 212. & Tom.2.pag.158
Scheria insula 150
Schinussa insula 155
Schœnos Bœotiæ oppidum 142
Schœnûs portus Corinthiorum 141
Schœnus mensura quot comprehendat stadia 194
Schœnus mensuræ genus 260.& Tom.2.pag.19
Schœnus sinus 207
Scientiæ laude qui præcipui habiti 316.toto cap. 317.toto cap.321.toto cap.
Scientia aliena famam quidam sibi aucupantur Prologo operis,pag. 5
Scincos animal Nilo peculiare 372
Scintilla quando è calo cadere visa 31
Scioessa mons 133
Sciopodes populi 294
Sciotericon horologion quis primus inuenerit 63
Scipio Africanus ex matris utero cæsus 301
Scipionis L. ingens memoria 312
Scipionis apud Thapsum uti etiã scrinia Cæsar ne lectis quidem literis exusit 313
Scipio Æmilianus Catone Censore clarior 315
Scipio Africanus Ennij statuam in sepulcro suo iussit collocari 118
Scipio Æmilianus Metella Numidico inimicus 327

Scipionis Æmiliani exequiæ ibid.
Scipio Africanus primus quotidie raidi instituit 346
Scipio à similitudine Serapionis cuiusdam suarij cognomen traxit 303. & To.3 pag.113
Scipio Nasica vir optimus iudicatus 320
Scipionis Nasicæ horologium hydraulicon 347
Scipionis Nasicæ repulsa exiliúmque 320
Scipionis rogus in Hispania 90
Sciron ventus Atticæ peculiaris 39
Scirrhos duritiæ in ventre virorum mulierum molis non dissimilis 305
Scirtari populi 130
Sciuri animalis descriptio 385
Scodra oppidum 130
Scolopendra populos quosdam sedibus suis repulerunt 376
Scolos oppidum 142
Scope insula 216
Scopelos insula 218.222
Scopius fluuius 145.221
Scordisci populi 132
Scorpiones vbi hospites non lædant 409
Scorpionibus sublatæ gentes 376
Scorpiones Galatæ insulæ terra necat 187.& To. 4.pag.363
Scorpiones Africæ dirum animal 187
Scotusa oppidum 147
Scotussai populi liberi 145
Scribonio C. Consule scintilla e stella cadere visa 31
Scriptorum quis debeat esse scopus, Prologo operis, pag. 4
Scriptorum quorundã furta impudenter dissimulata, Prologo operis, pag. 6
Scultenna fluuius 172
Scutulata vestis 400
Scyathus insula 157
Scydra oppidum 145
Scylace oppidum 219
Scylacium promontoriũ 115
Scylla scopulus 113
Scylla insula 158
Scyllæ monstri mater Cratais 109
Scylletium promontorium 115
Scyllæum oppidum 109. 139
Scyri populi 166.252
Scyros insula 154.157

Scytala insula 271
Scytharum varia gentes 160.238
Scytharum nomen in Germanos transit, atque in Sarmatas 160
Scytharum populi 238. toto cap.
Scytharum mores 291
Scythæ Sacæ dicti 238
Scythæ Ponto contermini 55.132
Scythæ Thraciæ populi 147
Scythæ Aroteres 148
Scythæ à seruis orti 160
Scythæ Taurici 161
Scythæ cum Parthis ex æquo viuunt 256
Scythæ equitatus gloria tument 389
Scythæ in bello equabus vti malunt 392
Scythæ anthropophagi 239. 291
Scythæ mira animalia 358
Scythiæ immanes feræ 239
Scythia non habet fulmina 43
Scythia vbi inhabitabilis 239
Scythiæ omnis mensura 161
Scythici arcus forma in mari Pontico 159.162
Scythici Oceani insulæ 165
Scythicus mons 206
Scythici Oceani accolæ 233. toto capite.
Scythicum Oceanum dulcem esse 235
Scythicum promontorium 239
Scythes Iouis filius arcus & sagittarum inuentor 343
Scythopolis oppidum 195
Scythotauri populi 161
Sea oppidum 271
Sebaste oppidum 196
Sebasteni populi 220
Sebastia oppidum 235
Sebastopolis oppidum 211. 225.227
Sebennites Aegypti nomos 189
Sebenniticum Nili ostium 194
Sebinus lacus 127
Secande Aethiopiæ oppidum 279
Seculares ludi sub Augusto, Claudióq; facti 331
Secundani coloni 91
Secundillæ mira præcocitas 308
Securis bellicæ vsus à Pentheſilea inuentus 343
Secusiani populi liberi 169
Secusses populi Alpium incolæ 127

Sedetani populi 95
Sedetania regio ibid.
Sediboniates populi Aquitaniæ 169
Seduni populi 128
Segaulonorum regio 98
Segasmala oppidum 275
Segeda oppidum 90
Segede oppidum 92
Segestani populi 114
Segesta oppidum 102
Segeste oppidum 126
Segestica insula 132
Segienses populi 95
Segisamaiulienses populi 96
Segisamonenses populi ibi.
Segmenta mundi à Græcis Paralleli, à Latinis circuli vocantur 248
Segobrigenses populi 96
Segouia oppidum ibid.
Segouellaunorum regio 98
Segusio oppidum 124
Seianus Pezontem spadonem ingenti pretio comparauit 323
Selachusa insula 152
Seleucenses populi 120
Seleuciam Euphrates perlabitur 203.204.260
Seleucia oppidum 195.200. 201.203.208.258.259. 260.263.284.285
Seleucida Seleucus marc Caspium de se cognominauit 55
Seleucus angustias inter Caspium mare & Bosphorum Cimmerium persodere tentauit 232
Seleuci gesta in India 241. 242
Selinuntes fluuij duo 211
Selinuntij populi 114
Selinus fluuius 214
Selinûs oppidum 114
Sellæ, siue Selli, populi 134
Selleta populi 146
Selymbria oppidum 148
Semberritarum insula 278
Semberritarum oppidum ibidem
Sembobitis oppidum ibid.
Semellitani populi 114
Semifera animalia 404. toto.cap.406.toto cap.
Seminethos oppidum 208
Semiramidis nefandus cum equo concubitus 389
Semiramidis aræ & termini 238
Semirus fluuius 115
Sempronius septimo mense natus 299
Senator quando toto quinquennio nullus moriuus 330
Senatus quando sub dio haberi

beri ſolitus 397
Sendica regio 161
Seneſtutis incommoda 333
Seneſtutis raræ exempla 329. per totum cap. 332
Senenſis colonia 103
Senes peſtilentiam minime ſentiunt 224
Senia oppidum 129
Senilis iuuenta præmaturæ mortis ſignum 234
Sennates populi 169
Senogallia oppidum 121
Senonum Gallipolis 117
Senones vbi interierint 122. 125
Senones Romam ceperunt 122
Senones Galliæ Lugdunenſis populi 169
Senta ſpecus Dalmatiæ 37
Sentinates populi 121
Separi populi 130
Sepias promontorium 144
Sepinates populi 119
Sepiuſſa inſula 216
Septem fratres Mauritaniæ montes à pari altitudine dicti 180
Septempedani populi 120
Septentrionales populi candidi, & flauo capillo 63
Septentrionalis Oceanus 170
Septentrionis frigora 233
Septentrio alter ex cæli verticibus 57
Septẽtrio ventus 38. 40. 41
Septentrio vbi non cernatur 248
Septumani coloni 98
Sepulcra quorundam equorum 389
Sepulturæ Romani non coſdem ſemper ſeruauere ritus 339
Sepulturæ genus quod optimum iudicent Hyperborei 163
Sepultus intelligitur qui quoquo modo eſt conditus 339
Sequani populi 169
Serbi populi 228
Seren oppidum 275
Seres populi 239. 249
Sergij M. fortitudo, ac eiſdem res geſtæ 316
Sergius Fortunæ victor 316
Seria oppidum 93
Sericus Oceanus 234
Seriphus inſula 154. 408
Seripho oppidum 93
Sermoni qui dentes neceſſarij 307
Sermone carentes homines 277

Serpens è muliere natus 297
Serpentem terra non recipit homine ab eo percusso 51
Serpentum morsus non petit serpentes 290
Serpentes hominis salivam fugiunt 292
Serpentes Psylli, Marsique non nocent ibidem & Tom. 3. pag. 131. 323. & Tom. 4. pag. 8. 11.
Serpentum ubi maxima copia 182. 236. 272
Serpentibus vescentes homines 272
Serpentibus quæ loca maxime infesta 263
Serpentum & seruorum pugna 380
Serpentum mira magnitudo 358. toto cap.
Serpentes cantu extrahuntur 361
Serpentum colores terræ, in qua occultantur similes 371
Serpentum innumera genera ibid.
Serpentum virus exitiale ibidem
Serpentes quo visum reficiant 375
Serpentibus Amyclæ deletæ 376
Serpentem pulso Tarquinio latrasse 389
Serpentes ubi è terra nascantur 409
Serpentes quo pacto fugentur 379. Vide Tomis reliquis
Serpentes Colubrariæ insulæ terra parit 110
Serpētes fœniculo senectam exuunt 375. & Tom. 3. pag. 107
Serpentium morsus remedia 374. 380. Vide reliquis Tomis
Serpentibus nascentes homines 188. 272
Serra quo reperta 342
Serrapilli populi 132
Serretes populi 131
Serres populi 228
Serrium mons 147
Sertorij Q. cerua fatidica 380
Sertorius à Pompeio victus 314
Seruilius Publius magister equitum à Manlio Capitolino seruatus 315
Seruilius Rullus primus Romæ solidum aprum apposuit 404
Seruilij Pansæ interitus 338
Seruitium à quibus repertum 342

Seruij regu toga vndulata, Tanaquilus opus 490
Seruio puero dormienti ex capite flamma emicuit 82. & To.4.pag.415
Seruio Sulpitio Conſule carne pluit 47
Seruus in Taprobane inſula nullus 250
Serui erga dominum amor 321
Serui plures magno empti pretio 323.toto cap.
Seſamo oleum palmiſq; exprimitur 270
Seſamæ oleum 270. & To. 2.pa.287. & To.3.pa.194
Seſamum Paphlagoniæ oppidum 222
Seſamum oppidum in Aegypti & Aethiopiæ confinio 274
Seſeli herba cerua à partu ſibi medentur 378. & To.3 pag.315
Seſoſtru Aegypti rex 271
Seſoſtridis regu exercitus quouſq; peruenerit 273
Seſites fluuius 122
Seſtianæ aræ tres Auguſto dicatæ 170
Seſtinates populi 121
Seſtos oppidum 149
Setabitani populi 95
Setæ populi argenti fertiliſſimi 244
Sethroitu præfectura 189
Setinus ager 101
Setini populi 101
Setundum Aethiopiæ oppidum 271
Seueræ & inflexibilis naturæ aliquot exempla 301
Seuini populi 119
Seuinnus lacus 71
Seuo Germaniæ mons immenſus 161
Seurbi populi 171
Scutluſa inſula 216
Sexi oppidum 90
Sexum alternis annis mutant hyenæ 375. & To. 4.pag.26
Sexus in hominibus quandoq; mutatus 291
Sexus fœtus in vtero inchoatus quibus ſignis colligi queat 299
Siambis inſula 161
Sibaræ populi 246
Sibde oppidum 201
Sibyllæ diuinitas 320
Sibyllates populi 163
Sicania inſula eadem cum Sicilia 113
Sicani populi 104
Sicca colonia 181
Siccij Dentati mira fortitudo, eiuſq; geſta & dona militaria 315

Siccius Dentatus graminea corona donatus 315.& Tom.3.pag.161
Siccius Dentatus cinicia coronis quatuordecim donatus 315. & Tom.2. pag.317.& Tom.3.pa.161
Sicendus lacus Theſſaliæ 408
Siciliæ deſcriptio 113.toto capite,282
Siciliæ magnitudo 113
Sicilia Italiæ quondam iuncta 69.113
Siciliæ varia nomina 112
Sicilia quantum ab Italia diſtet 113
Siciliæ promontoria quantũ inter ſe diſtent ibidem
Siciliæ oppida quot ibidem
Sicilia minor, inſula eadem cum Naxo 155
Siciliæ & Alexandriæ diſtantia 283
Sicilia à Pompeio recuperata 313
Sicoris fluuius 95
Siculum fretum 109.110. 150
Siculi in Latio 104
Siculi freti inſulæ 114
Siculotæ populi 130
Sicum oppidum ibidem
Sicyon promontorium vetuſtiſſimum 341
Sicyon oppidum 138.& Tom.4.pag.366
Sicyon quantum diſtet ab Eli 60
Sicenus,ſiue Sycinus,inſula 156
Side oppidum 205.285
Sidenum flumen 226
Sideni populi ibidem
Sidicinum Teanum Campaniæ oppidum 106
Sidicini agri lapis ardens 882
Sidon oppidum vitri opifex 199. 284. & Tomo 4. pag.413
Sidus nullum præter Lunã obſcurari obiectu terræ 12
Sidera nautæ vbi non obſeruant,ſed auium tantum volatum 248
Siderum obſeruationes à Babyloniis repertæ 341
Siderum obſeruationes in nauigando Phœnices inuenerunt 345
Siderum natura ex igne 3
Siderum errantium conſideratio, natura, curſus, item cætera, 8. toto cap. 16.toto cap.20. toto cap.
Sidera ſingulis eſſe attributa,vulgo creditum 8
Siderum magnitudo 13. toto capite,33

Siderum absides 17
Siderũ statio cur dicta 19
Siderum stationes, capitibus 15. 16. 17. *Libri* 2.
Siderum errantium Catholica, 20. *toto capite*
Sidera cur colorem mutent 22. *toto capite*
Sideralis scientiæ opiniones de vitæ diuturnitate 331
Sidera Oceani humore pasci 57
Siderum observatio iuxta Syrtes Africæ etiam terrã iter facientibus necessaria 182
Siderum scientiæ inuentores Phœnices 196
Sideralis scientiæ inuentor Belus 259
Vide Mura in Stella.
Sidussa insula 217
Sidûs oppidum 141
Sidyma Lyciæ oppidum 206. 216
Siga oppidum 180
Sigania fluuius 227
Sigeum promontorium 149
Sigeum oppidum 213. 221
Signantes corpora notis populi 226
Signia mons 208
Signifero circulo terram omnem habitabilem subiacere 13
Signifer cæli circulus in duodecim animalium effigies digestus 3
Signini populi 107
Sila Apennini sylua 103
Silarus fluuius 77. 103
Silbiani populi 208
Sileni populi 246
Silentij symbolum, Angeronæ simulacrum 107
Silentij constantissimi exempla 311
Silices populi 258
Silici Mesopotamiæ populi ibidem
Silimnus insula 161
Silis fluuius 125
Silius P. Consul 387
Siluri pisces 190. & Tom. 2. pag. 15. 18
Silys, id est, Tanais, fluuius 229. 238
Simena oppidum 206
Simiæ vbi toto corpore albæ 368
Simiarum consideratio, genera, natura, solertia 405. *toto capite*
Simiæ caudatæ Luna causa tristes esse ibidem
Simiarum erga fœtum precipua affectio ibidem
Similitudinis exempla 302. *toto capite*

Similitudinis cauſæ plures ibidem
Simittuenſe oppidum 183
Simois fluuius 213
Simonides Melicus quas literas reperierit 340
Simonides Melicus memoriæ artem inuenit 312
Simyra oppidum 199.201
Sinda oppidum 205
Sindica oppidum 228
Singæ populi 245
Singara oppidum 202
Singilia oppidum 91
Singos oppidum 145
Singulis fluuius 91
Siniſtra à mundi parte Ortus 46
Sinnaus lacus in Aſia abſynthio circunnaſcente inſcitur 89
Sinonia inſula 111
Sinope colonia 225. & Tom. 4. pag. 318
Sinope Italiæ oppidum 105
Sintica Heraclea oppidum 145
Sinueſſa aliquando Sinopedicta 105
Sinueſſa extremum noui Latij oppidum ibidem
Sinueſſanus ſpecus 71
Sinus Europæ præcipui quatuor 89
Siphæ oppidum 137
Siphnus inſula 154. & Tom. 4. pag. 405
Sipontum oppidum 117
Sirbitum regio 279
Sirbonis lacus 196
Sirenis ſepulcrum 112
Sirenum ſedes vbi 106
Sirenum promontorium 69
Sirini populi 116
Siris idē qui Nilus fluuius 191
Siris fluuius & oppidum 116
Sirnides inſulæ 153
Siros amnis 220
Sirmienſium ciuitas 132
Sirmium oppidum ibidem
Siſapo oppidum 92
Siſcia oppidum 131
Siſolenſes populi 108
Sithonij Thraciæ populi 147
Sitia oppidum 91
Sitiogagus fluuius 253
Sitis conſuetudine vinci poteſt 309
Sitim comeli quatriduo tolerant 366
Sitone oppidum 146
Sittace oppidum 262
Sittacene regio 257.262
Sittianorum gens 181
Sipylum oppidum 70 211. 212
Sminthium templum Apollinis 213

Smyrna oppidum 210.211
Smyrnæus conuentus 212
Sobolis numeroſæ exempla 304. *ad finem capitis vſque*
Sobotale oppidum 268
Sociale bellum quod portentum præceſſerit 67
Sociale bellum funeſtius Italiæ, quàm ciuile ibidem
Socrates ſemper eodem viſus vultu 309
Socrates ab Apolline ſapientiæ nomine cunctis prælatus 319. & Tom. 4. pag. 271
Sodij populi 232
Sodinus fluuius 251
Sogdiani populi 238
Sogdonacus rex, Paſinis pater 268
Sogiontij populi 128
Solanidæ inſulæ 267
Soleadæ populi 246
Solertia animalium quorundam 357. toto cap. & Tom. 2. pagi. 32. 41. duobus cap. 44. 114
Sol naturæ temperamentum 4
Soles quibuſdam infiniti 1
Solis conſideratio, ſitus, natura, vis, magnitudo, beneficia, &c. 4
Sol cæteris ſideribus lumen fœnerat ibidem
Sol cuncta videt auditque ibidem
Solis circuli conſideratio 9
motus, natura
Solis defectus nonniſi prima aut nouiſſima Lunæ 17
fieri 23
Solis color qualis
Solis motus qualis 23. & Tom. 2. pag. 501
Solis in motu differentiæ 23
quatuor
Solis cur non exurat terras 25
Sol occiſo Cæſare toto anno 31
palluit
Soles plures quando ſimul viſi 30. *per totum caput*
Sol ventos auget comprimitque 41
Sol vbi quotidie videatur 50
Solis boues cur in Sicilia fabulari fingantur 71
Solis vis 75. & inde ibi
Sol maſculum ſidus dem
Solem Orientem & Occidentem Atlantes diris imprecatione contuentur 188
Solem Hyperboreis ſemel quotannis oriri, & ſemel occ

occidere 163
Solis promontorium 177
Solis ora insula 281
Solis fons miræ naturæ 78. 184
Solis insula 249.252
Solis oppidum apud Aegyptios 194. & Tom.2. pag.55
Solis oppidum ab Arabibus conditum 274
Solimnia insula 157
Solitudines Parmyrenæ 202. 260
Solitudines Septentrionales 233.239
Solinates populi 121
Solæ oppidum 204.215. 285
Solorius mons 89
Solpugæ bestiolæ venenatæ 376. & Tom.3. pag.202. & Tom.4.pag.96
Solpugæ Aethiopiæ quosdam populos funditus sustulerunt 376
Solstitia quando contingant 23. & Tom. 2. pag. 491. 501
Solstitialis circulus 58
Soluense oppidum 131
Solum aureũ argenteúmq; 247
Solus oppidum 114
Solymi populi Asiæ 204. 214
Somnia non vident Atlantes 188
Somniorum interpretatio à quo reperta 343
Somnus quorum animaliũ grauissimus 382. & To.2. pag.14
Somnus in Taprobane insula interdiu nullus 250
Sonantes fluuius 224
Sondræ populi 246
Sontini populi 116
Sonus fluuius 243
Sophene regio 195
Sopheni populi 231
Sophocles Bacchi iussu sepultus 317
Sophocles gaudio obiit 337
Sophonia insula 69
Sora oppidum 106
Soractes mons 70.293.& Tom.4.pag.155
Soractia Arabiæ oppidum 265
Sorani Valerij pœna 107
Sorę populi Carmaniæ 251
Sorarum fluuius Caberon ibidem
Sorgæ populi 246
Soricum occentu auspicia dirimuntur 407
Soricum fibræ numero dierum Lunæ respondent 34

Soriculata veſtis 400
Soſirate oppidum 263
Sotira oppidum 226
Sottiates populi 169
Spalathra oppidum Magneſiæ 144
Spalei populi 229
Sparta oppidum 139
Specus peſtiferum ſpiritum exhalantes 70
Specus fatidica Delphis 71
Specus cuiuſdam in Dalmatia mira natura 36
Specus olim pro domibus fuerunt 341
Speculorum fulgor menſtruis hebetatur 305
Specula concaua Solis radiis facilius accenduntur 82
Speculorum nitor quo hebetetur 305. & Tom.2. pag.150
Specularem ſignificationem Sinon reperit 343
Sperchios oppidum 142
Sperchius fluuius 143
Sphæram Aſtrologicã quis primus repererit 8. & Tom.2.pag.343
Sphagiæ inſulæ 151
Sphingion animal vbi 276
Sphingis ferę deſcriptio 367. & Tom.2. pag.104: & Tom.4.pag.384
Spina oppidum 123.125
Spinetum Padi oppidum 123
Spiracula ſpiritus letales exhalantia 70
Spiræum promontoriũ 140. 152
Spiroſtoma Danubij 61 160
Spiritus, id eſt, aëris elementi conſideratio 3
Spithamæi Pygmæi vbi 295
Splene caret Chamæleon 381
Spoletini populi 121
Spodolici populi 229
Sporades inſulæ, & earum nomina 155.157
Spintuma oppidum 275
Stabiæ oppidum à Sylla deletum 108
Stabulum oppidum 213
Stadia oppidum 207
Stadiſis oppidum 275
Stadium quot pedes contineat 25
Stagira oppidum 146
Statiliæ mulieris ſenectus 331
Stationum ſiderum conſideratio capitibus 15.16. 17. Secundi libri
Statonenſis agri mirum 71
Statones populi 103
Statura ſua dimidia menſura

ſura vnicuique in trimatu 307
Stauri populi 237
Statyelli populi 102
Stelendena regio 203
Stellarum errantium conſideratio, natura, curſus, item cætera 8. *toto cap.* 16. *toto capite,* 20. *toto capite*
Stellarum natura ignea 3
Stellis ſuis quidam euentus omnes aſſignant 4
Stellarum alimentum ex humore 8
Stellæ cur cadere creduntur ibidem
Stellarum ſtatio 19
Stellarum nullam, excepta Luna, terræ obiectu obſcurari 12
Stellæ omnes maiores Luna 16
Stellæ cur non interdiu non videantur ibidem
Stellæ interdiu ex præaltis puteis & in Solis defectu non ſecius ac noctu cernuntur ibidem
Stellarum errãtium motus & occultatio, &c. 15. *per totum*
Stellarum errantium ſtationes, & exortus matutini veſpertiníque ibidem, *toto capite*
Stellarum abſides 17
Stellarum errantium motus perplexis inuolutus miraculis ibidem
Stellarum abſides, cur aliàs altiores, aliàs inferiores videantur 18. *toto capite*
Stellarum errantium per Zodiacum motus ibidem
Stellarum ſtationes unde nomen acceperint 19
Stellarum errantium colores 22. *toto capite*
Stellarum errantium inter ſe interualla 24 *toto capite*
Stellarum errantium harmonia ibidem, *toto cap.*
Stellas in cælo repente naſci 26
Stella noua Hipparchi ætate genita 29
Stellas aliquando cum Sole totis diebus cerni 30
Stellarum diſcurſus truces venti ſequuntur 31
Stellarum magnitudo 33
Stellæ homini ſtata vitæ ſpatia aſſignant 332
Stelliones & angues ſenectam exuunt 378. & *Tom.* 4. *pag.* 133
Stenæ deira inſulæ 272

Stentoris portus 147
Stephane mons 143
Stephane insula 217
Stephane oppidum 107.224
Stephanionus gesticulatoris senecta 331
Stercoris hominis in medicina vsus 375.& Tom. 4.pag.16
Steſichori in Eclipſi metus 14
Stilbonis philoſophi quæſtio iocularis Diodoro Dialectico mortẽ attulit 337
Stiria insula 215
Stobi oppidum 145
Stœchades insulæ 111
Stoidis insula quæſtuoſa margaritis 256
Stoliditatis animalium exempla 401.& Tom.2. pag.54
Stonos oppidum 128
Strabonis viſus acutiſsimus 311
Strabo Magni Pompeij pater 303
Strapellini populi 118
Strategiæ Armeniæ maioris 231
Stratoclia oppidum 228
Stratonis insula 273
Stratonis turris 196
Stratonicea libera Aſiæ ciuitas 209
Stratonicea Meſopotamiæ oppidum 251
Stratos fluuius 237
Stratos vrbs 136
Strepſicerotes ferarum genus 405.& To.2.pa.139
Strongylæ insulæ 155.215. & Tom.4.pag.358
Strophades insulæ 151
Strutopodes fœminæ in India, & cur ita dictæ 295
Strymon amnis, Macedoniæ terminus 146.147
Strymonis regio 219
Studiorum amœnitates plerique omnes ſectantur, Prologo operis, pag. 4
Stulpini populi 139
Stura fluuius 123
Sturiorum insulæ 167
Sturium insula 111
Stymphalis lacus Arcadiæ 78
Stymphalum oppidum Arcadiæ 141
Styx Palus in Arcadia 79. & Tom.4.pag.155
Stygis Arcadiæ paludis aqua qualis ibidem
Suanenſes populi 103
Suanetes populi 123
Suani populi 227
Suarrani populi 121
Suari populi 244
Suarni populi indomiti auri metalla

metalla fodientes 232
Suasa oppidum 375
Subi fluuius 94
Sublaqueum oppidum 119
Subocrini populi Alpium incolæ 127
Subsolani montes 294
Subsolanus ventus Græcis Apeliotes 38
Subsolanus ventus quis, & vnde spiret 38. & Tom. 2. pag. 518
Subsolanus ventus Fauonio aduersus 39
Subur fluuius 177
Subur oppidum 94
Succubo oppidum 91
Succasani populi 107
Succasses populi 169
Succini copia vbi 166. & Tom. 4. pag. 27
Succubar oppidum 181
Suchæ oppidum 273
Sucro fluuius 94
Suculæ stellæ in fronte Tauri sitæ 35
Sudertani populi 103
Sudorem non emittunt quibus concreta sunt ossa 309
Sue oppidum 258
Sueconi populi 168
Suel oppidum 90
Suelleni populi 268
Suelteri populi 98
Suernus fluuius 149
Suertæ populi 246
Suessa oppidum 106. 306
Suessiones populi 168
Suessulani populi 107
Suetonius Paulinus Consul de Atlante monte quid prodiderit 179
Suetri populi 98. 128
Sueui populi 160. 166
Suffenates populi 119
Suillates populi 121
Suinum fluuius 120
Suitæ populi 229
Sulcitani populi 112
Sulmo oppidum 108
Sulmonenses populi 119
Sulpitij Galli de siderum interuallis sententia 24
Sulpitius Gallus Consul primus eclipsis ratione Romanos docuit 114
Sulpitio Seruio Cõsule carne pluit 47
Sulpitij Q. Consulatu ludi pro salute D. Augusti facti 331
Sulpitiæ Paterculi filiæ pudicitia 320
Sumen quid, & à quo nomen illud primùm impositum 404
Summano deo fulmina nocturna tribuerunt Romani 44

Summaram Aethiopiæ oppidum 279
Sunium Atticæ promontorium 141
Superaquani populi 119
Superfœtantia animalia admodum pauca 301. & Tom. 2. pag. 100
Superũ mare quod & Adriaticum 101. 132
Suræ populi 245
Surdaonum gens 95
Surdi Nidi accolæ ob fluuij se ex alto præcipitantis fragorem 275
Suriates populi 121
Surium oppidum 77. 133. 227
Surrentini montes 106
Surrentum promontorium 178
Surrentum oppidum 106. & Tom. 4. pag. 352
Susa oppidum 253. 262
Susiane regio 253. 257. 262. 284
Susis Dianæ templum 263
Sus animal voluptatis luti gaudet 403
Sus angina & strumis maxime infestatur ibid.
Sus animalis consideratio & natura 402. toto cap.
Suum generatio partúsque 402
Suis fœtus die quinto sacrificiis purus 403
Suibus quæ vita longissima ibidem
Suibus anima pro sale data ibidem
Suum solertia ibi.
Sues furto abacti, voce suarij agniti, nauigia euerterunt ibidem
Sues fœminæ quo pacto castrentur ibidem
Sues numero sam ganea materiam suppeditant ibid.
Sus fera semel quotannis gignunt 404
Sus feri coitus tempore asperrimi ibidem
Sues feræ partus tempore asperrimæ ibidem
Sues Arabia non alit ibid.
Sues sexaginta dierum spatio pinguescunt 403
Suũ testiculi Censoria lege interdicti ibidem
Sutrinæ inuentor Boethius 341
Syagrum promontoriũ Arabiæ 253
Sybaris fluuius 116. & Tom. 4. pag. 152
Sybaris urbs vbi 116. & Tom. 2. pag. 333
Sybaru oppidi deletio 311
Sybaritani exercitus equi ad

ad cantus symphoniã saltatione quadam monebantur 390
Sybi oppidum 268
Sybota insula 100
Syeaminon oppidum 198. 276.
Syce insula 217
Syeinus, siue Siceinus, insula 156
Syeusa insula 217
Syderus fluuius 237
Sydopia oppidum 275
Syene insula 193. 274. 276. 279
Syene oppidum 193. & To. 4. pag. 350
Syenes oppidi situs 61. 275
Syenitæ populi 274
Sygares, aut (vt alij malũt) Syagros, insula 268
Sylla legatus sociali bello Stabias oppidum delet 108
Sylla M. Fidustium proscripsit 324
Sylla vnus hominum Felicis sibi cognomen asseruit 325
Sylla crudelitas, proscriptio, interitusq; ibid. & inde.
Sylla Dictator primus in Cornelia domo crematus 339
Sylla Dictator pediculari morbo interiit 325. & Tom. 2. pag. 137. & Tom. 3. pag. 371
Sylle felicitas quo omine prænunciata 46
Sylla Lucius Augusti in Consulatu collega 304
Syllano Eunio Consule Thia insula enata 68
Syllanus M. Neronis veneno extinctus 304
Syllanus Proconsul 31
Syluas incolentes 233
Sylua locum continuo mutans 71
Syluarum incolæ Hyperborei 163
Syluini populi 118
Syluorum gens fera 232
Symbari populi 278
Symbolum portus 162
Syme insula 216
Symæthus fluuius 113
Symæthij populi 114
Symplegades insulæ inter se concurrentes, & quare 164
Symplegades insulæ in Ponto 232
Syndraci populi 261
Synhietæ populi 229
Syphacis regia 180
Syracusæ colonia 113
Syracusis nullo non die, quam

quantumuis nubilo Sol conſpicitur 50
Syracuſas capiens Marcellus, Archimedi parci iuſſit 322
Syrbotæ populi 278. 296
Syrtæ populi 274
Syriæ Palæſtinæ deſcriptio 195
Syriæ diuerſa nomina ibid.
Syriæ Cyprus iuncta aliquando 69
Syriæ terminus 200
Syriæ menſura 195
Syriæ Antiochenæ deſcriptio 200. toto cap.
Syriæ portæ ibidem
Syria Cœle 200. toto cap. 284
Syriæ boues quales 396
Syriana vrbs vbi & à quo condita 237
Syrie, ſiue Syrite, inſula 69. 210
Syrieni populi 246
Syrictæ populi 295
Syrium fluuius 221
Syros ſerpentes non attingũt 409
Syrnatæ populi 237
Syrnos inſula 156
Syrtis maioris circuitus 183
Syrtium ſinus 182
Syrtium æſtus vnde 74
Syrtium magnitudo 182
Syrtium inter ſe diſtantia 183

T

Tabæ oppidum 204
Tabidium oppidũ 185
Tabus mons 239
Tabracha oppidum 181
Tacape oppidum 182
Tacatua oppidum 181
Tacompſon oppidum 274
Tader fluuius 90. 94
Tadiates populi 119
Tadinates populi 121
Tadnos fons 271
Tænarum oppidum 139
Tænarum promontorium 83. 139. 184. & Tom. 2. pag. 10
Tagæ populi 238
Tageſtenſe oppidum 183
Tagori populi 229
Tagus fluuius 96. 172. 392
Tagus fluuius auriſer 172. & Tom. 4. pag. 239
Talabrica oppidum Luſitaniæ 171
Talarenſes populi 114
Taluſtæ populi 244
Talpæ Theſſaliæ oppidum ſuffoderunt 376
Talpæ in Orchomeno tota ſubruunt arua 408
Talpæ in Bœotiæ Lebadia nulla

nullæ ibidem
Talparum è pellibus cubicularia stragula ibidem
Tama oppidum 276
Tamarici populi 170
Tamascus oppidum 215
Tammacum oppidum 269
Tamma oppidum templis sexaginta quinque insigne 268
Tamuda fluuius & oppidũ 180
Tanagra oppidum 142. & Tom.2.pag.66
Tanais fluuius 159
Tanais ostium 85
Tanais & Iaxartes idẽ fluuius 338
Tanais fluuius terræ terminus 88
Tanais accolæ 229
Tanaim Silyn Scythæ nominant 229.238
Tanaitæ à quibus deleti 229
Tanaquilis lana, fusus & colus in templo M. Anci suspensa 400
Tanarus fluuius 122
Tanetani populi ibidem
Taniticum Nili ostiũ 194
Tanitis præfectura 189
Tantalis oppidum 70.211
Tartarene oppidum 274
Tæphiassus mons 136
Taphiæ insulæ 151
Taphra Africæ oppidum 183
Taphræ oppidum 162
Taphros fretum Corsicam à Sardinia dirimens 112
Tapori populi 173
Taprobane insula 296
Taprobanes insulæ descriptio 247. toto cap.
Taprobanes mensura 297
Tapsagum oppidum 186
Tapyri populi 237
Tarachie insula 150
Tarandi feræ consideratio 381
Tarandus colorẽ mutat ibi.
Taranei populi 265
Tarbelli Aquitaniæ populi 169. & Tom.4.pag.150
Tarelci populi 188
Tarentinus sinus 116
Tarentinus portus 117
Tarẽtum oppidum 116.117
Tarentina lana 199
Tarichææ oppidum 197
Targines fluuius 115
Tarinates populi 119
Tariona castellum 129
Tariotarum regio ibidem
Tarne fons 219
Tarne fluuius 170
Tarquinius cùm regno pelleretur, serpens latrauit 389

Tarquiensis lacus insulæ multæ 71
Tarquienses populi 103
Tarraconensis Hispaniæ descriptio 170
Tarraconensis regio 89
Tarraconensis conuentus 93. 95
Tarraco colonia, Scipionum opus 94
Tarragenses populi 95
Tarsatica oppidum 129
Tarsos oppidum 204. 285
Tartarum Padi portus 123
Tarteſſos oppidum 90
Taruiſani montes 125
Taruiſani populi 127
Tarus fluuius 122
Taſcodunitani populi 99
Tauni populi 268
Tautum oppidum 220
Taulantij populi 130
Taurania oppidum 108
Taurica regio 161
Taurica menſura 164
Taricæ populi plures 162
Taurici Scythæ vbi 161
Taurini populi 103. 124
Taurinorum origo 124
Tauriſani, ſiue Taruiſani, montes 125
Tauriſani, ſiue, Taruiſani populi 127
Tauriſci populi 127
Tauriſci populi 135
Tarocentum oppidum 109
Taurus mons 201. 205. 230. 234. 261. 285
Taurus maris alueus circa Alexandriam 214
Tauri montis diuerſa nomina 205
Taurorum portus, lacus, & oppida 163
Tauromenitanus Euripus 74
Tauromenium colonia 111
Taurunum oppidum 135
Tauri Indici mirę magnitudinis & velocitatis 368
Taurorum coitus & generatio 395
Taurorum inter ſe dimicatio 396
Tauri generoſitatis ſigna ibidem
Tauros intorta ceruice, Theſſalorũ inuentũ ibid.
Taurorum victima lautiſſima 396
Tauri cæleſtis ſigni ſtellæ 35
Taxilæ populi 247
Taxila oppidum 243
Taygetus mons 139. & To. 4. pag. 406. 434
Taygetus mons quando corruit 64

Tazata insula 239
Teanum Sidicinum colonia 106
Teanum Apulorum 119
Teani Apuliæ populi ibid.
Tearus fluuius 148
Teari populi 95
Teatini populi 119
Techedia insula 156
Tectosages Volcæ Galliæ Narbonensis populi 98
Tectosagum Volcarum oppida 99
Tectosages bonam Cappadociæ partem olim tenuerunt 220
Tecum flumen 97
Tedanium flumen 129
Teganium alueus maris circa Alexandriam 214
Teganon insula 216
Teganusa insula 151
Tegea oppidum 140
Tegium oppidum 214
Tegulas Cinyras primus reperit 341
Telamon portus 103
Telandria insula 216
Telandrus oppidum 206
Telchius Castoris & Pollucis auriga 228
Teleboïdes insulæ 150
Telini populi 107
Telene oppidum in Latio 108
Telmessos oppidum 106. 207
Telmessum oppidum 208
Telos insula, & in ea unguentum 156
Tembasa oppidum 205
Tembrogius fluuius 224
Temenitis fons in Syracusano agro 113
Temerinda 229
Temese oppidum 109
Temnos oppidum 211
Tempe inter Ossam & Olympum sita 143
Temperies mira in regione Attacorum 239
Tempestatum causæ à sideribus proficiscuntur 33. 34
Tempestatum repentinarum varia genera 42. toto capite.
Temporum inæqualitates tribus cælestibus circulis distinguuntur 58
Tempsis Tmoli montis cacumen 332
Tempsa oppidum 109
Tenedius insula 218
Tenedi insulæ mirus fons 78
Tenos insula 154
Tentyrites Aegypti nomos 189. 373
Tentyris oppidum 193

Tentyritæ populi crocodilis terrori sunt 373. & To. 4. pag. 11
Tenupsis oppidum 278
Teos insula 217
Tepicne oppidum 197
Terebra à quo reperta 342
Teredon vicus 265
Terei regis arx Byzia hirũdinibus inuisa 148. & Tom. 2. pag. 72
Terentiæ Ciceronis vxoris ætas longissima 331
Terentij Coracis interitus 338
Tergedum oppidum 276
Tergeminos interdum nasci 297
Tergestinus sinus 125
Tergeste colonia ibidem
Tergilani populi 116
Terias fluuius 113
Terina oppidum 109
Terinæus sinus 109. 115
Termera oppidum 208
Termes oppidum 96
Termes mons 211
Terræ origo & principium vbi 88
Terræ totius longitudo 83
Terræ diuisio in tres partes 88
Terræ totius latitudo 83
Terra quota mundi pars 86
Terræ termini qui 88
Terræ mensura ab Eratosthene primùm tradita 272
Terræ mensura 83. toto cap. 282. toto cap.
Terræ per parallelos diuisio 284. toto cap. Quære Paralleli terræ.
Terræ circuli. Quære Paralleli terræ.
Terræ elementi situs 4
Terræ medium totius vniuersi situm obtinet ibi.
Terra sola elementorum immobilis ibid.
Terræ vmbræ qualis figura 12
Terræ vmbram Lunæ altitudinem non excedere ibidem
Terra minor quàm Luna 13
Terra habitabilis Zodiaco subiecta 11
Terræ consideratio 50. toto capite.
Terra meritò matris cognomine honorata 51
Terræ erga homines beneficia ibidem
Terra elementorum mitissima ibidem
Terræ forma qualis 52. toto cap. 53. 58

Terram globosam esse 52. 58
Terram undique incoli 53
Terra in mundi sita medio 55.58
Terræ habitabilis portio 56. toto cap.
Terræ Zonæ quinque 57
Terra mundi punctus ibi.
Terræ medium optimæ temperatum 64
Terras quas maria irruperint 68.toto cap.
Terræ à mari sublatæ 69. toto cap.
Terræ hiatu loca plura absorpta 70.toto cap.
Terræ opulentia inexhausta 70.toto cap.
Terræ semper trementes 71
Terræ ad saltantium modulos sese mouentes 71
Terra auaritiæ causa suffoditur 51.& Tom.4. pag.222
Terræ benignitas ac beneficia 50.& To.4.pa.351
Terrarum enascentium causa 67
Terræ in mari enatæ 68. & capite sequenti
Terrarum quarundam peculiares naturæ 72.toto capite
Terræ hiatus vi siderum fieri 64
Terrarum portenta semel visa 66.toto cap.
Terræmotus consideratio, capitibus 70.80.81. 82.83.84. Libri Secundi,& Tom.4.pag.388
Terræmotus varij effectus 64.toto cap.
Terræmotus causa quæ 64. toto cap.
Terræmotus ab Anaximãdro prædictus ibid.
Terræmotus futuri signa 65.toto cap.
Terræmotus futuri remedia 66.toto cap.
Terræmotus vi duo montes concurrere visi 66. toto cap.
Terræmotus miracula 67. toto cap.
Terræmotus post Austros maximè noxij 41
Terræmotus vbi nulli 72
Terræmotu montes rumpi 307
Terræmotum in Lycia quadraginta dierum serenitas semper subsequitur 72
Terrena in cælum tendentia siderum vi deprimuntur 32
Terracina oppidum olim

Anxur 105
Terſos fluuius 227
Teſſara oppidum 274
Teſſeras quis repererit 343
Teſticuli ſuum cenſoria lege interdicti 403
Teſtudines cum ſerpentibus pugnaturæ, cumila bubula ſe muniunt 374.& *Tom.3.pag.87*
Teſtudines vbi maximæ 250.256
Teſtudo vbi plurima 273
Teſtudines in ædificiis à quo inuentæ 343
Tetartemorij nomine quid intelligant Aſtrologi 331
Tetragonus oppidum 251
Tetrarchiæ plures 198
Tetranaulochus oppidum 148
Teuchira oppidum 184
Teurnia oppidum 131
Teuthrania regio 213
Teuthranie oppidum 214
Teuthrania olim mari contigua 68
Teutobodiaci populi 220
Teutoni populi 166
Teutria inſula 133
Textilia à quibus reperta 341
Thales Mileſius Philoſophus quando vixerit 14
Thales Mileſius primus Græcorum Solis eclipſim inueſtigauit ibid.
Thali populi 228
Thaludæi populi 267
Thalluſſa inſula 211
Thamar fluuius 261
Thamnitica Toparchia Iudææ 197
Thamudei populi 269
Thapſus oppidum 182.284
Thaſie regio 231
Thaſos inſula 157.& *Tom.4.pag.437*
Thathice oppidum 274
Thaumaciæ oppidum 144
Theangela oppidum 208
Thebæ Græciæ oppidum 137.138
Thebæ Italiæ oppidum 116
Thebæ Bœotiæ 141.& *Tom.2 pag.72*
Thebæ Bœotiæ à quibus conditæ 191
Theba Troadis oppidum 211
Thebais regio 189.193
Thelphuſa oppidum Arcadiæ 140
Themiſcyra regio 226
Themiſcyra oppidum ibid.
Themiſones populi 208
Themiſteas promontorium 256
Thenæ oppidum 133
Thena oppidum 275
Theodoſia oppidum 162

Theôn ochema, mons ardens 81.280
Theôn ochema promontoriũ 178
Theophraſtus primus exterorum de Romanis diligentius aliquid ſcripſit 105
Theophraſti laus, Prologo operis, & Tom. 2. pag. 280
Theophraſtum mulier ſcriptis ſuis inceſſiuit, Prologo operis,
Theopompus primus Græcorum Romæ à Gallis captæ meminit 105
Thera inſula 68.156
Theramne oppidum 139
Therapne Cretæ oppidum 152
Theraſia inſula 68.115. 156
Therionarce inſula 216
Thermaicus ſinus 145
Thermæ colonia 114
Thermæ oppidum 145
Thermenſis inſula 157
Thermodoon fluuius & oppidum 226. & To. 4. pag. 445
Thermopolites Ægypti nomos 189
Thermopylarum auguſtiæ 143
Therothoæ Troglodytarum gens à venatu dicta 274
Theſpiæ oppidum 141. 144
Theſprotiæ lacus 135
Theſprotiæ fluuius ibid.
Theſprotis regio 134
Theſſaliæ deſcriptio toto cap. 143.
Theſſaliæ menſura 144
Theſſaliæ regio olim Æmonia dicta 142
Theſſaliæ montes plures 143
Theſſaliæ flumina ibi.
Theſſalis regio 219
Theſſalorum inuentum taurum ex equo inforta certice necare 396
Theſſalice oppidum 210
Theſſalonica oppidum 145
Theudalis oppidum 182
Theudenſe oppidum 183
Thia inſula 68.156
Thiatyreni populi 214
Thibiorum gens 293
Thieldones equi quales 393
Thimanei populi 278
Thimitus præfectura 189
Thisbe oppidum 142
Thoar oppidum 187
Thoas quidam à dracone ſeruatus 365
Thoes luporum genus 381
Thoronos inſula 150
Thoſpites lacus 261

Thraces populi vbi 132. 135
Thracius Bosphorus vbi 148.158.220
Thraciæ descriptio 146. toto cap.
Thraciæ longitudo & latitudo 149
Thraces calculis albis & nigris dies discernunt 323
Thrascias ventus quis, & vnde spiret 38
Thriasius campus 141
Thronium oppidum 142
Thryasii populi 140
Thryon oppidum 139
Thuben oppidum 186
Thucydidis exilium & laus 317
Thule insula 62.168
Thumata oppidum 266
Thurium oppidum 116. & Tom.2.pag.183
Thure nobilitati Sabæi 268
Thuscanienses populi 103
Thusci à sacrificiis dicti 102
Thusci trecenta Vmbrorum oppida deleuerunt 121
Thuscum mare 110
Thuscorum de fulminibus opinio 44
Thussageta populi 163. 229
Thyamis oppidum 135
Thyatira oppidum 151.210
Thydonos oppidum 209
Thymbre oppidum 214
Thymnias sinus 207
Thyni populi 146.220. 221
Thynnias insula 222. 232
Thynnias oppidum 148
Thynos oppidum 204
Thyrides insulæ 151
Thyri populi 248
Thyrea locus 131
Thyrreus lapis, eiúsque mira natura 79
Thysanusa oppidum 201
Thyssus oppidum 145
Tiare oppidum 214
Tibareni populi 226
Tiberis fluuius nauium magnarum capax 104
Tiberina ostia 99.100
Tiberis fluuius futuri præscius 104
Tiberis amœnitas ibid.
Tiberis fluuius 102.106
Tiberis ortus & nomina 103
Tiberias oppidum 191
Tiberij principatu duodecim vrbes in Asia terræ motu prostratæ 61
Tiberij quintus Consulatus

tus 26
Tiberij nobile de Acontia Cometæ genere carmen ibidem
Tiberius nocte diéque continuato itinere in Germaniam proficiscitur 310
Tiberij arx in Capreis insula 112
Tibertini populi 121
Tibiarum repertores 343
Tibigense oppidum 183
Tiburtes populi 119
Tichis fluuius 95
Ticinius Mena primus Romam tonsores adduxit 346
Ticinus fluuius & Ticinum oppidum 122
Ticinum oppidum à quibus conditum 124
Ticinus fluuius Verbano lacui innatat 77.127
Tifata oppidum 108
Tifernates populi 121
Tifernum oppidum 105
Tifernus fluuius 118
Tigaue oppidum 181
Tigense oppidum 183
Tigranes rex à Pompeio victus 314
Tigranocerta oppidum 231
Tigridis feræ consideratio 366
Tigrium ferarum vbi copia 245.366
Tigres à quo primum Romam aduectæ 365
Tigrium erga catulos affectus 366
Tigrium coitu canes concipere 387
Tigris fluuij descriptio 77. 236.260.toto cap.
Tigris vnde dictus ibid.
Tigrin Euphrates vbi incurrat 203
Tigris fluuius se in specumergit 261
Tigris fluuij ortus 230. 260
Tigris fluuij lacus 253
Tigris fluuius in duos alueos diuiditur 261
Tigris in Euphratem mergitur ibi.
Tigris mari Persico decumo ore infertur ibid.
Tigris & Euphrates quantum distent ibid.
Tigliorum oppidum 102
Tilauentum fluuius & portus 125
Timachus fluuius 132
Timaui insulæ fontésq; miri 78.133
Timaui fluuij insulæ 133
Timauus fluuius 125
Timici oppidum 181

Timolus mons 209
Timon Philosophus misanthropos 309
Timoniacenses populi 220
Timosthenes classium Ptolemæi Philadelphi præfectus 276
Timphei Macedoniæ populi 145
Tinda oppidum 147
Tingi oppidum à quo conditum 175
Tingitaniæ prouinciæ descriptio 180.toto capite
Tiparenus fluuius 151
Tipasa oppidum 180
Tiphicense oppidum 183
Tiquadra insula 110
Tiracienses populi 114
Tiricense oppidum 183
Tiryns oppidum 139
Tirynthiorum serpentes, miráque eius natura 409
Tissinenses populi 114
Titanus fluuius, & oppidum ab eo cognominatũ 212
Titium flumen 127,129
Titi Fullonij Bononiensis senectus 331
Titulorum festiuiorum contemptor Plinius Prologo totius operis.
Tium oppidum
Tlos oppidum 206
Tmolus mons 209
Tmoli montis vinum nobilissimum ibid.
Tmoli montis incolæ longæui 331
Toani populi 263
Tochari populi 240
Togarum genera & differentiæ 400
Togata Gallia 120
Togienses populi 126
Togisonus fluuius 123
Tolen oppidum 271
Tolerienses populi 108
Toletani populi 96
Tolistobogi populi 220
Tollentinates populi 120
Tolosani populi 99.170
Tolutim ingredi in equis quibusdam artis est, non naturæ 392
Tomabei populi 263
Tomala oppidum ibi.
Tomarus mons 135.136
Tomos oppidum 147
Tonderos fluuius 251
Toni musici in cælesti harmonia 24.toto cap.
Tonitruorum consideratio 35.toto cap.
Tonitrua omnia fortunæ 36
Tonitrus pecoribus abortũ affert 398

Tonſores Romam quando, & à quo primùm adducti 345. toto cap.
Topazius gemma à Topazo inſula dicta 272. & Tom. 4. pag. 422. 443
Topazos inſula vnde nomen gemmæ ibid.
Topiris oppidum 147
Toralliba inſula 247
Toretæ populi 228
Tornadotus fluuius 262
Tornates populi 169
Torni repertor Dædalus 342
Torone oppidum 145. & Tom. 2. pag. 29. 42
Tortuni populi 140
Torum priſci ex ſtramentis conficiebant 399
Toxandri populi 168
Trabeæ Regum veſtes 400
Trabes, cali faſces 29
Trachea oppidum 210
Trachcotis oppidum 204
Trachin oppidum 143
Trachie inſula 150
Trachonitis regio 189
Tractari populi 162
Tragelaphi animalis deſcriptio 380
Tragia inſula 156
Tragurium inſula 129
Tragurium oppidum marmore ſæcundum 130
Trallicon oppidum 209
Trallis oppidum 208
Tranſpadana regio 124
Tranſpadani populi 126
Trapetas quis primus inuenerit 342
Trapeza promontoriũ 214. 218
Trapezopolitæ populi 209
Trapezus oppidum 226
Traſymeni lacus miracula 67
Traſymenus lacus ardens 82
Traſymenum ad lacum Romani cum Pœnis congreſſi 67
Trebani populi 107. 119
Trebia fluuius 122
Trebulani populi 119
Trecaſſes populi 169
Trepſedorum gens 214
Trepſilion inſula 217
Treres populi 145
Treuentinates populi 119
Treueri populi 169
Triacenſes populi 120
Triare regio 231
Triarius vbi ſuperatus 226
Triballi populi 132. 135. 144. 293
Tribochi populi 169
Tribulium caſtellum populi Romani prælus nobilitatum 130

Tricastinorum gens 98
Tricca oppidum 143
Trica & Apina in Prouerbij ludicrum cesserunt 118
Trichone oppidum 137
Tricollorum regio 98
Tricorium regio ibid.
Tricoryphos mons 267
Tridentini populi 126
Tridentinæ Alpes 123
Trienses populi 145
Trierus oppidum 199
Trimachi populi 132
Trimontium oppidum 147
Trinacria insula 113
Trinacria olim dicta quæ postea Rhodos 216
Trinium fluuius 119
Triocalini populi 114
Triopia oppidum 207
Tripolis quæ, & cur dicta 199.285
Tripolis castellum & flumen 226
Tripolitani populi 209
Triquetra insula eadem cũ Sicilia 113
Triremi quis primus vsus sit 344
Tritani mira fortuna 309
Tritea oppidum 137
Tritium oppidum 96
Triton palus fluuiúsq; 183. 191
Triullati populi 123
Triumphale Bæticæ oppidũ 91
Triumphus cui extero Rom æ concessus 185
Triumphum Bacchus primus inuenit 340
Triumphantes nomina & simulacra captarum vrbium in pompam ducebant 185
Triumphus Cornelij Balbi nominaq; vrbium ab eo captarum ibid.
Triumpilini populi 127.128
Troas oppidum 213
Troas regio, eiúsque situs & oppida ibid.
Troadis finis 213.213
Trochilos auis ex ore crocodili escam petit 371
Trocmi populi 220
Trocmorum oppidum ibi.
Træzen oppidum 139. & Tom. 4. pag. 152. 158
Træzene Cariæ oppidũ 209
Trogiliæ insulæ 217
Trogilia oppidum 210
Troglodytæ populi 160. 185. 188. 268. 294. 296
Troglodytarum emporium 273
Troglodytis bis quotannis vmbræ in contrarium cadunt 62

Traglodytarum mirus fons 78
Troglodytæ elephantum venatu aluntur 355
Troglodytæ aquam pluuiam ad potus vſum ſeruant 277
Troglodytæ contermini Aethiopiæ 355
Troglodytarum mira velocitas 274
Troglodytice alio nomine Michoe ſeu Midoe dicta 272
Troglodyticæ fluuius Ptolomeus 271
Troglodytice non cernit Septentriones 59
Tropæ venti qui 36
Tropina locus 245
Truentum fluuius & oppidum 120
Tuba æuea à quo reperta 343
Tubarum crepitus è cælo ſæpe auditus 48
Tubero Aelius è rogo reuixit 335
Tuberonis Q. Conſulatu prima Romæ tigris viſa 365
Tuberum fluuius 252
Tuburbis colonia 183
Tuburnicenſe oppidum ibidem
Tubuſuptus oppidum 131
Tucca oppidum ibid.
Tucci colonia 91
Tuder oppidum 121
Tudertibus ſpectata arma cæleſtibus 48
Tuditanus Istros domuit 126
Tuſcani populi 121
Tugienſis ſaltus 90
Tullus Hoſtilius rex fulmine ictus 45. & Tom. 4. pag. 6
Tullij equitis Romani cubitalis ſtatura 308
Tullius Cicero quære Cicero.
Tungri Galliæ populi 169
Tuniſenſe oppidum 183
Tunicam rectam quæ prima texuerit 400
Turanius Graccula ſcriptor 88
Turbo flatus repentini genus 42. 43
Turbines in aëre generantur 32
Turbinis figura metæ contraria 12
Turcæ populi 229
Turdulorum gens 92
Turiaſonenſes populi 95
Turium flumen 94
Turmentini populi 118
Turmodigi populi 96

Turobrica oppidum 92
Turocelum oppidum 121
Turones populi Galliæ 169
Turres qui primi inuenerint 341
Turres quadratæ ex sale vbi 266
Turrus fluuius 125
Tusca fluuius, Numidiæ finis 181
Tusculana terra humi depacta auelli non permittit 72
Tusculani populi 107
Tusdritanum oppidum 183
Tutienses populi 108
Tutini insula 118
Tyana oppidum 225
Tybi mensis apud Indos nostro respondens Decembri 255
Tyde castellum 171
Tydij populi 229
Tylos insula & oppidum 266
Tymbriani populi 205
Tymphæi populi Aetoliæ 136
Tyndaris oppidum 70. 114
Tyndrumense oppidum 183
Typanei Arcadiæ populi 140
Typhis gubernaculi repertor 345
Typhon flatus repentini genus 42. 43
Typhon rex & cometa genus 31
Tyra fluuius & oppidum 160
Tyragens 27
Tyrageta populi 16
Tyrannus primus Agrigenti Phalaris 34
Tyrij populi in Hispania 173
Tyris insula 16
Tyrissei populi 14
Tyristisas oppidum 14
Tyritace oppidum 2
Tyronum toga 4
Tyrrhenum mare 110. & To. 4. pag. 396
Tyrrheni populi 1
Tyrrheni à Lydis orti ibidem
Tyrus quondam insula 199
Tyrus conchylio & purpura nobilis 199. & To. 4. pag 322
Tyrus oppidum 199. 2

V

Vaccæi populi 9 171
Vacca flumen 1
Vacunæ nemus 11

Vadei populi 268
Vadum Sabatium Liguriæ portus 102
Vadicasses populi 169
Vadimonis lacus syluas habet innatantes 71
Vasriæ oppidum 128
Vasrites Toranij mangonis 303
Vagienni Liguriæ populi 102.122.128
Vagense oppidum 183
Vagi ferarum more homines 279
Valdanus fluuius 132
Valentis Iunij fortitudo 310
Valentia oppidum 94. 176
Valentia aliud oppidum 98
Valentini populi 112. 118
Valentinum oppidum 102
Valeria Romana cum dentibus nata 306
Valerianus Cornelius scriptor 119. & Tom. 2. pag. 247
Valerienses populi 95
Valerius Soranus primum Romanæ vrbis nomen euulgare ausus, temeritatis suæ pœnas dedit 107
Valerio Lucio Consule clypeus ærdens in cælo visus 31
Valerius Messala primum horologium Roma statuit 346
Valerij Coruini senectus, Consulatus sex, ac honores alij 330
Vali populi 228
Valij populi 279
Vallei populi 144
Vama fluuius 243
Vamacures populi 184
Vangiones populi 169
Vannienses Flamonienses finitimi Venetiæ populi 126
Vannianum regnum 160
Varanus fluuius 125
Varciani populi 132
Vardei populi 130
Varduli populi 96.172
Vardulorum oppida 170
Varetiatæ populi 246
Varetum fluuius 225
Varia Apula oppidum 94. 117
Variana clades 329
Varrini populi 166
Varronis Marci etiammum viuentis posita in bibliotheca imago 318
Varroni M. piratico bello nauali corona à Pompeio

peio data 319.& To.2. pag.316
Varro Græciam Italiæ ponte iungere conatus 107
Varronis Satyræ Sesculixes, Flexibulæ, Prologo totius operis, pag. 4
Varuani populi 126
Varubarini populi 129
Varus fluuius 96.101
Vasco vel Vasio oppidum 99
Vascones populi 94
Vasconum saltus 170
Vassæi populi 169
Vaticanus ager 104
Vaticinia plerunque fallacia 336
Vatrenus fluuius 123
Vatreni portus ibid.
Vbeda oppidum 91
Vbij populi 169
Vbisci populi Aquitaniæ ibidem
Vceni populi 128
Vcitana oppida duo 185
Vcultuniacum oppidum 92
Vdini populi 234
Veamini populi 128
Veca portus 170
Vectæri populi 122
Vectis insula 168
Vectus repertor Cinyra 341
Vectones populi 94
Vegium 129
Vehiculum cum quatuor rotis à Phrygibus repertum 342
Veientani populi 103
Veiens ager 72.104
Veij oppidum quo die à Camillo captum 121
Vel oppidum 186
Vela Icarus reperit 341
Velauni populi 128
Velia oppidum 109.113
Veliates populi 102.123
Velienses populi 96.108
Velini lacus 119.& Tom. 4.pag.151
Velino in lacu quotidie arcus cæleſtis apparet 50
Veliterni populi 107
Vellates populi 169
Velleiacum oppidum 33
Vellocasses populi 169
Velocitatis mira exempla 310
Velocitatis eximiæ homines vbi 291
Venabula à quo reperta 343
Venafrum oppidum 106
Venami populi 16.
Venaria insula 16
Vendere Liber pater primus instituit 341
Venedi populi 161
Venelli populi 161
Ven

Veneni populi 102
Venenum cur terra generet 51
Venenatis sagittis piraticam exercent Ascitæ Arabes 274
Veneria oppidum 91
Veneris promontorium 204
Veneris oppidum 193. 204
Venetiæ situs, & gnomonis vmbræ 61
Venetia decima Italiæ regio 125. toto cap.
Veneti à Troianis orti 126
Veneti Galliæ populi 169
Veneti populi ab Henetis orti 224. & Tom. 4. pag. 427
Venetorum insulæ 170
Venetulani populi 108
Venia nusquam iustior quã in terræ descriptione erranti 87
Venidates populi 126
Vennenses populi 96
Vennonetes populi 129
Ventidius solus de Parthis triumphauit 324
Ventus quid 36
Venti quantum super terram ascendant 25
Ventorum regnum in aëre 33
Ventorum consideratio, Capitibus 45. 46. 47. 48. 49. 50. Libri secundi
Venti in specubus quibusdam gignuntur 36
Venti quid à flatibus differant 37
Ventorum naturæ & obseruationes plurimæ 37. toto capite
Ventorũ genera 38. toto cap.
Venti quatuor tantum apud Veteres ibid.
Venti qui humidi 40
Venti qui frigidissimi 40. & To. 2. pag. 518
Ventorum qualitates ibi.
Venti qui saluberrimi, quique maximè noxij 41
Ventus terræmotus causa 64
Venti cuinam legi naturæ subditi 37
Ventorum genera quidam duodecim enumerarunt 38
Venti quo ordine plurimum spirent 41
Ventorum quædam prodigia 42
Ventorum impetus stellarum discursu prænuntiatur 31
Ventorum rationem quis primus deprehenderit 343

Venus Pyrenæa 95
Veneris ſideris conſideratio, natura, motus, ſitus, effectus 9
Veneris ſtellæ naturam primus Pythagoras deprehendit ibid.
Veneris ſolius radiis umbræ in terris redduntur 10
Veneris ſideris varia nomina ibid.
Veneris ſidus ab Occaſu refulgens, Veſper nuncupatur 9
Veneris ſtellæ colos qualis 22
Veneris ſtellæ motus, exortus, occultatio 17
Veneris ſtellæ in Zodiaco motus qualis 18
Veneris ſtella quantum à Soli diſcedat 20
Veneris Paphiæ in aream nunquam impluit 72
Veneris ſimulacrum Romæ à qua dedicatum 320
Veneris Victricis templi dedicatio 353
Venuſia oppidum 118
Venuſini populi ibid.
Ver navigantibus maria aperit 39
Veris initium Fauonij temperant ibid.
Veragri populi 128
Verbanus lacus 127. & To. 2. pag. 21
Vercellæ oppidum à quibus conditum 124
Vergentum oppidum 91
Vergiliæ ſtellæ in cauda Tauri ſitæ 31
Vergiliæ quando exoriantur 39. & To. 2. pag. 497
Vergiliarum occaſus hyemen inchoat 40
Vergiliæ quando occidant ibidem. & To. 2. pag. 115 490. 497. 511
Vergoanum oppidum 121
Vergunni populi 121
Vernodubrum flumen 91
Veromandui populi 161
Verona oppidum 116
Verſipelles unde dicti 3[illegible]
Verſus Heroicus à Pythio oraculo originem [illegible] 344
Vertacomari populi 121
Vertobrige oppidum 9
Veruccini populi 9
Veſci oppidum 1
Veſcitania regio Hiſpaniæ 95
Veſcellani populi 96
Veſei portus 116
Veſentini populi 51
Veſtonicates populi 1[illegible]
Veſpaſianus filius patris [illegible] terra

tertio Consulatu collega 15
Vespasiani colonia 196
Vespasianus Imperator Augustus vniuersæ Hispaniæ Latij ius tribuit 97
Vespasianus Imperator Oensibus bellum intulit 186
Vespasianis Imperatoribus quantus fuerit ambitus 107
Vespasianis Consulibus duæ eclipses, altera Solis, altera Lunæ, intra dies paucissimos visæ 15
Vespasianis Censoribus quæ maxima hominum ætas in censum relata 332
Vespasiani Titi laudes, magistratus, honoréque gesti Prologo operis toto.
Vesper sidus 9
Vestæ ædes incensa Romæ 326
Vesperies 170
Vestini populi 99.119
Vestium genera plura 398. toto capite.
Vestibus intexere aurum vbi repertum 400
Vestes ingentis pretij ibid.
Vestes pictæ Homeri tempore in vsu ibid.
Vestilia Romana C. Herdicij, Pomponij, & Orfiti, clarissimorum virorum vxor 299
Vesulus mons 122
Vesuni populi 180
Vesuuius mons 106
Veteres studiosissimi naturalium rerum 37
Veterum inuenta negliguntur ibid.
Veterum diligentia 37. & Tom. 2. pag. 245. 505. & Tom. 3. pag. 292. 378. & Tom. 4. pag. 18. 362. 431
Vetriolum oppidum 121
Vettonenses populi ibid.
Vettones populi 171. 172
Vetulonienses populi 103
Vetuloni.s lacus 78
Vetustis nouitatem dare res ardua Prologo totius operis, 4
Vsens fluuius 105
Viacienses populi 96
Viana oppidum 131
Vibali populi 96
Vibelli populi 102
Viberi populi 128
Vibiforum oppidum 124
Vibinates populi 118
Vibonensis sinus 109.112
Vicellenses populi 108
Vicetia oppidum 127

Victimæ quæ diis gratissimæ 396.398
Victoriæ portus 170
Vidicini populi 119
Vidugasses populi 169
Vienna Allobrogum oppidum 98
Vienna Narbonensis prouinciæ oppidum 39
Vigiliæ castrenses à quo inuentæ 343
Vimitellarij populi 108
Vindelici populi 127.128
Vindili Germaniæ populi 166
Vindinates populi 121
Vino quis primus aquam miscuerit 342
Vinum Indi Arabésq; palmis exprimunt 270
Vior fluuius 179
Viperæ serpentum solæ terra conduntur 385
Viperinus carnibus vescentes 296. & Tom. 4. pag. 103.
Vipsanus Consul 60.310
Vires quorundam prodigiosæ 309.toto cap.
Virgao oppidum 90
Virgilienses populi 96
Virgilius non dissimulat per quos profecerit Prologo totius operis, pag. 6
Virgilij carmina Augustus cremari vetuit 31
Virgilius carmina sua testamento cremanda mandauit ib
Virgilius equi optimi formam pulchre depinxit 391
Virgitanus sinus 81
Virouesca oppidum 96
Virtus Iulia oppidum 91
Virtus cuiúsq; in quæ tempora inciderit, plurimum refert 31
Virucinates populi 12
Virunum oppidum 13
Vistillus fluuius 16
Vistula fluuius 160.16
Visurgis fluuius 16
Visus acutissimi exempl 311.toto cap.
Visus claritas euphorbio in uatur 17
Visus hirundinum pull qua herba restituatu 374.& To.3.pag.315
Vitæ longissimæ exempl 329.toto cap.331
Vitæ breuitate nihil meliu 333
Vita animalis vigilia, Prologo totius operis, pag. 1
Vita quibus animalibus sine cibo 38
Vitæ longissimæ homines 163.296

Vita

Vitæ breuissimæ homines 279.296
Vitam suam castor Ponticus redimit 377
Vitiles naues in Oceano Britannico 344
Vitilitigator vox Catoniana, & ex quibus composita. Prologo totius operis, pag. 9
Vitis fluuius 122
Vitium culturas quis primus repererit 342
Vitrum ex Beli amnis harenis 196
Vitri artifex Sidon 199. & Tom. 4. pag. 413
Vituli marini consideratio 378. & Tom. 2. pag. 8. 14. toto capite
Vituli marini non feriuntur fulmine 47
Viuaria ferarum à quo inuenta 404
Viuerra cuniculis infesta 406
Viuentani populi 121
Vlbanectes populi liberi 168
Vlia oppidum 92
Vlubrenses populi 107
Vluernates populi ibidem
Vlurtini populi 118
Vlusuburitanum oppidum 183
Vlyxis specula 112
Vlyxii portus 113
Vlyxis nauis in scopulum uersa 150
Vmbilicus instrumentis sciotericis gnomon dictus 284.
Vmbræ quando, & vbi nullæ 61. 272. 296
Vmbræ vbi aduersus Austrum iaciantur ibidem
Vmbras spatio consumi 12
Vmbrarum figuræ tres 13
Vmbræ gnomonis pro ratione locorum diuersa mensura 61. per totum caput
Vmbræ vbi nullæ die medio ibidem
Vmbræ vbi bis anno in Meridiem cadant 62
Vmbræ vbi ad Septentrionem hyeme, æstate in Austrum vergant 244. 249. 272
Vmbra hyenæ canes obmutescunt 377
Vmbræ populi 246
Vmbranates populi 122
Vmbranici populi 99
Vmbriæ descriptio 120
Vmbria regio ibidem
Vmbriæ trecenta oppida

debellata à Thuscis 121
Vmbri vnde dicti 120
Vmbri populi quales ibid.
Vmbri exacti à Pelasgis 102
Vmbri diem ciuilem à meridie in meridiem obseruant 63
Vmbrorum gens Italiæ antiquissima 120
Vmbri pecudum genus 401
Vmbro fluuius 103
Vndecumanorum colonia 119
Vndulata vestis 400
Vnicornes boues 368
Voconij forum 99
Vocontiorum regio 98. 124
Vocontiorum gens fœderata 99. 309
Volane Padi portus 123
Volaterrana vada 103
Volaterrani populi ibidem
Volca Tectosages 93. 99
Volcatius iurisperitus Ceselij præceptor, à cæsa defensus 386
Volentani populi 16
Volcentium gens 103
Vologesius Partherorum rex 259
Vologesocerta oppidum, Vologesi Regis opus ibidem
Volsci populi 104
Volscorum litus 91
Volsinienses populi 101
Volsinij oppidum à Volta monstro populatum 41
Volsinium oppidum totum fulmine concrematum 44
Volta monstrum 41
Volubile oppidum 176
Volumnio L. Consule carnis pluit 41
Voluisse magna abunde pulchrum est, Prologo totius operis, pag. 4
Volusij L. senectus 33
Vomanum flumen 12
Vopisci qui dicantur 30
Vortex quid, & qua in re differat à turbine 41
Votorum præcipuus locus quando spei nullus 36
Votum mortis frequentissimum 33
Voturi populi 22
Voce carentes homines 18
Voci qui dentes necessarij 306
Vra locus 20
Vranopolis oppidum 14
Vrbes à mari absorptæ toto capite 7
Vrbi gens 25
Vrbinates populi 12
Vrbubuma oppidum 27

Urci oppidum 94
Urgia oppidum 92
Urgo insula 111
Uria oppidum 117
Uri populi 246
Urinæ mira vis in animalibus 384. toto capite
Uriam fluuius 89
Urpanus fluuius 132
Ursentini populi 116
Urso oppidum 91
Ursorum consideratio 382. per totum caput
Ursi vbi non sint 408
Ursorum partus informes 382. & Tom. 2. pag. 98
Ursi ægroti formicarum ouis sanantur 375. & Tom. 4. pag. 106
Ursorum mortes qualis 382. & Tom. 2. pag. 98
Ursam parientem videre, res est in primis rara 382. Tom. 2. pag. 98
Ursi maxime suos exptunt 383
Ursorum somnus grauissimus 382
Ursorum specus imbribus impenetrabiles ibidem
Ursorum coctas carnes crescere ibidem
Ursi qua herba se purgent 383
Urso caput inualidissimum ibidem
Ursos non gigni in Africa ibidem
Ursorum oculi crebro hebetantur ibidem
Urifera quales 359
Usaltianum oppidum. 183
Usar fluuius 181
Usbalci populi 279
Usdicani populi 121
Ustica insula 114
Ultima colonia 183
Utica oppidum 74. 182. 84. & Tom. 4. pag. 169
Utidorsi populi 234
Utus fluuius 132
Vulcani filius Aethiops Aethiopum nomen fecit 277
Vulcaniæ insulæ 114
Vulcanij Gurgites repentinus interitus 337
Vulgientes Narbonenses Gallia populi 98
Vulpes saeterrem & perspicacem auditum habent 376
Vulpes vbi non sint 408
Vulpes in Thracia muribus glaciei admotis crassitudinem eius explorant 376
Vulpium augurio Thraces sequuntur in transmittendo amnibus glaciales ibidem

Vulturnus ventus quis & vnde spiret 38
Vulturnus Coro contrarius 40
Vulturni venti qualitates, & natura 40. 41
Vulturnus fluuius 106
Vulturnum oppidum ibid.
Vxama oppidum 96

X

Xanthus Lyciæ oppidum 206. 285
Xanthus Lyciæ fluuius 206
Xanthus Troadis fluuius 70. 213. 285
Xenitana Quiza oppidum peregrinorum 180
Xenophili Musici ætas longissima citra vllum corporis incommodum 334
Xerxes rex Persarum Athon montem perfodit 145
Xerxes Persarum rex Hellespontum ponte strauit, illácque exercitum duxit 158
Xerxes quo pacto exercitũ numerarit 147
Xerxii pater Darius per Bosphorum Thracium duxit exercitum ibid.
Xiphias cometæ genus 26
Xoitii præfectura 189
Xylenepolis oppidum 252
Xylopolitæ populi 145
Xystiani populi 209

Z

Zacynthos insula 151
Zageræ populi 274
Zagrus mons 263
Zamareni populi 269
Zanense oppidum 183. & Tom. 4. pag. 153
Zamnes populi 275
Zanclæi populi 114
Zao portus 98
Zapauortene regio 237
Zarangæ populi 251
Zaraspanum oppidum ibid.
Zarax oppidum 139
Zariaspa oppidum 237. 238
Zela oppidum 148. 221
Zelia oppidum 219
Zephyre insula 153
Zephyrium promontorium 109
Zephyrium oppidum 162. 204
Zephyria insula 69. 156
Zephyrus ventus quis, & vnde spiret 38. & To. 2. pag. 518
Zerbii fluuius 251
Zetii oppidum Carmaniæ 255
Zeugitana regio 181
Zeugma oppidũ 195. 202. 258. 260. & Tom. 4. pag. 302

Ziela oppidum clade Triarij, & C. Cæsaris victoria nobilitatum 226
Zigere oppidum 148
Zilis regio 176
Zingi populi 229
Zizama oppidum 186
Zizerus fluuius promontoriúmque 253
Zodiacus, qui & signifer circulus cælestis, eiusque situs 3. 18. 63
Zoelæ Asturiæ populi 96
Zonarum quinque consideratio 57
Zone mons 147
Zonus fluuius 234
Zoroanda locus 261
Zoroastres eodem quo natus est die risit 307
Zoroastris recèns nati cerebrũ palpitatione sua impositã repulit manũ 307
Zotalus fluuius 237
Zoton oppidum 274
Zurachi populi 266
Zygæ populi 229
Zyras fluuius 148

FINIS.